Tźiśwo 1. 5. dźeń januara. Lětnik 3.

Jutnitźka.

Wudawaćej
Jakub Kućank ha Michał Cyž.

Lubi Serba!

Pźeczelne dźělbraňo, kotrež jo nascha Jutnitźka hatź dotal namakawa, podawa nam tu źweselaczu możnoscź ju dale wudawacź. Mó smó sebi deře swědomi, kajke czejźkoté ma redaktorstwo serbśkich nowinow pźewinécź, déź chcze pźi mawoscźi jich wobsaha te najwschelakische pożadańa, kiź so na ňe źwoźa jenoź nékak spokojicź. Jedén wowa za politiku, druhi chcze powedantźka, tseczi hlada za spěwami, źtwórté póta źorté ha kleśki, tón źada sebi nowó prawopis, tamón chcze wschitko w śtarém mécź! Tutém wschelakim, bez sobu sebi napscheczźiwo śtejaczém źadoscźam doscź tźinicź ha wschitkich wolu dopelnicź, jo cźejźka, haj ňemożna wécź. Źtoź pak so hodźi, na to budźe redakcźia wěscźi kedźbu bracź, źtoź ji cźim śkeře możno budźe, dokelź nasche nowiné nétk z cźewóm listnom wukhadźeja, ha tež wacźé sobudźěwacźeřow sebi dobówo su. Mó budźemó podawacź: 1) najnowsche politiśke podawki; 2) nowiuki ze Swowanstwa; 3) dopisowańa ze wschěch konczow serbśkoho kraja; 4) rozprawó wot sejma ha wschelakich druhich należnoscźow, kiź maja za serbśkoho bura ważnoscź; 5) ćane ha zaweselacze spěwó ha powedańa; 6) wschelake nawéźtki habó wozjewěna. Předé wschoho pak budźemó wosebitu kedźbliwoscź serbśkej narodnoscźi spoźtźicź, budźemó serbśke prawo pźeczé ha wschudźom zakitowacź, budźemó pźeczźiwo wschitkomu źtoź naschomu prawej zadźěwki kwadźe, khróble wustupowacź. Bohużel, zó tajkich pźeczźiwnikow wacźé bez Serbami samémi, hatź dźe drudźe namakamó. Nicź wóschnoscź, nicź Němczé spźeczźiwa so naschim próczowańam. né — wupa hordoscź, kiź jenoź wo cźuźém nézto nadobne widźi, wscho dońacze pak zaczpiwa, nizka schebischnoscź, kiź jenoź to khwali, schtoź pěnezné dobótk dawa ha kroschiki litźi, hanibna ňeroda, kotrejź jo wscho jene hatź sé cźopwó habó zémnéj, hatź sé Serb habó Němcz, duchowna zapańenoscź, kotraź so wo nitźim na swécze ňestara — to su cźi źkódniczé nascheje narodnoscźe ha naschoho duchownoho zboźa. Lud, kiź jo zdźěwané, ha swojeje naroduoscźe sebi wědomné, móźe dře kschiwdu cźerpecź, ale potwótźicź so wot źaneje mocźé na swécze ňeda. Zdźěwanoscź ha nawedźitoscź rozschěricź, ha zatźucza za narodnoscź wubudźecź, to budźe pak najważnische wotpoladańo naschich nowinow. Kóźdé kiź ze Serbami deře meni, budźe nasche próczo-

waňa podpěracz! Duž zapotžmó tež tute lěto z Bohom.

Jakub Kuczank. Michaw Czéž.

Swětne Podawki.

Němske należnoscže. Zo jo Rakuska na Bramborsku protest wotpóswawa do Erfurta wupisaneje zromadžizné dla, to jo znata wěcz. Tež Baierska jo so tutomu protestej pžizankněwa — nětk jo tež Sakséńska k tomu pžistupiwa. Němczé jara wěle haré toho dla tžiňa ha wóschnoscži něswěru wuňetwaja ha pžeradu wóttžiné. — Swoiweňo so tola wot Bramborskeje wěle nadžecz němója. Tež Würtenbergska ňecha z Bramborskej dzerzecz. Tež Lurenburg so wobara, ha jo swój protest pžipóswawa. Wschitke druhe kraje ha krajiné su z Bramborskej pžezjene.

Z Barlina. Wot ruséńskoho dwora jo pismo na nasch pžischwo wo kotrémž Rusa krucže žada, zo bo so wo němskich wěczach pžeczé něrétžawo, hale nězto wěste stawo ha postajiwo. Tutej něwěstoscži, tutomu stainomu rozrétžowaňu ha zakomdžeňu krutoho wustupwaňa to pismo wosobňe winu radikalnoho zmófleňa wo němskich krajach pžipische. Ha radži dale, zo bó so němczowstwo do powněcznoho pod Bramborskej ha do južnoho pod Rakuskej zjenoscžiwo ha tutej wschěm druhim měnschim wěrcham ha krajam jich samostatnoscz ha swobodnoscz jene po druhim wzawoj ha je pózeriwoj.

Wróczwaw 31. decz. Zrudne powescze su nam pžiňesene. Wes Züchen bó pžez wustupeňo Odré z někotrémi sušodnémi wěskami czéle potepena. Kňezi dwór jo hatž do jenoho twaňeňa czéle zanitžené, tohoruňa tež wschě khěže khudéch burskich ludži. Tžwówetže žiweňo nějo žane zhubene, hale wele skotu jo kóncz wzawo. Dominium Irsingen jo 100 žtuk howadwow ha 20 swini, dominium Austen 200 wowczow pžisadžiwo. Nězměrna běda jo tamne krajiné nadpanéwa.

Z Rakuskeje. Wone jo woprawdže směschne, kaike wěczé wo wěle němskich nowinach wot Rakuskeje tžitacz dóstaňemó; pak z jich pokwadniczu hatž nanajihóre steji, tak zo tute kheižorstwo dowho něbudže wobstacz mócz dokelž wudawaňa wěle wačzé ma hatž kraje hdé pžiňescz móža — pak jo zasé, déž joho mudra pilna staroscžiwoscz za wubudžeňo nowoho žiweňa swětwa pžed wotžami leži, dha réka: to wscho wschak nitžo něpomha, czéwo kheiž. kraje su pžez méru zkajene. — To wscho pak pžecžiwo Rakuskej pisaja, zo bóchu lud prawe zmucžili ha jón pžecžiwo někajkim pžecželném stowarscheňu kňezerstwow z Rakuskej zahorili ha téch wola so stawa, kotsiž jenoj wo krutém dzerzeňu z Bramborskej zbožo namkacz so nadžija.

Z Wina. Bramborski wotpóswané na rakuskim dwoře jo wot bramb. kňezerstwa porutžnoscz dóstaw, so pola ministera Schwarczenberga pžecželňe woprascheczz, žto jo wěrno na téch wschelakich rétžach, po kotréchž staj Rakuska ha Sachséńska pžezjenej, zo pži wěstéch pžipadnoscžach rak. wóisko Sachséńsku wobsadži, Pódla dérbi wón joho tež na to kedžbnoho tžiniczz, zo, tak khěczé hatž Rakusczé sachséńske mězé pžestupja, tež Bramborscze Lipsk wobsadžicz budža.

Z Frankfurta. Wschudžom drudže wot wójné rétža, hale mó, pži sédwe němskeje czentral-komisije, nitžo wo tém něwémó; wěle wačzé jo pola nas kaž wutžiňene, zo jo wosobňe pžez próczowaňo rak. komisarow rakuske kňezerstwo na tém, wobschérne naměté wo němskich należnoscžach prédkpowožicz, tak zo erfurtski sejm wacz trébné něbudže.

Džiwna wěcz jo, zo tón jedén rakuski zapóswancz pži czentralskej komisiji, měnujczé Schönhals, rodžené bramborski jo ha lutherskej wěri pžiswuscha; jedén bramb. zapóswancz, měnujczé Radowitz, pak rodžené rakuski jo, ha podjanskej czérkwi pžiswuscha.

Z Badénskeje. Wetžiňa zapóswanczow w druhej komoře badénskoho sejma, jo jene pismo na badénski lud wupóswawa, wo kotrémž bra-

trowsku ruku posskicza wschěm tém, kiž chczeidza so z ńimi zjenoscziczj, wo wotczném kraju jedén hódné swěrné, bohabojazné lud wotczjahnécz ha so nicz budzjicz dacz wot téch, kiž wo jich zwóscji měňa, zo pola nas žana móžnoscz k lěpschomu wačzé ňejo. Tez tam su němske wěczé wschědna staroscz wschitkich. Tam pak so bramborsczé kněza ha maja kraj hižczen wot poslenoho zběžka sem wobsadzené. Badénska dře budze so bramborskej pžizankněcz dérbecz, bórňe ňechawa.

Z Drezdžan. Kněžerstwo jo rozprawu wot němskich nalezňoscžow na direkcziju sejma wotpóswawa. Tola jo, kaž réka, tute pismo jenoj rozprawa, be wschěch nametow, wot kotréchž dérbeli so zapóswancžé jednacz: ta wěcz jo jim jenoj z krótka wědomna ztžiňena. Bez témi 29 pžiwozkami, kotréž su tomu pismej pžidate, jo wosobňe posleni wažné, kotréž wozjewi, zo jo Sachsénska so Rakuskej pžizankněwa wo protescze pžeczjiwo tej wot bramborskeje wotpohladanej zromadžizňe w Erfurcze.

Drezdžané. Advokata Blöde jo nětk z jastwa puzczjené. — Jedén wojak wot brigadé Albert, kotréž běsche dla dzělbrana pži drezdžanskim zběžku wot wójnskoho sudnistwa k smerczi wotsudžené, jo nětk wot wóschoho appellaczijonskoho suda za ňewinowatoho spóznaté, ha puzczjené. — Lipski professor Harleß jo za wóschoho dwórskoho prédara, ha konsistorialskoho presidentu w Drezdžanach postawené. — Zapóswancžé su kralej k nowomu létej zbožo pželi. — Wot 27. decembra pisaju z Drezdžan: Préni swaté dzeň hodow běchu so nékótsi wumewczé (Künstler) naschoho města w kortžňe pola Englecz k mawej wětzeri zromadžili. Někotre minuté po jednaczjich stupi na jene dobo wojerski wójk v. Teutscher z někotrémi wojakami nuts, schwijesche ze swojim tesakom, ha zawowa na zastróženéch hoscži: Dzicze rózno, ňewěscze, zo jo jednacze wotbiwo? Podarmo jomu hospodar wobkrucjesche, zo maja joho hoscžo wot policzie dowolnoscz, dlěhe wostacz, tón roznéwané wójk machasche z nowa ze swojim tesakom, ha napomische z roženom zo bóchu domoj schli. Hako nětk wschitczé swoje wěczé zrabachu, ha přetz khwatachu, jedén jenitžki pak hižczen swojej drastu ladasche řeskasche tamón na ňoho: Na měscze won, té pso! ha déri joho hižczen w durach z tesakom. Tón wóschi puzczi so nětk na hasu dele, ha hako tam hižczeu někotsi postroženi romadže stejachu, da so z nowa do nich, ha rubné piwarcza Str aßera, tak zo tón samón krawjo k zemi padze. Skórzbó su hižon pžepodate.

Słowjanskje nowinki.

Južni Słowjenjo. Před někotrym časom je rakuski khěžor někotrych ważnych mužow (dowěrnikow) z južneho Słowjanstwa do Wina powołał, zo bychu wuradźeli, kajkje ma přichodne polityskje postawjenje jich kraja być. Někotři wot tutych dowěrnikow na to dźěłaju, zo by te w nowšim času założene serbskje Wójwodstwo ze zjenoćenymi kralestwami Khroatyskjej, Sławonskjej a Dalmatyskjej do polityskjeho zwjazka stupiło, tak zo bychu wšitkje tute kraje pod banom Jelačićom stałe; druzy pak žadaju sebi serbskje wójwodstwo za samostatnu króninu zemju. Ći posledni mjenja: „Serbja so njemóža z Khroatami zjenoćić, dokjelž tući njejsu synojo prawosławneje (hrjekskjeje) cyrkwje; Jelačić njemóže wójwoda być, dokjelž je kathólski.“ Z wutrobnej bolosću hlada kóždy wěrny Słowjan na tajkje roztorki, na tajku nabožinsku njeznjesliwosć, a njesłowjanskje spočinanje. Njejsu hišćen zaňdźene zrudne časy Słowjanow přezjenosć nawučiłe? Serbskje Wójwodstwo samo za so njemóže Serbow k zbožu wjesć; jenož we zjenoćenju a pod nawjedowanjom sław-

ncho bana móža jużnosłowjanskje kraje wułki přichod dospjeć.

Z Prahi. Běše junu čas, hdźež naši najwučeniši mužojo, w swojej wótčinje město k skutkowanju njenamakawši, swój statok wopušćić nuzowani buchu. Zrudnje je to, hdyž ma cuzba so přećelniša wopokazać, hač wótcny dom. Druhi čas je pak nastał — a tych samych mužow, kotřiž z bolosćiwej wutrobu horate mjezy swojeje wótčiny překročić dyrbjachu — widźimy nětko z wulkjej radosću do starosławneje Prahi so wróćić. Jako prěnjeho smy powitali sławneho k. *Čelakowskjeho*, bórzy witamy jemu runeho *Purkinju*. Njechamy pak zapomnić hišćen na jeneho muža. Je to k. *J. Hrabjeta*, professor a direktor progymnasyja w *Draždžanach*. Tutón muž, znaty jako *laćonski* a *hrjekski filolog*, nic mjenje w ryčach słowjanskich zhonjeny přebywa hižon mnohje lěta w Saksach, pycha a khwalba cuzeho města. Njemóžemy hinak, hač přeć, zo by tajki muž swojej wótčinje wróćeny był. Filologiskje mocy jeho, kiž móža so z kóždymi na universitećje Lipskjej a Barlinskjej khróblje měrić, bychu so za naše wysokje šulje derje hodźiłe! N. N.

Wužiska lutowarska ha hypothekarska Pokwadnicza!

Hako burscźe zapóswancźe na poslenim wužiskim sejmie za to hwosowachu, zo bó zhromadne zamoženo wužiskoho wesnoho wokresa nerozdźelene wostawo, zdasche so to nękotromjkuliž burej wopaki, ha poredko so stawo nejo, zo smó pjez to neprawomu sudźeńu podleželi, hatž runež so mohwo nam zdacz, zo su te wot nas wozjewene zamosé wschitkich rozomnischich pjeswědsćej móhli, kak smó so pji naschim zadźerźeńu jenoz wot powschitkomnoho lepschoho wescz dali. Neznate mi tez ńejo, zo jo tón habó tamón pjeczel luda (ńeno wobkhowam za mńe) tu bojoscz wuprawiw, zo so czi, kiž hewak swěru za ludowo zbožo so staraja, na kńezi bok pokhileja, tajkim pak bódź prawene, zo so mó ani wot kńeza Thielawa, ani wot někoho druhoh wobrětźecz ńejsmó dali, hale zo jo kaž wschudźom, tak tez tudé zhromadné wužitk naschoho kraja jenitźka wina naschoho wosowańa ha zadźerźeńa bówa. Těm pak, kiž tutón wužitk na druhej strońe widźa, nimam to na źane waschńo za zwo, ale pjeju jenoz to, zo bóchu wo sudźeńu hinak zmósleněch sprawnischi bóli.

Kóždomu jo znate, z kajkimi czejkotami su so wosebe czi meńschi wobsedźeło w naschej wužiczé bedźicz měli, hejzo jo sebi tón habó tamón mawó kapital na swoju źiwnosku pozłźicz chczéw. Źadén wětschi kapitalista ńewupozłźuje radé po tak mawóch sumach; ha toho dla dérbi so tón meńschi wobsedźeł na agentow wobroczicz dźe ma pji wósokej husto lichomskej dani tez za wobstaraño tak ha tak wele pwacz, nepohladawschi na to, ztoz ma so pola rétźnika habó sudnistwa wotwozicz. Pji ńemóže so hinak stacz, hatž jo po tźasu do khudobó zapańe. Nascha kedźbliwoscz pak dérbi wosebe na to zwozena bócz, kak bó so pjeczo bóle ha bóle pźiberaczej khudobe w kraju hacźiwo. W tutém wotpohladańu méjesche so wustaw (Institut) zawozicz, hdźej bó kóždé wobsedźer z mawoj prócźu, z mawo khóstami ha z nizkej dańu mawo habó wele peńez pozłźeněch dostacz móhw, za tém hatž ma kredit. Tajke wotpohladańo dopełni hatž na najwobschérnischo nowa wužiska lutowarska ha hypothekarska banka, zawozena ze zromadneho zawozeńa wužiskoho wesnoho wokresa. Tu ńenujecźé kóždé, kiž móže hipothekarsku wěstoscz za to podawacz, pozłźene dóstańe wot 20 toler hatž do ńepoměrněněch sumow. Pji tém budźe so na to hladacz zo khudé potrebné tute peńezé

za najnižschu dań dóstańe, kotruž móže banka bes samsneje žkody postajicz. Pži zbéhańu poztženéch peňez ma so jenož 5 nsl. zapwaczicz, ńech jo suma wetscha habó ńeńscha. Žtož pak to najwažnische jo — zapwacjeńo budže so po meńschich poztžeaomu kapitalej pžimérenéch ratach (djélbach) stacz móhcz. Žtóž chcze poztžene mécz dérbi sczéhowacze pisma k wupokazańu sobu pžiňescz:

1. Kupné list. 2. Wotpismo z hypothekarskich knihi, podpisane ha podsiglowane wot wedjeła téchsamóch. 3. Wopismo swojoho wobsedjenstwa, kaž so te samo w tžasu poztžeńa wo prawdže ma. (Besitzstandsverzeichniß).

Tuto wschitko budže hižczen tež w serbskej ha němskej rétži wozjewene, ha wobschérnischo rozprawene. Wustawki (Statuté) wuńdu w wobimaj rétžomaj, tak khétse hatž budža wot krajnoho knezerstwa wobtwerdjeńo dostacz.

Pětr Czéž,
Sobustaw revisionskeje komissije pola wužiskeje pokwadniczé.

Ze Serbow.

Z Budéschina. Kńez Pekar, kiž bésche hatž dotal druhi wutzer na Židowe jo nétk za kantora ha wutzeła pži serbskej michawskej czérkwi ha schuli postawené. Joho nawedzitoscz wo schulskim zastojnstwe ha wo hudzbe (musiczé) kaž tež wosebe joho serbske narodne zmósleńo rukuje nam za to, zo stej nétk nascha czérkej ha schula deře wobstaranej. Wscha tzeseż swuscha tež dotalnomu namestnikej k. Jermisej.

Z Kamencza. Hatž runiž Serbowstwo wschudzom swoje prawo dobówa, ha wo samóch Drezdjanach katholsczé ha evangelsczé serbske boje swužbó dostawaja, da so tola zda, zo chzedja pola nas Serbow prawo pžikrótsicz. Hatž dotal mejachmó mó evangelsczé Serba kamenskeje wosadé kójdu ńedjélu swoje serbske boje swužbó w czérkwi sw Hané. Nétk pak chczedja nam jenož kójdu druhu ńedjelu prédowacz. Žtož jo nam znate, jo w starých tžasach pomenowana serbska czérkej z tém wumeńeńom méstej pžepodata bówa, zo dérbi so wo ńej kójdu ńedjelu serbski prédowacz. Na tute stare prawo so zeperawschi smó prósstwu na ministerstwo zestajeli, zo bóchmó tež dale kójdu ńedjelu serbske boje swužbó méli. Tuta peticzia budže so z nékotrémi stami podpismow w pžichodnéch dńach do Drezdjan póswacz.

Z Wósporka. Na mésto naschoho rektarstwa jo so k. Trautmann (Serb) zamwojaw, ha tež hižon pruhu wotpowožiw.

Z Maleschecz zhonimó, zo tam hižom wot nékotroho tžasa sem serbske spéwarske towarstwo wobsteji. To jo wéscži jara duschna ha khwalobna wécz ha mó pžejemó jenož, zo bóchu drudže sczéhowali. Serbsczé hólczé maja z wetscha wschudžom lubosez k spéwej, ha husto namakasch bez nimi dobre schije. Naschi tzesczeni wutzeło bóchu wéscži tak dobri byli, ha tajkim spéwarskim towarstwam prédkstali. Ráné spéw zwesela wutrobu ha posbéhuje k dobrej mósli.

Z Ralbicz. Naschi wosadni scheptaju sej ńeltžo do wuschow, zo chczedja swojej ranej czérkwitžczé k pžichodnomu božomu djésczu nowo pižczele wobradzicz.

Z Nowoslicz. Zaudžené tédžeń bésche pola nas wulka hońtwa. Skoro na pów sta muži bésche so hromadžiwo. Z Ralbicz, z Róžanta, ze Serńan, z Dobroschicz béchu wuwowani hońeło pžeproscheni. Hižon dopowńa podachu so na bitwižczo k strachej wschitkich wuchaczow. Tselbó reskachu žawosńe. Ale ja newém — béchu snadž w ńezbožomnej hodžiňe wujschli? Žim so djésche, kaž Sémanej Pětrej. Naschi nimrodsczé mužojo wróczichu so z jeném jenitžkim zajetžkom kotrohož zemski béh pžez sinertné wowoj Ralbitžanskoho Wicžaza swój kóncz dosta. Nékotsi dře ńeńa, zo jo tón zajacz kromó habó hewak swabó na nohi bow, hale to su wžé.

Narodne Nowiné wot serbskoho žiwena w hornéch Wužiczach

Dokelž sebi móslimó, zo jo naschim tžitařam lubo swóschecz, žto druhe swowanske nowiné wot serbskoho žiwena pisaju, podawamó tudé nastawk, kiž so w tžéskich Narodnych Nowinach w 1. tžiswe lutoho léta namaka.

„Maczicza serbska ja w běhu léta 1849 nékotre jara dobre knižki za lud wudawa, kotrej cžim wetschu khwalbu zaswuja, dokelž pódla powschitkomnoho powutžena tež wosebe na wubudženo narodnoho ducha ladaju. Pžed dlejschim tžasom bó z maczicze wuberk postawené, kotrej ma tžitanku za serbske schule wudacz — za nas jara wažna wécz. Tuta tžitanka budže bórzé dokońana; wona wobsteji z tsjoch wotdželeńow, kaž sebi to potrébnoscz naschich na tsi klasé zawoženéch schulow žada.

Serbskej tžasopisaj: Tydžeńske Nowiny ha Jutnitžka staj stajne jara deře redigowanaj; tamo maju 1,100, ta 400 woteberařow. Tydžeńske Nowiny su wot nedawnoho tžasa w nowém prawopisu swowanske nowinki podawacz potžawo, ha chczedža na te waschńo tutón prawopis do wužiwańa pžiněscz.

Wot Imischa, jenoho z téch mužow, kotrémž serbska wécz za jich horliwoscz ha pilne skutkowańo tak kaž Wó Amerlingej*) wulki džak winoita jo, wukhadža wot powojczé tutoho léta nabožné tžasopis pod napismom „Zernitžka", kotraž pžez swoju wubernu redakcziu mnohich pžeczelow namaka. Swowanska horna Wužicza ma pótajkim z časopisom maćicy serbskjeje žtwore nowiné.

Jara radostne wopokazmo jo dale, zo tež bez delnowužiskimi Serbami narodné duch ha zmósleńo wotutžecz potžina. W zańdženém léczje wukhadžesche dře w Khoczebuzu, wowném méscze delneje Wužiczé, wudawané wot Nowki tydženki tžasopis: Bramborski Czasnik, hale wón běsche pròzné narodnoho ducha.

Na posledku radži so jenomu hornowužiskomu Swowanej, zo mójesche bez gimnasiastami w Khoczebuzu serbske towařstwo zawožicz. Zcjéwkt toho su hižon w Czasniku spóznacz; dokelž tam ha sem namakaju so nétk deře spisane narodne nastawki. Zo bó tute towařstwo tajke krasne pwodé ńeswo, kaž te 1839 w Budéschińe zawožene, kotromuž mawó so skoro jenitžczé dżakowacz, zo jo narodnoscz w hornej Wužiczé k nowomu žiwenu postanéwa.

Na saksonskim sejme mamó nétko žtéroch zapóswanczow: Jakuba, Czéja, Jéžorku ha Mróza; préni tsjo pwacja za wažnéch podpěrařow narodneje wéczé. *)

(Pžichodne dale.)

Roble a žkraholcz.

Ra tsésche roble zromadžene,
Sej néhdé radu radžachu,
Ha žkébetachu roztžercžene
Ra žkraholczowu ńeprawdu.
Haj, nitžo méńsche wuwescz ńechadža
Hatž hasnécz jomu swétžku žiwena.

---

*) Amerling jo znaté tžéiki wóttžincz (patriota) kotrej swoju narodnoscz na wsché mójne waschńo podpěra.

*) Zo tež k. Mróz ha czéwó joho dom sem swuscha, ńejo snadž dopisowařej znate bówo, ale redakczia móže to wobkrucžicz. Red.

Kak najtraschnischo skónczowané
Bó bów — to hijczen prascha so;
Ha tutón khumjt bó wunamkané
Po krótkim tej wot kóždoho —
„Bicj, kusacj, rubacj, kawacj budjemé
„Ha po wschém: bimbacj ma na schiwenczé.

Ha jako z tém na tjiste béchu,
Ha z hubu skutk jo hotowé
Duj prasné jkraholcz tam na tsechu
Ha zromadjiznu rozrazé;
Najwetschi mudrajk po jiwenu bé
Ha wot téch druhich jadén ňepikné.

Ně, runu smuhu pucjik djésche
Po waschňu wele rétjeřow,
Do kerkow ha djej djéra bésche
Ha zabóchu téch rojeňow.
Haj, budjische méw jadén kholowé
Dha ředjeňo so joho ňezminé.

* * *

Za helu domach, djej ňej rozé,
So nechtójkuliž khroboli.
Ha po brěmeňach mudrosej wozé
Ze samokhwalbu na wiki,
Hatj pjindje strach ha bitwa nastawa
Djej law so pjeméni do zajacza.

Najnowsche powescze.

3. Januara méjeschtaj naschej Komoře zasé přeňu zhromadjiznu.

Wo přeňej Komoře bóchu nékotre Nameté stajene kotrej bóchu wuberkej pjepodate. Haden staji interpelatziju: dhé budje zakoň zařadwaňa duchownohe djesatka do Komoré pjincj? Z tém jkóncji so krótke sejdjeňo.

Wo druhej komori wotmoji minister v. Friesen na interpelatziju Waplera cjéwow wobladuwaňa dla: zo budje to nastupaczé zakoň wo krótkim komoře pjepodaté; z tém bé Wapler zpokojom.

Přeni wažné pjedmet djenskoho pořada bé rozprawa wuberka za financzé wo nastupaňu postajenoho wuzbéhuwaňa wetschich krajnéch dawkow. Referenta (Sommer z Oschacza) wozjewi: kak zrudňe z penežnémi naležnoscjami naschoho wótcznoho kraja steji. Wot léta 1846 hatj 1848 jo 1,826,000 tlr. wacze wudawane hatj hewak. Ministerstwo wósné jo samo 600,000 tlr. wacze třebawo. Zo bó řad wo krajnej pokwadniczé zwostaw, budja poddanojo jara pjimani bócj dérbecj, dhé bó so to ňestawo, bó kraj swój kredit zhubiw; ha wón radji komoře zo bó postawene powóscheňo dawkow za dobre zpósnacj czéwa. Müller jo tomu napjeczjo. Rauch méni, zo dérbi Wobzankňeňo wotstorczené bócj. Jadén wot nej ňebó doscj podperané, Biedermann rétjesche, kak straschne je jo, dawki powecjicj, ha staji nanet: tesamo dře dowolicj, nicz pak wuprajicj, hatj jo to powetscheňo dotalnéch dawkow habó jenoj doprédka-zapwaczeňo pjichodnéch terminow. Tó bó podperane. Haubold wuměnuje wuberkej, zo swoju rozprawu ňejo pilňe doscj wudjéwaw; Harkort wuberníkow zamoja. Minister financzow Behr wustuvi wo jara watkej rétji za dowoleňo — wóschnoscj nitjo hatj jtoj bócj dérbi, ňewudawa; — pjeczjiwo Biedermannej pak wón zpomni, zo, déj joho nanet komora za dobre zpóznaje, ňewéste wostaňe, jtó te powetscheňo pwaczjicj dérbi; kňejerstwo chcze je jadacj wot téch, kiž su w létu 1849 dawki dawali. Haberkorn: nicz cji, kiž z wuberkom wosuja, jkodja Ludej, hale cji, kiž wobcjeznoscj, kotreiž wucjeknécj ňemójemó: dale ha dale wotstorkuweja; pjez kóžde wotstorkuwaňo budje břemežko cjesche. Na wschém posledku bóchu wsché stajene nameté wottjesňene ha z 36 wosami napjeczjo 22 w. wot wuberka stajené nanet pjijaté; ha tak dha dérbimó pwaczjicj, kaž hižon smó předé wedjeli. —

W přeńej komoře staji zapóswancz Czéž tón nańet zo bójtaj so pźi pźichodném źradowańu sudnistwow pola budéschinskoho krajnoho sudnistwa (Landgericht) dwaj serbskej zastojnikaj postajiwoj. Wón swój nańět zmolom wuwedźe ha wusprawni. Redakcźia budźe w pźichodném tźisle tulej należnoscź dale rozpomnicź.

Někotre tźasopisé pźińesu powescźe wot źawosneje revoluczie — kotraj jo w serbskej Wójwodowińe, Syrmiji, ha Wojerskej Hraniczé wudériwa. Druhe wo tém nitźo ńewědźa. Dokelź jo winski póst wonka wostaw, ńepźińesu nam Wróczwawske nowiné źanu wěstu powescź.

— Winske listé pisaja, zo jo sobotu 29. decz. z Prahi do Wina telegrafiska powescź pźischwa, tak zo jo khejźor dérbaw w noczé wubudźené. ha hiźczen do dńa ministerska porada dźerźana bócź. Do Prahi jo po telegrafu wukaz póswané, ha prawi so, zo su pźitźiné (winé) toho bówo należnoscźe na sakskich ńezach postawěnoho wójska.

Zbérki.

* Po jenéch belgiskich Nowinach jo so maďźarski Generola Klapka wo nastupańu wuherskeje wójné ha někotréch generolow tak wuprawiw: Wojaczé ha nizschi dostojniczé (officzierowe) rakuskoho wójska su dobri, hale komandanczi ńejsu wěle hódni. Schlik jo z nich najlépschi. Jelatźicź jo z khrobwoscźu wojowaw, ha so w straschnéch postawěńach swawńe dźerźaw; wón ńejo źadyn pźeradnik hale tźesné muź. Jelatźicź jo demokrata, hale tajki kotréź pźede wschém na narodnoscź hlada. Lichtenstein, Benedek ha Welden zaswuźa khwalbu hako Wodźeřo. Napźeczo tomu jo Windischgrätz najńelepischi ze wschéch generolow.

* Litźba europiskich mócznarow je 48, bez kotrémiź su 33 němske ha 3 źónske. Wot nich jo hanoverskt kral najstarschi, 78 lět, ha rakuski khejźor najmwódsi, 19 ljet.

* W Parizu jo źawosńe wěle wulkich móschi, kotrez najbóle w téch podzemskich, 150 hodźinow dowhich pźěrowach ha wentokach bódla. Wot 14. decźembra jo so tohodla wulka hońtwa na mósche zapotźawa. Pźez 250,000 jo jich hiźon popańenéch. Parizeńo měńa, zo litźba hatź do 600,000 zroscźe.

Zandźenu Sobotu Źita w Budéschińe pwaczachu:

Rójka	. .	2 tol.	7½ nsl.	tej	2 tol.	2½ nsl.
Pźeńcza	.	4 =	12½ =	—	4 =	— =
Jeczmeń	.	1 =	20 =	—	1 =	17½ =
Wóws	. .	1 =	10 =	—	1 =	2½ =
Róch	. . .	2 =	12½ =	—	2 =	10 =
Heduschka	.	2 =	20 =	—	2 =	15 =

Khana Butré. 11 nsl. now.

— Pźichodnu ńedźelu chczedźa někotśi Serba z Budéschina ha wokolnoscźe nasaukach do Ńeswatźidwa pźijecź. Lubo bó jim bówo, dé bóchu tam też z druhich stro. nów Serba pźijeli

— Auktźiona polo Michawa Tźeměré w Ralbiczé budźe so na 10. dńu wulkoho Rójka dopowdńa dźewecźich zapoczecź. Michaw Tźeměra.

Jutnitźka wukhadźa kójdu sobotu z ezéwom listnom, ho jo k dóstaczu pola redaktora Kuczanka, w Wellerez kniharni, ha pod bohatémi wrotami w Budéschińe. Kójde tźiswo pwaczi ½ nsl.

Za Jutnitźku postawe nenastawki habó wozjewěna maja so wotedacź pola jenoho z redaktorow.

Cźischczane pola K. B. Hiki.

Tžiswo 2. 12. dźeń januara. Lětnik 3.

Jutnitzka.

Wudawařej
Jakub Kućank ha Michał Cyž.

Swětne Podawki.

Z Rakuskeje. Rakuski połwadnik jo lětne litźeńo wotpowojiw. 150 milionow pobrachuje. — Woko Wina steji 50,000 muži sélne wóisko ha kójdé dźeń móże so jich po zeleźniczé junkrótź tak ẃele pźiwesez. Ztóź sebi mósli, zo mow jow traź zbéźk wudéricź, jo bwazné. — Nowo ha pźeczé nowo tźródé k Tźecham won cźahnu — — z Prahi su wo tutéch dńach zasé nékotre regimente na sachsénske ḿezé cźahnéli; tute wóisko jo hiźon 70,000 muži sélne ha so dale ha dale k nam pźibliźuje; maja pak krutu pźikazńu, ḿezu nicz pźestupicź. — Z twerdźizné Königstein wóndańo pisachu: mó wam tu ẃesowu pówescz sobudźélimó, zo su cźi preni Rakusczé k nam pźischli! hale to béchu jenoj wojerske herczé, kiź chczéchu tam piskacź ha sebi néźto zaswuźicź. Tak na sachsénskej zemi baiernske piwo pija ha rakuske herczé piskaja! Tak smó z Rakuskeje do Sachsénskeje pźischli! wróczimó so zasé: Kheiźor jo zpotźaw wustawé za swoje wschelake kraje wudawacź. Zapotźatk jo so z némskimi krajinami staw. Swowjeńo ńech tźakaja, cźi su tźakańa zwutźeni.

Tón tédźeń bé ẃele rétźane, zo wo Wuherskej zasé schericź zpotźina. Kak dha jo to móźno, déź su tam ludźo tak deźezmósleni kaź w Peźcźe, kiź su Hajnawa, Paskewicźa, Jelatźicźa haj też Windischgrätcza k tźescźowném stawam swojoho mésta hoźewźali. Haru zapocźecź jo tam też trochu cźeźko, dokelź su ludźom wschitkeźeńe bróńe wzate, też noźe ha kosé źane pźez ḿezé ńepuschcźa. Wo zapuscźenéch wuherskich krajinach so nétk ẃelki ha rubeźniczé haja ha zawosńe zplahuwaja, ha wobodleźo so ńemóźa wobaracź. — Némske nowiné jara na juźnéch Serbow swaźa, zo wot runoho prawa za wsche narodé nétk nitźo ẃaczé ẃedźecź ńechadźa ha wobcźeźuwaju so hórczé, zo su Wuheźo ha Némczé wóndańo ẃele stow tawséntow snopow majsa (jene źito) na ẃele zakrasnéch wozach do Serbow ẃescź dérbeli. Ha jedén pźekupcz, kiź jo zapwacźené bócź chczéw, ńejo ṕeńeze hale te wotmojeńo dóstaw: zo móże so bohu dźakowacź ha ẃesowé bócź, déź jomu Serbja wschitko wzali neisu. —

Z Badénskeje pisaja, zo jich ńemérniczé ńemóźa zmérom bócź; woni chczeidźa ze Schwiczé, dźeiź pźebówaju, zasé jedén napad na Badensku zwaźicź. Bramborske wóisko so na wsché waschńo pźihotuwane dźerźi, jich po pźiswuschnoscźi powitacź.

Würtembersku budźe, kaź réka rakuske wójsko wobsadźicź.

Z Frankfurta: Nowo czentralske zastupne mócznarstwo jo na tém, wo krótkim zakoń wudacź, z kotrémź su wschitke demokratiske zhromadźizné zbénene ha najkrucźischo zakazane. To nasche serbske třechicź ńebudźe. — Danski kral

chczésche hako němski wěrch Holsteinskeje wo němskim mócznarstwe w Frankfurcze zastupené bócz ha póswa tam tež swojoho zapóswanczа z Bülaw. Toho pak su tam wotpokazali. Kaž Arczewójwoda Jan tež woni wot bramb. krala z Danskim ztžiněné měr za dobre ńezpóznaja ha swobodnoscž pownóczneju němskeju krajow (Schleswig ha Holstein) zkitaja.

Z Rusénskeje. Rusénski khejžor jo sebi z podawkow zandženoho léta mawo wutžbu wzaw. Město ludu wačzé swobodé sobudžélicž ha jich wescz k dozpownoscži, k nawedžitoscži ha k manoscži ke wschomu, ha pžez to swoje kralestwo sélnoscžicž ha krutoscžicž, kcžéw-ha zbožo swojich ludow powoschicž; — wón téchsaméch hižczen bóle potwótžuwe. Wo swojich pólskich krajach ńejo žana schula, tež ta najnischa, kotraž ńebó pod wojerskim wobkedžbuwańu stawa ha dżéczi hižon w schulach k wojerstwej pziwutžeja, jenoj zeměno smédža wósche schule wopotwacž; wschém kiž ze zemanskoho zplahwa ńejsu jo wopotuwańo schulow, kiž wósche su, hatž nascha quinta zakazane. — Dokelž jo wele Polakow, kiž ńechadža wo rus. wóisku swužicž, do czuzéch krajow czeknéwo, jo nétk porutžnoscž wuischwa, zo dérka téch czekńenéch mwódsi bratsja jich města zastupicž, 15 haj 10 lét staréch hóltžeczow z wótcznoho domu wozmu.

Z Dreždžanskoho sejma. W 1. kom. tžita Karlowicz rozprawu wuberka, kiž mějesche te wot ministerstwa wot poslenoho sejma sém wudate pžikazne wuradjecj. Nékotre ńechachu za dobre zpóznacj. Tež pžedséda Georgi wopuschczi pži tém swój stow, poda swojomu zastupnikej Schenkej pžedsédstwo ha rétžesche za předawschich ministerow. Tež z Friezen jich zamoja. Bez porukwanémi zakeńami bé tež tón wot hońtwu; dokelž dérbi hońtwa po frankf. zakwadnéch prawidwach czéle swobodna bócz (na swojim) ministerstwo pak w §. 1. §. 3. wuměněna tžiniwo; ha nasta pži tém horcze rozrétžuwańo z ministerom z Friezen. Na posledku bó na namet ministera z Friezen jene pismo na krala wotposwacj wobzankńene. 5 hodžinow bésche tuta zhromadžizna trawa. To bé 8. jan. Na 10. bó dla zakońa wot 7. měje, zadžerjeńo pži ropotach ha zbéžkach nastupacze jednane, tola dérbesche pžedséda zhromadžiznu zkónczicz, dokelž bé hižon jara pozdže, předé hatž bé žto wobzankńene. — Wo 2. kom ńebe nitžo ważne.

Schwieczarsczé radikalni su so nétkoj tež na miwoscžiwo sotré walili. Wuhnaczo kń. biskopa bé zapotžatk pžezczihanow czérkwe, nétk džo dale ha dale. Za 24 hodžinow macže kraj wopuschczicž! bé pžikazna, ha dokelž z dobrém neńdžechu, wedžesche jich policzija z moczu pžez mězé. Wosémnacze lét su miwoscžiwo sotré zbožomńe pola nas skutkwali. Sérodki ha khudži krawo sélzé hrońachu hatž swoje druhe macžeře jim wzachu. Zastoiniczé dérbjachu jich do jstwow zezankacj, hewak bóchu woni téch wupokazanéch zcžéhuwali. Dżiji luožo bóchu hnuczi bóli, naschi zastojniczé pak wostachu pži tém kruczi. To jo ta wukhwalena schwiczarska swobodnoscž.

Z Barlina. 27 decz. jo sachsénski wotpósnané z Könericz pismo z tej porutžnoscžu, tesamo ministerej zjewicž ha sobudžjelicž dóstaw; tesamo wopžija protest swojeje wóschnoscže pžeczíwo Erfurtskej zhromadžizni ha tam wobzankńeném wustawam. Tež hanoverski tajke pismo dósta. Wonej pžistupitaj z tém czéle k Rakuskej. Hanoverske pismo prawi, to, žtož jo so kralowska wóschnoscž wot zpotžatka jow bojawa, jo so wschitko dopelniwo, nadžija na němsku jednotu jo k naimenschomu na tém nétk nastupeném puczu czéle zhubena. Samo wot bramborskeje politiki so wele bojecž da ha napomina toho dla bramb. wóschnoscž pzeczelńe, tola hižczen junu te zcžéwki taikoholej tžiněna z rozemom pžekwascž, předé hatž dale džo, ha kónczi z jeném wopraw-skim protestom na erfurtsku zhromadžiznu.

Jara weselacze pewescze dóstańemó z Lipska; wschitke tkalske wéczé su menujczé jara deře schli, ha wele tawséntow ha tawséntow bojich khudéch

ludźi powesćjach, ha nékotre sélzé budźa z wesowosćju roňene, dokelž dźéwo ha zaswužba so zasé wrócja, ha nuzé ha hubenstwa traj budźe, bóh daw kónć. Z hoberskich horow (Riesengebirge) swóschimó, zo ludźi pobrachuwe, zamojene dźéwo wobstaracź, zo jo zaswužba jun krótź wětscha hatź přédé, haj tej czéwé tédźen do přédka jim zaswužbó pwacja: to su wschitko wěczé, kiž jo kóždé za ňemóžne dźerźaw. Na rudnéch horach (Erzgebirge) jo zaswužba tej wěle lépscha hatź přédé. Hatźruňe nas to nitźo ňestara, dokelž žanéch tkalczow nimamo, dha so tola tej sobu wěselimó, pźi taikich nowinkach; ha nadźijemó so, zo budźe pźekupstwo tej za burske pwodé zkoro lépsche pówesćje pźiňesćj hatź dotal. Nech jenoj pownocźne mořo roztaje, ha tźowmé zasé du, dha tej źita wacźé pwacja. To jo wérne, kaj nétkoj źita pwacja dha burski muž dowho wobstacź ňeměje.

Němczé chczeidźa ha su hiźon wóinske wodźe twarili ha wobroňene do wodé puschczili. Pźi taikich wotpohladańach wótcznoho kraja, k kotromuž budźemó tej sobu pwacźicź dérbecź, budźe wažne zhonicz kak z mórskej moczu druhich krajow steji, wosobňe z jandźelskej. No swóschcźe: Jandźelska ma 199 wóinskich wodźow (Kriegsschiffe) z 2718 kanonami ha 29,217 wojakami. Tute su staiňe wo swužbi ha móža ducźé powetschene ha poselňene bócź. Z tésamo su po tém czéwém lubém swěcźe, wo wschéch mořach nascheje zeňe postajene hako swérne stróže, na kotrej móže so kraj zpuschczicź. Pźi taikim wobstejeňu ňejo móžno, zo bó žadén druhi kraj, nanaiňeňe němski wo tém k tźomu pźiňicź mohw. Wot naschich němskich wóinskich wodźow nam dale pisaja, zo tam jara dobre źiweňo wedu, ha zo jedén wo tutém hubeném zrudném tźasu ňebó nitźo lépsche zapotźecź mow, hatź tam hicź ha na ňich swužicź.

Słowjanskje nowinki.

W Čechach změja so pódla němskich gymnasiow też *cylje českje* założić. My Serbja pak hišćen přeco na to čakamy, zo bychmy na Budyšinskim gymnasiju a seminarje *jeneho serbskjeho* wučerja dóstali.

W Winje maja češi nětko też swoju samsnu cyrkjew. Českje nowiny pisaja wot hodownych českich božich służbow: „powšitkomne hnućje knježeše, hdyž českje zynki w bohaćje wupyšenym božim domje zaklinčachu, kotrež kóždeho na swój drohi wótcny kraj a na swojich lubych doma dopomnichu; a někotremužkuliž stupichu sylzy radosćje do wočow, hdyž so zaspěwa tón rjany khěrluš: *Krystus je so narodźił.*“ Štó so při tym na Draždźany a serbskje bože służby njedopomni?

Z Pariza. Wóndanjo swjećachu Polacy w Parizu lětne wopomnjećje pólskjeje revolucyje wot lěta 1830 w cyrkwi sw. Marije do njebjes spěća. Jich sławny předař Kajzewicz měješe text: „Naši wótcojo su zhrěšili.“ Wón Polakam porukwaše, zo su swojemu powołanju njeswěrni, město teho, zo bychu swojej wěrje a słowjanskim bratram k pomocy stali, su so hordym Wuhjerjam, njeswěrnym Italskim a njewěriwym Němcam přizanknyli; a hrožeše jim „zo swój wótcny kraj wjacy widźeć njebudźa.“ Na to nasta wukje njemdre wołanje, pjasćje so přećiwo njemu pozběhnychu, a wón dyrbješe ćeknyć — hač runje wopaki njeměše.

Zrudne podawki.

Z Budéschina. 6. Jan. sta so na sakš. schles. želežniczé žawoňe ňezbožo. Jedén wóznik Mertens chczéšche so pźi wotźédźeňu czaha hiž,

czen pwachcz (mantl) woblecz, pźi tém pak so wobsmókné, pané, ha pźindźe do kolesow, kotrež jomu woboj dwé nozé tźiscźe přecz wotrézněchu. Wón wuře na tém samóm dźu.

Ze Smerdźaczej. Běsche druhi dźeń wulkoho rójka, hatź so naschi klóztrscźé dřewo dźěwaczeřo nitźoho zwoho so ńenadźiczé do léśa podachu, sebi tón nuzné kroschik zaswuźicz. Hale lědom běchu zapotźeli dźěwacz, hatź so pźez nékajku pźipadnoscz sta, zo jenoho wot ńich, Michawa Beńscha khójna na ńoho panéwschi tak cźejczé na wowe ha na stawach zrani, zo dérbesche po nékotréch hodźinach hiźon smerczi podlejecz. Tón samón zawostaji khudu wudowu ze źtéřomi sérotami. Bóh tón kńez, kiź wschomu stwořeńu na swécźe źiwnoscz podawa, budźe tez źich zdźerźecz ha wutrobu smélnéch ludźi za nich wotewricz.

Z Wuscźa. Druhi dźeń hodow dźěsche jedén wokowo 80 lét staré muź z nascheje wsé, z menom Koczor k swojomu bratrej do Wutźkecz, ha bó tonsamón dźeń na lejńanskich gruntach bez Lejnom ha Tźaseczami zmerzńené namakané.

Ze Serbow.

Z Rakecz. Nasch hermank zańdźenu pónděłu jo duschńe wotběźaw. Wón neběsche jara sélné, hale na tón tźas pźi krótkim dźu bě haré doscz. Źane pómńecźa hódne puki kaź hewak pźi naschim hermanku móda su, habó traź paduchstwo, nitźo ńejo so swóschecz dawo. Wo nowóm hoscźeńczu wetźor jara lesnje rejwachu ha wo gréchcźe też. Najřeńscho jo pak so nam spěwanjo ralbitźanskich hólczow ha holczow lubiwo. Tesamo dachu so pola klamara Saüberlicha swóschecz. Te duschńe spěwachu ha też mózachu wele nowóch spěwow, kotrež, kaź shonichmó, sebi na Mikwawschkecz pźazé nawukněli běchu. Źim bódź swawa! Mó wuprajimó jenoj tu prostwu zo bóchu nas na hermank św. Jana zasé znětźim tajkim zweselili ha prawe pilnje na pźazach wukněli, zo bóchmó potom nězto nowo swóschecz móhli.

Z Porschicz. Na mesto ńeboho wutźeřa Hilbriga jo k. Rothenburg, kiź bě hatź dotal hako wutźeř w Źitru, pźez swoje khwalobne skutkowańo znaté, postawené, ha do swojoho zastoźnstwa hiźom zapokazané. Do Źitra pźindźe k. seminarista Buscha.

Z Ralbicz. Nasche serbske towařstwo méjesche 27. decz. zromadźiznu w Nowosliczach. Najwosobnischi pźedmet jednańa běsche rosprawa wot wuźiskeje hypothekarskeje pokwadniczé. Też na macźiczu serbsku, kiź pola nas pźecźé wacz ha wacz pźecźelow namaka, bo spomńene, ha źeje wotpoladańo wuwozene. Za zastoźnikow towařstwo bóchu na nowo léto wuzwoleni: P. Czéź z Nowoslicz, pźedséda; Jaczwawk s Nowoslicz, namestnik; Khumer z Wazka, pismawedźeř; Wicźaz z Ralbicz, pokwadnik; Wawda z Ralbicz, Hilla ze Schunowa, Běwscha z Keńecz, Nuk ze Smerdźaczej, Schowta z Rójanta, Bensch ze Serńan, Laras z Dobroschicz, Falant z Koslowa do wuberka.

Namet zapóswancza Pětra Czéźa
na drejdźanskim sejńe.

Dokelź so sejmske powescźe w rukach kóźdoho naschich źitarow ńenamakaju, podawamó tuhlej za pźichod czéwoho Serbowstwa tak waźnu wecz wobschérńe, kaź jo w źisle 14 sejm. pow. wocźiźczane.

Namet réka:

Rozpomniwschi, zo su kralowskomu krajnomu sudnistwu w Budéschińe wacźé hatź 100 serbskich wsów pźipokazane, kotréchź wobódleřo němskeje rétźe z dźélom jara mawo, na źane waschńo pak tak móczni ńejsu, zo bóchu so pźed sudom wo ńej zrozemliwóch źinicz móhli;

rozpomniwschi, zo pźi pomenowaném sudźe źadén jenźtźki jurista ńejo, kiź bó jenoj nékak serbski rozemiw, czi sem pźipokazani Serba tohodla z

ńedospowńémi pjewozkami ńékajkoho tolńetjeła so spokojicz dérba;

rozpomniwschi, zo na tajke waschńo tez cji najbóle swédomiczi, ha sprawni ńémsczé zastojniczé wschej zkodje, kiž dobre prawo cjerpi, wobaracz ńezamója;

rozpomniwschi na posledku, zo pjez tajke tudé kaj tez pola druhich sudnistwow wobstejacze ńedostatki, wacze hatz 50,000 sakſonſkich wobódleřow w runém prawu pjed zakońom pjikrótſeni su — staju ja tón namet:

Préńa komora chczéwa wo zjenocjeńu z druhej kńejerſtwo proſécz, zo tak khétſe hatz mójno, wéſczi pak tola pji pjichodném zarádowańu sudnistwow:

a) krajnomu sudej w Budéschińe k najmeńschomu dwaj serbſkeje rétje do czéwa mócznaj juriſtaj ſo pjiwdataj;

b) pola wschitkich druhich hijom wobſtejaczéch habó pjichodńe zawojomnéch amtow, kotrémž ſu Serba pjipokazani jedén habó po potrebnoſczi wacze serbſkich juriſtow ſo postawi. Czéž.

k. Czéž wuwedje swój namet na ſczéhowacze waschńo:

Moji kńeja! Wó ſcze ruńe tón wote mńe pjepodaté namet swóſcheli; k wuſprawńeńu tohoſamoho dowolu ſebi ńékotre ſwowa. Serbſczé poddani Sakſonſkeje, kotréchž litjba jo nédje 50,000 ha k kotrémž tez ja pjiſwuſchecz tu tjeſcz mam, ſu hatz dotal, žtoj prawa jich narodnoſcje potřechi wo wſchelakim naſtupańu jara zpatńe wobſtarani bóli. K dopokazańu wérnoſcje tutéch ſwowow ńejo třeba, zo do ſtarodawnéch tjaſow poladam, ńe, jene jenitjke poladańo na nétſiſche wobſtejeńa pjiwedje kójdoho ſprawnoho ha rozomnoho muja k tutomu pjeſwédjeńu. — Schula, czérkej, wóſchnoſcz, ſud, te méſta, djez ma ſo znutſkowne ſkutkowańo ſtata wopokazacz, podawaju nam wſchédńe najzjawniſche wopokazma za to. Serbſke ſchule, kiž bóchu tola méſta za rozwutjeńo ha nawedjeńo bócz dérbawo, ſu ſo z mawóm wuwzaczom hatz do djentſiſchoho dńa hako pjenémtjeřńe třebawo. Teſamo buchu wobſadjene z wutjeřemi, kiž pak czéle nitjo ſerbſki ńerozeńa, kaj w klóztře ſw. Marineje Bézdé, habó z tajkimi, kiž ſu ſerbſkoho jenoz mawo ſwédomi. Tutém poſlenim bó wotpujczene kjeſczijanſku wutjbu w ſerbſkej rétji prédkńeſcz, wſchitko druhe méjeſche ſo po zakońu w ńémſkej rétji wutjicz. Nuzné zczéwk z toho béſche, zo wutjeř djéczi ha djéczi wutjeřa ńerozeńachu. Kajki dobótk za djéczi k tajkoho wutjeńa naſtawaſche, zda ſo lochko zwudacz. — W ńékotréch, czéle wot Serbow wopótanéch czérkwach djerja ſo ńémſke, haj jenoz ńémſke prédowańa. Tez k tutomu podawa nam hořeka ſpomńené klóztr, kotréj méw ſo poprawóm tola za pobožne natwařeńo ſtaracz, pjikwad. Naſchi duchowni ſu ruńe tak mawo na gymnaſiu, kaj naſchi wutjeřo na ſeminariu ſkwadnoſcz namakali, ſo wo tej rétji wudokońecz, w kotrejž maja zjawńe wuſtupicz. Tak ſo ſtańe, zo ze ſerbſkeje klétki huſto doſcz wéczé ſwóſchimó, kiž bóchu ſméchi wubudjawo, ńebóchu-li nas pódla na naſche zrudne wobſtejeńa dopomńawo. Z ńékajkim weſelom mójU tudé wuznacz, zo jo kralowſke miniſterſtwo kultuſa ha zjawneje wutjbó ńedawno wukazé dawo, kiž mója (tola jenoz w naſtupańu ſchulow) tamném ńedoſtatkam ńékak wotpomhacz. Ja wo mńe ſerbſkoho luda kralowſkomu miniſterſtwu za to najwutrobniſchi djak praju. Tudé dérbu tez ſpomnicz, zo ſu ſerbſke ſchule katholſkoho wéruwuznacja pjez próczowańa k. biſkopa Dittricha, tutoho wo Serbow wulczé jara zaſwuzenoho muja, hijom khwalobńe do prédka krotjiwo. Pjeczé pak woſtanu nam wo pohladańu na ſchule mnohe žadoſcje, kiž ſu ńedopelńene. Wo tutém ſebi dalſche namété wobkhowajo, wobrocju ſo nétk k ſudniſtwu. —

Teſamo béſche ha jo hijczen djenſiſchi djeń wo woprawdje zrudnéch wobſtejeńach. Žtoj jo mi znate, namaka ſo jenoz na tachanſkej kenſli w Budéſchińe jedén ſerbſki zaſtojnik;*) wſchitke druhe ſudniſtwa pak ſu jenoz z Ńémczami wob-

*) k. aktuar Seyfert. Red.

sadjene, hatj runiž pola téchsamóch z wetscha lucji Serba prawo cjérpa. Pjed tajkim sudom jo Serb, kiž němski ńemóže, kaž pjedaté; pji najwetschej kedjbliwoscji ha swédomitoscji zastojnikow, ha be wscheje winé téchsamóch ńeda so tudé wetschomu habó ńeńschomu wobjkodjeńu prawa wobaracj. Samomu Němczej jo prawizniska rétj husto doscj ńezrozemliwa, wele bóle Serbej? Tamomu móže sudnik pjez wukwadowańo pomhacj, tón pak jo na samo sebe pokazané. Tajke sudnistwo ja ńemóju zřadowane menowacj. Tutemu ńedostatkej su dře pjez postawéno twumatjerow wotpomhacj pótali; jtój pak pomóśli, zo su to z wetscho tajcjé ludjo, kiž ńejsu rozwutjeni, k najmeńschomu nicz wo prawe, jtój rozpomni, zo su so téchsamóch jenoj w najnuznischich padach prascheli, dale, zo jo tute prascheńo zasé z wulkimi khóstami zjenocjene, ton ńemóje tajku wécz za zdobnu spóznacj. Ja spomńu jenoj na to, zo se do khlójterskoho sudnistwa w nuznéch padach z miledalokoho Budéschina twumatjer powowa. Tajkim ńedostatkam wotpomhacj, jo tola wéscji najwetschi tjas. Moji kńeza, pomóślicje sebi tajkoho Serba, kiž němski ńerozemi pjed sudom, kak wón w strasche ha rozmóśleńu tam steji, ha podarmo za swowami póta, z kotrémiž bó swoju sprawnu wécz wozjewiw; jo sudnik nahwó muj, kaž to pjed ńekotrém tjasom husto tak bésche, potom béda tomu wbohomu. Zwaji-li so na prascheńo, hatj jo protokoll zrozemiw „ńé" wotmojicj, dha dře so jomu hijczen jedén krócj prédk tjita, hale hijczen wele bole z khwatkom ha ńezrozemliwe. Zo bó skéře lépe tajkej dřeniczé wuczejkném, ńewostańe jomu nitjo druhe wósche, hatj zo podpische. Zcjéwki z toho pak su ńekotrujkuliž móschnitjku wuprózniwo. Ja bóch tohodla Was, moji kńeza, prosém, zo bójcje mój sprawné namet podperali; Wó budjecje sebi najwutrobnischi djak pola serbskoho luda pjez to zaswujicj. Ja dře sém tudé, bez tak wele tjescjenémi sobustawami samlutki Serb, ale ja so spuścjam na Waschu prawdoscj ha mam tu nadjiju zo budjecje to w Serbow brémo wotwalicj pomhacj, kiž jo tutón dobré ha sprawné lud wele stow lét cjijczawo."

Złamany slub.

(Hłós: Nad Berounkou pod Tetinem.)

Pod hrodźiščom nižje klóštra
Krasna róža zakćěwje;
Pod lipu tam z wojownikom
Steji holčo zbožomne.

„Kaž nad namaj tuta skała —
Dźeše wojak — njekhabła,
Tak je lubosć moja stajna
Wěř mi luba najrjeńša!"

Ptačik pak tam z hłójčku wije.
Holčo smějo wotmolwi:
„Luby mój mje njezarudźi
Twoja pěsń, ptačko, łži."

„Njewěř, njewěř, slub tež hjeba
Z lipy ptačk zas' zaspěwa
„A tež skała něhdy spoda:
Z wěry rosće nadźija!

* * *

Pod hrodźišćom nižje Khlóštra
Kćěnje z róžje wotpada
„škoda tebje, rjane holčo!"
Zrudnje ptačk tam zaspěwa.

M. Delanski.

Narodne Nowiné wot serbskoho žiweńa w hornéch Wužiczach.

(Pokrotjowańo),

Próczowańa Serbow dóstawaju wot ńekotroho tjasa tež z druhej stroné pjipóznacjo. Prénc Albert, scjéhowař w sakskim kńezerstwe, kotréž pjitomńe w Budéschińe bódli, da so wot nascho-

ho znatoha patrioté Smoleřa w serbſkej rétži rozwutžicz; ha tžini, kaž tutón wobkrucza, pži ſwojich wulkich duchowněch darach tež wuberne pokratžeňa. — Tež najwóſchi ſchulſki zaſtojnik w provinczé, ſchulſki radžiczel Dr. Gilbert, Němcz, dawa ſo wot ńenowanoho Jmiſcha ſerbſki wutžicz, zo bó tuteje rétže móczné ſchule lěpe zaſtaracz móhw.

To dře ſu jednotliwe pžikwadé; hale nicz ńeńe ńekhibi (ńebrachuje) tež tudé, kaž pola Was w Tžechach na bürokratach (ſamopaſchněch zaſtojnikach), kotſiž ze zweje wole habó tež leńoſcje dla naſchim pożadańam wo zawědžeńo naſcheje rétže do ſudow ſo pžeczjiweja. Ńejo tež to dźiwno, zo pola krajinſkich ſudow w Budéſchiňe, Lubiju ha Kamenczu, k kotrémž Serba na tawzénté pžiſwuſcheja, ani jedén zaſtojnik ńejo, kotréž bo ſerbſkeje rétže móczné bów?

Hatž dotal ńejo wěſte hatž kńezerſtwo dowoli, zo ſo naſche evangelſke boże ſwužbó w Drezdžanach dale dźerža. Jich nuzna potřebna jo ſo nade wſchitku pokhibnoſcz (zwoſel) wupokazawa pžez te žtéri nakhwilne boże ſwužbó, kotrej ſu ſo hatž dotal dźerżawo, kaž jo to wot drezdžanſkoho dopiſowařa Narodněch Nowinow huſczjiſcho ſpomńene. Vomóſlimó pak, zo miniſter von der Pfordten, tutón wowné pžeczjiwnik ſwowanſtwa, nétk wačzé na tžole ſakſkoho miniſterſtwa duchowněch naležnoſczi ńeſtoji, ha zo jo nětſiſchi miniſter kultuſa von Friesen kóždeje pžedpojatoſcje (Vorurtheil) pžeczjiwo Serbſtwu prózné, mójemó ſo nadžijecz, zo tute ſwužbó zaſtajene ńebudża.

Ńedawno mějachu tež kathólſczé Serba w Drezdžanach wo wulczéſchnej dwórſkej czérkwi préni krócz boże ſwužbó w ſwojej rétži. Tulej ſwatotžnoſcz, wopótanu wot jara wěle ludži, maja Serba tachantej Budéſchinſkoho kapitola, k. Dittrichej, ſo dźakowacz, rodźenomu Němczej, kotrej pak to tžaſto dopokazaw, zo prawa czuzeje narodnoſcje nicz jenoż w ranéch ſwowach ſpóznacz, hale tež w ſkutkach wuwěſcz wě.

Vomóſlimó ſebi, zo běſche pžed lětom 1840 wužiſke Serbſtwo kaž wotemřete ha zhubene, tak zo je ſami mužojo kaž Lubenſki bez nadžije ha bez pomoczé za zahiňene mějachu, poladńemó na tžerſtwe piſmowſke žiweńo, kaž tež na narodnoho ducha w ludu — ńemójemó hinak, hatž wuznacz: Pokratžeńo jo ńezměrńe wulke, ha lubi pwodé hižczen kraſniſche, hižczen bohatſche.

Na ſchěmla. *)

(Pólka-wós: Komme doch, komme doch, komm du Schöne.)

Do ſkoka, do ſkoka ſchěmlo lubó,
Do ſkoka, do ſkoka do Měſta
Ńeladaj rozńe ha ńezczěř zubó,
Djens pak zas jo ſobota.

Wowſa djenſa ńelutwemoj,
Wotrubow doſcz dóſtańemoj
Weſel ſo mój ſchěmelko,
W Měſcze dobré wońezk jo.

Do ſkoka do ſkoka ſchěmlo lubo, a t. d.

Ńewoſtań tſiaczé,
Ńejazwi mi;
Wowſa djens wačzé
W Měſcze dam czi.
Schěmlo, ſchěmlo, ſchěmlo, ſchěmlo

Do ſkoka, do ſkoka ſchěmlo lubo, a t. d.

M. Schibak.

---

*) Z tutém ſpěwom prajimó jomu najřeńſche „bożeńe". Budże-li pak junu ze ſwojoho cježkoho pžaha wupžehňené, chcze jomu Ńejporecz Boſczi hižczen w naſchej Jutnitžczé trajaczé wopomnik ſtawicz. Red.

Zběrki.

* Pžed hannoverſkimi proſcheřemi děrbimó

respekt mécz. Nedawno bó w Parizu jedén cźwówek z Hannoverskeje proscheńa dla na jedén dźeń do khódé télńené. Hako johó wobódleńo pźepótachu, namakachu 20,000 frankow (nórtow) w zwotéch ha paperach, kupné list wot khéźe 15,000 frankow winojteje, ha mnohoscź drohich wéczow.

* W Parizu wukhadja z nowém létom tźasopis **Ludomir** we wschjech swowanskich rétźach. Mójemó po tajkim tej serbske nastawki do ńoho swacź.

* Rakuska jo w 3 mésaczach ńezmérnu sumu 45 milionow zw. za wójsko wudawa. Na schule jo so jenoź 405,070 zw. nawoźiwo.

Rospokazańo.

K rozprawe wot wujiskeje hypothekskeje pokwadniczé ma so pźistawicź:

Cźi, kiź jenoź khéźku wobsedźa, maja pźi pojtźeńu ńenez zpomenowaneje pokwadniczé, tej wopismo sobupźińefcź, so jo khéźka wo wotpaleńskej pokwadniczé zawéscźena.

Źtoź te w rozprawe spomńene 5 nsl. nastupa, dha maja so tesamo za wucźah z hypothekskich knihi zapwacźicź. Pojcźonka sama na sebi stańe so pola wuj. hypothek. pokwadniczé cźéle darmo.

P. Cźéź.

Nawéźki.

Wotmowéńo.

Ja sém wéscźi na wacźé, hatź sto serbskich kwasach bów, hale tajki kwas, kaź w Kukeczach béśche, zo bó ani jedén Němcz na nim ńebów, tajki ńejsém hiźcźen třechiw. Tu pówéda pak nam wéśté Rézak, zo jo tam Pastrecz Kréstla tej bówa. Tajke mńeno tola źana serbska holcza ńewedźe — ha Rézporecz Boscźi, Boscźi, tutón horliwó Serb dérbaw sebi němsku Kréstlu wzacź? To mó wéricź ńemójemó. Rézak powéda dale wot wozeńa na dratźowei kaře — aj, aj, to drén móże so drudźe stacź, hale Serbach so to źeni stawo ńejo ha stacź ńebudźe.

Duź pźecźelo Rézako ladaj so vańa
Ha wostaj so tajkoho wupoho źwańa.

Zastupnik Hobanki.

Joli zo wédro ha sněh dopuschcźi, dha zméje budéśke serbske rétźenske towarstwo źtwórtk 7. jan. wetźor ½7 zhromadźiznu na winiczé.

Sejfert, pźedséda.

Nebeltźanske serbske towarstwo zméje 20. wulkoho rójka w Péśkeczé zhromadźiznu.

Kokla, pźedséda.

Jutse maja nékotśi Serbja z Budéschina te wotpohladańo, na sankach do Neswacźidwa jédź. Lubo bó jim bowo; dhé bóchu tam tej Serbja z tamneje wokownoscźe pźijeli, ha mó jene wesowo popowdńo hromadźe pźeźiwili.

Zandźenu Sobotu Źita w Budéschiňe pwacźachu:

Rójka . .	2 tol.	5 nsl.	tej 1 tol.	27½ nsl.
Pźeńcza .	4 „	5 „	— 3 „	25 „
Jecźmeń .	1 „	20 „	— 1 „	15 „
Wówś . .	1 „	10 „	— 1 „	2½ „
Róch . . .	2 „	12½ „	— 2 „	10 „
Heduschka .	2 „	20 „	— 2 „	15 „

Khana Butré. 9 nsl. now.

Jutnitźka wukhadja kójdu sobotu z ezéwom listnom, ho jo k dóstaczu pola redaktora Kucźanka, w Wellerez kniharni, ha pod bohatémi wrotami w Budéschiňe. Kójde tźiśwo pwacźi ½ nsl.

Za Jutnitźku postawe nenastawki habó wozjeweńa maja so wotedacź pola jenoho z redaktorow.

Cźischcźane pola K. B. Hiki.

Tžiſwo 3. 19. dżeń januara. Lětnik 3.

Jutnitżka.

Wudawařej
Jakub Kućank ha Michał Cyž.

Swětne Podawki.

Rusowſka. Hatżruniż ſo powěda ha w nowinach piſa, zo jo pżekora bez Ruſowſkej ha Turkowſkej k kónczu, dha ſo nam to tola prawe wěricż ńecha, dęż wopomnimó, zo Ruſowſka wot wěle lět ſem na kóżdu pżileżnoſcż waka, dżeż bó ſwoje kńejſtwo hatż do moża wupżeſtřecż mohwa. Kóżdé deře wě, zo běchu wuherſczé czěkancżé jenoż nękajka wumóſlena pżitżina kotruż ſebi ruſowſki khejor za zawożk k zwadżę ha wójńe pótaſche. Kóżda druha ſkwadnoſcż bó jomu ruńe tak luba bówa. Jenitżka wina, zo hatż dotal wójna hiżczen wupukwa ńejo, jo to, zo Jandżelſka ha Franczowſka na pate ſtuwatej. Tutej moczé deře ſpóznajetej, zo Ruſowſka, dęż hiżczen Turkowſku dobódżę, na moru ńezměrńe mócz doſtańe, ha tak ſebi pucż k wobkńeżeńu czěwoho ſwěta ruba. Tohodla podperatej Jandżelſka ha Franczowſka na wſchě mójne waſchńo turkowſkoho ſóltana, ha jeju wódżę ſteja kóżdé dżeń na pomocż hotowe. Hatżruniſch ſo jich Mikwawſch na kraju wſchitkich tſioch romadżę bojaw ńebó, da tola joho mócz na moru hiżczen tak ſélna ńejo, zo móhw ſo z nimi ſpótacż. Jena jenitżka pżěrata bitwa na moru bó pak joho mórſku mócz na dowhi tżas zwamawa. Tohodla ńecha Mikwawſch, jo-li zo do pukow pżindżę, ſo do żaneje mórſkeje bitwó podacż, hale jenoż ſwoje pżiſtawó (Hafen) ha brohi zakitacż. Na kraju pak ma wón tajku wójerſku mócz, zo móhw kraleſtwo powměſacza (Turkowſku) na jene dobo rozrazécż. Wón ńetřeba tęż, każ to wo předawſchich wójnach běſche, ſwoje wóiſka z nutſkowneje Ruſowſkeje habó ſnadż z Aſiſkeje powowacż, ně, wón jo je mudře wſchě do Pólſkeje ha na mężé ztěkaw. Wuherſka wójna podawaſche jomu najřeńſchu ſkwadnoſcż k tomu. W Pólſkej leża wóſche toho żawoſne pokwadé wójnſkich potřebnoſczow, ha khrobli wojné zwutżeni wojaczé ſteja, każ dowhi řeczaż, wot Dónawé hatż na pruſke pomężé.

Z Barlina. Pżizankńeno meklenb. wóiſka k naſchomu jo ſo ſtawo. Toſamo jo 5. diviſione pżipokazane. W bliſchich dńach budżę ſo to tęż z brawnſchweigſkim ſtacż. — Danſczé ſo ſélne zaſé k wójni pżihotuweja ha ſwoje moczé hromaduczahnu. Joli tęż Flensburg wobſadża, dha jo wójna hotowa. — Naſchi demokratojo ńechadża do Erfurta wuzwolecż — tęż z Darmſtadta tajke piſaja; woni ſo zpuſchcża na nowo revolutżije, kiż wo krótkim naſtacż dérbja.

W Baiernſkej ſo po czěwéch krajińach podpiſma na petitżije hromadża, wo kotréchż pżeczżwo na ſejńe wobzankńenej emanczipaczije żidow ſo wobczeżuwaja. Ta wěcż zpotżina ważna bócż, dokelż 250 tajkich wobczeżuwaczéch piſmow jo hiżon wujſchwo ha ſu wacż hatż 100,000 podpiſmow dóſtali. Tęż ta rětż wo téchſamech pokaże,

zo jo kraj ze swojimi zastupeřami na sejme czéle rozpadnéw.

Na hanoverskim sejme su němske należnoscze be wschoho dźělbrana wuradzecz zapotzeli.

Z Drezdzan. Pówescz, zo su czi na twerdzizne jaczi, Bakunin, Heubner, Rökel k smerczi wotsudzeni, nejo wěrno.

Rakuske wójsko na sachsénskich mezach, kotrez dzeń wote dna roscze, ma, kaz réka, te wotpohladaño, tzěske zbězki, joli nastanu, potwotzowacz? joli wěrno, tzoho dla dha su jich jenoj do lutéch němskich krajinow powozili, ha jenoj Němczow z nimi wobczezuwaja! Nětk hizon tez w Warnsdorfe, ha tez w Rumbarku steja. Wěsczischo so zda, zo chczeidza wobsadzeno Sachsénskeje wot Bramborskich zadzěwacz. —

Sejmske pówescze. Pzi wuradzeňu zakoňa: kak ma so knězerstwo zadzerzecz, déz zbězk ha ropot nastaňe, ňebe so wuberk zjednacz mów. Waczdorf bě referenta. Pzi jednaňu w 1. komoře wustupi Schenk jara krucze pzeczjwo keferentej ha staji zczěhuwaczé namět: „joli zbězk nastaňe, ňetreba ministerstwo zakwadne prawa kedzbu měcz ha smě wustawu wuzbenécz, pzepótaño domow prédkwzacz ha zhromadzizné zakazacz — ha tez komisiju postajicz, zbězkarske pzepótaňa wescz ha wotsudzicz, pzi kotrejz pak dérba tsjo swětni sudnikojo ha dwaj wojerskej wóschej bócz; wo tej wětschina wosow pwaczi; pzi k smerczi wotsudzeňu dérba wschitzé pzezjeni bócz. Z 25 pzeczjwo 19 wos. bě tutón namět za dobré zpóznaté. — To bě 11. jan. — Na 15. bě wo 1. kom. nowo wuzwoleno zastojnstwa, bóchu pak czi stari z nowa wuzwoleni. Dale jednasche so wot Josefowo naměta: kajke ztrafé maja so na mésto k smerczi wotsudzeňa stajicz, kotrez pzez zakwadne prawa wuzbeňene. Prénez Jan bě referenta Wobzankňene hizczen nitzo ňeje. W druhej komoře bó jednane wot zadaňa knězerstwa: 90,000 tlr. za nowo nastate kupele pzi réczé Elster na wětzorněch mezach wo rudnéch horach dowolicz ha dewolichu pzeczjwo 10 wosam. —

Z Roma. Dzeń pzed nowém lětom méjesche Rom dziwné napohlad ha zadnu ztawtnoscz. Kczějacze nuchawki ha oranzerije bez lutém sněhom, kiz bě nahwe ha mnohe padnéw. Mó bóchmó nimale móli na sankach jězdzicz, dhé bóchmó zaňe měli. Czi najstarschi ludzo so na tajke nězto dopomnicz ňemóza. Rom jo zandzene léto wěle nowoho ha zadnoho widzaw. Wschiczé so nadzija, zo budze bamz skoro zasé dom pzincz. Hodé bésche wón w Kazerta pola Neapel pzi kral. swójbi. — Na druhim januara jo Kardinal Lambruschini pzischow, ha czi tsjo Kardinalojo, kotsiz su hatz dotal wósche knězerstwo tudé wedli, czéwo mócznarstwo do joho rukow pzepodali. Jene Nowiné pisachu, zo chcze Pius wotstupicz ha potém bóchu Lambruschini jednowosne wuzwolili. To dře pak wěrno ňejo; zaděn poruné pzikwad k naimenschomu nimamó. —

Z Neapela pisaja pówescz z Palermo na zicziliańskej kupe, zo jo tam zasé revolutzija wudériwa. Na 12. januara staj dwě lěcze bowoj, zo so tam to přeni krótz sta ha zawosne zczěwki za czéwu Italsku haj Ewropsku za sobu wedzesche. Joli kral k jeje potwoczeňu sélné doscz ňejo ha lonsche ha tamolětusche podawki so hizczen junu wobnowa ha hako nalétne zahe ňewedro z nowa europske kraje pzeczehnu, dha ňebudze dere, tónkrótz budze bědzeňo hizczen horczische. — Ztó wě, hatz pak jo tez ta pówescz wěrno; w nětuschim tzasu wschak czi jedén wscho wéricz ňesme. —

Z Pariza. Pzedséda Napoleon jo swojoho staroho wuja Jerom (Grolmusa) k francz. marschalej ztziniw; to su jomu jara za zwo wzali.

Arcze-wójwoda Jan jo pzi swojim domróczeňu tez München wopotaw ha jow prawiw: ja budu kheizorej prawicz, ztoz ja na wutrobe mam, ha ztoz so za němczowstwo stacz móze ha stacz dérbi — ha budu wo mojim wótczném kraju hatz do kónczа mojich dňow hako japoztow za němczowstwo zkutkwacz. — Wo Wiňe jo khejzor dlésche rozrétzuwaño z nim méw ha joho skutk dře budze, ztoz nékotre dné pozdzischo so sta.

Menujcze kheižor zwoli do toho, ztož hatž dotal někoho žkuliž k Rakuſkej ſo dźerżecz wotdźerżawo bésche; wón wuprawi ſo za jenu czéwo němczowſtwo zaſtupjaczu, ha czéwo němſke należnoſcze rozſudźaczu zhromadźiznu. To jo tež, ztož bě dotalné zadźěwk nutniſchoho zienoſczeňa z Baiernſkej.

Ze Serbow.

Z Budéſchina. Kralowſka Wóſokoſcz, prénczz Albert bésche naſchomu méſtej ſwój wobraz (znamo) dariw. Méſto daſche jomu tohodla pźez ſwojich zaſtupeřow 13. jan. woſobnu hoſczinu. Pźi tutej ſkwadnoſczi bó jomu w mene méſta wot méjczanoſté z woſebe k tomu wudźěwaneje pitźele karan méjczanſkoho piwa poředjené ha pźepodaté. Tutón karan jo ſléborné, ha ze wſchelakimi ſtarémi drohimi ha žadnémi peňezami wobſadźené, nimale pźed 200 lětami tudé wudźěwané ha jo 60 — 70 tl. winojté. Wón bó prénczej k dopomněczu na Budéſchin dařené. Prénczz jón miwoſcziwe pźija, ha pijeſche z ňoho hako bě ſwawu na Budéſchin wuňeſw. Pźi czéwej hoſcziňe kněżeſche wulka radoſcz. Tež Serbam ha ſerbſkej rétźi ſo woſebita tżeſcz wopokaza. K. Dr. Klin menujczé wuňeje ſerbſku ſwawu na joho Kralowſku Wóſokoſcz. Prénczz podźakowa ſo za to w ſerbſkej rétźi, ha pódla tež ſerbſkej ſwérnoſczi ſerbſku ſwawu wuňeſe.

Z Neſwacźidwa. Zańdźenu ňedźelu ňewědźachmó, źto ſo pola nas podawa. Wote wſchěch kónczow pźijedźechu ſanki, jene pźeczé řeňſche hatž druhe. Bórzé zhonichmó zo ſu to wſchitczé Serba. Jutnitźka ha Tydźenſka Nowina béſchtej menujczé wozjewiwoj, zo nékotſi Serba z Budéſchina ha wokolnoſcze na pomenowaném dńu do Neſwatźidwa pojédu, ha béſchtej tež druhich k dźélbrańu pźeproſéwoj. Tohodla tajka ſéwa ludźi, zo béſchtaj woboj naſchej hoſczeńczaj nimale napelňenaj. Tajke wopótańo bě za nas nězto žadne. Němczé dře tam ha ſem tež k nam pźijédu, hale Serba ſu tola Serba. Pźijeli pak béchu z Budéſchna, z Tſelan, ze Pźiſchecz, ze Židowa, z Radwoła, z Rakecz, z Ralbicz, z Bóſchecz, z Wujezda a t. d. Woſebe pak ſpodobaſche ſo nam zo bě wſchitko tak praiwe ſerbſke, ha zo ſo, kaž hewak bohužel waſchňo jo, žane němczowańo ſobu nuts ňeměſcheſche.

Z Neſwacźidwa. Swawa tomu raketźanſkomu pohontźej, kiž méjeſche na ſwojim kraſném tźirójkatém kwobuku řanu wilku ſerbſku kokardu.

Z Budéſchna. Pźi krajſkim ſudniſtwe, do kotrohož pźez ſto ſerbſkich wſow ſwuſcha, maja wot zańdźeneje póndźele ſem tola tež nětk jenoho ſerbſkoho prawiznika k. Welu z Wajicz. Ale ſchto to je bez tak mnohimi?

Z Wuſporka. Pola nas bě kaž wutźinene, zo budźe k. kandidata Trautman naſch rektař; ale naſcha méſczanſta rada jo, kaž ſo nam nětko zda, tu wécz ſebi zaſo hinak wotmóſliwa; pźetož pźichodnu ňedźelu wodźerźi k. kandidata Wicźaz pola nas prédařſku ha wutźeřſku pruhu.

Z Lubija. Pźi naſchim ſudniſtwe jo wutźeř Mwónk z Woleſchniczé za ſerbſkoho twómatźeřa poſtajené. Lubſcho bó nam pak běwo, dé bóchmó ſerbſkoho prawiznika doſtali. O dé bó tola k. Pétra Czéżowé namet wuſwóſcheňo namakaw! Š.

Z. Ze ſakſkich Delan. Mó ſmó w Jutnitźczé hižon wele zwéſelaczoho wot prénich podjanſkich ſerbſkich bożich ſwużbow w Drezdźanach tźitali. Zapóſwancz Czéj piſaſche nam wóndańo wot mnohoſcze téch tam pźitomnéch kathólſkich Serbow. Piſař tohoſej jo pak ſkwadnoſcz méw nazhonicz, zo móhwo téchſaméch tam hižcżen jaczé pźitomnéch bócz, dhé bóchu te ſerbſke kemſche wobſchérniſcho ha bóle z tźaſom wozjewene bóli! Tak jo ſo k pźikwadej jenom mwodom ſerbſkom hólczej ſchwo, kotréž ňedaloko wot Drezdźan (w Žitréznej) ſwużeſche, zo wón haklej ſamſnu ňedźelu rano pźed czérkwu ſtejo zhoni, zo budźe ſerbſke prédůwańo! Dokelž předé nitźo wot toho ſwóſchaw ňebéſche, tak tež to z wopréda ňej wéricz

chczéw, dóniž je ńej pžez druhich wobkrutžene dóstaw ha potom z wulkej wesowoscžu ha z wutrobném hnucžom je sam widžaw ha swóschaw. Nejo traž so móhwo wjaczé Serbam w drezdžanskej wokownoscži tak hicž? Tež mó wo Serbach je ńejsmó wschiczé z tžasom doscž zhonili. Tak hižcže žtwórtk pžed pomenuwanej ńedželu jedén bur w R — e nitžo wot toho ńewedžesche, kajke zbožo jo Serbam w Drezdžanach zakczewo! — Nebó traž tež deře bówo, dhé bóchu kóžde pžichodne podjanske serbske božo swužbé w Drezdžanach, w naschich serbskich czérkwach z klétkow wozjewene bóli?

List z delnéch Kukecz na knezow redaktorow. — Nedžiwajcže! mó bóchmó tež waschu Jutnitžku sobu dzerželi, hale mó ńemóžemu serbski lazuwacž, ha sebi z wukńeńom tohosamoho wowu wamacž tež khwile nimamó! Jenož do téch knižkow, kotrež maju pak 32, pak 36 blotow, mó radé ladamó. Nedželske ha swate dné popowńu, kaž tež naibóle dzéwawe dné wetžor sebi mó znimi, pak tež ze (žoňaczémi) bladami ha kleskami na besadže tžas zatžérimó! Žto w Jutnitžczé stóji, wschak mó tež radé zhonimó; mó so pilnéch lazuwari trochu napraschujemó habó tež do jich Jutnitžki drudé kusk nutz kukńemó! To nas nitžo ńekhožtuwe! Lejcže, ńejsmó mó mudrischi, hatž wschitžé druzé?

Wele hozpodařow.

Z Halžtrowa. Kak straschne jo, z Tselbami žortowacž, wopokaže z nowa podawk, kiž jo so pžed tédžeńom wo naschim mescže podaw. Ta, 16 lét stara dzowczitžka k. wutžeřa Schowté dzésche po wodu. Jedén rekruta, kiž su pžed krótkim tžasom k nam pžischli, stejesche z tselbu, kiž bé haklej ruńe dóstaw, pžed duřemi, ha dokelž ju za prózna dzerži, méri so ze žortom na tu holczu. Pomosli sebi joho strójeńo, hako tselba so wotseli ha holtžka, wot kulki třechena, pžed joho wotžomaj paže. Ludžo dře zmolom k pomoczé pžibeižachu hale czezczé rańena, wumře wona na druhi dzeń. Rekruta bó jaté, hale wón jo bez winé, dokelž tselbu su hewak, předé hatž rekrutam pžepodate bóchu, staiňe deře so pžepótwawo; létsa pak pžez ńekedžbnoscž wé'e tajkich tselbow, kiž su ze Schleswika sobu dom pžischli, ńepžepótane z kulku so rekrutam do rukow dali. Dalsche pžepótaňo budže pokazacž, žtó jo wina. — —

Z Miwotžicz. Tu bésche wóndaňo wulka hońtwa. 12 tselerom, 10 hońerow 8 pžiladuwarow ha tež nékotre psé wobkhodžachn nasche hona, zo bóchu zplahw wuchaczow, kotrémž nasche kawé tak deře swodža, wukořenili. Kóždé sebi móslesche: béh dha tém bohim zajaczam. — Tak hordže wustupajo hatž béchu ze wsé schli, tak pokhileni pžindžechu dom. Kóždé, kiž jich widžesche, prawi: no! czi su deře pobóli! ha wschiczé za zajetžimi pětženami sléné pójerachu. Hale žto bé jich dobótk? jentžki zajaczk! ha tón hižczen jo, kaž lóže hubu prawa, na jenu nohu kromu ha na jene wotžko slepu bow. Žtó jo toho třechiw, ńemójach nazhoniczž. ✝

Słowjanskje nowinki.

✱ Rakuskje ministerstwo wudawa za wšitkje swoje słowjanskje ludy nowiny w słowjanskjej ryči. W čěskjej ryči wukhadžuja na khosty ministerstwa 1) pražskje nowiny za Čechi, 2) morawskje n. za Morawu a 3) słowakskje n. za Słowakow; w ilirskjej ryči 4) zahrjebskje nowiny za Khrowatow a Sławoncow 2) lublunskje za Słowincow, 3) serbski pozornik za južnych Serbow, 4) dalmatskje za Dalmatow; wpólskjej ryči: lwowskje za Polakow a w małoruskjej ryči: ruski wěstnik za Małorusow.

Starosćiwa luba.

„Ta ćma, ta ćma tak wulka je,
„A zymny wětřik zadmoje.

„Wón pućje je wšě zasypał
„Ze sněhom šćeški zamjetał.

„Ach čakaj luby najlubši!
„Za hórku hišćen měsačk spi;
„Wón wo połnocy zeskhadźa,
„A tebje domoj přewodźa.“ —

„Nětk stawaj stawaj měsačko,
„We spanju wjacy njedlij so!
„Nětk jasne pruhi rozsywaj,
„A lubom' šćešku pokazaj!“

Za hórku měsačk slěborny
Duž ze spanja so wutorhny.
Wón latarničku zaswěća
A luboh' domoj přewodźa. —

M. C.

Neswatžilska zaroda.

Serba, kij běchu so zandjenu ńedjelu w Neswatžidle zromadjili, wopótachu pji tej skwadnosćji tej kńeju zarodu, ha oranjerju. *) Tuta posleńa so wosebe wschitkim jara spodobasche. Ja sebi móslu, zo budje jim lubo, dej tudé nějto dalsche wot ńeje sobudjelu, ztoj sém nawedjecz skwadnosćj měw.

Oranjowe ztomó pjindu z djělom z Afriki, z Italskeje, djej djiwe rostu. Tesamo wukopaja ha wobrězaja so tam wo wěstém tjasu, ha pjindu do naschich krajow hako 2 — 5 wochcji dowhe zdonki. Wone dérba na pucju deře wobkedjbowane bócj, zo zkodu ńecjerpa. Pjewezeńo pjindje jara drohe, husto doscj na 100 tr. Dokelj pak su jara dowhi tjas, drudé lěta, na pucju moja so jenoj z najwetschej próczu zasé do jiweńa wubudjicj. Wojiweńo stańe so na to waschńo, zo je do dobreje perjcje téknu, ha prawe cjopwó djerja, dóniij so kořeńe ńepjimnu ha zdonk ńewubije. Ztom tjasto wschelakim khorosćjam podlejji, ha ma so pji tém pilńe wotladacj. Tedém so wérschk wobrěza, kořeńe so wutjiscja, ha su-li khore wotrězaja. Oranje kcjěja za lěto dwójczé wo wschelakim tjasu, najbóle pak prěni krócj w Aprilu, druhi krócj wokowo Jand. Pwodé maja czéwo lěto zrawicj. Prěni kcjew, kij pjeczé jara k zrawěńu khwata, ma so tohodla husto z wulkej próczu zelené djerjecj. Dej so tutón radji, da jo druhi zwetscha ńeradné, ha tak nawopak. W dobréch lětach su pwodé jara bohate. Jedén ztom ńese husto nékotre tawzénté. Přédé, hatj hijcjen tak wele czokora ńebé, běsche jich pwaczizna drójscha; za 100 pwodow dawachu hatj do 20 toleř, nětsischim tjasu dawaja lědom 2 toleřej. Najlépe pwaczi kcjeńo, punt 6 — 12 sl. Wot ńo djéwaja so řeńe wońacze wěczé. — W Neswatzidskej oranjeriji jo 50 ztomow, bez nimi nékotre jara wulke ha drohe, tak zo jedén jenitzki wot 500 hatj do 1500 tl. pwaczi. Za jedén jo ńebo kral Bedrich Awgust samo 2000 tl. podawaw. Wotladańo tuteje bohateje zarodé zada wele wudawkow. Ztéřo mujojo ha dwé jońe su stajńe w djéle. Za tepeńo wutřeba so w jenej jenitzkej zémé husto hatj na 150 sajeńow (klofterow) dřewa. Na tajke waschńo so stańe, zo lětne wudawki drudé hatj na 1500 tl. pjindu. Czéwa oranjerija jo néhdje 40,000 tl. winojta, ha wěscji hódna zo so wolada. To tej ńe nawabi, zo ju zańdjeńu ńedjelu wopótach. — To běsche spodziwne zatjuczo, hako sředj kruteje zémé na jene dobo do řaneje zeleneje zarodé zastupich. Wonkach leži czéwa pjiroda wo wubokim spańu, morwa ha kaj smertném kitelom pji-

---

*) Oranjerija jo khéja, djej so czitronowo ha pommeranezowo ztomó w zémé wukhowaja.

kréta — tudé kcjéje žiweño w najkrasnischej pósche; mwódne žtomó so zeleña, ha tjerweňkojte pwodé wisaju na wobcjejenéch hawcjkach, tam ha sem ze zadé mwódnoho wopejka pjed cjipném wótjkom so khowaso. Tutón krasné napohlad wubudji moje rozmósleño, ha moja duscha podmuri so do žiweña tutéch rostlinow. Mi so zdasche, kaj boch jich potajnu rozmwowu zrozemiw ha swóschaw, kak sebi wot dalokich krajow scheptaja, djej jo ňebo tak ćane módre, ha powetr tak miwo cjopwó, djej wětjne naleczo kwětkow litjka koschi, djej jich sotsitjki pod wulkim schěrokim ňebom swoje wěřschki k znatém wězdjitjkam pozběhuja. Tamlej wosredja woladam wulki hawzaté žtom — tón wbohi, jo wuskněw; wón pjéscjera swoje schěroke suche hawosé tak žadoscjiwe k powňu, kaj bó chczéw prawicz: Wó scje ňe zmoiebo wótcznoho kraja wutorhnéli — ztém scje mi tej moje žiweño rubili. Neje tutón žtom znamo tjwówetjeje wutrobó? Tej ta traje husto jenoj wo wótcznem kraju, pjesadj ju do czuzbó, ha wona zaňdje. Ow, zo bóch jeni wot tebe, lubowana serbska zeňa, rozdjélené ňebów, tej moja wutroba bó snadj wo stéskaňu po tebi zesknéwa. Kaj tute rostliné, tak tej té kcjéj wo pjeczé mwódnej ćanoscji. Pjed ňedawnémi létami runasche so té hijczen tamnomu howomu žtomej; twoje lischcjo běchu zémne wětré wottorhawo, twój koreň pak wosta strowó. Luboscz twojich sénow, kij jo tebi to, žtoj tamném rostlinam cjopwota, jo mwonde žiweño wo tebi wubudjiwa, ha lej, té so zasé krasnisch w nowej zelenoscji.

M. C.

Nězporecz Boscjij w kukeczach

Kajka jo to behańcza?
Kajki howk ha hadrija? —
Jo hdje woheň wuděriw,
Habó Rusa pschicjahnéw?
Wedu jenoh' k schibenczé;
Su traj pukt w Kukeczé? —
Žto dha tola bożedla
W Kukeczé so podawa? —
W méscje so, psej zkorżene!
Generalmarsch lubnuwe.
Po torhoschczu, po Hasach
Wowa so po Kukeczach:
„Kuketjeño do Bróňe,
„Barrikadé stajejcje!
„Pschischow jo djens do Kukecz
„Swóschcje, Boscjij Nèschporecz!
„Jako zbéjkar znajomné,
„Rebellanta wědrowé!
Kuketjeño z tjródami
Waleja so z twareňi;
Z widwami ha z czépami,
Kaž jim pschindje do ruki,
Cjahnu khroble do pola
Na Nèschporecz Boscjija.
Hnadné kňez, ach hlejcje wschak!
Rabnéw tej jo za tesak,
Z Palenczom wschěch napoji,
Z tém jich k Bitwe zahori.
Kuketjeño wschitczé su
Ňetkoj latjni za kreju,
Ňemdre pjemo wowaju:
„Z Boscjijom na schibenczu!
„Najlépe jo, ze swéta
„Póswacz tajkoh' zběžkara."
Potom khroble do prědka
Wschiczé spěschňe stupaja.
Žoné powne staroscje
Žawoscjeja wo domé;
Beztém muže pched méstom
Zakhadjeja z tjwójekom,
Kotréž na wósk tajki jo
Kaž su demokratojo:
Zaroscjené bez wotji
Z wulkej brodu; zawéscji
„Tón jo zrawó k schibenczé"!

Na muscze bé sudżené.
Pschi tém pak so pokaza,
Zo, kiž tam za Boscżija
Dérbesche bódź pojschané,
Jedén krawcz bé czuzomné,
Boscżij, kiž dźe bu tam bow,
Předé pak zas tejschow,
Ńech sej pische za wuschi
Kak su na ńoh' zmósleni,
Ha schto ma tam wottżakwacz,
Dérbjaw so kńim na pucz dacz.
Schibakecz Michaw.

Zbérki.

* Nitżo ńejo smèschnische, hatż déż Serba, kiż su w Němczach pobóli, tżiña każ bóchu serbski zabóli. Tak pżiindże też jedén Serb, kiż bésche nékotré tżas za Drezdżanami bów, zasé domoj, rétżesche spochi němski ha khwalesche so z tém zo jo serbski zabów. Pżi tajkej skwadnoscżi woprascha so joho jedén staré znaté, na rabe pokazajo, kiż pżi nimaj leżachu: żto to jo ha kak to réka? „Verstieh's ni" bé joho wotmoiweno. Bez tém pak, zo tak wotmowi, bé zienej nohu wo ńekedżbliwoscżi na rabe stupiw — te so khepnéchu, ha rabiżczo déri joho tak do wowó, zo wón wótse zawowa: „aw, te helske rabe!" Tak bó joho wupa hordoscz pokhostana, ha hejzo jo jomu te rabiżczo tajku prawu kulu do wowé narazéwo, da jo jomu to ruńewow strowo béwo.

* Wuherskej bésche néhdże w jenej swowanskej wescżé kwas. Nawożeńa bésche, każ jo tam waschńo, do ńanoho nowoho kożucha zwoblekané. Pżi hoscżiňe wuńesechu so wschelake swawó; bez druhimi też jena „tomu nowomu kożuchej; duż wowachu wschitczé: swawa kożuchej. Pżed woknami pak stejesche żandarma, tón zrozemi „swawa Koschutej!" ha dokelż to wo Wuherskej żane żorté ńejsu, Koschutej swawu wuńescz, stupi wón dó jstwó ha aretérwa wschitkich, jich rebelskoho zmósleńa dla. Hako so ta wécz wujasni, dérbesche so nawożeńa be wscheje miwoscże swój nowó kożuch slecz, ha tonsamón bó sobu k aktam wzaté.

* Kak so Serba husto z němskej rétżu dają, dżej móhli tola serbski rétżecz, ha so pżez to k smèchej ztżiña, wobswédsi scżéhowaczé podawk. Do Hodżija k M....czem ryindże ńedawno serbski tżwojek, prajesche němski „gute Tag" ha woprascha so „sein hier Klohman?" Haj mój pżeczelo wotmoji M...., wó scże prawe, hale, déż so druhi krócz zasé za klamami prascheczje, da praschejczje so serbski, dokelż wasche němske wam nichtón rozemiw ńebó.

* Wschitke hollandske wédże, kiż béchu na wójeńo jeřow wujéwo su nétko z bohatém popadom so wróczżiwo. Wone pżiwezechu doromadé 5,567,000 jeřow, skoro million waczé hatż lonsche léto.

* Na drozé wot Grimmé do Mutżena ha Leisniga, bésche na 30. decz. muż w snézé leżo wostaw, ha nimale zmerznéw. Wele ludżi bésche nimo ńoho schwo, ale nichtón so wo ńoho staraw, hatż na posledku 4 rekrucżi pżindżechu, ha joho na swojich kijach do blizkeje wsé doňesechu, ha joho k dalschej pomoczé tamnischim wobódleřam pżepodachu.

* Na 14. decz. wumře wo méscże Riga swawné Kapellmiżtr Conradin Kreuzer, 64 lèt staré.

* Wot mércza 1848 sém su w Rakuskej 25 ministrjo wotstupili. 9 su w druhich swużbach, 4 su statne swużbó wopuszczili, 4 su czekněli (Koschuth, Szemere, Horvath, (Bathyany) 3 su bwudni (Stadion, Taase, Szechenyj), 2 wupokazanaj, (Metternich, Sedlnitzky) 1 skónczowané (Latour) 2 wotprawenaj (Chanyi wójbeschené, Bathyany zatselené).

* Hiżon wóndańo smó powedali, zo jo w Parizu żawosne wele wulkich móschi, ha kak

su nětk hońtwu na ńe dźerźeli ha 600,000 popanéli. Tute móśche su źawośna cźwela za Parizśkich wobódlerow, ha su śo wośebe wot nękotréch lět śem tak rozmnoźiwo, źo jo to lědom k wutracźu. Tute rozmnoźeńo ma śćźěhowaczu winu. Pźed nękotrémi lětami pźindźe ńenujcźé jedén Jandźelśki do Pariza ha měńeśche, źo chcze za dobre śwowo ha ńeńezé wśchitke móśche zwójicź. Parizeńo, kiź śebi nitźo ńwacz pźed tamnémi ńeprośchenémi hośćźemi wukhowacź ńemóźachu, zwolichu radé lube do toho. Naśch Jandźelśki zapotźa zmolom krutu wójnu z móśchemi, śtajeśche paśle, śépaśche jěd, ha wutupi na tajke waśchńo ńwele tawzéntow. Ale — śpodźimńe, ńwacźé bó jich popańenéch, cźim bóle jich litźba pźiberaśche. Nichtón ńeńwedźeśche, źto śo to tźini? Ta wěcz pak mějeśche śo tak. Te móśche běchu dwoje: jene tźerńvene, (republikanśke) druhe śchěre (kralowśke), dwaj ńepźecźelśkej śplahwaj, kiź krutu wójnu bez śobu ńwedźeśchtaj. Cźi republikanaźo kónczowachu kralowśkim jich mwode, ha wobarachu na te waśchńo, źo bó śo ńepźecźel rozśěmenicź móhw. Nětk pak tamón Jandźelśki — z kralowśkim wěścźi w nękajkim potajném źwazku ńwele tawzentow tźerńvenéch źwóji, tak, źo jich śplahw cźéle wośwabi, ha śwoju mócz nad ńepźecźelom źhubi. Pźez to śo nětk kralowśke tak źara rozśchěrichu, źo jo śo Louis Napoleon na ńe rozhněwaw, ha wśchitkim źahubeńo pźiśahaw. Tamnoho Jandźelśkoho śu pak z Pariza wuhnali.

Nawéźki.

Budéśke śerbśke rétźeńśke towaŕśtwo źmèje źtwórtk 31. jan. ńwetźor ½7 źromadźiźnu na winiczé. — Dźeńśki pořad: 1) Wupośćźowańo wuźiśkich ńeńez, rozprawnik Seyfert; 2) śejmśke poŕwescźe, rozprawnik Smoleŕ; 3) wukwadowańo tźeladnoho pořada (Gesinde-Ordnung) rozprawnik Réchtaŕ. Seyfert, pźedśéda.

Haślowśke śerbśke towaŕśtwo źmèje ńedźelu 27. januara w Bóścheczach źromadźiźnu.
Nobel, pźedśéda.

Khróśtźanśke śerbśke towaŕśtwo źmèje ńedźelu 20. jan. źromadźiźnu w Leźńe.
Mróz, pźedśéda.

Sobuśtawó śmetźketźanśkoho ratarśkoho towaŕśtwa śu z tutém pźeproścheni, śo 27. jan. popowńu źtéroch w Śmetźkeczach źromadźicź.
Pźedśéda towaŕśtwa.
Wiezand.

15. decźb. jo w kheiźi k. kupcza Holcźa móścheń z ńeńezami namakana; ha pola ńoho zaśé k dóśtacźu.

Bratśiko! wój pźijedźemój zawérno! źpuścź śo na to!

Źandźenu Sobotu Źita w Budéśchińe pwaczachu:

Rójka . .	2	tol.	5	nśl.	tej	1	tol.	27½ nśl.
Pźeńcza .	4	=	5	=	—	3	=	25 =
Jecźmeń .	1	=	20	=	—	1	=	15 =
Wówś . .	1	=	10	=	—	1	=	2½ =
Róch . . .	2	=	12½	=	—	2	=	10 =
Heduśchka ..	2	=	20	=	—	2	=	15 =

Khana Butré. 9 nśl. now.

Jutnitźka wukhadźa kójdu śobotu z ezéwóm liśtnom, ho jo k dóśtaczu pola redaktora Kuczanka, w Wellerez kniharni, ha pod bohatémi wrotami w Budéśchińe. Kójde tźiśwo pwaczi ½ nśl.

Za Jutnitźku pośtawe nenaśtawki habó wozjeweńa maja śo wotedacź pola jenoho z redaktorow.

Cźiśchcźane pola K. B. Hiki.

Tziswo 4. 26. dzeń januara. Lětnik 3.

Jutnitzka.

Wudawařej
Jakub Kućank ha Michał Cyž.

Swětne Podawki.

Z Barlina. Bramborske kralestwo jo 20. jan. powdra sta létné sivedzeń swojoho wobstacza dzerjawo; pzi tutej pzilejnoscji jo kral czéwé retomas wschěch řadow (Orden) wudzěliw; nicz měne hatz 486 jo těch wobdzěleněch.

Franczowski zapóswancz w Barliňe tzini znajowne, zo smě wón jenoj tajkim ludzom pzistup do francz. krajow dowolicz, kiz móza so wupokazacz, zo nězto maja, wot tzohoz móza zíwi bócz.

Minister wójné jo komoře zakoński nańet pzepodaw, zo dérbi kraj tém k wójskej powowaněch z rezerwistow, ha z krajneje wobaré k pomoczé pzincz, dokelz jo winwatoscz za zawostajeněch swójbow tajkich mužow so staracz, kiz strowotu ha zíwěno za wótczné kraj wopruwěja.

Dowhi tzas hižon na bramb. sejme nowu wustawu wuradzeja. Pzi tutém jo wulka hadrija ha ńepzezjednoscz wudériwa. Jedén wot krala prědkpowozeněch wustawskich artikelow postaji, zo dérbja města přeńeje komoré jenoj za wósoku aristokratziju ha herbske bócz. — — Waczé haré natzini hižczen prascheno dla dowoleńa dawkow: kral ńecha, zo bó to wot zapóswanczow wotwiswawo hale jenoj jomu pzisiwuschacze prawo bowo. Ministerstwo bez pzestacza kralej wuschomaj lejzesche, zo bó tola zádaňa druhej komoré dopełniw — wěsté Kamphausen bě tez nékajke freidzne pucze wunamkaw ha pola krala radé widzané. Wschitko dobre zkóntzeno wažneje wéczé lubesche. Nahiwe pak so to pzewobroczi. Kral ńecha nitzo wot pozadanoho prawa pzi dowoleńu dawkow zpuschczicz — Kamphausenej jo pzistup kralej zakazané — Ministerow, kiz předé pzeczé kralej wotstupicz rozachu, jo (kaz prawa) kral nětk sam wot so wotpuschczíw.

Radowicz jo z Frankfurta do Barlina powowané. Dokelz budza toho muza nětk husczischo w Barliňe třebacz, jo Generol z Peuker, bramb. wójska wědziczer w Badénskej powowané ha postajené, Radowicza tzas wot tzasa w Frankfurcze zastupwacz. —

Z Mainczа. Nasch po wotemřeczu ńeboho z nowa k tutej dostoinoscji wuzwolené biskop Leopold Schmid ńejo wot Bamuza za dobroho zpóznaté, dokelz wažne winé pzeczíwo ńomu swětsja.

Z Erfurta. Wulka czérlej (kiz w swojim tzasu mnicham řada sw. Awgustina pzisiwuschesche, tohodla Awgustinerczérkej ńenuwana) jo k sejmowni postajena. Zo móli dzěwaczeřo bez zadzěwka wo ńej dzěwacz, so tam za nich tepi. Czérkwinska wosoda běsche wóndaňo zjenoscena, so jednacz, zto ma za to zadacz, zo kralej swoju czérkej na dwě lěcze wotstupi. Wilku wěsowoscz wubudzi powěscz, zo chcze kńeistwo wupoředzeňo

czérkwe samo wobstaracz ha za to wot wosadé nitzo ńezada.

Wraczlawske Nowiné z Wina tu póweścz pźiñesu, zo jo Bem wumrew ha pźistaja, zo jo naizkeře z jédom zawdaté. Turkowske kńeistwo, jo tola rusénskomu lubiwo, jomu žanu swužbu dacz hale joho do Asiskeje wupokazacz. Dokelž pak bèchu jomu wulku zdu postajili ha joho nètkoj tola třebacz ńesmédžachu merzasche jich to ha su joho žiweńu kóncz tžinili. Czéwa pówescz pak hižczen jo jara ńewésta. Wschiczé do Turkowskeje czekńeni, kiž w Schumla pźebówachu, su do Asiskeje pźewezeni:

Tesamo nowiné pźiñesu nam tez pówescz wot žentwé sachsénskej prénczesiné Hilžbeté druhej džowki prénczа Jana ze zardinskim wójwodu, bratrom zardinskoho krala.

Z Roma. Bamužowo wróczeńo so zpotžina zasé wotstorkuwacz; traž na mésaczé. Wón ńecha z Franczozami nitzo tžinicz mècz, czi dérbja předé wotencz; czi pak ńechadža zrozemicz, zo wot nich ńerodža. Na kraju jo wo wonkowném wschitko zmérom; — kak so zpodé wo zakhowaném želi, ztó je wè? Pola romskoho mésta Terraczina jo bamužowé hród, jow chcze Bamž pźincz, zo jenoj bó wo swojim kraju bow.

Bamž chcze sebi jenu Gardu zawožicz, zo bó jomu bowa zkit ha wobara; tasama dérbi tez z wukrajnikow wobstacz. Wo Zpanskej hižon jo so khètra tžródka zeschwa. Wo starém tžasu bè jedén swawné czérkwinski rétžerski řad, tón téch „Templerow." Wón nasta wo 12. stotétku pźi kžižowéch pucźwanach do Palestina (Kreuzzüge); pozdžischo wuzbeńené jo so w Franczowskej tola hatž do džentžischoho dňa zkowaw. Joho wèrch, kń. z Montalivet jo so do Neapela k Bamužej podaw, ha chcze jomu joli Bamz tutón wuzbeńené řad z nowa zasé za dobre zpóznaje, jenu stajnu wojersku wobara wobstaracz.

Z Königsteina. Na 19. Jan. bó Heubnerei nédawschomu fobustawei tak menuwanoho provizorskoho kńezerstwa, tohoruńa tez Rökelei ha Bakuninei, kiž staj pźede wschitkimt do drezdžanskoho meiskoho zbèžka zapleczenej, wot Drezdžanskoho appellaczionskoho suda wozjewene, zo su k smercži wotsudženi. Bakunin, kiž jo po prawóm Rusa, prawesche, zo so tutomu wotsudžeńu na mésczе podczisne; tola bó jomu pźez jenoho sudniskoho asesora wuwożene, zo zakoń žada, so dérbi so te wotsudžeńo hižczen jónkrótž pźeladacz, předé hatž móže so wuwescz, Heubner mńeńesche, zo bó so jomu jastwo na tžas žiweńa hórsche zdawo, hatž sama smercz. Potém dostachu czi jeczi te wotsudžeńo, kaž bè ze wschémi winami zpisane, k pźeczitańu do ruki. Woni su hewak strowi ha ńeczerpja žanu nuzu na nitžim, smédža tez pisacz ha czitacz: tola jo jim czitańo politiskich nowinow zakazane.

Z Waldenburka. Wot téch zbèžkarow, kiž bèchu 5. haperleje 1848 hród waldenburgskoho wercha zpalili, stai dwai k jastwu na tžas žiweńa, dwai na 4 — 10 lèt, 11 na 3 — 9 lèt, 24 na pow léta hatž do 6 lèt ha 29 k krótžomu jastwu wotsudženi.

Sejmske powescze. Druha komora jednasche 16. jan. wot toho, hatž ma so rèzniski, stempelski, pźemesniski- ha parschonski dawk (Gewerbe- u. Personalsteuer) ha pwaczizna selje po kralowskim dekrecze wot 15. ha 26. nov. 1849 nédom powetžené rèzniski dawk na lèto 242,550 tl. stempelski 92,290 tl. ha sól 80,000 tl. wacz hatž dotal ńes, tak zo bó na kóždé mésacz nédže 34,570 tl. pźischwo. Hewak bó pak powetžené pźemesniski ha parschonski dawk na lèto 90,000 wuńes. Wuberk, kotromuž bè ta wècz k rosudžeńu data, bè so dèliw. Wetžina czésche zo bó so jeje dla bórzé jednawo: mńeńschina pak žadasche, zo bó so to jenož zpźemesniskim ha parschonskim dawkom stawo, te druhe pak wotstortžene wostawo, hatž ministerstwo seimei prédkpowoži, kaike wudawki krai zczéwa zméje. Pźetoz potém mow jedén na drobne widžecz, hatž so dawki powetžicz dérbja. Tutón namet bó tez po dléschim jednańu z 34 wosami pźeeżiwo 31 wosam pźisaté. — Přeńa komora

jednasche 21. ha 22. jan. zbéžkowoho zakońa (Tumultgesetz) dla ha bó tónsamó wo wéle kruchach po nametu ministerstwa za dobré zpóznaté. Zav. Jozefowó namet, zo bó smew zakońowó nacjisk (Gesetzentwurf) wo pjeměněno smertneje schtrafé do jastwa prédkpowožicz, bó za dobré zpóznaté ha jomu ta proschena dowolnoscz z 26 pjeczjiwo 17 wosam data. Wóndańo wosta ta wécz ńewutzjiněna, dokelz bé na kóždei stroňe 21 wosow. — Za 2. komoru su nétko wschiczé zapóswanczé wuzwoleni, za 1. pak z krótka hižczen ztéro pobrachowachu. —

Ze Serbow.

Z Wózbórka. Zańdzenu ńedzelu méjesche k. kand. Wiczas s Kubschicz, tón tzas méscjanski wutzeř w Budéschńe, pola nas pruhu wo rektorstwo. Tu samu jo wón tak deře wobstaw, zo jo nascha rada joho jenowósńe za naschoho rektaŕa wuzwoliwa. Kńez Wiczaz jo pzi swojej wulkej wutzenoscz tež dobré horliwó Serb ha duž mójemó tu wesowu nadzjiju mécz, zo budze tón samón tež pola nas za Serbowstwo skutkowacz. Daj Bóh zbožo.

Bawonjański.

Z Kzischowa. Nasch k. superintendenta, kiž so swéru za Serbowstwo stara, jo hižom pzed dléschim tzasom wutzeřej R. w K. pzikazaw, zo dérbi w schuli péńe serbski wutzicz. Tón samón R. pak sebi najskeře móslesche, zo dérbi serbske dzéczi k tej mósli pziwescz, zo jo jenož w němczowańu wscho zbožo k namakańu ha duž wscho serbske, samo serbske tzitańo zakomdzi. Duž je nétk kralowske pruske kńezeřstwo kńezej R. wozjewiwo, so budze wotsadzené, joli zo swoju pziswuschnoscz ńedopelni. Šim.

Z Budéschina. Wo jeném méstjanskim towarstwe chczéchu wóndańo nékotsi za wéste mécz, zo budze so Tschirnar zkoro zasé wrócziczi.

Zandzené ztwórkt, kaž tež ztwórtk pzed dwémaj ńedzelomaj su duchowni czisterczienskoho rada, kiž su wo naschimaj wuzitzanskimaj klóztéromaj postajeni, pzed tachanskim konsistorium pzisahu na sachsénsku krajnu wustawu swatoczńe wotpowožili, ha swoje jurisdiktzioné wot kń. biskopa dóstali.

Monolog

jenoho serbskoh' zońaczoh peltzka.

Moji pzeczeljo wo Wujiczé
Su so zkrótka zhubili,
Welki, wowczé ha tej zajaczé
Zkoro su so minéli.

Me sej Marja wacz tak ńewaji,
Kaž mi Hapla dobra bé;
Dawno walam so ja nakheiji,
Nech jo lécjo habó sné.

Pzindů krawczé, da h'zcje rézaja
Kruchi lépsche wo temńe,
Staré kozuch znimi pwataja,
Zbótki czisnu na sńecje.

Mó so tomu peltzkei dziwacz ńemójemó, zo tak zkorzi, dokelz dzeha bóchu hewak te tkalczé, kaž zańdzene tzisiwo Jutnitzki nam pójeda, tak wéle dzéwacz ha tak dobru zaswuzbu méli?

Trujna wawka, hobańka ha rézak, luté ordinär grat, su wot klóztérskoho kwasa w Jutnitzczé rétzeli. Dokelz pak hižcje pzeczé hotowi ńejsu, hale w poslenim tzisiwe Jutnitzki tu wécz znowa hořemucza, tež, kaž jo na tém podpisńe „zastupnik hobańki" widzecz, jane spodobne ńeno za jich nawéschk namakacz móli ńejsu, tak dérbi so jedén tola dziwacz, zo wot téch dřejanéch ńenow sebi tej czépu (na němski: Flegel) pzipowožili ńejsu. —

W jenej serbſkej wſé ńedaloko Khróſcjicj, ſta ſo nédé, kaj ſo pójeda, hara, zo jo X brenaŕńi Boji woheń. Wot téch k pomocźé pjindjenéch ludji bé Y, muj pji létach, na czéchu twaŕeńa zales, zo bó tam tŕebaj pjilétwaczé woheń zabiw. Hatj béſche tu wón nétkoj dowhi tjas tjakaw ha hijcje janoho woheńa woladaw, poija wón wowacj: „Budje zkoro jto habó nicj, hewak lézu zas dele.

Ludu litjeńo w ralbitjanſkej woſadje.

Tjiwo	wes.	wobo-dleńow	duſche	muſke	jónſke	ſerbja	němczé	katholſczé	luterſczé	krajomniczé	wukrajniczé	najſtarſchi.
1.	Ralbiczé:	40	276	144	132	271	5	273	3	270	6	78 lét.
2.	Końeczé:	32	236	116	120	233	3	232	4	221	15	"
3.	Schunow z now. Smerdjaczej:	56	290	140	150	279	11	259	31	288	2	"
4.	Nowoſliczé:	23	155	79	76	149	6	153	2	149	6	70.
5.	Rójant:	26	154	68	86	153	1	152	2	152	2	80
6.	Waſk:	15	67	30	37	67	—	65	2	66	1	"
7.	Smerdjacza:	28	128	62	66	124	4	123	5	125	3	"
8.	Serńané:	31	136	69	67	136	—	129	7	135	1	85
	Do hromadé:	251	1442	708	734	1412	30	1386	56	1406	36	

Pjiſpomńeńa: Bez témi 30 Němczami jo najwaczé ſwujownéch z Tjech, kotſij pak ſu zwétja wſchictzé waczé habó ńeńe ſerbſki nawukněli!

3 Luboſczu djerja ſo tej k naſchej woſadji cji Katholſczé ze ſcjéhuwaczéch wſow z rakeţjanſkej ha z ńeſwatjilſkej woſadé:

1.	Trupino	—	27	15	12	27	—	—	—	—	—	"
2.	Hitk	—	23	10	13	23	—	—	—	—	—	"
3.	Koſlow	—	58	28	30	58	—	—	—	—	—	"
4.	Dobroſchiczé	—	88	45	43	88	—	—	—	—	—	"
	Do hromadé:	—	169	98	98	196	—	—	—	—	—	"

Tak tej katholſczé z Rakecz ha ze Scheſchowa ha z nijej Wſé.

Dale	Nebeltjiczé	—	250	116	134	232	16	230	18	248	2	"
	Serb. Paſ.	—	185	80	105	178	7	179	6	184	1	"
	Khroſcjiczé	—	473	—	—	—	—	—	—	—	—	"
	Jauer	—	128	59	69	125	3	125	3	127	1	"

Wójeńo jeřow (hareńkow).

Lédom jo na ſwécje jane ſtwořentjko, kij bó djiwniſche bówo, hatj jeř. Be wſchitkimi rébami ſo tónſamón najbóle rozmnoja, dokelj jtó bó móhw pjelitjicj (pjerachnowacj) te ńezmérne ſéwó, kotrej kójde léto z wubokoho moŕa hoŕe pjin-

du, na wschěch brohach powněczneje Ewropé so pokazaja, po wěle zakrasněněch millionach so popaduja, ha ruńe tak wěle pjez rubežne mórske rěbó so skónczuja ha tola pjecze zasé w ńezměrnej mnohoscji zasé pjiczahnu. Jeře pjikhadjeja, ha wotkhadjeja na spodźiwne waschńo pjeczé w těmsamém tźasu. W naleczu pwówaja k norwegiskim broham, zo bóchu źtréchwali, ha wrócza so nédom, déź jo so to stawo. Ludźo wěda jich pjikhad ha wotkhad tak deře, zo móża sebi k popadej předé wschitko pschihotowacź. Dźe sem pjindu ha dźe dźeja, nichtón ńewé; rébakam ha kupczam jo to doscź, zo tam su, ha woni khwataja, z toho swój wuźitk czahnécź. Najlěpschi popad staňe so w februaru, ha pjiňese jich najwaczé kaź też najwětsche ha najtutźnische. Rébaczé podaja so kóncz januara na kupó won, wotnajimaja sebi hěté ha města ha dostanu wot pjekupczow wschitko źtoź jo jim trěbne. Woni stupa do źjenoczenstwa, daja sebi města k wójeńu pjipokazacź, dźeź swoje saki wupjestreja, ha tźakaja nětk na pjikhad jeřow, ha jězdźa jim kóźdé dźeń ńesczerpliwe napjeczo, dóiź jich sléborne bwóskotaňo w dalokoscji ńepótnu. Předé pak, hatź tuta hodźina bije, źjeřa spěschni ha straschni wajchtaźo jich pjikhad. Samotńe mórske rébó pjipwówaja k broham, ha su z wulkej radoscźu powitane, dokelź tesame wozjeřa z wěstoscźu, zo nětk jeře pjiczahnu. To jo, kaź bó jim něchtón pjikazaw, zo dérbja ludźom tute powescze pźinescź, tak zo bóchu so pźihotowacź móhli. „Kedźbujcze! woni cźahnu!" to jo schuńacza rétź. Déź jo mórska réba tak swoju pźiswuschnoscź dopelniwa, wrócźi so zasé k swojim towarschkam ha pomha jim do stracha zahnatéch jeřow k brohej honicź. Te pak twótźa so do sredźa bez mórske sławó ha kupó nuts, ha panu tak pźed jeném ńepźeczelom cźékawschi drujomu hźiczen hórschomu do rukow. Dokelź tndé wakaja rébaczé ze swojimi sakami. Mnohoscź jeřow jo tźasto tak wulka, zo su jedén na druhim kaź murja, kiź hatź do dna dosahńe, ha tźowmiki nékotre cźéle wósche wodé pozběhńe. Déź su tute napełněne, wrócza so rébaczé na kraj. Tudé zapotźńe so nětk źiwěńo. Dźěwaczeřo woźa jeře z wódźow (schiffow) do města. Tam sedźi cźéwa tźróda ludźi z wulkimi sudami wobdata; tudé sépaju so jeře na romadu, ha potom so jedén po druhim wukutli, ha do suda cźisńe. Déź jo jedén sud napełněné dowęze so na druhe město, dźeź druzé dźěwaczeřo jeře sela, ha do druhich sudow kwadu. Te so potom krucze zatźiňa ha do skwadow (magazinow) dowezu dźeź na wuwezeńo hotowo steja. Déź pomóslimó, zo su z jenoho města kóźde léto nimale 300,000 sudow wuwezli, mójemó nékak wědźecź, kak wilke ha źiwo pjekupstwo so tam z jeřemi cźěri.

Wosebe deře jo za rébakow, déź jeře, wot swojich ńepźeczelow hońene, blizko k brohej du, ha do cźěsninow habó kutow nuts stupa. W tajkich padach so cźěsnina na měscze pjez wulke dowhe saki zankńe, ha jeře so potom w dobrém měře wuwója. Na te waschńo jo popad tźasto jara bohaté. Wosém, haj dźesacź tawźéntow sudow su jich z jenoho źenitźkoho tajkoho kuta nawójili, ha ruńe tak wěle běsche so jich pjez tu źawosnu cźiscźeńczu zadusěwo. Z wěstoscźu da so prajicź, zo so pźi brohach Norwegenskeje, Jandźelskeje, Hollandskeje ha w baltiskim morń kóźde léto k najmenschomu pjez tawźént millionow jeřow spopaduje, ha dře hźiczen waczé jich rubežne mórske rébó zeźeru. **M. C.**

Źiwnoscź ha potřeba jo wschelaka.

Wěrch jenoho kraja nadendźe pźi swojim schédném wobkhadźe pilnoho ha wesowoho rólnika pźi dźěle ha da so z nim do rétźow. Dokelź rólnik źoholej wosobnoho muża ńeznajesche, wotmoji jomu na joho wschelake ha dźiwne prascheńa króble hale z wěrnoscźu. Tak źhoni kńez, zo rola rólnikej ńeswuscha, hale zo wón jeno za pecź sléborne na dźeń dźěwa. Wěrch, kiź za swoje cźejke krajazradźuwańo dře waczé peńez třebasche ha pźisadźeńu méjesche, ńemóźesche so dodźiwacź, kak to móźno jo, na dźeń z pecźimi

ślěbornami dosahnécz ha pźi tém hiźczen wěsowó bócz! Hale muz w rubjanej khaře dźesche: „To bó mi bohastwo bówo, mów ja wschědźe wschitko pźetřebacz, ja dérbu z tsetźinu za lubo wźacz; z druhim dźělom wotpwaczam dów, ha te tamne romadźu, zo bóch nuźné kroschik měw, déź bóh mi kźiźik do domu póscźele." — Kńez ze źponskej do pwuha źtapajo zwowu wijesche. — Powědaté rólnik pak rétźesche dale: „Moju zaswuźbu dźělu ja z mojimaj starschimaj, kotrejź wacźé dźěwacz ńemóźetaj, ha z mojimi dźěczimi, kotrej je haklej wuknécz dérbja. Starschimaj pwaczu tu luboscz, kiź staj mi w mojej mwodoscźi wopokazawoj, ha wot mojich dźěczi nadźiju so, zo ńebudźa ńe w starobe ha w swaboscźi wopuźczicz." —

Wěrch woprascha so za ńenom rólnika, praji jomu pźeczelńe bożeńe ha woteńdźe zamóslené. Ha grofa z teleje wśé powědasche nastrójené, zo jo krajnoho kńeza ze sélzojtémaj wotźomaj widźaw.

Wetźor pak rétźesche wěrch w zromadźiźńe ministerow taklej: „Moji kńeźa, ja napominam ha proschu was jara, zo bóschcze, tak wěle hatź jeno mójno jo, zlutniwi bóli pźi krajnéch wudawkach, dokelź wone jo jich wěle w kraju, kiź tez lutki nowó pěnez bez pota zaswuźicz ńemóźa."

Rolnikowéch sénow pak zastara krajné wótcz deře ha mataj hiźon dwaj zastojnstwo ha dobru źiwnoscz, kotrajź tez nadobnoho rólnika doźiwitaj.

J. K.

Hodleř ha mawó kralik.

Wot H. S.

Mawó kralik nédé swařesche:
Zo pak w swécze wschitko wopak dźe,
Swabó jo kaź pluwó wěté,
Nejo nidźe kedźbu méte —
Zo to prawda? móźe zbożo kcźécz,
Téź najsélnischi chcze kńeństwo mécz.

Hodleř nazrozniśchi pazorak
Kóźdoho dźěn z lóźka cźisńe znak,
Běda, źtóź so jomu staji,
Toho ńesmělńe wón dali,
Wobeńdźe-li źane ńeprawdé,
Dźe jo sud? źto pźindźe k pomoczé?

Kaź bó tźńewam zwuskaw do nézda
Na to źńeměri so ptatźina;
„Wón jo bwaźń" jene rétźa
„Wón ma prawe" druhe źkrétźa
Na posledku pźi tej měscheńczé,
Wetscha dźělba radu wobźankné:

Kotréź swónczej pźińdźe najblije
Z mócznem kźidwom — tón ńech z kralem je.
Wone lecźa — wósche — nije —
Hodleř swónczu pak najblije,
Hiźom widźi hodleř dobécźe
Ha so proscźi powné wěstoscźe:

Lej duź mawó kralik z cźikotom
Wusuźe so jomu pod kźidwom:
„Ja sém kral, haj ja sém dobów"
Wowa wón „sém wósche pobów"
Wósche hodleřa wón zejrawa —
Pźindźe dele, ha thrón poźada.

„Té sé dobów, dobów zawérno"
Mawo ptatźki djachu wokowo,
„Nejsé tez nam nidé źkodźiw,
„Za krala bó nam so hodźiw"
Ha na měscźe klintźo spěwachu:
„Swawa! swawa! kralej nowomu!

Hako hodleř wotpad widźesche,
Z nóźnow wótré ńetź swój wucźeźe,
Dasche wschudźom k wójńe trubicz,
Dokelź ńecha kńejstwo zubicz.
Mawó kralik cźěka — źto sej chcze?
Do móschaczej dźěrki zaléze.

Aj té schelma! hodleř zarima,
Wumócz ńedérbi cźe khowanka,

Přede jejuwacj, k zbějkej wabicj,
Moju tjesej ha knějstwo swabicj,
Potom cjekněcj lesňe pjed bitwu —
To su kusé! ja cje roztowku!

Hale, kaj so samo rozemi,
Howła zbějki, ha pji ňeměri
Na kral djewacj pownej ruczé —
Ha tak hodlěr tej kaj duczé,
Kaje sowe swojom hetmanej,
Wachowacj pjed djerku móschaczej.

Bez tém zo kral drudje jednasche,
Sowa pola djěré kedjbuje;
Czéwu nócz tam sedjo waka —
Hale jejna mijtérjtuka
Na raňo so ziawňe pokaza:
Z drémkom pjepaswa bě kralika.

Hodleř kral so sélňe roznéwa,
Sowe wodňo lětacj zakaza;
Sowa prosé ze sélzami —
Hodleř ňeda ha ji grami,
Ha duj ptatjatka wot toho dňa
Wona jeře ha je zahuba.

Czéwa ptatjina pak wodnischa
Djerji swěrňe kazňu hodleřa,
Jědojta na sowu helscré
Peře do ňej ňepjeczelsczé,
Déj so wodňo ňedje pokaje.
Mawó kralik měno zkhowaw je. —

Zběrki.

* W Londoňe so ludjo pjed krótkim jara nastrójachu na podawku, kij so w jenej menajerijі sta. Djowka swobsedjeřa tejesameje, mode holtjo wot 17 lět, kij bě hijon dowhi tjas z jeném tigerom ha z jeném lawom pjed ludom wschelake kuski wuwedwa, ha toho dla lawowa kralowna měnowana bó, běsche w témsamém wotpoladaňu jumu do klětki, djej te dziwe zwěřata běchu, stupiwa. Z wopréďka wscho deře djěsche, hale ruňe, hako chczésche so na toho tam leżaczoho lawa lehnécz, stupi jej tón tiger do pucza. Te holtjo déri ze schwupitjku za nim, te zwěřo pak zamortja ha wupjěstře swoje pazoré. Ta ňezbojomna padje, ha zrani so najskerscho tak, zo krawesche. Nětk te dziwe zwěřo na jene dobo na ňu skotji, zakusné swoje zubó do jeje liczow, déri swoje pazoré do schije ha skusa ju tej tu. Na to pjiskotjichu dře wobkedjbowaňo, hale hijon pozdje. Dwaj ruňe pjitomnaj lěkařej czéschtei tu holczu zasé k jiwěňu pjiňescj, hale jeje zawosňe rozkusane czěwo wosta morwo. Tón tiger ňebě hewak wot tjasa swojoho skrudjeňa sém jeni janu dziwoscj pokazaw, hale wele bóle so tej holtjczé dobré bócz zdaw. Najskeře pak běsche wód wina tuteje dziwoscje; pjetoj kněz teje menajerije běsche so z wětjorném jedwom kusk zakombdziw. Wóschnoscj jo dalische raczo z témi zwěřatami zakazawa, ha to z powném prawom.

* W Krajňe leži jězor, z menom czérkniski. Tónsamón jo dziw ha wudaňo za czéwu krajinu. Joho wulkoscj jo 3 kwadratne mile; 5 kupow pozběhňe so z ňoho; ha na jenej leži wěska Wotok. Wo nim jo jara wele rébow ha wodnéch ptatjkow. Pji suchim wedře zubi so joho woda czéle, ha cjehňe so do potajnoho klina podzemu, sobu z nej wschitke rébó ha ptatjki. Déj tutón tjas nastupi, da zwoňa wo wokolnéch wěskach, zo bóchu ludjo po mójnoscji rébow nawojili. Pjeczé měnscha ha měnscha zbówa woda, dokelj na dňe jo wele djérow, kij ju spójeraja. Podzemske skawbizné, kotrej jeni jadén tjwówek widjaw ňejo, so z nej napelňa. Na posledku jo dno widjecj, ha wuskňe; spróczniwe séku nětk ludjo trawu, djej přede rébó wójachu, séja žita, habo wozmu město saka tselbu ha djerja hoňtwu. Tak hodji so wot tutoho jězora prajicj, zo wo nim rébó wója, hoňtwu djerja ha žně domkhowaja. Déj pak so tjas wobrocji, ha wulke dejcje ha ňewedra nastanu, da pjibehňe woda z moczu zasé ze spodé zeme

z témi djèrami won, ha pjiňeſe ſobu rébó ha ptaki. Za 24 hodjinow jo jèzor kaj z nowa narodjené.

* Kral Jurij II. w Jandjelſkej praſcheſche ſo něhdź pjedſédé wóſchoho ſudniſkoho dwora: „Kak dha dola pjindje, zo ja wſchitke moje ſkorjbó zubju? — Ponižňe wotmoji pjedſéda: „dokelž waſcha majeſtoſz kójdé króčz wopalt ma.“

Nawéžki.

Nuzuwane wuznacjo! Dokelž ſu ſo huſto jortliwo ſpéwé ha naſtawki wo naſchej Jutnitjczé z podpiſmom „z Kukecz“ wozjewili, ha někotſi ſo na to huntorili, — dha tjinimó k wědjeňu, zo Kukow ha Kukeczé ňejo jene ha teſamsne. Wo ſtaréch ſerbſkich ſpéwach ſo pójeda wot Kukecz ha Kukeczjanow ha jo tak wele haſo němſke „Krähwinkel.“ Wes pola Klójtra pak réka Kukow, anicz Kukeczé, jeje wobodleło ſu Kukowczjeňo, anicz Kukeczjeňo ha jtoj z tej wſé pjindje, jo z Kukowa, anicz z Kukecz — ha jtoj ſo tam podawe, ſtaňe ſo w Kukowe, anicz Kukeczach. Redaktor.

Wozjeweňo. Dokelž jo pjikazňa wuſchwa, zo dérbi kójdé wobodleř na ſwojim domſkim nowo tjiſwo na taféltjczé méčz, dha ſém ſebi ja prědkwzaw, tajke wudjéwacz, ha móje ſebi kójdé pola ňe zamojecz. Teſamo ſu wot dřewa, běwo barbene, ze zelenej kromu, z tjorném tjiſwom, ha za 2 ſl. k dóſtaczu. Žtój pak chcze tjiſwo pozwoczjane méčz, tón da 5 nſl.

Bódlanecz Pětr
z Bacjona, nětk Workleczé.

Pſchizpomňeňo. Redaktzija dowoli ſebi praſcheňo: ňemówo méſto tjornoho piſmu pji tjiſwe teſamo ha méſto tjerwene, zelenej kromu taſama módra bócz, zo bóchu barbu ſerbſke bóli? — ňemówo méſto No. ſtajene bócz. Tj:???

Sředu 30. jan zméje budéſchinſke czérkwinſke towarſtwo zhromadjiznu na ſchuli.

Žtwórtk, 31. jan. zméje budéſchinſke rétjenſke towarſtwo zhromadjiznu na winiczé.

Jedén ſlébórné řeczjas, kaj ſerbſke druſchki je noſcha, jo napjedań. Wón wobſteji z 13 kruchow; ha pwaczi 17 tlr. w ſlébru. Dje? zhoňeňu pola Redaktzjje.

Maćica serbska.

Stawy I. rjadomuje towarstwa maćicy serbskjeje dostanu wot 30 jan. štwórty zwjazk maćičneho časopisa we Wellerjec knihařni na mjasowym torhošću.

Zandjenu Sobotu Žita w Budéſchiňe pwaczachu:

Rójka . .	2	tol.	5	nſl.	tej	1	tol.	27½ nſl.
Pjeňcza .	4	=	5	=	—	3	=	25 =
Jeczmeň .	1	=	20	=	—	1	=	15 =
Wówś . .	1	=	10	=	—	1	=	2½ =
Róch . . .	2	=	12½	=	—	2	=	10 =
Heduſchka .	2	=	20	=	—	2	=	15 =

Khana Butré. 9 nſl. now.

Jutnitjka wukhadja kójdu ſobotu z ezéwóm liſtnom, ho jo k dóſtaczu pola redaktora Kuczjanka, w Wellerez knihárni, ha pod bohatémi wrotami w Budéſchiňe. Kójde tjiſwo pwaczi ½ nſl.

Za Jutnitjku poſtawene naſtawki habó wozjeweňa maja ſo wotedacz pola jenoho z redaktorow.

Cjiſchcjane pola K. B. Hiki.

Tžiſwo 5. 2. dżeń februara. Lětnik 3.

Jutnitzka.

Wudawařej
Jakub Kućank ha Michał Cyž.

Rětz Zapoſwancza Pětra Czéża w naſtupańu wiczeżnéch ṕeńez.

W zańdżeném dńach jednachu zapoſwanczé wot należnoſcze, kiž jo za burſtwo jara ważna, ńenujczé wot wiczeżnéch ṕeńez. Kńeżerſtwo běſche ſo w nacziſku (Entwurf) zakońa za to wuprajiwo, zo ma ſo wiczeżne prawo po 5 padach wotwazacz, ſejmſki wuberk pak chczéſche w ſwojej rozprawe jenoż 3 padé za dobre zpóznacz. Jenitzki zapoſwancz kiž pżeczżiwo wſchomu wotwazowańu wiczeżnoho prawa rétżeſche, ha kiž chczéſche, zo bó tuta wobczeżnoſcz darmo ſpanéwa bé Pětr Czéž. Joho rétž namaka tohodla khětre ńepżeczelſtwo. Taſama ma ſo tak:

„Moji kńeża, ja ńemóżu ſo tu khwilu za wuberkowu rozprawu, wele ńeńe pak hižczen za nacziſk kńeżerſtwa wuprajicz; pżetoż ja ńewidżu pola téch, kiž pwaczicz dérbeli tu zamóżnoſcz k wuwedżeńu tutoho zakońa, dokelž jo kńeżerſtwo tak ńemóżńe wóſoko ſchwo. Mi dře do móſli ńepżindże, réczerkubleřam prawiznu na wiczeżnéch ṕeńez zromadńe wotřecz, ja ńemóżu ju pak na żane waſchńo w tej měře ha wobſchérnoſczi pżidacz, kaž ſo to z napżeczżiwneje ſtroné żada. Mi ſo wele wacżé żda, zo dérbi tudé kompenſaczia, zlitżbowańo (wobrachnowańo) z wobej ſtronow měſto namakacz. Wone ńejo třeba dopokazacz, zo ſu burſczé wobſedżeřo pżi wotwazowańu roboté ha dańſkoho na ſwojim prawe jara wobżkodżeni. Prawizné réczerkubleřow bóchu pſche wſchu měru wóſoko ważene, prawa druheje ſtroné pak lědom trochu kedżbu měte. Bur, tedom ſpokojom, zo robotu wotbódże, daſche ſebi tu hatž nanajwóſche zwożenu rentu lubicz, ńeladajo na to, zo żórwo k pwaczeńu bórzé zaprahne. Praſchejcze ſo jenoż téch, kiž pżi wobſedżeńſtwu wot 300 — 400 jenoſczow lětnu rentu wot 70 — 90 tlr. dawacz dérba; praſchejcze ſo téch, hatž tżiſté wunoſchk jich kubwa doſaha, jenoż tutón kńeżi dawk pódla żawoſńe wele druhich zapwaczicz. To ma ſo w mojej krajińe, woſebe pak pod raketżanſkim kńejſtwom tak. Tam kńeżi feudalſki ſystem hižczen w pownej měře. Tam ma ſo nicz jenoż żawoſńe wulka renta, hale tez te po zakońu zanate ha z krajneje pokwadniczé zarunane dawſke pżinoſchki (Steuerbeiträge) pwaczicz. K tomu pżindże hižczen jena kńeża dań po druhej. Dawki, kiž nichtón wacżé żadacz ńeſmé, wotczahuja ſo tutém bohim ſprawném ludżom na zdżé. To ńejo k wěře podobne, hale tola wěrno. Tucżi ludżo du pod tamnémi wobſtejeńami ſwojomu zahubeńu napżeczo; woni widża kóncżwzaczo ſwojoho w prócżé, w pocże ha tżwili warbowanoho wobſedżeńſtwa pżi tajkej wulkej rencze pżed ſobu. Wopomńicze dale, zo na wele tajkich żiwnoſczach drudé khléb ńenaroſcze: da praſcham ſo Was, moji kńeża, hatž jo móżno, tute dawki wotńeſcz?

Bur jo tam jara hubeńe žiwó, dźéwa skoro wo dńo ha w noczé, ha dérbi ze swojim skotom na drozé bócz, zo bó jenoz nèzto zaswužiw. Tu zaswužbu pak, kiž tam nètko ma, ńebó dře nichtón z nim dźèlicz chczéw. Tudé, joli nèdźe, jo pomocz nuzna! Tohodla ńech kńezerstwo pźi prascheńu, kak maja so wicźezne pěńezé wotpwaczicz, zdobnosczi místo popźeje.

Wopomnimó hižczen, žto maja gmejné w nètsischim tźasu za schule ha czérkwe wudawacz, wopomnimó, zo so krajne dawki dźeń wote dńa powetscheja, ha pólne pwodé kóždé dźeń dele bija, da mójemó so zdobńe prascheczz: dźeha dérbi bur pěńez nabracz, zo bó wschitkim pozadańam doscz tźiniw? Ja sém wacze hatz jedén krócz zonicz dérbjaw, zo jo w poslenimaj dwèmaj lètomaj, dźej bóchu dawki dwójczé ha trójczé žadane, susod k susodej schow, zo bó sebi pěńezé k dawkam pozźiw, ha so tak czazańa (eksekucziona) zminéw. Ha nètko dérbja so burej hižczen nowe czeźe nakwadowacz? Ha pźeczé zas dérbi so wotwazowacz? Tajke ńepźestawacze wotwazwańo ma na posledku k powschitkomnomu rozpańeńu burstwa wescz. Ja sém czéle pźeswèdsené, zo, dé bó wotwazwańo roboté hatz do dźensischoho dńa wotstortźene bówo, zo bó tedom ta nètsischa renta czéle dosahawa k wotwazańu wschitkich mójnéch kńezich dawańow ha to be wscheje žkodé ze stroné kńezich. Réczerkubleło bóchu so tez pźi tém deře mèli, ha bur bó so teje zrudneje nuznoté zminéw, zo ńebó dale bóle do khudobó zapanéw. Pschi tém waschńu pak, kaž so to nètko stacz dérbi, mamó so toho z wèstoscźu bojecz. Hatz budźe to ruńe nèzto radostne za kńezich, to ja tudé wusudźicz ńecham. — Dérbja pak na posledku te ńelubozne wobstejeńa bez réczerkubleřom ha burom kóncz mècz, dha so to na žane druhe waschńo stacz ńemóže, hatz zo rétźerkubleło tez tam, dźej jim pismik prawa k pomoczé stoji, na wós smèlnoscźe poswuchaja ha pźez mudru pomèrnoscz to zarunacz pótaju, žtoz jo wèlelètna ńeprawda zawinowawa! — Moji kńeza, drudé jo wuwedźeńo tak mènowanoho prawa najwètscha ńeprawda. Tak ma so tudé. Zakońe ńech dře réczerkublerej te prawo dawaja, zo smè wicźezne pěńezé bracz, bur ma ha zmèje tez te prawo, sebi za předawsche ńeprawdé zarunańo žadacz. Tute zarunańo ńech so jomu pźez to dóstańe, zo so wicźezne pěńezé darmo spužcźa. Jenoz pźez te budźe tón staw, w kotrémz krajowa mócz leżecz ma, pźed powschitkomńe rozaczém wokhudńeńom zakitané, jenoz tak budźe mèr ha zbožo w kraju na wschè tźasé wukhowané. Ja ńemóju tohodla hinak, hatz tón nam̀et stajicz:

„Wschitke prawizné na wicźezněch pěńezach su z tuém pod wuzbèńeńom wschitkich jich wotwazowańa dla datéch zakońow darmo wotstrońene."

Tak daloko P. Czéźowa rétz. Dokelz pak joho nam̀et žane podperańo ńenamaka, dérbesche wón tónsamón zasé nasp̀et sczanéczz.

Swètne Podawki.

Z wesowoscźu swóschimó, zo arczé-wójwoda Jan hižczen w Wiňe pźebówe. Kak jo wón w nastupańu nèmskich należnoscźow zmóslené, naschi tźitańo deře wèdźa. Wón jo czéwu muž, wón chcze toho dla tez nèzto czéwo ha hidźi wscho powoźczne. Zo wo Wiňe wot ńoho rodźa, pokaza, dokelz so tam tak dowho hoředźerźi, hewak tam wón wèscźi žanu khwilu wo jomu wohidném dwórskim žiweńu pźebówaw ńebó. Jomu dźakuwemu, dźej jo khežor zmolom po přenim rozrétźeńu z ńim do ludowo zasłupeńa za czéwo nèmczowstwo zwoliw. Na tźimž nètk hižczen leiźi, jo te prascheńo, kak wèle maja te jednotliwe nèmske kraje zapóswancźow k tomu pźipóswacz. Jedén bó sebi móśliw, zo to nitźo czeźke ńejo ha zo budźa so wo tém zkoro zjednacz. Hale ta wècz ma so hinak. Bramborska jo mènujczé swoje do nèmskoho zwazka předé ńepźiswuschacze kraje nètk k témsamém pźizankněwa, hako: Posńansku (Posen) ha ranschu-wetźornu Prusku (Ost-Westpreußen) ha pźez to, dźej dérbi nètk k wuzwoleńu na nèmczowstwo za-

stupjacé sejm pžincz wéle wacé wosow kaž tež hewak na mocé dobówaw; z tém Rakuska ńa móže zpokojom bócz. Kak budja so wo tutém zjednacz, to mamó wottjakwacz. Nějto wot zcjéhuwaczoho dérbi so stacz: pak Bramborska swoje wo nainowschim tžasu do němskoho zwazka pžizankńene krajine zasé wotpuscji (to tež jo wutrobna narodna žadoscz Polakow); pah Rakuska wot swojich do němskoho kraja ńepžiswuschaczéch krajow tež Bramborskej ruńa wéle do němskoho zjazka pžizankńe (z tém pak cji, kotréchž třechi, zpokojom ńebudja, dokelž su to Swowjeńo, kiž wot Němczow nitžo wědžecz ńechadja); — habó ńech so po wowach ńewosiwe, hale na druhe waschńo. Jedén wot téchlej tzjoch pucjow dérbja nastupicz. Mó so nadžijemó, zo budže bliska pžichodnoscz nas wutžicz, kotré pucz su nastupili. — No, lubo hańko! jo to tež z „Wochenblotta?"

Z Bramborskeje: Ministerstwo hižczen seidži, ha ztož wot joho wotstupeńa pisachmó, so hižczen ńejo dopelniwo; nichtón ńemóže prawicz, kak budže wupanécz.

Wo Magdeburku bě wóndańo wulki woheń; ha bez tém hatž so pži nim wscho zhromaduwasche, wuděri woheń na jenej druhej hazé. Jara wulka žkoda jo so tam stawa, wosobńe někotre Fabriki ze swojimi wobschérnémi twařenami su cjerpeli. Wotpalenske pokwadniczé dérbja wéle peńes dawacz. Tjomu dha tam tola tajke Fabriki do sreidž města tékaja!

Bromberg: jow jo tajka zéma zo jo nimale wschě žiweńo kóncz wzawo — nasche město jo kaž wuwumřete: žańe schule wacé ńedžerža, žane pžekupstwo so ńewedže. Wot réki Mosel pisaja, zo tam wélki swojej khrobwoschcje dla ludžom wéle stracha natžiňa.

Hannoverski kral jo krajnéch zapóswanczow na ńewéste tžasé dom póswaw.

Z Münchna. Wéscji bóle hatž dže drudže su pola nas zpóznali, kak trébne jo, zo bó kuřawa, kiž hatž dotal należnoscz němskeje wustawé hižczen wobdawe, ha wosobńe naschomu kńeistwu rozé padnéwa. Tež Würtenbergska, Hanoverska ha Sachsenska to dzeń wote dńa za nuznischo zpóznachu — ha tež Rakuska jo za tém pžischwa, zo ńepwódne wotpóswańo pismow nitžo ńepomha. Nětk su so wo tej tém druhim němskim krajam prédkpowožaczej wustawe, kiž jo z Pforten zdžéwaw, zjednali ha dzéwaja na tém, zo bó Bramborska pžistupiwa. Hatž k 1. Meje, dzeiž tak mennowané „Interim" kónczej džo, dérbi tuta nowa wustawa kónczej bócz. Wona wopžija czéwo němczowstwo ha staji czentralsko mu móczarstwu jene z krajnéch komorow wzate ludžacze zastupeńo k stroňe. Jali so tute wotpoladańo wuwedže (ha kaž réka, so w Barline jara k tomu pokileja) dha dóstańe němczowstwo pžichodńe jene schwiczarskim kantonam porune zawožeńo. Tak mamó zasé jenu nowu němsku wustawu! Wéle zboža? „No kń. hańko, jo dha to tež „Wochenblocže" stawo?

Z Wina. Jan zo so ze swojej swójbu do Gracz podaw.

Wo wetžornéch bramb. krajach jo wuzwoleńo wuzwolenskich mužow (do Erfurta) z wecža nimo; jara mawo jo so jich k wotedaczu swojich wosow namkawo, tak zo wo někotréch wokresach nichtón ńepžindže ha wuzwolecz ńemóžachu. Pžedsédstwo appellatzionskoho suda wo Köslin jo na direktařow swojich krajnéch sudnistwow pžikazňu wotpóswawo, wschěch swojich sastojnikow kedžbnéch žtžinicz na tu ważnoscz nětuschoho wuzwoleńa ha na winwatoscz kóždojo, kiž wóczné kraj lubuwe, swoje krajne kńeistwo pži joho prócz-wańach za němsku jednotu podperacz. Po dokońaném wuzwoleńu dérbi kóždé direktar appellatziji wozjewicz, hatž su zastojniczé swoju winwatoscz dopelnili abó nicz. — Hdé bó so to wo rakuskej stawo, dha bóchu zawosnu haru ha smechi z tém méli. — No lubu k. hańko, jo dha to „Wochenblocže" stawo?

Wo Lipsku su ruńe jene knižki wukadželi, kotrež móžemó wschém tém poruczicz, kiž chczeidža tak smercz zaschňatanu němsku wustawu nastupaczu należnoscz prawe znacz wukńécz. To su: „der östreichische Protest vom 28. Nov. und die

preußische Antwort vom 12. Dec. 1849. von Johann Sporschil," — Kń. Sporschil zkrótka rozkwadźe žtož wažne jo, na jene waschńo, zo dérbi kóždoho ńestronisfkoho hnucź. Wón jo tež pźeswětsené, zo déź Bramb. ha Rakuska dwoje pucźe dźotaj, jenoj ńezbožo z toho nastacź móže. Erfurtski sejm nastupajo won dopokaza, kak wopatźna bramb. politika pźi tutém jo ha zjawném wuznacźam bramb. sńezerstwa ruńewon napźeczo — ha ma za to, zo jo zapotźatk erfurtskoho sejma zapotźatk noweje němskeje revolutije. —

Ze Serbow.

Meno.	Kcźenéch hólczow	Kcźenéch holczow	Kcźenéch zhromadńe.	Wěruwanéch porow.	Wumretéch.	Spójednéch.	Schukskich dźěcźi: hólczow	Schukskich dźěcźi: holczow	Schukskich dźěcźi: zhromadńe.
1. w Budéschińe:	51	44	95	16	70	3442	w měschczanskeje: 103 wo wěsnej: 22	93 34	252
w Khróstźiczé:	72	80	152	33	101	6750	119	87	206
w Workleczé:	—	—	—	—	—	—	72	57	129
w Tźorneczé:	—	—	—	—	—	—	13	17	30
w Kukowje:	—	—	—	—	—	—	71	—	169
w Schtifcźe:	—	—	—	—	—	—	—	98	

Wósche toho jo w Klóźteře hźiczen jena schula, tak ńemuwané „institut", wo kotrémž jo 43 schulerkow, bez nimi pak jenoj tśi serbske. —

3. w Nebeltźiczé:	16	14	30	3	16	1650	—	—	77
w Kańenczu:	—	—	—	—	—		—	—	31
4. w Radwońu:	32	39	71	12	47	1725	85	92	177
w Zdźěńu:	—	—	—	—	—		—	—	30
5. w Ralbiczé:	26	37	63	12	54	2541	76	69	145
w Röjencźe:	—	—	—	—	—	2450	41	51	92
6. we Wotrowe:	3	8	11	5	5	1045	28	43	71

Z Nebeltźicź. Jene žadne swowo — dowho nitźo z Nebeltźicz ńeswóschach — budźe nékotré źkulisch tźitar Jutnitźki prawicź. Tola pak sebi nichtón móslicź ńetřeba, zo jo jow serbstwo wusnéwo ha němczowstwo wotucźiwo, habó zo rozwutźwańa delanskeje mwodoscźe w němskej rétźi dla khwilu nimaja, na serbstwo móslicź. Tajkalej mósl bó wopacźna bowa. Nékotré źkulisch dřen jo léwa za ńu pźihotuwaw, tola podarmo. Bóh daj! zo bó te pźihotuwańo nékotréch bojazněch tźwojekow léwa za rakuske wójsko tež podarmo bowo, ha jich hotwańo do Sachsénskeje so k wodźe pźewobrocźiwo.

Tež pola nas nadobuwe serbska narodnoscź bóle ha bóle, ha ńewostańe zezadé druhich serb. krajinow. Jutnitźku wulczé ha mawi, stari ha mwodźi pilńe tźitaja; ha zawéscźi kóždoho serba wutrobńe zweseli, déź wón mwodoscź wo wschédném źiweńu ha rétźi z naschej luboj Jutnitźki nawukńene swowa nawożecź swóschi. Bóh žonuj tajkulej pilnoscź. Dźak pak tém starschim, kiž z luboscźu k swojim dźěcźom Jutnitźku dźerźa ha tak wo jich wutrobach luboscź k serbskej narodnoscźi zbudźa, pźi tém pak tež hódné pźikwad druhim dawaja. Nóda! Kak z Nebeltźanskim towarstwom stejt? Tež te hźiczen jo źiwo ha stupa

po tém sebi postajeném pucju doprědka. Jo sebi tej nowo zastojństwo — nicz dře nowo, ale jenoj stare trochu pjeměnene — wuzwuliwo; dokelj předawschi pjeśda pjeśdstwo jacz na so wzacz ńechasche, ha wón ha naměstnik kójdé jenak wele wosow měješchtaj, bóschtaj Sandmójńk pjez lóswańo za pjeśdu ha Kokula za naměstnika postajenej. Za pismawedjeła ha pokwadnika — dokelj zdu pjilubenu dóstaschtej? — tej předawschej, ńenujczé wutjer Nowak, ha Jurij Mahr wuzwolenej.

20tém wulkoho Rójka měješche towarstwo zhromadjiznu w Pěskeczach. Wulki śnė, kruta zéma bějtaj lochko wina, ze z Rebeltjicz, ze serbskich Pasélcz, ha tej z Pěskecz so swabe zeńdjechu. Tola pak swawa tém serbskim mužam, kiž so wottraschicz ńedachu, zhromadjiznu wopotacz. Wobjaruwali smó zo tam nichtón z němskich Pasélcz, z Jějowa, z Cjornowa h. t. d. ńebe. Czéli tola tej tamo wsé na serbskim žiwéńu djél bracz, ha so nicz tak jara do němczowstwa zalubwacz, tédjensku Nowinu ha traiž Jutnitjku pilńe tjitacz, zo bó tej jim nowo swónczo serbowstwa swětlischo zezkadjawo! Žtož nětk zhromadjiznu nastupa, bó wósche wele druhich wažnóscjow tej peticzija, kiž budje so na sejm póswacz, prědktjitana, kotraž za to prosé, zo bó tém, kiž lékarstwo wukněli ha pruhuwani ńejsu, tola pak w ruńańu ha hójeńu zwonkowněch žkodow wuschiknoscj ha wědomnoscj maju, dowolene bowo, téch, kiž so wo tajkich naležnoscjach na ńich wobrocja, wobstaracz směli. Jedén kójdé, kotréj wě, žto to jo sebi nohu habu ruku zwamacz, habu jedén staw swojoho cjěwa na druhe waschńo ranicz, ha sebi pomósli, kak dowho nětk na hójeńo pjetjini ha kak droho jo toh pjindje, ha kak jo předé bowo, hatž joho runak, habé jedén mudré wowcjer do ruki wza, budje so wěsczi k tutej próstwi pjizankněcz. Dale bé tam pjedńet jednańa: te drohe do woja kupwańo. Kójdé nan, kójda swujowna djowka wě, žto to jo, ha žto ma to na sebi! — Tuteje wěczé dla so wobzankné, wosebnite wustawki zestajecz ha kójdé, kotréj tutón brach naschoho tjasa hani, ńech pjez swoje podpismo slubi, tesamo krucje djerjecz; zwamar swojoho sluba pak budje so zjawńe pjed towarstwom ńenuwacz. Tajkulej wažnu wěcz móli sebi tej druhe towarstwa za wuschi téknécz, ha na to djěwacz, zo bó tej pola ńich, nějto tajke postajene bowo.

Zrudne podawki.

Zańdjenu wutoru rano widjachu měrkowske djěczi duczé do schule muža na kwatjanskich polach pji pucju w śnězé sedjo, ha móslachu sebi, zo tam wotpocjuje. Dokelj pak tam hijczen sedjesche, hatž ze schule djěchu, wobladachu sebi joho blije, ha widjachu zo jo morwó. Duž bějachu domoj ha powědachu to swojim starschim. Nědom poda so měrkowski Prist ze swojej djowku na pucj k tomu morwomu, ha póswa, hako běsche tam dójschow, tusamu do Kwacjicz, z tej powescju, zo morwó muž na jich polach pji pucju leži. Duž podachu so nékotsi Kwacjeńo zmolom z nosédwami po ńoho, ha dońesechu joho k réchtarej Sowe, kotrohož žoné pak so joho wobarachu, ha měńachu, zo tajki k gmejskomu prědkstojecjeřej swuscha. Naposledku pak, déj běchu Sowu samoho zawowali, powožichu toho morwoho na swomu do cjopweje stwó. Potom dachu cjěwowoj žoře pžincj, kotraž joho wusléka, jomu žkórńe z nohow zréza, ha joho ze zcjětku tjesasche. Jejné muž pak běžesche khwatajo do Welkowa po lékara Dr. Schamora ha wot tam do města, zo bó tu wěcz wokresnomu fizikusei Dr. Kupferej wozjewiw. (Lěpe bó bówo, dé bóchu joho do śnéba habó do lódzémneje wodé téknéli!) Hijczen tónsamón wětžor pžijědže Dr. Schamor, spózna nédom, zo jo tón morwó zmerznéw, dasche joho ze śnéhom schudrowacz, ha spótowasche to ha tamo, zo bó joho do žiwéna wróczíw. Chczésche tam tej w tajkim próczowańu pjez nócz wostacz, dokelj pak so nichtón ńenamaka, kiž bó joho man-

djelsczé to prajicz hicz chczéw, da dérbesche so w noczé na dompucz podacz. Nazajtra pžijédže tez Dr. Kupfer z jeném aktuarom z krajnoho sudnistwa. — Wón spózna toho zmerzňenoho za czéle morwoho, ha dasche joho ze jstwó won ňescz, zo bó tam tém ludžom k wobczežnosczi ňeležaw. Pži wobhoňeňu ha pžepótaňu pokaza so, zo jo tón morwó naizkeře jedén tšeleř z Mérkowa. Tónsamón bésche zaňdženu póndželu wečor z delneje Hórki duczé pžez Kwaczicze pžejschow, ha ňedaloko wotewšé swoje žiweňo na tak zrudne waschňo dokoňaw. Tón tžwówek bésche we dobrej drascže ha nédže 50 lét staré.

Schwanda dudak.

Tžéska powescz, serbskimaj herczomaj M. H. ha J. W. poswéczena.

Tžeschi su narod hudžbné, ha dobré hercz so w Tžechach ženi zhubiw ňej. Wo tém mamó na sta dopokazmow wot wulkoho mischtra Mozarta, *) kiž jo swojoh' Don Juana **) za Tžechow pisaw, hatž do kmótra Schwandé, kotréž swojim tžasu podobne dźiwó na dudach habé kózle tžiňesche, hako w naschich dňach Paganini ***) na huslach. Žkoda, zo tedém ňebuchu hižcže zjawne dźiwadwa (theater), Schwandowa swawa bó so wéscži po czéwej Ewrope rozňeswa ha nowinopisaro budžichu z joho khwalbu mnohe listna wupełnili. Hale to žno béh tutoho swéta tak sobu pžiňese, zo mnozé ludžo jara zahe na swét pžindu, ha wot sobuwékowněch (Zeitgenossen) tžasto ani zrozeměni ňejsu wowschém pak pžeczo žpatne móto za swoje zaswužbó dóstanu. Tute ňezbožo méjesche tez nasch Schwanda, zo bé so k najmeňschom wo dwé sczé lét přebé narodžiw, hatž bésche méw. Za nasche tžasé bó joho konczert na kózwo bohatoho ztžiniw. — Konczert na kózwo? — ňesmějcže so, wschak žno smó tez konczert na dérndatžku (Brummeisen) méli, — ha žto jo dérndatžka porno kózlej! ha pžez to ňebé w Schwandowomaj rukomaj kózwo wacz kózwo, tak spodžiwňe krasne zénki wón z ňoho wuwabesche, kajkez bó ňichtón w kózle ani ňepótaw, ha poswuchaño béchu pži tém do sédémoho ňeba ztorňeni. Dokelž pak Schwanda w nowischich tžasach žiwó ňebé, — budže to nimale 199 lét, hatž jo wumřew, ha tedém za herczow tak pžeňcza ňekczéjesche, kaž nétko — dérbesche so wón do czéwa w nischich zhromadžiznach woko lepicz, méstó w kekleřňach, w kortžmach raczi, ha pucje nicz po wownéch méstach, hale po kermuschach khodžicz. Haczruniž wschak tehdémschi tžas za tém ňebé, zo bó joho ňezměrne zaswužbó zpóznaw, da wschak so tola Schwanda na ludžaczu ňedžakomnosczi wobczežwacz ňesmédžesche; dježkuliž pžindže, tam rozňese so nédom po czéwóm méscze, zo jo tu Schwanda, ha wschudžom bó pžijaté, jako witané hoscz. Hdžež bé Schwanda, tam bésche tez weselo, dokelž, tak khétšé, hatž bé zapotžaw méch po swojoh' kózwa naduwacz, rajachu žno pachotam ha holtžatam wschitke žiwki w nohomaj, ha déž bé je zpuicžiw, — kócz wedreňcza! dha hakle bé schudérwaño ha skakańcza, mwodži ha stari, mawi ha wulczé so w kowe wercžachu, jako wobséňeni; tez móslachu ňékotši mudrischi, zo na Schwandowóm kózle wosebite kuzwarstwo wotpotžuwa. Ha tak bésche tez woprawdže.

Schwanda bé muž wesowó, kaž kójdé prawó hercz stajňe latžné, pži tém wulczé jara karté lubwasche, wosobňe tak měnuwanu wowtžu wowu. Béscheli poswuchaťam do wole so nadudaw, zaweseli so potom tez radé sam, ha wabesche po swojim waschňu druhich tak dowho k raczu, hatž bé wschitko, žtož bé sej wupiskaw, zasé jom z kapsé wulétowawo, ha wón tak prózné woteňdže, kaž bé pžischow. Pschi tém zaweselesche wón tez bez kóswa besadu ze swojimi smeschkami ha

---

*) Swawné hudžebné mischtér z Tžech.

**) Spěwohra (Oper,) wot Mozarta zestajana.

***) Swawné hercz na huslach, kiž so wulkich méstach swóschecz dasche.

žortnémi napadami (Einfälle) tak zo lědom žtó z kórtžmó wottendže, tak dowho hatž tam Schwanda bě, ha hatž dotal jo pžiswowo w Tžechach, zo wot wěsowoj běsadé praja: To jo Schwanda!

Sta pak so jednoho dňa, zo Schwanda w Mok anach pži kermuschi, hatž bě wot luboho pžipowdňa hatž pžez pownócz so nadudaw, ha sebi mnohi běwó grósch wupiskaw, swoje kózwo wotpowožl, napłecjo wschomu řeňe rétžeňu mwoděch ludži, kiž joho proschachu ha dobru zapwatu pžislubjachu, zo bó do rańa wud.eržaw. Hale kmótra Schwandu žno měrzasche, czuzej wěsowosczi swujicz, wón chcjésche měcj swoje zawěseleňo. Poséné so tohodla bez susodow, ha potža picž na wosebitu worczižnu, ha z mnohim smě́schkom ha žortniwóm swowom besadu k smě́cham wuzbudžuwacz. Zkónt.ňe bó so jomu zachczéwo kartow, ha wón wabesche susodow k wowtžej wowe; hale ňimo nadžijeňa tedom nichtón ňeměsche lójta k raczu. Schwanda ňebě zwutžené z kortžmó woteňcž, hatž měsche žcje w kapsé ňep.epité habó ňepžérané grósch, ha dżens běsche sebi řané pěňes wupiskaw, ha žadasche tohodla pže wschu měru po hracju. K tomu běsche trochu jara do karańa ladaw, ha bě k widžeňu, zo jo zkuřené. Tež ňeda pokoj wo karté, ha hdésch widžesche, zo jomu susodžo nidé ňechachu k woli bócz, zraba so hněwné, zapwaczi swoju worczižnu ha wotendže z kortžmó. „W Drazičzach," rétžesche duczé po puczu, z ňewěstej krotželu krotžo, „tam jo towarstwo, ha kantor (wutžer) z réchtařom staj radé wěsowoj ha měrnu wowtžu wowu sej nimo hicž ňedatej. Haj, w Drazičzach dodžeržu, juchuchu!" ha pží tém sej poskotži z ruku zamlaskajo, zo so hižczen dżesacz krotžel kiwkasche, hatž czěwo swoje, dżcž bě wosobňe wowa jara wobczežena, zas do runeje wahi zwedže. (Pžichodňe dale.)

Zběrki.

* Tsjo saksonsczé burja. W Sommerseldže pola Lipska bódlesche 1650 bur, z měnom Arnold. Tónsamón běsche wulki astronoma habó wězdař, ha pžez swoju wutženoscž daloko ha schéroko znaté. Lipstžanska rada wuswobodži joho wote wschéch dawkow, ha postaji joho wobraz (znamo) do radžineje knihowňe. — Jurij Valitž, 1723 w Prohlisu pola Drežđžan rodžené, běsche tež hako astronoma wuwowané. Wschitczé wósoczé ludžo joho tžesczachu, ha tež krale joho wopótwachu. Saksonski kral Bedrich Awgust sprawné rétžesche radé znim, ha wuswobodži joho w lěcže 1776 wote wschéch robotow, kiž měsche na „Ostravorwerk" tžinicz. — Jan Gelanski, serbski bur, kiž 1767 w Hodžiju wumře, znajesche 38 rétžow. K najměnschomu 7 wot nich, serbsku, němsku tžěsku, franczowsku, italiensku, waczonsku, hebrejsku tžitasche ha rétžesche wón dospowňe.

* W Algieru (pr: Alžiru) wobsteji to waschňo, zo so kóžde nowo léto ňepžecželjo hoře pótaju, so zjednaju ha sebi měr slubja. To jo tola khwalobne waschňo, ha hódne, zo bó tež pola nas nutswedžene bówo!

* W jenej sekundže pžebéži parowódž (Dampfschiff) 15 stopow ($7\frac{1}{2}$ wochcza); parnik na zeleznicze 40 stp.; wós (Schall) 1000 stp.; kanonska kula 1800 stp.; telegrafiska powescž 4000 stp.; nascha zeňa na swojej tžěri wacze hatž 4 mile, swětwo 42,000 mil, ha milina (elektriczíteta) hižczen wacze. —

* Swěrnoscž w swužbe. W lěcže 1806 děri ňewedro do jenoho rusowskoho města, tak zo so wesamo, skóro do czéwa spali. Pží tutém straschném podawku stejesche jedén ruski wojak pola kralowskeje pokwadniczé na wasche. Joho pžecželjo ha susodža pžibéžachu, ha proschachu joho boże dla, zo bó domoj schow, zo joho žona ha dżéczi w pwoměňach zahinu, hejžo jim k pomoczé ňekhwata. Wón pak stojesche krucže na swojim méscže, ha ňedasche so pžez nitžo wot swojeje pžiswuschnoscže wotwobroczicz. Déž to khejžor Alekšander zoni, dařesche tomu wojakej za swoju swěrnoscž 1000 tl. ha wuswobodži joho z wojerstwa.

* Srědki pjeczjiwo zémiczé. W knižkach: „Plahuwańo khmela wot Grosa" praji pisar naposledku, zo jo khmel tež pjeczjiwo zazémńeńu (zémiczé) jara dobré. Wón jo z témsamém, kaž pisa, wěle ludźi wuhojiw, bez toho, zo bó so zémicza zasé wrótźiwa, habó zo bó wustrowené hewak nékajke druhe źkódne sczěwki méw. Za doroscżenoho (sélnoho) tźwójeka jo wón tak wěle dobroho khmela nawożiw, hako móże jedén z tśjomi porstami wopźimnécź, jo jón z pow bértelka khané warjaczoho piwa woblaw, ha jo nétk khmel be wschoho dalischoho wařeńa, pow hodźiné dowho w stajnej tźopwocże namokacź daw. Potém bó jużka z wutźiscżeńom khmela wulińena, ha khoré ju pijesche pźed lehnécź hiczom tak horczu, hatź móżno. — Wone bó k pjeczu bówo, zo bóchu tež Serbja z témlej srědkom pjeczjiwo zémiczé wojuwacź spótali, zo bóchmó zhonili, hatź su tež pola nas sczěwki toho tak dere wupanéli, kaž druhdżen.

* Źto ma so tźinicź, zo bóchu neple (bérné) żane kikérnatże (kichoré) ńepużczeli? Zo bóchu neple mutźnate ha dobre so zdźerżeli tak dowho, hatź zasé nowo nimamó, ha zo bóchu żane kikérnatże ńepużczeli, dérbja wot mawoho rózka sém dżeń wote dńa pźeméschane bócź, źtoż hižom so nédżeżkuliż dowhi tźas z dospownémi sczěwkami stańe. — Pola wschitkich wuroscżenéch nepli wobrocżeja so kikérnatże k swětwu. Swětwo, wěsta cżopwota ha mérne wotpotźuwańo wabja kikérnatże won. Budża-li neple kóżdé dżeń, pak tola za tédżeń tśi habé źtéri króćź wobrocżane (pźeméschane), da ńebudże żadén kikérnatź won wuroscź. Wo wětźich hozpodarstwach móże so to z wěwném wopatźom stacź; w ńeńschich móże so to z dwěmaj dóńczomaj dokońecź, dźej ta powna z neplemi napełńena, so kóżdé dżeń do teje pódla stejaczeje prózneje pźesépńe. Neple budża potom kóżdé krótź z druhej stronu k swětwej wobrocżene, pźez tźoż wuroscżeńo kikérnatźow so hoře dźerźi, ha neple pódla dowho dobre wostanu. — Wodżane neple so khétro jara polépscheja, déź je nékotré tźas wo blizkoscźi tźopwéch khachli lejźo wostajisch.

* Michaw Róhrer, w 16. létstotétku wazeńk w Biberachu (w Würtembergskej), lubuwascha wino tak jara, zo bé wón, déź třebané bó, najbóle pané. Méstźanska rada porutźi jomu tohodla, zo dérbi wón k najmeńschom sredu strózbé bócź, dokelź so na témlej dńu, na kotrémź so tam tédżeńske wiki dźerżachu, cźi burja kóżdé krótź hatź do kreje tźepechu. Mižtér Róhrer pźindże pak napźeczjiwo tomu z tej prósťwu: „Tźescżuwana rada chczéwa buram porutźicź, so dopowńa bicź, potom chcze jich wón spróczńe zawazowacź. Popowdńu pak dérbi wón picź."

Nawéźki.

Dokelź zandżené tédżeń bal roznoho wědra dla wodżerżané bócź ńemóżesche, budże tónsamón ńedżelu 3. febr. ha pźeprosé tźescżenéch Serbow k tomu

Jurij Beńsch
w smětźketżanskej kupeli.

Jutse ńedżelu 3. febr. budże pola podpisanoho hoscżina ha bal. Kóżdé kiž chcze na hoscżiňe dżél bracź, zméje za to 6 nśl. pwaczicź. K tomu Serbow ha Serbowki najluboznischo pźeproscha

W Bóschiczach P. Brězan.

Kńez **Kopri** so lubozńe prosé, zo bó tola praiwe bórzé zasé swińacze nóschki z kisawém kawom hotuwaw, ha to w Jutnitźczé wozjewiw. Mó tónkrótź ńeismó tźasa doscź zhonili, dokelź w serbskich nowinach ńestejesche, némske pak ńetźitamó.

Nékotsi Serbja,
kotrémź so jich jara chcze.

Jutnitźka wukhadża kóżdu sobotu z cżéwom listnom, ho jo k dóstaczu pola redaktora Kutźanka, w Wellerez kniharni, ha pod bohatémi wrotami w Budéschiňe. Kóżde tźisiwo pwacźi ½ nśl.

Za Jutnitźku postawene nastawki habó wozjewéńa maja so wotedacź pola jenoho z redaktorow.

Cżischcżane pola K. B. Hiki.

Tžiſwo 6. 9. dżeń februara. Lětnik 3.

Jutnitžka.

Wudawařej
Jakub Kućank ha Michał Cyž.

Swětne Podawki.

Z Barlina. Wulke, dowhe běbżeńo w komorowaj naſchej nowoj wuſtawě dla jo dokońane. Wot krala ha miniſterſtwa pożadane należnoſcże ſu za dobre zpóznate, pżiſahańo na tulej nowu wuſtawu wotpowożene, po kotreiž kral wſchěch zapóſwanczow k hoſcżiné pżeproſé. Tola bě pżi wuradżenu jednotliwéch paragrafow jenoj mawa ẃetżina za to — bez mawo kuſka mózachu teſamo ruńe tak deře tej wotcżéſńene bócz. Zo ſo to ńeſta, na tém bě wina, zo polsczé zapoſwanczé ſobu ńewoſwachu. Dhé bóchu woni ſobu woſwali, bó mnoha ẃetżina napżeczo wuſtawſkim artiklam wupanéwa ha kralowo żadańa ńedopełńene woſtawo. Mó ſmó ſo jara dżiwali na témlej żadżerżeńo Polakow ha ńemózachmó winu toho zpóznacż. Lejcże jenoj, żto jo ſo ſtawo. Kral jo Polakam wulke ha ważne lubena tżiniw, kotrej ſu Polaczé z tajkim zpodżiwańom nazhonili, zo zańelkńéchu, ha dokelż ńemózachu za krala bócz, dha jim tola tej dżakownoſcż jomu napżeczo ſkutkwacż ńedowoli. — Kńezerſtwo jo jim ńenujczé ſlubiwo: zo chcze předé wotpohladane dżeleńo Póſńanskeje (Poſen), po kotrémż dérbeſche jedén kruch Pruſkej, jedén Schleſingskej, ha jedén Bramburgskej pżipadnécż, zpadnécż dacż; — dale ſu hatż dotal hižczen ńewěſte, wola pak jara wobſchérne lubeńa w naſtupańu ſamoſtatnoſcże tuteje krajiné date. Mó ſo nadżijemó, zo budżemó wo krótkim naſchim tżitařam tutu ſwowjanſku należnoſcż dale rozpojedacż mócz. — Kóżdé tżitar politiſkich nowinow pak budże wo tutej, każ wo ẃele druhich naſchich póẃeſcżach z nowa zjawne dopokazmo namkacż, zo żurwa, z kotréchż mó tżerpamó, tajke ſu, kich lochczé nikomu druhomu k ſwużbi ńeſteja. Zo traiż Jutnitżka drudé (ja prawu drudé) tej póẃeſcż pżińeſe, kotraż ſo wo naſchich němſkich nowinach namaka, ńedopokaże, zo Jutnitżka z „Wochenblotta" tżerpa, hale pokaza jenoj, zo Jutnitżka te żurwa tej ma ha deře znaje. Żtóż pak chcze ji toho dla poruk tżinicż, tón pokaza, zo jo wón mawo rozladané tżwojek.

Dokelż Sachſénska ha Hanoverska pżi tak ńenuwaném tſjomkralowſkim zjenoſcżeńu ńewoſtaſchtaj, ha wot Rakuſkeje pżeczżiwo Bramborskej wudatomu proteſtej ſo pżizankńéſchtaj — każ tej wupiſane wólbó do Erfurta wo ſwojich krajach pwaczicż ńedaſchtaj, — dha! na lejcże jenoj! dha chcze nětk Bramborſka ju w Frankfurcże zwamanoho ſluba dla wobzkorżicż. — Bramborſka tej ſwoje regimente z Polſkeje do Pruſkeje czehńe, zo bó Rakuſkej napżeczo, joli tżomu pżindże, pżihotuwana bowa. To pak zkoro każ za wójnu wońa.

Ze Schwiczé. Kóżdé wě, zo jo ńemér ha wichor, kiž w poſlenej dwě lécze w europſkich

krajach dujesche, w Schwiczé nastaw. Dokelž pola nas radikalni wo zjawnéch krawnéch bitwach dobówachu, kaž wo pótajnéch prócźwańach ze zbožom skutkwachu, tak zo wósche kněžerstwo dóstachu ha cźisami nětk tźiňa ztož ha kaž so jim lubi — dha bě tó němskim ruňasmósleném pźikwad, kotréž, mó smó je zhonili, pilňe zcźěhuwachu. Dokelž pak jow ta wěcz ńezbožomňe wupaže, dha su němsczé cźekňeni zbéžkaro pola swojich pźeczelow, kiž w Schwiczé kněza, snadnu khowanku namkali. Jow pak woni ńezpa ha prózni ńelejża hale bez pźestacźa za tém dźěwaja, kak móli hižczen junkrótž swoje zbožo zpótacź. Ewropske wěrchi, staroscźiwi za měr swojich krajow, dawno za tém hdu, kak móli tute hnězdo, wo kotrémž so pźezczéwnomu lěpschomu tak źkódni ludźo khowaja ha jim stajňe ńezbožo roźa, wuňeredźicź. Hale to bě wschitko podarmo. Wo najnowschim tźasu staj nětk Rakuska ha Bramborska schwiczarskej wóschnoscźi prawicź dawoi: pósleni krótž mó z tutém radźimó, tźincźe zo to kónczej pźindźe, hewak budźemó so mó sami do toho měschecź dérbecź. To dře móže so tež stacź, joli Schwiczarsczé tute źadańo kedźbu nimaja. Franczowska pak jow tež, ruňe kaž wo romskich naleźnoscźach, ńebudźe ńelczecź smécź; jenoj zo budźe ji jow kusk cźeźisscho padnécź jednoscź wobkhowacź bez mócznarstwami. Wo Rońe bě ńenujczé pźezczéwna, wschitkim (Rakuskim, Spanskich, Neapolitanskim ha Franczowskim) jara waźna naleźnoscź; — hatźruňe wo politiskim na źane waschňo pźezźeni ńeběchu, dha waźnoscź katholskeje naleźnoscźe, za kotruž dźěwachu, jich hromadu zdźerźa, ha kóźdé radé wotstupi, hatź Franczoza tu cźéwu wěcz na so wza. Jow w Schwiczé Franczoza ńebudźe pźiladwacź smécź, děź tam němczé ha traž Rusa pźindu — cźi pak tež jomu wscho do rukow dacź ńebudźa. — Franczowske kněžerstwo jo swojim zastupěram pźi tsioch powńóczněch moczow pźskazawo, jim pźi wotpohlańach pźeczźiwo Schwiczé nitźo na pucź powoźicź. Mikwawsch jo tež zastupera na francz. dwór póstaw; dokelž jandźelski zapóswancz pola Napoleona wele pwacźi ha zamóźe, dérbi nětk rus. so prócźwacź, zo bó joho wutwóczźiw, sebi ha swojomu khejźorej pźedsédu francz. republiki k pźeczelej ztźiniw.

Z Roma pisaja: joli francz. wójsko hižczen dowho pola nas pźebówe, dha budźe so cźéle pźewobrocźicź ha nakazacź. Wo cźérkwi św. Pětra ha dwěmaj druhimaj su Misioné za ńich wotewřene. Jedén biskop jo so z ńěkotrémi horliwémi duchownémi zźenoscźiw, jim na wsche waschňo k swužbe stacź. Za jedén dźeń běchu wóndańo tausénté k spójedźi ha k božomu blidu; pźi prédwańach, kiž so dopowdňa ha popowdňu jich dla ha za ńich dźerźa, su mnoho wopotane. —

Bamž jo na źadańa italskich biskopow, kiž wo Imola Konczilium dźerźachu, wuhnatém Jesujtam wo romskich krajach wschě jich předawsche města zasé wotewriw ha nadźije so, zo budźa so zasé wrócźicź. — Wo neapolitanskich krajach jo so tesamo hižon předé stawo. — Biskopojo běchu wo swojich próstwach wuprawili: zo jo to wutrobna źadoscź luda.

Wone so rétźi, zo budźa so hižczen wo tém měsaczu rétźeřo duchownoho řada św. Jana (Johannitter-Ordens-Ritter), kiž tež z tźasow kźižowněch pucźwańow do Palestina wot 12. lětstotétka sém wobsteji — wo Rońe źenoscźicź.

Z Majncza. Wó wěscźe, zo Bamž naschoho nowoho biskopa za dobroho ńezpóznaje. Nětk jo na to bez stawami tachantstwa ńejednoscź nastawa. Wětźina so ńecha z bamužowém wupraweńom zpokojicź, ha źada nowo pźepótańo tuteje naleźnoscźe wo Rońe.

Hanaw. 11. měrcza budźe so zkórźba zapotźecź pźeczźiwo mordaram Lichnowskoho ha Awerswalda, zapóswanczaj na narodném sejňe w Frankfurcźe. Wóschi appelatźionski radźicźeř Zuschlag z Kasela, budźe pźi tutém za cźéwo němczowstwo pźewaźném sudźeňu pźedsédstwo wěscź.

Wot rheina pisaja, zo jo tam lětsa wschudźom jara jara zrudňe, dokelž réka źawosnu źkodu natźiniwa.

Z Wina. Wele so póweda wot rozdźěleňa Badénskeje. Kaž réka, dźěwatej Rakuska ha

Bajernska sélne na to. Rakuska dérbi jużné (Breisgau) Bajernska horné, Würtenbergska sreidżné tel dóstacz; Bramborska pak, zo so ńebó hórschiwa, néhdże druhdże wo powńóczném němskich krajach nězto dóstacz.

Z Prahi. Wrstawa za tżéske kraje jo wozjewena. — Mó hiżczen żanoha czérkwinskoho wércha nimamó. Němczé chczeidża němskoho, Tżescha tżéskoho. Woboj strońe pak staj so wo jeném mużu zjenoscżiwoj, kiż jo wérch Schwarczenberg, brat nětuschoho ministera, kardinal ha arczbiskop w Salczburku. Joli toho dóstańemó, prawa tez Tżescha, dha smó wéscżi wschiczé zpokojom, hatżruniż jo wón němcz, dokelż jo tak wuberné muż. Próstwu su na kheiżora ha tez na ńoho schli, zo bó to méstó wzaw. Salczburgsczé pak su tez tohoruńa tżinili ha joho prosili, zo bó jich tola ńewopuschczżiw, hale pżi nimi wostaw. Schwarczenberg jo nétk wscho bamużej pżepodaw, zo bó wón wotsudżiw, żto ma so stacz.

Ze Schwiczé swóschimó hako najnowschu pówescz, zo te hońeka zpomńene pżipismo Rakuskeje ha Bramborskeje czéle podarmo bówo ńejo. Schwicza zda so nakazacz chczécz. Wóndańo jo tam w Zürchu pżeswóscheńo czekńenéch wukrajnikow bowo ha wóschnóscz jo wot ńich wéste pismo żadawa, kotrez nimaja; te dérbja sebi wot swojej pżedawschej wóschnoscże pżipóswacz dacz — ta pak bdże so pascz — ha dóiż budża Schwiczu wopuschczicz dérbecz.

Jandżelska jo tola jene dżiwne kralestwo: wschudżom haru ha zwadu póta. Wo turko-rusénskej należnoscżi pak zasé nitżo ńebó — ta wécz jo wo méře zpokojena. Nétk Jandżelska zasé wo Griechénskej zpotżina, ha tón bohi kraj pżezczéha; — tżoho dla? dokelż su pani ludżo jenomu jandżelskomu wobodlerej w Griechiskej joho wobsédżenstwo zapuscżili — ha żtoż druhe tajke maja. Po prawém pak, dokelż Griechiska z Rusénskeju dżerżi, ha to Jandżelsku mérza.

Z Hamburka. Naschi kupczé z dowhimi hubami wokokhodża, dokelż jo so jim wulka żpekulatżija ńeradżiwa. Wó wéscże kak pwaczizna kofeja roscżesche ha kak drohi wón jo; — wéle pżeńeżnikow sebi móslachu, zo nidże wacżé zaswużicz ńemóża, hatż déż sebi kofej nakupwedża ha bórne hatż nanajdróscho bowo; dokelż méńachu, zo budża jón wo krótkim hiżczen dróschischo pżedacz mócz. Nétk pak jo na jene dobo czéle ńenadżiczé kofe khétře zpadnéw, ha czi ludżo maja prawu żkodu. —

Żtoż dražďżanski sejm nastupa, dha bó wo 2. kom. zakoński natżisk, wodżerżaczé nékotre pżeméńeńa wo nastupańu dawkow, wuradżené. Wosobne ważne wo témsamém jo, zo dérbja pżichodne tez wot dańe, rentow, ha druhich tajkich nuczpżindżeńow, déż tesamo wacżé hatż 20 tlr. wutżiña, wéste dawki wotedate bócz ha to tez wot téch, kotsiż swoje nuczpżindżeńo jenoj z tajkich kużowow beru. Hatż dotal bóchu dawki jenoj ze stroné swojoho wosobnitoho nuczpżindżeńa wottedate, nétk pak wot wschéch, tez téch najmenschich. Ta wécz jo potajkim nimale tasama, każ tak menuwane dokhodne dawki (Einkommensteuer), jenoj, zo jo poslena wósche ha wósche pokratżwacza bez kóncza, tama jenoj do wésteje summé. Nékotsi zapóswanczé so za jenoj dokhodne dawki wuprawichu, ha bó tez namet na to stajené, — hale kral. komisar Opelt pokaza, zo so wo naschim kraju dokhodne dawki nuczwescz ńehodżi. To móże jedén hiżon ztoho widżecz, zo bez 380,000 dawki dawaczémi 350,000 jo, kotsiż mene hatż powtsecża toler dawaju.

Wo pżenej komoře jo najważnische: rozprawa wuberka na namet zapóswancza Czéża, postajeńo serbskich réczników pżi sudach nastupajo, k kotrémż su tez Serbja pżipokazani. Hatżruńe Serbja wsché wo swojich mnohich wo tej należnoscżi wotpóswanéch petitżijach wuprajene żadoscże dopełńene ńewidża, dha jo tola nężto. Bóh daw jenoj, zo bó to deře wuwedżene bowo. Komora jednowosne wobżankné, zo ma so pżichodne krucże na to ładacz.

Z Dreżdżan 5. febr. Druha komora. Zap. Dr. Braun (jedén wot mérczném mi-

nistérow) wustupi z jenej němczowstwo nastupaczej interpellatziju ha prawesche:

Kóždomu wěrnomu pžečelej wótcznoho kraja dérbi němczowstwo kaž nětkoj z nim steji, wulku starosčž tžinicž. Wot němskoho k wětžoru jo nowa republika nastawa, kiž budže pžez najžadwawische stronische próczuwańa swojich ńepžečelow swabena, kiž jenoj na dobru pžileżnosčž tžakaja, wo swojim samotném kraju nadobńe žromadženu žahu zapalicž, ha z tém susodowu dom, němske hona, zatéknécž. K rańu wuladamó mó k wojuwańu deře pžihotuwane wóisko na porutžnosčž tžakacž, wulczé ważné mečž swojoho porutžeřa na wahu powožicž na kotrejž budže so němczowstwa pžichodnosčž ważicž. Wo němskich krajach samóch, dźež jo n ichor revoluczije zakhadžaw, hižčen dowho wschitkón strach nimo ńejo. Ha žto tžini němczowstwo wo telej straschnej należnosčži?

Nakwilnu wustawu jo stworiwo, kotraž po samóm wuprawěnu jeinéch zawožeřow pžichodne lěčjo ńedérbi dotžakacž. Pruska cze němske kraje pod sobu zjenosčžicž, ztžimž so wosebite móczna rstwa němskich krajow wopréďka zpokojene bóčž zdachu: nět pak so zjawńe wotlakuwa. Jow budja komoré zběhńene, dokelž z pruskei wustawu dźerža; tam dokelž su ji napžečžiwo. Wschudžom jo ńepžezjenosčž, dźěleno wschudžom bojosčž pžed pžichodnosčžu ha stronistwo. Bez tém hatž konstitutzionalismus dóstate prawa zdźeržečž póta, stai jomu dwě stroňe napžečjo, kiž stai pžezjene wo swojich puczach, tola ńepžezjene wo swojich wotpoladańach: wońei stai pžezjene, dokelž kóžda jo pžepokazana, zo maja so nětusche krajne wustawó pžezstworicž; wońei stai ńepžezjene, pžetož jena strona za to dźerži, němczowstwei móže jenoi wo republicžé zbožo kčžécž, druha zas kwali absolutismus. Jena konstitutzionalismus zaczišńe, dokelž jo wón wo němskich krajach z monarchiju zjenosčžené, druha, dokelž jo so monarchia znim zbratrosčžiwa. — Tak wěle jo wěste, přede ńebudžě lěpe hatž budže ta wo wschitkich němskich krajach so wopokazuwacza žadosčž za zjenosčžeńom zpokojena. Jenoi zjenosčžeńo wo němczowstwe móže nas pžed kóždém strachom zwonka habó znutzka wobrucž. Nascha Regierunga jo to zpóznawa, jo nam slubiwa němske zjenosčženstwo podeperacž, ha tež wo témlei nastupańu nawožane srédki zjewiwa. Hale tak dowho hatž tónlei skutk ńejo dokońané, tak dowho hatž wschitke mócznarstwa ha komoré wo tém ńeisu pžezjené; tak dowho rožate strachi tež ńeisu wostroňene, ha kóždé wótcžincz jo winwaté, swoju wóschnosčž mócznе napominacž, ze zkóntžeńom toholei skutka kwatacž.

Ta wěcz pak ma hižčen druhu stronu, kotruž czu, tak wěle hatž Sachsénsku nastupa, z krótko wopomnicž. Naschomu rosudžeńu jo wacz zakońskich nacžiskow prédkpowožene k pž. žtož nastupa revision kraineje wustawó, wólbné zakoń h, t. d. hale mó ńemóžemó nitžo krute postajicž, tak dowho hatž němska wustawa ńejo zraduwana. h. t. d. Tohodla prascham so ja Ministerstwo zwonkowněch należnosčžow:

1) Hatž jo Regierunka zraduwańa němskeje wustawó dla wósche zjenosčžeńa z kralow. pruskeje wóschnosčžu wot 26. Meje 1849 tež z baiernskei, hannoverskei ha würtenbergskeju, resp. z rakuskeju wóschnosčžu jednawa?

2) Hatž jo telei jednańo wotpoladuwawo k pruskei wustawe pžistupicž, habó nowu tamoi napžečžnu zawožicž? ha naposledku:

3) hatž regierunczé mójno ńejo, wot tejelei należnosčže komoromaj slubenu rozprawu zkeře ha lěpe sobudžélicž?

Ja so nadžiju, regierunka budže na to dospowńe ha wěsčže wotmowicž.

Se Serbow.

Hatžrunitž jo stara wěcz, zo Serbstwo wschudžom nadobówe ha so roschéřa, zo nowó duch mócznе zajima staréch ha mwodéch: so jedén tola kóždé tžas znowa wutrobńe zwěseli pži nadeńdžeńu radosčžiwóch za narodnosčž, krai ha krala wulczésńe zahořenéch Serbow, kiž swoju wot ně-

tuscheje nuzé ha staroscje wobczeżenu wutrobu pjez wopominaño dawno-staréch dobréch tjasow wołożeja, ha so po wopravwdje staro-serbskim waschńu tjesne zawesela. — Tak djéschе so mi wóndaño na 29. wulkoho Rójka, hatj bèch so nastajiw, po sněhowóch honach so trochu pjekhodjuwacj ha tjisté powětr (Luft) srěbacj. Wo mojich móslach djèch ja ńimo Schowcjicz nowoho dwora. Z jeném dobom wuswoschach wulki howk ha haru. „Swawa," řeskasche w mojimai wuschomai, „Swawa naschomu lubomu krainomu Nanei Bedrichei Awgustei;" „Swawa Joho kralowskei Wósoknoscji, naschomu lubuwanomu Albertei." Htjczen junu zahrima, „Swawa wschèm horliwóm Serbam, Swawa wschitkim rěmeznikam. (Handwerker) — Žto to? — prawach ja sam pji sebi. Žto tu taike wowaño? Jo traj serbske Towarstwo? Witaja tam trujnika, z Pola kněza Doctora? Jo traj pjijew Mèrtjin Schczipalczecz, habó z Delan Boscji Něschporecz? Jo tu czeta Wochéla? Boscjijowa Krěstela? Jow ńemój ńimo hicj; tu wècz dèrbisch woladacj. Ha lei! Žto widjeschtai mojei wotji, dèj ja dóistwó stupich? Dwanacje horliwóch Serbow, kójdé zhinaischoho rěmeznistwa (Handwerk); preńi bè bur, druhi móńk, tzeczi kupcz, žtwórté blidar (Tischler): pjaté czèsla, schésté kowar, sédémó schewcz, wosémó krawcz, dżewaté wuheńow ńeczér, dżesaté khoschcza-wazar, jèdnaté lèper, dwanaté wotlèper. Wschiczé bèchu wesowi, ha z jich radoscje powněch wobletji rétjesche bratrowska luboscj. Ha to jo prawe. Djej bratrowska luboscj kněji, tam jo pjezjenoscj, mèr ha pokoi, tam jo zbojo ha jonuwuño, tam jo dobro bódlicj. Tohodla lubi Serbja! sczèhuicje tej wó; kaj czilei, horliwoscj ha luboscj waschich přednikow. **X.**

Z maweje Zubornitjki. Pola nas bè nètko tola zawosna wulka woda. Najstarschi ludjo tajku ńepomńa. Naschomu bohomu Nedowej jo wulka žkruta jenu sczènu czèle powaliwa. Dere jenoj zo tola nichtòn wo žiweño pji tém ńepjindje. —

Z Kotecz. Nasch farar k. Wanak nas bórzé, najsfeře hijom po jutrach wopuschcji, dokelj jo za viczedirektara na budèski zeminar powowané. Mó joho ńerad zhubimó; hale dokelj w Budèschńe jara wajne, wosebe za Serbowstwo wajne mèsto dostańe, hdjej móje ha budje pji swojej wutrobnej horliwoscji ha wulkej nawedjitoscji za lèpsche ha zbojo Serbowstwa jara wèle skutkowacj: da chczemó so do Bojeje wolé podacj. Daj Bóh jomu wèle strowa ha zboja!

Z Kameńcza. Snano jo hijczen nèkotromu žkulij Serbej ńeznate, zo su tudé nam Serbam serbske kemsche jara pjikrótzèli. Menujczé naschomu k. duchomnomu Nowakej ha nèkotrém němskim prèdkstejeřam jo so zpodobawo, zo bó so pjichodńe pola nas jenoj kójdu druhu ńedjelu sérbsczé prèdowawo. To sebi pak lubicj ńedamó. Němczam so wo jich němskej czérkwi němsczé prèduje ha tam jo pjeczo, kaj dře wschudjom wo němskich kemschach, wèle prózněch wawkow, hdjej tam kójdé wesné němcz djesacj mèstow za sebe namkacj móje. Mó smó so pola ministerstwa na tamne pjikrótzeño hórschili. Pjez 300 Serbow jo so na to podpisawo. Nascha próstwa budje wèsczi wuswóschana. Mó smó Serbo ha Serbjo wostańemó.

Z Budèschina. Pola nas so nètko tej wo tak ńenowanej bèrgarskej schuli serbski wutji. Menujczé k. Jmisch dawa tu 38 němskim schuleřskim holczam serbske hodjiné. To jo prawe, pjetoj tém holczam móje tola serbska rétj wèle wujitnischa bócz hatj hdèj bóchu franczowsczé wuknéli. — ski.

Zblědnjena róža.

(Hlós po čěskim: Nad Berounkou pod Tetinem.)

W Nowohrodźje na zahrodźje
Kćěje krasna różička;
Krjepiła je krasnu różu
Za dwje nocy rosyčka.

W Nowohrodźje na zahrodźje
Pola krasnej' różički
Roniła je luba moja
Za dwě nocy sylzyčki.

W Nowohrodźje na zahrodźje
Smoj sej swěru slubiłoj
Pola krasnej' młódnej różje
Pjeršćenje smoj měnjałoj.

W Nowohrodźje na zahrodźje
Róža běše zblědnyła
A za dźeń a lětko bě mi
Luba moja wumrjeła.

W Nowohrodźje na zahrodźje
Cuny wětřik zaduwje
Syłobik na lubej' rowje
Zrudne hłosy zanošwje.

M. Delanski.

Schwanda dudak.

Tźěska powesćz, serbskimaj herczomaj M. H. ha J. W. poswěczena.

(Daleweďźeńo.)

Nócz běsche jasna, měsacz swěczesche kaj rébjacze woko. Tu so domotěkwa Schwanda na rozpucz, ha hatź někak wotźi pozběhné, na dobo prosté stejo wosta. Tźróda źkrahonczow ha rapakow z krakotańom zleczachu do powětra (losta) ha pźed nim stejesche nizke twařentźko wot źtěroch stowpow, źwazanéch horka z prětźnémi řadami, ha z kóźdeje řadé wisasche napow pźetwate tźłowske cźěwo. Ha bórźé Schwanda so domasa, zo jo pod schibeńczu, kotréchź tehdémschich tźasach w mnohoscźi ztwařenéch běsche po polach ha puczach, k strachej téch wěle rubeźnéch pasmow. Tu so kńomu wot něhdźe sem pźiwda nękajki kńez nicz wulkoho zrósta, ha blědoho bezwotźa, cźěwó tźorné wodźeté, ha k Schwandźe pźistupiwschi ze sětźatém ha débawóm hwosom na ńoho zarétźa:

„Dźeha tak pozdźe, pźecźelo dudako?"

„Do Drazicz, tźórné panaźko!"

„Nechczéw nam něźto zapiskacz?"

„I źto, ja źno sém piskańa sété; sém sej někotre slěbornitźki zaswużiw; ha chczu nětk tej trochu wesowó za ńe pobócz."

„Źto slěborniki, mó tebe zapwaczimó ze zwotémi", praji tźorné pan, ha horźcz so swěcźatéch dukatow wucźahnéwschi Schwandźe pźed wotźomaj z nimi zabwóska. Dudak bě kaź wo widźeńo; wowtźa wowa běsche dźe za ńoh' sélne wabenstwo, hale na tém bwóschcźatém zwotém wotpotźwasche hiźcźen mócznische kuzwarstwo, ha hdéź bě joho tźorné pan za ruku, wozném, zcźěhuwasche wón jako wobkuzwané. Schwandźe so wowa do kowa wercźesche, ha wón ńeweďźesche anicz, hdźe ha kak dowho bě joho tamón ńeznaté wěd; te jenitźke bě sebi měrkuwaw, zo joho tamón napominaw bě, déźkuliź jomu źto podate budźe, ńech su pěńezé habó k pźipiczu, zo bó so z hinajschimi swowami ńedźakwaw, hatź: wěle zboźa bratse!

Na jene dobo namaka so w jasne wuswětlenej istwi, dźej tśjo podobne wodźeczi kńeźa, jako joho towarsch, pźi sebi sedźachu, kotźiź, wulku romadu zwotéch pźed sobu méjiczé, wowtźu wowu rajachu ha sélne na so stajachu. Pźi tém dźěsche wulka cźénowa khana z winom wokow, z kotrejež sebi ratźki khětře pźipiwachu.

„Wedu wam kmótra Schwandu, bratśja", praji do duri stupiwschi, dudakowó towarsch, „wo kotrémź so tajka swawa po zemi rozńeswa jo ha kotrohoź smó dawno swóschecź źadali. Nadźiju so, zo sém sej wasch dźak zaswużiw, dokeliź chczemó dźens prawe wesowi bócź, ha hudźba wo nami rozbudźi wschitke źiwki."

„Deře sé tžiniw," zawowa jedén z téch rajaczéch, ha k Swandže so wobrocžiwschi, řekné: „poséń so dudako, ha pžipij sei" ha poda jomu czénowu khanu z winom.

Schwanda wozné khanu, napi so, ha zasé na blido ju stajiwschi, sejmowasche swoju méczku, ha praji: „wele zboja bratse!" kaž bé joho tamón nawutžiw.

„Ha duž nétk piskaj!" zawowa druhi ratžk, ha Schwanda posené so wot nazdala na wawku, naduwasche swój méch, hatž zatém tón přeni, kotréž joho pžiwed' bé, ratžkam so pžitowarschi, ha z kapsé deře napelněnu móschnu wuczahnéwschi, wulku romadu dukatow pžed sobu na blido wusépné.

Tu zabetža Schwandowo kózwo, ha bésche k zpodžiwańu, kak mócžne ta hudžba na téch žtérjoch tjornéch panow skutkuwasche. Jako bó dwoje žiweńo do ńich zajéwo, pžindžechu na jene dobo do howkotžnej wesowoscze, zwetschim lóztom potžachu na so sadjecz, dukaté klinkachu, ratžkojo wóskachu ha na stóltžkach poskakwachu, czéwo jich czéwo zejrawasche, ha zdasche so, jakobó kózda žiwka wo ńimi so raduwawa. Khana džésche wokow ha Schwanda ńezadczpějesche sej tjasto pžipijecz. Najdžiwnische pak pži tém bé, zo so khana ńewuprózni ha ńichtón ńedoliwasche. Tak husto hatž kus wupiska, zwutjesche*) jomu howkotžna khwalba, ha do joho méczé prószhesche zwoté dejcz, za tjož Schwanda z mnohim: „wele zboja bratse," pžiswuschńe so džakowasche. Tak to trajesche wele bodžinow, hatž zkóntžńe Schwanda potža skotžnu (reju) dudacz, kotraž tém tjorném panam tak do nohow zajé, zo wostajschi wowtžej wowó na jedén raz so zrabachu ha z dziwómi skakami po jstwe hańachu, žtož jich wažném postawam (žtaturam) ha zeskńeném woblitžam zwodžiwńe pžistejesche.

Schwanda bé doraw, kózlo kwitawe zapiskné, ha czi rejwaro hižcze so k kónczej pžez wowu metachu ha ńékotre borané drejechu. Tu pžistupi jedén z ńich k blidu, ha dudakowu méczu woznéwschi, smokné z ruku, žtož tu zwotéch bé, do ńeje, ha poda ju Schwandže, prajiczé: „Tu masch, zo sé nas tak duschńe zawéseliw." Schwanda lédem swojimaj wotžomaj wéri, lada na tajke bohatstwo czéle zamolené, ńewé z radoscžu, žto potžinacz, ha w tutom zawerczeńu zapomni na to, kak so podžakwacz ma ha zawowe: „J zapwatž wam bólbó kńez tawsént —" Hižcze bé je ńedowuprajiw ha hižom so pokréztej joho wotži z mhu, ha wschitko: jstwa, karté, panojo so pžed wotžomaj zubichu.

Rano na to wezesche bur na pola nój ha pžindžiwschi na rozpucž, džež zpomńena schibeńcza stojesche, zaswóschi z daloka zwuki; ha poswucha ha tžim bliže pžikhadži, tžim wéscžischo zpóznaje, zo jo to kózlo, napina wuschi, ha z khwilemi zas pokhibuje (czwofluje), naposlédku wschak póznaje pésnitžku ha zawowa: „J to jo Schwanda!" Hatž pžijedže pod samu schibenczu, swóschi, zo zwuki pžindu zhorka, pozbéńe wotži, ha ajhle! W rózku na schibeńczé sedži Schwanda ha horliwe duje do kózwa, rańschi wétsik pak pohibuje pod ńim wójbeschene czéwa.

J dže té wschudžom ńejsé, kmotse Schwanda!" zawowa bur, „džeda sé so tola jow wzaw?" Schwanda zatorńené poskotži, puschczi kózwo z hubó, drapa so wotžomaj, ha wokow so hladajo, z rózbu zpóznaje, dže so namaka. Ricz bez czéžkoté zpomha jomu bur dele, ha Schwanda zatém zas do czéwa strózbó, wupowéda, žto jo so z ńim stawo. Na dukaté so dopomńiwschi, pželadwe méczu, pžewobrocza zaki, hale anicz kroschika ńenamka.

Bur so kžižuje ha praji; „To jo cže Bóh tón kńez khostaw ha zwóch duchow na tebe póswaw, zo sé tak žadoscžiwe na raczo khwataw."

„Prawe masch" džesche Schwanda, kiž zcže so czéwó tžasesche, kaž wosécza, „wot džensa so na wétžne kartow wotřeknu."

Džeržesche też swowo ha na podžakwańo, zo bez žkodé z tajkoho stracha wusschow bé, pósné kózlo, na kotrež bé tžertam k rejam raw, w swo-

*) Erschallen, zwuk-Schall.

jej narodnej wsé Strakoniczach jako wopor do czérkwe, kotrež tam hatž na dženfnischi džeň k wopomnetžu wisa, ha pžitžinu da k pžiswowej wo Strakoniczkim kózle. Pžeczo junu za léto na tón džeň, hatž jo Schwanda na schibenczé zwém ducham raw, praji so, zo jo samo wot so hutžawo.

Delanski.

Zbérki.

Na poslenim koňaczém heřmanku bé jedén bur ranoho koňa wojakam pžedaw. Lédém pow hodžiné so miné, dha méjesche bur swojoho koňa zasé na schiji ha dérbesche rane peňezé zasé wróčjicj, dokelž kóň bé hikawé (Krippensetzer). Nékotromu jkulij burej zahidji, do swojoho koňenca hicj, dokelž ma tam taskoho ňeduschnika stojo ha bó traž žtó wé žto bow, dhé bó tomu wotpomhacj mow. Wo tyrolskich ratrarskich nowinach zcjéhuwacza pówescj steji: kóň sebi tute wohidne waschňo cjéle wotwutji, déj jomu korto prawe nizke, tak kaž kruwacze stajisch, kij jomu hatž do kolen djo, ha hikaczoho koňa nékotre tjasé jenoj z noho jéscj dasch. Schmeschňe jo sfocjecju pžiladuwacj, kak so wone wije ha wercji ha zpóta wowu nastajicj hale ňejo mójno; — ha déj jo nékotre dné podarmo tak zpótuwawo, dha cjéle na swój ňepotjink zabódže, ha té mójesch jamu zasé korto wósche stajicj. Widji pak tajki kóň dže drudže hikawcza, dha zmolom zasé nawukňe ha té dérbisch hižcjen junkrótž te wustajene lékarstwo zpótacj. — Hatž budže, žtož jo tyrolskim koňam pomhawo, tež pola nas pwaczjicj, jo tola zpótacj hódne.

Nawéžki.

Dokelž jo wo naschej wsé jara wele Serbow, kiž hižcjen serbscjé tžitacj ha pisacj ňemóža ha to tola radé nawuknéli bóchu — su so jich wele na mňe wobročili, z tej prostwu tola tež tajku ňedjelsku schulu, kaž w Tzorneczé ha Wórkleczé maja, zawožicj. — Ja sém so tež pžeswétziw, kak zpomožne bó to za naschich Serbow bowo, ha chczu to z luboscju mojim bratram na so wzacj. Pžeproschu tohodla tež wschitkich, kiž smósleni su, na tém džél bracj, so jutse za tédžeň, hako ňedjelu 17. mawoho rózka po dopownschich kemschach k dalschomu rozrétžeňu tuteje należnoscje do mojoho wobodleňa.

Kukowa 9. džeň mawo rózka 1850.

J. Kral, wutžer.

Žtóž chcze kheižne tjiswo na blach mécj, dóstaňe je tež pola mňe za 3 nsl.

Bóblanecz Pétr.

Budéske czérkwinske towarstwo zméje pžichodnu sredu wetjor wosémich zhromadžiznu.

---

17. mawoho rózka zméje ňebeltjanske serbske towarstwo zhromadžiznu w Nebeltjiczé.

Pžedséda Sandmóňk.

Zandjenu Sobotu Žita w Budéschňe pwaczachu:

Rózka . .	2	tol.	5	nsl.	tež	2	tol.	— nsl.
Pžeňcza .	4	=	7½	=	—	3	=	25 =
Jecžmeň .	1	=	20	=	—	1	=	15 =
Wóws . .	1	=	10	=	—	1	=	2½ =
Róch . . .	2	=	12½	=	—	2	=	7½ =
Heduschka .	2	=	12½	=	—	2	=	7½ =

Jutnitjka wukhadja kójdu sobotu z cjéwom listnom, ha jo k dóstaczu pola redaktora Kucjanka, w Wellerez kniharni, ha pod bohatémi wrotami w Budéschňe. Kójde tjiswo pwacji ½ nsl.

Za Jutnitjku postawene nastawki habó wozjewéna maja so wotedacj pola jenoho z redaktorow.

Cjischcjane pola K. B. Hiki.

Tźiſwo 7. 16. dźeń februara. Lětnik 3.

Jutnitźka.

Wudawařej
Jakub Kućank ha Michał Cyž.

Swětne Podawki.

Rakuſka. Zjawńe jo Bóh tón kńez naſche ćane kheizorſtwo pźed zahubeńom wobkhowaw. Jomu bódź dźak. Nowo źiwěno pak nětk wſchudźom kńeźi. Bez pźeſtacja naſche kńezerſtwo dźěwe, ha kóźdé tědźeń pźińeſe nowo dopokazma joho prócźwańa. Déź jo tak ſwój dom deře wobſtarawa, chcze nětk tež dalſche naleźnoſcze ze ſwěru kedźbu měcź; ńenujcźé němſke. Kaź wot zpotźatka ſem, ńecha Rakuſka tež nětk nitźo druhe hatź „nutne źjenoſcźeńo z němcźowſtwom.“ To Rakuſka chcze ſwojoho ſamotnoho lěpſchoho ha ſwojich němſkich krajow dla. Voladaj na kartu, dha zmolom widźiſch: Rakuſka ha Pruſka dérbitaj hromadu dźerźecź; dhé bó to ńebówo ha kóźdé ſam za ſo ſtacź chcźéw, dha bó kóźdé na tſjóch ſtronach ſwoje ńezé wobaracź dérbjaw. Lej, Francźowſka třeba jenoj ranſche (pźi rěcźé rhein), Ruſénſka jenoj ſwoje ńwětźorne (polſke) kraje wobaracź, móźetaj tež ńepźecźela pźimacź, dokelź ſo zadé kribeta nikoho bojecź ńetřebatej; nicź tak Rakuſka ha Pruſka ſamoj za ſo. Ńech pźindźe ńepźecźel wot ńwětźora habó rańa, kotré wot ńej budźe ſam ſélné doſcź joho wotwobaracź? Kaike wójſko bó doſanéwo, tak wotewřene ńezé wobaracź? — Źto dha Rakuſka chcze, déź wot nuternoho źjenoſcźeńa rětźi? To źjawńe prědkleiźi wo tej cźentralſkej komiſiji ha němſkim kńezerſtwam pźipóſwanej rozprawe. Wo tém jo tſoje k wobkedźbuwańu: Rakuſka chcze jene źjenoſcźeńo wo ludowéch prawach — wo wikowańu — wo narodach (eine völkerrechtliche, handelspolitiſche, und nationale Einigung). Ha tźoho dla ńedérbeli Wuher, Polaka ha Italſki ha Němcź wo naſtupańu wikuwańa radé hromadźe ſo jednacź ha woſwacź, ha bódź kaź jedni? — Dale, déź jo wikuwańo zhromadne, kaź bóchu źane ńezé ńeměli, dha dérbi tež wo wěſtém druhim jednoſcź bócź, kaź k pźikwadej jedén tźiſcźerſki zakoń. (Preßgeſetz) — Wo nowinach hatź najńekmanſche Rakuſkej wſchědńe prědkńetaja; bóchu to pźecźiwo wóſchnoſcźi tźinili, pod kotrejź ſteja, dha bó taſama tomu zkoro kóncź tźiniwa; Rakuſka to ńemóźe; wona dře móźe nětk tajke piſma wo ſwojich krajach zakazacź, zo ńeſmedźa rak. ńezé pźencź, — ńebó pak to ńwacźé mowa po wotéwřeńu ſwojich krajow k ſwobodnomu wikuwańu; toho dla dérbja wěſte prawa jedne bócź. Woſobńe chcze Rakuſka tež druhim narodam jich narodne prawa wobkhowane ńwedźecź.

Z Wina. Wěrch Windiſchgrätz (źtó jo kiź bó joho ńeznaw?) jo zaſé w Praſé, ha budźe tež nas zkora zaſé junu wopotacź pźincź.

Wóſchnoſcź na to dźěwe, zapuſcźene wuherſke krajiné z nowémi wobodleřami wobdaricź ha ma te wotpohladańo, nékotre milione němcźow jow

cjancz. No, to jo pěkňe, tém krajam budje wěsczi zpomhane! —

Windischgrätz budje, kaj so sélňe pówěda, město Arczé-wójwodu Albrechta, wósche wójska wědjerstwo na sachsénskich mězach dóstacz.

Ztoj němske nowiné wot pje wschu měru wěle zkhořenéch wo rak. wójsku na tjěskich pomězach baja, jo tez zasé dopokazmo wačzé, kak jo wětzina tutéch pisařow wschomu napjeczjiwna, ztoj Rakusku nastupa, dokelž su to vjě.

Z Majncza. Nasche tachantstwo jo so zjednawo; woni chczeidja tsjoch Bamujej prědkstajicz, zo bó wón jenoho wot nich za biskopa wuswoliw. Cjisami su z Ketteler, probst w Barliňe, kanonikus Förster w Wraczlawe, kanonikus Oehler w Rottenburku. Jich jo wosobňe k tomu hnuwo, zo dzěn jo Bamz w Rottenburku ha Limburku tez biskopa stajiw ha woboj staj wschitkim prawej. —

Z Pariza. Francczowske kněistwo zda so czéle z tém pjezjene bócz, ztoj staj Rakuska ha Bramborska pjeczjiwo Schwiczé wobzanknéwoj, dokelž maja woni zawěsczi te prawo, to jim staiňe rozacze wotwobroczjicz. Hižon jo tez poruczene, jene francz. wójsko na schwiczarskich mězach zhromadzjicz. Tez Rusa jo so za to wuprawiw ha slubiw, joli třeba, tajke prědkwzacza ze swojim wójskom podperacz. Mikwawsch jo tola jedén dobré muž! K pjemósleňu tuteje naležnoscje Schwiczé postajené tjas jo 10. měrcza. Joli hatz do toho tjasa zane, so jim doscz zpodobacze wotmojeňo ňedostanu, dha poczaňetaj wobaj (pjihotuwanej hižon staj) zhromadňe pjez Kanton Graubünden, pjez dow wot Tessin ha Badénsku. — Schwicza budje so pascz, ha tajkej moczé napjeczo so stajecz. Wěsczi budje wona, swojich hosczi dawno séta, tu ňanu pjileňnoscz, jich wotbócz wužiwacz ha řecz: bódzcje bożeme! —

Wo Parizu bě wóndaňo někotre dné jawosna hara, tak zo dérbesche wójsko pjimacz, ha pji tém nětotréch vodruba. Wina bě, zo wóschnoscz někotre ztomó, kotrej bě sebi lud hako znama swobodnoscje pji poslenej revoluczji po měsczje woko pokasaw, wottrubacz porutzi, dokelž wschédne wikuwaňo zadjěwachu. Djěwaczjeřo podrubaňo jenoho, na kotrémz mějachu wosobňe swoju wěsowoscz, woborachu. Nětkoj dře jo zwonka wscho změrom hale na Napoleona su jara zazwobeni ha měňa, zo jo wón na zbějk wotpoladaw, zo bó pji tém pjileňnoscz namakaw so za krala habó kheijora wuwowacz.

Griechiska. Swate ludow prawa jo Jandjelska raniwa, déj nasche mawo swabo měrne kraleſtwo napané, kaj rubeňnik, kiž cjwojekej, déj měrňe po swojim pucju djo, tjelbu na wutrobu staji. 24 hodjinow jo wot ňej postajené tjas, jeje pojadaňa dopelnicz. Griechiska wóschnoscz so toho sélňe wobara. Wotpoladaňa Jandjelskeje su, zo bó někotre kupé dóstawa, ha pjez to na južném moku wačzé kneistwa nadobówo. Jandjelska dře bó ňajradscho pjezczéwnu wójnu měwa, zo bó pji tém prawe pjez zkodu wschéch druhich (dokelž wona tola najmócznischi kraj) so bohaczjicz mowa. Wo Schwiczé, w Zardinskej, w Siczilskej, w Turkowskej so ji to ňeradji, nětk zasé tam zapotjňe. Bóh daj, zo bó so ji tej jow ha z czéwa nidje ňeradjiwo. Wschitko wot toho wotwisňe, na kotru stronu so Francczowska wali. Taklej pak ma so z němczowstwom pjeczéj ladacz dérbja, zto druzé tjiňa; zanu samostatnoscz, zanu wažnoscz, dokelž zanu mócz nimaja. Wo prědku tutoho tjiswa sobudjělene rakuske pjimismo wot pjizankňeňa rak. kheijorstwa k němczowstwej mowo tomu wotpomhacz. Rakuska chcze ze swojimi 37 milionami pjistupicz ha potém bó zhromadné zwask 70 mil. wobdaw, ha zawěrno to bó krasna mócz bowa. — Zawěrno, jow jo pucz wotewřené za dopelňeňo nadjije lěpscheje pjichodnoscje.

Sejmske pówescze. 1. komora: wot Josefa stajené natzisk: „zo bóchu czi do mejskoho zbéjka zapleczeni pzed pzisahanske sudnistwa stajeni, ha wot téchsaméch wotsudzeni bóli," — jo z 23 wosami pzeczíwo 22 pzijaté. Jow bé prawe widzecz, zto jo na jeném jentzkim wosom leizane.

Tez jo rozprawa wot wuberka wo nastupanu nemskich naleznoscczow wozjewena. Wo témsaném wuberk zmolom pzi prédku kralowskomu dekrecze napzeczo stupi, kiz za to dzerzi, zo ńejo wustawska winwatoscz wóschnoscze, so wo zaradwanu nemskeje wustawé komorow praschecz — wele waczé chcze wuberk ludowém zastuperam te prawo zakitane wedzecz, tez pzi tutej naleznoscczi swoje swowo wottedacz smécz. — Wo dalischim wuberkowniczé sami pzezjeni ńejsu. Menujczé Schenk chcze, zo bó so z Bramborskej zasé z nowa jednacz zpotzawo. z Karlowicz ha Küttner chczetaj hizczen dale, zo bó sachsénski lud na erfurtski sejm wuzwolaw, — ha zo bó so z Bajernskej, z Würtenbergskej ha z Hanoverskej dla zjenoscczeńa wot 26. meje ha wuzwoleńa na erfurtski sejm jednawo. — Josef so nameté stajicz zdzerzi. — Mammen chcze, zo bóchmó pzi frankfurtskej wustawe stejo zwostali. — Jednańo wot toho w komoře hizczen zane bowo ńejo.

Wo 2. komoře bó dalsche jednańo wot dawkow — ha wobzankńene: zo maja so pzichodńe tez dawki wot pensioné dawacz, tola wo runej méře kaz wot druhoho nuczpzindzeńa ha wot téch, kiz su nize 200 tlr. nitzo. — Pzi tém slubi minister Behr, zo budze zakojnski natzisk wot pzichodnoho czéle pzemeńenoho ha wele poniżenoho pensionirwańa krajnéch swuzomnikow wo krótkim prédkpowozené. — Tez bó wobzankńene, zo wot téch, nékomu jenoj k tzescczi pzistajenéch titlow zane dawki dawane bócz ńetrebaja. Kaz tez, zo ze swuzbu puschczeni wojerscczé wóschi, kiz pzi tém, kaz to tak waschńo jo, te prawo, meno wóschoho zastojnstwa nosécz smécz, dóstanu, jenoj zwórczizinu postajenoho dawka dawacz maja. — Kramer staji namet, zo ma tez kral wot swojoho zamozeńa kaz tez wot Czivilliste ha prénczojo wot swojeje apanaze wo runej méri dawki dawacz. To pak bó z wulkej wetzinu wotczisńene ha wobzankńene, zo ma kral jenoz wot nuczpzindzeńa swojoho privatnoho zamozeńa dawki dawacz.

Jednańo drezdzanskoho sejma

wo namet zapóswancza P. Czéza postaweńo serbskich sudniskich zastojnikow nastupaczé.

Spomńené namet, kotréz smó hizom w 2. tz. Jutnitzki sobudzélili, bésche wot zapóswancza Pétra Czéza w 11. posedzeńu I. komoré pzepodaté ha na zwórté wuberk k rozprawéńu zapokazané. Tutón wuberk pzepoda swoju rozprawu na 6. febr. komoře. Tasama ńejo bez dobréch stronow, ha zaswuzi wosebe swojoho skóncznoho nameta dla khwalbu, tola pak so wo ńej tez wele ńezrawoho bacza namka, kaz so to zwetscha wschudzom stane, dzez Némczé wot serbskich naleznoscczow rétza. Rosprawa prají:

„Hizom w lécze 1848 pzindzeschtaj dwaj na Czézowé spodobnaj nametaj na ministerstwo. Tajsamaj pak hizczen wele dale stupaschtaj, zadaschtaj sebi wosebite serbske amté.*) To pak sta so w tajkim tzasu, dzez, wo zjenoczeńu z politiskimi ha wosebe panswowanskimi hibańami pozadańa hornowużiskich Serbow wo wukhowańo swojeje narodnoscze z nowej moczu wustupowachu, ztoz so tez wo tém pokaza, zo Serbja dobrowólńe tez tam némski rétzecz pzestachu, dzez so to hatz dotal stawo bé. Na tej namétaj bó tedém wotmojene, zo so wo pozadanej méře dopelnicz ńemózetaj, zo pak budze pzi zradowańu sudnistwow na potrebnoscze Serbow kedzbu brane. Tez nétsischi justiczminister jo tamnu prostwu Serbow znowa wopomniw ha so jeje dla pola budéskoho krajskoho suda naprashowaw, kak so ze spomńenémi wobczeznoscczemi Serbow ma? Hatzrunij jo bud. kr. sud

*) Mó so nadzijemó zo budzemó to tez w swojim tzasu dostacz. Red.

na to wotmojiw, zo dźe bó deře bówo, dé bó so twumatźer (Dollmetscher) postajiw, wscho druhe žadaňo pak ňetřebawsche ha zbótne jo, dha wschak jo tola ministerstwo spóznawo, zo bó lěpe bówo, dé bó so wutźené jurista na te město postajiw. Tohodla jo pźed krótkim tźasom pola spomňenoho suda modé serbśki jurista (k. Wela) hako akczesista*) postajené, ha ministerstwo ma te wotpoladaňo pola téch sudnistwow, kotrémž mnohoscź Serbow pźipokazana budźe, pźichodňe po móžnoscźi na to dźerźecź, zo bó wschudźom k najmenschomu jedén akczesista, habó aktuar habó sam assessor, kiž serbśki móže „postajené bów."

Wuberk dźerźi wotmojeňo ministerstwa na tamne „daloko stupacze" peticźije za zdobne, méni, zo w Sakśkej wačé hatź 44,000 Serbow ňejo,**) ha rétźi potom dale:

„Dé bó tež krajne kňeźerstwo za dobre ha wuwedźomne spóznawo, Serbam w schuli, w czérkwi, pźed sudom wěste samostatne wustawki dowolicź, ha jich pźez to wo te wschoho němczowsta zdaluwacź, da bó to pźecźiwo samsnomu zbožu Serbowstwa bówo. Jo pak wěle bóle k pźecźu, zo bó ta w nowschim tźasu jara pźiběracza ňeluboscź Serbow pźecźiwo wschomu, źtoź němske jo, ha ta jim pźinarodźena ňedowěra pźestawa. Samostne wustawki bóchu tomu zadźěwali."

Wuberk ňecha wěricź, zo móže so Serbam pźi procźesach wilka źkoda stacź, dokelź móža tolo z wětscha wschitczé němski, ha méni z druhich krajinow nejsu jane skórźbó swóschecź bówo, hatź jenoź z Klóźtrśkeje keńśle. Tež Němczé ňerozeňa husto doscź kenśltśku rétź (ale móža sej ju wukwadowacź dacź! Red.), tu dérbja rétźniczé pomhacź. Źkoda mchwa so pctajkim jenoź pźi tak ňenowaněch denunczźiaczźionśkich habo bagatellśkich wěczach stacź.

Wuberk ňecha nameť zaposwancza Czéja tohodla ňepźemeňené hořewzacź „dokelź jo w joho přěňim dźěle wěsta litźba postajéna, druhi dźěl pak pźez méru daloko saha", chcze pak pźistajene měcź, zo bóchu te nowe wustawki be wschitkich wudawków wot stroné Serbow do skutka stupili, ha wobstali, ha staźi tohodla tón nameť:

„přěne komora chczéwa wo źenocźeňu z druhej krajne kňeźerstwo wo to prosécź, zo bó pźi pźichodném źraduwaňu sudow pźez postajeno serbśkich juristow pola téch sudnistkich wokresow, kotrej wěle serśkich, němśkeje rétźe ňemóczněch pźiswuschaczéch maja, tež po potřebnoscźi pźi procźesněch zakoňach na wobstacźa téch w Sakśonśkej bódloczéch Serbow po móžnoscźi kedźbu brane bowo, ha te tohodla nuzne postajeňa ze źanémi khóstami wot stroné Serbow źenocźene bóli ňebóchu.

Minister D. Zschinsky: Z tém, źtoź jo Wasch wuberk wo prédkňesenej rozprawe prajiw, sém ja pźezźene. Wó scźe swóscheli, źtoź jo justiczministerstwo hiźom tźiniwo, zo bó pozadaňa Serbow dopełniwo, ha kajke slubeňa jo za pźichod dawo. Ja běch sebi tohodla móśliw, zo nameť zap. Czéja jako doczéwa spokojené pwacźicź móže. Wasch wuberk jo po prawém teje sameje móśle; wón jenoź dźerźi hiźcźen źenu wěcz za ňewutźiňenu, to su měnujczé khóśté. Tudé dérbu pak ja spomnicź, zo jo krajśki sud w Budéschiňe hiźom na to pokazané, zo tón tam postajené serbśki akczesista za swoje pźewoźeňa nitźo liquidirwacź ňesmé. To budźe so pźichodňe tež pola druhich sudnistwow stacź, dźej so tajczé juristojo postaja. Pźipódla chczu hiźcźen spomnicź, zo jo ministerstwo tež na klóźtrśke sudnistwo wukaz póswawo,

*) akczesista réka tón, kiž po dokoňaném pruhowaňu w Lipsku swoje léto pola suda habó rétźnika dźéwa. Red.

**) W Sachsonśkej jo k najmenschomu 60,000 Serbow. Red.

wo kotrémž jomu sobudžěli, žto pola krajskoho suda w Budéschiňe postajene jo, ha žada, zo bó rozprawu pžiposwawo, hatž pola nich, dež tola tež wulka mnohoscž Serbow bódli, so nězto podobne wuwescž ňeda. Tuta rozprawa hižcžen pžischwa nejo, budže pak, joli so to w blížschich dňach ňestaňe, znowa žadana.

Vicepräsidenta Schenk: Déž sebi ja dowolu, w tutej naležnoscži swowo rétžecž, da staňe so to najbóle toho dla, dokelž snadž sém ja bez Wami najwaczé pžileznoscže měw, wobstacja Serbow spóznacž. Potřebu, kotrejž chcze namet zap. Czéža wotpomhacž, pžipóznaju ja w pownej měře, ha dokelž to tžiňu, su ňe te powescže jara zweseliwo, kotrež smó ruňe wot k. ministra Zschinskoho swóscheli; tohoruňa sém tež dzakomné za to, zo jo wuberk namet zap. Czéža k najmenschomu z dzělom hako sprawné spóznaw. Ja sebi tež móslu, zo budžemó so nětk z tajkim wobzankňeňom spokojicž dérbecž, kajkež nam wuberk prédkstaja. Déž pak ja potajkim za namet wuberka sém, da jo tola joho rozprawa tajka, zo dérbu jej to ha tamo napžeczo stajicž. Najpředé jo tam rétž wot panslawistiskich hibaňow wo Saksonskej ha wosebe w hornej Wužiczé; hatž ruňe sredž Serbow bódlu, ňejsém wot tajkich hibaňow ženi nitžo pótnéw. Potom jo mi tež ňelubo, zo wuberk dwójczé na ňedowéru Serbow pžeczíwo Němczam spomina, ha tusamu wosebe wuzbéhňe. Moji kňeža, Serb dře ma wěstu ňedowéru, to ňejo pžepóznacž, ale nichtón so tohodla dźiwacž ňemóže, dokelž dzěn Serbja k jenomu poczižcženomu narodej swuscheja; tuta ňedowéra pak ňejo tajka, zo bó so wotstronicž ha pžedobócž ňedawa. Ze samsnoho zhoňeňa móžu ja wobkrucžicž, zo so tajka ňedowéra wotstronicž hodži, haj zo potom nichtón swérnischi ha sprawnischi ňejo hatž Serb. Wuberk jo dale wuprajiw, zo žkoda, kotruž Serbja pžed sudom czerpa, jenož pži denunczíaczionskich ha bagatellskich wéczach so stacž móže. To pak jo jenož dzěl, najwažnische jo pži kupjach, hypothekach, vormindstwach, pžepótaňach. Ja sam sém zastojnik pži sudnistwe bów, kotrež mějesche wele Serbow pod sobu, ňenujezé pola měsczanskoho suda w Budéschiňe. Tam běsche tež jedén serbski zastojnik postajené, ha tam sém ja zhonicž móhw, kajke krasne pwodé to ňesesche. Najwažnischa wěcz, moji kňeža, budže pži naschich sudnistwach pžeczé to, zo tón kiž prawo póta, dowéru k tomu dóstaňe, kiž prawo sudži. Tajka dowéra budže pak so jenož tedém namakacž, déž tamon wé, zo joho tutón zrozemi. Tohodla dře bóch sebi pžaw, so bó so na namet zap. Czéža hižcžen bóle kedžbu brawo, hatž jo so to pžez wuberkowu rozprawu stawo; dokelž pak w kóždej wéczé zapotžatk bécž dérbi, da sém ja z tutém spokojom, nadžiju so pak zo tón zapotžatk tež sobu kóncz ňebudže. Zap. Czéž: Moji kňeža! Moje wotmojeňo na rozprawu budže dře khětře ňedospowne, dokelž ja tusamu ruňe haklej pžetžitaw ha pruhowaw sém. Wosebe ňemóžu so zjenoczicž z jeje motiwami (wuwedžeňom). Ja tam stortžu na někotre napoladé, wot kotréchž sém so woprawdže dźiwacž dérbjaw, kak su so postajicž mohwo, ha dowolu sebi je blížschomu rozsudžeňu podczisnécž. Předé pak dérbu zjawňe wuznacž, zo jo ňe to, žtož sém ruňe wot kn. ministra swóschaw, jara zweseliwo, ha mi te ňedospownoscže ha ňewérnoscže wo rozprawe zarunawo. Nédém wo spotžatku pótnu te swowa, zo su pozadaňa hornowužiskich Serbow wo wobkhowaňo swojeje narodnoscže haklen wo najnowschim tžasu pžez panswowanske hibaňa nastawo. To wuberk wěscži tohodla ňewobkrucza, zo bó mój namet sprawnomu rozsudžeňu pžepodaw; tež jo jomu k. vicepräsidenta na to czéle po mojej móśli wotmojiw. Ja ňewém, pžez kajke rozmóśleňa jo wuberk k tajkomu resultatej (kónczej) pžischow, habó kajke skradžne sredki jomu k pomoczé steja, nězto pótnécž, wo tžimž so Serbam ani dźiwo ňejo. Žtož pak hibaňa léta 1848 ha někajki zwazk bez nimi ha naschimi prócżowaňemi nastupa, da jo to prózne ha ňeprawe wobskorzowaňo, ja ňecham prajicž pžiswodžeňo, kotromuž ja krucze napžeczo stupam. Zanomu jenitžkomu Serbej w

czéwoj Wužiczé ńejo pžipanéwo, na politiſkich hibańach džěl bracz tak daloko hatž teſamo zakonej napžeczo du. Serb jo ſpokojné ha měrné, déž joho w pokoju ha w měře woſtaja. Ja ha wſchitczé czi, kiž ſerbſkomu ludej joho prawa wobaracz pótaja, ſmó hatž dotal teje ńewinwateje wěré bóli, zo žadańa Serbow wo wobkhowańo ſwojeje narodnoſcze jenož wo jich ſprawnoſczi ha zdobnoſczi ſwoje žórwo namakaja; mó ſmó ſebi móſlili, zo tute žadańa wukhadžeja z pžeſwědſeńa, kotrež ſta lět trajacze ńeprawdé ha podczižczeńa ſerbſkomu ludej ńejſu wotewzacz móhli; mó ńejſmó wědželi, zo ſu te tawzénté žpatnéch burow, kotſiž ſu tu w rozprawe ſpomńenu peticziju podpiſali, lucži panſlaviſczi, kotſiž ſnadž požadliwe na ſuſodné tžěſki kraj zladuja; mó ſebi tež nejſmó móſlili, zo jo Serbow haklen lěto 1848 powutžiwo, zo ſu Serbja, ha hako tajczé tež nicz be wſchitkoho prawa.

(Pžichodńe dale.)

Se Serbow.

Z Budéſchina. Poſlene ludu-litžeńo pokaſa, zo ma naſche měſto 9914 wobodlerow. Wo wěré-wuznaczju rozpadnu: 9104 lutherſkich, 766 katholſkich, 41 reformirt, 2 deutſchkatholſkich, ha 1 žid. —

Wone ſo wot toho rětži, zo budže nowe Seminar twařené ha to jara wulki, dokelž dérbi tež Žitawſki do Budéſchina pžepowožené ha z ńim zjenoſczené bócz. Jene drežďžanſke nowiné nam tu póweſcz pžińeſechu, zo budže ſeminarſki direktar Dreßler wot nabožnizkoho wutžeńa ſuſpendirowané ha jedén wowkowné farar (kń. Wanak) za zaſtupnoho direktara poſtajené nabožnizu wutžbó weſcz. —

Zběrki.

* Kak ſo kóń kopańa wotwutži? Jedén bur jo na tute praſcheńo ſczěhowacze wotmojeńo daw. Ja mějach, praji wón, nědé kobowu, kiž tak žawoſńe kopaſche, zo ſebi nichtón wacze z ńej wobkhadžecz ńewěřeſche. Jeje nohi běchu wot kopańa czéwo zaczekwo. Ja nawožich tohodla zczěhowacze ſrědk, zo bóch jej tón ńepotžink wotwutžiw. Ja wutékach jedén měch ze ſwómu ha pójſnéch jón w ródži zadé mojeje kobowó. Hako taſama zadé ſebe něžto pótné, wuděri nědom, praſné do měcha, ha měch wotlecza do wěrcha hoře. Ruńe ſo kobowa zaſé k nowomu wuděřeńu hotowaſche, hako měch, pžileczižwſchi ze zadé do ńeje praſné. Wona ſo poſtroži, dokelž tajke něžto wotžakowawa ńeběſche, ha wuděri z nowa, hatž ruńe hižom wěle ſwabſcho. Cžim ſwabſcho tež měch do ńeje praſné. To ju pžeſwědſi, zo z moczu nitžo zapotžecz ńejo, wona ſpózna tohodla za mudriſche, z měrom woſtacz, dowho ńetrajeſche, ha moja kobowa woſtaji ſo kopańa czéle, ha jo nětk tak pěkna kaž žana druha.

* W czéwej Ewrope móže nědže po pwacžižńe 2000 millionow toleř hotowéch pěńez bez ludžimi bócz. —

* W Jandželſkej pžindže na 100 wobódlerow 10 proſcherow, w Franczowſkej 7, w Němſkej, Ruſowſkej ha Danſkej jenož 5. —

* Jedén duchowné mějeſche paduſchno ſwužowníka. Krótki tžas pžed ſwojej ſmerczu daſche ſebi wón ſwój kachcz pžińeſcz. „Tolej jo moja poſleńa ſukńa, prajeſche duchowné, ja ſo nadžiju, zo mi tu pokranécz ńebudžeſch.

* Kak khětſé drudé wěſczi Serbjo, kiž ſu ſerbſki zaboli (?) zaſo ſerbſki nawuknu, to dopokaže ſczěhowacze wěrné podawk. Do Wonecz pžindže pžed někotrémi lětami mwodžencz, kotrež běſche 2 lěcze za Drežďžanami ſwužiw, domoj. Ha lej, wón ńemóžeſche nitžo wacze ſerbſki, wſcho běſche zabów! Joho macz pak, kiž běſche wudowa, ńerozeńeſche němſki, ha duž ſo ńemóžeſchtaj zrětžecz. Wo tajkej nuzé beiži macz k ſuſodej, ſkorži

jomu, ha prascha so joho napoſledk: „Kmótſe, ſto da dérbu tola z nim zapotſecz?" Suſod pak lépe zhoněné wotmoji: „Pſzipowňu jomu nitſo jéſcz ňedaj, ha wón budſe bórzé ſerbſki móhcz!": Hako macz domoj pſzindſe, potſa ſo ſén wacze krócz prascheczz: „Muter, warn mer ne bale aßen?" „Mój ſénko, ja to ňerozeňu, dſeſche macz, ha ňedaſche ſo wot ſwojoho dſéwa wotdſerſecz. Napoſledku pak, hako béſche dowho doſcz wód cſzerpew, zaréſka ſén: „Kócz tſ — rt tola, dé da 'dſemó dſenſa wobedwacz!" Haj, mój ſénko, nétk cſzi ja rozeňu, nó, to móže ſo na méſcze ſtacz." Wot toho wokomikňeňa móžeſche ſén wſchitko zas ſerbſki. —

Boha Kňeza bódwo.

Z němſkoho pſzewoſziw jo Jaromér.

Dſze bódli Bóh tón kňez?
Hlej tam horkach módre ňebjo
Kak krucze ſtejhi dowhi tſzas
Kak wóſoke ha ſchéroke
Zo nichtón je ňedoſahňe!
Hlej tam hwézdow zwote ſwétwa
Kaj řane mawo wokňeſchka
To jo Boha kňeza dom
Tam bódli wón ha lada won;
Ha lada zwótſzkom wótſzczowſkim
Ha kiwa ſwojim dſéczjom wſchém.

Dſze bódli Bóh tón Kňez?
Stup won do léſa zeleno
Hlej horé k ňebju zbéňene,
Hlej ſkawó, kiſz kaj ſtowpó ſteja
Hlej tam ſchtomó wóſoke,
Poſkaj kak w jich wérſchkach ſchumi,
Kak leſňe w cſzichim dolje zwoni!
Déj widſzíſch to da tſzujeſch tej,
Zo w léſu bódli Bóh l'bu kňez.
Hacz ruňe joho ňewidſzíſch
Tla joho wſchudſzom zpóznajeſch!

Dſze bódli Bóh tón kňez?
Swóſchiſch zwonow wótre zénki?
Cſze kemſchi woni wowaju!
Kak řeňe cſzicho w czérkwi jo
Kak wéſele ha ſtéſkno t'la!
Kak nutňe ſpéwa wſchitkón lud
Ha k ſwojom Bohu modli ſo!
To cſzini, Bóh kňez bódli tud
Ha tohodla jow bliſzi ſo
Kójſzdé, zo bó joh' cſzeſczuwaw
Ha nutňe ſo jom dſzakuwaw!

Dſze bódli Bóh tón kňez?
Czéwó ſwét jo joho bódwo!
Déj pak ſo jomu polubi
Da wón kňez wſchoho ſziweňa
Najmeňſchi bletſzk ſej wuzwoli!
Kak mawa naſcha wutroba!
T'la Bóh jow tez ſo namaka.
Dſzerz tſziſtu twoju wutrobu
Zo Bóh tón kňez w ňej bódliw bó
Z radoſczu pſzíſchow ňebeſkej
Ha ňewopuſchcſziw ſzeni cſze.

Pt. Cyž.

Pſcheczelſtwo ha bratrowſka luboſcz.

Ze wſchelakimi ňezbozemi ſu tſzwojſke wéſela pſzeměſchaňe; ſchkropawó ha cſzejki jo tohodla naſch pucz pſzez ſziweňo, ha cſzejke te dřeňo, kotrez ma nékotré ňeſcz; hale pſzeczelſtwo ha bratrowſka luboſcz joho pucz debitaj ha dřeňo cſzejke polóſzitaj.

„Jow maſch twoje dřeňeſchko!" prawéſche nébé jena macz k ſwojom ſénej, hatſz wón rano, ſtanéwſchi zwoſza, ſo hótwacz potſza na pucz daloki — „jowlej maſch, k powojczé jo ſziabukami ha k powojczé pak z kaňeňemi napełňene. Kaňeňe ſu k tomu, zo bó twoju mócz na ňich ſpótaw. Nez je zczerpňoſczju ha ňepraſchel ſo, tſzohodla? Te pwodé budſza twoju mocz zaſé wobnowicz, hale ňejéz je pſzez méru, zo bó na pucju ňezkhořew." Tu powoſzi jomu wona cſzejke řeňo

na ramo ha poda jomu nětotre najrěnschich jabukow kjědzi. Bez staroscze sěn z ňej z khejje dzěsche, ha ňemóslesche na wobczejnoscj swojoho dalokoho pucza; po buskej zczěscze woboj na mawu zelenu hórku dzěschtaj, rójitzki z woboju bokow kczějachu, zkowrontzki wesele spěwachu ha rańsche swóňtzko wobzwoczesche ztomow wěrschki. Nětkoj na hórku pzindzeschtaj, wulki kraj so pzed nimaj rozschěrokoscji, powné horow ha dowow, skawow ha lěsow, zahrodow ha holow. Macz pokaza z ruku tam, dzej ňewidzomné koncz dalokoho pucza běsche. „Tamlej jo tón pucz, kotréj masch hicz, — prawesche wona — ňekomdz so nidze, dokelz nětkoj sam póndzesch. Ja budu dře pzecz wokow tebe ale widzecz me ňebudzesch. Swóschecz budu cze wschudzom, dzej budzesch me wot nětzo prosécz; twoju próstwu dopełnicz pak budu jenoz tedém, děz po mojej woli, po mojim swobodańu budze?" — Tole prawischi zubi so pzed joho wotzomaj. Wón wědzesche, zo macz dobra jo, ale ztoz wona prawesche, dérbesche so stacz. Wesele wón toho dla swój pucz nastupi, dziwasche so na tém ranem kraju, bez staroscze ladasche na wósoke horé ha zkawé, pzez kotrej joho wědzesche. Zjeném dobom zadé mawoho kěretzka rané hóltzik wuskoczi, „dzerz twoje dřeměschko" — prawesche wón, ha czisné jomu jabuko do rubischka — wele mojich bratrow, kotréchz twoja macz kaz me póswawa jo, budzesch na pucju namakacz ha wele řeńsche jabuka budza hijcje woni czi dawacz."

Ach té dobroczíwa maczi! — zawowa mwodzencz wesele. — Tebe chczu poskacz, na tebe so spuschczecz, ňech mój pucz me wědze dzězkuliz jo. — Z tém dzěsche wón wesele skakajo dale ha wza sebi jene jabutzko ze swojoho dřeměschka. Spokojňe dale bejzo wklada po khwile zasé jedén kěretzk, zadé kotrohoz hóltzik wuskotzi. „Dzerz twoje dřeměschko" wón zawowa — ha — ach — czezki kamen zlecza do ňoho. Mwodzencz so postróži. „Twoja macz jo mi kazawa" — prawesche hóltzik — „hizczen wele mojich bratrow po pucju na tebe tzaka." —

„Děz té maczi jomu kazawa sé, dha ňech so stańe; te jabuko sém zjéd, kiz sé mi póswawa, tej tón kamen chczu ňescz, kiz mi pzipowozisch."

(Pzichodňe dale.)

Nawěžki.

Haslowske serbske towarstwo změje ňedzelu 14. febr. w Haslowe pola Rebischa zhromadzíznu.

Róbel, pzedséda.

Ňedzelu za tédzeň 24. febr. ňezměje ani dziwoczanske ani porschiske towarstwo zhromadzíznu. Prědkstejerstwo.

Zandzenu Sobotu Zita w Budéschiňe pwaczachu:

Rójka . .	2 tol.	5 nsl.	tej	2 tol.	— nsl.
Pzeńczaj	4 „	7½ „	—	3 „	25 „
Jeczmeń .	1 „	20 „	—	1 „	15 „
Wóws . .	1 „	10 „	—	1 „	2½ „
Róch . . .	2 „	12½ „	—	2 „	7½ „
Heduschka .	2 „	12½ „	—	2 „	7½ „

Khana Butré. 9 nsl. now.

Jutnitzka wukhadza kójdu sobotu z czewom listnom, ha jo k dóstaczu pola redaktora Kurzanka, w Wellerez kniharni, ha pod bohatémi wrotami w Budéschiňe. Kójde tziswo pwaczi ½ nsl.

Za Jutnitzku postawene nastawki habó wozjewena maja so wotedacz pola jenoho z redaktorow

Czischczane pola K. B. Hiki.

Tzjiswo 8. 23. dżeń februara. Lětnik 3.

Jutnitzka.

Wudawařej
Jakub Kućank ha Michał Cyž.

Swětne Podawki.

Ze Schwiczé: Schwicza chcze do žadańow Rakuskeje ha Bramborskeje zwolicz. Déž pak sebi něchtón mósli, zo budže nětk revolutzijonske žurwo pžez wupokazańo němskich cžěkařow ze Schwiczé zatěkane, tón so jara moli; dokelž czěwa Schwicza sama jo bez mawoho wuměněna hórscha hatž sami czi ha wosobne su prědkstojeczeřo schwiczarskoho kraja deře wudokońeni ha pruhwani zběžkařo. Žtó ńeznaje wot poslenej schwiczarskej wójné sem téch krasnéch ludži, kaž Druej, Munczinger, Ochsenbein, Furrer, h. t. d. běchu — ha tuczi seidža ha su wósche stawé narodneje radé. Tak dowho hatž tak wostańe, dha jena waka žeře na měře ewropskich krajow ha zadžěwe wschě žradomne, swobodne ha trajacze wudokońeno wo dalokich wokownosczach. Něwěrno, nichtón ńebudže na wutwařeno ha tež nicz na wupoředženo swojich twařenow dżěwacz, komuž znaté zwózczjiwé ńepjeczel czěwo nězdo zapalicz rozé. Joli Rakuska ha Bramborska nitžo druhe ńechatej, hatž wupokazańo wukrajnéch zběžkařow ze Schwicze, dha jo to tak wele kaž nitžo, — haj zkeřscho hižczen wáczé žkodži hatž pomha dokelž nowé hněw ha zwobé z tamoj stroné na so zczehńetaj. Ha žto budže? tesamó, žtož w lětu 1836, dżeiž dérbesche Schwicza tež tžródu czuzéch na zadańa mócznarstwow wupokazacz ha wo krótkim so zasé wróczjichu ha kójdé wot nich sédém druhich, hórschich hatž kójdé wot nich bě, sobupžiwedže. — Ha kak móže tomu wotpomhane bócz? nidé hinak hatž pžez powaleńo nětuschoho schwiczarskoho revolutzijonskoho kraja. Budželi to, Schwicza sama budže zasé žtož jo bowa, swobodne zbožomne kralestwo, bez tém hatž po swojim nětuschim zařadwańu swojomu kónczej w skoku napjeczo beiži. — Hatž staj Rakuska ha Bramborska žto dalsche wotpoladawoj hatž wupokazańo wukrajnéch zběžkařow, budže nas blischa pžichodnosczž wutžicz. — Na mezach pžepótaja so wschiczé, kiž chczeidža ze Schwiczé do pódla leižaczéch krajow pžencz, jara krucze, ha wschiczé, kotréchž písma w dobrém ředže ńejsu, dérbja so zasé wróczjicz.

Z Pariza 15. febr. — Telegrafiska powescz wozjewa wudéřené ńemér w jużnej francz. krajiné Narbon. Nimale w wschěch jużnéch ha rańschich telach na to pokaza, zo móže, haj zo budža nowo zběžki wudéricz. 24 dżeń mawoho rójka dérbi k tomu postajené bócz. Wóschnosczž pak jo na to pžihotuwana. Franczowska jo do 4 habó 5 wojerskich wokresow rozdžělena, ha wedżeczeřo wójska w téchsaméch czéle samostatni ha swobodni, zo ńetřebaja haklej na porutżeńa z Pariza tžakacz, hale smědža postajecz ha zkazacz, žtož ha kaž za trěbne zpóznaja. Na francz. sejme jo so wulka hara zběněwa, zo jo wójska we-

dżeram tajka mócz data; wobczejzuwaja so tež na Napoleona, kiž pjeczé nèžto tajke zapotžňe. Minister wójné zamoja kňeistwo ha na liwiczu so wobrokiwschi, wowa wón z wulkim wosow: „haj, haj, mó smó pžihotuwani — pžinczcze nètk joli so wam zpodoba.“ Na to so na wawkach liwiczé zawosné howt ha hara zbèhňe. Nèkotsi stanu, beiža pžez sejmownu k trübňe, ha chczeidža napžeczo ministerej rètžecž, dokelž pak postajené řad téch kiž wo swowo proséli, ňemóže wopuschczené bócž, dèrbja so zasé na swoje mèsto wroczicž.

Pówescž, zo jo bramb. minister 18 miljonow za wójsko žadaw, jo tež w Parizu haru natžiniwo. Wone rèka, zo napžeczo Schwiczé pónďže. Jena francz. nowina k tomu prawi: zo su so Rakuska Rusénska ha Bramborska zjenoscžili z tém wotpohladaňom: wscho revolutzijonske po czéwoj Ewropskej potwoczicž; ha zo budža pžichodne nalèczo z tém zapotžecž. No te jo blisko!

Italska. Joli dže žadén žonuwané kraj wo Ewropskej, dha jo to toskanski. Pwódna zeňa, kcžéjacze wikuwaňo, mnoho wopótaňo czuzéch, — dobré ha smélné krajné wèrch. Wschitko jo so pžez zbèžk zandženoho lèta pžeňeniwo, jenoj nasch wójwoda jo tónsamsné wostaw, ha wobschèrnu amnestiju dowoliw. Kajke pwodé pak jo to nam pžiňeswo? Lèdém su so zasé wróczili, dha tež swoje mucžeňa z nowa zapotžňeja ha wóschnoscž dèrbi z nowa krucze napžeczo wustupwacž. Dokelž so na swojich samsnéch ludži doscž zpuschczecž ňemójesche, dèrbesche Rakuskich k pomoczé do kraja powowacž. Kwódé su zasé tak powne, kaž dhé předé amnestije. Pžez najbwaznische slubeňa su tuczi ňemèrniczé lud nažtžuwali ha zabwudžili. — Wóschnoscž jo tež za tém pžischwa, zo tselbó ha druhe wójnske potrebnoscze z Franczowskej ňelczo do kraja pžiwezuja.

Z Roma. Peňežne naležnoscze jo Bamž nètk zaraduw aw, (ňenujczé pžez wuposchczeňo) ha rèka, zo budže nètk skoro pžincž. Znaté Rothschild jo te peňezéposchczíw. Dźiwne jo: zo jo so to be wschcje hypotheki stawo. — Hižczen so pówéda wot wobnowéna czérkwinskich réczerskich řadow św. Jana habó Templarow, zo bóchu woni mèsto wójska zastupili. —

Z Barlina. Nowu czischczerski zakoň jo wuischow. Tak ňenuwane Kautzioné su zasé postajene, t. r. kóždé, kiž chcze nowiné wudawacž, dèrbi wèste peňezé pola wóschnoscze zapowožicž. Pži nowinach, kiž schèscž krótž za tédžeň wukadžeja, wot 500 hatž do 4000 tl. (za tém mèsto jo, wo kotrémž so czischcža). Nowiné, kiž mèňe hatž schèscž krótž za tédžeň wukhadžeja, nèžto ňene. — Dale jo wo témsamém zakoňe tež postajene: „žtóž ňewèrne habó wumoslene podawki žiawňe wobkrucžiwe ha roznoschuwe, habó postajeňa wóschnoscze hidžeňu wustaja — ma wot 20 hatž do 200 tl. pokuté dacž habo 4 ňedž. hatž do 2 lècže w kwódže seidžecž. Staňe so tajke nèžto pžez czíscž, dha woboj pokutže na ňoho tžakataj.“ To budže jara zlé za pisařow, kiž vža ha tež za tajkich, kiž na druhich wèle rètža. Wschak jo to jenoj bram. zakoň, kiž nam ňepwaczi.

Bramb. minister wójné žada wot komoré 18 mil. toleř peňez za lèto 1850, dokelž nuczkowne ha wonkowne naležnoscze žadaja sélnische wójsko. —

Z Münchna. Protestow pžeczíwo tej w druhej komoře wobzankňenej emanczipatziji židow, jo tak wèle, zo sebi žanej radže ňejsu, žto z nimi zapotžecž. Wèste dře jo, zo pžeczíwo tajkim žadaňam nimale czéwoho luda ňebudža nitžo zapotžecž mócz — ha přeňa komora budže so pžeczíwo emanczipatziji wuprawicž ha tak ta czéwa wècz zpadňe.

Z dreždžanskoho sejma. Tón tédžeň bó w 1. komoře kralowski natžisk wot němskich naležnoscžow wuradžené. Wó hižon wèscze, kak z němskej jednotu steji. Tak bè tež na naschim sejme. Hižon wuberk so pži rossudžeňu tuteje naležnoscže dželesche. Wo komoře bè tesamo. Wschiczéřeňe ze swojimi nameta mi pžepažechu ha nitžo ňebó wobzankňene. To tež jo te najlèpsche, žtož su tžinicž móli. Mó naschich tžitařow ňechamó wobcžejwacž z témi wulkimi rètžemi, kiž su so

tam dźerżeli, dokelž bě tola na kónczu wschitko ruńa O. Jenoj to chczemó zpomnicž, zo z Karlowitz pźi swojich rétźach za Bramborsku wulki pźipad z trübüné wot pźipośuchařow dósta. Minister Behr pak krucźe jomu napźeczo stupi ha zpomńesche też wo dléschej rétźi, zo z Karlowitz po prawém žadén prawé Sachsa ńaczé ńejo, dokelž jo sebi wo Bramborskej wobsédźenstwo kupiw. — Dale jo też k pźizpomńeńu, zo czi na z wonkownej prawiczé z liwiczu pźeczźiwo Karlowiczej woswachu ha tak też te posleńe powalichu.— Naschim tźitařam budźe lubsche, te wo poslenim tźisśe ńewuwedźene sejmske rétźe wot serbskich naležnosczow dźencz dale zhonicž.

Jednańo dreźdźanskoho sejma

wo nańet zapóswancza P. Czéja postaweńo serbskich sudnisskich zastójnikow nastupaczé.

(Pokrotźowańo)

Zap. Czéj rétźi dale: Mojí kńeja! Serb póta też w swojim tźasu to na swětwo pźińesczj ztoj joho czijczi, ha ztoj sebi pźeje. Ja móju Wam wobkrucźicz, zo móhw tajkich podczijczeńow sta haj tawzénté powedacz, hale ja wot toho wotpohladam. Rozprawa praji dale, zo jo ńepźeczelstwo Serbow pźeczźiwo wschitkomu němskomu, ha jich pźinarodźena ńedowěra w nowschim tźasu jara pźiberawa, hdźej tola předé pźibliźeńo bez wobémaj narodomaj město namakawo. Ja dérbu wuberkej napźeczo prajicz, zo jo nepźikhilenosczj Serbow pźeczźiwo němczowstwu pźeczé jenak wilka bówa ha to tohodla, dokelž su Serba pźeczé jenak wulku winu měli wo němczowstwe swojich podczijczeřow widźecz. To, ztoj wuberk za dobre spóznaje, móže jenoj k powetscheńu tutoho ńepźeczelstwa swujicz; tón jenitźki pucz k zjednańu jo tón, zo so serbskej rétźi wschitke te prawa dowola, kotrej ji Boha ha prawdé dla pźiswuscheja. Wuberk so dale jara moli, dźej méni, zo so skórzbó Serbow ńeprawdé dla, kiž so jim pźed sudom staňe, jenoj pod klóźtrskim sudnistwom namakaju. Ja dře sém skwadnosczj měw z tuteje stroné najwaczé skórzbow swóschecz, to pak leźi jenoj wo tém, zo mi to wschitko najbliźe leiźi. Praschejcźe so ludźi pod druhimi sudnistwami, ha wó budźecźe tosamo zhonicz. Ja tudé wuwozmu te sudnistwa, kaž tachantske w Budéschiňe, dźej jo hijom ńedostatkej wotpomhane, dźej su hijom serbsczé juristojo postajene. Tachantske sudnistwo ma wilku dowěru, kaž wuberk z czéwej wérnosczu praji. Drudźe pak sém ja sam swědk bów kak so z ludźimi, z tźesnémi mujemi wobkhadźa, kajke ńehodne rétźe dérba sebi réchtařo ha gmejsczé prědkstojicźeřo lubicz dacz, hejzoli tam ha sém nějto ztoj so jim němski praji ńezrozeńa. Wuberk dale praji, zo jo też němskomu burej kensliska rétź husto dosczj mawo zrozemliwa. Chcze snadź wón z toho dowesczj, zo to nitźo na sebi nima, dźej Serbja hijczen méńe dozrozeńa, ztoj so pźed sudom z nimi staňe? To móże nas zdobńe k tomu prascheńu hnacz: Su da ludźo sudnistwa dla, habó jo sudnistwo ludźi dla na swěcźe? Hijczen na nějto chczu spomnicz. K. statné minister prajesche, hejzo sém joho prawe zrozemiw, zo budźe tón w Budéschiňe postajené akczesista pźichodńe z krajneje pokwadniczé pwacźené. Hejzo tomu tak jo, da jo nějto hijom wotstroňene, ztoj běch sebi hewak žadaw. Ja so nadźiju, zo budźa wschě tajke ńeprawdé sfěře lěpe wot ministerstwa wotstroňene; dokelž ztoj mójemó mó Serbja pźez to, zo naschi sudniczé serbski ńerozemja? Druhe nańeté sebi prědkźdźerźo spokoju so w tón tźas pźi tém, ztoj jo nam pozkitźene. Jenoj wo to bóch hijczen krajne kńeźerstwo prosew, zo bó pźichodńe so téch ńepraschawo ha tém ńewěriwo, kossiž dře ludowo lépsche w swowach wedu, w skutkach pak je zakombźa. Zda so, zo

chcze ministerstwo serbsku wěcz podpěracz, ha to Serbja po tak wěle ňedopełňenéch žadoscjach tej zaswuja, dokelj woni tjescja zakoné ha lubuja krala ha kraj, djerja pak tej na swojej narodnoscji ha rětji." —

Rozprawnik D. Weinlig zamoja so pjecji-Schenkei ha Czéjej ha méni, zo wuberk ňepraji, zo so pola Serbow panswowanske hibaňa namakaja. Wón jenoj wo tém nékajke duchowne zjenocjeno widji. Žtoj pak tu ňedowěru nastupa, da staj woboj rětjnikaj pjidawoj, zo tu jo, ha staj tej prajiwoj, tjohodla tu jo. Rozprawa pak jo jenitjczé tohodla na to spomniwa, dokelj jo dopokazacj chczéwa, zo dérbi so hijom tuteje ňedowéré dla Serbow skórjbam wotpomhacj. Wo tém nemóje jane wobskorjuwaňo serbskoho luda lejecj, kotrohoj hódnoscj sém ja spóznacj skwadnoscj méw. Žtoj pak to nastupa, zo nańet wuberka tak daloko ňeňdje kaj zap. Czéjowó, da to wérno ňejo; dokelj wón w jeném nastupaňu hijcjen dale djo, ha spomni na nějto, žtoj so w Czéjowém nańecje ňenamka, hatj runij jo zap. Czéj nam to privatňe sobudjéliw. To su menujczé khóšté (kotrej wuberk ňecha za Serbow pjispořene mécj). Wósche toho pak so w naschim nańecje wschitko to namaka, žtoj jo zap. Czéj mécj chczéw.

Viczepräsidenta Schenk. Žtoj zamojeno k rozprawnika nastupa, da mam jomu napjecjo djerjecj: dhé bóch ja tu rozprawu djéwacj méw, ja ňebóch so dwojczé na tu ňedowěru ha te ňepjecjelstwo wrócjiw, kotrej, kaj wuberk wéri, w nowschim tjasu jara pjiberawo jo. Te najwažnische pak lejji wo tém: Ja sém wo swojej rětji wuprajiw, zo mi nańet wuberka daloko doscj ňeňdje, zo pak jón za zapotjatk, ha to za duschné zapotjatk djerju. Rozprawnik jo tudé druheje mósle, tohodla dowolu sebi k mojomu wusprawňeňu sczéhowacze pjistajicj. Czéjowomu nańete jo dře pjez to ňékak doscj tjiňene, zo jo pola krajskoho suda w Budéschiňe serbski akczesista postajené. Ale, moji kňeja, to pak jo jenoj akczesista, ha hatjruňe mi ňepjipaňe, khmanoscj tutoho mwodoho muja do ňewěstoscje stajicj, da tola wěsta zhoňenoscj k tomu swuscha, joli dérbi wujitk z postajeňa serbskich juristow nutsstupicj. Tohodla nadjiju so ja, zo budje so tutón akczesista bórzé do aktuara ha jo-li mójno do assessora pjewobrocjicj. Dale chcze wuberk, zo dérbi so te žadane postajeňo serbskich juristow haklen pji zraduwaňu sudnistwow stacj. To jo jara ňewěsta wécz, kij móje hijcjen jara dowho tracj. Hejzoli pak jo Serbow žadoscj za sprawnu spóznata, da ňesme jeje dopełňeňo wot janéch ňewěstoscjow wotwisacj.

Zap. Czéj praji bez druhim, zo dérbja so tej tam, djej jo nuzne, serbske protokóle wescj, dokelj hewak Serb zasé ňerozemi, žto podpisa, ha ňewé, hatj jo so jomu prawda habo kjiwda stawa.

Hrabja Hohenthal: Ja sém rozprawu czéle tak zrozemiw, kaj jo ju k. rozprawnik wukwaduwaw, ha sém ju toho dla z wesowoscju powitaw; tej zjenocjam so z tej khwalbu, kotruj jo préni rětjnik serbskomu narodej daw. To žtoj jo k. viczepräsidenta Schenk prajiw, nuzuje me, jedén nańet stajicj, z kotrémj, kaj so nadjiju tej wuberk pjezjene budje. K. viczepräsidenta menujczé řekné, zo so ňeda widjecj, dé budje nowo zraduwaňo sudnistwow do skutka stupicj, ha zo mója toho dla Serbja dowho tjakacj. Dokelj pak jo wot krajnoho kňejerstwa ta zwólniwoscj wuprajena, ha tej, kaj smó swóscheli hijom pjez skutki wopokazawa, dowolu sebi tón nańet stajicj, zo bóchu so do wuberkowoho nańeta ňékotre swowa pjistajiwo, menujczé: préňa komora chczéwa w zjenocjeňu z druhej pjecjiwo

krajnomu kńežerstwu tu žadoscž wuprajicž, zo „tak khětse hatž móžno, wěscži pak" pži pžichodném žraduwańu a t. d. potajkim zo so te swowa pžistaja „tak khětse hatž móžno, wěscži pak."

Minister Zschinski praji, zo pžecžiwo tutomu nametej nitžo ńima. Tež wuberk jo z nim pžezjene ha duž réka nětk namet wuberka wo czéwém kaž sczěhuje: „Komora chczéwa w zjenocžeńu z druhej komoru pžecžiwo krajnomu kńežerstwu tu žadoscž wuprajicž, zo chczéwo tak khětse hatž móžno, wěscži pak pži pžichodném žraduwańu sudnistwow pžez postajeńo serbskeje rétže móczném juristow pola téch sudnistkich wokresow, kotrež wěle serbskich, němskeje rétže ńemóczném pžiswuschaczéch maja, kaž tež po potrebnoscži pži proczesualném zakońach na wobstejeńa téch w Saksonskej bódlaczéch Serbow po móžnoscži kedžbu bracž, ha te tohodla nuzne wustajeńa bez wosebitéch khóstow za Serbow do skutka stajicž.

Tutón namet bó wot komoré jenowóśne horewzaté.

Ze Serbow.

Rékotre němske tžasopisé su tu powescž rozschérili, zo jo seminarski direktor Dreßler w Budéschini wot nabožneje wutžbó suspendérowané, ha zo budža so ze seminarom pžeměńeńa stacž, kiž maja wotpoladańam wěsteje politiskeje stroné swužicž. To pak ńejo wérno, ha ma so czéwa wěcz tak: dotalné prěni wutjer na seminaru wopužcži swoje město, ha ma so te same tohodla znowa wobsadžicž. Tutón prěni wutjer pak ma po potrebnoscži direktora zastupicž, ha wosebe tež nabóžnoscž (Religion) wutžicž. To jo dotalné wutjer tež wo wschém tžiniw, ha jo nicz jenož präparandam hale tež seminaristam 1. ha 2. kursa nabožensku wutžbu dawaw. Nuzném wobstejeńow dla pak dérbi so nowomu wutjerej schérsche město wotewricž. Najpředé dérbi ńenujczé wo sczěhowańu serbskeje peticzije wot jutrow pořadńe serbska rétž na seminaru wutjena, ha tež serbska schula zawožena bócž, to wschitko pak pod wedžeńom tajkoho muža, kiž wěcz samu ha tež serbsku rétž dere znaje. Potom jo tež k pžispomńeńu, zo budže litžba seminaristow wo krótkim hatž na 60 powetschena. Naposledku wobstejí w Budéschińe präparandski wustaw, kiž jo wosebe za serbskich hólczow zawožené, hatž dotal pak ze seminarom wo žaném zjenocženstwu staw ha tohodla tež tak kaž bócž dérbjawo žradowané bów ńejo. Tohodla su dérbeli za tajkim mužom ladacž, kiž bó nicz jeno město předawschoho wuteła wupelniw, hale tež te spomńene pžiswuschnoscze na so wzacž mohw. Za tajkoho muža su pak k. Wanaka spóznali. K. Wanak jo serbski duchowné, kiž hako tžwójek, pädagoga ha theologa runu tžescž zaswuži, ha kotrohož budža joho pžichodni kollegojo wěscži tež z luboscžu powitacž. Zo snadž budže wón pod ńenom viczedirektor swoje zastojnstwo nastupicž, to wotwisuje wot nowoho žaradwańa seminara, ha namaka so pola druhich seminarow tosamo. To pak wotwisuje hižczen wot krajnéch stawow. Zo budže pžichodne jenož jedén wutjer czéwu nabožnu wutžbu dawacž, to leži wo pädagogiskich zakońach, ha jo so k. direktor tež sam wuprajiw, zo chcze tusamu wotstupicž, hejzoli so hódné muž k tomu namaka. Wschitczé Serbja pak móža k. Wanaka na joho pžichodném nowém měsce z radoscžu powitacž, dokelž jo pžez swoje dotalne staroscžiwe skutkowańo za Serbow, wschitkim tu wěstoscž podaw, zo budže so za serbskich mwodzenczow tak staracž, kaž joho zastojnstwo ha poladańo na serbsku narodnoscž to pžikaje.

Z Budéschina. Posleńa zromadźizna, kotruž rétžeńske towarstwo pžed krótkim dźerżesche, bě jara sélne wopótana, tak zo bó lědom jedén wažé město namakaw. K. Seyfertowa rozprawa wo wužiskej hypothekarskej pokwadniczé bě jara

duschńe wuwedjena ha powuczjacza. Wschitkim so tak jara lubesche, zo so nichtón do 11 pretj nehibasche. Dé bóchmó jenoj prawe bórzé zasé kromadjiznu méli.

Z Bórkowow w delnéch Wujiczach. Nasch wobstarné duchomné Maténk jo wumrew. Tajkoho bohatoho farara lochko ńenadeńdjesch; pjetoj wón bé muj k najmeńschom wot 80,000 tlr. Wo nasche wuprózńene duchomnstwo su so kk. farar Nowka (wudawar brambórskoho serbskoho czasnika) ha Markus, farar w Wulkim Ranju pola swoho Komarowa ha rektar Kwiczka z Piczńa zamojeli. — ski.

Pjeczelstwo ha bratrowska luboscz.

(Dalewedjeńo.)

Wón dale swój pucz djésche, hale nicz wacz tak wesele skakajo. Nétkoj bé delkach w dole ha djésche po zelenej wutjczé dale pji mawoj rétjczé. Drudé bez skawami daloko do ranoho kraja widjesche; to joho zweseli ha jomu mócz da, k dalschomu pucjej. Djej sebi najmeńe móslesche, za tjornej skawó drudé jabutjko do dreńeschka pané, wesele popané wón kójde. Hale nicz jenoj jabuka létachu do joho dreńeschka, tu ha tam tej cjejki kaméń do ńoho pané. To dre joho jara do raména cjischcjesche, hale wona bé macjerna wola, te kaméńe dérbjachu tej ńesene bócj hatj k kónczej toho pucja; jto jomu wósche wosta, hatj je sczerpńe dale ńescj. Swóntjko dre pjecz wósche stupasche, ha pót jomu na tjole stejesche, hale rétjka k joho liwiczé jomu tjistu wodu k piczu da ha z ńej zasé nowu mócz, na prawém boku pak khódné lésk, wo ńim ptatjki wesele spéwajo, tjas jomu pjikrótczichu. — Hale réka so potja pomawu wot pucja wicj ha ptatjkow spéwańo so zhubi, pod wisatémi skawami wijesche so pucjik, hóltjkow z kaméńemi bó pjecz wacz, ha téch z jabukami pjeczé ńeńe; swóntjko joho zawosńe palesche. „Ach maczi — zawoscjesche wón, — „moje dreńo ńe k zemi twótji, ńezabócz na témlej cjejkim pucju swojoho swaboho séna!"

Pjecz wobcjejnischi bésche joho pucz, skawó wisachu wósche joho wowó ha pujcjachu mawo swétwa na jkropawu jcjejku. Na prawóm ha na liwóm boku wotjiñachu so huboke djéré: z jenéch wohen sapasche, z druhich wétsik duhjesche, ha jana ruka so ńenamka, kij bó joho wédwa, — hubeńe so jenoj wón dale cjeńesche. Ach, kak so jomu stéskasche za nékim, kij bó joho zawoscjeńo swóschaw ha joho tróschtuwaw. Ale jenoj sowó sutachu wokowo ńoho ha z kjidwami joho do wowu cjepechu, wódne rapaki straschliwe na ńoho rapachu. Joho mócz so zhubi, ha zrudné zlené so na jkropawó kaméń ha bojazńe ha stéskńiwe za pomoczu ladasche. Wo témlej wokomikńeńu wobswécji joho zdobom swétwa mrótjel, wona so pjed nim dele paschcji ha hlej — dwaj ńebeskej jandjelej stojeschtej pjed ńim.

Husto duhja zémne pownóczne wétsiki pjez kcjeńa ńeje ha sné zas padacj pótjńe. Hijón róje swoje wojtjki k zemi pojscheja, hijón so wele tawzént kcjéjaczéch wopejkow zrudńe zahej smerczi napjeczo zibuwe, zarodnik swoju nadjiju wotemrecj widji. Nétk naléczo czéwu swoju mócz napina ha wojowe pjeczjiwo rojaczej zéme, wétsiki cjékaja, sné tahje, worewajo swóntjko zadé mrótjelow wustupwe, jtoj zrudńe k zemi wisasche, zas stawe ha jtoj zibńene bésche zas so zruna. Tajka bésche wesowoscj toho so djiwaczoho mwodjencza, déj wón tej dweju jandjelow wulada. „Mój smoj z ńebes pjischwoj — prawéschtaj wonej — ha smoj twoju nuzu zhoniwoj; chczeschli so namaj dowéricj, dha chczemoj cji ze wscheho ńezboja pomhacj, ha tebe hatj k kónczej cjejkoho pucja dowéscj." — „„Ja chczu twoje dreńo cji polójicj, chczu cji radjicj, hdéj w nuzé budjesch;"" — prawésche tón jedén. — „Ha ja chczu cji pót z twojoho tjowa trécj, na jkropawó pucj cji róje swacj, cje hójicj, déj b'djesch rańené;" — prawésche tón druhi.

Z pukotaczej wutrobu ha bez rétje stejesche mwodjencz ha ńewedjesche hatj w djiwném sońe

leji abó nicz. Wón ruku wupjéstre, ale ńewedjesche, kotromu ju dacj; polada na toho, chczésche ju tomu, polada na tamoho, chczésche ju tamom dacz. Zdobom zmósli so ha da kójzdom jenu ruku, ha woboj hromadje joho wedjeschtaj hatj k kónczej cjejkoho pucja. Ha bódńe pucj hijczen bóle zkropawó bow, wonej joho ńewopuschcjischtaj. Déj so wobsuné, wonej joho djerjeschtaj, déj pané, joho zbéhnéschtaj, bésche wón mutjné, dha jomu picj ha swódke jabuka k jédji dawaschtaj, joho dreńeschko na khwilku ńeseschtaj, zo bó jomu potom lóje bowo, — hójeschtaj joho rané, déj béchu joho cjerńe na pucju zdrapali, ha wesele hromadje dale djéchu pjez horé ha pjez dowó, kaj jich pucj wedjesche.

Wesele bejjo mwodjencz hlédom swoje dreńo tjujesche, zadé ńoho tjorne tjmowo skawó, předé ńoho řané pwódné kraj, djej kóncz swojoho pucja wedjesche; pjecz blije ha blije pjindje dowho pojadané bletjk; — zjeném dobom stojesche tam! — wscha nuza bé zajschwa; — wesele ladasche wón na dowhi pucj, na ńezbojo, kij pjetraw bé. Djakomńe pané swojimaj wedjicjeřomaj wokow schije. Modjenczowa wesowoscj bésche jimaj najlubsche móto nawozwańoho próczwańa, nétk chczéschtaj zas so do ńebes wrócjicj, hale tu pjistupi modjenczowa macj ha proschesche jej: „Wostańtej na zemi ha pomhajtej mojim druhim djéczom tej kaj tomlej, wedjtaj jich po cjejkim pucju ha zaswužtaj sej jich djak ha jonwańo.“

Ha wonej zwóstaschtej tu, bódleschtej z tjwowekom, ha béschtaj joho wutjeřej wo kójdej poczcjiwoscji. — Ha tjwowekojo jej lubwachu, spéwachu jimaj khérlusche ha twařachu jimaj wowtaře, ha wopruwachu swoje najlubsche.

Ńech jo pucj pjez jiweńo tak cjejki hatj chcze ha bódńe tjwowéka ńezbojo ha hubeństwo tej hijczen bóle cjischcjawo, wonej jomu ruczé k pomoczé datej ha wón ńepodlejji; ńech so jeju wowtaře pod swéta prochom zahrebaju, wo wutrobe tjwowéka su jej swate ńena: pjeczelstwo ha bratrowska lubosej na wétjne zapisane.

Zbérki.

* Strasche wokomikńeńo. W lécze 1810, hako kral Murat, jedén z najřeńschich mužow swojoho tjasa, wosebńe wo swojej póschnej huzarskej drascze, k nutspańeńu do Siczilskeje so pjihotuwasche, pjindje pokwadnik (Zahlmeister) neapolitanskoho wójska na dompucju z Neapla, djej bésche pjiprawó k póswańu peńez zřadowaw, pjez kraj djiwich Kalabrezow. Wón póswa swojoho swužownika do prédka, zo bó w jeném méstatjku, kotrej hijczje dosanécz so nadjijesche, hozpodu sebi zamojiw. Hale djeń bésche tužné ha wón zapozdji so pjez pomawu jédjeńo tak jara, zo tamne méstatjko dojécz ńemóžesche, ha wo starém pjezpólném twarentjku na drozé pjenóczuwacz dérbesche. Hospodar bésche wulki kruté muž z bruném bezwotjom, ha ze sélńej brodu zaroscjené. Pucjowař bó pjecjelńe hoře wzaté ha deře hospoduwané; k spańu pokazachu jomu pjez staré khabwaté skhód do bwukeje komorki. To méstо bésche skradjne, ha duře bez zanka. Czuzomnik staji stóltjk do duri ha powoji swoje wótře naloduwane pistolé kedjblíwe pod swój wowak. Lédém bésche so wón dolenéw, hatj delekach w kheji haru wuswóscha, kaj bóchu tam ludjo nuts pjischli, ha zkoro na to wuswóscha wón stowpé jenoho muža na zkhodje. Pjez zkawbu w dušach swétjesche swécza, kotruž hoře pjindjaczé w ruczé méjesche. Cjische twótjesche wón do duri, ha déj pótné, zo nézto na putju stóji, wotwótji je wón tak daloko, zo móžesche swoju ruku nuts téknécz, na tjož wón stóltjk cjische přetj suné ha nuts stupi. To bésche hozpodař, swétjnik w jenej, ha wulki nój w druhej ruczé. Wón pjistupi blije k wožej. Wóschk napja swoje tsélbó pod poslesché zom, zo bó so řeskot pera ńepótnéw. Déj muž k strońe woža stupiw bé, djerjesche wón wóschkej swéczu bez wotji, kotréj pozdatju krucze spasche, hale drudé skradjńe na swojoho strasch-noho hozpodařa polada. Tónlej pójsné swétjnik na kóncz woža djésche sebi po stóltjk na druhej strońe komorki, staji jón k wožej ha stuwi na ńón,

wulki nóž hijcze w ruczé dżeržo. Wóschk chczé-sche ruńe hoře skotžicž, hako wón widżesche, zo tónlej z kwatkom nèžto khètréch kruchow turžnoho, kotrež wósche woża wisasche, wotrèza, ha kotrež pucžowaŕ předé pótnéw ńebésche. Na to wotstupi hospodaŕ, wopužczi komorku ruńa tak kedžbliwe, kaž pžischow bé, ha dżésche k swojim předé pžindżeném wódném hoscżam dele. Kajki strach wóschk swojim wożu lejžo — podarmo — wusta, móże sebi kóżdé móslicž!

* Czérkwinska statistika z Hawstrijaskeje. Po najnowischim statistéskim wupokazomu namakaju so w khežorskich krajach bez Wuherskeje 61,888 mèschnikow ha kńeżnitžkow, ha to: 35,728 Farařow ha Kapwanow, potém wo 703 mnischich klóžtérach 14,500 mnichow ha 6000 Klerikařow; wo 113 kńeżnitžkaczéch klóžtérach 3660 kńeżnitžkow ha 200 Noviczow. Duchownstwo w Wuherskej wobsteji néhdże woko 20,000 wosobow (parschónow). —

* Kaž bramborska woborska nowina pische, tak jo w zańdżenémaj dwémaj létomaj bramborske wójsko w Barlińe, Póznani, Erfurtże, Frankobrodże na M. Dreždżanach Wratzwaiwe, Iserloňe, Elberfeldże, Schleswigu ha w Badénskej na sczéhuwacze waschńo czerpewo: czéle mořeném bó 40 wóschkow ha 348 podwóschkow ha wojakow, raňenéch bó na 100 wóschkow ha 1614 podwóschkow ha wojakow.

Nawéžki.

Dżakpraweńo.

Zjawné dżak zaswuji wéscži nasch gmejski prèdkstojeczer, kń. Heinrich Lehmann; nicz jenoj zo jo wón hijon pjez tši léta tute sastojnstwo wed ha to darmo wed, hale tež wschitke wunoschki, kotrež na 23 tlr. wutžiňa, ze swojej móschńe zapwaczjiw — ha wósche toho hijczen 20 tlr. do naschej pokwadniczé za khudéch dobrocžiwe dariw. Mó jomu toho dla z tutém nasch najwutrobnischi Dżak prawimó ha prosémó, Bóh tón wschohomóczné chczéw jomu tute dobroté mnohe żohnuwacz, ha joho nam hijczen dowho strowoho żdżerżecz.

Pancżiczé 23. m. rójka 1850.

J. Trutz.
w mèńe wschéch druhich.

Pžichodnu sredu wetżor zméje budéske czérkwinske towarstwo zhromadżiznu w schuli.

Zandżenu Sobotu Żita w Budéschiňe pwaczachu:

Kórcz	Wóscha		Nischa		Sredżna		Kórcz	Wóscha		Nischa		Sredżna	
	Pwaczisua.							Pwaczisna.					
	tl.	nsl.	tl.	nsl.	tl.	nsl.		tl.	nsl.	tl.	nsl.	tl.	nsl.
Rójka	2	5	1	27 1/5	2	—	Woka	2	5	2	—	2	2 1/2
Pžeńcza	4	5	3	20	4	—	Jahwé	4	20	4	12 1/2	4	18
Jeczmeń	1	21	1	17	1	19	Heduschka	2	15	2	8	2	12 1/2
Wows	1	7 1/2	1	2 1/2	1	5	Bèrné	—	25	—	28	—	22 1/2
Róch	2	12 1/2	2	7 1/2	2	10	K. butréj	—	11 3/10	—	18	—	12 1/2

Jutnitžka wukhadża kóżdu sobotu z czéwóm listnom, ha jo k dóstaczu pola redaktora Kuczanka, w Wellerez kniharni, ha pod bohatémi wrotami w Budéschiňe. Kóżde tžiswo pwacži 1/2 nsl.

Za Jutnitžku postawene nastawki habó wozjeweňa maja so wotedacj pola jenoho z redaktorow

Czischczane pola K. B. Hiki.

Tžiſwo 9. 2. dżeń měrcza. Lětnik 3.

Jutnitzka.

Wudawařej
Jakub Kućank ha Michał Cyž.

Swětne podawki.

Z Barlina. Ta pówesćj, zo minister wójné 18 milionow pěnes třeba, jo wěle stracha ha bojoscje natžiniwa. Wschiczé sebi mósła, zo žana hinajscha wina bócj ńemóže hatj wójna z Rakuskej. Nětk pak su so tola zasé trochu změrili; dokelj pjetjorawschim jena pówesćj, kotraj jo po wschěm zdacju zmininisterstwa samoho wujschwa, zczěhuwacze pjiňese: zo wójnske pjihotuwańo nikomu druhomu hatj Franczowskim ńepwaczi. Na Franczosu? to su tola dźiwne rětje! wschak hcjen to w „Wochenblocje" stawo ńejo. Ta wěcz tak dźiwńe hatj so bócj zda, pak traj tola czěle bez to ńejo. Wěste jo, zo w Franczowskej žawosňe scheri ha zo so ńezpokomni hijon wot dlěschoho tžasa sem móczňe pjihotuwaja, te jim wohidne nětusche kńezerstwo powalicj; po czěwěm kraju su woni mutžili ha žtjuwali. Wuděri pak tuta nowa revolutzija, ha dobódje traj, (ha to móže so zkerscho stacj hatj nicz, dokelj žtó dha wě, hatj budje wójsko swěrne wostacj) dha jo wěste, zo so tžasé tamnoho lětstotétka wrócja (žtó bó ńewedjaw žto chcze to prawicj?) zo Franczowska ńezbójném tžasam napjeczjo dżo — ha zo tajke podawki tež ńebudja bez bezbójnéch zczěwkow za sufodne kraje wostacj. Winé doscj, po wschej mójnoscji tajke wotpohladańa zadjěwacj. Bez bramborskim wójskom w Badénskej ha bez rakuskim w Arlberg, kotréchž jenoj rěka rozdjěli, jo najwětscha pjezjednoscj, haj najnutnische pjeczelstwo. Woni so pilňe bez sobu wopotaju, ha na zhromadne wotpohladańa swawu wuňesuwa.

Mannheim. Na 18. febr. pjewesechu pjez nasche město wulku hromadu kachczow; tesamo pjindjechu z Belgiskej ha dźěchu do Schwiczé. Wóschnoscj porucji tesamo pjepótacj ha lej, wone běchu z tselbami napełňene. Zo ńeběchu do wopacjněch rukow pjischli, zkowa sebi je nascha wóschnoscj.

Z Münchna. Emanczipatzija židow, to rěka, zo dérbja židja wo wschěm porune prawa z kjescijanami měcj, wo přenej komoře hijon wobzankňena, jo nětk wo wóschej radje k wuradjeňu pjischwa. Mnoha wětjina so tam pjecjiwo tejsamej wuprawi ha zakoński natžisk, kij bě tež za to, jo zacjisňené.

Na würtembergskej, badénskej, bajernskej ńezé budje wulke wojsko rakuskich ha bajernskich wojakow město dóstacj ha kaj prawa, pod rakuskim wójskawedjeczeřu. Komu to pwacji? komu hewak hatj Schwiczé.

Z Frankfurta. Nascha wóscha rada (Senat) jo wobzanknéwa, tsjomkralowskomu zjenoscjeńu, (to jo nětk po wotstupeńu Sachsénskeje ha Hanoverskeje tak wěle hako Bramborska sama) nicz pjistupicz. Rakuska zpotjina pjipad dóstawacz.

Ze Schwiczé. Schwiczarske należnoscje nastupacze pówescje djencza cźéle hinak klincza, hatj wóndańo. Pjedséda francz. republiki jo pismo do Barlina, Wina ha Petersburka póswaw, wo kotrémž rěka; „zo wón wot Schwiczé nitjo jadacz ńemóže, do tjoj wona sama ńezwoli." Wina toho jo, dokelj so Jandjelska tež do toho měscha ha wschomu, ztoj swobodnoscj Schwiczé zadjěwe, napjeczo stupi; Napoleon pak tola Jandjelsku ńecha k ńepjeczelej měcz. Jena druha wina, kiž jo Napoleona k tomu hnuwa, jo, dokelj wón sam předawschich tjasach hako potomnik Napoleona wupokazané, w Schwiczé khowanku namaka, jow pjebówasche, jenu wutjernu wědjesche, ha wo Kantońe Aargau prawo krajownika dósta.

Z Roma. Mó so z nowa nadjijemó, zo budje Bamž zkoro pjincz. Pjedséda francz. republiki jo arczebiskopa z Bourges wotpóswaw, pji bamužowém wróczeńu do joho krajow Franczowsku zastupicz.

Franczowsczé w Rome zpotjinaja jara krucje wustupwacz. Hatj dotal měńachu, zo budja z dobrém město změricz. Dokelj pak so tohojruńa sta, zo bóchu francz. wojaczé napańeni ha zkónczowani, dha jo nětk wójska wědjiczer wukas daw, zo dérbi kóždé, kiž nóž habó tselbu pji sebi nosé smercje wumřecz. To haklej jo lud prawe zaswobiwo, ha na swětném dńu bóchu sreicz města zasé tajke ńekmanoscje wuwedjene. Nětk pak stajne sélne potrullé nahasach wschěch kotréchž třechja, pjepótaja, ha djeij te najmenshe namkaja, habó ztóž so hewak jim wobara, bez smělnoscje do jastwa wědja; wóndańo mějachu wokow 500 te zbožo, ha to na jeném dńu.

Z Neapla pisaja, zo tam tež jara scheri. Czéwa krajina Kalabrien jo do wobležensko stawa (Belagerungszustand) postajena. —

Ztoj Grichisku nastupa, dha jo hijczen pji starém. Jandjelsczé z nimi kaž z ńepjeczelami wobkhadjeja.

Konstantinopel. Wo tamnéch nowinach namakasche so wóndańo dlěschi nastawk wot wóschnoscje, kiž prawi, zo jo czéwa ńepjezjednoscj z Rusénskej ha Rakuskej změřena ha zo jo Sultan wobzanknéw: téch wo Schumla pjebówaczéch wuherskich cjekńenéch pjez wosebe k tomu postajenoho komisara do Varna pjesadjicz, wot jow na parowodje (Dampfschiff) na kupu Malta pjewescz; ha zo mója tuczi potém hicz djeij chczeidja, jenoj turkowske kraje wačzé nastupicz ńesmědja; — ha zo jo so Rusénska z tém zpokojiwa, ha bósnadno dře tež Rakuska. —

China jo jedén pjewulki pohanski kraj wo rańschej Asizkej. Jandjelska jo kaž wschudjom tež do téchlej wotleijanéch krajinow swoje kńeistwo dońeswa. Nękotre wójné hijon z toho nastachu, kotrež pjeczé zbožomne za mócznischich Jandjelskich wupajechu. To tež jim khrobwoscz tjini, dale ha bóle so wupjěstřecz. Zasé jena nowa wójna bez nimaj nastacz rózé. Nech to bożeńe jo kaž chcze. Jena druha należnoscz pak pji tém jo, kiž nam tu wěcz wažnu tjini ha nasche zatjutja wubudji; menujczé: wo tutéch pohanskich krajach jo pjez wělelétnu staroscjiwoscz kjescjijanskich krajow ha ńepjewinitu prócz misionarow sémo kjescjijanskeje wěré so zakořenicz zpotjinawo. Tak ńesmělne hatj hewak chinesiske kńeistwo pjeczjiwo kóždomu tajkomu wotpohladańu wustupasche, jo so wone po tjasu nuzuwane widjawo, k tomu ńelcjecz haj chinesiski kheijor jo wukas wudaw, kiž wuznawařam kjescz. wěré swobodnoscz dowola. Nětk pak, kaž jo so to hijon předé tež tak stawo, budje wěscji po wudéřeném ńeměře z Jandjelskim te najpřensche, zo budje so chinesizke kńezerstwo na kjescjijanskimi wobodlerami swojich krajow wěczicz, tjim ńeńe napjeczo jandjelskej pjemoczé zto zapotjecz mója. —

Nedaloko města Neapel leiji Vesuv, jena zpodjiwna hora. Na jeje wěrschku wotewri so bězdńa, kiž do hubiné horé wědje. Nękotré zku-

liž khrobwé tžwojek jo tam do brucha horé zalès habó so tam dele puschczicz daw. Khrobwoscz k tomu swuscha, dokelž staiňe so z ňeje kuri, ha nuczka tam sécži ha burczi, ha so wari ha želi, wětžné woheň tam řeska ha žri kaž najwětsche rimotaňo, zo zeňa cjepocze. Tžas wot tjasa, déž jo woheň kruchi ňewidžanéch skawow wotwaliw ha je do wařaczoho wusmuža zwariw, wuprózni so hora tohosamoho, — wuňecze želiwé woheň, ha rozňecze wele mil daloko kaňeňe, haj czéwo skawé — ha czéwa réka tamnoho wusmuža, Lava ňenuwané, wuliňe so z wérschka horé ha wali so kaž lijencza do pódlaleižaczéch krajinow ha zapuscži je. To sta so tam tež ňedawno, 9. 10. ha 11. februara z jenej moczu ha surowoscžu, kaž wele zakrasnéch lět wacžé bowo ňebe. Hora zdasche so kaž rozkwóta bócž — wósoko hoře so walaczé woheň zatjerwéni czéwo ňebjo kowoko; wuczo ha ruczo bě swóschecz, pjeczjiwo kotrémž jo najsélnische ňewedro, wichor ha rimotaňo řana cjichota — zeňa žřesche ha cjepotasche — ha Lava wuliné so ha beižesche, hodžinu schéroka réka, tši hodžiné pucza daloko ha hižczen, hatž tutu póweszž pisachu, ňebe pjestawa, swoje ňezbóžne žowmé dale walecz. Na tutém puczu so ji nitžo ňestaja: nicz jenoj zo pwódne, žonwane krajiné zapuscži — za krótki tžas bóchu czéwo wsé podmuřene, kheiže ha czérkwe powalene ha na jich méscje zawosta želiwa kaňentna žkruta. Žawosna jo natžiňena žkodą ha bezbóžné třechené lud. Ženi, prawi pisar tutoho, ženi ja ňebudu zabócz, žtož sém widžaw — pjedznaňo sudnoho dňa sém pjed wotžomaj měw. —

Ze Serbow.

Wo 7. tžisiwe nascheje Jutnitžki tžitachmó te swowa: „Jow bě prawe widžecz, žto jo na jentžkim wosu lejžane.

Telei swowa ňech sebi wosobňe cjisami k wutrobe wozmu, kiž na wólbu wo tžasu delanskeje kermusche ňepžindžechu. Dé bóchu tedém pilnischo hatž so sta pschischli, bó wéscje jedén muž wuzwolené bow, kiž bó swérňe za zbožo Serbow rétžaw; hake tak ta wécz hinak wupaje kaž jo to kóždomu znate. Wele wot téch Serbow pak so wobcjezuwe, zo dawkow ňeňe ňejo, zo na sejiňe za Serbow prawe doscz ňerétža. Žtó dha pak jo na tém wina? Déž Serbja ňechadža wuzwolecz dha budže snadž jedén druhi wuzwolené, kiž drudé tola hinak zmóslené jo, hako Serbja su, kaž to pokaza sejmska póweszcz wot 1. kom. tejesameje Jutnitžki. —

Tjescz, haj jara wilku tjescz dérbimó pak wuprajicz jenomu jara tjesnomu němczej, kiž wo nětuschich posejdženach 1. kom. tak horliwe za Serbow rétžesche ha po-pschiswuschnoscži Serbow należnoscje zastupwasche; ňenujczé kń. Schenk z Budéschina. Jomu pwaczi to žtož pžiswowo praji: Pjeczjela zpóznajesch wo nuzé. —

Serbam bó wot 4. wuberka naschoho sejma kaž Jutnitžka póweda, prédkinetane, zo su Serbja z politiskimi ha z panswowanskimi hibańami zjenoscjeni; zo so Serbja jara ňeluboscjiwi ha ňewériwi napjeczjo Němczam wopokazaja. Hale tón tjescje jara hódné kń. Schenk, kiž jo tola Němcz, dopokaza, zo ma Serb powne prawo k tomu, ha zo Serbja, bórňe drudé napjeczjo Němczam trochu ňewériwi bóli, tola po tém, déž su pjepokazani, zo Němcz z ňimi deře méňi, tež swoje žiweňo za ňoho sadža. Tjescz ha djak bódž tohodla hižczen junkrótž poňenuwanomu kňezej, za to, zo wón hako Němcz, Serbow tak zakita.

Jurij Hawztén Bjarnad.

Z Budéschina. Kak so tola tžasé pjeměňa! Tolej praju sebi kóždé krótž, déž na nětsische serbske žiweňo pomóslu. Jenož wo ňékotre krótke lětka poladam do zabé, ha kajki rozdžěl pótnu bez nětsischim ha tedomnischim tžasom. Zahořenoscz za serbsku narodnoscz bésche dře hižom tež tedém ňékotre mwode wutrobó zapžijawa, hale tute běchu kaž samotne kwětki wo wilkej hale pustej zarodže. Jich kcjéw bésche dře lubozné, hale pokréte; wschudžom wokowo nich

roscżesche poduschacza pjanka, kiž jim mócz k roscżeňu precž beresche, ha jim ze zažnej sinerczu rožesche. Serbska rétž, ta nadobna, bésche za žpatnu burowku méta ha z towarstwa wosobnéch wuzankňena. Serbska narodnoscž, tuta mwoda lipka, kiž do sucheje zeme zasadžena podarmo na wokžewacze dežczíki tžakasche, sknésche wo swojej mwodoscži. — To jo so wschitko pžeměniwo! Tamne kwétki ňesteja wacze pokréte ha samotne, né, wone zbéhaja swoje khéluschki prawe póschňe k ňebesam, ha pjanka wokowo nich jo pžez starosczíwu ruku zarodnika wupléta. Serbska rétž ňejo wacze ta zaczpéta burowka. Né wona so runa ranej kňežni wo nowej zébolatej drascže, ha tuta kňežna jo wschudžom w tžescži méta, ha jej wotewra so wrota hordéch rodow tak dere, kaž jo ji ponižné dom wo luboscži wottžiňené. Ha tamna swaba mwoda lipka jo k khétromu žtomej zrostwa, jeje korene su huboko w zemi zaroscżene, schéroke hawzé zakitaja ju pžed horaczém swónczom ha wichoré cżahnu bez stracha nimo ňeje — W naschim méscże dre žadén Serb wacze ňejo, kiž bó, kaž so to prédé husto sta, swoju narodnoscž zaprew; haj sami Němcze su swoje zaczpeňo Serbowstwa wot ňékotroho tžasa sem czéle wotpowožili, ha su tomu rozomnischomu zadžerženu méstо dali, zo nétk sami serbski wuknu habó swoje dżéczi wutžicz dawaja. Na próstwu wele méschczanow wutži so nétk tež w méschczanskej schuli serbski, ha pžez 60 holczow beru na tutej wutžbe dżél. Wutžer jo k. Jmisch. Tež hewak namakasch husto w domach, zo pilne serbski wuknu. Wosobnische swójbó dżerža sebi tohodla serbske swužowne holczé, zo bóchu jich dżéczi serbski nawuknéli.

Nichtón so wacze ňedžiwa, déž so na zjawnéch méstach ha wot wosobnischich ludži serbski rétži, dokelž kóždé spóznaje, zo Serbej tež wo tutém nastupaňu tesame prawo swuscha kaž komu druhomu. Spodžiwne pokaza so pži Serbowstwu, kak móslitžka kiž jo prawa ha na tžasu, wschitke, tež te najwetsche zadžewki spowala ha z ňepžewinitej moczu do prédka krotži. Serbowstwo méjesche wosebe w naschim méscże z wele pžeczíwnoscżemi wojuwacž. Liwkoscž Serbow samóch, ňedowéra ha mawomósnoscž stajachu so próczuwaňam wo zbudženo narodnoho zatžucza wschudžom napžeczo. Hale wobstajnoscž ha wutraczo jó tutu liwkoscž do horliwoscże, ňedowéru do najrenscheje nadžije ha mawomósnoscž do wutrobitoscże pžewobroczíwo. Tajke zadžewki ňebéchu pak jenož znutskowne ha wo Serbach samóch ležacze, né, tež Němczé wedžechu krutu opposiczíu pžeczíwo Serbowstwu. Tuta opposiczia méjesche wschelake periodé, ha pžeměňesche so z tžasom ha z wobstejeňemi. Hako Serbstwo ze swojim próczuwaňom do zjawnoscże wustupi, powitachu je Němczé ze smèchom, kaž to ňerozomni ludžo pžeczé tžiňa, déž nowa hale za jich swaboho ducha ňezrozemliwa móslitžka w swécże zeskhadža. Tutón smèch pžewobroczi so do wéstoho ňemócznoho ňerzaňa ha ňewaňa, hako Serbstwo spéschňe dale krotžicz widžachu. To pokaza so wo swaréňu ha haňeňu wschoho žtož serbske rékasche. Pžiswodžeňo méjesche tež pomócznu ruku k tomu podawacž. Hale Serbstwo tedém hižon krucże stojesche ha duž so tež tutón srédk be wschoho wužitka pžetreba. Opposiczija woswabné, pžesta wustupowacž, pžemeni so do zňesliwoscże, ha khwalesche na posledku to, žtož bésche prédé haniwa ha pžescżéhawa. **M. C.**

Dżéczi ha kwétki.

(Z pólskoho pžewozi Jaroswaw.)

Widžisch tam dżéczi na wutżczé wudébenej kaž drohi persiski rub ze wschelako barbenémi kwétkami, kotrej su naleczo, dejcz ha zeňa tkali ha kotrej jo swóntżko z tak ranémi barbami wobarbiwo. Tam pod lésom wuladasch dwaj hólczow ha jene holtżatko. Jedén jézdżi na drewaném koňu, zejrawa ze swojim tesakom, tżetżaté paperjané kwobuk na wewe, ha drewane wotrohi na nohomaj. Holtżatko raje z popku, kotruž jo z wénczami wudébiwa, kiž su dwójczé wetsche

hatj wona sama. Tak z tjasami ludjo zbojo nadeńdu, wětsche hatj sami su.

Druhi hóltjecz djerji kwětku w ruczé ha lada k ńebju.

„Žto sé so do teje kwětki tak zaladaw! djesche Marka, daj ju radscho mojej popczé. Tej wěselo z ńej ztjinisch"

„Ow nè — wotmoji hóltjecz, stajńe do khelucha pólnoho zwóntjka ladajo — nè, žkoda teje kwětki, kij tola wěsčji tohodla rostwa ha kčjéwa ńejo, zo bó w naschich rukach zjadwa. Lej, luba Marka, kak jo ju Bóh lubu kńez do rjaneje suknitjki zhotwaw! Jeje drasta jo wěle řeńscha hatj twoja. Poskaj, mi so zda, zo ma tuta kwětka tej žiwěno ha zo swojich bratsikow ha swoje sotsitjki kwětki lubuje ha mó morimó ju, déj ju wutorńemó."

„Nè, Michale, kwětki nimaja žiwenja, wotmoji holtjatko, hale su morwo kaj tu moja popka."

„Ja cje proschu, djesche hóltjecz, twoju popku su ludjo wudjěwali, hale tuta kwětka jo sama ze zeńe wurostwa, jo pod swónczom rozkčjěwa, jo rosu piwa, ze zeńe wodu srěbawa, ha swoje sotsiki kwětki lubo měwa.

Tu pjibeja tòn druhi hóltjecz, z dřewaném ńetjikom machajo, ha kwětkam, kij duczé nadeńdje, wójtjki wotrubwajo.

„Hańbuj so Jurjo, řekné Michaw, tejko kwětkow zabijecj! Dé bó k najńenschom wěncz wot nich wiw, kaj Marja!"

„„Ha tjom mi tu na pucju rostu!"" wotmoji Jurij.

„Ha žtó cji kaza tudé běhacj?"

„Ha žtó mi wobara? řekné hordje Jurij, to jo moja wuka, to su moje kwětki?"

„Wuka ha kwětki su boje ha nicz twoje!" Jurij hijom wačzé ńeposkasche ha běžesche dale. Michaw zawosta sam ha pjikwoni swoju wowu k kwětczé.

Znajecje te wokomikńeńo, djej do djěčjaczeje dusche stupi přeńa mós z ńebes ha hibańo spóznacja, blěde kaj měsatjkowo pruhi, ha wobwiwa wowu hijčjen drěmaczu? to jo zbudjeńo dusche! Tedém so zda, kaj bó so wschitko wujasniwo pjed druhimaj wotjomaj, pjed wotjomoj ducha, kaj bó snutskomné wós k duschi rětjaw, kaj bó so dowhe cjmowo spańo k jasnomu sonej rozdjěliwo.

Tajke běchu Michawowe zatjucja pji wobladańu kwětki, kotraj jomu přěńu mós wot Boha w duschi zajčjěpi. Na ńu ladajo potja kaj pjez mhu so dopomnicj, zo jo ju něchtón stworicj ha zejiwicj dérbjaw, zo jo něchtón te kwětki po wuczé rozséwaw ha jim roscj ha kčjěcj kazaw. Ha wón pozběhné swojej wotji k ńebesam.

Ha na ńebu so swónczo khowasche, na rójowém wozu, z mrótjelemi wobčjehńene mrějesche wone pomawu, ha blěďnesche hatj so z czéwa zakré. Hale posleńe jeje pruhi powědachu Michawej tosamo, žtoj bě kwětka kńomu rětjawa. Tedém wopžija wón Boha ha swět, ha joho mwoda wutroba pukotasche z potajném zatjuczom radoscje ha dźiwańa.

„Widjisch swónczo, Juko?" wopraschа so Michaw.

„„Ja widju! — wone so khowa,"" wotmoji Jurij.

„Ha wone cji nitjo ńeprawi?"

„„Swónczo? Powěda da swónczo, khiba w bajczé?""

„Němóslisch sebi té nitjo, déj swónczo so khowacj widjisch?"

„„Ja sebi móslu, zo budjemó skoro wětjeřecj, ha potom spacj póńdjemó.""

„Ha ta kwětka?"

„„Wschak wěsch, zo kwětki jenoj w bajkach powědaja.""

„Hale ńemóſliſch ſebi té nitjo, déj na ńu poladaſch? Jtó jo ju ſtworiw, jtó jej kaza roſcj ha kejécj? Nemóſliſch té na to?"

„„Nè, wonmoji Jurij, na Boha móſlu ſebi jenoj na kemſchach, hejzoli zéma ńejo, ha pji pacjeřach, hezo ſo mi ſpacj ńecha.""

„Hale wón jo wſchudjom, w kwètczé, w ſwóntjku, kowo wokowo. Juřo, chczemoj ſo k ńomu modlicj, té za nana ha macj, ja za ſwojej wotemřetej ſtarſchej."

„„Ja budu ſo wètjor modlicj!"" ha bèjeſche dale; za nim Marja z popku, ha wot jeje wèncza wotpadowachu kwètki jena po druhej, tak kaj tjwójek na pucju jiwèna jenu nadjiju po druhej rozzubja.

(Pjichodne dale.)

Z Budéſchina. Zańdjenu ńedjelu mèjeſche wuberk macjiczé ſerbſkeje zromadjiznu. Poſtajene bó, zo maja ſo za tute macjiczne lèto hijczje tzoje knihe cjijczjecj, ńenujczé 1) k. Muczinkowó rukopis wot rodjiczja na Landskróne pola Zholercza. 2) Pate zeſchiwk tzaſopiſa ha 3) k. Jentjowé rukopis wot Zelenſkeje.

— ski.

Rózmarinka.

Hdyž ja džěch přez dubowinu
Napadny mje drěmota:
A mi k hłowje bě do ranja
Rózmarinka zakćěła.

Porjezał sym wšitkje pruty,
Krasny wěnč z nich napletł sej;
Pušćił sym jón powodźičcy
Po wodźičcy studnjenej.

Ta kotraž ju łójić budže
Rozmarinku zelenu,
Hišće moja luba budže
K tamej stronje za wodu.

Rano džěchu holčki krěcy
Wodu čerać do bowa,
A knim wěnc tam rozmarinki
Ksamej ławcy připłowa.

Rjana Młynkjec Liduška bě
Po njón so tam skhilawa
A ta wboha hołubička
Do wody tam padnyła.

Zwoni, zwoni trójcy zwoni,
Božo, što to znamenja?
Powjesće wšak lube ptački,
Snadž jo moja lubćička? —

Twoju lubu, twoju radosć
Z hotwali su do kašća,
Styrjo mužje w čornej drasćje
Do rowa ju kładžeja.

Ach mój Božo miłosćiwy
Wzał sy prječ mi njewjestu!
Powjesće wšak lube ptački
K jeje rowej šćežćičku.

Tam za hórku při cyrkwičcy
Knježe kury spěwaja,
Za cyrkwičku džesać kročel
W rowje leži Liduška.

Zrudny płakać chcu a žarwać,
Wotrjec zwětnom wjeselu;
Twojedla ty moja luba
Ćežkje horjo ponjesu.

Sćerpnje njesć chcu křiž a zrudžbu
Hač tež mje smjerć wumoži,
A wěnc rózmarinki něhdy
Mi so na row połoži.

Milna Delanski.

Katjka ha katjor.

Mó móslimó naschich tjitarow zweselicz, dejjim tam ha sém jenu z téch duschnéch basnitjkow sobudjelimó, kotrej so w tjasopisu macjiczé serbskeje namakaja, ha hijczen mawo znate su. Lépe pak tón tjini, kij sobu do towarstwa macjiczé stupi. Wón zméje to w powney méře, jtoj méjemó mó druhim jenoj wo krotkich wuczawkach podawac'.

Katjka bachta k katjorej:
Poskaj mujo rozsudjej.
Nej to hordoscz ńezńesna,
Nepjistojna khwalerska —
Kajku kokosch haru djéwa
Déj jo jane jejo méwa.

Wohidne jej' khwalerstwo
Bó pak hijczen zejschwo so
Ale tu masch honaka
Tón haklej cji dékota:
Moja jona, nejko nejko!
Nétk jo zńeswa béwe jejko!

Katjor praji! spokoj so,
Newésch swéta waschnitjko?
Tjescje doscz zo ńedatje,
Pred, hatj jejo zńeswa je,
Z czéwa pak to wécz jo stara.
Mawó kwas ha wulka hara!

Zbérki.

* Kral Jochon Murat ha kuchař wójwodé z Cambacéres. Néduschi neapelski kral, swawné Murat (praj Müra) bésche sén khudoho schewcza w Franczowskej. W swojej modoscji wukńesche wón rézniſtwo. Hako wutjowné hólcz dérbesche zamojene ńaso ludjom domoj nosécz. Tak pjindje tej nédé k kucharej wójwodé z Cambacéres, ha pjińese pétjeń. Wonaj so zwadjischtaj, ha tón rozzwobené kuchar cjisné jomu pétjeń do wowé, tak zo so Muratej krej z hubé ha z nosa lijesche. Tutón podawk wottraschi Murata wot swojoho řemeswa, wón djésche do wojakow, ha da so do péscheje gardé zapisacz. Joho řane stawó, joho khrobwoscz ha wutrobitoscz, wécé kij pola Napoleona wacé pwaczachu hatj wosobné narod, pozbéhnéchu joho w krótkim tjasu k generalej. Telej samownoscje zbudjichu kedjbliwoscz Napoleonoweje sotré na ńoho. Wona da jomu ze swojej ruku prawo k joho pjichodnej wilkoscji, ha kaj jo znate bésche Karolina w duchownem nastupańu na swojoho wilkoho bratra najbóle podobna. Z krótka potom bó Napoleon kheijor ha joho swak Jochon Murat potajkim francżowski prénc. Hako tajki wobedwasche wón jumu pola wójwodé z Cambacéres, kotréj jara dobre blido djerjesche. Murat namaka wschitke jédje tak déře pjihotuwane, zo wójwodu proschesche, zo bó jomu swojoho kuchara wotstupiw. Hatj ruńe ńeradé dérbesche so Cambacéres k tomu podwolicz, ha za wilku tjescz djerjecz, zo smé swojoho kuchara swakej wschohomócznoho Napoleona wotstupicz. Po wobedje dasche tohodla wójwoda swojomu kucharej pjed so pjincz, ha wozjewi jomu joho prédkstejacze zbojo. Kuchar padje zastrójené ha smercz blédé swojomu kńezej k nohomaj ha proschesche joho boje dla, zo bó joho Muratej ńewotstupiw. „Hale, tjohodla nicz? praschesche so Cambacéres. „Nadné kńeje, déj me prénc widji, budje mi bez miwoscje wowu wotrubacz dacz, dokelj wón wéscji na tu kjiwdu zabów ńejo, kotruj sém nédé pjeczjiwo ńomu, hako wón hijczen rézniſki hólcz bésche, wobojschow." Wón wupoweda na to kńezej te czéwe tedomnische podeńdjeńo. Tón radjesche jomu, zo bó na méscje Pariz wopujczjiw. Kuchar czekné z Francżowskeje, ha zawozi sebi w Hamburku wulki hoscjencz, djej swojim hoscjam jara husto powedasche, kak jo so jomu schwo.

Nawéżki.

— Dokelj jo ratarske towarstwo pji Tjornicé wujitnoscj ha nuznoscz skocjaczéch wikow tudé w Neswatjidli zjawńe dopokazawo, dha jo so

wot Kralowſkoho miniſterſtwa znutzkownéch naležnozcjow dowolacza konczeſéja k wotdjerjeńu méſatźnéch ſkocjaczéch wikow, w zjenocjeńu z dźěwowémi wikami za zémſke méſaczé, tudomnej gmejni dawa a pjez Kralowſku krajſku direkczéju pjez poſtajene ſudniſtwo ſem wozjewiw.

Rozpomnejo to wſchitko podpiſanaj k zjawnomu nawedjeńu dawataj, zo budje ſo z wotdjerjeńom tajkich ſkocjaczéch wikow, kiž ſo pjichodźe prěńu ſredu kójdoho méſacza zméja, ſredu 6. měrcza 1850 zapotjatk tźinicz. Stanſki peńes (Stättegeld) ſo pwaczicz ńetreba.

W Neſwaczidli 1. decz. 1849.

Po porutźnoſczi kněſſtwa: Eduard Moldau, inſpektar.

W měne gmejné: Pjetr Pólenk, prědkſtojer.

List na Tebje!

Luby bratřje! Ty hižom wot někotreho časa sem mjelčiš, kaž by ći pawk hubu zapřadł. Ja sym teho dla hižom wšelakje protyki dźěłał. Najprjedy sebi myslach, zo sy ducy z Njeswačidła zamjerznył. Alje bjez tym je žałosnje tało! a Ty tola też tajki njejsy zo by ženje njeroztał. Aby, je snadź ćе wulka woda sobu wzała? Ja sebi to skoro myslić njemóžu, dokjelž Ty do njeje wulkje kruchi njedźeržiš; a potom by Ty też wěsćje něhdźje „wisajo wostał“, dokjelž dźěn to hjewak Twojemu wašnju runje napřećiwo njeje. Aby molu so ja, a Ty sedźiš kaž starosćiwa pata na jejkach Twojeje wučenosćje, a pytaš něšto prawje khmane wulanyć? Ow, njemjelč dlěhje, a wutorhń mje bórzy z mojeje njewěstosćje, wšak wěš, zo mje Twoje słowa zwjesela, kaž miłe zynki aeolskjeje harfy, kaž pluskot spěšneje rěčki, kiž so přez kwětkojtu łučku wije, kaž zwuk luboznego zwónčka, kiž k wobjedu zwoni. Twój a mój tołsty přećel a jeho mlokolubowacy susod dataj Tebje postrowić. Měj so derje! To z wutrobu přeje

Twój manuscriptowłačny
Michał Šibak.

Na. M. Delanskjeho.

Twoje poslenje připismo je so spodobało, duž njekomdź so, a pósćel bórzy zaso něšto, a napominaj też swojich přećelow!

Pźeproſcheńo.

Lubi Serbja ſu z tutém na pźichodnu wutoru (žako 5. měrcza) wětźor ſchéſtej hodźiňe do ſwomanoho dwora pźeproſcheni, zo bochu ſo na ſwińaczémi nóźkami ze ſelu ha zkiſawém kawom wokſchewili.

M. Kopri.

Zandźenu Sobotu Źita w Budéſchiňe pwaczachu:

Kórcz	Woścha		Niſcha		Średźna		Kórcz	Woścha		Niſcha		Średźna	
	Pwacziſua.							Pwacziſna.					
	tl.	nſl.	tl.	nſl.	tl.	nſl.		tl.	nſl.	tl.	nſl.	tl.	nſl.
Rójka	2	5	1	27½	2	—	Woka	2	5	2	—	2	2½
Pźeńcza	4	5	3	20	4	—	Jahwé	4	20	4	12½	4	18
Jeczmeń	1	21	1	17	1	19	Heduſchka	2	15	2	8	2	12½
Wówś	1	7½	1	2½	1	5	Běrné	—	25	—	28	—	22½
Róch	2	12½	2	7½	2	10	K. butré	—	11 3/10	—	18	—	12½

Cźiſchcjane pola K. B. Hiki.

Tźiſwo 10. 9. dźeń měrcza. Lětnik 3.

Jutnitźka.

Wudawaćej
Jakub Kućank ha Michał Cyž.

Swětne podawki.

Němczowſtwo.

Z Barlina. Pola nas ſo wěle wot wójné póweda. Na koho dha poczeňemó? No to jo nam wſcho jene! pah na Francozu, joli tam, kaj znate, tež naſchim krajam rojacza hara naſtaňe; pah na Schwiczu, haij runiź jo podwolňe do žadanoho wuhnacza cźěkařow zwoliwa, joli tež Nowe-Hród, (Neuſchatel) do poſlenej revolutźije pod bramb. wóſchnoſcź ſwuſchaczu krajinu, zaſé won ňeda. Haj tež wójna z Rakuſkej jo mójna wěcz, joli Bramborſka na ſwojich dotalnéch pucźach woſtaňe. Tež z Danſkimi móže wójna wudéricź. — Źto té prawiſch? to jo wam wſcho jene! dha dře chczeicze wó wójnu měcź? No haj, haj, tak ſo zkoro zda — naſchi wědźicźeřo chczeidźa wójnu, dokelž jim pobrachuwe mócz, krajne naležnoſcze na měrném pucźu k zbožomnomu kónczej wěſcź; — wſcho jo tak zaſchmatane, zo ſu dowěrnoſcź ha nadźiju kaj k ſamom tak tež k ludej zhubili ha wójna jo jim poſleni frědk, zo mowo tomu wotpomhane bócź. — Jo dha to prawe, tajke frědki nawożecź? — Ja wſchak to ňekhwalu, ja je haňu. — Budźe dha potém lěpe? To wſchak ja tež za to ňedźerźu. No źto dha to cźi waſchi kňeźa chczeidźa? Ladaj, kmótſe, ja chczu tebi prawicź: děź naſch lud do wójné poczehňe, — děź změje kóźda ſwójba jenoho habó wačzé ſwojich lubéch wobźarwacź, dha bdźa zabócź na wſchelake wěczé, kiž nětkoj k měrzaňu wóſchnoſcze milioné wutrobow zahoŕa. — Měniſch té, zo budźe pźez to zabóte? ňebudźe ſo to ducźé zaſé wrócźicź? ňebudźe to tež na ſwětwo pźincź, zo jo wóſchnoſcź ňetřebawſchim tajkelej tźiniwa? źtó bdźe wačzé k ňej dowěrnoſcź měcź mócz? — Běhdha Bramborſkej, joli to zuhe doſcź ňezpóznaje. — No wſchak tak ňezakadźej! móſli jenoj ſebi, Erfurtſki ſejm bdźe tón měſacz romadu ſtupicź, ha tak wěle hatź jo mi wědomne, ſu tam tola prawe duſchni ludźo wuzwoleni. — Ja cźe proſchu, ňerétź mi wot Erfurta; to jo te ňezbožo, zo kral jón ňecha zpadnécź dacź. — Kral jo tež wracźlawſkoho biſkopa Diepenbroka do Erfurta powowaw.— Oh ňe! — Hale ňewěſcze dha, zo jo tón wotprawiw ha wot teje tźeſcze ňerodźi? — tón jo mudré. — Lejcze jenoj, źto mi ruňe mój ſwak z měſta. póweda: kral jo zkadźuwaňo erfurtſkoho ſejma na ňewěſte tźaſé wotſtorcźiw. To jo dře, dha traź wot cźěwoj wěczé nitźo ňebudźe. Ha móſlicze ſebi jenoj, naſch kral pźeczé wačzé ſwojich pźeczelow zubi: Heſſen-Kaſélſka jo tež wot Bramborſkoho źienoſcźeňa wuſtupiwa; ha w Badénſkej bóchu tež Bramborſkich radſcho źtó wě dźe rodźili hale woni ſebi pomhacź ňemóźa, dokelž źanu ſamoſtatnoſcź ha ſwobodnoſcź nimaja. Badénſka hižon jo nimale kaž bramborſka krajina. —

No dha zkoro nichtón wačé wósche wostacz ńebudje hatj mó Bramborsczé sami. — Mi so to tola woprawdje dźiwńe bócz zda. Nimale wschitkeřeńe němske nowiné za Bramborsku pisaja, ha ju kwala, ha w zjenosczeńu z ńej jentźke mójne zbožo za němczowstwo pótaja, ha namakacz so nadja; — za Rakusku nichtón ńepisa — ju wschudźom haňa ha zadspeja, ha tola dźeń wote dńa Rakuska wačé pźipada dóstańe. —

Na 25. febr. méjeschtaj bramb. komoře poslene posejdźeńo, ha zapóswanczé póńdja dom. Wonej staj w tutéch dńach hijczen jara pilnej bowoj ha wele prědkleižaczéch natźiskow, z wetscha be wschoho jednańa, pźijawoj. Dowho ńeismó nidźe na swécze tajkich podwolnéch ha poswuschnéch zapóswanczow zromadźenéch widźeli kaž w Barliňe.

Bramborski kral jo sebi nóźku raniw ha rana jo tak zwa, zo wozo ńesme wopuschczicz.

Wot bramb. wójska, kiž so woko Erfurta zromadźiwo, poczanu 10,000 muži z Baterijami na bajernske pownóczne mezé. Wo méscje Koburg budje wojerska wóschnoscz. —

Rakuska jo natźisk noweje wustawé za němske kraje wupóswawa. Wo tejsamej jo postajene, zo změje wo wóschim zastojnstwe zařadwańa němskich należnosczow Rakuska 2 — Bramborska 2 — ha Baiernska 1 wós. Na druhe kraje ńejo kedźbu brane. —

Sedmihródska jo z nowa zasé wot Rusow wobsadźena. Kaž réka, jo so to toho dla stawo, zo bó rak. wójsko z wetschej moczu na swojich němskich ha italskich mezach wustupwacz mowo.

Réka Dunaw jo w Wuherskej zawosnu zkodu natźiniwa.

Z wele stronow rak. krajow swóschimó wot zkódnéch ńewedrow ha wichorow; bósnadno zczéwki wóndawschich póweszczow wot Vesuva. Hale tež zasé druhe straschne wichoré Rakuskej roja, mezé ńezpokomnoscz ha ńemér jużnéch swowanow. — Wo Bósniskej, kiž z Krowatiskej mezuje, su so Swowéno zasé pźeczźiwo turk. wóschnoscźi pozbenéli. Tež rak. prascheno ze Sultanom hijczen ńejo zařaduwane.

Griechiska. Jandźelska jo trochu pźestawa, bohich Griechow scharwacz. Wone so zda, zo jo so Franczowskej radźiwo, tutu należnoscz zařadwacz.

Z Roma. Wo Terraczina jo wschitko za bliski pźikład Bamuża pźihotuwane. Franczowski wóschi w Rome jo swojim wojakam wozjewiw, zo budja wo krótkim nékotre regimeté Rakuskich do Roma pźiczanécz ha jich napominaw, z luboscźu téchsaméch hořewzacz. —

Ze Serbow.

Z Bohecz mostow. Wulka woda ha jawosné wětźik bèchu wina, zo dowhi tźas ńemójach won hicz. Déj pak ńedawno tak řane dné nutźstupichu, tak ńemójach so wačé domach zdźerjecz; ha dokelž nam w Jutnitźczé drudé ze sakskich Delan nèźto wot Serbowstwa pisali bèchu, tak chczéch hicz so sam ze swojimaj wotźomaj ha wuschomaj pźepokazacz, kak tam tola z nim steji. Ja podach so tohodla nimo Neswatźidwa (dźej móju druhi krótź bóńtź) najpředé do Koslowa. Pola Falenta wuladach „Tydź. Nowiné" na blidźe lejźo. To moju serbsku wutrobu bóle wokźewi, hatź źklencza piwa moje cjèwo, hatź runiź piwo tej hubene ńebèsche. Bórzé zhonich tej, zo so tam wo wsé Jutnitźka pilńe tźita; tej namaka so tam jedén sobustaw „Matźiczé serbskeje". W Koslowe bèsche so mi hako Serbej deře spodobawo, ja dźèch dale do Nowoslicz. Zo budu tam Serbstwo deře zastupene namakacz, toho so nadźijach. Ja tej so wo tém ńebèch moliw! Déj so ńenujczé praschach, kak tam ze Serbstwom steji, tak dóstach jara spokojne wotmojeńo, dokelž ma tam skoro kóźdé dobru serbsku wutrobu. Jutnitźku jich tam wele sobu tźita;

tola pak dérbja, kaj swóschach, tam hijcje nékotsi bócj, kotsij wot neje nerodja, habó wele wacé zo ju radé tjitaju, hale tola sobu nedjerja, hatjrunij to dere móli. Dale swóschach z wesowoscju, zo so tam tej „Tydj. Now." tjitaju ha zo jo tej „Matjicza serbska" tam zastupena! Déj dale do Ralbicz pjindjech, tak wobkrucji mi dobré pjecjel, zo tam ze Serbstwom dere steji. Zwetjoh wschitcé su za Serbstwo zahoreni (jenoj z nékotrémi wumeneněmi); to hijom na tém zjawne widjimó, zo so tam nimale 20, praj dwaczéczi Jutnitjkow sobu tjita, wósche toho hijcje nékotre „Tydj. Nowiné", ha jo tam tej schéscj sobustawow „Matjiczé serbskeje"!*) Hale serbske napisma na putjnikach, kaj w Nowosliczé, hijcje jow newuladach! (Ja so pak nadjiju, déj zasé do Ralbicz pjindu — ha to budje wokowo swatkow — zo tam je potém namakam!). Déj bech do Konecz pjischow, tak so moja zraduwacza wutroba do zrudobé pjewobrocji, déj widjach ha swóschach, zo tam hatj dotal jenoj mawo wutrobow za Serbstwo bije. Zjawne dopokasmo toholej wobkrutjena mamó, déj rozpomnimó, zo so tam jenoj 2, tjitaj dwej jenitjkej Jutnitjczé djerjitej, kaj bó mi wobkrutjene! Hatjrunij jo tam burow doscj — ha bez nimi tej zamójitéch burow! — Nétk djech do Schunowa k piwarczej. Hatjrunij bé tam khétra besada so zejschwa, ha hatjrunij, kaj swóschach, so tam djeń wo te dňa wulka besada zkhadjuje, tak tola bohujel tam podarmo za Jutnitjku habó Tydj. Now. wokow ladach! To horliwu serbsku wutrobu zrudji, déj do tak wuberněch piwněch khéjow w Serbach stupi, ha tam anicz jenu serbsku nowinu newulada! Hewak pak w Schunowe wele ludji kójdé tédjeń zwesowoscju na Jutnitjku tjaka ha potom ju radé tjita, kaj mi jedén wobstarené muj powedasche; po tajkim tej tudé Konetjanow pjetřechja! Ja so potom zasé wrócjich (dokelj bésche hijon popowňo ha wetjor tola zasé domoj dérbjach) ha pjindjech do Trupina. Tej tu su dobri Serbja ha tjitaju z djélom Jutnitjku ha z djélom Nowiné. Naposledku zweselich hijcje so wulcjé, ha to w Rakeczé, déj tam pola pjekupcza Sajberlicha na blidje lejjo „Jutnitjku ha Tydj. Nowiny" wuladach, tej pódla nazhonich, zo so tam waczé „Tydj. Nowinow" djerji. Déj bech tu zklentjku winka wurazéw, podach so pji jasném mésatjku zasé domoj zwesowej nadjiju na nétk zakcjéte lépsche tjasé Serbowstwa! Lejcje moji lubi tjitaro! Taklej w tamném djélu sakkich Delan ze Serbstwom stoji. Na Jutré chczu so zasé won podacj ha nékotréch druhich wsach so rozladacj. Nitjo za zwo!

Wasch Kizna. Nebojso.

Z Radwoňa. Serbska dobrocjiwoscj ha nutnoscj za Boju tjescj jeni newoswabi. Nétjischi tjas jo zawérno zrudné ha cjejki; kójdé ma nuzé ha haré doscj, swoje nainuznische potrébnoscje zpokojicj: Ha tola su mnohe ha wulke daré, kotrej su naschomu Bojomu domei zkrótka darene. Mó smó dostali:

a) tzi Réswa, jene tjerwene, jene zelene ha jene tjorne. b) Jenu dowhu Albu, c) jene wosebne Velum. d) jenu krasnu Bórzu, e) schéscj rubow na wowtaré, f) jedén rub na Tabernakel g) jedén rub ha dwai swécjeňkai na sw. Marine wowtar, h) ťane nuchawki na wulki wowtar, i) jene Antipendium (pjistawk k wowtarei) k) dwé koschélczé za Swujownikow l) Knezomai nowe méczki, m) krasné wosobné

*) Djej ma wóhu, tam roscje. Red.

Třepen k Swěczeńkam na św. Boscziowó wowtar, kotréž budže posdžischo z tém napismom: k Česći swjatomu Boscianei wudébené, n) dwoje hanki z taleromai k wowtarei ha jenu khanu k dupe wot naschoho předawschoho Kněza Dr. Geißleła o) pjez hromaduzwojeńo nowo mahré z ranei tjornei pwachtu (k jeje dopwaczeńu dře nam hijczen někotre toleře pobrachuwu.)

Dokelj někotzi wot téchlei dobroczeřow nam czéle neznaczi su, ha so tej wo druhich wosadach namakaja, wuprawimó tu ztém wschitkim, kij pjez telei daruwańo nasch Boji dom tak řeńe wudébéli su, zjawńe nasch wutrobné dżak. Bóh chczéw jich daré, kotrej su woni k spěchuwańu joho tjescje darili, za jedén khwalbné sebi spodobné wopor zpósnacj ha jich za to ztjasnémi ha wěcjnémi kubwawi bohatje žonuwacj.

Czi Prědkstojiczeřo.

Dobré žort. Lěkar ńeře do towarstwa pjischow. „Dje sé wtjora bow?" so joho pjeczel praschesche. „Ja dérbjach, méńesche lěkar, do H.... tam jedén němcz serbski wukńe, ha jo sebi pji tém zazék zwamaw"

M. N. Zandjene tjiswo Jutnitjki pjińese pod podpismom Jurij Hawjtén Bjarnad nastawk, kotréž najpředé wot wuzwoleńa, potom wot skutkuwańa za Serbow na dreždjanskim sejńe so wuprawi. Hatjrońe sém wo wacé hatj jeném nastupańu z tutém pjez jene, da nemóju so tola wo wschém z ním zjenoczicj. Zo su naschi Serbja pji poslenim wuzwoleńu jara ńerodni bóli, ńemóže nichtón prěcj, zo su sebi pjez to žkodjili jo tež wěste; dokelj pji někajkim djelbrańu hodjesche so w 11. wokresu tež do 1. komoré Serb, nasch tjescjené Seifert wuzwolicj. Tónsamón bó, kaž sém pjeswědsené wěsczi wo kóždém nastupańu za zbožo ha lěpsche Serbow rětjaw ha wojuwaw.

Po tém so Němczam, kaž k. Schenkej, kij su naschu wěcz podperali, dżak ha khwalba wuprají; to jo ruńe tak sdobne kaž sprawne. Tón tjescjené dopisowar ńesmědjaw pak pji tém na k. hrabju Hohenthala zapomnicj. Wón běsche tón préni, kaž sém zonicj skwadnoscj měw, kij nańet zaposwancza Pětra Czéja z radoscju powita, ha wobjarwasche, zo jón ńejo sobu podpisacj ha tak k swojej samsnej nalejnoscji stjinicj mow. Tej joho podnańet wopokaza joho pjeczelne zmósleńo pjeczjiwo Serbam ha ńebesche tón samón za nas bez wažnoscje. — Zo pak hijczen tón habo tamón Němcz wot panswowanskich hibańow ha wot ńedowéré Serbow pjeczjiwo Němczam bledji, ńemóže nas na žane waschńo molicj. Kójdé rozomné ha někak rozladané tjwówek wě, žto ma wot toho djerjecj; tej jo na tajke rětje wot zapóswancza Czéja czéle po zaswužbe ha wěrnoscji wotmowene. Serbow dowěra pjeczjiwo Němczowstwu budže wo tej měře pjibéracj, kaž budža Němczé pjeczjiwo nam sprawni.

Z Jězenczow. Nam jo k wuschomaj pjischwo, zo jo jena pilna tjitarka Jutnitjki (poskajcje, poskajcje, wó mwode holczé!) w sakskich delanach dérbjawa prajicj, zo hijczje chcze ju jenož tónlej mésacz sobu djerjecj, potom pak wottedacj, dokelj tam žane „mawe kuski," k. r. smèschki jaczé ńenamaka, kaž w přenich tjiswach t. l. Jenož tohodla jo sebi wona Jutnitjku dawa zamojicj! Nó, mó so ji to ńedjiwamó, žto jo ji na politiczé wěte lejžane? Tolej ńech sebi czi tjitarło Jutnitjki za wuschi téknu, kotsiž chczedja lutu politiku, ha jenož politiku! Z toho pak widjimó, zo dérbi w Jutnitjczé wscho zastupene bódž, politika tak deře, kaž nowinki ze Serbow, ha pódla tež někotre „smèschki," tak zo tam kójdé tjitar nějto spodobne namaka. Tohodla so pak tež nichtó hórschicj ńedérbi, déž wón wschitko po swojej mósli ńenamaka, dokelj wone jo znajowne, zo so jenom nějto ńezpodoba, žtož so druhom ruńe praiwe lubi! —

Dźěczi ha kwětki.

(Daleweźdźeńo.)

Ńezrozeměné wot těch, kiž z nim w jenej starobe běchu, móslesche wón khwilku, zo snadź su wschitke joho mósle són bóli. Wón tźujesche potřebnosćj so pźepokazaćj; zo prawe ma, to prawesche jomu joho wutroba; wón dérbesche so wuznaćj nękomu tajkomu, kiž bó joho zrozemiw; tohodla bężesche k cźecźe.

„Ja proschu, cźeta — řekné Michaw do jstwé stupiwschi, ńejo Bóh sam te kwětki tak řeńe wudébiw?"

„„Tak jo moje dźěczo!""

„Ńejwěrno, kwětki su k tomu zo bóchu je dźěczi torhali?" zawowa Jurij:

„Ńejwěrno, zo nicz? zawowa tu Michaw — wschak kwětki lubuja kwětki, kaž tźwówěk tźwówěka."

„„Kwětka, moje dźěczo, wotmoji kńeni Wornarowa, kwětka ńelubuje, dokelž ani duschu, ani mósle nima, ale roscźe za tźwówěka póchi, jěźe ha lěkarstwa dla.""

„Ach, moja cźeta, řekné Michaw, jo da Bóh to wschitko tźwówěka dla stworiw, ha źto tźwówěk za to Bohu lubom kńezej tźini?"

„„Wón jo jomu za to winojté pobožné, poswuschné, dobré bóćz, wschitkich lubo měćz, ha na nikoho so ńeněwaćz, ha Boha luboh kńeza wósche wschoho lubuwaćz.""

„Ale, moja cźeta — dźesche Michaw — móže da to bóćz, zo bó kwětka zeskhadźawa, ze zeńe wodu srěbawa, rosu piwa, ha swónczu so wotewriwa samoho tźwówěka dla? Ha w puscźiňe, dźej ludźo ńejsu, su tola tež kwětki?"

Kńeni Wornarowa, pźez telej prascheńo trochu zamolena, wotmoji, zo bó jenoź te dźěczo wotbówa: „„Tam ńejsu źane!""

Michaw so zamósli. „Ha kak ludźo wo tém wěźa, dźěj tam źane ludźo ńejsu?"

„„Z tźasami pźindu tam woni —"" wotmoji kńeni.

„Ha kwětki tam nědom wurostu, tak khětse hatź ludźo pźindu?"

„„Zawěscźi, jolizo su wuséte!""

„Ale same wot so so nenańdu?"

„„Ně!""

„Mi so źda, cźeta, zo jo Bóh tón kńez kwětki jich samóch dla stworiw. Ludźo su so jenoź tak narětźeli, zo bó jim nichtón ńewobaraw je torhaćz."

„Źto té bajesch? Michałe! — zawowa kńez Wornar z rubém wosom z kanapeja stanéwschi, na kotrémź bésche wo měře trubku kuriw — cźeta to lěpe rozemi hatź té!"

Michaw so wuja bojesche, ha wotmelkné. Na róźe, kiž w wokńe stojachu, ladajo, pomósli sebi: Tute róźe tu ńejsu same pźischli, bohe jate, kak su swoje kwětki k woknu zwobroczeli, kak do dwora won ladaja, kak cźěmno dérbi jim tu bóćz! kak blěde tola su. Tamne kiž pźed woknom rostu na powětse su wěle řeńsche.

„Cźeta, woprascha so wón znowa ju złochka za sukńu torhajo, ha bojaźňe na wuja poladujo — su te róźe ze zarodé?"

„„Haj, ze zarodé su.""

„Tesame?"

„„Haj, tesame!""

Potom wotmelkné wón ha zamósli so znowa. Jurij twařesche na blidźe ród z khartow, ha dujo jon zasé powali. Maŕa wěźesche źiwu rozmowu ze swojej popku. Michaw ladasche ha móslesche.

„Cźeta — potźa wón z cźicha, wuladajo zo bě Jurowé ród panéw — padaju tež nasche domé tak, déź mócźné wětr zaduje?"

„„Z tźasami, déź su hubeňe twařene, stańe so to.""

„Ha déź su deře twařene, dře wětźňe stoja?"

„„Ně, jenoź dowho.""

„Kak dowho?"

„„Wschelako, z tźasom jara wěle lět! daloko wot nas, w najhorcźischim dźělu swěta, kotréź so Afrika měnuje, jo kraj Egyptowska, tam stoja twařeňa, źawosňe wilke, zwonka na tón ród po-

domne, kotréž tamlej Jurij staja, ha dokelž su tak wilke ha kaměntne, su wele tawzent ludži pjětrali.""

„Kak so tute twařeňa menuja?"

„„Piramidé!""

„Su to czérkwe habo domé?"

„„Rowé!""

„Ha rowé su ludži pjětrali! — djesche Michaw — ha domé, w kotréž mó bódlimó, snadž bórzé rozparu?"

„„Za sto lět wacze nejsu.""

„Ha žto potom?"

„„Pak je něchtón znowa natwari, pak nicz!"

„Ha žto budže na témlej měscje?"

„„Wscho móže tu nastacz abo nitžo, polo, czérkeň, kérchow, ródž.""

„Ha žadén tžwówek ňebudže wědjecz, zo smó tu bódlili?""

„„Wěsczi nicz!""

„To jo zrudňe — řekné Michaw — ha na tém měscje, djež mó wumrejemó, móža so druzé weselicz?"

„„Tžomu nicz?""

„Michale, wschak tola bledžisch, kaž bez rozoma, prajesche kňez Wornar, ha cjecje wostudu natžinisch. K tžomu tajke prascheňa, jolizo chczesch so praschecz, da praschej so nězto rozomnische! Žto jo tebi na tém: žto tu jo, ha žto tu budže? Tžomu so radscho ňepraschesch, kak so žito sěje, kak so polo wora, kak so wowé korma, kak so kupuje ha pjedawa?"

„Ha tžomu to, wujo, prajesche Michaw?"

„„Wschako budjesch něde ratar!""

„Ně!"

„„Ha tžohodla nicz? žto to móslisch djěwacz?""

„Ja ňewěm — ja budu móslicz na Boha luboh kňeza ha na kwětki!"

Kňez ha kňeni Wornarowa na sebe poladnéschtaj, ha poladnéwschi sebi woboj dwaj k zrozeměňu daschtaj, žtož tola zrozemiwoj ňeběschtaj. Ha Jurij zawowa:

„Maczi, ja budu wojak, zmeju swěczate epoleté, ha pera na kwobuczé, ha žkórňe z podkowkami ha wilke slěborne wotrohi. Ja poczahnu do wójné, budu so bicz, pobiju wschitkich ha budu general, ha potom kral, ha wožeňu so z jara ranej kralownu. Ta zmeje, kaž so w bajczé powěda, měsatžk na tžole, ha drastu z wězdami, ha budže parle pwakacz — Ně, pwakacz ňebudže — tžomu pwakacz, mój budjemoj jara zbožomnaj, zmejemoj wilki zwoté ród ha brillantowe wokna."

„„Ha žto budjetaj djěwacz?"" woprascha so macz swojoho sénka watkujo.

„Mój budjemoj so řeňe wuhotowacz, ha budjemoj sejdjecz kaž nan ha macz, ha změjemoj wostudu:

Starschej so smějeschtaj.

„„Tžoho dla wostudu? Wschak so namaj ňewostudži.""

„Ale jo to mójno, spochi na kanapeju sejdjecz ha wostudu ňemécz?"

„„Wschak mamoj djěwo!""

„Haj, macz žtrémpé žtrěkuje ha nan z nohu cjumpe."

„„Nan husto pische, ha mósli pjeczé nězto, ha ja, děž ňedjěwam sebi tez nězto móslu.""

„Ach, tžomu móslicz, ja sebi móslicz ňebudu, tžomu bó to bówo?" To jo žawosne wostudne! Ja budu wokow běhacz. Aj Maňa, děž budu kral, da budjesch widjecz, kajku řanu drastu chczu twojej popczé kupicz! Ha nanej ha maczeri budu dacz wele, wele — czewó měch peňez, dokelž nan ha macz jara peňezé lubujetaj."

„„Marka, žto budjesch da té tžinicz?"" woprascha so nan, kotromuž so to spodobasche.

„Ja ňewěm, nanko, kak to budže! ale kaž so mi zda, děž budu wotroscjena, budu ja prawa kňežnitžka, potom budu sědacz na kanapeju, wschitczé budža so kemni kwonicz ha mi ruku koschicz. Ja ňezměju žanu pěstontžu ha tez žanu popku wacz, budu pjed hoscjemi wele rětjecz ha so smecz; mi budže dowolene so hotwacz hatž do snědaňa — dokelž budu jara řana. Lej, tu me wolada jedén bohaté kňez, woženi so zo mnu, ha potom kupimoj sebi dwě djěsczi, budjemoj jej

wotczahnécz ha lubuwacz, kaž nan ha macz nas. Ha potom, déž zestaŕu, da zméju méſto popki pſétžka, budu bréle noſécz, dżeń wote dńa ke mſchi khodżicz, na wſchitkich ludżi ſwaŕecz, žtrémpé žtrétwacz ha zéwacz."

„Ha té Michale, kajke chczeſch té žiwéno? žto bó ſo tebi najlépe ſpodobawo?

Dżéczo ſo zatżerweni, polada wokow, ha praŵeſche ze ſélzami: „Ja budu móſlicz na Boha ha na kwétki!"

„„Ha budżeſch da tak zbožomné?""

„O né, wotmowi ſérota, ſélzé zetrejo, ja ńebudu zbožomné, doniž nana ha macz ńewoladam."

Czeta polada na ńoho, ha wokoſcha joho nuta.

„Néwérno, woni nédé wuńdu z kérchowa, ze ſpodé trawé, kotraž nad nimi roſcže, ze ſpodé kaméni, kotrež jich czižcza? wopraſcha ſo wón z czicha — budu jich nédé woladacz, czeta? budża woni ńe tak lubo mécz, kaž czeta Maŕu ha Juŕa?"

„„Budża, lubo dżéžo, hale ńepwatž, dżicže ſo zaŵeſelicz, bežcže ha rajcže hudbabu.""

Hudbabu! wowaſchtej dżéſczi, ha czehńeſchtej Michawa za ſobu, kotréž hižczen ſélzé třejo z czicha praŵi: „Ja bóch radſcho móſliw na Boha, na nana ha macz, ha na kwétki."

„Dżiwne dżéczo — řekné kńez Wornar, trubku wotpowožiwſchi — nejwérno Hanża, ja móſlu, zo wón hižczen rozom zubi, dokekž ſo jom nézto tajke bezrozomne w mozach ŵercži, poſpochi wón na nana ha macz ſpomina." —

„„Boha ſotra — wotmoji kńeni Wornarowa, Bóh daj, zo bó jeje dżéco zbožomniſche bówo, hatž wona bé. Ha w duchu pomóſli ta wboha žona: Bóh daj, zo bó zbožomniſche bówo hatž mó wſchitczé. Kńez Wornar polada na ſwoju žonu, ha nézto ſpéwajo dżéſche ſebi nowu trubku natékacz.

Zbérki.

* Kral Heinrich IV. bé ſo néhdé na hontwe zabwudżiw, ha ſwojich ludżi zubiw. Hatž bé zaſé na prawé pucz pžijéw, zetéka joho bur, kiž na wiki dżéſche. „No buriko, dże ſtupaſch?" praŵi kral. „Do méſta!" wotmoji bur. Wonej ſo romadżie dale podaſchtaj, kral na końu, bur pódla beižo ha wſchelake ſebi pówedaſchtaj, tež wot krala bé rétž. „Ja bóch tola radé krala woladaw," ńeńeſche bur. „Wéſch té žto, wotmoji tamón, toho mózeſch bórzé widżecz — pój jenoj zo mnu, ja k ńomu jédu." „Jo?" zawowa ŵeſele burik, „to bó mi jara lubo bowo — hale na tžim jo wón k zpóznaczu?" „To chczu czi ja tej praŵicz, řekné kral; tak khéczé hatž budżemoj k méſtjanſkim rotam pžincz, dha kedżbuj, kotré zméje kwobuk na wowe, tón je jo. Bez tém ſo wonej k rotam pžibližuwaſchtaj, dżeiž kralowſczé hajnczé ha tſelerо na krala tžakachu, ha z nahimi wowami poſtrowichu. Bur pak ha kiž z ńim bé, zkhowaſchtaj kwobuczé na wowe. Nétk kral ſmejo na bura potża: „widżiſch nétk, kotré jo kral?" „Ja ńeŵem, žto dérbu praŵicz," wurazé bur, „ hale jedén wot naj dérbi kral bócz!" —

* Po jenej lipſtjanſkej haſé, wo kotrejž bétnarſke ſudobja dżéwachu, dżéſche néhdé jara woſobńe hordże tžiňaczé tžwojek nimo ha dżerżeſche ſwoju jenu rukajczu wo z pérſczeńemi napełńenej ruczé. „Mižtre! ladajcže jenoj, kajku mnohoſcz pérſczeńow tón ma." „Nezabódž! mój ſénko" praŵeſche mižtr, „kózde hubene ſudobjo třeba ŵele wobrutžow.

* Macz ſwaŕeſche ſwojoho ſéna, kiž bé wulki piczk žawoſńe, ha praŵi jomu bez druhimi tež: té ſé kaž wów. Nicz tola tak, praŵi nan, kiž bé tej pžitomné. Žto, zawowa macz, té dře ménisch, za ja tej ńerodże hižczen kžiwdu tžiňu? Ne wſchak, řekné nan, nicz jomu hale ſkocżeczu tžiňiſch ńeprawdu, — dże ſé té panoho wowa widżawa? —

Sejmſke pówéſczże. Druha komora jo ſo nétk tež wo némſkich naležnoſczach dojednawa. Wotwoſwańo czéle hinak wupaže hatž w 1. komore. Wona ſo za zjenoſczeńo z Bramborſkej wupraŵi. To pak, wo tžimž woboj komore pžijenej ńejſtaj, nitžo ńepwaczi. Potajkim dře bdże czéwo jednańo podarmo.

Dale jo so 1. komoře kral. natžisk pžijaw, po kotrémž jo zakoń wot wobladuwańa cžěwow wuzbeńené. Cžěwne žoné změja pžichodńe to wobstaracž, na kotréchž bdže wosebne pžipokazuwańo k tomu wudate. Pži cžěwach dźěčžow ma baba to wobstaracž.

Nawěžki.

Wo pžichodném tžisźe budžemó naschim tžitarám list wot znatoho Serba z daloka sobudźělicž. Menujcžé kń. Brühl z Rubelcžicž, předawschi kapwan w Radworu jo pisaw.

Redaktzija jo wo tutém tžasu wele pžipismow bez mena ha podpisma dóstawa. Témsamém wozjewimó, zo tajke nitžo do Jutnitžki ńestajimó. Knaiměnschom dérbi Redaktzija meno wědźecž, bórńe so tež žiawńe ńewozjewiwo. — Jenomu tajkomu ńeznatomu, kiž jo nam nastawk wot k.... czérkwe pžipósław, bódž prawene, zo su pžizpomńeńa, kaž: „jane swowo ńepžeměnicž" k najmeńschomu ńepžistojne. Redakczija hižon wě, žto ma tžinicž.

Pžichodnu sredu wetžor wosemich změje budéśke czérkwinske towarstwo zromadžiznu na schuli. kk.

W 3. tžisźe Jutnitžki rěkasche: Bratsko! mój pžijedźemoj zawěrno! zpuschcž so na to! — Bratsk dźe so krutže na to spuschcžesche, ha ja z nim, hale podarmo! Žtó ńejo pžijew? Bratskaj!!

Zajaczé smó spěschńe tzéleli!
Kurwoté tež dowho khowali!
Tola smó nětk dawno zjědli je,
Dokelž žadén Bratsk ńepžindže. —
Tež smó za Waj běwo piwo kupili,
Je pak nětkoj dawno sami wupili! —*)
Tež jedén Mikławš.

*) Čakajtaj, wój Mikławšaj, wotstorčene njeje spušćene!

W čera, 8. měrca, dopołnja 11. wumrje Jan Korla Smoleř, druhi wučeř w Łazu. Z hłubokej zrudobu wozjewimy jeho smjeré wšitkim lubym Serbam, kiž teho njeboho znajachu. Wón běše dobry wučeř, sprawny přećel a horliwy Serb. W našich wutrobach je wón sebi trajacy wopomnik założił.

Na Janka!

Dom sém pžischow, to b'dźesch zawěscži mi wěricž Tě!
Czéte mokré ha tež bwotžané!!
Pwažtž Twój sém ja deře wužiw pak,
Měj Tě za toh' wulki, towsté dźak! —
Mokrowski z Delan.

Zandženu Sobotu Žita w Budéschińe pwaczachu:

Kórcž	Wóscha		Nischa		Średžna		Kórcz	Wóscha		Nischa		Średžna	
	Pwaczisna.							Pwaczisna.					
	tl.	nsl.	tl.	nsl.	tl.	nsl.		tl.	nsl.	tl.	nsl.	tl.	nsl.
Rójka	2	5	1	27½	2	—	Woka	2	5	2	—	2	2½
Pžeńcza	4	5	3	20	4	—	Jahwé	4	20	4	12½	4	18
Jecžmeń	1	21	1	17	1	19	Heduschka	2	15	2	8	2	12½
Wóws	1	7½	1	2½	1	5	Běrné	—	25	—	28	—	22½
Róch	2	12½	2	7½	2	10	K. butré	—	11 3/10	—	18	—	12½

Cžischcžane pola K. B. Hiki.

Tźiſwo 11. 16. dźeń měrcza. Lětnik 3.

Jutnitźka.

Wudawařej
Jakub Kućank ha Michał Cyž.

List z Afriki.

Kóždomu tźwojekej jo lubo, déž po dowhim tźaſu wot ſwojich znatéch z daloka něźto ſwóſchi. Tohodla nadźije ſo redakcźija Jutnitźki, ſcźěhuwacze pówěſtwa, kotrež ſu z liſta tźeſcźownoho nětk wo Africźé pźebowaczoho Serba dońedoſtoinoho kněza Jakuba Brühla z Rubeltźicz nědawſchoho Kapwana w Radwońu wzate, budźa ſo naſchim Serbam tźim bóle ſpodobacz, hatź jo jich wěle bez nimi, kiž ſu z nim předé wobkhadźuwali, ha joho wěſcźi hižcźen wo dobrém wopomněczu wobkhowali. Wón taklej piſa:

„Ja ſém něklej wo Africźé, wo Oran, w jenej krajiňe Algierſkeje, ha zaſtupu wo němſkej Koloniji Stidia duſchow-paſtěřa be wſcheje zdé. Ztoz třebam, dóſtanu ja wot mojoho duchownoho řada, kaž tež wot algierſkoho biſkopa; dérbu ſo potajkim jara zlutniwe źiwicz. Hale ja ſo nadźiju, zo budźe zkoro lěpe. Z krótka traz hižon budźe krajna wóſchnoſcz tudé varu zawożicz, z kotrejuž jo potém jena zda wot 1800 frankow, to jo nimale 500 toleř, źjenoſcźena. Ha ňebudźe ſo tež ruňe won za mňe hako ſtawa z Jězuſowoho řada hodźecz, tajke měſto na wobſtajne tźaſé zaſtupicz, hale jenoj tak dowho, hatź kń. biſkop druhoho duchownoho ňenamaka; da ſebi móſlu, potém z tejſamej zdu k vikarej wot krajiné Oran wuzwolené bócz, kiž ma pźiſwuſchnoſcz, wſchitke blaki, dźež ſo němſcźé namakaju, tźas wot tźaſa wobóňcz, ha wſchudźom, tak dowho hatź třeba jo, pźebowacz.— Němſkej duchownej ſmoj tudé jenoj dwai: ja ha jedén ſwětné duchowné, wěſté Kney, varar wo Arzew. Ja ſém varar ha wutźer, wſcho hromadźe; hale dokelź dérbu na druhich blakach pomhacz, ſém huſto nuzowané, moje měſto wopuſchcźicz. —

Ztoz ſtrowotu naſtupa, jo tudé za wſchitkich, kiž z pownóczněch krajow pźikhadźeja, jara zrudňe. Přeňe léto ſu lute khoroſcźe, woſobňe źémicza. Mi ſo naipředé noha jětſeſche, ha ſurowe boleſche; potém pźimné ňe druha khoroſcz, kiž ňe tak woſwabi, zo ňemóžach khodźicz ani na koňu wutracz (daloke pucźe tźinimó mó na koňu.) Tak pźetźinich ja cźewó měſacz, ha potém hatź běch ſo z Bożej pomoczu zas trochu źrebaw, popaźe ňe źémicza, dokelź běch ſo w noczé, dźež dérbjach daloko khoromu hicz, zaźémniw. Wot tohoſej tźaſa ſem ju nětk hižon 4 krótź poměw, ha ňejſém ſebi zadén dźeń wěſté, dźež ſo ňewróczi; dokelź wodňo jo pola nas tež w źéňe jara tźopwo, w noczé

pak surowe zéma, toho wótroho wétsika dla kotréž wot moła pžindze. (Moja wes lejži czéle pži moru.)

Kholera jo ha kněži hižczen pžeczé pola nas; ja sém na žtéroch blakach za sobu téch wot ňeje napaňenéch ze św. sakramentami wobstaraw. Najpřédé wo Arzew, džež dérbjach tamnoho varaňa, kiž bé zkhořew ha wotejschow, zastupicz. Wone bésche ruňe přeňi džeň winowcza hatž tam kholera wuděri. Nimale czéwó džeň dérbjach wo spitalu pžetžinicz. (To jo moje staine džéwo, tak dowho hatž wo Africzé pžebowam.) Zkoro wschitsé khori, kiž tu tedém leižachu, bóchu natékňeni ha wumřechu husto za dzesacz ha ňeňe hodžiuow; bes nimi tež wéle téch, kiž khoréch wotladachu ha jim swužachu. Na nékotréch dňach zemřechu wschiczé, kiž bóchu wot tejelej zweje khoroscze napaňeni. Bojoscz pžed ňeju bé tak wulka, zo wschitko, žtož mózesche, czékasche. Ja ha varar Kney, kiž bé so bez tém wustrowené wróczíw, méjachmoj wodňo ha w noczé dzéwacz, khoréch wopraweczz ha mordwóch řebacz. Wéscži peczina wobodleri jo w témlej blaku wumřewa.

Déž bé jow towsche nimo, pžewezech so na wodze do Oran, jenoho města z 30,000 wobodleřami, džež wopomňené mór ze wschitkej swojej surowosczu kněžesche. Jow wo wojerskim spitalu, džež zandzene léto wo mésaczomaj september ha oktober wschédňe 1300 khoréch lejžesche, zemře wopředka kóždé džeň wacz, déžli 100, bez nimi tež zkoro wschiczé wotladařo khoréch ha 5 lékařo. Jow sém ja, zo bóch po móžnosczi wschitkich mréjaczéch wobstaraw, wnoczé ha wodňo džéwaw, ha drudé czéle bez moczé bez nimi leižo wostawaw.

Na to sém te wokowo Oran leižacze wsé wopotuwaw, džež bésche žadwawa khoroscz tež khétře zakhadzawa. Nétkoi sém zas wo mojej koloniji Stidia ha wopotuwu tam ha sém Mastagene, jene 3 hodžiné wotleižane ha wot móra czesczé prudzene město. Žtož ňe samoho nastupa sém, Bohu bódž wéczné dzak, hatž dotal pžeczé deře wotejschow ha wot tejeleje surowéje khoroscze ňeraňené zwostaw.

Afrika, wosobňe krajina Oran wéle tawzéntow předé tžasa do rowa pžiňese, ha ruňe tak wéle hubenéch ha ňezbóžnéch tžini. Džež jo wodé doscz jo pwódné, jara pwódné kraj; džež pak žane kužowó ňejsu, su jara skupo žné. Najbóle séje so wo novembru, w meji ha w juniju hižon jedén domdžéwa. Déž jo deře, zpotžina wo oktobru deschczik hicz, ha to traje hatž do méręza tež haperleja. Potém pak ňejo ani mrótžawka na ňebju k widzeňu. Wodňo jo smudzacza horczota, wosobňe déž Sirokko (jižné wétsik) duje, kotréž jo tak horczé, zo wéle tžwojekow na drozé mordwóch leižo wostaňe. Zeňa pži tém tak wuskňe, zo zkoro nitžo ňeroscze, hatž tam ha sém jena kwétka, kotrež su tež wo naiwetžich puscžinach k widzeňu. Na najwótrischich wupaleňschczach nadendze jedén wo mésaczu awgustu naiřeňsche lilije, kiž najlépschu wóň sapaja. Wulke, wósoke kérki su tudé jara porédko k widzeňu; najbóle nadeňdže jedén palminé, niski žtom z wulkimi wopenawi, kawate czerňe ha hubene rosuschki, kotréchž wulka mnohoscz bohim kolonistam wéle dzéwa ha prócżé tžini. Kwétkow, kotrež su wo Ewropiskej jenoj w zarodach k namakaňu, widži jedén jow doscz ha na doscz na polu.

Nétlej jo tudé jara zrudňe. Hižon dwé lécze za so žné czéle tžiscze so ňeisu radžiwo. Wone bésche jara mawo deschczika, ha ja dérbu so dziwacz, zo zkót ha ludžo hižczen zawutnili ňejsu. Pžez méru wulkeje suchoté dla jo czéroba jara droha. Treida t. j. jeczmeň ha pžeňcza, druha so ňeséje, stejitaj jara wósoko w peňezach. Žtož loni 4 ha 5 frankow (1 tl. ha 1 tl. 10 nsl.)

pwaczesche, pwaczi lètsa 25 frankow (7 tl.) Wot wikowaňa zkoro zane rètze ňejsu. Kusk sucho dřewa sebi ludzo nazbèraja ha wezu je na swojich wosélkach tsi hodziné daloko do mèsta, dzej ani tak wele za to ňedostanu, zo móli sebi tsi mawo wojerske klébó kupicz. Ja ňewem, kha budza so bozé ludzo hatz dó zni zeziwicz.

Na 11. meje zandzenoho lèta sém mój slub wotpowoziw, sém czéle tzisczę zpokojom ha zonuwu wokomikňeňo, wo kotrémz jo ňe Bóh tón kňez k tomulej wulkomu skutkei powowaw. Loni dře so nam jara zlé dzésche, dérbjachmó wopuschczicz dom ha kraj, tola nètk jo zas kusk lèpe, ha ztó wé, hatz traz so nédé ňebudu zas k sakséńskim poňezam pzibliżicz. Bóchczeli ňe widzeli, wó ňe ňebóchcze zpóznali, ja mam zawosnu brodu; mó wschitzé damó sebi ju roscz, ha moja jo khètře pzistojna. Moje powowaňo jo czezke, mam wele pzeczíwnosczow ha wobczeznosczow, ha sém wósche toho z bolosczemi ha khorosczemi czesczé domapótané. Hale wone tez na wolozeňu ňebrachuwe. Moji prédkstojiczeřo su mi wot dweju ňéňeju lètow jene zpuzczili, ha mi staiňe wulku luboscz ha wèru wopokazali. Tez kň. biskop Pawy jo ňe loni wopotaw, ha mi wo wschém swoju zpokojnoscz wuznaw. To ňe krutosczi ha sélnosczi, zo ja tez najczesche ha najwobczeznische z wesowosczu tziňu.

Pzi tém spominam ja radé ha husto na mojich pzez moro ha tak wele krajow wote mňe rozdzèleného lubóch. Moje paczeře spéwam wschédňe serbsczé ha tzitam tez serbske knihi: Wot Krotzena za Krèstusom. Sélzé roňa so z mojeju wotzow, déz sebi ja na to pomoslu, ztoz staj mojej bratraj ha druzé wulczé dobroczeřo na mni tzinili. Bóh tón dobré nan pwacz jim to nadobňe. Praicze jim: woni su swój czesczé zaswuzené pěnes deře nawozili; woni beru dzél na pwodach mojoho czezow pownoho skutkuwaňa. Haj prajcze jim: woni su swój pěnes dali za Krèstusa ha zpomozeňo wele tawzént tzwojekow wo Africzé. Wschoho sém so ja wotřek, wschitko wopuzczíw, ha jedén pzeczíwnosczow ha sélzow powné kraj pótaw, zo bóch Krèstusowo séňo roséwaw, Boze kralestwo wuschéřaw. Haj prajcze jim: wele tawzéntow bohich dzakuwu so jim zdaloka ha prawa: Bóh zapwacz wam tawzént krotz. —

Swètne podawki.

Němczowstwo. Rakuska ha Bramborska chczetaj frankfurtske czentralske zastupne móczarstwo, tak menuwane „Interim", kiz dérbesche k 2. meje 1850 rózno hicz, na pow lèta podlèżicz. — Wo bramb. krajném wozjewěru (Staats-Anzeiger) wóndaňo stejesche, zo bramb. kneistwo, zane wotpoladaňa nima, kiz móli néhdze nèkak ewropiski mèr ha krajow pzezjenoscz zbudzicz. Mó to ňezakomdzimó, naschim tzitařam sobudzèlicz, dokelz smó wo poslenim tzisśwe Jut. tomu napzeczíwne pówescze sobudzèlili. Nichtón pak ňewèri, zo budze nasch kral schwiczarsku krajinu nowé-hród tak khèczé zpadnécz dacz. — Bramborska jo wobzankněwa, zo chcze Hanoversku wo Frankfurcze wobzkorzicz, dokelz jo swój slub zwamawa ha z bramb. zwazka wustupiwa. — Sachsénska ňech so tez na kedzbu bèře. —

Znaté kň. ze Schmerling budze w porutznosczi rak. wóschnoscze do Frankfurta póswané. Tón hizom budze jim dorétzecz. —

Zasé jene nowo tsjokralowske zjenosczeňo jo nastawo; menuiczé bez Bajernskej, Sachsénskej ha Würtembergskej. Hanoversska ňerodzi. Rakuske jo je tez za dobre zpóznawa tola ňepodpisawa.

Hanoverski kraj nètk czéle sam za so steji. Wot Bramborskeje jo so zjawňe rozdzèliw ha z Rakuskej so tez ňecha pzisankněcz. To jo dziwňe, dokelz Hanoversska tola zane tajske kralestwo ňejo, kiz bó tak hordze wustupwacz ha czéle samo sa so wobstacz mowo.

Ztoz tu bez Bramborskej ha Schwiczé ro-

žaczu wójnu nastupa, móžu wam hako najwažnischu nowinku sobudžělicz, zo jo Franczowska czéle z tém pžezjena, dež Bramborska tu hatž do 1. mércza lonschoho léta pod swoju wóschnoscz swuschaczu krajinu nowe-hrod (Neuenburg, Neschatel) zasé žada. Hatž pak jo póweścz wérna, ňecham wobswětsicz.

Wo Wiňe bé 5. mércza wilki czérkwinski swedžeň. Wot raňa mnohé lud hasé ha torhoschczo woko czérkwe św. Žczěpana wobdawasche, wo kotreij nuczkowném bó přeňe léte wopomňeczo nastacja nascheje krajneje wustawé wobondžene.

Franczowska. Wo francz. krajnéch pokwadniczach pobrachuwasche za léto 1849 — kak wéle? — 290 milionow. Tola su naméte na wschelake lutuwaňa stajena. Za léto 1850 žada ministerstwo 1512 mil. — Komisija chcze jenož 1887 mil. dowolicz. Krajné dow jo nětk? no kak wéle ménisch? — pžez 390 mil. ha tón ministerstwow 731 mil. — Waczé hatž 49 mil. su za krajne twaŕeňo postajene. Franczowske wójsko jo 408,630 muži sélne. 75,000 třebaja za Algier — 20,000 za Italsku ha 60,000 za wobkhowaňo méra w Parizu, tak wostaňe krajne wójsko 245,000 muži. —

Z Drežďjan. Zaposwancz na drežďjanskim sejňe, z Karlowicz jo wot bramb. krala za Komisara do Erfurta postajené. Wón jo toho dla sachsénskomu sejmej božeňe prawiw, ha so swojim wuzwoleŕam poruczi.

Wo měsaczu haperleje budža kaž so póweda Rakuskej pžeczelni wérchojo so w Drežďjanach zkadžuwacz. Rakuski mwodé kheižor, kralojo Bajernskeje ha Hanoverskeje ha Würtenbergskeje.

W posedženu druheje komoré wot 12. mércza bó naňet zaposwancza P. Czéza „postaweňo serbskeje rétže móczněch prawiznikow, pži wužiskich kral. wokresněch sudach nastupacé wobradžowané ha bó jenowosňe wobzankňene: zo bó so tón w přenej komoré wujednané naňet pžijaw tola pak z mawém za Serbow wužitném pžeměňeňom.

Na jednaňu wobdžělischtaj so jenož k. duchowné Jakub ha minister Dr. Tžinski. Kňez Jakub wustupi, kaž so to wot ňoho nadžijecz mózachmó, sélňe za Serbow. Joho rétž budžemó pžichodňe sobudžělicz.

Ze Serbow.

M. II. Němczé su nam Serbam husto wuňetuwali, zo nimamó žanu tžistu rétž, hale zo dérbimó sebi husto ze swowami z jich rétže wupomhacz. To pak maju woni czéte wopaki. Serbja su swowa za wschitko méhli, žtož jenož su wuprajicz chczéli, hale pžez ňerodu, wuposcz ha někajkoho hordoho ducha su je woni khětro z němskimi pžeměňeli, jedén waczé, druhi ňeňe, ha pži tém su husto doscz pozdžischo na te prawo serbske swowo zaboli, ha po tžasu je tak nimale habó traž czéle zhubili! Djakwane Bohu, zo jo tónlej za Serbstwo tak zrudné tžas nětk zczéwa nimo, ha zo jo jomu nowo swónczo narodnoscze zakczěwo! Runij pak, kaž su sebi Serbja z němskeje rétže swowa brali ha třebali, tak tež maju Němczé wo swojej rétži wéle swowow, kotrež su ze swowjanskich nastali. Tak pžindže k. p. němske swowo „Preußen" (Pruska habó Bramborskich) wot swowjanskej swowow „po" ha „Russia" (Rusowska) (t. r. pola Rusowskej); tón kraj dósta ňeno Prussia ňenujczé dla swojoho susodstwa z Rusowskej, k tžomuž w staréch tžasach tež Litawska ha Samojetéska sobu zrozeňenej bóztej.

Ze sakskich delan. Wobstaraju da czi, kotsiž jutrowne jejka barba, tesamo tež pěňe ze serbskimi napismami? Pisař toholej widži so nuzuwané telej prascheňo tžinicz, dokelž jo ňedawno z kwadnoscz měw, někotre jejka, wot hewak wuwowanoho Serba barbene — wohladacz, hale — bohužel z němskimi napismami! — Déž te róntžka prědktžitaw bésche, tak prajesche pžiposwuchaté 84 lět staré schědžiwcz: To jo ŕane, dhé bó! pak serbski bówo, bó mi hižcze so wéle lěpe lubiwo! Zawérno, wón mějesche je praie! — M. Serb.

Z Ńeswatźidwa. Nasch hermank 6. mércza jo deře wupanéw. Na pźedań bésche 59 wowow, 2 bokaj, 72 kruwow, pźez 30 koni, 1 koza, 90 swini, 48 prosatow. Kupczow bésche tu wěle, ha bó tohodla tež wěle toho pomenowanoho skotu pźedate. Najbóle ladachu za howadami ha swiňemi; na prosatach hižczen pobrachwasche. —

M. C. Tźasto so stańe, zo so tón habo tamón z naschich tźitarow na nowe swowa hórschi, kiž smó třebali. Hatźrunij jo nascha prócza pźecze na to zwożena bówa, ludej zrozemliwe pisacź, da wschak so tola tež pźi tém tajkich swówow zminécź ńemójemó, kiž su nékotromużkuliž ńeznate ha nowe. Nitźo ńejo wohidnische hatź do jeneje rétźi swowa z czuźeje méschecź, ńech jo to do kajkejecź chcze. W Němczach kńeżesche pźed ńedawném tźasom to waschńo tak wěle hatź mójno swowow z waczonskoho habo z franczoskoho třebacź. Z toho bó husto doscź rétź nastawa, kiž ani Němcz ani Francźoza rozemiw ńebó. Z wulkej prócźu rozomnischich ludźi bó tajkej ńeduschnoscźi kóncz tźiňene. Ka pak pola nas Serbow z tém steji? Ow, źawosńe jara hubeńe! Pźiposwuchaj jenoź na tajku serbsku rozmowu! Kóźde tśecźe swowo jo němske. To so wscho měrwi wot lutéch „gor, gleich, habn h. t. d. Ha kńez „schulmejster" wutźi „lazowacź" ha „rachnowacź, hatźrunecź sebi dźécźi tež jazék zwamali ńebóchu, dé bó so jim méśto toho tźitacź ha litźicź prajicź pźiporutźiwo. Wschitkim jo deře znate, zo Němcz Serba wusměscha, ha serbsku rétź hani, déź jene jenitźke němske swowtźko wo ńej zaswóschi. Ha tola sebi nichtón tu prócźu ńewozńe, zo bó tźiśćje serbsćé rétźaw, hale hani wo swojej wupoścźi wěle bóle toho, kotréź so rozomnischo zadźerźi. Serbska rétź jo wo wěle nastupańach hižczen mawo wutwařena, to dře jo wěrno, naschi wutźeni pak staraja so za to, zo dźeń wote dńa na dospowności pźibera. Nam so nétk pźiswuscha to źtoź ńezrozemimó nicz hanicź, hale zeznacź pótacź, hejźo chczemó ńeno rozomnéch ludźi zaswużicź.

Z Budéschina. Po deřewobstatém pruhowańu wopużcźi lětusche jutré nasche gymnasium k. Ernst Mróz z Huski, zo bó na lipskej universitecźi prawo studowaw. — Budéski seminar wopużcźa k wutźerstwu deře pźihotowani po deře wobstatém pruhowańu dotalni serbscźé seminaristojo k. k. z Tźornowa pola Kańencza; Helm ze Źidowa, Buscha z Komorowa, Paulinus z Kortniczé; Bräuer z Khróscźicz.

Za burske hospodarstwa.

Wěste Heinrich Hennisch, zarodnik w Drezdźanach na mawej plawenskej hasé, tźiswo 13. wuberne neple pźedawe. Tesamo zahe zrawa, deře swodźo, mnohe so spora. Jich mawoho zela dla móźa jun krótź tak mnohe sadźane bócź hatź druhe ha zmolom po přenich so z nowa hodźa wusadźecź ha tesamo lěto hižczen dozrawa. Na nójnéch řadkach pod źklenczami su woni za schéscź tédźeńow dozrawili. Maska pwacźi 1 tl. — To dře bó tola zpótacź hódne bowo.

Z Francźowskej nam srédk pźecźiwo źkódném źitném watźkam sobudźélja. Na jenej hubji leiźachu 400 kórczé pźeńczé, kotraź bé wot źitnéch watźkow jara najrana. Hospodar junu końepje domwza, ha jón k pźenczé tékné. Na druhi dźeń so wón jara dźiwasche, hatź wulada, zo czéwo romadé źkódnéch watźkow na řadach, prékużkach ha na tźésche sejdźachu ha z kwatkom cźékachu. Hospodar z wopaczu pilńe swoju pźenczu wobrocźi ha lej — te waczki czeńechu kaź te dźécźi Jsrael z Egyptowskeje precź, tak, zo tam po nékotréch dńach nicz jena wacźé ńebe. Wot toho tźaja wón to kóźde lěto zpótasche, ha źeni so tam źana watźka wacźé ńepokaza. — Wó dérbicźe toho dla, joli chczeicźe tónej srédk nawożecź, kóźde lěto, déź jo końepje zrawé, nékotre horski tohosamoho, kajkiž z pola pźindźe, jow ha tam k źitam, kiž na hubji leiźa, powo-

žicz. Do žnow zezrawené końepje jara sélńe woňa; zo pak bo do žnow zezrawiw, dérbi hižon w mérczu wusété bócz; pozdžischo wusété tak sélńe ńewoňa ha traj doscz ńepomha.

Kuketzanska piwarňa.

(Wós: Bezi hóltzik z Kulowa.)

Kuketzanska piwarňa
Ńima w swecze ruńecza,
Wuza wodu žórli ji
Z napzecza tam pzi schuli.

Kukeczach tam zelena
Wuza jo wot katzidwa,
Dobru wodu k piwej da,
Dokelž jo kusk huscžischa.

Žabé w wuzi řechtaja
Wowatzki tam leńeja
Žabé wodu polepscha
Duz ju k piwej bereja.

Kruwki z wuze pijeja
Ha ta latzna husétzka
Štož tam tedé wostaja
Lépschu wodu k piwej da,

Pacholjo ha holitza
Nózku sej tam mójeja,
Tajka woda czédzena
Radne piwo podawa.

Stare dóńczé, wobrutze
Mokaja w tej wuzi wsché,
Dezczik pucz nuts wopwoka
Ha to piwko poředza.

Kuketzanska piwarňa,
Kajke masch té žórlezka!
Kiz tu wuzu ńeznaja,
Twoje piwko pokhwala.

J. N.

Zamosy k lubowanju.

Žiwy być bjez holeča
Njeje khwalba přistojna
Brunowóčkate
Holčo lubozne
Poparmo by na swěći
Kćěło w swojej krasnosći.

Zerzawiło žiwjenje
Bórzy by bjez lubosćje
Módrowóčkate
Holčo přećelne
Podarmo by wutrobu
Měło miłu wokřewnu.

Mužstwa lubosć sapata
Dymi so bjez holeča
Čornowóčkate
Holčo košiwe
Podarmo so wutrobi
Zahorja po lubosći.

Łubosć dycha člowjestwo
Dušam z njebja přišła je
Holčo kćějate
Dušje radosć je
Štož sej lubosć njepyta
Teho zdobnje wusměja.

Łubosć žórli wutroba,
Dudwawcow so njejima.
Khelchi mjedowe
Morwy njepije
Duž štóž lubosć njezaču
Njeměšej so k člowjestwu.

* * *

Nabožne móslitzki.

Prascheňo: Kotra wschelakoscz jo bez wěře ha ńewěře? —

Wotmojeńo: Žtož wěri, so wo swojim žiweńu ńebohi smerčje — ha wo smerčji nicz swojoho zandjenoho žiweńa. — Žtož ńewěri pak czepocze wo swojim žiweńu pžed smerčju ha wo smerčji pžed swojim (zandjeném) žiweńu.

K pisanu třebasch tsi porsté — tsi porsté třebasch tež k pžisahi. Lej nětk: pisacz ńesmesch z tsjomi porstami, na tžož tsi porsté ńechali pžisahaczi.

Tsoje jo, žtož móžesch wo swojim tžasu beře zpóznacz:

2. khrobwoho — wo strasche.
2. mudroho w hněwe.
3. pžeczela w nuzé.

Zběrki.

Hrabja wot Trautmansdorf, kiž bě k ruczé kheizora Korle 6. postajené, kupi sebi wot wěstoho Jakuba Stajneła husle z témi wuměněńami:

Pžedawar krédńe najpředé 66 Karlsdorc, na tžas žiweńa dobré wobed, koižde léto jenu drastu z zwotémi tressami, 4 bértle piwa ha wobodleńo darmo, z dřewow ha ze swéczu, koižde měsacz 100 schesnakow, ha tak wele zajaczow, hatž jenož třeba, pžitém pak tež hižcže 12 korbow sadu kóižde léto za so ha ruńe tak wele za joho staru žonu. Pžedawar bě po pžedaczu hižcže 16 Lét ziwé ha tak husle kupczej woko 10,000 schěsnakow pžindjechu.

Luby bratřiko!

Ty so prašeš, komu je tón list w 9. čislje Jutnički płaćič měł? Hač runje měješe napis „na Tebje," dha tola na Tebje njeběše. Pola Tebje wšak tajkjeho pohanje a napominanja trjeba njeje, kaž pola wěstych druhich ludźi, kotrychž sy Ty jara derje zwudał. Ja chcył jenož rady wjedźeć, hač je što pomhało? Alje mi so zda, zo wón hišćje přecy za khachlemi sedźi, měcu přez wuši sćehnjenu. Hdyž so Tebi pućje tak droho zapłaća, kaž mi pisaš, dha dźij tam na njeho, zestorkaj jeho, zo wutuči, a zowotaj jemu do wucha: Ty, tajki hinajki! a tak dalje. Mój dźak za te wjelje dobreho, a praj je zasy!

Twój

Michał Šibak.

Nawěźki.

Na M. B. w N.

Luby bratřiko (kochany)!

Dokjelž Ty přeco bólje a bólje Twojemu wujej, ćichomu Michałej so (runjeć počinaš, a ničo wot so słyšeć njedaš, a w Twojim nězdźje kaž zapředźeny sedźiš, njemóžemy my, jako wo Tebje starosćiwi přećeljo to wjacy přenjesć. My pósćelemy Ći tehodla našeho Handrija, kiž khwatajcy z listom k Tebi běži, kotryž ma Ći wozjewić, zo my přichodnu srjedu, jako 13. měrca k Tebi do N. přijedźemy. Ty maš so tehodla po zdobnosći ze wšěm nuznym na to wobstarać. Měj so derje!

Twoji přećeljo:

M. C. — J. K. — B. H. I. —
I. E. S. — H. W.

Wozjewěno ha pscheproscheno.

Čji starschi, kotréchž dźěczi su hatž do Michawa 1850 schěsćej lět stare, ha tachantsku wu-

tjerńu wopótacj budja, maja tesamo nanajkhéczíscho wo parschońe pola podpisanoho zapisacj dacj.

Pji tutém so tej wschiczé schulsczé wótczojo, — starschi — ha pjeczeljo modoscje k zjawnomu pruhuwańu na pjichodnu póndjelu ha wutoru pscheproscha. Pruhuwańa budja djerjane póndjelu ½ 8 z přenej — popowdńu 2. z druhej klasu. Wutoru 7. z tsejczej ha ½ 10 ze ztwórtej klasu Popowdńu wot 2. hatz 6. hodzíné pak z mńeńschimi ha z wetschimi djéczjimi serbskeje schulé. Dir. Buk.

Wozjeweńo.

Nanajskerscho jutse za tédjeń, hako na bowonczńu ńedjelu budje Kń. Zur druhu Bozu Swujbu za katholskich Serbow wo Drezdjanach wotdjerjecz. Rano zahje budje so zpójedz swóschecz, dopowdńa ½ 9 pak so kemsche zapotjecz ha, kaz přeńi krótz, woko 10 so dokońecz. Bóh daw, zo bóchu bohate pwodé pschińesli! Za tédjeń budjemó za wéste prawicz mócz. —

Z Hórkow. Déz so nechtó rano zahe ranu tzistu drastu wobletze ha nédje dzo, da móje wón pzepokazané bócz, zo so nanajpozdjíscho wokowo pzipowńa khétro dejczik póndje; wozme sebi pak jedén na mokrojtém (pokhmuřeném) rańu pola wonhicza pzedejczník (Regenschirm) sobu, da móje wéste bócz, zo so w najkrótsischim tzasu najzamrótzenische ńebesa wujasńa!

To zda so smeschne bódz, jo pak husto woprawdje tak!

(Najbóle b'dje jedén tak zhebané, déz wedro — k Rakeczam — wisé!).

W Wonecz. Zasé pak so nam wesowé tzas Jutrow pzibliżuwe, potajkim budja tej zkoro zasé banté za kzijerske koňe trébne. Ja sém sebi prédkwzawa, naschoho wotrotzkowomu koňej prawe řané zidjané bant, ha hezo — li mójno, ze serbskimi barbami, kupicz. Tohodla so nétk z tzasom prascham: Djeha su zidjané banté ze serbskimi barbami k dóstatzu? Wo wotmojeńo prosé.

Schowtzicz djowka.

Pow kopé khójnowéch kloczow wschelakeje wilkoscje ale wschitke jara řane, jo na pschedań w Jitku pola Rakecz. Wscho dalsche jo doprascheńu pola Hajnka Blankensteina tam.

Zandzenu Sobotu Zita w Budéschińe pwaczachu:

Kórcz	Wóscha		Ríscha		Średzna		Kórcz	Wóscha		Ríscha		Średzna	
	Pwaczisna.							Pwaczisna.					
	tl.	nsl.	tl.	nsl.	tl.	nsl.		tl.	nsl.	tl.	nsl.	tl.	nsl.
Rójka	2	7½	2	—	2	4	Woka	2	7½	2	—	2	2½
Pzeńcza	4	5	3	20	4	—	Jahwé	4	20	4	15	4	17½
Jeczmeń	1	21	1	17	1	19	Heduschka	2	15	2	7½	2	10
Wóws	1	7½	1	2½	1	5	Bérné	—	27½	—	20	—	22½
Róch	2	10	2	5	2	7½	K. butré	—	11 3/10	—	18	—	12½

Jutnitzka wukhadja kójdu sobotu z czewóm listnom, ha jo k dóstaczu pola redaktora Kuzańka, w Wellerez kniharni, ha pod bohatémi wrotami w Budéschińe. Kójde tzisswo pwaczi ½ nsl.

Za Jutnitzku postawene nastawki habó wozjeweńa maja so wotedacj pola jenoho z redaktorow

Czischczane pola K. B. Hiki.

Tziſwo 12. 23. dżeń měrcza. Lětnik 3.

Jutnitzka.

Wudawaćej
Jakub Kućank ha Michał Cyž.

Wozjewěńo.

Ministerſtwo pěnežnéch należnoſczow jo za tém pžiſchwo, žo ſo z naſchimi krajnémi papěranémi pěnezami hebańo ſtańe — na te waſchńo, zo ſo nékotre dobre paperki na wſchelakich blakach rozrězaja, potém pak nékotre wotrězane kruchi jeneje z témi jeneje druheje zjenoſcza, wurězane kruchi pak k nowomu papěranomu pěnezej ſo zjenoſcza.

Joli žtó pžez ńewědomnoſcz tajke pěnežé dóſtaw, móže je hatž 2. haperleje 1850 wo drejdžanſkej pokwadniczé dobre tžiněne dóſtacz; budže pak po tutém poſtajeném dźu ſam žkodu zńeſcz dérbecz.

Miniſterſtwo pěnežnéch należnoſczow.

Behr.

Swětne podawki.

Němczowſtwo. Te nowo w Münchńe wobzankńene zjenoſczeńo němſkich wěrchow, kaž tež ta pſchi tém poſtajena wuſtawa wopžija nětk hižon žtěri kralow (Bajernſkoho — Sachſénſkoho — Würtenbergſkoho ha Hanoverſkoho) kaž tež rakuſke khejžorſtwo. Hanoverſka ńechaſche pžiſtupicz, dójž Rakuſka ńebudže ſo wuprawicz. Rakuſka ńechaſche kwatacz hale dworliwoſcze dla (aus Höflichkeit) pžeczjwo Bramborſkej jeje pžiſtup wotžakněcz. Dokelž pak Bramborſka pžeczé hižczen ńerodžeſche, dha jo nětk Rakuſka ſwój pžiſtup wuprawiwa, žtož budže ſo dźe něhdém tež ze ſtroné Hanoverſkeje ſtacz. Žtož wopžijeczo tuteje noweje žtěrikralowſkeje wuſtawé naſtupa, jo teſamo zkrótka zczěhuwacze: wóſche němſke mócznarſtwo wobſteji ze ſédém zaſtupěrow najwětſchich němſkich krajow. Pódla jo komora poſtajena wot 300 ſtawow, kotreiž Rakuſka 100 — Bramborſka 100 — ha wſché druhe němſke kraje romadže tež 100 zapóſwanczow pžipóſczelu.

Mnohóſcz němſkich nowinow hižczen jara ſélńe pžeczjwo wſchomu Bramborſkej pžeczjwnemu wuſtupeja, potajkim tež napjeczo tutej wuſtawe.

Mikwawſch jo zawoſńe rozacze piſmo na bramb. wóſchnoſcz wotpóſwaw, wo kotrémž ſo wobczežuwe, zo chcze Pruſa ewropſki měr budžicz. Pruſa pak ſebi ze ſwojoho wuja Mikwawſcha wele wacze z toho ńetžini ha woſtańe pži ſwojim. Woprawdže dérbi na 20 měrcza ſo erfurtſki ſejm zapotžecz. Zo jo litžba pžitomnéch zapóſwanczow jara mawa, wotewřeńo zromadžizné ńebudže zadžěwacz. Hižon jo kad wotewřaczoho ſwedžena poſtajené. Rano budže ze wſchémi

zwonami zwońene; potém nękajke spěwańo, (wot tseleńa nitjo ńebe zpomńene) potém pondja zapóswancźé, katholsczé ha lutherscźé, kóždé do swojej czérkwe ke mschi ha na to budje sejm pjez kń. Radowicza wotewřené. Policzija jo tam jara mnoha, znańo swobodnoscze. Tém wschelakim pisařam, kotréchž su redakczije wažnischich nowinow tam póswali, zo bóchu pjez nich přeńe sejmske póweścje dóstali ha je hižczen tjopwo swojim tjitařam pjepodacz móli, zadjěwki stajeja, ztož hewak tola nidje ńejo. Tež z Pariza jo tu jedén ha jedén z Ameriki. — Jutnitjka wschak bó tam tež radé někoho póswawa, hale... —

Rakuska. Z Wina pisaja, zo budje so mwodé kheijor zkoro krónuwacz dacz. Dokelž wón wažnischich wěczow dla tutón swědjeń pjeczé wotstorkuwasche, dha hižon rěkasche, zo chcze wón wotstupicz, zo sebi ńewěri zastacz tak wažnomu zastojnstwu — ha ztož druhe tajke bladé běchu.

Zo wěle němskich nowinow na Rakusku pjez měru zakhadjeja, ha najwětsche wupoścje wot nej bledja jo znata wěcz. K pjikwadej: jedén farar w Prazé ńecha zwolicz do zentwé jenoho wutjeřa z jenej francz. holczu — tjohodla? dokelž tón farar francz. republiku za dobru ńezpóznaje. — Tež praja: zo jo wscha prócza kńezerstwa za postajeńo řadomnoscze wo ranschich krajach: Wuherskej, Kroatiskej, Serbiskej podarmo, dokelž jo tam wscho tajke, zo wačzé k pomhańu ńejo. — Tež wóndańo rěkasche zo budja w Prazé město jenoho dwaj arcze-biskopaj postajenej, jedén za němczow, jedén za tjechow. No na te rětje tola.

Turkowsczé Serbja su tu wot nich wobleńenu twerdjiznu Bihacz powalili, ha Turkow wuhnali.

W Griechiskej jo hižczen wscho pji starém. Ha bórńe to Jandjelskim nitjo ńepomhawo, zkodji tola Griecham, dokelž na wěle wěle lět jich czéwo, pjez dotalnu djěwawoscz ha pilnoscz jara swawne pjekupstwo, zkazé. Tež Rusu Jandjelska pjez to cźeźczé rani! lej, déž Rusa pjeczjiwo Jandjelskej pji tajkich zjawnéch ńezprawnoscźach, kaž napad Griechiskeje jo, krucze wustupwacz so ńewěri, dha wuznaje Rusa Jandjelsku za mócznischu, pjewažnischu hatž wón sam jo — ha to jo politiska cźeźka rana bita, kiž wačzé boli ha hóře krawi, hatž někotra zkuliž wěrna rana. Rusa pak so za to na kraju surowe hótwe ha Jandjelskej rozé. Na tém czéwém jo Francźowska wina: Napoleon sebi ńecha Jandjelsku k ńepjeczelniczé tjinicz, ha dójž so dlěji ha kombji ha ńelczi ha pjez porsté lada.

Wo Italskej rubeźniske tjródé pucze jara ńewěste tjiňa. Nicz dosczj na tém, z ńeswóschanej khrobwoscźu tež czéwo wsé ha hrobé napaduweja ha ze zawosnej dwórliwoscźu (höflich) wobsédjeřow saméch swoje wobsédjenstwo ha pokwadé jim pjepodacz, zamója.

Politiske rozmósleńa. Déž bó pjeczel revoluczije so ńe wopraschaw: zto jo wo tutém naschim tjasu najlépschi srědk k zpěchuwańu zběźka ha noweje revoczije? ja bóch jomu wotmojiw: staraj so pilńe za to, zo czi, kiž su pji ńeměře djěl brali, déž za nich deře ńewupańe, bez ztrafé woteńdu! ha druhomu: zo so wróczeńo ha dobrotjiňeńo nastateje zkodé nicz wot téch, kiž su wina na ńej, hale wot druhich zada! — Déž jedén na zadjerjeńo někotréch wóschnoscźow lada, zda so zkoro, zo woni nastaczo noweje revoluczije chczeidja. Z tjim wustupichu kńezerstwa po pjewiňeńu ńeměra khětisscho hatž z Amnestiju, kiž winikam ztrafu ha dobroczjiňeńo zkodé zpuschczi. Z toho zczěhuwasche, zo dérbesche z krajneje pokwadniczé, to řeka, wot téch, kiž z wětschoho tela so na zane waschńo do ńeměra tékali ńebechu, jon traj wělewaczé podrazécz pomali, zapwaczene bócz. Zto jo k pjikwadej Bajernska pjeczjiwo zběźkařam w Pfalczé tjiniwa? Amnestija tu zmolom bě! ha komora zapóswanczow jo so wuprawiwa, zo dérbi zkoda na jeném jentzkim měscze (w Ludwigshafen) wot 282,200 fl. kraj zapwaczicz; ztož wětschinu ńewinwatoho ludu třechi, kotrohož króschki ha tolerki do ńej beiza, ha to tjim wačzé, wačzé so z ńej wudawe. Sachsénska wóschnoscz jo so wo tém trochu krucźischa wopokazawa, zo tajke zadańa komorow za dobre zpóznawa ha do toho zwoliwa ńejo.

Czérkwinske pówescze. Wot polskich ńezow hatz k francżowskim su wo ńemskich krajach najwósche horé kjekonojne (křekonošnemróczelnoschacze) habó tak ńenuwane hoberske horé (Riesengebirge). Wo nich jo nanajwóscha hora znejka (Schneekuppe), na wérżku czéle naha ha jenoj z tjerwéném mochom wobroczjena. Na ńej stejesche wot zastarskich tjasow sem czérkej, k kotreiż kóżde léto wéle pobożnéch ludżi pżikhadjesche, kiż chczéchu jow wo tjistém powetru (loft), pod jasném ńebju swojoho Boha tjesczjicz ha kwalicz. Pżed wéle wéle létami hiżon bó czérkej zapuscżena ha pżeńeńene tjasé béchu tez ju pżeńenili, ha jeje św. méśto k swétném wotpoladańam nawożeli; czérkej bésche kortżma! Hrabja Schafgocz jo mnohe ludowo nabożne żadańa, wosobne wo nowschim tjasu pżez swawne czérkwinske towarstwa w Schlesingskej wubudżene ha pżiżpořene, dopełniw, déż jo zapuscżenu czérkwitżku wobnowiw. Pżichodne Swatki budże Wraczlawski Biskop tusamu swecżicz. Z daloka ha zbliżka budża wosadé z khorojemi ha z kżiżemi k tutomu swedżenej pżikhadżecz. —

Z Lipska. Nasch dotalné druhi kapwan, deře dostojné kńez Pétr Kretżmer, wam Serbam deře znajowné, budże w krótkim za farała w Freiberku postajené.

Ze Serbow.

Ze żtéřoch lipow. Ńedaloko wot nas stojachu wóndańo wétżor nékotre mwode hólczé, ha sebi wot staréch tjasow powedachu. Jedén wot nich tez powedasche, zo jo wésté Mikwawsch Petter w Hamsterdańe tak sélné wós méw, zo, déż jo jón sélne swóschecz daw, su so winowe żkleńczé pukali! Na to pak dżésche ruńe strażnik (wajchtař) nimo, kotréż, tulej rétż wuswóschiwschi, ńeńesche, zo dře jo tajkich, kotśiż chczedża wschitko czéwo rozpukacz, tez nétklej hiżcze doscz! Na lipe sejdżo jo pak sebi tolej wotposkaw

Jedén żkórcz.

Z Ralbicz. Hiżom wacżé krótż jo w Jutnitżczé ha w Tydż. Now. na ralbitżanske putżniki spominane. Wésté „Neboj so z Bohecz mostow" haklej ńedawno wot nich rétżesche. Jomu ha wschitkim druhim Serbam bódż k wedżeńu, zo jo tu w zańdżeném tédżeńu nowé putżnik stajené, na kotrémż so pódla ńemskoho tez serbske napismo namaka! Taklej jo prawe! Mó mójemó so wot naschich gmejnskich prédkstojicżeřow tez z wéstoscżu nadżiecz, zo budża woni na wschitke druhe nasche putżniki bórzé tajke serbske napisma wobstaracz dacz! Potém pak ńech kńez „Nebojso" k nam pżindże, ha nam nézto praji!

H.

Zjawné list na kńezow Redaktorow Jutnitżki. Déż nasche muże ńedżelu Jutnitżku dóstanu, tak jo nasche přeńe prascheńo: Kah wéle pak jo butra pwacżiwa? Ha duż woni nam nékotre tédżeńe zasobu taklej prédktżitachu: wóscha pwacz. $11\frac{3}{10}$ nsl., średżna $12\frac{1}{2}$ nsl. ha nischa 18 nsl.!! Zo jo wo żraduwańu pwacżiżné nékajki zmólk, to mó zmolom zpóznachmó! Nétk dérbicze Wó pak wedżecz, zo jo pola nas wéle tajkich, kotśiż dérbja butru kupowacz, druzé pak mója tejesameje kóżdé tédżeń nézto pżedacz. Wó budżecze z toho sami widżecz, zo jo so na tajke wozjewéno pwacżiżné butré pżez Jutnitżku nicz jenoj wéle ludżi pola nas zwéseliwo, hale tez wéle druhich zasé jara zrudżiwo! Nékotra hospoza chczésche sebi nétk tez 18 nsl. za khanu butré dżerżecz, na Jutnitżku pokazujczé, kotraż praji, zo w Budéschiňe tez hinak ńejo! Kupowarkam butré so pak to prawe wéricz ńechasche, ha duż tez ńechachu tak wéle dawacz.

Dobré pschecżel, kotréż do wśé pżindże, haklej nas z ńewéstoscże nascheje butroweje nalezноscże wutorné ha nam tu wécz rozjasni. Napoślédku nam wón hiżcże tez pójedasche, kak jo w zańdżenéch tédżeńach stajńe w „Jutnitżczé" ha w „Nowinach" widżaw, zo dérbitaj kńezaj redaktoraj Jutnitżki drożscho butru pwacżicz, hatż kń. redaktor „Tydż. Now."! Mó jej wobżarujemó!

Wéle hozpozow w Woneczach.

Kamenska serbska czérkej.

(Z Kamencza pžipóswane)

Hatžruńe kowo wokowo nas řane serbske žiweno zakczěwa, ha Serbja z dowhoho spaňa wotutžuja, w kotrémž su lětstotétki leželi, swoju narodnoscž ha swoje prawo zabówschi, da so tola pola nas bohužel hižczen nitžo za Serbstwo ňetžini. W naschej wokolnoscži ňewedža Serbja hižczen zo su lud ha zo maja sebi tesame prawa žadacž, kotrež Němczé wužiwaja. Zda so wele bóle, zo Serbowstwo pžeczo dale mrěje, ha zo so Serbam na město, zo bóchu wačzé prawa w schuli, czérkwi, ha pžed sudom dostali, tež jich stare prawa pžikrótsuja, kotrež su hatž dotal měli. Jako pžikwad k tutomu ňech sczěhuwaczé, tžitařam Jutnitžki z džělom hižom znaté podawk swužu:

Nowe lěto bó nascha serbska czérkej, kloštrska habo swateje Hané czérkej menowana, znowa poswečzena. Tasama zhubi hižom dwójczé pžez pwoňeňa howřatoho woheňa, kiž nasche ňezbožomne město domapótasche, swój wósoki ha nahwó krěw. Prěni krócž menujczé 11. junija lěta 1707. To bě zrudné džeň za nasche město, pžetož z wuwzaczom wulkeje czérkwe ha radneje kheiže pžewobroczi so tedom czéwo město do popěwa. Druhi krócž zhubi nascha serbska czérkej swój krěw, w tamnej zrudnej noczé wot 4. do 5. awgusta 1842, w kotrejž nascha stěsknoscž daloko do kraja won swěčzesche. A laj, žtož bě tamna zrudna nócz zahubiwa, to so za někotre lěta krasnischo zasé z popěwa pozběné. Cžežke lěta mějesche dře nasche město, předé hatž so zasé natwari, cžežke woporé mějesche tež nascha serbska wosada, předé hatž swój lubó boži dom zasé poředži ha znutskach ha zwonkach tak wupóschi, zo móžesche so zaňdžene nowo lěto zasé znowa poswečzicž. To bě řané swedžeň! Serbam ha Němczam, znatém ha czuzém, bohatém ha khudém stejachu radostne sélsé wo wotžomaj, hako nam nowo lěto nasch wudebené boži dom wotewri, ha k. duchowné Nowak swoje řane swedženske předowaňo po pšalme 118, 19 — 29 džeržesche, kiž jo so pozdžischo po požadaňu w němskej rětži cžižczawo. Hale, žtoha mamó mó Serbja nětko wot toho, zo smó naschu serbsku czérkej znowa natwarili, ha z darami luboscže wupóschili? Hatž dotal předuwasche so nam kóždu ňedželu ha kóždé swaté džeň w naschej lubej serbskej rětži, wot nowoho lěta sem dérbi so to jenož kóždej dwě ňedželi stacž. Džewecž z wetscha serbskich wsow jo do tuteje czérkwe zapokazaněch ha tutém džewecž wsam dérbi so nětko jenož kóždu druhu ňedželu serbski předowacž! Jo to prawda? Bez tém zo w druhich serbskich wosadach husto doscž za 6 habo 8 Němczow kóždu ňedželu němsczé předuja, bez tém zo w druhich džělach nascheje serbskeje Wužiczé Serbja wo czérkwach ha schulach pžeczé powniscke prawa dostawaja, beru nam nasche stare historiske prawo! Nicz na tém doscž, zo su nam Němczow za wutžerow ha kantorow postajili, nětko nam tež božu swužbu pžikrotsuja! Jo to te wuwowane rune prawo nowoho tžasa?!

Zo pak bó kóždé wědžaw, kak so z tutém naschim prawom ma, chczu ja tu czéwu należnoscž rozestajecž.

(Pžichodňe dale.)

Serbow bitwy

pod lubinskjej horu.

1. Do bitwy.

Rapak znošwje wot wječora
Na hona so łužiskje;
Njestraši joh lěsna hora
Ani doły hłubokje.
Wothłós zrudnoh rapaňa
Wo Serbach so rozlěha.

Za rapakom stražne ćehnje
Němcom wójstwo přemócne.
Ćěmna mróčel powoblehnje
Mjezy zemje serbskjeje.
Hrozy horjo surowo
Našim wótcam wotročstwo.

Na wšě strony pòsły njesu
Zrudnu powjesć po kraju
W polu horkach, delkach w lěsu
„Do bitwy wšo wołaju!
„Bratřja! hona wótcowskje
„Z wótrym mječom škitajće!“

Štóž krew serbsku w žiłach čuje
Swětłu brón sej wopasa.
Ryzy konja posedłuje
Z lubymi so rozdźela.
Młodźenc, wótc, starc šedźiwy
Do bitwy jo hotowy.

Hdźež tam wokoł lubinskjeje
Hory sokoł pozlětwje,
Wo slěbornych žołmach Špreje
Jasne křidła wobhladwje
Tam so Serbja zkhadźuja
Khorohje jich zmahuja.

Hněw wšěm ducha pozběhuje
W wočach khróbłosć płomjeni
Sylna ruka zapřimuje
Meč kiž nóžnach zašćerći.
Twoji Serbja, Łužica,
Strach ha bojosć njeznaja.

Na njebju so słónco khowa
W mróčelach krejčerwjenych.
Mnohich do ćěmnoho rowa
Wita w pruhach błyščatych.
Tola Serb so wjeseli
Smjerće za kraj wótčinski.

---

2. Po bitwje.

Zas so słónčko za horami
Lěsojtymi dokhowa
Mróčelje pak z njnwjedrami
Jasnosć joho přikryja.
Ćěmnosć nócna pozemi
Čorne křidła rozšěri.

Njemdry wichor wuje w holach
Dreje lisćo ze štomow
Po krawych je nosy polach —
Morwym Serbam zrudny row
Sama Špreja slěborna
Žarowajo płuskota.

Ćežki hrimot k rowu zwoni
Jasny błyskot přewodźwje;
Ćmowo njebjo sylzy roni,
Krwawo rany wopłokwje,
Kotrež smjerć su přinjesli
Serbam za kraj wótčinski.

Posyte je ze ćěłami
Njezbožomne bitwišćo!
Bóh tu njebje ze Serbami!
Padnychu jich kralojo!
Znimi bě so nadźija
Zkóždej duše zhubiła.

Khróblje Serbja wojowachu
Za sławu ha swobodu.
Hótre mječe zehrawachu
Njepřećelam k njezbožu,
Dóž njej přemóc njezměrna
Wutrobitosć přemóhła.

Pod horu tam rowy hryja
Ze želniwym zdychwanjom
Morwych bratrow z pjeršću kryja.
Błyskot jasny z hrimotom
Krwawo polo wobswjeći
Zahrjebanych počesći.

Kralow morwych donjesechu
Wysoko pak na horu.
Z kamjenjemi pokładźechu
Rowy; ludej k znamjenju.
Kak su dali wótcojo
Za Serbowstwo žiwjenjo —

K rańju won so zyboleše
Hwězda jasna na njebju;
Z nadźiju zas posylnješe
Serbow styšnu wutrobu:
Přichodnosć zo přinjese
Rjeńše časy zbožomne!

Jaroměr.

Zběrki.

* Bedrich Awgust, nětfischi sakśénski kral w śmertném strasche. Lěsné zastojnik, z mènom Nossal z Tegernsee, kotréž hižon wèle ludźom žiwěno ze śmertnoho stracha wumóźiw běsche, swóschesche 12. awgusta 1835 strasche wo pomocz wowańo, ha khwatasche zmolom na te město, dźež wowańo sem pźindźe. Wón namaka tudé deře zwoblekanoho muża wósche hubiné wisajo, kotréž so téschniwe próczuwasche, zo bó tomu strachej wuczeknéw ha dele ńepadnéw, ha so tohodla ze swojimaj rukomaj krucze za kořeńe ha hawźé téch žtomow pźimasche. Wón wumóźi ńeznatoho z toho straschnoho bócza ha pźewodźesche joho do kralowskoho bajernskoho hrodu (Lustschloß) Tegernsee, dźež Nossal zhoni, zo jo joho kralowsku wósokosćz prénczа Bedricha Awgusta, wójwodu ha sobukńezeřa sakśénskoho wumóźiw, kotréž so na botanisskim puczuwańu zabwudźiw běsche. Prénczа so swojomu wumóźnikej jara djakowné wopokaza, ha dařesche jomu zwoté tźasnik (zeger) za to!

* Hród Eskurial w Źpanskej, wot Pilipa II. po dobótej bitwe pola św. Kwentina natwařené, jo 38 milijonow toleri pwatźiw. Źtóź chcze sebi nękak joho wulkosćz prędkstajicz, ńech sebi jenoź pomósli, zo ma wón 4000 dułow ha 11,000 woknow.

Z Hórkow. Pźed nękotrém tźasom chczěchu pěczo zkawařo na naschich horach kamene dźěwacz; dokelž pak běsche tam wèle zeńe zwěrcha na kamenach, tak dérbjachu sebi tusamu najpředé wotmetacz. Pźi tém wuhladachu na junkrótź nękotre kulwate kuski, kaž pěnezé, ha dźěž je blize wobladachu, da běchu woprawdźje slěborne pěnezé ze starodawnéch tźasow! Woni tohodla zmolom dale pótachu, ha namakachu wschěch do hromadé 85 źtuk! Nětk so woni bratrowsczé do nich rozdźělichu, ha dósta jich potajkim kóźdé 17! Wo wulkosczi dérbja te pěnezé nimale kaž nasch toler, hale wèle cźenische bócz. Tak so powěda, ja pak hižcze źanoho widźaw ńejsém, tohodla tež ńewém, dźe ha w kajkim lěcźe su bite, habo kak wèle traź jedén pwatźicz móże.

M. H.

Wóswow prawowańo.

(Z basńow H. S—a.)

Do tźródki wóstow na brójku
So wóswe nędé djělachu.
Duj nasta wilka méschnicza
Ha kopańo ha pźekora,
Kaź nędźeźkuliź pźecźelstwo
Pźi brańu pźindźe pod kowo.

Mul, dobra wowcza zmérniwa,
Na jednańo sej próczu wza;
Kaź jandźel wón k nim rétźesche
Ha méri, lada, řaduje,
Zo wulki, sréni, malutźki
Swój djěl bó dóstaw po prawdźi.

Té powscha! jeni zaswarja,
Té schelma! druźé pluwaja
Ńé! kóń, to muź jo hinajschi
Tón naschu wěcz ńech wutźini.
Kóń wowané tej pźibehńe
Ha méri, pische, woptuje.

Wón wschě te wóste zwoptowa
Ha wóswam wusudźeńo da:
Ta wěcz, kiź macźe wo skórźbi
Mi lěděm próczu zapwacźi
Ha tohodla, kaź widźicźe,
Tu źadén nitźo ńekrédńe.

Hatj těch wóſwow měrzaſche
Zo jich proczes tak wupadje?
Nè mawi wulkim popjachu
Ha wulczé djachu bez ſobu:
Ńech jo! Mò wutracj budjemé
Tém mawém nitjo nanidé!!

* * *

Bez khejkařom ha bez burom
Jo zawiſcj jèdowaté jtom,
Ha tola lòje namaka
So pſowej hècje pomazka
Hatj jednota ha popjecjo
Djej burja ſu ha khèjkarjo.

Nawèjki.

Na M. C. J. K. B. H. J. J. E. S. H. W.

Łubi najlubši! Waš list we zańdźenjej Jutničcy je me jara zwjeselił. Wy sće mi złote myslje we nim zjewili. Ow štó by tola tu wubjernosć Wašich hłójčkow měł.

Waše kwaklate podpisma sym ja jako wučeny muž hnydom z ćěmnosćje na swètło přinjesł, a wunamakał, štó sće, mjenujcy pjećo krawscy z bunceljec wumjenka. Wy sće ludźo za tym, kiž mi hižom tedom lute wjeselje činiće, hdyž na Was njemyslu (štož so za tydźeń dwójcy stanje), kak takljen potóm budźe, hdyž změju Was před wočomaj. Na kjermuš sym Was prosył, alje tedom Wy jenož po kruchach přindźešće. Mi so zda, zo chceće Wy přeco njeprošeni přinć. Štož hjewak Waše słowa nastupa, dha praju: tesame we česći; hałje hdyž měniće, zo so mojemu swěrnemu wujej ćichomu Michałej runjać počinam, dha so tola kusk moliće, přetož z ćichich Michałec swójby ja nihdy wupanył njejsym. Přetož Michał sym wot swj. kčency sem a ćichi wot teho časa, hač móžu ryčeć. Jenož druhdy njejsym hubu dźeržał, mjenujcy tehdom nic, hdyž dyrbjach. Dalje Wy mojemu domej tu česć wopokazače, zo jón nězdo mjenujeće. To hjewak tak hłupje njeje, alje njedźiwajće, nězdo wón hišće cylje njeje, přetož do nězda hišće něšto pobrachuje. Hišće něšto. Tón muž wóšje Wašeho lista je mi tež welje wjesela načinił. Alje Wy prajiće, zo je to Waš Handrij, to nihdy wěrno njeje, Handrija ja lěpje znaju. Ja sebi pak myslu, zo je so to jedyn wot Was wšitkim ludźom k wjeselu wotznamjenić dał. Móžno pak tež, zo je to bražka, kiž mi wot Was kwasnu powjesć lubi. Přetož na brašku je wón jara zapodomny. Žadniwje na Was čaka

Waš

Domaškar. Kochany.

Zjawne dźakpraweńo.

Tém tſjom Serbam, kiž ſu zo mnu ha z mojimi ludźimi pźi réczu jich ſtudńow tak jara pźeczełńe ha lubozńe wobkhadźeli — dowèrnoſcj nam wopokazali ha naſche prócźwańo zpóznali, pźińeſemó tudé zjawńe naſch wutrobné dźak. Menujczé Mich. Kuczankej w Swinarni — Wenkej w Wotrowe — Markej w Pozdeczé. Ženi, wó lubi, mó na Was ha těch Waſchich zabócź ńebudźemó.

W Budéſchńe na nižej garbarſkej haſé, tźiſwo 53.

P. Schuſter,
ſtudńe réjer.

Wótmojeno na Schowtzicz dzowku z Wonecz.

Loni jědžech na koňu, lětsa pak na zeleznicźé pžez Drežďan do Barlina po ŕane židžane banté ze serbskimi barbami. Tam namakach po mojim žadańu ha pžiwezech je dom. Déž jena serbska holcza, kiž chcze kžižerskomu koňej habó druschka kmótra, kiž chcze kmótej serbski bant kupicž, tajki nowé bant z Barlina widži, kupi sebi jón be wschoho pžekwadžeńa. Wo sélne wopotańo prosé:

Michaw Hornig z Khróstzicz.

Ja chczu moje w Hórkach pola Worklecz leižacze polo wot 215 Qu. rutow, kiž jo mi jara woklejžane, pžedacž. — Dokelž jo tesamo czéle pži wsé ha też pži pucžu, bó so deŕe za město k twaŕeńu hodžiwo. Wscho dalsche jo zhońeńu pola

Michawa Horenka
w Radwoŕu, stare tžiswo 421.

Pžichodnu ńedželu hako 24. džeń měrcza popowdńu po božich swužbach budža w Hórkach w Michawa Bulankowéch twaŕeńach zcžěhuwacze wěczé pžedawane: 1) žońacza drasta, hako jedén pwachcž (mantel), nékotre dobre schórczé ha wele druhej žońaczej drasté. — 2) jedén wós na dwé kruhe habó jenoho koňa ha nězto druhoho burskoho gratu. — 3) nékotre sahé (klosteré) dŕewa ha też wele romadow kójnowéch, brězowéch ha wólschowéch hawzow.

pžez Jana Hiczku.

Do jutrow žana zhromadžizna czérkwinskoho towarstwo wačzé ńebudže.

Bože swužbu za katholskich Serbow w Drežďanach budža haklej po jutrach.

Maćica serbska.

— Towarstwo maćicy serbskjeje změje srjedu po jutrach jako 4. haperleje swoju lětušu hłownu zhromadźiznu a to popołnju wot 1. hodźiny na budyskjej winicy. K tutej zhromadźiznje wšitkje sobustawy towarstwa najpodwólnišo přeprošuje

wubjerk.

— Haslowskje serbskje towarstwo změje třeći dźeń jutrow w Baćenju zhromadźiznu.

Róbel, předsyda.

Lipa srjedu po jutrach 3. haperleje w dźesaćich na postajenym měsćje.

Zandzenu Sobotu Žita w Budéschiňe pwaczachu:

Kórcz	Woscha		Nischa		Średzna		Kórcz	Wóscha		Nischa		Średzna	
	Pwaczisna.							Pwaczisna.					
	tl.	nsl.	tl.	nsl.	tl.	nsl.		tl.	nsl.	tl.	nsl.	tl.	nsl
Rójka	2	5	1	27½	2	—	Woka	2	7½	2	2½	2	5
Pžeńcza	4	5	3	20	4	—	Jahwé	4	25	4	17½	4	20
Jecźmeń	1	21	1	17	1	19	Heduschka	2	15	2	7½	2	10
Wows	1	7½	1	2½	1	5	Běrné	—	27½	—	20	—	22½
Róch	2	10	2	5	2	7½	K. butré	—	12½	—	10	—	11 3/10

Jutnitžka wukhadža kójdu sobotu z czéwóm listnom, ha jo k dóstaczu pola redaktora Kucžanka, w Wellerez knihárni, ha pod bohatémi wrotami w Budéschiňe. Kójde tžiswo pwaczi ½ nsl.

Za Jutnitžku postawene nastawki habó wozjewéna maja so wotedacž pola jenoho z redaktorow.

Czischczane pola K. B. Hiki.

Tžiswo 13. 30. dżen měrcza. Lětnik 3.

Jutnitżka.

Wudawařej
Jakub Kućank ha Michał Cyž.

Swětne podawki.

Z Barlina. Bramborski kral bě so wóndaño zawośne roznéwaw — ha to na würtenb. krala. Tón bě pži wotewřeňu swojoho sejma rětž dżerżaw, wo kotreiž wón bramb. kralej winu dawe, hako bó wón chczéw druhich němskich wěrchow do zaka těknécz. Bramborski bě tak zahořené, zo chczésche zmolom bramb. prénczej, kiž w Badénskej steji, poruczicz, ze swojim wójskom Würtenbergsku wobsadżicz. Jenoj dlěsche próstwě ministrow joho trochu změrichu. To pak sebi ńeda wurětżecz, zo swojoho zapóswancza ze Stuttgarta zmolom dom powowa. — Ze Sachjénskeju zda so hižczen pżeczelstwo bócz, dokelž z Barlina pisaja, zo chczetaj kral ha kralowna po jutrach do Drezdżan na kwas pżincz. — Pódla Kurhesénskej ha Kasélskej, wot kotreiž smó hižon zpownili, su nětk tež Hesén-Darmstadt ha Meklenburk-Strelitz wot Bramborskej wotpanéwoj. Hamburg hižczen trochu wisé. Haj, móslicże sebi jenoj: Karl Anton, předawschi wěrch Hohenzollernskeje (Sigmaringen), kiž jo hižon swój czéwó kraj na Bramborsku wotstupiw, jo so tež zasé hinak dopomniw ha ńecha to pwaczicz dacz.

Z Erfurta 20. měrcza. Tak dha jo so stawo, žtož za ńemóżne dżerżachmó: nasch sejm jo wotewřené; přeńa komora pżez z Karlowicza, druha pżez Radowicza. Posejdżeńa budża wo řeńe k tomu pżihotuwanej czérkwi Awgustinařow. Wo přenej komoře, wo kotreiž 63 stawow sejdża, bó předkpowożené pořad (Geschäftsordnung) nakwilne pżijaté, ha wěsté z Auerswald za pżedsédu wuzwolené. Wo druhej komoře bě 157 zapóswanczow pżitomnéch. Moje mósli, praji pisar tutoho, moje mósle pži tém běchu: „Pži wotewřeňu sejma w Frankfurcze czepechu wschě wutrobu wesowoj pżichodże napżeczo, — nětk tež wele wutrobow pukocze, hale pżed ńewěstém zamrócżeńom toho, žtož pżincz budże. — Lědém romadu stupené sejm, zasé na kwilu św. dńow dla rózno-póńdże.

Wo Badénskej su Misioné, (czérkwinske swedżené, kiž wo předwańach ha wopotańu św. sakramentow wobsteja,) ludé czéwéch krajinow pżewobrocżili ha ducha ńeměrnéch, rebelskich tżasow zandżenoho lěta poduséli. — Tež w Münsterskej jo so tesamo stawo.

Rakuska. Wo jeném pisme na tsjoch zjenoscżenéch kralow wuprawi so kheižor: Rakuska pżija wot nich postajenu wustawu — chcze ze wschitkimi swojimi krajami, tež z niczněmskimi, do toholej němskoho zwazka stupicz — ha napoledku réka: zo ńecha wot tak ńenuwanéch frankf. zakwadnéch prawow nitżo wedżecz. — Jutnitżka

jo wóndaño sobudjèliwa, zo chcze Jandjelska tej w Toskanskej tak tjinicj kaj w Grichiskej; — ha tej pji tém krucje stejo wostaňe. Rakuska jo so nètk wo tej nalejnoscji wuprajiwa: zo budje wona kójdu Toskanskej tjiňenu kjiwdu za winu k wójni hořewzacj. Ha, jtoj hewak waschňo ňejo, jo Rakuska telej pismo na Jandjelsku wschém rak. wójska wedjeřam w Italskej sobudjèliwa. —

Radeczki jo nètkoj 36 řadow sobustaw ha tak wele vèzdow ha kjijikow joho wutrobu debi — ha tej wot 26 mèstow hijon jo wón za sobustawa mèsta hořewzaté.

Franczowska. Wilki mnohoscjej cjèkařow, kij ze Schwiczé wupokasani, nètk w Franczowskej pjebówaja, jo porutjene, sebi dale dje bódwo pótacj. — Na sejňe bèchu nèkotre mèsta prózne, te dèrbjachu zasé wobsadjene bócj. Wo Parizu su tute wólbó jara slè wupanèli. Wo jenej zromadjizňe prascheschè so Napoleon: kak móje wudèřeňu pjezczèwnoho wojeňa wotpomhane bócj?" Mawé Thiers (zapóswancz) jomu wotmoji: „wone jo lèpe, zo, předè hatj zémné wohen wudèri, so khoré stawè cjèwa wotrèzaja." To so prawi: radikal kurirt! —

Z Italskej. Z Roma. Nètkoj pak jo czèle wèste, zo budje Bamj ňedjelu po jutrach so dom wróczjicj. Franczowske wójsko budje czèle ha wo wschèm Bamujej k woli stacj. Neapolitanscjé joho hatj k krajném mezam powedu.

Ze Serbow.

§. Z Rójanta. Wèsté „Nebojso" jo ňedawno w saksskich delanach wokowo pucjuwaw ha so tam wo nalejnoscjach „Serbowstwa" rozladaw. Dokelj pak wón hatj k nam bójschow ňejo, tak dowolu sebi ja swowtjko wot toho rètjecj, kak pola nas ze „Serbstwom" stoji. Tesamo jo menujicjé tudé nètklej zczèwa deře zastupene, to widjimó hijom z toho, zo so tu sédém „Jutnitjkow" sobu tjita, haj samo „Tydj. Nowiny" su tu k namakaňu! Kaj so zda, tak dře hijcje janoho sobustawa „Macjiczé serbskeje nimamó; tola pak mójemó so nadjijecj, zo nèkotre naschich horliwischich Serbow bórzé k nej pjistupa. Daj to Bóh! Nèkotsi pak 'jcje tu tola tej su, kotrémj bó jara řeňe pjistawo, dè bóchu Jutnitjku sobu djerjeli; hatjrunisch to deře móli, tak je tola ňetjiňa. Zo pak ju radé tjitaju, dèj dje janu widja, toho sém so wàczé krótj pjepokazaw! — Na jeném (pjed nèkotrémi lètami ponowèném) kaměntném swètjatku pjede wsu namaka so hnucja powne serbske napismo! Prèduwaňa mamó nètk, djakwano Bohu! stajňe serbske, ha to jara krasne!

M. H. Ze saksskich delan. Lubé Nèbojso! dèj Tè zasé do Kończ pjindjesch, tak so tola lèpe wobhoň, hako jo so to zaňdjené krótj stawo! Tè prajisch, zo jeno so tu dwè Jutnitjczé sobu tjitatej; tomu pak ňejo tak, hale mó mamó jich tsi. Tè tej nitjo wot toho ňezpominasch, zo mamó mó wot nèkotroho tjasa sém jara horliwoho Serba wo wsé, kotrohoj budjesch zkoro k sobustawam Macjiczé serbskeje litjicj mócz! Dèj sé Tè tak jara dobré Serb, ňejsé da so tej na to doladaw, zo so na jeném sw kjiju w frejdj wsé serbske napismo namaka? Nèkotsi su tej swojim schulerskim djèczom serbske knijki „Bohuswaw" kupili, kotrej su so tu pilňe tjitali ha deře zpodobali; tej tolej dopokaje, zo mó pjecjiwo Serbstwu ňejsmó. W Schunowe pola Piwarcza smó tesamo knijki tjitacj widjeli ha swóscheli, potajkim tej tam Serbstwo z domu wustorkane ňejo, kaj so to po Twojim nastawku bócj zdasche.

Hizw.

Kaměnska serbska czèrkej.

(Dalewedjeňo.)

Na kónczu tsinatoho lètstotètka mèjesche kójde tèch schèscj wulkich mèstow nascheje Wujiczé swój klójtr, jenoj w Kaměnczu hijczen jedén nebè.

Kapitel franczískanſkich michow w Bechiňe w Tjechach méjesche tehdom nadoſcz ſobuſtawow, ha wobzankné tohodla, za ſwój řad w Kamenczu nowé klóztr natwaricz. W lecze 1490 proſchachu woni tjéſkoho krala Wladislawa, wo dowolnoſcz, ha doſtachu ju. Kamenſka rada kwadjesche dře jim wſchelake zadjěwki na pucz, ale miſcha ňedachu ſo wotpokazacz, wobcjezowachu ſo pola tjéſkoho krala, kiž tehdom Wužiczu wobſedjesche, ha tutón ňeda jim jenoz kruté zakitarſki liſt, hale póswa jim tez wužiſkoho krajnoho hetmana Siegmunda z Wartenberga na pomocz, kiž w lecze 1493 rójkowné kamień k klózterej powoji, ha z peňezami twařeňo podperasche. Hižom 1499 bě czérkej dotwařena ha ſwatej Haňe poſwecjena. 1512 běchu wſchitke klóztrſke twařeňa hotowe, ha franczíſkanařo (tez kapuczinařo ha boſémiſcha menowani) zacjahnéchu do ňoho.

Tutón klóztr ňemějesche ſo pak dowhoh wobſtacja zweſelicz. Dokelž bórzé potom potja reformaczia wo Wužiczé zemu dobówacz, ha tez wobódleřo méſta Kamencza pžizankněchu ſo nowej wěře. Tak ſo ſta, zo klóztr na ſwojej moczé zhubi. Litzba joho ſobuſtawow potja ſo pomeňſchecz, tak zo běchu w lěcze 1564 w czéwém klóztře hižczen jenoz tſjo miſcha. Ha dokelž ſo powedaſche, zo chczedja někotſi wokolni zemeňo w tamnéch ňemérnéch tjasach klóztr z moczu dobócz ha na ſo pžiňeſcz, wobroczi ſo kamentjanſka rada na kapitel w Bechiňe ha proſcheſche zo bó klóztrſke twařeňa méſtej wotſtupiw. Tutón wotmowi, zo wón to bez dowoleňa tjéſkoho krala ha bamuža tjinicz ňemóže, zwoli pak do toho, zo ſmě rada bez tém klóztr na ſo wzacz. Na poſledku pak widjesche ſo Bechinſki kapitel nuczené, klóztr radje ha mějtjanam w Kamenczu czéle woſtajicz. To ſta ſo wo woſebitém wotſtupném liſcje pod ſczěhawaczémi wumeňeňemi:

„Zo bó Kamentjanſka rada w klóztrſkej czérkwi dawa ſerbſczé prédwacz, zo bó ſchulu do klóztra pjepowozjiwa, zo bó wowtaře ha ſwečjata ňezrańene woſtajiwa, zo bó poſledňoho Micha Hodana dožiwiwa."

W lěcze 1564 w 9. awguſtcze bó tute wotſtupeňo ha wurunaňo bez Kamenſkej radu ha Bechinſkim kapitelom pjez tachanta Leiſentritta w Budéſchiňe wobkruczene.

Tak pžipadje klóztrſka czérkej ſw. Hané Serbam. Po doſtatém dowoleňu dzerjeſche M. Lindner hižczen w témſamém lěcze na dňu wſchitkich ſwatéch ſwedjenſke prédwaňo w ſerbſkej rétži. Nimale 300 lět ſu Serbja ſwoje prawo nepžikrótſene wobkhowali ha nětk na jene dobo dérbeli ſebi je z rukow wuwinécz dacz? To ňejo poprawdje! W tém božim domě, w kotrémž ſu Serbja lětſtotétki dowho wo ſwojej matjernej ſerbſkej rétži kóždu ňedjelu Boha khwalili, ha trójt ha zbóžnoſcz za ſwoje duſche pótali, ha namakali, tam mó, jich potomniczé ňechamó kaž czuzniczé ha jenoz czerpeni bócz.

ſ Dona.

Pžiſpomňeňo redakczéje. Mó ſmó tutomu naſtawkej radé w naſchej nowiňe méſto dali, dokelž jo naſche prawidwo: Serbowſtwo wo ſwojim prawe wſchudžom, ňech jo to na katholſkej abo evangelſkej ſtroňe zakitacz pótacz. Mó ſpomnimó na to, zo jo ſo wo tutej naležnoſczi hižom peticzija na kralowſke miniſterſtwo wotpóſwawa. Hatž jo hatž dotal jane wotmoweňo pžiſchwo, ňejo nam znate, nadžijemó pak ſo, zo budje miniſterſtwo Serbow w jich prawe tez tudé zakitacz, kaž jo ſo to w druhich naležnoſczjach ſtawo, ha za tjoz naſch najwutrobniſchi djak znowa tudé wupraſimó. Jo da tohodla nuzne Serbam jich boje ſwužbé pžikrótſecz, dokelž ſu tez Němczé wo woſadje? Tjohodla ſo tudé tak ňetjini, kaž druhich czérkwjach, djej ſo kóždu ňedjelu pódla ſerbſkeje bojeje ſwužbé tez němſka dzerži, joli zo Němczé hinak ſkwadnoſcz nimaja ſwoje nabožinſke potřebnoſcje ňedje drudje ſpokojicz? Mó ňechamó hudacz, ztó jo na tém wina, ha tjohodla?

Hospodarstwo.

§. Neplacze-wóskowo swětžki. Déž wósk zejkrějesch, změscha so k ńomu tsecji djěl neplaczeje (běrńaczeje) muki, ha liňe so tak změschane na swujow do žklentžanéch bórmow. Jena neplacza-wóskowa swětžka pali so spoře (wot 15 hatž do 17 hodžinow), ha to hižcje wěle tžistžischo, hatž tžista wóskowa swětžka, ha dawa tež wěle měňe kura. Wotkapňe-lt wot ńeje krepka na blido, habó na nějto druhe, tak třebasch jenož to změrom lejo wostajicž, ha déž jo doscž zeskněwo, dha mójesch je zlochka czěle pretž wotžkrabacž, bez toho, zo bó tam žto wačzé wot ńoho zawostawo habó widjecž bówo.

Tolej ńejo nitžo nowo, ńetřebawo pak 'žcje tola wschitkim tžitařam Jutnitžki znate bócž.

Nawěžki.

Dobra hospoda.

Hdyž ja rano złoža stawam,
Kóždy króć so dopomnju
Moj'ho wuja, džak 'mu dawam,
Moju ćetu wopomnju:
Hdyž ja k nimaj na nóc du,
Mam ja krasnu hospodu!

W wulkjej stwě při woknje k ranju
Łožo steji móškojte,
Wo jstwi srjedža k rozslěkanju
Blido namkaš róžkojte;
K přiběranju tež tam je
Zawkow dosć na hromadźje.

Khoroj serbska, krasna rjana
Wyšje łoža zmahuje,
Próca njej' při łožu žana,
Wuj mi škórnje zćahuje.

Prjedy mje njewopušći,
Dojž so wóčko zanka mi.

Rano, hdyž na sydom bije,
Přińdźe mój wuj wołać mje,
Ćeta hižom khofej lije,
A mje strowi přećelnje:
Zaso přiné mi kazaju,
Ja tež bórzy hić tam chcu! Jan. Bórš

Z Rakecz. Wo poslenim tžiswe Jutuitžki so něchtón na wědro hórschi ha tžini, kaj bó te rozne wědro z Rakecz pžischwo. To pak ńejo nidé wěrno ha tohodla so nichtón na nas réschicz ńetřeba. Déž jo pola nas prawe rozne wědro, da tosamo wětžňe pak wot Kulowa ha pak nědže wot Ralbicz jow pžiňdže. Tohodla tež maja ludžo pola nas pžiswowo ha déž so pótžňe nějto mokre hicž, da praja: „No, woni pak tam w Kulowe lodwědža.“ Žtóž to ńecha wěricž, tón so ńech pschiňdže nascheje stareje Madlené wopraschecž.

Nowa, deře twařena žprécza jo wobstejeňow dla za 210 tol. na kupeňu pola
H. A. Säuberlicha w Rakeczach.

Druhi džeň jutrow smèje nebeltžanske serbske towarstwo zhromadžiznu w Němskich-Basélczach. Pžedséda Sandmóňk.

Haslowske serbske towarstwo změje tsecji džeň jutrow w Bacženju zhromadžiznu.
Róbel, pžedséda.

Wschicžé tžitařo Jutnitžki, kiž tusamu pžez me dóstanu, chczéli tak dobri bócž ha k pžichodnej sobocže za přeňe běrtél lěta pola me zapwaczicž. Mich. Hawst. Piwarcz,
wutžeř w Wotrowe.

Hóltcžecz zprawnéch starschich, kiž chcze mójnstwo wuknécž, móže mižtera pžipokazanoho dóstacž pžez Hobraka pod hrodom.

Cžischcjane pola K. B. Hiki.

Tzjiswo 14. 6. dżeń haperleje. Lětnik 3.

Jutnitzka.

Wudawařej
Jakub Kućank ha Michał Cyž.

Swětne podawki.

Bramborska. Nascha wóschnoscj sebi wot bohej Badénskeje 2,090,000 tlr. za tutomu krajej datu pomocz pjecjiwo ňemérnikam jada. To jo khétře droha pomocz. Za to jo hijon starane, zo wóschnoscj tejko pěňes zapwacjicj ňezamójí, ha tak budje bósnadno kóncz czéweje wěczé zo so Badénska Bramborskej podcjéśne. Badénska jo kraj tak wilki kaj Sachsénska — ha jo to krasné dobotk, kij bó nékomu zkulij so deře hodjaw. Ja pak so boju, zo budje jow kaj z témi kruwémi, wot kotréchj te tutjne te suche zejrachu ha tola towste ňebóchu ha kaj z témi kwóskami, wot kotréchj powne te prózne zjédjechu, ha tola ňepjiberachu. Bramborska nidé ňebudje k zbojju pjincj na tajkim pucju ha budje sebi sama wo swětwu stacj.

Rakuska. Wo Wiňe jo wěle ludji do zkodé pjischwo ha to pjez zkusaňo psékow. Wóschnoscj jo psécju lékarňu zawojiwa ha porutjiwa, zo dérbi kójdé, kij chcze na hasach psěka pji sebi mécj, joho na strétjku wodjicj. — Rakuska wóschnoscj jo wsché mójne frédki pospótuwawa, Bramborsku na pucj prawdé ha zjenoscjenoho skutkwaňa za zbojomne wuwedjeňo němskich nalejnoscjow dowescj, hale wschitko podarmo. Nětk Rakuska tjaka, jto budje dale nastacj. Haru zapotjecj dře wona ňebudje, to ňejo jeje waschňo nétk kaj tej jeni předé ňebe; — zo pak bó hotowa ha na wscho pjihotuwana bowa, chcze wona jene z téch k ňej pjecjelnéch němskich krajow wzate zromadne wójsko wo jujnéch Němczach postajicj.

Dokelj so tak jara wěle wot surowoscjow rakuskoho wójska pji wuherskej wójni pisawo, jo Haynaw porutjiw, zo dérbja zastojnstwa ze wschéch wuherskich krajinow póweścje wot jadjerjeňa ha skutkuwaňa wuherskich rebellow jomu pjipóswacj, zo bó ta wécz z wobeju stronow wopisana do zjawnoscje pjischwa.

Z Münchna. Po starém waschňu jo kral tej lětsa na zeleném jtwórtku dwanacjom khudjém mujam po pjikwadje naschoho zbójnika nohi mow ha téchsaméch potém bohacje wobdariw. K tomu so pjeczé cji najstarschi mujojo wuzwola; lětsa bě jedén sto, jtěro pjez djewecj djesat lět stari. Tej kralowa jo tejko mwodéch khudéch holczow wudawawa.

Bajernske wójsko so zawośne hótuwe. Za artillerju su tam jenoj za 300,000 schéśnakow koňe k cjeňeňu kupili.

Tej Würtenbergska swojich rozpuschczeněch wojakow zasé romadu wowe ha wscho kaj w najstraschnischich tjasach wójné pjihotuwe.

Ze Schlesewig Holstajna pisaja, zo su tam, dokelj na Danskich tselecj ńesmedja (Bramborski to ńedopuschczi) lètné swedjen lonschoho wustupeńa pjeczjiwo nim (24 mèrcza) pjez mnohe tseleńo wobowschli.

Franczowska. Swawne mèsto Lyon, wo kotrémj so w lècje 1822te wulke misionske towarstwo zawoji, kotrej nètk po czéwém swècje swoje zbojomne wotpoladańa zpèchuwe — ma tej jene druhe kwalbne towarstwo, kotrej chcze ńekmanomu žiweńa-wedjeńu ha joho ńezbojomném pwodam pjez to wotpomacj, zo khudém ludjom pjez peńejne pjinojki tu mójnoscj do sw. mandjelstwa stupicj wotewra. Wondańo wotpowojena rozprawa swojoho skutkwańa pokaza, zo jo wone w lonschim lècje 429 mandjelstwow zawojiwo ha dale 146 djècji mandjelskim starschim pjipokazawo. Wot téch pjez telej towarstwo wojeńenéch ludji ńejo anicz jedén na surowém ńemèře lonschoho lèta tel braw. Tute towarstwo wobsteji hijon dwanacje lèt ha jo wo tém tjasu 4000 jentwow mójne tjiniwo.

Na sejme jo so nanet stajiw, zo bó k. 1. Jan. 1850 francz. lud wotwosuwaw, hatj chcze Monarchiju habó Republiku. Wetjina dèrbi wotsudjicj. Bó potém žto hinak bowo? — bó kraj mèrnischi bow? ja ńewèru, mam welewaczé za to, tjwojekojo mója so pod kójdém kneistwe deře namakacj déj jenoj so za tém zadjerja; wschak pecjene hójbjé nidje do hubu ńelètaja ha méd ha mloko tej wacz ńekejji, kaj nèhdé wuzwoleném kraju. —

Z Italskeje. Jara djiwne bó tola bowo, dé bó Jandjelska wot Toskanskeje tu swojim krajownikam pji poslenej revoluczji w Italskej natjiněnu žkodu dobrutjiněnu žadawa. Tuta žkoda jo so wosobne pji pjedobóczu mèsta Livorno stawa ha to pjez rakusku brón ha tselbu anicz toskansku. Ha potém tola czéwé swèt wé, ha wo archivach toskanskoho dwora ma kójdé pjilejnoscj, so wot toho pjepokazacj, zo su tute zbèjki ha nemèré wot Jandjelskeje zbudjene ha podperane bóli ha nètkoj chcze wona hijczen tej peńezé za to mècj. Naschomu krajej bó so zkerscho pjihodjiwo wot Jandjelskeje nèjto žadacj.

Z Neapela pisaja, zo jo kral jene pismo z 20,000 podpismami dóstaw, z tej prostwu: wón chczéw jich krajnu wustawu tola czéle wuzbènécj, dokelj wo skutku hijon dawno nitjo wacze ńepwacji.

Rusowska. Wo Polskej steji wulke wójsko ha stajne roscje; tej so pówéda, zo snadj do Nèmczow habó do Franczowskej pocjahnu, joli tam porad skoro mócz ńedostańe. Nèmczé so žawosne boja. Rakuska, prawa, jo tej na tém wina, zo so Rusa do nas téka, dokelj sebi sama ńewèri pjeczjiwo Bramborskei wustupicj, jo Rusu pjeproséwa.

Sejmske pówescje. Kralowski dekret wotwazowańo wicjeznéch peńez nastupacé, so wobemaj komoromaj nezpodobasche. Po nim bó so na sto lèt nanajwósche pecj padow licjicj hodjawo; — komoře wobzanknéschtaj, zo dèrbi so na sto lèt jenoj 1 herbski ha 1 pjedawanski pad postajicj, ha zo smé so nanajwósche, wscho romadu wzate, jenoj 3 padé licjicj. Žtó wé, žto budje nètk kral ha wóschnoscj k tomu prawicj. Ministerej z Friesen ńezdasche so to ruńewon jara zpodobne. Joli pak zakoń tajki wuńdje, dha budje jenoj za téch, kotréchj wotwazowańo hijczen zkóncjene ńejo. — Zo pak bó komora za tute polozeńo bowa, rètjeschtaj tej naschej Serbaj w 2. kom. kk. Jèzorka ha Jakub. Tón preni prawesche: „Ja bóch so czéle swowa zdjerjecj mow, dokelj mó smó so

hižon w lěcze 1848 z knejstwom tak zjednali, zo so wotwazowaňo wicžejnéch peňez na 2 padaj postaji. Ja ňemóju pak hinak hatž kněžerstwo wobžarowacž, déž so wone z naňetom wuberka zjenoscžicž ňemóže. Ja ňewidžu, tžoho dla ma kněžerstwo za to, zo so kněžim z tutém blisko stupi. Ja wele wacžé wěru, zo so tém, kiž maja pžiswuschnoscž dawacž, ňeprawda staňe: pžetož tžoho dla jo so pwacžizna lezomnoscžow po tém, kaž nětkoj jo, postajiwa, ha tžoho dla dérbi jo po nětsischim wotschacžuwaňu wotwazowacž? Wo lěcze 1832 bó kórcz žita z 3 tl. ha wacžé wotwazowané, ha déž nětkoj tajki kórcz na wiki pžiňesu, dha mi nichtón 20 nsl. za ňón ňeda; — dokelž žito bó hako daň wot kněžich brane, déž bě na žito jenoj podobne. Dhé bó mi kněžerstwo za to stacž mowo, zo nětuscha pwacžizna lezomnoscžow tak dowho wostaňe ha zo so tesamo po dokoňanej renczi kóždé tžas za hotowo peňezé pžedacž dabža, potém bó wuberkowa rozprawa naposledku pžedaloko wot zmósleňa kněžerstwa bowa. Ja dérbu zjawňe wuprawicž, zo ja dale hatž wuberkowa rozprawa, kotraž jo za mňe hižon pžejara ponižňe, wschow ňeboch. Ja móju, ja budu jenoj za wuberkowu rozprawu wosowacž." — k. Jakub prajesche: „renté wot wicžejnéch peňez su bez témi peňeznémi dawkami, pžez kotrež sebi buřa wschelake předawsche wobcžejnoscže wotwazacž dérbachu ha hižczen dérbja, te, kiž burskich ludži najbóle wobcžejuja, ha k ňezpokojnoscži wabja. Wone su nowé, husto tež khětře wósoki dawk, pžetož joli mi prawe prawene, dha jo jedén mi znaté wobsédžeř kubwa wot něhdé 1400 dawskich jednoscžow, kiž pžed 20 lětami 300 tl. wicžejnéch peňez zapwacži, na pucžu proczesa wotsudžené, zo dérbi lětňe wacz hatž 30 tlr. renté dawacž. Wone su po tajkim nowé ha z dželа wósoki dawk, kiž tomu dawarej za joho parschonu žadén materialné wužitk ňepžiňesé, kaž so to předé pži wotwazowaňu roboté ha druhich z ňej zjenoscženéch cžejow sta. Welewaczé jo so pži horewzacžu kubwa ta knicstwu pžistejacza pžiswuschnoscž wot dawaňa hižon dopelniwa, ha toho dla jomu jedén za zwo wzacž ňemóže, déž chcze wicžejne peňezé tak tuňo hatž móžno wotwazowacž. Précž so ňeda, zo wotwazowaňo kněžim žadén wužitk ňepžiňese. Hale wulku žkodu, dokelž nězto druhe jo, te prawo mécž, pži kóždém wobsédženskim pžeňeňeňu wot wěstoho kubwa wěste proczenté pwacžizné bracž ha nězto czéle druhe, so junkrótž z wotwazowanskej summu zpokojicž. Hale tola ňesme so zabócž, zo so wicžejne peňezé w tej wósokoscži, kaž so nětk woblicza, wo přednischich tžasach ňewobliczachn; pžetož nam wschitkim jo znate, kak wele ňeňe hewak kubwa pwacžachu, kak nizka bó pži wotedaczu kubwow wot starschich na dżécži pwacžizna téchsaméch postajena. Toho dla chczeidža tež kněja zdobňe wotwazowaňo wicžejnéch peňes. Déž bóchu, na pžikwad, na jenej wsé jenotliwczé po pucžu proczesa k 5 padam wotsudženi, dha jo so jim na pucžu zjednaňa na 3 habó $2\frac{1}{2}$ pada zpuschczíwo. Toho dla móslu, zo móju pžed swojim swédoňom ha pžed témi prawisnu méjaczémi zamojecž, déž za naňeté wuberka wosuju." —

Ze Serbow.

Z Klóztra Marinej-vèzdé. Tak smó tola zasé, Bohu dżakwano, jene serbske prédnuwaňo w naschej klóžterzkej czérkwi swóscheli. To tola czéle hinak k wutrobe dżo hatž němske! Mócz maczerskeje rétže smó z nowa zasé prawe zpóznali. Žkoda jenoj, zo nam nascha wóschnoscž tute duchowne wokżeczo huscžischo ňedari. Předé wschak smó radé nitžo ňeprajili, dokelž bě ňemóžna wécz, déž pak jo nětkoj kń. Alberikus pžez ňewustawaczu pilnoscž tak deře serbscžé nawukněw, bó so to tola prawe deře hodżawo ha ňemójemó nadżiju zpuschczicž, zo budže so tež stacž. Wschak jo tola duchowneje wóschnoscže najsiwacžischa winwatoscž, tajke potřebnoscže dopelnicž.

Z Rójanta. Pola nas jo nětkoj tola prawe řeňe; mó mamó jenoj serbske předuwańa, ha te so řeňe zpodobaja. Tola ńemóžu so zmínécz, ńeduschnoscz zjawńe porukowacz, kotraž jo nasch bozi dom, ja smém prawicz, woňetjescziwa ha wěle joho pobožnéch wopótařow jara zrudziwa. Někotrém pěskowskim hólczam ńenujcze, kiž do Rójanta ke mschi khodja, mó radzimó, so z tjasom namakacz, joli chczeidja wo wawkach sejdjecz. Déž pak tak pozdje pjindu, kaž zandjene jutré wutoru, dha ńech so do wawkow ńepjistojńe ńetwócza, déž widja, zo hižon druzé wo téchsaméch sejdja. Měńa traž cjisami, zo maja prawo tam sejdjecz, dha ńech ńezapomńa, zo su wo naschej czérkwi města swobodne, ha ma jedén tak wěle prawa kaž druhi. Ja ńecham nikoho ranicz hale wo czérkwi bóch tola radé měr měw. Žto pomha nam tež wschě próczwańo horliwéch Serbow za wuzběńeno ha wudokońeno serbskoho luda, déž boje domé wacz w tjescji nimamó! ha serbske mwode hólczé, nadžija za hižczen řenschu pjichodnoscz serbskoho luda, bóchmó radé tež ha wosobńe wo tutém nastupańu za wěrnéch sénow swojich wótczow zeznali. N. N.

H. Z Ralbicz. Kaž druhe lěta, tak tež bó lětsa jutrownitjku nasch kjižerski próczeston do Kulowa wědjené. Hatjrunij běsche khětře zéma, ha hatjrunij hižcje sněh leješche, tak tola zwesowoscju widjachmó, kak so jich schikwana tjródka zhromadji, na žane zadjěwki ńeladajschi. Naschich kjižeri běsche 35 porow (potajkim jenoj jedén jenitjki kjižer ńeńe hatž loni). Kulowskich kjižeri běsche lětsa sédém porow ńeńe, hatž loni, ńenujcze 70 porow.

Djakwano Bohu, zo jo so wschitko tak khwalobńe ha zbožomńe dokońawo!

Rasmus. Ńe so D..kecz Michaw z S..... praschesche, kak jo w Ńebeltjicze kjižerska procesija wupanéwa. Wschitko jara deře, jomu wotmojich hale to běžkoda, zo so Ńebeltjeno swabe pji tém wobdjělichu. Jara pěkńe bě, zo zému dla z Kańencza nichtón ńepjindje, tak tola jenoj Ńebeltjeno na nas ladachu.

Z Wonecz. Nětk pak smó zaše radostné tjas jutrow měli. Pola nas bó po starém waschńu nóczné wobkhad tež tute lěto wotdjeržané. Na 1. haperleje zromadjichmó so wokow jenej na postajeném měsce. Hatž bě wobkhad nuterńe wotdjeržané, dóstachmó posěłńacze snědańo, djeiž so nam tak zpodobasche, zo tež naschu rańschu pobožnoscz tam wo istwe wuspěwachmó, ha wutrobicje zaspěwachmó radoscje powné khěrlusch: „wěselcje so wschicze wěrni." —

Někotsi pjitomni. —

☞ Jutrowne jejka mějachmó lětsa zaše prawe řane ze serbskimi napismami. Dokelž pak wo nětuschim tjasu Serbja hižon na to zwutjeni su, wschitko žtož po někotrém tjasu jim zaše pjed wotji pjindje bóle zdjěwane, ha wudokońene namkacz, — nadjachmó so, zo budja tež jutrowne jejka lětsa dozpowniśche hatž loni. Wo tém pak smó so zhebali. Ja pak sebi móslach, zo budja so řane nabožniske róntjka, kaž ta kńeni wo knižkach „jutrowne jejka" pěkném djěcjom na jejkach wudjělesche, so tež na lětuschich jutrowněch jejkach namakacz. Bóh daj, zo bóchu cji dobri serbscze pjecjeljo, kiž k lětu tute řane, za naschu mwodoscz weselacze jejka nam zdjěwacz budja, te knižki wot kń. Kk.j k rukam wzali, djež budja wschelake řane k tomu pjihodne róntjka třechicz.

Z Budyšina. Towařstwo maćicy serbskjeje dźeržeše srjedu po jutrach na budyskjej winicy swoju lětušu hłownu zhromadźiznu a bě so k temu wjelje sobustawow ze wšěch stronow serbskjeho kraja zejšło. K. Dr. Klin, předsyda towařstwa, wotewri zhromadźiznu z přećelnym postrowjenjom přitomnych a spomni při tym na zańdźene, we wšelakim nastupanju zrudne lěto, kotrež pak Serbow dotalnu khwalbu a zakońskje zmyslenje na žane wašnje njeje pomjeńšić móhło, alje wjelje skjerje jich swěrnosć jasnišo póznać dało. Dalje wupowjeda wón wubjerkowe skutkowanje w

zańdźenym lěćje a wozjewi, zo je tón samón redaktorej Smolerjej za dotalne wudawanje maćičneho časopisa Seilerowe česne myto (10 tl.), a štud. Jenčej, za jeho spis „Zeleńska“ Pfulowe česne myto (5 tl.) přisudźił, też spomni wón na to, zo su lipscy serbscy študentojo maćicy rjany pomjatnik darili, kotryž bu potom k wobhladowanju wokoło daty. Potom da k. městopředsyda duchomny Jakub rozprawu wo tym, što je maćica zańdźene lěto wudała. To je jenož mało było, dokjelž pjenjezy pobrachowachu, mjenujcy te knižki „Bohusław z Dubowina a IV. zešiwk časopisa. Tola dostanu maćične sobustawy na lěto 1849 hišće dwě powjedańčcy a jedyn zešiwk časopisa, kotrež spisy so hižom ćišća. Na to wułoži maćičny pokładnik k. diakonus Wjacka, kak z pokładnicu steji a pokaza so, zo je so zańdźene maćične lěto 217 tl. do pokładnicy nadało a 180 tl. wudało, tak zo 37 tl. wyšše wostanje. Hjewak ma maćica hižom 203 tl. zamóženja w budyskjej nalutowarnicy (Sparkasse). Z cyła je pak maćica za te 3 lěta swojeho wobstaća za 700 tl. serbskich knihi wudała.— Mać. knihownik, k. Imiš, wozjewi potom, zo ma knihownja nětko 372 knihi a mać. sekretař, k. Kućank, spomni, zo je wšitkich sobustawow 193. Wot tych su pak třjo wumrjeli a třjo wustupili. — Na to bu dlějši čas wo wudawanju knihow ryčane, štož pak hakhlej přichodnje sobudźělić móžemy a skónčnje stachu so nowe wólby zastojnstwa a wubjerka. Dr. Klin bu za předsydu, duchomny Jakub za městopředsydu, kapłan Kućank za 1. a vicedirektař Wanak za 2. pismawjedźerja, kand. Imiš za knihownika a diakonus Wjacka za pokładnika na bližše 3 lěta wuzwoleny. Na tón samón čas buchu do wubjerka wuzwoleni: notar Cyž, duchomny Seiler, kantor Pjekař, direktař Buk, wučeř Kulman I., ryčnik Rychtař, kanonikus Haška, Dr. Pful a aktuar Seyfert. Hjewak bu notar Wehla za knihańnika a redak. Smoleř za redaktora maćičneho časopisa postajeny.

Hospodarstwo.

§. Nadobne waschńo, butru naselecz. Wzmi sebi dwaj djělaj sele, jedén djěl czokora ha jedén djěl salpetra, změschej tolej deře romadu; wzmi potom na kójdé punt dwaj lutaj tajkelej měscheńczé, ha déj to z butru prawe pjeměschaw sé, nakwadj nětk butru k potřebe do horncza nucz. Nichtón sebi ńemóje móslicz, kajka wschelakoscj jo bez tajkelej butru ha bez tej, kotraj jo na wschědne waschńo naselena. Wona dérbi pak tez k najmenschom tsi habó ztéri ńedźele stejo wostacz, předé hatz budźe natzińena. Zpótajcje je, wó hozpozé, ha pjepokazajcje so!

Zběrki.

* Peńezna naleznoscz. Déj sebi ńekotre dóstate peńezé drubé blize wobladasch, mów skoro ńewěste bócz, wo kajkim kraju bódlisch — wo Rakuskej, Bramborskej, w Hesénskej, h. t. d. dokelj dóstate peńezé su z wetscha z pomenowanéch ha drubich krajow, skoro najmeńe jo jich pak sachsénskich. To pak nitzo ńezkodzi, tak dowho hatz maja tute peńezé dozpownu pwaczizinu pola nas, ha kójdé mów wesowé bócz, dé jenoj bó jich prawe wele méw. — Hale to pak so nam ńezpodoba,

zo hižcjen so nékotři ludžo tu ha tam do tajkich peňez domasacj ňemóža ha tajke peňezé, kiž w Sachsłkej za powne ňeňdu, dokelž tu pwacjiznu nimaja, tola za pomne wudawaja. To stańe so k. pj. z bramb. krojkami, kotrej pola nas jenoj dwaj nowaj (po prawém 2½) pwacja ha z bramb. dwajnohami, kiž jenoj 1 now peňez pwacja. Dale ňepwacji peňez „tři marine slěborné" (3 Mariengroschen) 25 now. peň. hale jenoj 24. now. peň! Wón jo na koniku, kiž jo na nim woznamenené, k zpóznacju. Tolej ňech pjichodňe cjisami wobkedžbuwa, kotřiž hatj dotal na tajke mólitžkoscje ladalk ňejsu. Mó so nadjijemó, zo tjitakow Jutnitjki to ňetřechi, — zo budja woni welewaczé pilňe na to ladacj, zo bó so wot druhich ňestawo!

* Pucjowar, kiž tjéske ňezé pjeňcj dérbesche, hale na posleňej stacjioňe swoje wopismo zabow bé, bó wot kortjmaťa narétjané, sebi jédjowé liscjik (Speisezettel) sobu wzacj. Wón to z tjini wacz jortow hatj nuzé dla. Na ňezach hořezdjerjané, wot teda wón swuzownikej ňenuwané list. Tón pjeňdze, móslicjé zo ma w ruczé Pos, tón list wo z czěhuwaczem ředje ha pji stajném ladaňu na pucjowaťa: Cjelacza wowa; hm to moje halt bócj! Husacze jatra, nó to so mi zcje jeni tak třechiwo ňejo. Žabjacje sczena, hm, hm. Jédjcje bojeňe lubé pjeczelo, ja widju, zo scje jara braschiwé hubené tjwojek praji nétk tón na ňezach postajené swujownik ha da tón list zasé tamom ha bó powne sobujelnoscje. ✕

Jeden wéste N. praji nédé w jenej zromadjiňe, zo wón ton són z biblískich stawiznow krala Baraona prawe wopjijecj ňemóje; ňenujczé zo te 7 suche kruwé te 7 tutjne su tak zejrali, zo na nimi nitjo ňejo widjecj bowo. To ja tej ňemojach praji klamar D., dóij so ja ňejeňach. — Tedém mějach ja sédém wilkich knihi, wo kotréchj bé moje zamojeňo zapisane; moja jona mějesche pak jenoj jentjke mólitjke bospodarske knihe. Pji kónczu léta béchu pak te mawo knihe moje wilke ha tewste zejrali ha na nimi tej nicj te najňeňsche widjecj, ha wot toho tjasa sem wěru ja do toho sona.

* Jedén ňesprawné kral praschesche so duchomnoho: kotré skutk ma najwaczé pwacjiwoscje pjed Bohom? Za tebe, wotmoji Duchomné, te spaňo, ha to tohodla, dokelž tak dowho hatj té spisch, nikoho ňeczwěluwesch.

* Naramné tjwojek dari nékomu kusk tékancza; ton wza sebi na blidje lejjacze nowiné, zo bó sebi tékancz zawaliw. Ach mój Bojo, te Nowiné jcje ja ňejsém tjitaw. To nitjo ňejkodji, wotmowi khudé, déj wó nékomu nějto dacje, tak to swuscha do Nowinow. ✕

* Pétér tón Wilki rus. kheijor bé nédé wo sudnistwe jara newné wele paduſtwow dla, ha praji swojomu Keňczlerej: pisajcje, kóijdé kiž jenoj pwacjiznu schtréka kraňe, dérbi wójbeschené bócj. Keňczler praji smejo: Déj wascha majestoscj chcze kheijor bez podanow bócj, móje so to nédém stacj. Pétér so potja smecj ha wécz wosta pji starém. ✕

Nawéjki.

Saxonia,

krupow jkodé zawéscjacze towarstwo w Budéschiňe.

Pjez zromadne skutkwaňo wele moczow su so wschelake zawéscjacze wustawé (Versicherungs-Anstalten), zawojili, bez nimi cjahnu ratařowu (burowu) kedjbnoscj wosobňe te na so, kiž pjez krupé nastatu jkodu zarunacj wotpoladaja, dokelž wo nikoho moczé ňelejji, krupowbicja wot swojich honow wotwobroczicj.

To jo tej wina, zo so krupow jkodé zawéj-

cjacze towarstwa bóle ha bóle wudokońeja ha wschè w tutém nastupańu tžiňene nazhońeňa so wuwescz pótaju.

Dokelž pak wustawki dotalnéch krupow žkodé zawéscjaczéch towarstwow pozadańa pžitomnoscje wacz ňedopełňa, dokelž tež zarádwańo téchsaméch pžewulke, prawa zawéscjaczéch zastojnstwam towarstwa napjeczo pjemawo — dha jo so wésta litžba sakskich kubleřow, ratařow ha pžekupczow zjenoscžiwa, ha pod ňenom „Saxonia“ krupowbiczo zawéscjacze towarstwo zawožiwa, kotrej chcze swojim sobustawam powne zarunańo pžez krupowbiczo natžiňeneje žkodé dawacz, ha kotrej dérbi so wo swojim skutkwańu pžez czéwo Němczowstwo rozschěricz.

Zawožeřo su pžk zestajeňu swojich, ministerstwej hižon k pželadańu pžepodatéch wustawkow, najwacžé téch brachow rozpomnili kiž so pži dotalnéch, krupowbiczo zawéscjaczéch, towarstwach namakaja, ha su wosobňe to na kedžbu wzacz so prócžwalt, na tjož jo so wo ratarskich towarstwach wo tém nastupańu zpominawo.

Tute nowozawožene towarstwo dari zawéscjaczém najwóschu móžnu wéstoscz ha wodža je wosobňe zcjěhuwacze wotpoladańa: 1) tuňota zařaduwańa. — 2) swobodne wolbé zastojnstwow ze stroné sobustawow. — 3) powna wzajomnoscz (vollständige Gegenseitigkeit). — 4) zarunańo po pownej wósokoscži pži zawéscjeňu pžipowedjeneje ha pži sapisańu zawéscjeňa za prawo zpóznateje pwacjižné pwodow. Wobkedžbuwańo ha wodjeňo towarstwa stańe so pžez ze 6 sobustawow wobstejaczé wuberk ha zařaduwańo jo direktoriju, ze schěscz wosobow (parschonow) wobstejaczomu, dowěřene, kiž ma so ze swěru wotpoladańa towarstwa ha postajeňa wuberka ha wobzankňeňa wowneje zromadžižné wuwescz.

Pokwadnicza ma so wot wosobňe postajenoho pokwadnika pod wedjeňom direktorija ha pod wobkedžbuwańu wuberka zařadwacz, ha dérbi wschitke peňezé, kiž za towarstwo nuczpžindu, po móžnoscži khěczé ha wěste na dań dacz.

Pokwadnicza ha knihe so wot z wuberka k tomu postajenej komissje pželaduja. Pžinoschki sobustawow budža tak nizke hatž móžno, ha po tém žtož so zawéscja ha po krajiňe, wo kotrejž zawéscjacze pwodé steja tež wschelake; — tež maja so jenoj prämije, heřwak pak anicz zařadnizke wudawki, anicz pžinožki k rezervofondej wosebe pwacžicz, dokelž dérbi tutón pžez te w wustawkach postajene wotcjahi wot nadžateje dividendé a t. d. naroscz.

Wschitke po tutéch wotcjahach zawostate zbótki so tém woprawdžitém sobustawam wroczo (naspet) pwacja.

Wustawki habó statuté — podmwoweňske listé (Anmelde-Bogen) — ha reversé móža so na wowném bürowi, kaž tež pola naschoho agenta Gustava Adolfa Löveniga w Budéschiňe, dóstacz, ha móža so tam tež prämiske tarifé, kaž tež wo swojim tžasu lětne rozprawé ha zkónczne zlitžbuwańo wobladuwacz.

Wo zromadžiznomaj, kotrejž so 16. ha 23. měrcza tutoho lěta w Budéschiňe wotdžerjuwaschtaj, zawožj so po §. 28. zakwadnoho zakońa wuberk ha wuzwoli něhdém ze swojeje srejdžižné tsjoch wuradžuwaczéch (berathende) direktařow, kotsjž po §. 15. z wuwdžaczémaj (vollziehende) direktoromaj ha z pownomócznikom (Bevollmächtigte) direktarstwo wutžiňa; kaž tež po §. 29. swojoho pžedsédu ha joho naměstnika. Po tutém stupi tež Direktorium romadu ha wuzwoli po §. 19. zakwadnoho zakońa — tohoruňa tež swojoho pžedsédu ha joho naměstnika, po tžimž bó zjawne wozjeřeňo zawožeňa krupow žkodé zawéscjaczoho towarstwa wobzankňene.

Wuberk za lěto 1850 wobsteji:

1. kń. speczial-komisar Gust. Adolf Wiezand na Jasenczé, pžedséda.
2. = Wilh. z Czenker z Pomerecz, naměstnik pžedséde.

3. „ Herrm. Oehmichen réczerkublerski najnk w Baczdorfe pola Mischňa.
4. „ Karl Herrm. Fahnauer kubleř w Bobolczé.
5. „ Bruno Menczner z Krakecz.
6. „ Gust. Jul. Ochernal, réczerkublerski najnk w Ratareczé.

Direktorium, kiž wobsteji z tsjoch wuradjuwaczéch stawow:
kń. Pět. Alfred hrabja z Hohenthal w Kinsbórku, pjedséda w direktoriju.
kń. Gust. Ed. Heidemann, direktar lutuwarskeje pokwadniczé w Budéschiňe, naměstnik pjedsédé.
Rud. Magnus w Drozdju

ha z tsjoch wodjaczéch stawow:
kń. Jan Christ. Kind na mawém Budéschinku.
kń. Ernst Stökhard réczerkublerski najnk ha direktar ratarskeje wutjerňe w Brězeni.

Ha tón podpisané powmomócznik:
Heinrich Julius Linka, pjekupcz w Budéschiňe.

Redakcija jo loni k jutram řane jutrowne jejka dařene dóstawa, létsa nadjijesche so tež hale hatj dotal jo podarmo tjakawa. Nech wschak tola tón dobré pjeczel tajke řane waschňo zancj ňeda! Témsamém, kiž chczeidža naléto nowo poté wokow sarodow dźěwacz habó stare wobarbicz, móža k tomu wosobné mas w Ňeběltžiczé dóstacz. Kóždé budže jomu toho pokazacz, kiž jón ma; ňech sebi tež joho schlahi pokazacz da, kiž dobrotu maza woswětsja — ha tež Kamenczeňo jon znaja, kiž su jebi nězto wot Skortesena (tak réka barba) pjiňeścz dali.

Rasmus.

Wutrobné dźak za wschu pjeczelnoscz ha luboscz ha wesowu pěknu serbsku zabawu, kotruž sém jutré wutoru wo Wotrowe ha Jawoře dóstaw. K. k.

Zo bó so mwodéch jutrow dla nichtón ňezakomdźiw, dha změje budéść rětzenske towarstwo na mnohe žadaňo haklej ňeběželu za tédžeň, hako 14. haperleje zhromadźiznu popowdňu pečzich na winiczé.

Luby bratřiko J. w P.

Wutrobny dźak za twoje ha twojeho bratřika připosłane dźěło. To budźe so wěsći našim Serbam wulcy spodobać. My Tebi toho dla na twoje prašenjo, hač dyrbiš tesamo daljewjesć, z jenym sylnym „haj haj, wotmolwimy. Redakcyja.

Zandzenu Sobotu Žita w Budéschiňe pwaczachu:

Kórcz	Woscha		Mischa		Średzna		Kórcz	Wóscha		Mischa		Średzna	
	Pwaczjisna.							Pwaczjisna.					
	tl.	nsl.	tl.	nsl.	tl.	nsl.		tl.	nsl.	tl.	nsl.	tl.	nsl.
Rójka	2	6	1	26	2	—	Woka	2	7½	2	2½	2	5
Pjeňcza	4	5	3	20	4	—	Jahwé	4	25	4	7½	4	20
Jeczmeň	1	22½	1	18	1	20	Heduschka	2	15	2	7½	2	10
Wówo	1	10	1	3	1	6	Běrné	—	27½	—	20	—	22½
Róch	2	5	1	—	2	2½	K. butré	—	13⅘	—	20	—	12½

Jutnitžka wukhadja kójdu sobotu z czéwóm listnom, ha jo k dóstaczu pola redaktora Kuczanka, w Wellerez kniharni, ha pod bohatémi wrotami w Budéschiňe. Kójde tjiswo pwaczi ½ nsl.

Za Jutnitžku postawene nastawki habó wozjewena maja so wotedacz pola jenoho z redaktorow

Cjischczjane pola K. B. Hiki.

Tžiswo 15. 13. dżeń haperleje. Lětnik 3.

Jutnitzka.

Wudawařej
Jakub Kućank ha Michał Cyž.

Wozjewěno.

Tsejczu ńedżelu po jutrach hako 21. dżen haperleja budża druhe serbske boże swużbé za podjanskich Serbow wo Drejdżanach. Tesamo budża zasé w kralowskej dwórnej czérkwi. Zapotżatk dopowdńa ½9 — Zpójedż so swóschi wot rano schescżich.

Swětne podawki.

Z Drejdżan. Zańdżenu ńedżelu mějachmó wulki wojerski swedżen. Pżipowdńu czehńesche dżěl naschoho wójska pżez móst ha postaji so sreidż podjanskej czérkwe ha keklerni. Kral pżijědże na końu, wobdaté wot mnoho ztaba. — Pżi joho pżiblížuwańu wuńesechu jomu wojaczé wulku swawu. Ja hižon sém wěle swawow wuńescż swóschaw, hale tajku hižczen nidé. —

Z Drejdżan. Pżedtżorawschim dżěch tež nimo kathol. czérkwe ha wuladach tam na dušach wulke pismo; wěle ludżi so tam wokow twótżesche; někotsi kaj něwni zasé dale dżěchu, druzé so lubozńe smejo woteńdżěchu. Ja wuczejech moje nawotżi (brille) ha lejcże, lejcże! wuladach tam serbske pismo. Na nim stejachu tute swowa:

„Za Serbow."

„Tsecżu ńedżelu po jutrach budża so tudé w kralowskej farskej czérkwi serbske boże swużbé dżerżecż ha to po zczěhuwaczém řadu: rano wot schescżich swóschi so św. zpójedż ha knapow dżewecżich zapotżńe so boża mscha, pżi kotreiż so serbske khěrlusche spěwaja ha po wopraweńu měschnika św. sakrament toho wowtařa wuzpójedaném sobudżěli. Po bożej mschi so wo serbskej rétżi prěduwe. Bóh daj, zo bó so tónlej skutk wěré k bożej tżescżi ha waschej duschi k zbóżnoscżi dokońaw." — Wósche toho su so tute serbske boże swużbé tež z klětki, ha w naschich nowinach wozjejili, — ha smémó po tajkim tu wěstu nadżiju měcż, zo budże tón krótż wesowa póweścż ke wschitkim pżincż mócz. Swawa naschej duchownej wóschnoscżi!

Drejdżanscżé maja so wo blizkej pżichodże hižczen druhich swedżeńow nadżecż. Naschi wóschi menujczé, kiż su wo Schleswiku bóli, chczeidża lětne wopomńeczo najswawnischoho skutka sachsénskoho wójska wo tutej wójni, pżedobócża hrodżischczow pola Düppel dżerżecż. Deputaczija pojědże do Budéschina po prénczа Alberta, kiż jo so na tutém dńu hako ńebojazné rétżerski wóschk swawńe wopokazaw. Tež druzé wojazé budża

pji tém djel bracz. To jo pěkne, zo jo tajka pjezjednoscz bez wójskom. Žkoda jenoj, zo hižczen jo tu wele ludji, kiž so z naschimi wojakami jich zadjerjeňa pji mejskim zběžku dla zpjeczjelicz ňemóža.

Jedén druhi swedjen, Bóh daw, za naschu kralowsku swójbu prawe zbožomné, budje kwas prénczesiné Hilžbeté. Zardinski wójwoda, jeje nawožeňa jo 12. haperl. zardinske wowne mésto Turin wopuschczjiw ha budje 20. habó wéscji 21. do Drezdjan pjincz. Wěrwaňo bósnadno zjawne ňebudže.

Bramborska. Tsi ewropske mócznarstwa: Jandjelska, Franczowska ha Rusénska su wo tém pjeziene, zo dérbi so krucje na to djerjecz, ztoj jo so w lětu 1815 bez němskimi wěrchami postajiwo, menujczé zo smě tedém postajena wustawa jenoj wo pjejednoscji wschěch jednotliwéch sobustawow tutoho zwazka so pjeměnicz ha jich samostatnoscz ňezraňena wobkhowacz. Na to kedžbuwacz su zpomněne tsi mócznarstwa tedém tez slubili. Tesamo pak su wo tém, ztoj Bramborska wo nowschim tjasu tjiniwa, wotpoladaňa na zahubeňo samostatnoscje němskich wěrchow zpóznali, ha so sěłne pjeczjiwo Bramborskej wuprajili. Jutré běchu wažne posejdjeňa ha wuradjeňa bramb. krala z ministrami ha z Radowiczom. Wo téchsaméch bó zkóntžne wobzankňene: dotalnu politiku wopuschczjicz ha na zprawnischim puczu němske naležnoscje zaradowacz pótacz.

Z Erfurta. Bramborsczé ministerо, kaž tez Radowicz ha bóle hižczen Karlowicz zpotžinaja na naschim sejme czéle hinak pískacz hatz do swatéch dňow. Po czéwém jich zadjerjeňu zda so wěrno bócz, ztoj wschelake nowiné pówedaja, menujczé, zo jo bramb. wóschnoscz nadjiju zpuschczjiwa, na dotalném puczu k zbožomnomu kónczej pjincz. — Wěste jo, zo jo nasch sejm najdléje traw — zo smó z nowa smécham wustajeni. — Ja sém jenoj czjipné, zto budza pjeczjelio Bramborskeje, wosobne czi sachsénsczé k tomu prawicz; wéscji budja zasakwe hanicz téch, kotréchž předé doscz wukwalicz ňemójachu. Mó smémó pak nětk tez tu nadjija mécz, zo budjetaj Rakuska ha Bramborska wo pjezjednoscji němske naležnoscje zaradowacz pótacz. — Tak dha jo bramb. kral tu wécz hatz na posledne zwed ha nětkoj so wobrocziw. To wschak jo deře hale bó so dawno předé hižon stacz mowo.

Z Barlina. Franczowski zapóswancz na naschim dwoře jo so do Pariza wróczjiw. Napoleon joho dobru radu póta. Wón jo so wo nastupaňu francz. naležnoscjow taklej wuprajiw: zo móže jenoj jena wonkowna wójna nahwo roztorňeňo ňezbójnoho nuczkownoho zapleczeňa francz. kraja wotwobrocjicz. Jo tez dale pjistajiw, zo su po swojim pjeswětseňu bramborske wětjorne ňezé pji tém najbóle strachej wustajeni. —

Z Wina. Wot zastarskich tjasow sem jo nascha kheižorska swójba pji czérkwinskich swedjenach so wobdjéliwa. Tak bě tez létsa: nasch mwodé kheižor zo přeni krótž pokaža. Hižon zelené žtwórk wón 12 starém wobodleřam mésta nohi mójesche; — wustajene bože hrowé wo wele czérkwach pobožne wopotasche ha pji jutrownej proczesiji z czéwém dworom wo kheižorskej krasnoscji so ze swojim ludom stowarschi.

Rakuska jo so nětk tez pjeczjiwo wot Bramborskeje zawoženém wojerskim zjenoscjeňu z Brawnschweig ha z Meklenburg-Strelicz wuprawiwa; dale tez, zo rak. kheižorska wóschnoscz czerpecz ňebudže, déž bó bramb. kral swoje wójsko w Badénskej stejo wostajicz ha Badénske do bramb. méstow pjesadjicz chczéw. —

Z Majncza. Barlinski probst z Ketteler, jo wot bamuža za naschoho biskopa postajené. Wo ňekotréch němskich nowinach steji, zo jo wón hižczen pjed tsjom létami wojerski wóschk bow. To pak ňejo nětuschi biskop hale joho brat, kiž jo do duchownoho řada pjestupiw, ha z naschim wójskom loni wo Schlezwiku pobów.

Hannoverska jo so pjeczjiwo pjistupej nicz-němskich krajow Rakuskeje do němskoho zwazka wuprajiwa.

Ze Schwiczé. 560, němskich czékařow, stawé 16 towarstwow w Schwiczé, su nětk wupo-

kazami, 214 pod wobkedžbuwaňo policzije stajeni. Schwiczarska wóschnoscz wozjewi, žtož jo so pži pžepótaňu téchsaméch podawo. Wone wobsteji wo zcžéhuwaczém: 1) dopokazane jo, zo su so němscžé dźěwacžeřo wo Schwiczé zkadžuwali; nicz jenoj, zo bóchu nowu revoluczíju zapotželi — hale zo bóchu thróné ha wschě ludowo wobstejenstwa powalili, najpředé wo němskich krajach. 2) Tute zjenoscžeňo nejo haklej w Schwiczé nastawo hale ma w Němczach, w Franczowskej ha Jandželskej swoje žurwa ha su so cži jenoj do Schwiczé podali, dokelž su jow swobodnischi. Jich wědžiczeřo su wo wukraju. Schwicza ňejo potajkim, kaž pžeczé řěka, kužow ewropskich zběžkow. 3) nasche towarstwa su so z tutémi cžěkařami zjenoscžili, kaž tež někotsi wot nich nasche towarstwa podpěrali. — Tak tola Bramborska ha Rakuska nejstaj wopaki měwoj, tajku haru Schwiczé dla tžinicž.

Z Franczowskej. Tež Napoleon chcze swoje kraje po móžnoscži tžiste zdžeržecz. Dokelž su cži ze Schwiczé wupokazani něk susodne francz. mězé pžeschli, wupóscžele wón komisarow do ranschich krajinow, kotstž wschitkich wucžěřa. Z wownoho města Pariza su tež wschiczé, kiž tam bez dźěwa ha wobodleňa pžebówaja, zdobom wuhnacži; jich jo 1500. — 15,000 hižon wobnadženěch ňeměrnikow wot lonschoho lěta do Afriki wupóswacž, jo namět stajené. Dže wostaňe ta wukwalena republikanska swobodnoscž.

Wo Parizu su so pod wědžeňom Arczebiskopa Sibura towarstwa zawožili, kiž maja jara řane wotpoladaňa. Tžesacž wosobow (parschonow) stupa romadu, maja wěsté wokres pžipokazané, wo kotrémž so za khudémi, pomoczé potrěbnémi swójbami wobhoňecž ha jim na wsche waschňo k ruczé stacž, jich winwatoscž jo. Wo wschěch farskich městžanskich wosadach wobsteja tajke towarstwa, wo jenej hižon pžez 200.

Ze Žpanskej. Wo krajiňe Granada su w rudněch horach (Erzgebirge) bohate zwote žiwé namkali. Tesamo slubja nimale tajke kaž w Kalifornizkej bócž. Žpanscžé wschak budže je deře třebacž mócz. Tam su pěňezé jara žadne, to pokaza tež, zo wondaňo někotre kompanije wojakow do Franczowskej cžekněchu, dokelž hižon dléschi tžas žanu zdu dóstali ňebechu.

Ze Serbow.

Z Klóžtera. Zaňdžena jutroňtžka bě wesowó swědžeň za nas, dokelž wot dowho tžasa sem swóschachmó junu zas prěduwaňo w swojej lubej serbskej rětži. Menujcžé na něschpoře dźeržesche nam kn. P. Albrik Hecht, kiž jo z wilkej prócžu serbsku rětž nawukněw, jene wuberne prěduwaňo w lubej macžernej rětži. Déž bě wón wopžijeczo swojoh prěduwaňa: Krěstusowe hořestacžo hako zjawne wopokastwo naschoho hořestacža, z řanémi swowami wschitkim k wutrobe zwěd, prawi wón hižcže zkóntžňe tu te swowa:

„Wó muscžé serbskoho ludu, Was ja proschu: zdalujcže so tajkich towarstwow, wot kotréchž te zbótki waschich wotemřetěch nanow ha matžeřow nitžo ňewědža! — Ha wó žoné serbskoho zplawa, wědžcže wasche hozpodarstwo tak, kaž je wasche wotemřete macžeře k tžescži serbskoho ludu něbé wědžechu! — ha wó sénojo ha dźowtžitžki, kiž scže wó tón kežew pžichodnoho serbs. ludu, was ja proschu, zdžeržcže so tajkich towarstwow, wo kotréchž was waschi starschi ha wasch jandžel pěston ňewidži. Wschiczé wó: dźeržcže so k domej bożomu, zo bóschcže wschiczé k tžescži waschej czérkwe wotrostli.“ —

Žtó ňebó pži tajkich swowach hnuté bów! Wo wele wotžach widžach sélzé hwubokoho hnutža ha wutrobneje radoscže. „O, to bě řane prěduwaňo!“ swóschachmó z wele hortow, ha někotré hižcže pžistaji: „Haj, ja dře wschak tež radé na němske prěduwaňo posucham, hale serske móju tola zcže lěpe wopžijecž, ha tež bóle wot wutrobu k wutrobe dźo.“ — Dóstancže Wó tohodla, wósoczétžescžené kněže, kiž scže sebi tajku prócžu dawali, nam w lubej macžernej rětži prěduwacž mócz, tudé nasch najwutrobnischi dźak, zjenoscžené z tej ponižnej prósťwó, Wó chczéli nas bórzé zas tak zwěselicž! — Raschomu lubomu

Krawczej z Miwotžicz ha tem druhim tžesnem mužam, kiž su so za to sobu starali nasch najwukrobnischi dżak.

Žtěro w měňe wěle druhich posuchařow.

Dalokopis (Telegraph).

Hejzo scže dě na zeleznicžé do Drježdžan jěli, scže widželi, zo zboka cžěře kóžde 30 — 40 krotželi kolik stoji, ha zo wot jenoho kolika k druhomu grót dżo. Něchtónžkuliž traž bó radě zhoniw, žto to do wěcžé jo; tohodla chczemó jom ju trochu wopisacž ha wukwascž.

W Budéschiňe na dwórnischczu (Bahnhof) jo wo jenej stwi hořeka spodžiwna pžiprawa (Vorrichtung) natwařena, tohoruňa tež w Drježdžanach na dwórnischczu, ha z jeneje pžiprawó do druheje (potajkim z Města do Drježdžan) dżo grót, kiž jo wot kolikow zpodeperané. Ha wscho to do hromadě menuje so telegraf. To jo grichiske swowo, ha réka do serbskoh pjewožene „dalokopis" (tele=daloko, graf=pis). Tuta wo nowschich tžasach wunamkana pžiprawa jo so tohodla dalokopis pomenowawa, dokelž móže so z jeje pomoczu daloko pisacž t. j. z jeje pomoczu móže so to, žtož něchtón w Budéschiňe na dwórnischczu napische, w tejsamej minucže w Drježdžanach na dwórnischczu tžitacž. Newěrno, to jo tola zpodžiwna wěcz? Déž pak ju trochu pžepótamó ha pjeladamó, widžimó, zo to nitžo kuzwarske ňej, hale zo jo to wěleňaczé wunamkaňo ha wumósleňo rozoma, kotréž jo nasch ňebeski Wótcz nam tžwojekam daw, ha kotréž wo swojim zpóznacžu ha wudozpowňeňu pžecžé dale ha dale krotži.

Narězaj sebi někotre drobne kuski paperé, wzmi kruch tžerwenoh wóska (zéglaka), schudérwi jón na sukňanej lape, djerž jón potom kus wósche paperkow, dha budžesch widžecž, kak schudérwané wósk tesamo k sebi scžehňe ha po tžasu zas pujcza. Tuta samotnoscž réka elektritžnoscž, ha elektritžne menuja so te wěcžé, kotrež su tajke, zo druhe lochke wěcžé k sebi cžahnu, ha je po khwili zas wotstorkuja. Tute pomenwaňo pžindže wot toho jow, zo jo so tuta samotnoscž najpředě na kaměňu, kiž wo grichiskej rětži elektron rěkasche, pokazawa. — Tola nicz jenoj pžez schudérwaňo, tež na druhe waschňa móže so elektritžnoscž zbudžicž, móža so wěste wěcžé elektritžne ztžinicž. Tak na pž. pžez samo dótkaňo; třeba so jenoj wopežko cžénka z wopežkom khopra dótknécž, ha wobaj stai elektritžnej, pžicžahujetaj lochke wěcžé ha potom je zas wotstorkujetaj. Žto po prawém tuta elektricza (serbski: milina) *) jo, ňehodži so z wěstotu prawicž, ruňej kaž tež řecz ňemójemó, žto po prawóm cžopwota jo (pjetož woheň ňejo cžopwota, wón jenoj cžopwotu tžini): wobej wěcžé, cžopwotu ha milinu (elektriczu) zpóznawamó jenoj z jeju tžinkow habó skutkow. —

Chczemó nětk blije k swojej wěcžé, k dalokopisej pžistupicž. Déž dowhu, cženku jerdku zelezwa habó khopra habó slěbra ha t. r. z jeném kónczom do woheňa těkňesch, jo tasama bórzé te hižon na druhim kónczu cžopwa; cžopwota běži mów řecz spěschňe wot jenoh kóncza k druhomu, hatžruniž mó to ňewidžimó. Skoro tak ma so tež z milinu. Maschli dwě tasli, jenu z khopra ha druhu z cžénka wo nakiswoj schwablowej wodže (Schwefelsäuere) kruch wot sebe rózno stejo: dha jo pžez to wosebe khoprowa tasla jara elektritžna. Joli zo nětk kruch grotu z jeném kónczom ke khoprowoj tasli pžirazésch ha z druhim kónczom cžénkoweje tasle so dótkňesch: dha pžeběži milina wot khopra k cžénkej, ha to wo wokomikňeňu, bórňe tež tutón grót wěle zakrasňenéch mil dowhi bów. Tute běžeňo habó cžetžeňo miliné habó elektricžé wot jenej tasle k druhej menuje so elektritžné tok (elektrischer Strom). Tónsamón traje tak dowho, hatž so grót wobeju taslow dótka, pžestaňe pak, tak

---

*) Pola nas so wot wětžornoho bwóskaňa, djej žane hrimaňo ňeswóschimó, řekňe: „milina hraje." Wina tutoho bwóskaňa wosebe po horczém dňu, jo elektritžnoscž mrótželow ha naschi Serba menuja to „milina"; potajkim žane nowo swowo.

khétšé hatj jo grót nékak pjetorhňené habó wot jeneje tašle wottorhňené. Tutej tašli ňetřebatej ruňe w nakiswoj schwablowoj wodje stacj, doscj na tém, déj jenoj w sérej zemi tšitaj, ha tu mójetaj wele mil daloko rózno bócj. Bewschoho dalschoho rozkwadwaňa bódj tu z jeném swowom prawene, zo jo tajki elektritjné tok (Strom) w grocje préňa ha wowna wécz pji kójdém dalokopisu, ňech su wsché druhe naréchtwaňa ha pjiprawó pódla kajkej chczedja. Tutón tok, tute cjetjeňo habó bějeňo miliné wo grotje traje pak tak dowho, dójj jo grót cjéwé ha na wobemaj kónczomaj do zpomňenej pjiprawow (na pj. tašlow) krucje zatékňené.

Kak dha so potom z tutém tokom pische? — Tajki grót, w kotrémj milina cjetje, ma spodjiwnu mócz. Pomósli sebi, zo grót wot powňa k pownoczé djo (ha tak móje so na wéstém méscje zhibnécj, bórňe tej hewak wot raňa k wětjoru schow), pomósli sebi, zo tu blijko spodé habó wósche grotu magnetitjna jóhwa *) stoji, pomósli sebi, zo so potém elektritjné tok do grotu pujcji: tu póndje magnetitjna jóhwa ze swojim pownóczném kónczom do boka, ha budje tak dowho kraňu habó k wětjoru pokazwacj, kaj dowho cjetjeňo miliné (elektritjné tok) traje, déj pak te pjestaňe, wrócji so jóhwa ze swojim kónczom zas k pownoczé.

*) Magnetitjna jóhwa (Magnetnadel) jo tajka jóhwa, kotraj stajňe k pownoczé pokazuje. Wona jo z twerdoho woczla, na kónczach cjenka, srejdja kus towscha, zplaczňena ha pjekwota; na cjentjki, ruňe hořestejaczé hozdjitjk téňena, móje so z lochka wercjecj, ha tak ze swojimaj kónczomaj na wsché strone pokazwacj. Tola déj jo tuta jóhwa magnetitjna, pokazuje wona z jeném kónczom stajňe k pownoczé, khiba zo ji to mócznoh zadjewka dla mójno ňejo. Tutón kónez réka pownóczné (Nordpol). Magn. jóhwa jo wosebe tém jara wujitna, kotřij so na dalokim ha schérokim morju namakaja; bez ňeje ňebóchu druhé wědjeli, dje jédu, hatj kraňu habó k wětjoru.

Tale wécz jo jara wajna; zjeje pomoczu hodji so w Méscje tak pisacj, zo móje so to napisane w témsamém wokomikňeňu w Drejdjanach tjitacj. Mésto tutej johwó su nětk wschelake druhe naréchtwaňa ha pjiprawó, tola wécz jo tasama; mó chczemó pji johwe zwostacj, tak traj budjemó wécz najlépe zrozemicj. — Na téch blakach, djej chczedja pisacj (Budéschiňe ha Drejdjanach a t. d.) jo grót kus pjetorhňené; jolí pak pjetorhňené, dha ňejo wo nim, kaj smó swóscheli, jadén elektritjné tok. Déj chczu potajkim elektritjné tok do grotu mécj, dérbu wutorhňené kruch zasadjicj. Tute zasadjwaňo staňé so na jara lochke waschňo pjez pjitwótjeňo wésteje klopó, kotraj wuzbéhňené kruch grotu zasadji. Tak dowho hatj so na tulej klopu twótji, jo grót cjéwé ha elektritjné tok dje pjez ňón; pjestaňe so na klopu twótjicj, wuzbéhňe so zasé wutorhňené kruch grotu ha tok wokomikňeňu pjestaňe. Tak dowho hatj elektritjné tok traje, khila so magnetitjna jóhwa na bok, ha za tém hatj so mawu khwilku habó dléschi tjas na klopu twótji, jo jóhwa pak jenoj mawu khwilku, pak tej dléschi tjas na bok wotwobrocjena. Na tajke waschňo su jtéri znaňa mójne; menujcé najpředé wotwobrocjeňo jóhwó na prawó bok, mawu khwilku trajacje, ha to chczemó poznaňenicj z cjéfru 1. potom wotwobrocjeňo jóhwó na prawó bok, dléschi tjas trajacje, ha to chczemó poznaňenicj z cjéfru 2.; woboje staňe so pjez krótse habó dléschе pjitwótjeňo zpomňeneje klopó. Dale wotwobrocjeňo jóhwó na liwó bok, mawu khwilku trajacje, ha to chczemó poznaňenicj z cjéfru 3., na posledku wotwobrocjeňo jóhwó na liwó bok, dléschi tjas trajacje, ha to chczemó poznaňenicj zcjéfru 4.; woboje staňe so pjez krótse habó dléschе pjitwótjeňo druheje klopó, kotraj jo hewak tajka, kajkaj préňa, jenoj zo jóhwu na liwó bok wot-

wobrocja. To su jenoj ztéri znama (1. 2. 3. 4.) ha z témi dérbimó ladacj, kak sebi pomhacj. Z tutéch ztéroch czéfrow da so wacze, tola jenoj schésnacje dwejuczéfrowéch litzbow (Zahlen) zestajicj, menujczé: 11, 12, 13, 14, — 21. 22, 23, 24, — 31, 32, 33, 34, — 41, 42, 43, 44, wacze nicz. Kójda z tutéch litzbow móje nétk wésté pismik (Buchstaben) znamenecj. Dokelj pak jo pismikow wacz hatj schésnacje, wozme so za wéste jenajke pismiki (kaj boha p. d. ha t. ha t. d.) jenoj jena litzba. Czéwó némski abecej jo nédje taklej z tutéch litzbow zestajené

11 = a	12 = b, p	24 = h
22 = e	13 = c, z	31 = l
33 = i	14 = d, t	32 = m
44 = o	21 = f, v, w	34 = n
43 = u	23 = g, k, q	41 = r
		42 = s

Zto dha bóch potajkim tzinicj dérbjaw, dé bóch chczéw a napisacj? To bóch dérbjaw jenoj mawu khwilku na prénu klópu tak twótzicj, zo bó elektritzné tok jenoj mawu khwilku traw ha magnetitzna jóhwa w Drezdzanach jenoj mawu khwilku na prawó bok wotwobrocjena pobówa. To bó bówo znamo 1. potom bóch dérbjaw khétsé hizcje junu tosamo ztzinicj, ha to bó zasé bówo 1. woboje romadu jo 11 = a. Na tajke wasché bóch potajkim pzez dwoje dépnéno na prénu klopu pismik „a" napisaw, ha w Drezdzanach na dwórnischczu bó néchtón druhi tzitaw „a". Ja mam za to, zo jo to nétk k zrozemenu, kak so nédje z dalokopisom pische. Tola kak dha bó bówo, dé bóchmó sebi dléschi pzikwad tajkoho dopiswana wzali? Débó takle méscjanski pisać do Drezdzan napisacj chczéw: „pola nas jo rebellion": zto dha bó dérbjaw tzinicj? Poladaj do abeceja, tam namakasch, zo maja so tute swowa z dwejuczéfrowémi litzbami tak pisacj: 12, 44, 31, 11 — 34, 11, 42 — 33, 44 — 41, 22, 12, 31, 31, 33, 44, 34. — Kak dha ma so najpréde p napisacj? Tu ma so najpréde na préńu klopu jenoj mawu khwilku twótzicj, tak zo w Drezdzanach magn. jóhwa jenoj mawu khwilku na prawó bok wotwobrocjena pobudje (to je 1.); potom ma so tosamo kus dléschi tzas tzinicj, tak zo jóhwa kus dléje na prawó bok wotwobrocjena pobudje (to je 2.). Dwé potwótzeni za sobu tzinitaj hakle jedén pismik, tulej potajkim 12 = p. Dale ma so na druhu klopu dléschi tzas twótzicj, tak zo magn. jóhwa dléschi tzas na liwó bok wotwobrocjena pobudje (to je 4.) ha tzíscje tosamo ztzini so hizcje junu: dha masch 44 = o. Dale ma so na druhu klopu jenoj mawu khwilku twótzicj (to jo 3), ha potom na préńu mawu khwilku (to jo 1); ta masch 31 = l. Na posledku ma so dwójczé za sobu na préńu klopu zkrótka potwótzicj; to jo 11 = a. Tak jo préńe swowo napisane: „13, 44, 31, 11" — t. j. „pola"; ha w Drezdzanach su je tzitali w témsamóm wokomikńeńu, déj jo so w méscje pzez nékotre dépńeńa na zpomńenej dwé klope napisawo. Netrebawschi bó bówo tej te druhe tsi swowa nascheje sadé (pola nas jo rebellion) tak daloko ha schéroko wukwadwacj; to zuo nét kójdé sam dokoňa. Dérbeli mó tak pisacj, bó nam to z wopréda czejke bówo, kaj dzéscju tzitaňo ha pisaňo, déj jo préni tédzeń w schuli; tola po tzasu dje woboje prawe duschńe. Hizcje junu spomńu, zo su pzipraw pzi dalokopisu jara wschelake ha druhdé tej jara zaschńatane, zo su méstó taslow ha magnetitznej jóhwó (w naschim wopisańu) hewak tej wschelake druhe redlische ha dozpowniśche naréchtwańa: tola hwowna wécz wostańe pzeczé tasama; ha tak

kaj smó wěcz tu powedali, tajka bě ze zapotjatka, ha tajka jo tej najlěpe k zrozeńcńu.

Hlajcje tak jo mójno tej parnik (Lokomotive) pjeścjahnécj. Zpodjiwńe zeńdje so tu nědé nékajkom paduchej. Tón bě wodńo pola jenéch ludji pobów, ha pjitej skwadnoscji nějto jara drohe pokranéw. Zo bó prawe khětse pjewschě horé ha dowó bów, běješche na dwórnischczo, djez chczéśche ruńe, kaj wón wědjeśche, parné wóz wotjécj. Hijon potja so pomawku jécj dha wuhlada paduch wo wozu nazdala policzaja, kij k dwórnischczu khwatasche. Wón sebi pomósli: „Tón khadla jo ńe najsnadno hijon wuslědjiw, tola tónkrócj ńech mi kus hoředuje.“ Hatj policzaj na dwórnischczu zhoni, zo jo tajki ha tajki tjwowěk sobu wotjéw, wozjewi wón to khětśé pjez dalokopis do bliźschoh města z krótkim wopisańom paducha, kaj bě je wot spomńenéch ludji swóschaw. Hatj nětk parné wóz wo tutém měsćje zasta, pjindje druhi policzaj k wozej, wubra sebi wopisanoh khadlu, wza jo sobu do khódé, ha tu bóchu jom kraňene sléborne ha zwote wěcźé wotewzate. Po khwili bě sam, ha pomósli sebi potom zewschej nutérnoscju: „Cji tola ze swojimi kaměnskimi nosami wschoho scjerba wutjuschla.“ Dalokopis pak wón nicz kuska ńerozeńesche ha duj tej na ńón ńepomósli.

Bur.

Zběrki.

* Husto jedén swóschi prawicz, zo nětusche mnohe rozwutjwańo w schulach nitjo ńepomha, wělewaczé žkodji, ha ńeduschnikow zplahuwe. Tajczé pji swojim wostanu, ńech jim jedén prawi žtož chcze; to dře hijon su tjitaro Jutnitjki nazhonicz tej pjileźnoscz měli. Ladajmó pak na zjawnéch zwósnikow, kij swojich ńeduschnoscjow dla w jastwach leija, žtó su cji? jo jich wětjina bez nimi dere wotcjehńena ha rozwutjena? Lejcje žto w Parizu wóschnoscz nazhoniwa: Bez 100 jatémi su 52, kij anicz tjitacj, anicz pisacj ńemója; jenoj 2, kij staj dere wotcjehńenaj. Bez 7903 k galeram wotsudjenémi běchu 4331 pisańa ha tjitańa czéle ńenazhońeni; 2139 jenoj jara ńedozpowńe. Wo naschim stwořeném swěcje pwacji ta wěrnoscj: z nitjoho nitjo ńenastańe ha wědomnoscj pócczciwoscji ńezadjéwe, ju wěleważé podpera.

Nawěźki.

Luby Mikławšo! ty měješe něhdy někajkoho třelenja dla tajku žadosć za Dreždźanami, zo so nihdźe změrić njemóžeše hač tam na hórcy zady bróžnje; ty sy, mój najlubši, při kóždym sejmje khwatajcy do Dreždźan přijěł, našich krajnych zastupjerjow spóznać; — oh, přindź dha tola też nětk do Dreždźan, zo by widźał wjesowosć našich Serbow při swojich božich službach! oh přindź so z nami zradować a našeho Boha wo maćernej ryči tudy khwalić pomhać! — A też wy druzy serbscy bratřja a sotry, wy je njewěśće, (Bohu bydź dźak, zo w tajkich připadnosćach njejśće!) kajke wokřećo to jo, hdyž móžeš po dołhim času zasy w znatych lubych zynkach maćerneje ryče Boha česćić słyšeć, haj hdyž móžeš też sam so při tym wobdźělić a temu wšehomócnemu khwalbu spěwać; přindźće toho dla wěśći! —

Dreždźanski.

Pjichodnu pondjelu, hako 15. haperl. chczu ja moje w Hórkach lejjacze polo wot 215 Qu. rutow na pjesadjuwańo pjedacj. Cji, kij chczeidja so pji tém wobdjělicj nech so na postajeném dńu dopowdńa djesacjich pola kortjmaťa Pecja w Hórkach zhromadja.

Michaw Hořenka.

Wottjesane drewo k twarenu, wate ha kloczé jo na pjedan pola Michawa Relki w Koslowe.

Za lubych Serbow pak chcu přichodnu póndźelu w šestej hodźinje k jenej wokřewjacej wjećeri zasy świnjace nóški z kisawym kawom přihotuwane dźeržeć.

Kopri.

Ratarske towarstwo khrótjanskeje ha wujezdjanskeje wosadé zméje 21. haperleje popowdnu téroch zhromadźiznu w Lejne

Wiezand, pjedséda.

Tež Budéschinske rétjenske towarstwo zméje jutse popowdnu pečjich zhromadźiznu na winiczé

Seyfert, pjedséda.

Ratarám horneje Wužiczé.

Wotpoladano, ratarám pjez krupow-bicjo natjinenu žkodu narunacj, jo hižon wot dawno sem krupow žkodé žawéscjaze towarstwa do žiweña wowawo ha zawožawo. Tajke hatj dotal wobstejacza towarstwa pak méjachu pódla tež te wotpoladano, wužitk wot swojoho skutkwana méčj. Toho dla bé pola nékotréch pak zaradwano pjedrohe, pak žtož kójde léto po zapwacjenu wot krupow natjiněneje žkodé wot pěnes wóschewosta, zawožeram pjipne. Wscho to bé k žkodjé k towarstwej pjistupaczéch ratarow. Rétk jo so w Budéschine pod menom „Saxonia" krupow žkodé zawéscjacze towarstwo zawožiwo, kotrež tute brachi nima, dokelž jo postajene, zo dérbi zaraduwano po mójnoscji tune — te pěnezé pak kotrež k zapwacjenu pjez krupow-bicjo natjiněneje žkodé trébne ńejsu, so tém towarstwej pjistupeném ratarám zasé dacj dérbja. Tež jo ratarski wuberk wuzwolené ha postajené kiž ma czéwó naležnoscj pilne wobkedźbuwacj, ha krucje na to dźeržecj, zo wschitko po prawdje dźo.

Dokelž dha jo ratarow lépsche zakitane, — dokelž tute towarstwo tež wo tém wsché druhe pjetřechi, dowolu sebi ja ratarow na tute towarstwo „Saxonia" kedźbnéch tjinicj, ha radźu témsamsném po mojim lépschim pjeswétseňu, pwodé swojich polow wo nim zawéscjicj.

Wiezand.

Zandźenu Sobotu Žita w Budéschine pwaczachu:

Kórcz	Wóscha		Ríscha		Średźna		Kórcz	Wóscha		Ríscha		Średźna	
	Pwaczisna.							Pwaczisna.					
	tl.	nsl.	tl.	nsl.	tl.	nsl.		tl.	nsl.	tl.	nsl.	tl.	nsl.
Rójka	2	6	1	26	2	—	Woka	2	$7\frac{1}{2}$	2	$2\frac{1}{2}$	2	5
Pjeńcza	4	5	3	20	4	—	Jahwé	4	25	4	$7\frac{1}{2}$	4	20
Jecjmeń	1	$22\frac{1}{2}$	1	18	1	20	Heduschka	2	15	2	$7\frac{1}{2}$	2	10
Wówo	1	10	1	3	1	6	Bérné	—	$27\frac{1}{2}$	—	20	—	$22\frac{1}{2}$
Róch	2	5	1	—	2	$2\frac{1}{2}$	K. butré	—	$13\frac{4}{5}$	—	10	—	$12\frac{1}{2}$

Jutnitjka wukhadja kójdu sobotu z czéwóm listnom, ha jo k dóstacju pola redaktora Kuczanka, w Wellerez kniharni, ha pod bohatémi wrotami w Budéschine. Kójde tjisswo pwacji $\frac{1}{2}$ nsl.

Za Jutnitjkn postawene nastawki habó wozjewena maja so wotedacj pola jenoho z redakterow.

Cjischcjane pola K. B. Seki

Tziswo 16. 20. dzeń haperleje. Lětnik 3.

Jutnitzka.

Wudawařej
Jakub Kućank ha Michał Cyž.

Swětne podawki.

Z Drezdzan. Na 13. aprilu swěczachu naschi wojaczé lětne wopowněczo dobócza büppelskich nasěpow wo schleswikskej wojně. Wesowa hóscjina zromadzi skoro wschitkich pzitomnéch wóschich w hoscjeńczu „město Win"; podofficzirowe ha wojaczé mějachu bal, kotréž bó tej wot naschich kralowskich prénczow wopótané. — W blizkich dňach budje kwas prénczesné Hilzbeté ze sardinskim wójwodom. Tónsamón pziwedje wele wosobnéch kawalirow sobu. Dzeń wěrwaňa ňejo hizczen postawené. Tesame budje so wot k. biskopa Dittricha stacz. — Oberstleutnant Heintze, mejskoho zbězka dla k smerczi wotsudzené, jo nětk tej na twerdziznu Königsstein dowezené. Wón běsche jara khorwaté. — Spodziwňe jo, zo su so pola Drezdzan w nětsischim tzasu někotre skazene psé pokazali. —

Z Lipska. Tudé jo wilke wustawěno téch najwschelakischich ha najzadnischich pwodow tzwójetzeje dzěwawoscze. Ze wschitkich němskich krajow su te najrěńsche wěczé pziwezene ha na pokazańo habó tej k pzedawańu wustawene. Wele czuzéch pzijědje wschědňe, zo bóchu sebi tute wustawěno wobladali. Tej kral ha kralowna budzetaj tu pzijěcz. (Mó so krucze nadzijemó, zo budje nasch Liptzanski dopisowař k. J. nam tu wěcz na drobnischo rozprawicz.)

W Erfurczje wuradzeja dale, tola so zda, zo sami zanu nadzíju nimaja, zo budje jich wěcz wobstacz. Bramborska krotzi na tém puczu dale, kotréž jo nastupiwa, to jo, wona chcze tém wěrcham, kotsiz do jeje zwazka stupa pomawu kńezerstwo ha samostatnoscz wotewzacz. To zapotzňe wona pzez to, zo jich wojakow do swojich ztéka. Blizschim tzasu budje so tej z Hamburkom tak stacz. Hatz pak budja sebi druzé ewropiscze mócznaro to dale lubicz dacz, jo druhe prascheňo.

Darmstadt 11. apr. Proczes pzeczjiwo skónczowařej hrabiné z Görlitz jo skóntzené, wobskorzené Jan Stauff za winwatoho spóznaté ha k jastwu za tzas ziweňa wusudzené. Hrabina z Görlitz bó menujczé pzed tsjomi lětami wo swojej stwi spalena namakana. Zo dérbjawo so tajke zawosne spaleňo pzez někajku ňekedzbliwoscz stacz, ňeběsche k wěře podobne. Ludzo tohodla tukachu na jeje muza, někotsi snadz tej na jeje swuzobnika, hořeka pomenowanoho Jana Stauffa. Hrabja z Görlitz jo tu wěcz nětk pzepótacz daw. Tutón czéwó proczes trajesche zawosňe dowho, jara wele swědkow bó pzeswóschanéch, hatz na posledku pzisahanczé w 24 posedzeňach te pzeswědseňo dobóchu, zo jo wobskorzené Jan Stauff hrabinu najpředé skónczuwaw, ha potom, zo bó ta wěcz won ňepzischwa, jeje czéwo

wopaliw, tak zo mówo so zdacz, zo jo so hrabina z ńekedźbliwosczu sama spaliwa.

Schleswik-Holstein so k wójńe hotowó dźerźi, hatź ruńe so nadźecz mójemó, zo budźe bórźé mér stźiněné, dokelź so ani Bramborsłt ani źadén druhi němski kraj pźi wójńe wobdźělicz ńecha.

Hohenzollernskej wérchowstwe staj pźestawoj samostatnej krajej bócz, ha stej z Pruskej źienoczenej. Źedén wérch jo hiźom bramborskomu kralej hako poddan pźisahaw.

Rakuska jo k wojńe hotowa. General Heß jo sebi wóndaño hiźom bramborske mezé wobladuwaw. —

Źelatźicz jo 31 mérczа z hrabinku Sofiju ze Stockau slub méw. Wéruwaño budźe w juliju. Powéda so, zo budźe khroatiski ban nutszczehńene kubwa zkónczuwanoh madźarskoho wodźiczeła Kißa, kotrez lětńe 80,000 schésnakow wunozkow dawaja, wot khejźora dařene dóstacz. Tez Hainawej jo, kaź réka, tajki dar pźislubené. —

Z Roma. Najnowsche nowiné pźiněsu tu powescz, zo jo bamź so do Roma wróczіw. Wón budźe pot zakitom rakuskich ha francząskich wojakow wostacz.

Neapel. Tez wot tutoho kraja sebi Jandźelska zarunaño za źkodu źada, kiź su źeźe poddani pźi téch wschelakich zbéźkach czerpeli. Kral pak jo so na rusowskoho khejźora wobroczіw, zo bó jomu w nuzé k pomoczé staw. — Peticziow, wo kotréchź so źada, zo bó kral krajnu konstituczіju zasé wuzbéhnéw, jo 2283 na ńoho pźischwo. —

W Franczoskej so pźeczé hiźczen źanoho méra nadźecz ńemójemó. Tźerwéni republikanaro posbéhaju swoje wowé bóle hatź dé předé. Wschitko so boji, zo budźe zasé nowa revoluczia wudéricz, krwawnischa, hatź źana druha předé. Tez na wójsko ńemóźa so wacźé czéle spujczicz. To su zrudne poladaña do pźichoda.

Rusowska stoji na wscho hotowa. Pólske mezé kipja powne wojakow. K tém 160,000 hiźom zromadźeném maju w bliźschim tźasu zasé 50,000 stortźicz. Wot najniźschoho wojaka hatź do najwóschoho generola ńewé nichtón, komu ma tajke móczne broněno pwacźicz.

W Bósni zbéźk dale bóle roscze. Na druhej stroňe zromadźuje pascha khétre wójsko. Tamni chczedźa so źiednacz ha bróňe wotwoźicz, hejźo maja te źim znowa nakwadźene dawki spadnécz.

Z Pólskeje pisaju wróczwawske nowiné, zo jo źena kubleřka ńedawno pźecz dźéczi porodźiwa. W Parizu jo so pźed nékotrémi dnami tosamo stawo.

Turkowska. Pźekora z rakuskim khejźorom wuherskich czékanczow dla jo nétk wujednana.

W Grichiskej jo hiźczen pźi starém. Kral Otto Jandźelskej napźeczo krucze na swojej móslі stejo wostańe ha ńecha nitźo dacz. Tudé jo khejźor Mikwawsch ze zadé. Wón jo Gricham tak pod ruku slubiw, zo budźe źich prawa pźeczіwo kóźdomu zakitacz, ha, źoli budźe nuzne, za tesak pźimacz. Nicz źenoz na pruskich ha rakuskich hale tez na źużnéch (powdnischich) mezach czehńe so sélne rusowske wójsko romadu. Tesamo ma te wotpoladaño Turkowsku do stracha stawicz.

W Pruskej jo dla pźisahi na krajnu konstituczіju pźekora bez ministerstwom ha katholskim duchownstwom nastawa. Nékotréch krajinach su tulej pźisahu czéle zapowédźili (Münster) w druhich pak chczedźa ju źenoz tak daloko wotpowoźicz, hatź tasama předawschej duchownskej pźisazé napźeczo ńestupa. — Pźi tém so tez prascha wo zamoźeno katholskeje czérkwe, kotrez jo kńezerstwo předé z ńeprawdu na so zczanéwo. Kńezerstwo wobara so tesame czérkwi k samsnomu zaraduwaňu won dacz, dokelź — je wacźé nima.

Sejmske powescze.

Druha komora wuradźowasche budget wudawkow ministerstwa znutskownéch należnosczow. Pźi tém rétźeschtaj tez serbskej zaposwanczaj Jakub ha Jézorka. Hako so menujczé wot wudawkow za koneplahowaño rétźesche, źadasche k. Jézorka zo dérbeli so pźi kupwaňu koni za wójsko bóle burske koňe wot burow samóch ha nicz haklen z rukow konikupczow kupowacz. Pźi źed-

nańu wot ńedźelſkich ſchulow ſpomni k. Jakub, zo ſu bez Serbami woſebe tež na wſach tajke ńedźelſke ſchule habó nawedźenſke towarſtwa. Ha dokelž wodźeło tajkich towarſtwow za ſwoju próczu ſanu zdu ńedoſtawaja, da ménesche wón, zo woni zaſwuža, zo ſo jim pźez zpóznaczo jich ſkutkowańa zjawné dźak wupraji. — 16. apr. bó w druhej komoře nowó zakoń wot cźěwow wobladwańa wuradźené. Po témſamém budźe nětk drohe lěkařowe wobladwańo zahnate ha budźe jenož cźěwowém ſonam porutźene. Zap. Jakub rětźeſche za to, zo bóchu tež pźichodńe kaž dotal, babó cźěwa noworodźenéch dźěcźi wobſtaracž ſměli; wětſchina woſowaſche pak pźecźiwo joho nametej.

Ze Serbow.

Z Budéſchina. Naſch tźeſcźené ſerbſki krajan ha pźecźel k. Jakub Buk ze Zejicz, jo po dokońanéch ſtudiach zańdźenu ſobotu pźed budéſkim katholſkim kónſiſtorſtwom pruhowańo z wulkej khwalbu wobſtaw ha 1. czenſuru doſtaw.

Z Budéſchina. Sredu 17 haperleje bó dotalné kotowſki duchowné k. Wanak hako vicźedirektor na budéſkim ſeminaru zapokazané.

§. Ze ſakſkich delan. Kaž ſmó w protécźé tźitali, da pak změja pſchichodnu póndźelu w Rakecźé hermank. Mó ſo tež z wětzoh wſchitcźé na ńón hotujemó, teho dla ńech ſo naſchi tamni pźecźeljo ha pźecźelnicźé deře z khoſejom ha zczokorom wobſtaraju! Mó ſo tež z wěſtoſczu nadźijemó, zo ſu ſebi wuwowanéch ludźi z czuzéch krajow zamojili, kotſiž budźa na torhojczu potajne wobrazé z rubeźniſkich podeńdźeńow pokazowacz, ha je wuberńe wobzpěwacz z pźewodźeńom kraſneje hudźbé (muſiki)! — Aw, jaw, jaw! — Mieczka.

Z Khróſczicz. Źadoſcz nětźiſchoh' tźaſa jo, zo bó kóždé pźiběraw w zpóznaczu ſrědkow ſwojoho zboża: toho dla tež woſobita źadoſcz téch ſtarſchich, zo bóchu jich dźěcźi w wutźěrńach k doſtoinem ſtawam ſwetnoh', kaž wětźnoh' kraleſtwa pźihotuwane bówo. Z tuteje źadoſcze pak zcźěhuje ta winwatoſcz; ſo huſto wot wědomnoſczow ſwojich dźěcźi pźeſwědſicz. Ta pźileźnoſcz jo ſtarſchim, kaž kóždom' pźecźelej wutźerńow, w tźaſu zjawnéch pruhuwańow zkicźena. Tola piſař toho dérbi ze zrudnej wutrobu wuznacz: wulka jo liwkoſcz ſtarſchich bez Serbami wo pomenuwańej wěcźé, poſwabena luboſcz wutźerńam ha tohodla ſkupe wopotwańo zjawnéch pruhuwańow. — W wutźernach tźeſneje khroſczianſkeje woſadé bě pruhwańo 2. 4. 5. dźeń haperleje. Ńeběchu tam źani hoſcźo pźitomni? Źani ſtarſchi, kiž běchu ſo pźepokazali, zo te w pwocźe ſwojoh' wobletźa zaſwużene dawki k wutźerńam neiſu do wodé panéwo? Té ſo wěle praſcheſch: ja chczu tebi wſchitkich pźitomnéch pomenuwacz. W Khroſtźanſkej wutźerni běchu jenož pźitomni: Hajnk z Jaſéńcze; w Wokleczanſkej: Hornich ha Bieſold z Worklecz, Kokla znoweje Weſki; w Cźornetźanſkej: Petrancz z Cźornecz, Kźižan ha Kokla z Pozdecz. Lubozné dźak pźecźelam téch mólitźkich, zjenocźené z tej ſélnej nadźiju, zo, déž naſch duchomné nan Joſef ſwoje lubwane ſerbſke dźěcźi pźichodńe wopotacz budźe, tež cźěwne ſtarſchi ha pźecźelo wutźerńow w mnohoſcźi pźitomni budźa.

— anſki.

Słowjanskje narodne wašnja.

Cyłe žiwjenje słowjanskich ludow, kaž so we jich ryčach a domjacych wašnjach a přiwučenjach wozjewja, dopokaže kóždemu, kiž we tychlej wěcach jenož trochu wobhonjeny je, zo wšě tehlej ludy, něhdy starodawnych časach, hako jedyn naród zjenoćeni, hromadźje bydlachu, a kaž to wučeni přepytwarjo Słowjanstwa nam wobkrućeja, — najskjerje w dalokich a šěrokich runinach nětčišich ruskich krajinow, w jednym a tymsamym wašnju wšě swoje naležnosćje zarjadowachu.

Před nimalje wosomnaće lětstotytkami pak so Słowjenjo, přez nutřkomne a zwonkomne přičiny pohnući, k połdnju ha k wječoru rozšěrjeć počachu, přeco dalje a dalje, — tak zo wšě zemje wot Wółhi a Dona na asiatyskich pomjezach, hač k Łubju a k alpskim horam, — wot sewjerneho lodoweho morja, hač k čornemu a adrijatyskjemu morju, wobsadźichu. We tychlej swojich nowych sydłach wjacy krućje wostać njemóžachu. We kóždym, tychlej nowowobsadźenych krajow, lud nětk sam za so swój puć k dalšemu wudospołnosćenju kročeše. Tak nastachu po času wšelakje słowjanskje narody, kaž je nětkoj znajemy. Ryč wašnje a přiwuk pola kóždeho samostatnje so wutwari, ha přez to ćim dalje ćim bólje wot swojich susodow so rozdźeli. Tola we ryči a wašnju stary zakład, kaž bě něhdy jedyn a tónsamy był, też jedyn ha tónsamón we wšěch pozdźišich přemjenjenjach tychlej ludow njeranjeny zawosta. Kóždy we Słowjanstwje jenož trochu wobhonjeny, teho dla lohcy pola wšitkich tychlej ludow w jich ryči, kaž w jich přiwukach wjelje wěcow nadeńdźe, kiž wšěm słowjanskim narodam přezjene su.

Tajkje přepytowanja a bjez sobu přirunanje rycow a wašni słowjanskich je jara ważne a wužitne, kaž też kóždemu nuzne, kiž we wjedźitosći słowjanskjeho žiwjenja na wyšši, wobšěrniši skhodźeńk so pozběhnyć chce. Teho dla budźa so přichodnje, pod napismom: „Słowjanskje narodne wašnja“, — našemu serbskjemu ludej wšelakje powjesćje a wopisanja z druhich słowjanskich krajow poskićeć, a to jenož wot tajkich wěcow a přiwukow, we kotrychž so słowjanski duch a narodne žiwjenje tychlej ludow wosobnje wozjewja.

My nadźijamy so, zo swojim lubym krajanam we tajkim prědkwzaću po woli a po žadanju budźemy, a přislubimy: zo žana ćeža nas wottrašić njebudźe wot pilnoho prócowanja, zo bychu tehlej powjesćje a wopisanja tak wobšěrne a dospołne hač móžno, byłe.

1. Kwasne wašnja w Čechach, z wokołnosćje města Pilzna.

Tak khětřje, hač młodźenc sej holičku zhladał je, a woboju staršej bjez sobu so wo to, štož swojimaj dźěsćomaj sobu dać chcetaj, zjednałoj staj, pósćele so — po dóstatej swětnej a duchownej dowolnosći k žeńtwje — braška (aby kaž tu rěka: „*ryčnik*“, „*plampač*“ aby „*tlampač*“) ze štyrnaćelětnym pachołkom, zo by hosći na kwas prosył, a to w nawoženjowej kaž też w njewjesćinej wsy, nicmjenje też we bližšej wokołnosći, jeli zo tam přećeljo a dobri znaći nawoženja aby njewjesty bydla. Woboj, braška kaž pachołk, mataj k liwoj rucy z čerwjenym bańćikom rózmarinowu hałožku přiwjazanu. Do jstwy stupiwši braška pšitomnych postrowjo takhlej póčnje:

„Widźany a we pócćiwosći znaty susudo a knjeni susodźina! Nadźiju so, zo naju podstupenje ztymhlej česnym młodźencom do domu wašeho derje přiwozmjeće, też tehlej moje spróste słowa nakhilnje wusłyšiće! Přinjesu wam powjesć, zo česny młodźenc N. N. sebi wotmyslił je: swój

swobodny staw přemjenić, do stawa swjatoh mandźelstwa stupić, k kotremuž stawu sebi česnu knježnu N. N. mandźelsku dźówku widźaneho susoda N. N. za mandźelsku wuzwolił je. Wone pak, a jeju rodźićerjo, zpóznawši, zo tajki swedźeń bjez znatych susodow a přećeli, domjacych kaž přezpólnych porjadnje dźeržany być njemóže, wozjewja wam, přez naj swoju žadosć: zo byšće jim tu khřesćijansku lubosć wopokazali, a puć k nim na podstawjenym dnju Bóh dał nastupili, a jej k potwjerdźenju mańdźelskjeho zwjazka přewodźeć, kaž też z domu božeho zasy do domu česćeneho muža N. N. jako widźeni a česćeni hosćjo přinć chcyli. Zo byšće takhlej miłosć a lubosć jimaj wopokazali, wo to wonaj a mój jako jeju służobnikaj lubje prosymoj."

Načož wón z přitomnymi hišćje to a druhje powjedawši woteńdźe wo dom dalje. Tehlej přeprošwanje, potym hač přećelstwo wulkje je, aby wsy, wo kotrychž so to stanje, rozdalene su, husto dźesać dnow dołho traje.

Bórzy na to póčnu so tykancy pjec, a wšěm přeprošenym rozesłać, kotřiž zas, kóždy po woli někajki dar, pak nawoženjowymaj pak njewěsćinymaj staršimaj pósćelu, po tym hač něchtón ztymaj aby ztamnymaj zpřećeleny je. Tu so póscele: přenca, muka, jahły, husy, kokošje, kački, jeja butra, twaroh, twarožki, smjetana, poprancy, mandlje, rózynki a teho runja, tak zo so kwas hotwacom hospodarej hódna hromada tychlej wěcow nanosy. Tehlej słanje traje přez cyły čas wot dóstaća tykancow hač do samoh kwasnoh dnja.

(Přichodnje dalje.)

Lubosć wšudźom.

Wot lubosćje wohjebany
Za hory chcych wysokje,
Mysljo sej, zo tam mje lubosć
Ćěkaceho njenańdźe.

Hlej tu pastyr z horow khwata
„Hdźe twój puć?" so woprašam.
„„Zo bych lubosći so zwinył
Do doła so podawam!""

Zawróćiwši hnydom nohu
K mórskim brjoham sym so dał,
Tam zo lubosć njedokroči
W wutrobje so nadźijał.

Hlej tu z łódźje płowač khwata;
„Hdźe?" so prašam, „towaršo?"
„„Zo hych lubosći so zwinył,
„„K suchjej zemi wróćam so!""

A tu prosćje stejo wostach —
Hdźe mój puć so wobroći?
W nadrach mojich rozšěrjejo
Wutroba tak wotmolwi:

„Był-li k pusćinam so južnym
„K sewjernym so sněham dał,
„Chcył-li lubosćje so wobruć
„Sobu wzać ju njesmědźał.

„Wutroba dójž w nadrach bije,
„Dójž maš dušu čućiwu
„Spěw a lubosć w pěsnikowej
„Wutrobje wšak njezhinu!"

Wětźnoscź.
(Powescź Schwedska.)

W staréch tźasach, tak powéda stara Schwedska pěsń, běsche w jenom klóschtř, mnich nabożneje móśle ha wubokomóślaczoh rozoma. Wón znajesche běh wězbow ha rétź wschěch stwořeni, wón znajesche wuznam ha wosebitoscźe wschěch wěczow hiźom po zwonkownoscźi. Pźi tém zatźu wón ńepokoj pźeczé dalschoho dopótwańa.

Jena raño dźo w modlitwe ha pźemóśleńu z klóźtra do klizkoho lěsa. Naléczo běsche ha źtomó kźějachu. Wón so modli powné swateje luboscźe ha zbóźnoscźe. Modlitwu zkóntźo móśli: „O mój Bożo, jo nětko naléczo, ha bórzé scźěhuje léczo ha potom nazémo. Tu jo pźeména wot měsacza k měsaczu. Hale wětźnoscź jo ńepźeměnita, stajńe tasama.

W tajkim zamóśleńu, w kajkimź wón swoju radoscź zatźu, dźo dale ha dale do lěsa. „Haj radé bóch wumřew, hdé bóch hiźczen tudé na swěcźe zrozemiw, źto wětźnoscź jo. Twój napolad jo swódki; hale wětźńe, bez pźeměńeńa — źtó źńese tu móślitźku!“

Ha zasé dźo dale pźemóślejo ha so modlźo. A lej lěs so jomu czéle hinajschi bócź zda. Město staréch dubow ha jědlow steja tu mérié tam czedré tu zas mwode palmó. Mich pozastawa, jaboké so praschecź chczéw, hatź jo to sön habó wérnoscź; tu zaklintźi na jene dobo spěw ptatźka. Joho zénki su tak struchliwo, kaź bóchu źawoscźili ha źadali po zańdźenoscźi ha zakhodnoscźi, ha tola tez zasé tak radostne ha wozbożacze, kaź bóchu powédacź chczéli wo pźichodnoscźi ha ńepźeměnitej krasnoscźi wschěch stwořeni! Mich poswucha ha roni sélźé struchliwoscźe ha źadoscźe po ńebu.

Hale hiźom nima woko sélźow doscź. Dokelź pźeczé luboznischo wěźe na ńoh' powětr z raja; pźeczé řeńscho klintźa zénki, kiź spěwaja wo wětźnej krasnoscźi wschěch stwořeni. Hiźcźe poswucha mich ha lada pospochi za rajskim ptatźkom.

Źkóntźńe pak so dopowniwschi, praji: „Ajle zawěscźi źno nękotre hodźiné traje, zo tu stejisch ha poswuchasch. Pucź jo dowhi, ha tźas jo, so zas do klóźtra wrócźicź. Nazajtra pźindźesch zasé na tute spodźiwne měsło.

Poda so cźische na dompucź do klóźtra, wopojené z radoscźemi wětźnoscźe. Lěs so pomóltźku pźeméńo ha města palmow ha czépressow widźi zasé dubó ha jédle.

Hiźom pźindźe z lěsa do polow. Hórki ha kupó su hatź dotal tesame; klóźtr pak wo tak krótkim tźasu czéle pźeméńené. „Jo snadź to lute slepeńo, habó su to woprawdźe wósoke tórmó, dźej tola dźens rano hiźczen źane ńebéchu? Tśécha druha, krew druhi, wrota druhe, wokna druhe, wschitko hinajsche hatź dźens rano!“

Won stupi do klóźtra. Czuze ńeznate wobliźźa tu zpodźiwańom na ńoho ladaja; wón móśli zo jo to wschitko slepacźé sön ha khwata hoře do swojej stwitźki zo bó zas k sebi pźischow. Hale dźej bě stwitźka bowa, běchu ńětk rozmetane kamńe, wschitko puste, źane duře ha wokna. Czéle nastrójané prascha so michow, kiź běchu za nim schli hako za ńékajkim widźeńom:

„Dźeha jo archimandrit *) Jan?“ — „Jan,“ řekněchu mischa, „ńemenuje so nasch archimandrit hale Pawow Khrisostom. Hale źtó sé té, kiź sé do naschoho klóźtra stupiw, kaź do swojoho domu.“

„Źtó sém?“ řekné mich, „źto, ńe ńeznajecźe? Dźens rano sém wujschow do lěsa; sém Pětr Dlabatź, wasch bratr, — „Pětr Dla-

*) Pródkstośicźeř klóźtra.

batž?" řekné najstarschi z michow, w staréch kronikach naschoho klóztra sém wo wěstém Pětru Dlabatžu tžitaw, tón běsche pžed 1000 lětami w naschim klóztře žiwó. Wón běsche sem pžischow z dalokich jużnéch (pžipownischich) krajinow; bě so wěle modliw, ha wěle pismach pótaw. Jeneho raňa jo wujschow do lěsa, ha so wačzé ňewróčziw; jolizo té tón sé — widžisch, tžas jo so pžeměňiw, hale boža smělnosčž jo tasama!"

Tu ztékné Pětr ruczé ha modlesche so: „O mój Božo, w dnach mojoho pokhibowaňa (czwofluwaňa) sém so bojaw móslitžki wětžnoho bócza, wětžnoho ňepžeměnitoho žiweňa. Hižom sém swóschaw tawsént lět jenož spěw jeneho ptatžka z tutoho raja, ha te tawsént lět zdachu so mi bóčž jenoj někotre hodžiné. Ja ňecham so tu wačzé rudžičž, z téschnosczu, nadžiju ha z pokhibowaňom; dokelž moje wucho jo hižom swóschawo, ha moja wutroba jo hižom zatžuwa. Wróčžičž chczu so do lěsa k spěwej rajskoho ptatžka.

Hdéž bě to Pětr řekněw, zpadnéchu jom ruczé ha wotži, zpadnéschtaj nozé, ha zpadné do popewa czěwo czěwo, kiž hižom bě so dawno minéwo. Czi wokowstejaczé pak zawowachu z nastróženom ha zpodžiwaňom: Wětžnosčž! wětžnosčž!

Zběrki.

§. Pžed někotrém tžasom němske nowiné sczěhuwacze podeňdžeňo z Erfurta pisachu: Jena stara duchowna kňezna jo wot wuzběňeňa swojoho klóztra, — Měrtžinoho klóztra, wo kotrémž nětk wojaczé bódla, wo doňe faraňa Libhera pola měrtžinoweje czérkwe hako hozwoza žiwa bówa. Pžed někotrémi ňedželemi dżo wona, kaž hewak najbóle, rano wosémich ke mschi do měrtžinowoje czérkwe. Déž so boje swužbé zapotzecz dérbjachu, bó wozjewene, zo jo pižczelerajer (Organist) khoré, ha toho dla pižczele racž ňemóže. Ta kňezna, kotraž běsche w swojim předawschim klóztře pižczelirajerka bówa, beižiž k pižczelam hoře, kotréchž wona, nětk 73 lět stara, za 12 lět wačzé so dótknéwa ňeběsche, ha rajesche je z krasnej wubernosczu, na kotreji so wschitczé pžitomni zpodžiwachu, hatž k „Gloria". Nětk pžejédže wona z ruku pžez czéwu klaviaturu (na kotrejž so pižczele raju), tak zo běchu zénki kaž jeneje aeolskeje harfé k swóscheňu; na to pižczele wonémichu, ha — kňezna lejžesche mordwa pžed nimi.

§. Za dżéwaczeri. Žtóž dowho dżéwa, jo dowho žiwé. Wesel so, zo mójesch dżéwacz, pschetož tak dowho sé tež strowé, ha strowosczž jo najwosobnische kubwo na zemi. — Wačzé dżéwasch, wačzé mójesch jéscz. Wačzé pak pijesch, ňeňe budżesch dżéwacz. — Přeni dżéwaczeř běsche Bóh tón Kňez; wón jo schěscz dnów za sobu dżéwaw, ha na sédémóm wotpotžuwaw. Wot módreje póndżele hižcze tedom žana rétž ňeběsche. — Bódž hordé na to, zo sebi wo pwotže twojoho wobletža swój khléb zaswužisch, pžetož czi, kotsiž wo deřeměczu swoje dné pžetžiňa, paruju husto, žtož té wobsedžisch — pokoj wo wutrobe. — Tak dowho hatž té tžesczuwaňo dawasch, masch tež prawo, sebi tžesczuwaňo žadacz. Té sé tak deře sobustaw kraja, kaž tón, kotremuž dżéwasch. Té masch mócz ha wón pak peňezé; déž so dżéwo ha zamožeňo pžeczelňe zjenosczitej, potém dérbi z pžesczéwnoho bócza žohnuwaňo nastacz. — Déž tžwójek dżéwacz móže ha ňecha da z nim złé steji. Déž tžwójek dżéwacz chcze ha žane dżéwo ňenamaka, tak z rólnistwom ha z reměsnistwom złé steji. Déž pak tžwójek dżéwa ha tola tak wěle sebi ňezaswužu, hako k žeziweňu třeba, potém z czéwém krajom hubeňe steji.

§. Ptžowkow-plahuwaňo. Déž su so někomu ptžowki wurójili ha wón ňewé, kotré matczéné kowtž jo, da ma wón sczěhuwacze na kedžbu wzacz, zo bó to zhoniw. Řech sebi wón wot wunamkanoho rója wěstu mnohosczž ptžowkow zawréje ha je hatž k wětžoru stejo wostaji.

Tak khětšé hatj potém te druhe ptjowki pjestanu létacj, ńech wón tém jatém zaśé swoju swobodu da, ha tesamo polecja zmolom khwatajcé k matczénomu kowtjej, kotréj so rójiw jo. Déjli chcze jedén hižcje so lépe wot toho pjepokazacj, tak ńech jedén te jate ptjowki z drobnej krédu posépe, hale pak jeni z muku! —

Luba luboh' wotčakuje.
W zahrodžje pod khłódnicu
Ze sobu so rozryčuje
Z rozpjeršenej myslička.

Wčera je mi wonkach wostaw
Złamał swoje slubjenje,
Wón je přecy swowo dźeržał
Što tež z nim so stało je?

Miłe wóčko zrudne płaka,
Mača ličko čerwjene
Zrudna wutroba pak čaka
Spokojić so njemóže.

Nedaloko nětk bě luby
Spěšnje so k njej přibliža
Wobnowja ji swoje sluby
Wěčnu swěru přisaha.

M. Kumer.

Nawěžki.

— Haslowskje serbskje towarstwo změje njedźelu 21. haperleje popołnju w Bóšicach zhromadźiznu.

Róbel, předsyda.

Wšitcy serbscy redaktorjo w Budyšinje, kotřiž zańdźenu sobotu překrasnje rjane jutrowne jejka wot lubohe přećela M. H. z K. dóstachu, praja z tutym za nje swój najwutrobniši dźak. K.— C.— S.— I.

Budéschinske katholske czérkwinske towarstwo změje pjichodnu sředu hako 24. hap. zhromadźiznu na schuli. Pjedséda.

Zandźenu Sobotu Žita w Budéschiňe pwaczachu:

Kórcz	Wóscha		Nischa		Sředjna	
	Pwaczjisna.					
	tl.	nsl.	tl.	nsl.	tl.	nsl.
Nójka	2	6	2	—	2	3
Pjeńcza	4	5	3	20	4	—
Jeczmeń	1	22½	1	18	1	20
Wówo	1	11	1	4	1	8
Nóch	2	10	1	5	2	—

Kórcz	Wóscha		Nischa		Sředjna	
	Pwaczjisna.					
	tl.	nsl.	tl.	nsl.	tl.	nsl.
Woka	2	7½	2	2½	2	—
Jahwé	4	25	4	17½	4	20
Heduschka	2	20	2	7½	2	5
Běrné	—	27½	—	20	—	22½
K. butré	—	12½	—	10	—	12 2/10

Jutnitjka wukhadja kójdu sobotu z czéwóm listnom, ha jo k dóstacju pola redaktora Kucjanka, w Wellerez kniharni, ha pod bohatémi wrotami w Budéschiňe. Kójde tjisswo pwaczi ½ nsl.

Za Jutnitjkń postawene nastawki habó wozjewena maja so wotedacj pola jenoho z redaktorow.

Cjischcjane pola K. B. Hiki.

Tzjiswo 17. 27. dżen haperleje. Lětnik 3.

Jutnitzka.

Wudawařej
Jakub Kućank ha Michał Cyž.

Swětne podawki.

Z Drježdżan. Zańdżenu ńedżelu mějachmó tu, kaž bě wozjewene bówo, druhi krócz podjanske serbske kemsche. Ludżi běsche tu jara wěle tež někotsi ze Serbow běchu tu pżischli. Tež pola św. zpówedże, kotraž bě so wot scheszczich rano zapotżawa, jo jich wěle bówo, żkoda jenoż, zo bě jich dójschto hižon do kemschi k wopraweńu schwo; dě běchu wschitczé na bożej mschi pżischli, dha bě jich wěszczi prawe wulka tżróda bówa. Pżed św. wopraweńom dżerżesche kńez Żur pżi wowtaru krótku rětż, ha po bożej mschi jara ćane prědwańo, w kotrémż wón wukwadwasche, kak nam naleczo 1) bożu krasnoszcż wozjewa 2) kak nam tżiste wesela poskicza 3) kak nas k nutskomnomu wobnoweńu so samóch napomina ha 4) kak nas na nasche něhdusche hořestaczo dopomńa.

Z Drježdżan. 22. haperl. popowdńu tsjoch. Zeńa żri, kanoné tselaja, wěrwańo jo nimo. Zandżenn póndżelu knapow dwěmaj popowdńu běchu so w kralownej jstwi czéwa kralowska swójba ha najwóschi krajni kńeża, kaž tež sardinski wójwoda z témi, kiž z nim pżischli, zhromadżili k nastajeńu wěnczow. Wokow dwěmaj podachu so wschiczé pżitomni na pucż do czérkwe k wěruwańu — ha to wo zczěhuwaczém ředże: naipřeńi dżěsche rénk sachsénskich ha zardinskich komornikow — dwórne kńeńe — ministerska rada — dwórni kńeża. Dale sachsénsczé ministeřo ha zardinski zapóswancz. Za nimi kralowsczé officziantojo ha swużowniczé w livrejach. — Dale kapitanojo. Zadé komorniki prénczа Jana — kaž tež czi zardinskoho wójwodu ha sachs. krala. Dale dwej wóschej dwórnej zastojnikaj, kóżdé z marschalskim kijom. — Dale zasé dwórné marschal z Gersdorf ha generol-leutnant Lüttichau. Za témaj dżěsche zardinski wójwoda Ferdinand (nawożeńa) wědżené wot prénczа Jana ha krala. Za témi dżěchu zasé jich adjutantojo — wóschi dworné komornik ha wóschi ródżnik, dale Guverner ha dwej gardskej oberstaj. —

Nětk pżindżěchu komorniki prénczа Janowoj mandżelskeje, kaž tež czi prénczesiné Hilżbeté ha kralowneje. Za témi ńewěsta Hilżbeta, wědżena wot swojej maczeře ha kralowneje.*)

Zadé ńewěsté dżěchu prénczz Albert ha Jurij ze swojimi adjutantami, bez nimaj dżěsche prénczesina Sidonia. Zadé téch prénczz. Aw-

*) Tichsaméch czahi (schleppó) ńesechu kadetojo hatż do czérkwe, — wot jow wóschej dwórniczéż ńewěsté czah ńesesche w czérkwi hatż k wowtarejjeje sotra Sidonia, kotreż mwódnomu strowomu wobleczu do wosow zaplecjene róże lubożne pżistejachu. Ńewěsta bě w běwoj ze slěbrom wuschitej atlasowoj drascje, z rucżaném wěnczom w wosach. Kralowna mějesche krasné zwote diadem (krónu) na wowe.

gusta ha Amalia — ha kralowsczé officzijantojo ha swujomniczé wobzankněchu dowhi rénk; — kotréj so wot kralowné pjez dowhi kral. hród do czérkwe poda (bez to, zo bó na hasé pjischow). Khopata czérkej na nich hijon dowho sem tjakasche. Duchownstwo pji dušach jich powita, ha biskop jim swečenu wodu poskicji. Nětk jich pjewodjichu hatj k wowtarej, djeij kójdé do toho jomu postajenoho mésta stupi. Veni sancte Spiritus wotewri czérkwiaski swedjeń. Na to djersche kń. biskop wěruwansku rétj: (nemsku) wón rétjesche horliwo swowa wot swatoscje ha ńerozdjěleńa kjesczijanskoho mandjelstwa, ha zwoji so pji tém na te swowo św. pisma: „jtoj jo Bóh zienoscjiw, tjwojek ńesme rozdjělicj." Wěrwańo bě wo waczonskej rétji. Te Deum Laudamus wobzankné św. skutk. Pji zaspěwańu tohosamnoho wot kń. biskopa wozjewi tseleńo méstej ha dalokej wokownoscji wesowu póweścj. Na to podachu so wo pomenuwaném ředje zasé dom. Wulke wobwéseleńa so stanu za zardinskoho prénca; zkoro kójdé djeń su maneveré. Nawożeńa jo hauptmann pola Artillerije. Toho dla budje jomu k tjescji wulki artilleriski manever. Sředu jo tež bramb. kralowna pjischwa. Pjichodnu pondjelu budjetaj so nowo-wěruwanej na dompucj podacj. Bóh tón kńez bódj z nimaj. Newěsta jo jara ćane wopomńecza wot drejdjanskich ha lipstjanskich kńeńow ha kńeznow dóstawa.

Z Drejdjan. Znaté Waczdorf, hatj dotal tež komornik pola krala, jo porutznoscj dóstaw, swój zwolé klutj, ketréj hako komornik nosé, wotedacj, dokelj pjichodńe wacze kral. komornik bócj ńemóje. Swojoho napjeczjiwnoho zadjerjeńa pjeczjiwo kral. swójbe dla móslachmó sebi mó, zo jo wón dawno swoje komornistwo wotedaw; nichtón jomu ńebó to za zwo wzacj mow. Déj pak wón nětk, kaj drejdjanske nowiné pówedaja, na jadańo krala swój klucj zwamané jomu pjipóscjele, dha pjeradji to tjwojeka, kotrohoj zadjerjeńo so na jane waschńo khwalicj ńeda.

Z Bramborskeje. Hijon wo poslenim jisśe zpomńena pjekora bez bramb. ministerstwom ha duchomnstwom jo hijczen wetscha nastawa. Tjitaro Jutnitjki budja so prascheczj, kak dha so to po prawém ma? No lejcje: bramb. katholscé biskopojo su pjeczjiwo na sejme wobzankńenej nowoj wustawe pied thrónom krala so wobcjezuwali, ha swatotjne protest zapowożili, dokelj móje tasama zastarske prawa kath. czérkwe ranicj. Swětna wóschnoscj pak to kedjbu ńemějesche; jadasche weleńaczé wot duchomnéch, kiž wo krajnéch zastojnstwach steja, hako wot profesorow na universitetach, wot wutjeřow nabożnoscje pji gymnasiach — wot schulskich inspektarow — wot duchownéch pji krajnéch institutach, na tutu krajnu wustawu pjisahu wotpowożicj. Na napraschwańo pola Biskopa dóstachu wschiczé katholscé bramb. duchowni tu pjikazńu, zo smédja tutu pjisahu jenoj wotpowożicj z tém wumeńeńom: zo wustawa nitjo pjeczjiwo prawam czérkwe ńewodjerji, (salvis ecclesiae juribus). Swětna wóschnoscj pjisahu z tajkim wumeńeńom hořeńewozme ha jo porutjiwa: wschéch duchownéch, kiž so krajnéch swujbach namakaja, ha bez wumeńeńa pjisahacj so wobaraja, wot swojoho krajnoho zastojnstwa wotsadjicj. Jow jo bramb. knejstwo zasé nějto jara ńemudre wobzankněwo, dokelj tulej pjikazńu wuwescj jo ńemójna wěcz. Kak tak? wóschnoscj ńebudje nidé janoho duchownoho namkacj, kiž bó pjeczjiwo swojej biskopej ha czérkwi datej pjisazé po woli ministerow tjiniw; bórńe pak so tež něhdje něchtón podwolné namkaw, tak bó zasé biskop joho dérbjaw wot duchomnstwa wotsadjicj, ha wón pjez to tež wot zaraduwańa swojej dóstojnoscje samo wot so wotsadjené bow. Mésta pak tola prózne wostacj ńemója, ha je pjez swětnéch wobsadjicj, so tež ńehodji. Jo to mudre? Nitjo wóschnoscji waczé ńejkodji, hatj wéczé porutjicj, kiž so wuwescj ńehodja. Budje swětna wóschnoscj swoju pjikazńu wuzbenécj? mó chczemó so nadjecj, zo bó zrudna pjekora nětak zběńena bowa. Te jene pak jo zawěste: katholscé biskopojo wot swojoho jadańa nidé zpuschcjicj ńebudja. — Hijczen jene druhe prascheńo jo: dje dha ma swětna wóschnoscj te prawo jow

duchownéch wotsadjecz, déž žane druhe winé prědkňeleiža. Swětna wóschnoscz téch zpomňenéch duchownéch tam ňejo postajiwa hinak hatž pžez biskopow — wona jich ňemóže za wotsadjenéch wuznacz bez biskopa.

Kölnanski arczébiskop jo téch do swojej czérkwinskej krajiné pžiswuschaczéch biskopow z Trier, z Padenborna, z Münstera do města Köln powowaw ha so z nimi wosobňe tež teje naležnoscje dla z nowa jednaw; jich zkóntžne wobzankňeňo bě: „mó smó hako powowani wobkedžbuwaro ha zakitaro prawow kath. czérkwe wo pžezjenoscži ze zastarskimi prawidwami czérkwe, kiž ženi ňewuhasnu, wobzankněli, pžisahu na wustawu jenoi pwacžicž dacž pod wumeňeňom salvis ecclesiae juribus.“ —

Wo franczowskim měsczeAngers (řek: Anžer) jo so zawosňe ňezbožo stawo: jedén batalion péschkow czehňesche pžez měsczanski zelezné móst. Stróže běchu wóschich kedžbnéch tžinili, tola nicz wo mnohoscži hale po tžródkach pžez nón hicz. Dokelž pak khětře deschczik džěsche, ňebó rada swóschana. Přeni běchu lědém tamné kóncz mosta dóscžahnéli, dha nasta pžezměrné řezkok: zelezne stowpé so zwamachu, powalichu wschitko wokow so, zelezne řeczažé, kiž czéwé móst džerža puschczichu, ha móst kaž wojaczé ha druzé ludžo kiž na nim běchu (tež jena holczka z džěschczomaj bě pódla) walichu so znak do hubokej řěki, ha žtóž ňebó zatowczené habo zakwóté, so zatepi. Jenoi mawo jich bě, kiž zbožomňe wotendžechu, hatžruňe czéwo město so zběné ha na pomocz pžindže. Pžedsěda republiki jo zmolom z ministerami z Pariza tudé pžischow. Ach to bě zrudne pžewodžeňo! 187 czěwow! Taklej wschak nichtón ňeňe, dže joho boža rutžka třechi; zbóžné tón, kiž jo stajňe na sňercz pžihotuwané. —

Z Roma. 12. džeň haperleje popowdňu žtěroch jo so Bamž Pius IX. do swojoho wownoho města wróczjiw. Pži rotach powitachu joho wschě duchowne ha swětne zastojnstwa ha mnohe zhromadžené lud z wulkej swatocznoscžu ha wesowoscžu, wolijowo hawžé w rukach. Lědém móžesche so tón czezczé domapótané pži wotmojeňu na postrowěňo joho powitajczéch sélzow wobrucž. Joho přeni pucz wědžesche joho do czérkwe sw. Pětra, dowho so modlesche pžed božim cžěwom. — Weczor bě czéwo město krasňe wobswéczene. Tež z krajinow dóstaňemó póweścze, zo jo swaté wótcz wschudžom z najwětschej tžescžu ha z wesowoscžu powitané bow. Z daloka pžindžechu ludé z duchownémi, joho widžecz ha joho pozonuwaňo dóstacž; hatž na ňezé běsche joho neapolitanski kral, wot tam franczowsczé ha romsczé wojaczé pžewodžili. — Zo su tu tež nětk hižczen ňeduschniczé, kiž swoje zandžene grawotžiwoscze ňehidža, pokazasche so, zo pži měscze Terraczina so pžikhadžaczomu bamužej natwařene tžesne rota noczé wotpalichu (dře zawožene) ha wo Rome so jena zkhowana tselba (Petardé) wottseli, nikoho pak ňerani; ha wele dňow předé běchu w Rome pžez wupójsňene listé ha písma kóždomu ze sňerczu rozéli, kiž chczéw so zwažicž, te najňeňsche tžescžuwacze, habó wesowoscž na Bamužowem wróczeňu wozjeňacze ztžinicž. Tola pak wscho to ňezamóžesche Romskich pžedswětseňo ważnoscze tutoho dňa zanitžicž.

Swowo wo maczicžé serbskej.

Tsi lěta su so wot zawožeňa maczicžé serbskeje minéli, ha nam zda so tohodla zdobňe, zo trochu do zadé poladamó, ha pžepótamó, kajke pwodé jo nascha maczicza wo tutéch přenich 3 lětach swojoho wobstacza pžiňeswa? — Džež ňejo žadén zapotžatk, tam ňejo žadén kóncz, tak prajesche kn. pžedsěda Dr. Klin pži wotewřeňu lětuscheje maczicžneje zromadžizné. Mó móžemó tute swowo wo wěstém nastupaňu tež na naschu maczicžu zwožicž, ha prawicž, džež ňejo zapotžatk tam nejo dokoňeňo. Zawočžatk pak su tute přeňe 3 lěta pžeczé dobre doscž, haj něchtónžkuliž, kiž jo pomérnischi wo swojich žadaňach, jo snadž czéle z nimi spokojom. Chéw-li pak něchtón prawicž, zo maczicza ňejo swoje wotpoladaňo doscž dopelniwa, da dře tutón poruk wele bóle na wsche-

lakich zwonka ńeje leżaczéch žadźěwkach, ha tež na liwkoscźi jednotliwéch sobustawow hatž na nej samej wotpotžuje. Tute zadźěwki wobsteja najpředé wo tém, zo jo sebi macźicza hatž dotal jenoj mawu litžbu sobustawow dobówa. Z mawémi moczami pak so tak wěle zapotžecź ńeda, kaž z wulkimi, to jo wutžiňena wěcz. Druhi zadźewk jo, zo jo bez serbskim ludom hižczen jara mawo tžitařow, kiž bóchu te wot macźiczé wudawane knihe kupuwali, ha tak macźiczne wudawki zasé někak zarunali. Dale ńebechu žane pžisprawne pucźe, wudate knihe do luda pžiňescź, ha napossledku ńebe doscź tajkich rukopisow pžepodatéch, kiž bó macźicza wudacź za dobre spóznawa. Liwkoscź sobustawow pak so wo tém pokaže, zo cźi za macźiczu nitžo ńepisaja, kiž móhli pisacź, zo so ani za pžidobóczo nowéch sobustawow, ani za rozpžedaňo knihow ńestaraja, cźi kiž maja skwadnoscź so za to staracź. Děž tute zadźěwki rozpomnimó, ha pódla pomóslimó, zo ma macźicza, pži khětrém zamoženu na wudatéch knihach hižczen 230 tlř. na dani, da pžindźemó k tomu pžeswědsenu, zo jo tutón zapotžatk wscheje tžescźe hódné, ha zo wesowu nadžiju za pžichod poskicźi. Tola pak mohwo tež to ha tamo hižczen lěpe bócź. Žtož so nam ńespodoba, to jo wěsta ńewobstajnoscź habó ńewěstoscź, kiž jo hatž dotal kněžiwa. Do teje czéweje wěczé ma lěpschi řad pžincź, ha kaž so nadžijemó, do budza lětusche wuradžeňa wěscze wschelakim bracham wotpomhacź. Do tutéch brachow litžimó ńestajne wudawaňo knihow. Wosebe běsche w zaňdženém lěcze tak, zo czéwo lěto skoro nitžo ńewukhadžesche.

(Pžichodňe dale.)

Pěsń holeča.

Ty mje móžeš wopušćići,
Wěčnu lubosć k tebi mam;
Hdźež tež póndźeš, drohi luby,
Na puć ja so z tobu dam.

Hdy by za dalokej horu
Krywa tebje husta mha,
Po wšěch ławkach po wšěch sćežkach
Za tobu bych błudźiła.

Poňdźeš po šěrokim morju
Wopušćiwši lubčičku,
Łodźičku sej wozmu lohku
A so pušću zà tobu.

Lubosć w horach njezabłudźi,
Lubosć pře wšě morja dźe —
Hdźež tež póndźeš, drohi luby,
Wšudźim tebje sćěhuje.

M.

Ratarske towarstwo za smětžketžansku wokownoscź změje 5. meje popowdňu žtěroch w Smětžkeczé zhromadžiznu. Wiezand.

Zandženu Sobotu Žita w Budéschiňe pwaczachu:

Kórcź	Wóscha		Nischa		Średžna		Kórcź	Wóscha		Nischa		Średžna	
	Pwaczisna.							Pwaczisna.					
	tl.	nsl.	tl.	nsl.	tl.	nsl.		tl.	nsl.	tl.	nsl.	tl.	nsl.
Rójka	2	5	2	—	2	2½	Woka	2	7½	2	2½	2	—
Pžeńcza	4	5	3	20	4	—	Jahwé	4	27½	4	17½	4	25
Jeczmeň	1	22½	1	18	1	20	Heduschka	2	20	2	5	2	7½
Wóws	1	10	1	4	1	8	Běrné	—	25	—	20	—	22½
Róch	2	10	2	—	2	5	K. butré	—	13½	—	10	—	11 3/10

Cźischczane pola K. B. Hikt.

Tžiswo 18. 4. dżeń meje. Lětnik 3.

Jutnitzka.

Wudawaćej
Jakub Kućank ha Michał Cyž.

Swětne podawki.

Erfurt. Hatžruńe smó sebi prědkwzali wot erfurtskoho rětženskoho towarstwa, (tak ńenuwedża tež bramb. nowiné tutón lubó sejm), nitžo wačzé zpominacž; — dérbimó tola hižčzen junkrótž wot ńoho rětžecž, dokelž su tam swowanske należnoscje jednali. Na kaike waschńo pak? Swóschcje: 18 haperl. bě §. 186 wustawé na dženskim poredže, kotréž tém nicz němski rětžaczém narodam jich narodne wudospownoscženo (volksthümliche Entwikelung) zawěscži; wosobńe jich rětži rune prawa wo swojich krajinach ha to wo czérkwi, schuli ha pžed sudom zakita. Sejmski wuberk bě za to, tutón paragraf wotczěsnécž — komora so tež za wuberkowu nańet wupraji ha bez to, zo bó tón jentžki, kiž wo toho sebi swowo žadasche na wosobné mnohé polski lud jenoj zpomniw, — wobzankné wětžina, zpomńené §. czéle wuschmuracž. — „To ńejo nascha wěcz, rěkasche, to do Barlina swuscha;" tola dérbjachu woni wědžecž, zo na barlinskim sejmě pži wuradženu polskich należnosczow so kněžerstwo zjawńe wupraji: „bramb. knejstwo swojim polskich podanam narodne prawa na žane waschńo pžikrocjicž ńecha; ma pak za to, zo bóchu so tute wažne należnoscje na pžichodném erfurtskim sejme dospownischo wurětželi. — Tak pokazaja bohich Swowjeńow wot Barlina do Erfurta — wot Erfurta do Barlina — hale nidže swoje prawa ńedostanu; haj tež swoje swatoczńe wotpowožene lubeńa ńedžerža. O zprawnoscž — tě jentžka podpěra wobstacža kralestwow, dže tě wostańesch?!

Hanaw. Wó wěscje so deře dopomnicž, zo pži frankf. narodném sejmě wo lětu 1848 zběžk nasta, pži kotrémž zapóswanczaj, wěrch Lichnowski ha generol Auerswald, na surowo waschńo wo žiwěńo pžindžeschtaj. Wo měscje Hanaw mějachu pžez wěle tědžeńow pžisahanczé posejdžeńa, wo pžezswóscheńu swětkow. 26. haperl. bě wotsudžeńo wobzkorjenéch. Wěsté Daniel Georg jo 20 lětnomu jastwej w zelezwu, — Pět. Ludwig k jastwej w zelezwu na tžas žiwěńa wotsudžené; Tsjo druzé dóstachu ńenschе ztrafé.

Z Bona ruńe zhonimó, zo jo tam profesor Dr. Martin k wotpowožeńu swojej pžisahi na krajnu wustawu z nowa pžeproschené, dowolnoscž dóstaw, to tžinecž z tém znatém wuńeńeńom salvis ecclesiae juribus. — Tak traž budže ta nastata pžekora Bohu džak změřena.

Z Wina. Rakuske kněžerstwo jo wo należnoscjach katholskeje czérkwe ńewuswóschanu swobodnoscž wopokazawo. Wot tžasow khejžoro Josefa sem bě czérkwi pžaw napowožené; wschitko běsche so k tomu tak pžiwutžiwo, zo so jón wottewzacž zkoro nikomu waczé mózno ńezda. Tola bě na nańet těch w Wiňe loni zhromadženéch rakuskich biskopow khejžor do toho zwoliw. Móslicze sebi k pžikwadej: žadén biskop ńesměd žeschе

na Bamuza, toho wóschoha wèrcha czértwe anicz pisacz, wèle ńeńe wot ńoho pzipisma dóstacz, joli předé swétna wóschnoscz ńebó wscho wuczuschliwa —; tak tez zadén Biskop na swoje wosadé ńesmědzesche pzikazńe habó nékajke pzipiswo wupóswacz, joli předé ńebó swětnej wóschnoscži prédkleižawo; swétna wóschnoscz dérbesche předé wuznacz: zo tam nitzo krajej ha krajném kazńam pzeczjwne, abó hewak jenomu wot téch kńežich ńezpodobne wodzerjane ńejo.

Nětk budze dře tez kardinal ha wèrch Schwarczenberg praske arczbiskopstwo hořewzacz — wschak jo joho wuměneńo nětk dopełńene.

Wo Dalmatiskej bèchu wulke zeme zřeczja (Erdbeben). Město Stagno jo cjezczé domapótane. Wèle twařeńow do procha rozpadné. Tez nékotsi tzwojekojo bóchu zasépani. — Görgej jo khoré. — Rakuski khejzor jo rusénskim wójnskim wodzam Kattara wo jużném mořu pzipokazaw, zo móza tam pzebówacz. — Radeczki jo wo tamolětuschej haře wuhnatém Jezuitam ha Redemptoristam jich předawsche města zasé pzipokazaw. — Rakuskim wojskawedzeřam, Radeczkomu, Jelatžiczej, Hajnawej, Schlikej chcze khejzor kubwo wuherskich wotsudzenéch habó wuczekńenéch magnatow daricz. Wo ministerskej radze pak staj so Bach ha Schmerling jara napzeczo tomu wuprajiwoj. — Tsěsko-sachsénska zeleznicza budze 15. meje hatz do Lobosicz wotewřena. —

Z Roma. 13. haperl. Mó mamó zas naschoho św. wótcza. Pius IX. jo tzora ztéroch popowdńu swoje wowne město nastupiw ha na taike waschńo powitané, zo smémó naiwesełschu nadziju za pzichodnoscz hajicz. Wo wschitkich blakach swojich krajow, kotrež wón pzejedze, skhadzuwachu so tzródé wesowoho luda; wschudzom bě wesowoscz, wuskańo, ha swatocznoscz. Tawzénté czuzéch, kiž w témlej tzasu Italsku wopotuwu, bèchu so wo Terracina ha Velletri zeschli, zo móli Bamuza do Roma pzewodzecz ha swětkowe tudenscheje swatocznoscze bócz. Bamuž ha wschiczé, kiž joho sczěhuwachu so wschitkeje póchi zdaluwachu. Wo Velletri měsche francoski wotpóswané Barraguay d' Hilliers wětzor dž saczich pzistup; nazaitra duchowni pod biskopom in part. Msgr. Tizzani; ha wósche toho schelaczé romsczé zeměno, kiž bèchu św. wótczei napzeczo kwatali, joho postrowicz. Wuskańo krajanow wosobńe na czéwóm puczu hatz do Roma ńechasche janoho kóncza měcz. „Św. wotcze, prawachu woni, nět smó zas swobodni, nět nam nasche dzěczi ńebudza wacz rubicz.“ (Republika dasche husto be wscheje smělnoscze wschitke muske stawó burskich swóibow do Roma hnacz, ha beztém hatz so městzeńo wo ztéroch mułach dzerjachu, habó jenoi hubene strože tzińachu, bóchu tami franzoskim tselbam wopruwani.) Na jich zbozo pzecza Bamuž z wosobneju luboszczu posuchasche, ha wopokaza pzi tém czéwu nutnoscz swojeje dzěczaczeje wutrobó. Rom bèsche so beztém wo poslenimai dnomai czěle swatacżne ztworiwo. Lědém bě na 9. dńu. haperleje wot Regierungscomisse zjewene, zo budze Bamuž pjatk w tém 12. zawěsczi pzincz, hatz so hižon zdobom w jeném khětrém dzělu města, wosobńe wo Transtewera wschitko k illuminacij pzihotuwasche. Czi nadobni Transtewerinaro zdachu so zastarsku kwalenu swěru ha luboscz napzeczo swojomu swatomu wótczei sebi zas pzispecz chczécz. Woni swoju wesowoscz ńemózachu zakhowacz hatz k postajenomu dnei joho pzikhada; hižon dwai wětzorai predé swěczesche so jich czéwó město. Pius IX. bèsche stare waschńo, po kotrémž Bamužowe, děž so po dlěschim tzasu zas do Roma wrócziechu, nědze skutk smělnoscze tzińachu, tez tón krótz sczěhuwacz chczéw. Traj bèsche wón nékotréch do posleńoho zběžka zaplecżenéch ponadziw; ńeboli zadzerjeńo radikalnéch wo poslenich dnach předé joho pzikhada tulei nadziju zanitziwo. „Czilei hubeni, pisa Observatore Romano, chczéchu wo wokomikńeńu, dzež dérbesche naihubscha, pzez nět pzewińenu Anarchiu nabita rana zas zahojena bócz, hižczen junu swoju czéwó ruboscz wopokazacz. Dež bě menuiczé kwidzeńu, Bamuž budze na jene woprawdze krasne waschńo powitané,

ha jich wěle, na kotréchž pomocz so woni zpužczachu, zjawňe wot nich wotpaže; pótachu woni swój wuczěk, kaž to naibóle jo, wo rożeňu ha hańeňu. Zas bó w noczé pod měnom znatoho nět z kraja wupokazanoho Mazzini wulka mnohoscz plakatow na naibóle wopotanéch hasach wuschěřena, wot kotréchž jedén rożesche: „Joli ta ruka, kotraž jo to pisawa Bamuža ňemori, potém budža hižon druhe zňeju zjenoscżene so za to staracž."

Tajke zakhadżeňo, kaž móže sebi jedén móslicz, haklej tak někotroho Römaŕa z léhnoscze wubudži ha k mócznomu pżeczżiwnikej tamnéch wotpoladańow zahořesche; bez tém hatž bě tola tež winé doscz: zawożeri tajkeje ňekmanoscze jatéch wzacz. Na amnestiju ňebéchu żane wacz mósle. General-Vikar na 10. zjewi, zo jo jomu św. wótcz ze swojeje samotneje móschné 25,000 skudi daw k rozdżěleňu bez khude rěmesniske swójbó. Tohoruňa zjewi nazajtra tež regierungskomissija, 5000 skudi bez khudéch rozdżělicz dacz. Ruňe tak dérbjachu dżěwaczeřo benefaczienczé na 12. ha 13. dżez, kaž so samo zrozemi, swéczachu, dwojaku zdu dóstacz. Zdobom porucżi wěsté pżez darniwoscz deře znaté věrżta Borghese, wschitkim khudém dżěczom, kiž te wot ňoho zawożene wutżerňe wopotuwu, nadobne daré wudżělecz, kotrohož řané pżikwad wěle druhich bohatéch Römari zcżěhuwasche. — Nět pżindże tón ze żadoscżu wottżakuwané dżeň. Z dobom wot raňa wschitke rutżne dżěwo wotpotżuwasche; czéwo město so z ludżimi měrwesche; wschitke wobodleňa bóchu hatž nanaiřeňe wudébene, dróhi z běwóm pěskom posépane, z woknow ha z tżěchow zmahuwasche ňewuřeknita mnohoscz khorożow. Popowdňu wokowo dwei zkhadżuwachu so wschitke duchowne ha swětne wóschnoscze na postajeném měscze khódnomu powitaňu czérkwinskoho wěrcha. W żtěroch zjewi hrimot jeneje kanoné, zo jo Bamuž swoje město nastupiw ha lubozne zénki zwonow wschitkich czérkwow ňesechu wesowu pówescz huboko do kraja. „Wón dżo, tón św. wótcz", tak dżěsche wot jenoho horta k druhom pżez te z ludom napełňene hasé. Hrimotna swawa powita ha pżewodżesche duchownoho nana hatž do czérkwe św. Pětra; wo kóżdém woku mow řecz, zébolesche so sétza wesowoscze: dokelž wone ňepwaczesche Piusej hako woswobodżerej Italskeje, kaž pżed dwémaj lětomaj, hale wone pwaczesche Piusej, widomnomu wěrchej Krěstusoweje czérkwe. Wo czérkwi św. Pětra bó khwalbné khěrlusch „Tebe mó Boho kwalimó" wuspěwané; na tżoż św. wótcz lud pożohnuwasche. Wschitkich wutrobu běchu wot joho pżitomnoscze hatž nanajbóle zahořene; nutérnoscz ha pobożnoscz bě tak wulka, zo samo franczoscżé wojaczé jomu swoje wojerske tżescżuwaňo na kolenach lezo wopokazachu.

Ze Schwiczé Nascha radikalna wóschnoscz jo nětk czéle nadżiju zpuschczżiwa, dléje swoje zastojnstwo wobkhowacz. Zkoro budża nowo wuzwoleňa. Lud měnujczé wosuwe kaž w Franczowskej. Wóndaňo běschtaj dwej wulkej ludżaczej zhromadżizni, ha zawosňe sélňe wopótanej; jena konzervativna, druha radikalna; wobej stejeschtaj wo bliskoscżi sebi napżeczo. Radikalni běchu wo nadżiji na swoju pżewawoscz zmósleni tamnéch wotehnacz. Dokelž pak bě tamnéch ňenadżiczé wěle, sebi to ňewěřachu. Na stroňe konzervativnéch rětżesche staré Dr. Schnell taklej: „Twaczéczi lět jo so minéwo hatž ja tež tudé k wam rětżach. Kak su so tżasé bez tém pżeměnili. Tedém mějachmó aristokratne kneistwo. Kak so te zadżerżesche? Po naschej zhromadżizňe na témlej měscze zdasche so ji, zo jo dowěrnoscz ludu zhubiwo, ha wone wotstupi, prajiczé, zo so bez dowěřeňa swobodné kraj kaž Schwicza wescz ha wobkňeżicz ňehodżi. Nětusche kňeżerstwo jo radikalne, kak zadżerżi pak so te? Ladajcże tamlej (wón pokaza na ňedaloko wot nich zhromadżenéch radikalnéch, zakitařow nětuschoho kneistwa) żtó bó sebi móslíw, zo budże kňejstwo, z ludu wukhadżane, z ludom ňedżerżecz, hale stroniske (Parthei). Tedém, pżed 20 lětami chczéchmó pżi kżescżijanstwe stacz ha zawostacz. Ja sém wobkhowaw tónlej bójski pokwad wo mojej wutrobe. Nejsu naschi kňeża swoju bwaznu mudroscz nam za ňe

natéknécž zpótali. Ja mam za to, zo kraj wescž bez wéré ńejo léto mójno, nasche kńejstwo jo hižon 4 léta tak wodži. — Pžed 20 lètami chczéchmó swobodnoscž zawožicž, ja sém zahořené za swobodu, kaž tedém tak hižčen džencz — za wschu móžnu swobodnoscž. Kak z ńej stoji? Gwawt ha bojasnoscž ńepwodžitaj swobodnoscž; jenoj pžeczolnoscž ha luboscž; jenož te pžeswétseńo: (wércze mi wó mužojo!) zo jenoj te pžeswétseńo, zo bez kžescžijanstwa žana swobodnoscž móžna ńejo — džež jo to wukořeńene, budže zawéscži tež swobodnoscž so podusena. — Jedén poruk, kiž nasche kńejstwo dale třechi, jo: zo jo so do czuzéch należnoscžow méschawo — nasche zbožo zasadžiwo za wéczé, kiž nas nitžo ńestaraja, kiž nas do najwetschoho ńezboža pžińescž móža. — Toho dla, déž budža wischniczé kčéčž ha tón džeń wuzwoleńa pžincž, wuzwolcže sebi tajkich, kiž su hinak zmósleni, hatž naschi nétuschi kraja wedžeřo.

Ze Serbow.

Nasche Serbowstwo dře khétře wotucza; tola pak so tam ha sem te řane waschńa naschich wótczow zubja. Nascha Jutnitžka jo na tajke tež hižon zpominawa. Jene bóch sebi ja tež dowoliw porukwacž: ńenujczé, zo so méśto naschoho „bódž khwalené Jézus Kréstus" jara husto z jeném „Morgen" postrowi. Kak řeńe jo, déž dwaj romadu pžindžetaj ha najpředé naschoho najlubschoho kńeza Jézusa pokhwalitaj. — Haj tež wo bożim doźe swóschisch drudé telej nitžo prajacze „Morgen". Dopowni so jedén tajki, déž wón wo czérkwi, dež jo Jézus tak wéřńe pžitomné kaž na thróńe swojej bojskej majestoscze w ńebesach, swojoho bratra z jeném „Morgen" postrowi, dopomni so jedén tajki na te zrudne rańo Jézusowo, hatž joho wodžachu wot jenoho sudnika k druhomu — habó na te wesowo rańo, déž bé wón wot mordwéch stanéw ha zasé ze swojej naisw. maczeru ha ze swojimi japoztowami wobkhadžesche? O jezejka! — Ńech bó tute řane, pozbéhuwacze postrowéńo bez nami wo tjescži zwostawo! Nasche dzéczi, kiž je tak řeńe pžistojńe wupraja, ńech su wo tém naschi wutžeřo — ha wschak je tež kaž Rózencze pži wustupeńu duchownoho na kłétczé swóschimó.

Jedén z ralbitžanskeje wosadé.

Z Klóžtera. Na sw. Marka swóschachmó tudé zas boże swowo ze sw. méśta w lubej maczernej rétži. Kń. P. Arnold Wornar, Kapwan w Rózencze, dzerjesche nam řane serbske prédwańo. Z wilkej radoscžu posuchachmó joho swowam. Mó so nadžijemó, zo zmejemó pžichodné tédžeń, dež wéle Serbow z druhich wokownéch wosadow z kžižemi k nam pžindu, jenitžczé serbske prédwańa.

Z Ledžboricz. Zandžené tédžeń bé w naschej wsé wulke ńezbožo. Menujczé, wéśté Muka, wobsédžeř řaneje žiwnoscze tudé, bé so ze swojej žonu hadruwaw. Ha dokelž wona tež smérom pódla bowa ńebe, pžewza joho néw tak, zo wón ze zelesnémi rabjemi, kiž méjesche ruńe w ruczé, ju do wowu déri, tak, zo wona nédom paže, ha nazajtra z wulkimi bolosczemi wumře. Hako nétk Muka zas k sebi pžindže, ha widžesche, žto jo w swojim néwe tžiniw, pžewza joho tajka struchwoscž ha zrudoba, zo wón nihdže žanoh méra wacz ńemejesche. Wón sej toho dla prédkwza, řebańu swédoma pžez to kóncz tžinicž, déž sej žiweńo wozme. Tu to jo wón tež najzkeře wuwed. Dokelž, hako bé so wón Biskopiczé na zeleźniczu sénéw, zo bó do Drezdžan jéw, zawostaji wón tam list na naschoh réchtařa, wo kotrémž stejesche: Zo budža joho bórzé w hubju namkacž, ha zo dérbja joho zawostajenomu sénej vormindu postajicž ha tohosamoho deře wotjanécž. — Taklej móže jena jenitžka hodžina néwa ha zwobow ńezbožo ha zrudobu na jedén dom pžińescž, dež předé mér ha pokoj kńezesche. Kójdé chczéw sebi to k wutrobe wzacž, ha so pžed témlej žadwawém réchom na kedžbu bracž!

Wulke ńezbožo so zandženu póndželu sta. Jaworsczé Wičžazeczé béchu zahe rano staněli, ha chczéchu leń třécž; dokelž bé hižčen czma,

trějachu pźi swěczé. Hatź so zpotźa switacź, wuhasnéchu swěczu. Pźi tém paźe źkritźka do lenu, kotréź khěczé woheň popaźe ha wscha nawoźena prócza nemóźesche nastaté woheň poduséćź. Czéwo Wičźazecz twařeňa so wotpalichu ha tež wscho druhe; tola bě zkót z wětscha wobkhowané.—

Swowo wo macźiczé serbskej.

(Daleźwedźeňo.)

Wosebe běsche w zańdźeném lěcźe tak, zo czéwo léto skoro nitźo ńewukhadźesche. Wuberk kiź ma tutu wěcz zamoźecź, móźe dře tomu napźecźo stawicź, zo tu źane peńezé bówo ńejsu, zo su lětne pźinoźki haklen jara poźdźe wotedane bówo a t. d. To dře jo wschitko bohuźel wěrno. Ale tomu bě so tež wotpomhacź hodźiwo, ha w pźichodnoscźi dře tež budźe wotpomhane. Jara wuźitne budźe, déź so pźi kóźdolětnej zromadźiźńe wot téch, kiź to zamoźa, winoźté pěńez do prědka zapwacźi; potom pak so do Jana wěsté termin k zapwacźeńu postaźi, ha skombźeło so pod tźiswami źich pźistupnoho listka pźez nowiné k zapwacźeńu napopominaźa, habó tež pźez wosebite listé sekretarow. Změźe-li wuberk na taźke waschńo hiźon pźi zapotźatku nowoho macźicźnoho léta wěsté pěńez w rukomaź, kotréź móźe na wotpoladańa macźiczé nawoźicź, da ńebudźe so tež dlěhźe z wudawańom postawěnéch habó potřebnéch knźźkow komdźicź třebacź, ha budźe so pźez to tež tomu wotpomhacź zo wschitke knźźki źenoho léta z źeném dobom ńewuńdu, ha sebi tak wo wikuwańu źkodźa. To druhe, źtoź bó wětźomu kadej jara spomoźne bówo, źo, zo so wuberk wo wěstéch postawěnéch tźasach zromadźuźe, ha to wacźé krócź za léto, ha tež huscźischo, hatź źo so hatź dotal stawo. Z rozprawó wot zańdźenoho léta smó zhonili, zo źo so wuberk wo témsamém źenoź dwójczé zromadźiw. To źo mawo! Wuberk dérbi k najmenschomu kóźde ¼ léta so zromadźicź, naleźnoscźe macźiczé rozpomnicź, ha to nuzne ha potřebne wobzanknécź. Tohodla źo tež nuzne, zo su z wuberkownikow tak wěle hatź móźno z Budéschina, tak zo powowańu wuberka źane wulke zadźěwki na pucźu ńestoźa. Ńech nam prěńe tsi léta wo tutém nastupańu k wutźbe swuźa. Mó spomnichmó tež na liwkoscź sobustawow macźiczé serbskeźe. Hatźruńeź kóźdé pźez to, zo do tutoho towařstwa stupi, wozźewi, zo chcze serbsku narodnoscź podpěracź ha swój pźinoźk k wudobócźu lěpschoho pźichoda za Serbow wotwoźicź, hatź ruńeź źo tuto hiźon wscheźe tźescźe ha khwalbó hódne, da móźemó tola hiźcźen khroble te pźecźo wuprawicź, zo mów so néchtonźkuliź horliwischi w tutej naleźnoscźi wopokazacź, ha to cźim skeře, dokelź tudé na dobréch pźikwadach ńepobrachuźe. Mó ńespomnimó na téch, kiź su pźez rozpźedawańo knihow wo towařstwo sebi wulku zaswuźbu pźihótowali (nasch najwutrobnischi dźak źo pźecźé źich skutkuwańu scźěhuwaw) mó pokazamó tudé źenoź na pźikwad kńeza wutźeřa K. w B. Tak dowho, hatź macźicza wo materialnéch střědkach wacźé moczé ńedobódźe, źo tajkeźe khwalobneźe ha woprowaczeźe luboscźe třeba, zo so nasche pismowstwo pozběhńe.

Słowjanske narodne wašnja.

(Dalewjedźenje)

Pola njewjesćinej staršej so bjez tym pilnje přihotuja: šaty, drasta a wšo druhje, štož k wudawanju nuzne je, njewjesta šije nawoženjowu košlu. Tež „družičku“ dyrbi sej njewjesta wobstarać, (to jo mjenujcy česna młoda holca, kiž je stajnje wokoł njewjesty, husto je jich tež wjac); jeje staršej pak wuzwolitaj sebi znatoh susoda, kiž by njewjesćinu

drastu a nadobu (nadoba-Geräthe, Hausrath) při kwasu k nawoženi dowezł. Nawoženja pak wobstara sebi „druźbu“ (to je česny młody hólc, kiž ma stajnje wokoł nawoženje a njewjesty być, nimale, to štož pola našich kwasow swat,) dalje też jednoho ze znatych susodow, kiž by jom njewjestu do domu přiwezł. Tu so wosebnje tajki wuzwoli kiž ma najlěpše konje, dokjelž we tym prawje zaleži khwalba młodych woženjenych, kiž so často po dołhich lětach hišćjen hordźa: „Mje su wjezli konje zawěsći najrjeńše, wšitkje brune jenajkje běłolisate (weißblässig).“ Ze wšim tym připrawjenjom minje so čas khětřje hač k předkwasnemu dnju — kwas so najbólje na wutoru hotwje — tu so započnje prjedyhra cyłeho swjedźenja.

Wokoł wječora, kaž jeno so zasměrkło je, wuhotwje so nawoženja z „družbu“ a z heřcami zo bychu njewjesćje zastawjeńčko (aby kaž tam lud rjeknje: štanderle) zahrali. Wot nazdala hižno z třelenjom swój přikhad wozjewja. Hercy, najbólje dudak (na dudki) a hudak (na huslje) pod njewjesćinym woknom zahraja pěseń ze zrudnym hłosom, zo so njewjesta w komorje zanknjena ćim bólje rozpłače, tahlej prěnja pěseń je najbólje stajnje tasama:

Pod woknješkom stejo
Na huslički hrajo
Hólčik swoju lubu
Zrudnje k sebi woła.

Spišli aby njespiš ?
Aby njedosłyšiš ?
Snadź ty luba moja
Wotewrić mi njesmješ.

Ach ja dawno njespju
Derje tebje słyšu
Alje tebi luby
Wotewrić ja njesmjem.

Naša mać tu leži
Runje pódla duri
By to wusłyšała
Hdy bych wotewrjeła!

Mać hdyž rano stany
Dźowčički so praša
Z kim je powjedała
Dźowčička wšo zaprje.

Njejeli to wěrno
Hotuj so mi ksmjerći
Budźeš zatepjena
Aby wójbješena.

Njekomdźi so holčo
K wodźje spěšnje běžo
Skoči do Dunaja
Je so zatepiła!

Moje brune włóski
Na dnje rěki hraja
Moje módre woči
Jasnosć wotbywaja.

Zběrki.

* Wopiwczej, kiž na zwó zémiczu khoré leižesche, chczésche so pžeczé jara picž. Wazenki radžachu sebi pži wožu, na kajke waschño bóchu tola lačnoscž stajicž móli. Ach! prawi khoré, zmicže mi jenoj khoroscž precž — potém hižon chczu sebi ja lačnoscž sam zahnacž.

* Jedén mudré muž bó něhdé praschané, žto na swěcže tola najdléje traje? Wěra ha swěra, wotmoji wón, dokelž husto třebanej ńejstaj! — Bohu žel!

* „Ach“! zdéchowasche staré, žiwena sété muž — „ja dře smercžje tola docžakacž ńebudu!“

Nawěžki.

Wschitkim, kiž z daloka ha z blizka pži tém na 29. hap. nastatém božim woheňu nam k pomoczé kwatachu, ha z božej pomoczu strasch- noho ńezboža dalschomu roschěřeňu zadžěwachu ha tak nasche wobsědžeňo zakitachu, pžiňesu swój najwutrobnischi džak Jawortžeňo,

pžez

J. J. Jezorku,
meiskoho prědkstojeczeřa.

Wuschiknosczž ha prócza kń. hajnka Francza Riedela pži straschném božim woheňu w Jawoře jo wěle, wěle pomhawa, ha jo zjawneje khwalbě hódna.

J. Jurk, wo měne wěle druhich.

Zo jo tež kń. Alberik z kloštra pži tejsamsnej pžiležnosczi swoju za lěpsche naschich serbskich bratrow zahořenu wutrobu z nowa wopokazaw, dowoli sebi k dalschej wědomnosczi wozjewicž. I M.

Někotre sahé (klofteré) zczěpow wot staroho sélnoho dřewa — ha jara dobre sélne wutžlane penki, kaž tež sédém-bětlkarske waltžki ze sélnémi zczěpami móža sebi naschi Serbja zamoječ pola

Jurja Schoczki,
w Rajnczé.

Jutse za tédžen hako 12. měje změje budéchinske czérkwinske towarstwo zhromadžiznu na schuli popowdňu ztěroch.

Budéske rétženske towarstwo změje jutse ńedželu 5. meje popowňu wot 5. hodžiné zhromadžiznu na winiczé. — Stawé wuberka ńech tola wschitke pschindu. Dženski pořad: Wuzwoleňo wuberka.

Schwablowe žórwo Marineje studňe pola Smetžkecz, kotrež su hižom wěle lět sem swoju hójatu mócz pžeczjwo chronistkim khorosczam delnoho žiwota, pžeczjwo wiczi, rheumatismej, chronistkim khorosczam koje, a t. d. wschelako wopokazali, su wot 12. měje zaśé wotewřene. Podpisané wobsedžeř budže sebi wschu prócza dawacž, požadańam hosczow pžez tuňe ha pžeczelniwo poswuženo dosczž tžinicž, ha prosé zo bóchu so potrébne napraschwańa pak pola ńoho, pak pola k. Dr. Rödera w Kamenczu stawo.

Jurij Beńsch.

Njedźelu 28. haperleje wječor jednaćich wumrje měrnje po ćežkich bolosćach naš luby mandźelski ha nan

kń. Korla Benedikt Rimmelle

w 70. lěće swojoho žiwjenja. Mó wozjewimy tutu powjesć tym wot njeboho tak wutrobnje lubuwanym Serbam, dźakuwjemy so za te jemu w žiwjenju wopokazane dowěrjenjo, prosymy tež po smjerći jeho wo dobrym wopomnjeću wobkhować.

Budyš. 1. mjeje, 1850.

Ći zawostajeni.

Maćica serbska.

Někotre sobustawy towarstwa maćicy serbskjeje njejsu hišćen swój přinošk na lěto 1849 zapłaćili. Woni chcyli jón pak tak bórzy hač móžno do maćičneje pokładnicy wotedać; přetož nětko so 3 knihi w nakładźje maćicy ćišća a duž budźe wona w krótkim času wjelje pjenjez trjebać.

W Budyšinje 1. meje. 1850.

Wubjerk.

Maćica serbska.

Jako sobustawy I. rjadomnje towarstwa maćicy serbskjeje su na lěto 1850 swój přinošk (1 tl. 10 nsl.) do pokładnicy zapłaćili: k. k. Dr. Klin, měšćanski radźićel w Budyšinje; Ernst Bohuwěr Jakub, farař w Budyšinje; Michał Haška, can. capitularis cantor na budyskim tachantstwje; Michał A. M. Buk, šulski direktař etc. w Budyšinje; Jakub Kućank, kapłan ꝛc. w

Budyšinje; Jan Garbař, wučeř w Minakalje; Khrystijan Kulman, wučeř w delnym Wujezdźje; Michał Domaška, farař w Nosaćicach; Jakub Žur, kapłan w Budyšinje; K. Theodor Wjacka, diaconus w Budyšinje; Dr. F. Přihonski, can. cap. scholasticus na budyskim tachantstwje; Jan Bohuwěr Mućink, wučeř w Zemicach; Handrij Seileř, farař w Łazu; Deuka, měšćan w Budyšinje; Mikławš Smoła, can. cap. senior na budyskim tachantstwje; Franc Šneider, kapłan w Kulowje; A. M. Thiema, farař w Barćje; K. B. H. Kjeršnař, I. wučeř w Bukjecach; Jan Palman, ćěsliski z Bjedruska; Mikławš Smoła, kapłan w Ralbicach; Mikławš Hicka, wučeř w Ralbicach; Mikławš Kokla, kapłan w Khrosćicach Jan Bórš, wučeř w Rakjecach; Jakub Warnač, farař we Wotrowje; Handrij Simon, kowarski mištr w delnym Wujezdźje; Awgust Krečmař, wučeř w delnej Hórcy; Jan Krawc, wobsedźeř winicy pola Budyšina; Pětr Brězan, farař w Ralbicach; Handrij Bróska, farař w Budestecach; K. H. Pjetřka, pomocnik w hrodowskjej haptycy w Budyšinje; Kurt Hjendrich Ernst hrabja z Einsiedel na Minakalje a t. d. stawski knjez w Reibersdorfje, Seidenberku ꝛc.; Bjedrich Samuel Ludewig, inspektař w Minakalje; Handrij Mućink, khěžnik we Walowach; Jan Šuster, wučeř w Klukšu; knježna Berta hrabinka z Lippe w Barćje; k. F. W. Dannenberg, oekonom w delnym Wujezdźje. — Hjewak na lěto 1849 hišćen k. Handrij Libša, póstski zastojnik w Budyšinje.

Jako sobustawy II. rjadomnje towarstwa maćicy serbskjeje su na lěto 1850 swój přinošk (25 nsl.) zapłaćili: kk. Jakub Buk, gmejnski prjódkstojićeř w Zywicach; Handrij Beyer, wučeř w Łuzy; Jan Domaška, kubleř a gmejnski zastojnik w delnym Komorowje; knježna Lydia Jakubowna w Budyšinje; knjeni Thomašowa, rodź. Halkjec w Mužakowje; k. k. Jurij Pawlik, krawski mištr w Jitku; Mikławš Mith, krawski mištr w Budyšinje; Jakub Šofka, kowař w Dobrošicach.

W haperleji
wšo do hromady: 57 tl. 20 nsl.

Zandzenu Sobotu Žita w Budéschiňe pwaczachu:

Kórcz	Woscha		Nischa		Średzna		Kórcz	Wóscha		Nischa		Średzna	
	Pwaczjisna.							Pwaczjisna.					
	tl.	nsl.	tl.	nsl.	tl.	nsl.		tl.	nsl.	tl.	nsl.	tl.	nsl.
Rójka	2	5	2	—	2	2½	Woka	2	7½	2	2½	2	—
Pjeńcza	4	5	3	20	4	—	Jahwé	4	27½	4	17½	4	25
Jecjmeň	1	22½	1	18	1	20	Heduschka	2	20	2	5	2	7½
Wóws	1	10	1	4	1	8	Běrné	—	25	—	20	—	22½
Róch	2	10	2	—	2	5	K. butré	—	13½	—	10	—	11 3/10

Cjischcjane pola K. B. Hiki.

Tziswo 19. 11. dzeň meje. Lětnik 3.

Jutnitzka.

Wudawaŕej
Jakub Kućank ha Michał Cyž.

Swětne podawki.

Wraczlawe. Wone so zda, zo jo zpomněna ňepjezjednoscj bez bramb. kralom ha katholskimi biskopami kónczej. Kralowska wóschnoscj jo dowoliwa, zo smědja duchowni, kij maja pjisahu na krajnu wustawu wotpowežicj, wo jeném k aktam datém pisňe so pjeczjiwo kójdomu, czérkwinskim prawam napjeczjiwném, wukwaduwaňu krajneje wustawó zawěscjicj, tak khěczé hatj potajkim dhé kňezerstwo nějto czérkwi napjeczjiwne pjikaza, smědja woni z dobrém swědomom czérkwi swěru wobkhowacj ha ňejsu tohozruňa swoju pjisahu na krajnu wustawu zwamali.

Lědém pak so to zkóncjene bócj zda, jo hižon zasé jena nowa wina k wulkéj ňepjezjednoscji nastawa. Wó wěscje, zo jo barlinski probst z Ketteler k biskopej w Majnczu postajené. Nětk chcze wraczlawski biskop, pod kotrohož biskopstwo Barlin swuscha, sebi nowoho stajicj. Kral pak chcze po starém waschňu so tej do toho měschecj ha am joho wuzwolicj habó k najmeňschomu tola biskopej jenoho prědkstajicj. Biskop pak do toho ňezwoli. Wóndaňo jo tam kralowski komisar teje nalejnoscje dla tsi dné w Wraczlawe bow, zo bó Biskopa naréčjaw, hale wscho podarmo.

Bramborski kral jo kongres z nim zjenoscjeněch němskich wěrchow do Barlina powowaw.

Z Prahi. Za czéle wěste so powěda, zo jo wěrch ha kardinal Schwarczenberg praske arczebiskopstwo hořewzaw ha zo budje wo krótkim tjasu na tute pjewajne město pjincj.

Rakuski khejjor jo tej jedén kongres wschěch němskich wěrchow do Frankfurta powowaw.

Te nowo prawidwa, samostatnoscj ha swobodnoscj, kij jo khejjor katholskej czérkwi dowoliw, jo tej stawé druhich wo kheijorskich krajach wobstejaczéch czérkwow hnuwo, tesamsne tej za so jadacj ha zprawne kňejstwo ňemóje jenomu zakazacj, jtoj druhomu dowoli. Tej lutherscjé ha grlechiscjé kjescjijeňo dérbja tesamo dóstacj.

Czéganojo, tónlej djiwné zplahw, su deputatziju na rak. kheijora póswali, zo bó tej jich narodnoscj ha narodne prawo zakitaw. Wo rakuskich krajach jo jich 120,000. —

Twerdjiznu Majland Radeczki z nowa zasé wobtwerdjicj zpotjina. — Wóndano tej zasé nětotsi nemerniki puki kréjechu. Jedén 80 — druzé 30. — Cjisami běchu patrólu pjimali. Tola so puki tón krócj wacz zjawňe na torhoschcju ňewudjělachu.

Tej wo Zardinskej jo so wulka hadrija

bez czérkwinskimi wěrchami ha krajném knějstwom zběněwa. Turinskomu arczebiskopej jo knězerstwo zjastwom rozěwo, hezoli posuchacz ňebudze.

Wo Parizu su na 4. měje lětné swědzen zawozeňa republiki swěczili.

Žawosne ňezbozo wo Angersu.

Tzitarám politiskich tzasopisow budze wěsczi ňezbozomné podawk znaté, kotréž jo so ňedawno w měsczje Angersu w Franczoskej staw. Jedén bataillon 11. lóchkoho pěschoho regimenta, kiž z Nantesa do Angersa czehňesche, dérbesche řeczazowé móst tutoho města pzeňcz. Tutón móst jo 300 tzr. dowhi ha řeczazé wotpotzuwaju na wulkich podstawach z latoho zeleza. Tsi kompanije běchu na moscze, muzika ha prěni wojaczé běchu hižon pzejschli, hatz so na jene dobo zawosné ropot sta. Reczaz bě so roztorněw, ha móst padze ze wschim, ztož na nim běsche do réki. To běsche rozépowné napolad. Czéwe tzródé padachu do réki, ha zatwótzichu těch, kiž hižon réczé ležachu, habó bóchu wot bajonettow pzekwóczi. Němó ňe jo žawosné kzik těch ňezbožomnéch wopisacz. Wot jenoho bróha k druhomu běsche so réka nahle zahaczíwa pzez czěwa wojakow, kiž wo smertnej stěsknosczi so podarmo próczuwachu wěstej smerczi wuňez. K najwětschomu ňezbožu běsche hižczen wilki wětr, ha torhacza woda, kiž k pomoczé khwataczém zadzěwasche. Czéwe město khwatasche dře na pomocz, ha ňechtónzkuliž ważesche pzi tém swoje žiwěno, tola pak bó jenož mawa tzródka wumoženéch. To běchu czi, kiž běchu so nětzoho pzimnécz ha dzerzecz móhli, habó kotréchz běchu jich tornistré na wodze dzerzeli. Z wodu ha krwu wobleczi bóchu na bróh pzinesení. Popowňu 16. hap. běchu hižom 123 czěwow wuczahnéli. Jedén nan běsche swojomu sénej napzeczo schow, joho powitaw ha jomu tez prawiw, kak so macz na joho pzikhad weseli. Hako so te ňezbožo sta, skotzi tez wón do réki na pomocz, zo bó swojoho séna wumóziw. Pečzoch wojakow běsche z réki wuczahnéw ha jim žiwěno wobkhowaw, hale joho sén ňeběsche bez nimi. Město maczeře běchu joho zémne zmahi do swojich rukow powitali ha pořebali.

M. C.

Jězdzata kuchiňa.

Wot tajkeje pisaju z Rendsburga wot 5. meje tolej: Tzora widzachmó pola nas jara zpodziwnu wěcz. Po Kielskej drozé pzibližowasche so k nam wóz, kiž bě na parnik (lokomotivu) spodobne, kaž jene jejo na druhe, jenož zo běsche kusk menschi, ha wot koni czehňené. Wschitko druhe tu běsche; wósoki wuheň kuřesche, kaž so swuscha, ha pzez wohnischczo padachu tam ha sém zehliwe kruchi wuhla. Tutón ňekrasnik czehňesche kur ha woheň pluwajo do města nuts, ha jězdzesche na te město, dzez wojaczé ekserczěruja. Tudé tzakachu 400 muži na ňón, ha powitachu jón z wesowém „hura!" Na jene dobo wotzini so joho klama, ha z ňeje wukida so tajka mnohoscz rochoweje zopé (poliwki), zo bóchu tamni 400 mužowe do sěteje wole z ňej naséczeni. Wó zhudacze, zo tutón ňekrasnik nitzo druhe ňeběsche hatz jězdzata kucheň. Tasama so w polu třeba, ha nawari za tsi hodzíné kajkiž chczesch wobed za 400 muži. To najwažnische pódla jo, zo tajka kucheň tak deře změrom stejo, kaž pzi jědzeňu swoju swuzbu tzini. Tak běsche tamón roch duczé z Kiela k nam zwařené bów. Czi, kiž su sobu wobedwali, wobswědsja nam, zo ňejsu ženi tak deře zwařené roch jědli.

M. C.

Ze Serbow.

Z Budéschina. Nedzelu 28. hap. wětzor jědnaczich wumře dřezaswuzené kń. Korla Benedikt Rimmelle lěkar w Budéschiňe, swojeje starobé 70 lět ha 26 dňow. Wón mějesche wosobňe ze stroné Serbow wěle dowěré ha jo tez wo dowhich lětach swojoho skutkwaňa sebi wo wěle wutrobach trajaczé wopomnik sta-

jiw. — Wón bèsche rodzené w 2. hap. 1780 w Marinej vèzdže, dzež bè joho nan klóžterski lèkar. 1798 wopuschczi wón swój narodné dom ha poda so do praskoho serbskoho seminara, dzej wón tši lèta wosta; wot 1801 wopótasche wón chirurgisku akademiju w Drezdžanach ha prénez Anton jomu lètné peňezné pžinoschk dowoli, zo bó swoje wotpoladaňo, lèkarstwo wuwuknécz, wuwescz mow. Po dokoňeňu swojeje wutžbé powowa joho hrabja z Lippe do Barta, dzeiž wón 22 lèt lèpsche czerpjaczéch sobutžwojekow zpèchwasche. W lètu 1816, na 7. jul. stupi wón do św. mandzelstwa z kňežnu Josephu Walde z Kulowa. Wotczeňeňa swojich 4 dzèczi dla poda so wón do mèsta Budèschina dzeiž pak dwej předé nana wumřeschtaj. Tež jow bó wón zmolom znaté ha lubuwané tak zo tež wo joho khoroscži so pomoczé potřebni k ňomu czischczachu. Zo jim wàczé pomhacz ňemóžesche, zrudži joho husto k sèlzam. Zandžené žwórtk bó zwatotžňe na Mikwawschk pořebané; kaž bè wón sam žadaw ha postajiw, dzeržesche so nèmske ha serbske prèdwaňo pži joho rowe. Wón zawostaji wudowu ha dwej dzèscži.

Nech wotpotžuje wo mèře!

3 Pèskecz. Jara kwalbu hodne jo, dèž jedén widži, zo serske hólczé potžinaju jene stare serske waschňo zas wuzbèhuwacz, menujczé te meju stajeňo. Hižom 26 lèt jo so pominéwo, hako pola nas poslenu meju widžachmó. Tohodla: Swawa naschom M.ecz Mikwawschej, kiž jo lètsa krutže na to dzeržaw, zo bó so zas meja stajiwa. Joho proczuwaňo jo so tež radžiwo; dokelž tež nasche hólczé jomu pilne k ruczé dzèchu, ha tak widžachmó, hako Wawporu rano stanechmó, ranu z bantami ha z pozwotkom wudébenu meju, ha na wèrzku zmahuwasche rana khoroj zo serbskimi barbami. —

Jara nas tež zweseli, hako zaňdzenu póndzelu 29. haperl. pžed wètžorom wot nazdala swoschachmó tón rané spèw: Zeřa wó, Zeřa wó z wótrem wosom spèwacz. Hako blíže dzèchmó bèchu to Miwotžanske hólczé kiž k nam po swoju Meju pžijedzechu, kotruž bèchu sej tudé pola kňeza kupili. Wone bè jich 23. Schesnaczo bèchu dwaj ha dwaj do woza na kotrémž herczaj wesele piskaschtaj, zapženeni, ha czi druzé dzechu hako pohantžojo pódla. Ha dèž bèchmó nèkotre hodžiné romadže serbski spèwali, ha tež pódla kus zarejwali, so woni spèwajo zas dom wróczichu.

Kaž smó swóscheli, tak su tež w Nowosliczé, w Róžencze, w Wotrowe ha w Wudwore meju, ha w poslenim blaku tež sersku khoroj stajeli. Jara dziwno so nam zda, zo tajkich wilkich serskich wsach, kaž Króscžiczé, Klóžteře ha Ralbiczé ꝛc. so na telej serske waschňo dopomnili ňejsu. — K.

§. 3 Ralbicz. Nimale na wschitkich naschich putžnikach namakaju so nètkoj pódla nèmskich tež serbske napisma, jedén jenitžki dopowňa nas hižcze na stare, wschitko pženěmtžacze tžasé! Zkoro so zda, hako bóchu so te druhe nètk za ňoho haňbuwali! Wèscži pak tež jo tón najdlèje bez serbskoho napisma staw!

§. Ze Žpitala (pola Kaňenczа). Za nas kathólskich tudé ha wo wokolnoscži jo lètsa wosebňe z bozomne lèto, ha tžohodla? Tžitaram Jutnitžki budže znajomne, zo so tudé rana, w lètu 1843 czèle nowa natwařena podjanska czérkwitžka namaka. Wo tejsamoj pak so hatž do nètuschoho lèta bohujel jenoj jedén krocz za lèto (na św. Mariju Madlenu) kemsche dzerzachu, ha to wot klóžterskich duchownéch. Předuwaňa bèchu předé wètžňe serbske haklej wo nowischim tžasu (nèhdže wot dzesacz lèt sém) su tesamo so w nèmskej rètži dzerželi, ha to najzkeře toho dla, dokelž w Kaňenczu tež wèle kathólskich jo, kotsiž serbski nemóža.

Hižon jaczé lèt za sobu mó kathólsczé nadne klóžtérske kňejstwo wo to proschachmó, zo chczéwo nam huscžischo tudé boże swužbé dzeržecz dacz. Pžeczé pak so talej za nas tak wažna nalezňoscz wschelakich winow dla dlijesche ha wotstorkuwasche, hatž do toholej lèta. — Nètk pak jo nascha prósťwa, Bohu dzakwano, wuswóschana, ha nadne klóžtérske kňejstwo jo zwoliwo, zo

chcze nam kójde wosém ńedżeli jene ke msche z (nèmſkim) předuwańow djerjecz dacj! Mó hižon ſmó tu nètk dwójczé podjanſke ke msche mèli, přeńi krótž přeńu ńedżelu poſta (17. febr.) ha druhi krótž pak druhu ńedżelu po jutrach (14. haperleje). Czérkwitžka bèſche kójdé krótž powna z ludżimi napełńena! Tſeczi krótž budża ſo ke msche najzkerſcho tſeczu ńedżelu po ſwatkach (9. junija djerjecz!

§. Z Lèpkarecz (pola Kamenczа). Zandżenu ńedżelu (5. meje) rano tſjoch wuńdże pola nas w bróżni jenoho bura boži woheń, ha wotpalichu ſo tomuſamomu wſchitke twarena. Najzrudniſche pódla pak bèſche, zo ſo tež ſtara żona (burowa macj) czèle wopali, tak zo dérbeſche hižon tónſamé dżeń w Leſſinkowém wuſtawe w Kamenczu pod wulkimi boloſczemi ſwojoho ducha hoředacz. Tasama pak nèżto toleri peńez dla ſwoje żiweńo na tajkelej zrudne waſchńo zhubi! Wona bèſche menujczé woheńej hižon wuczekwa, hatž ſo pżed dworom dopowni, zo ma wo ſwojim wożu nèkotre toleře peńez lejżo. Na żadén ſtrach ńeladajo, wrótżi ſo wona do z woheńom wobdateje komorki po te peńezé. Tola nicz peńezé, hale ſwoju ſmercz tam wona namaka! Kaž ſo powéda, tak jo woheń pżez zwu ruku zatékńené bow!

§ Z Rożanta. Dżež hiſcheze ſebi hatž dotal taféltżki z nowémi tżiſwami na domſke wobſtarali ńejſu, tam ma ſo to nètk po pżikazni bórzé ſtacz. Serbam řeńe pżiſteji, déž ſebi je dadża ze ſerbſkimi barbami wobarbicz, kaž naſch Schowta ha pżekupcz Libſch. Dérbi pak to nèżto dozpowńe ſerbſke bócz, tak dérbi tež te tżiſwo na téchſamèch czèle ſerbſki napiſane bócz. To ńech tola cżiſami, kotſiž tajke taféltżki wobſtaraju, kaž tež cżi, kiž ſebi je hižcze dżèwacz dacz budża, deře wobkedżbuja! Kaž ſmó ſwóſcheli, tak dadża ſebi Ralbitżeńo z wetſchoh wſchiczé tajkelej czèle ſerbſke taféltżki dżèwacz! Nó, te budża jim wéſczi deře pżiſtacz!

§. Z Hajżtrowa. Déž ja wóndańo pżez wſchelake ſerbſke wſé putżowach, tak wuladach tu ha tam w ſrejdż wſé řanu meju wóſoko hoře wuzbeńenu, ha z řanémi bantami wobpójſchanu, kaž na pżikwad w Miwotżiczé, Pèſkeczé Różenczе, w Nowoſliczé, ha nèkotréch druhich wſach; najřenſchu meju ſu pak pèſkowſke hólczé ſtajili. Wóſche tejeſameje znahuwe ſo menujczé řana ſerbſka khoroj! Tolej jo khwalbé hódńe! Woni ſebi pak tež tola wèle wèřa! Neboja dha ſo bramborſkich wojakow? —

Wetſchi ſé ha wetſche prawo maſch.

(Z baſńow H. S — a.)

Zéntżo, rajo zlètowaſche
Lóżtna mwoda kuntwora,
Swèt ſo paradis ji zdaſche
Dójż jón lèpe ńezpózna;
Pżetoż ſředż najřeńſchich weſelow
Zaſchmata ſo pawkej do ſétżow.

„Pużcz mo pawko, wona dżeſche,
„Pże tżo żiweńo mam dacz?“
„„Lejcze, lejcze, pawk ſo ſmeſche
„„Swabużk ma lóżt prawowacz;
„„Swóſch da wupa, żtoż té ńezhudaſch
„„Wetſchi ſé ha wetſche prawo maſch.““

Bez tém, zo pawk mordowaſche,
Pżilecza tam ſékorka;
Pawk ſo hórſchi, wón ſo wobaraſche,
Sékorka pak zawowa:
„Pżèracz dérbiſch, żto ſo zaperaſch?
„Wetſchi ſé ha wetſche prawo maſch.“

Na tej żratwe zweſelenu
Krawoncz rabné ſékorku;
Wona zkrètżi: naſchu jenu
Moricz jo rèch zhanibu!
Krawoncz rèſné: ai, żto wudawaſch?
„Wetſchi ſé ha wetſche prawo maſch!“

Hajnik tſeli, zeńa żřeſche,
Krawoncz padże třechené.

„To bó bówo, hajnik djesche,
„Zo té jowlej z kńezom sé,
„Rozom, tselba to jo swědka nasch:
„Wetschi sé ha wetsche prawo masch!"

* * *

Podcjižcjeńo, lube djěcji
Wopische te pjiswowo,
Wone kńeji mócjne w swěcji,
Ha jo rózba swabschoho
Djej pak pola ludji z kńezom je,
Tam tej ńeprawdow kóncz ńebudje.

Słowjanske narodne wašnja.

(Dalewjedźenje)

Hnydom někajku wjesołu skakatu zapiskaja, a po třjoch aby štyrjoch kuskach wuńdźe hospodař ha kaže pod woknom stejacym nutř, takhlej k nim ryčo: „Witam was šwarnych młodźencow, dźiće dó jstwy zo byšće wotpočnyli po dalokim puću, a z něčim so wokřewili." K wokřewjenju pak ma wón karan piwa sobu, kotryž wuprózniwši (jeli zo to nawoženja z „družbu" a z hjercami njemóže, poda so karan młodym na dworje stejacym hólcam k wupiću) hospodarja dó jstwy sćěhuja. Tu su zhromadźeni najbližši přećeljo, „družička" a druhje młode holčata, jako njewjesćine towařski, jenož njewjesty tu nihdźje widźeć njeje. Ta sedźi w komorje, a mysli zrudnje na přeměnjenje, kiž so w jejnym žiwjenju stać ma; mnohje sylzy so ji z wóčkow lija, hdyž pomysli zo za krótki časlubowanych staršich drohich bratrow ha sotrow na wěčne wopušćić dyrbi.

Hjercy póčnu wjeselje hrać, tak khětřje hač dó jstwy postupja, a posynu so na ławu. „Družba" wobhladuje so po njewjesćje, a nihdźje ju njewidźo, wuńdźe won, zo by ju w komorje pytał. Wot tam ju přiwjedźiwši, porejwje z njej junu wokoł, a dowjedźe ju k nawoženi, na čož tón z njewjestu, ha „družba" z „družičku" rejwje, tež druhi młody lud so dleje njezdźerži, tak zo so bórzy wšitko w kolje wjerći. Při druhej reji hižno so tónhlej porjad wjac njewobkhowa, kóždy rejwje zkimž so mu lubi, zo pak so kóždy wo njewjestu torha to so samo wě. Hdyž su so kusk wurejwali, přěstreje so blido ha wšitcy synu so k wječeri k kałdonam a k pječeni. Po wječeri so zasy do reji pušća, a rejwaja husto hač do połnocy.

Druhi dźeń rano, — najbolje je to wutoru — tak khětřje hač switać póčnje, je „družba" hižno na nohach, zo by hosći do kwasneho domu wodźił. Jeli zo je nawoženja z druheje wsy, wobstarataj to njewjesćiny nan a braška hromadźje; taj jenož samotnaj khodźitaj, družba pak z hjercami, kiž po puću wjesołe přezpola hraja. Hdyž do něčejeho domu přińdu, póčnje družba přitomnych postrowjo, takhlej: „Česćeny hospodarjo! lubje was prošu, zo byšće mój přikhad do wašeho domu za zło njeměli? Nan ha mać z jednej a druhej strony, kaž tež nawoženja a njewjesta, dadźa wam zbožomny dobry dźeń powjedźeć. Zawěsći wy we dobrym wopomnjeću khowaće, zo je wam na wěstym dnju kwasny swjedźeń přez brašku wozjewjeny, tónsamsny ma na dźensišim dnju wotdźeržany ha skónčeny być; to pak česćeny hospodarjo, so krućje nadźiju, zo wy hako widźany hósć so tam namakać daće. Za wšě nawoženjej a njewjesćje wopokazane dobroty, přislubitaj wonaj, doniž hi-

nak móhc njebudźetaj, k najmeńšemu ze swojimi modlitwami so wotměnić."

Tu hižno zhoni so wot kóždeho, kiž prošeny bě, hač na kwas hić měni aby nic, štož družba derje w pomjatku zdźerži zo by rjec mohł, wjelje snadź ludźi so na kwasu zeńć budźe. Hdyž je cyłu wjes wobojšoł, poda so z česnym młodźencom, — najbólje z tymsamym, kiž hižno z brašku hromadźje na kwas přeprošwał bě, — k družičcynymaj staršimaj. zo by wo družičku prosył.

(Přichodnje dalje)

Žkowrontžk.

(Pžirunaño.)

„Kak jo to krasne raño! Pój, lubó séno, pój zo mnu sobu na polo won!" Tak prawesche bur Mikwawsch k swojomu sénej, hatž běschtej stanéwschi rańschu modlitwu wuspěwawoj. Jurij, pžistupi wesowó, pžimné nano za ruku ha woboj krotžeschtaj z nizkeje, hale pžistojneje khěžki won na polo. Swónczo ruńe skhadžesche, mrótžele so zébolachu, kaž rójowe kudžerki, ha witachu ranė, mwodé, nalětné dźeń. Miwó rańschi wětsik rajesche ze schedźiwémi wosami toho staroho, ha kolebasche kcjéjacze žitko, tak zo so zdasche, kaž bóchu mrótžawki pžez módre ńebesa cjahnéli.

„Ladaj mó sénko, potža nan, kak so natura k naschomu lěpschomu próczuje. Z tém samém déchom, z kotrémž naju licza kwodźi, wopwodźi wona tute kcjéjacze zahoné, zo bóchu so nasche brójńe pełniwe. Wosémdźesaté krócz widźu hižom žita kcjécz, ha tola napełni ńe to hižczen z tej samej wutrobnej radoscju, kaž bóch je prěni krócz widźaw; móže bócz, zo jo to tón posleni, dokelž mojich dnow jo wele —" ha joho wotźi pozběhnéschtej so k wilkim schěrokim ńebesam, kaž chczéwoj prawicz: Tam — tam jo mój statok.

W Jurowém wótzku tžepotasche cjicha sélza sélza luboscje ha zrudobé. Tak zéboli so krepka rosé na ranej mwódnej kwětczé déž posleńa pruha wětjornoho swónczа do ńeje zaswěcji.

„Tžomu so rudźisch, lubó sénko? dźesche nan, lej mój dźeń jo so pokhiliw, ha wětžor mojoho žiweńa jo blizko, dérbi mi nowe raño switacz, da mam předé nócz dotžakacz. Ta pak mi budźe khwódna, miwa ha lubozna kaž lětna nócz, déž wětžorne zeła z rańschimi so zjenocja."

„„Ach lubé nano, kak mózesch tak měrńe ha wesele wo tém powedacz, žtož nam najwětschu zrudobu pžińescz budźe? Té dasche mi znańo swojeje sinercje, daj mi tež znańo swojoho žiweńa.""

„Ow, mój sénko, burowe žiweńo jo jednore (einfach) kaž natura, kiž joho wobdawa. Widźisch tamlej žkowrontžka, kiž spěwajo ze žitnižcja k ńebesam so znoschuje?

Ricz podarmo jo wón burej tak pžibližené, dokelž wo nim widźisch znańo burskoho žiweńa.

„Laj, w kliňe macjerneje zeńe jo wón hořerostw, ha dźerži so swojeje wožitžki. Bez hibowaczémi stwelczami twari sebi swoje ńezdajko, ha zkubwuje swoje mwode. Nětk pak pozběhńe so hořе k ńebesam, ha zladuje dele na te zébolate hona, ha hořе k bwójczatomu swónczu, kiž jim cjopwotu ha pwódnoscz f cjele, ha do mrótželow, kiž rosu ha dejcz na ńe křepa. Předé hatž potžina switacz, zlětuje wón hižom wokowo, zo bó zeła mwodoho raňa powitaw. Déž jo k wětžoru so swónczko pokhiliwo, pozběhńe so hižczen, zo bó joho posleńe proňo pžewodźaw. Tak wědźe dwoje žiweńo, jene — meltžo dźěwajo w cjichim khwódku macjerneje zeńe, ha zeleném stwelczow, druhe — spěwajo ha zlětujo pod wósokim ńebom. Tute dwoje žiweńo jo pak bez sobu krucje zjenocjene: te deliňe joho pozběha, te horńe pak dawa jomu lóžt ha mócz k cjichomu wesowomu dźěwej."

Nan wotmelkné.

„„Haj, lubó nano, dźesche Jurij, tajke běsche twoje žiweno; ow, zo bó nas hižczen dowho zweseliwo.""

Na to wotmoji nan:

„Zeńa mi potzina cżezka bócz, dajcze mi cżahnécz do tamnoho řeńschoho swěta! — Dżeń jo horczé, pój, lubé séno, chczemoj so domoj wróczicz.“ — M. C.

Zbérki.

* Wo francz. krajiňe de l'Hôtellerie wumře zandżenu nazému 102 lět stara wudowa Muline. Wo swojim 72. lěcze bě wona swoje wobsedżenstwo za lětné dawk na tżas żiweňa wotedawa. Nowé wobsédżeř so na tém jara zweseli, hale to bě drohe weselo; wěscżi wacz hatż żtěri krótż dérbesche wón pżez te 30 lět jeje żiweňa na wuměnku swoje wobsedżenstwo zapwaczicz. Hatż do kóncza swojoho żiweňa wosta wona strowa ha czerstwa. Někotre dné do jeje směrcze pótné wona, zo jena jich kokeschow na kólni jara wósoko hořeka wo zakhowaňu séda. Jenoj na réblu bě mózno tam lěscz; wona toho dla swojej dżówczé pżikaza: „Hapla, lěz po te jeja!“ Tuta mwoda holcza, lězesche hoře, — hale z bojoscżu zo mohwa padnécz, so zasé wróczi. „Dżi stronu!“ swařesche stara babka, té k nitżom ňejsé! ha lězesche nětk sama hoře, ha z jejami w schórczuchu zasé po réblu dele pżindże z témi swowami: „woprawdże, dżenczischi dżeń z mwodémi ludżimi nitżo wacżé ňejo!“ — K tżescżi mwodéch ludżi pak dérbimó pżizpomnicz, zo bě tuta „mwoda“ dżowtżicika sama tež hižon 75 lět stara. —

* Żona, kiž pżi směrtném wożu swojoho muża sedżesche, trěztowasche so stajňe, zo jeje mandżelski hižczen ňewumře. „Nětk ja tež jedén mól swoju wowu na to staju,“ dżesche muž, wobroczi so, ha wumře.

* Dżiwna wécz, řekné burk, kiž bě z k.. eje keńsle wustupiw: „Cżilej kněża tu tżwojeka naczahnu, ha wón pżeczé pżi tém wostaňe pżikrótsené.

* Zto ňejo prawe, ha tola żadén rěch? Womojeňo: dež sebi něchtón liwu rukajczu na prawu ruku tékňe.

* Jedén kněz pżindże do kortżmé ha kazasche sebi żkleńczu wodé. Kortżmař, kiž dere ňeswóschesche, poředżi jomu żkleńczu wina. Nó to so mi lubi, řekné hóscż, dež tu zmólku pótné, drudże to skoro na wopak tżiňa, ha dawaja wodu za wino.

* Dwaj mandżelskej běschtej wele lět w najlěpschej pżezjenoscżi żiwoj, ha swecżeschtaj kóżde lěto swój kwasné dżeń. Na jedén tajki dżeń běsche kněni kwitżele k wobedu pżihotuwawa, wědżo zo je muž radé jé. Pżi wobedże, hako běsche muž prěňoho ptaka natżaw, řekné wón: „Moja luba, tebe su zżebali, to ňejsu żane kwitżele, to su roblki.“ — „„Mój zwoté, dżesche żona, żto tebi pżipaňe, to su kwitżele. —“ „Té mi tola ňebudżesch jazék wotpréczż chczécż, ja spóznaju ze swoda, zo su roblki.“ — „„Ja pak sém je w pěřu widżawa, ha wěm, zo su kwitżele!“ Zwada potża pżeczé horczischa bócz, hatż so muž napoledku tak roznéwa, zo swoju lubu mandżelsku wuplacza. Ta so da do pwakaňa, muž měrzasche so na swoju pżekhwatanku, wotproschwasche, ha wschitko bó zasé změrowane ha zaboté. Czéwe lěto běschtaj woboj zasé w najřeňschim měře żiwoj, hatż zasé k kwasnomu dňu. — Żona bě k wobedu husécżu wopekwa, ha dokelż tola swoju loňschu kżiwdu prawe zabócż ňemóżesche řekné pżi blidże: To tola za husécżu dżeržisch, ha nicz za katżku? — „To widżu, zo jo husécża.“ — Nó, to ňe zweseli, pżichodňe budu so pascż, tebi zasé kwitżele wuhotuwacż, za kotrež sém loni ňewinwacże cżerpewa! — „„Zto, ňewinwacże, té sé sebi to zaswużiwa, dokelż to su tola jenoż roblki bóli.““ Tu so zwada wobnowi, ha skóntżi so każ loni: żona bu wuplaczana. Wot toho tżasa běschtaj mandżelskej zasé w najřeňschej pżezjenoscżi żiwoj; jenoż k womňecżu jeju kwasnoho dňa, wobnowi so kóżde lěto zwada wo kwitżelach ha roblkach, ha żona bó kóżdé krótż na tutém dňu wuplaczana. M. C.

Nawěžki.

Mój wutrobné dźak! praju ja wschitkim z daloka ha z blizka mi k pomoczé pźindźeném dobrém pźeczelam, kiž wo straschném wilkim na nas zawoźeném ńezbożom wo ranschich hodźinach 29. haperleje, swoje czéwo moczé k wotwobroczeńu toholej ńezboża z wilkej próczu nawożichu ha z bożej pomoczu mój dom ha twaŕeńa zbożomńe wobkhowachu! Wosebité dźak kńezej Jézorczé naschom gmejskom' prédkstojiczerej ha wohńakommissarijej, kaž tej wschitkim druhim mi znatém ha ńeznatém wohńakommissarijam kiž tej z wulkej kwalbu ha ńewuŕeknitej próczu moje twaŕeńa zdźerźecz pomhachu. Wosobnité dźak tej tém ze susodnischich wsow k pomoczé pźindźeném dobrém pźeczelam ha holtźatkam, kiž pźi wonrumwańu ha po wotwobroczeném ńezbożu pźi nuczrumwańu spěschnu pomocz mi wopokazachu. Dale tej naschom' nadnom kńeistwu ha wschitkim darniwém wutrobam kiž nam kléb ha piwo k nasétźeńu téch pilnéch dźéwaczeŕow pźipóswachu tón najwutrobnischi dźak z tém wutrobném pźeźeńom: Bóh tón miwoszźiwé ńebeski nan czéw jenoh' kóźdoh' pźed tajkim ńezbożom nadńe zakitacz, ha za te miwoszźiwe daré jich tawzent krótź zonuwacz!

W Jawoŕe, 8. meje 1850.

Mikwawsch Zareńk,
kubler.

Z Drezdźan. Ministerstwo wozjewi, zo budźa womacze wiki tute léto wo zcźéhuwaczém ŕeźe dźerźane: 10. ha 11. junija w Budéschińe — 12. ha 13. w Drazdźanach — 14. ha 15. w Lipsku.

Zastupeŕoź klézterskich wosadow su s tutém wowozjewenu naleźnoscze k 20. meje (druhi dźeń swatkow) do kupele pźeproscheni.

Jawrich.

Zarodna źiwnoscz z kowarńu, kotreźi habó 7 akerow pola swuscha, źo na pschedań. Kupczé méźa so wobhońecz pólo J. Hobraka pod hrodom.

Jutse popowdńu źitroch zméje budéske czérkwinske towarstwo zhromadźiznu na schuli.

Sobustawé towarstwa maczicźé serbskeje chczéli sebi pola k. Smoleŕa na sukelnskej hasé wotewsacz: Hród na sholerskej hori habo boźe woazeńa su dźiwne. Powedantźko ze staréch tźasow wot J. B. Mucźinka.

Pźedawańo dubow.

56 dubow, kotreź so za wojnarske ꝛc. dźéwo hodźa budźa 13. meje popowńu dwémaj na récźerkuble Jaseńcza pula Neswatźidwa na pźesadźwańo pźedawane.

Zandźenu Sobotu Źita w Budéschińe pwaczachu:

Korcz	Woscha		Nischa		Średźna		Korcz	Wóscha		Nischa		Średźna	
	Pwaczizna.							Pwaczizna.					
	tl.	nsl.	tl.	nsl.	tl.	nsl.		tl.	nsl.	tl.	nsl.	tl.	nsl.
Rożła	2	10	2	4	2	7	Woka	2	12	2	7	2	10
Pźeńcza	4	7	3	25	4	—	Jahwé	4	25	4	20	4	22
Jeczmeń	1	25	1	20	1	22½	Heduschka	2	20	2	7	2	15
Wows	1	12½	1	5	1	10	Bérné	—	20	—	15	—	17½
Róch	2	12½	2	5	2	10	K. butré	—	14½	—	12½	—	13

Cźischczane pola K. B. Hiki.

Tžiswo 20. 18. dżeń meje. Lětnik 3.

Jutnitzka.

Wudawaćej
Jakub Kućank ha Michał Cyž.

Swětne podawki.

Z Drejdżan. Naschoho lonschoho zběžka pżepótańo jo k tomu kónczej wěwo, zo su wětschi tel zaplecżenéch zpuschczeli — druzé su, haj tež z jastwa czekněcż pżilężnoscż namakali — hižczen druzé su wotsudżeni. Tak su znaczi Bakunin, Rökel, ha Heubner k smercżi wotsudżeni; tež wot wóschoho appellaczijonsko sudnistwa jo urtel wobtwerdżene ha tónsamón jim wóndańo na twerdżižne wozjewené.

Z Barlina dóstańemó pówescż, zo su tam zardinzkoho wójwodu ha joho mandżelsku jara tżescżili. Tež prénczJan z Albertom ha Jurjom bě sobu; tam su wulke revüe dżerżeli ha wójwoda jo wot krala řad tżornoho hodleřa dóstaw.

Nětk staj mwodej mandżelskej pżez Köln do Koblencza ha Bona jewoj. Prénczjurij jo sobu— tónsamón wostańe w Bóne, dżeiż wón żtuduwe.

Pola nas změjemó sobotu, (to jo dżencza) zasé swedżeń. Nasch kral ma narodné dżeń.

Z Budéschina. Zandżené żtwórtk rano po sédémich pżijédże na żeleżniczé nasch lubé kral do Budéschina. Na dwórnischczu powitachu joho města wóschnoscże ha kněża z wokownoscże. Kral jédżesche wot jow na końu dale tam, dżeiż wojaczé ererczirują, ha dżerżesche revüe. Prénczjurij bó za Oberstleutnanta wuwowané, wojaczé swojej pilnoscże wo nawukněnu wojerskich wěczow dla pokhwaleni. Na dompuczu bě so kral pżi bódle prónczа postajiw ha dasche wojakow defilirowacż.

Prénczjurij jo nas nětk hižon wopuschczjiw, ha poda so na dlěsche puczowano do Bajernskej ha Rakuskej.

Tež w Budéschiňe budże sobotu (to jo dżencza) narodné dżeń krala swęczené. Kaserné su hižon jara wudebene.

Z Barlina. Nimale wschiczé měnschi němsczé wěrchojo su na pscheproscheňo bramb. krala podwołne k ňomu pżischli. Zo tam wele wutżinili ňejsu, pokaza to jentżke, zo su wobzankněli, tež k tej wot Rakuskej do Frankfurta powowanej zromadżizni swojich zastupěřow wotpóswacż; dopokazmo, zo su zwoleni, swoje dotalne wuzankacze mósle wotpowożicż. Te jene hižczen bramborskomu praje do wowu ňecha, zo pżi frankf. zromadżižne Rakuska pżedsédstwo wędże.

Z Rakuskeje. Khejżorski wukas, kiż czérkwinsku swobodnoscż ha samostatnoscż wozjewi, jo wulku haru natżiniw, wosobne wo Wiňe. Z druhich stronow nitżo ňeswóschimó. Ha wo Wiňe zasé jo hara bez Katholskimi samémi wudériwa. — To dře jo hara wesowoscże? ňe! ňe! hara ňezpokojnoscże! Wele dře jich jo, kiż so weselja, zo jo czérkej wupżeňena z dowholětnoho pżawa ha wotrotżstwa — druzé pak tež zasé su, kiż měňa, zo budże nětkoj czérkwinska wóschnoscż zasé rěsch-

nikam ztrafé hořekwascz, kaž jo so pžed lètstotétkami stawo, dzež dérbjachu zjawni ha czeczé rèschnikojo zjawnu, husto wèle lèt trajaczu pokutu tžinicz. — No žto dha dérbi jedén k tomu prawicz? Ja sebi taklej móslu: pokutu tžinicz, to dře žana haňba ňejo, ha žtóž ňe k tomu napomina ha dzerži, dře nitžo wopatžne ňetžini ha dèž czérkej to tžini, dře jo to jeje św. winwatoscz ha mó smó ji za to dzak ha poswuschnoscz winojczi. Žtóž pak mèni, zo budze so to, kaž nèhdé wo tžasach horliwoscze bez kžescz. ludami so sta, tez nètk so stacz, k najmènschomu wot wètschiné, tón so jara moli — ruňe tak pak so tez moli tón, kiž mèni, zo budze ta czérkej kotraž jo so wo najwschelakischich wobstejenstwach hako rozomna wotczehňerka tžwojeczjoho zplahwa wopokazawa, swojim dzjeczom ztrafé hořekwascz, wot kotréchž do prèdka wè, zo ňebóchu jeje wotpoladáňo (polèpscheňo luda) dóscžahnéli, wèleňaczé pohorzk ha zwóscz wonmohoscžili. — Té masch k wutzerej dowèrnoscz, zo wón ňebudze twoje dzèczo ztrafuwacz na žkódne waschňo — kak wèleměňe smè so jedén bojecz, zo budze so to wot pzeczczéwneje czérkwe stacz. Tez druhe winé, kotrej pzeczjiwo swobodnoscži czérkwe maja, su hižczen bóle pótane, kaž k pžikwadej: zo budze czérkwinska wóschnoscz potém zasé traž mnohoscz św. dňow postajicz. Czérkej jo wo tém pzeczé po potřebnoscži ludu pak św. dné postajawa, pak wuzbèněwa, kaž jo to jenomu kóždomu wot nas z naschoho samsnoho zhoňeňa znate.

Ze Zardinskeje. Zardinske kňezerstwo jo pzez ministera Sikardi zakoň zapóswanczam prèdkpowozjiwo, kotsiž jón za dobré zpóznachu. Tónsamó wuzbèhňe wschè dotalne prawizné duchowneho řada, kaž k pžikwadej: zo duchowni so hatž dotal ňetřebachu pzed swètne sudnistwa stajecz, hale jich naležnoscze dérbjachu pzed duchowném sudnistwom wutžiňene bócz. Na tém dře ňebó tak wèle lejžane bowo. — Hale tónsamé zakoň wuzbèhňe tez swate dné ha pzeměni habó powali druhe, czéle czérkwinske wobstejenstwa, žtož móže so wot swètneje wóschnoscze jenoj w zjenoscžeňu z czérkwinskej wóschnoscžu habó traž z Bamužom samém stacz. Zardinsczé biskopojo su so na kžiwdu ha ňeprawdu wobczežuwali hale podarmo. Zardinski kral dře zpóznaje, zo to po prawdze ňejo, hale minister Sikardi chczésche wotstupicz, joli zo po swojej woli ňeňdžo ha dóžj kral biskopow wotpokaza. Na to jo so turinski arczbiskop na swojich duchowněch wobroczjiw, ha jim poruczjiw: zo pzed swètne sudnistwa žadani, ňesmedža hicz hale dérbja so po dotalnéch czérkwinskich prawiznach dzerzecz. Swètna wóschnoscz jo arcze-biskopa wobskorzjiwa, jomu proczes ztžiniwa, joho pzed so žadawa ha dokelž pžincz so stajňe wobarasche, joho pzez wojakow do jastwa tèknécz dawa.

Ze Schwiczé. Wschè prócžwana za postajeňo noweje wóschnoscze w Bern bè podarmo: z jenej mawoj pzewawu su radikalni dotalnéch kňezich zasé wuzwolili. Wo měscze Bern jo wulka hara.

Ze Serbow.

Z Kanecz pola Wotrowa. Zaňdzenu wutoru bèsche pola nas řané serski kwas. Czéwo popowdňo so jenitžczé serski rejwasche, ha pódla tez pilňe serski spèwasche. Najbóle swóschachmó Wotrowskich hólczow řane serske pèsnitžki zanoschwacz, ha tez klóžterske hólczé, wot kotréchž jedén krótž w Jutnitžczé rèkasche, zo mawo na Serbstwo dzerža, su so khètro wobrotžili, ha jara pilňe sobu spèwachu. Wone so z czéwa tez zdasche, zo bez klóžtérczanami nètk serski duch bóle kňezi, hatž w zandzenem lècze k zrudobe wèle serbskich horliwéch bratrow bèsche. *)

Jedén kwasné hóscž.

Z Khróstžicz. Zandzenu ňedzelu mèjachmó pola nas řané czérkwinski swedzen. Nasch nowoswèczené mwodé duchowné kňez Jakub Buk ze Zejicz dzerzesche prèwu božu mschu. Kň.

---

*) Komu dha mamó so dzakuwacz, zo tomu Bohu dzakwano, tak jo? Redakczija.

Senior Smowa z Budéschina jomu k ruczé stejesche, kń. Alberik z Klóztra ha nasch 1. kapwan k. Bensch béschtaj assistentaj; 2. kapwan k. Wowczerk dzerżesche řane prédwańo. Tež k. Probst z Klóztra bé pžijéw. Wosada krasňe spéwasche. Žawosna mnohoscz ludži pełňesche czérkej ha tola pži bożim pożonuwańu najmenschi ňepořad pótnéw nejsém. To bé pozbéhuwaczé swedżen. Kń. Buk jo nétkoj tón 13. duchowné kňez z khróstjanskeje wosadé, kiž hižczen žiwi wo czérkwinskich swužbach steja. Bóh tón kňez pżewodž joho dale hatž mó mójemó ha żonuj joho skutkwańo. Wón jo do Budéschina na tachantstwo powowané ha budże katecheta pži tachantskej czérkwi. Kń. Heidrich, dotalné katecheta, jo za kapwana do Schérachowa czahnéw.

* Jara zpodobawo so nam jo, zo na św. dżen bożoho spécza, tak wele hatž nam wédomo wokow nas żane hercżé ňebechu, kaž do hewak na témlej wulkim dńu waschńo béschе; tesamo su na pžichodnu ňedżelu wotstorczene.

§. Z Wósokeje (pola Kaňencza). Dež ja ňedawno pżez pomenuwanu wes putżuwach, tak wobhonich so tam tež trochu za Serbstwom. Hale tu béch bohużel ruňe do prawoho blaka pžischow! Czéwa wes powna Serbow, hale zkoro kóżdé pak cże w němskej rétži postrowi! Wutżeř, kňeži zastojniczé (schosar, hajnk, h. t. d.) su wscho rodżeni Serbja, kotsiž móża řeňe serbski rétżecz, ha tola so tam nidże żane serbske pismo sobu ňetżita. Tam jedén w czéwej wsé ňenamaka anicz Jutnitżku, anicz Tydž. Nowiny. Mój bdżemoj tam ze Schibakecz Michawom dérbecz junkrótż na nich tżanécz, ha jich k najmeňschom nékotréch za swoju serbsku narodnoscz trochu wubudżicz! Jim mówo so traj hewak po tżasu tak zeńdż, kaž nétklej Nadróżnej hrabowczé! Tam móże menujczé jenoż jedén jenitżki schedżiwcz hižcze trochu serbski, kotréž pak żcże so deře dopomnicz wé, zo jo tam wo joho mwodoscži hižcze wacżé Serbow bówo!

§. Z Ralbicz. Pola nas jo sebi nimale czéwa wes jenaike taféltżki z nowémi tżiswami wudżéwacz dawa, ha to czéle serbske; wone su menujczé z řanej módrej, béwoj ha tżerwenej barbu wobarbene! Tak, tak so nam lubi; pžistojne jo! Dwé taféltżczé pak nas tež na to dopomňatej, zo smó pżed 215 létami k Tżecham potajkim pod Khezorsku pschiswuscheli, pżetoż wonej stej najbóle ze żowtej ha tżornej, t. j. z. khezorskej barbu wobarbenej!

§. Ze sakskich delan. Jena najreňschich, hatž runisch tež najmenschich wsow wo naschej wokolnoscži jo Wask. Toho dla so tam tež wele ludżom z bliska ha z daloka deře zpodoba, wosobňe horliwém Serbam! Žtoż zwonkowne nastupa, tak lejži Wask wo rjaném, krasném lésku, wo kotrémž so, wosobňe nétklej w nalécżu, mnohe tżródé wschelakich ptatżkow hoředżerja, ha swoje krasne zénki stajňe wo wesowéch spéwach swóschecz dadża. Dale wije so pżez lésk (ha Wask) réka „klóztérska woda", pži kotrejž sebi nechtónżkuliž z rébami wójeňom hodżiné dowho wesele tżas zatżéri! Ha wéscži budża so nékotsi tżitaňo z radoscżu na to dopomnicz, kajke weselo su tu w tém lésku méli, déž su sebi dali karan piwa, khléb, butru ha twarożki, pod řané wulki zelené żtom won pžiňescz! Ow, to béchu krasne hodżinki! — Déž so k Waskej pžibližuwesch tak wuswóschisch hižon nazdala wesowé klepot móna.

Déž horliwé Serb nétk do móna nuts stupi, tak zweseli so w wutrobňe, dokelž (potémhatž su joho pżeczelňe powitali ha so jomu dele sénétk kazali) wón tam nicz jenoż Jutnitżku, hale tež Tydž. Nowiny lejżo wulada, ha dokelž widżi kak jo jstwa zřaném rantom wot serbskich (ha sakskich) barbow wudébena! Zo jo tam hewak z wetscho wschitko za Serbstwo zahořene, zpóznaje jedén z toho, zo tam tež wo wsé nékotsi pilňe Jutnitżku tżitaju, ha zo so tam dwaj sobustawaj Matżiczé serbsk. namakataj!

Pżed nékotrém tżasom wopraschа so pisař toholej, dobroho pżeczela z Waska, kak wele Němczow so w Wasku namaka? ha dósta k wotmojeňu: Anicz jedén!! — Kaž so pówéda, tak jo tam w swojim tżasu wuwowané serbski hercz

bów, kotréž jo wuberńe na kózlu hraw. Hercz jo hižon dawno wumřew; kózlo jo mój swak hako mawé hóltžecz roztorhaw; z jenej nóžku tohosamoho pak sebi joho holtžczé hižcže dženša rajkatej!

Zkóntžńe dowolu sebi hižcže pžispomnicž, zo tam tež pžeczé pžistojnu besadu namakasch ha tajku žklenczu piwa dostańesch, zo sebi ju wopraw-dže ńemóžesch lepschu žadacž, ha tohodla mów sebi kóždé horliwé Serb pžed Waskom měczu zcžahnécž, déž jenož bóztej so tam hischcže dwej Jutnitžczé wačzé sobu tžitawej!

Kiera.

Parnik (Lokomotiv).

Něchtónžkuliž jo sebi hižon pomóslíw: „zeleznicza — to jo tola dźiwna wěcz", ha něchtónžkuliž tež hatž dotal hižcže tak prawe ńewé, kak jo to móžno, be wschoho skotu z tajkimlemi cžezkimi wozami tak spěschńe jězdžicž. Dé bě něchtón hižon wo frejdžném wěku (Mittelalter) tak zbožomné bów, tajke něžto wunamkacz: tedom bě wěscži kóždé, kiž bě parné wóz wuladaw ha joho sětžeńo zaswóschaw, móslíw, zo jo to sam tžert, habó zo jo k najńenschom tón, kiž jo tajke něžto wudžěwaw, ze zwóm duchom z towstém pžeczelom. Nětk jo lud dóschto mudrischi ha da so lóže wo tajkich wěczach powutžicž. Joli zo tež něchtón z was tu wěcz tžiscže rozemicž ńedérbjaw, dha chczemó tusamu trochu pžepótacž.

Z tžim dha zapotžecž? Zeleznu cžěr, w kotrejž wozé běža, móže sebi kóždé wobladacž, na tej nitžo zpodžiwne ńejo; tež wozé samó su kaž wozé. Jenož tón wóz, katréž ma kukaczé wuheń na wowe ha kotréž móže tak khětře z pownémaj liczomaj zahwizdacž, tón jo kus zpodžiwnischi, tón budžemó sebi dérbecž trochu wobladacž. Tutón wóz réka lokomotiv (t. j. wóz, kiž wschě druhe ze swojej moczu z blaka cžehńe) habó tež parnik, dokelž so wo nim para tžini, kotraž jón ha z nim czéwó cžah wozow cžěri. Dže so para jow wozńe, to dře sami deře wěscže. Déž ma woda wěstu horczotu, pžendže do paré. To widžicže na kóždém khachlonku; déž so sélńe tepi (k pž. déž so pži rězańu kowbasé waża), sapa z ńoho para. Tež wo parniku jo kotow z wodu, ha zpodé so ńesměrńe jara tepi, ha tak nastańe habó tžini so wele paré. Tuta para ma jara wulku mócz; wona móže, déž jo jeje prawe wele, sélne, krute sudobja puknécž ha cžezke wěczé wuzběhnécž. Haj jenož tuta para cžěri ze swojej moczu parnik, kiž hižcže czéwu kowbasu druhich wozow za sobu cžehńe. Kak dha pak wona parnik cžěri? To budžecže z lóchka zrozemicž. Pomóslcže sebi kulwate sudobjo, wschudžom jenak towste ha na kónczomaj zatžiňene (kajkiž něndže mawó sudk jo, jenož zo jo tón frejdža trochu towschi, habó kajkiž něndže butrobask jo, jenož zo jo tón na jeném kónczu cženschi, hacž na druhim). Tajke kulwate sudobjo, wschudžom jenak towste, ńenuje so czélindař. Nětk sebi pomóslcže w tutém sudobju towsté taler, kiž pak jo ruńe tak wulki, zo prawe deře nuts džo. Na kóždém kónczu czélindaża (nicz na dńe hale na kulwatoscži, kus zadé dna) pomóscže sebi džěrku. Déž so někoj na jeném kónczu z džěrku para do czélindaża nutstwótži, stortži wona taler na druhi kónczu, ha déž so wo pžichodném wokomikńeńu para z džěrku na druhim kónczu (ha na prěnim kónczu nicz wačzé) do czélindaża nutstwótži, stortži wona taler zas na prěni kónczu. Ha tak jězdži taler w czélindaźu z jenoh kónczu do druhoh, potém hacž so para pak do džěrki na přenim kónczu, pak do tej na druhim kónczu nutsdobówe. Tajki czélindař, tajka pžiprawa jo pži parniku, ha to na kóždej strońe jena. Ńenujczé z kóždej strońe parnika widžicže mawu pitžowku, wschudžom jenak towstu ze zelezwa. Mó chczemó jenož wo jenej tajkej pitžowczé, wo jeném czélindaźu rétžecž, pžetož wobaj staj hewak tžiscže jenajkej. Kotow, wo kotrémž so w parniku woda wari, jo tžiscže zatžiňené, tak zo para nidže won ńemóže. Jenož trubel džo z kotowa k czélindařej. Do tutej trubele so para z moczu nutstwótži ha pžindže tak hatž k czélindařej. Tu jo potom ta wěcz tak žtžiňena, zo so wo prěnim

wokomikňeňu para z trubele do dźěrki na prěnim kónczu nutsdobówe, ha taleř na druhi kónczu zastorczi, wo druhim wokomikňeňu pak dobówe so para z trubele do dźěrki na druhim kónczu, ha storczi taler z druhoh kónczа zas na prěni; ha tak so to pospóchi wotměňa, taler khodźi w czélindařu z jenoh kónczа do druhoh. Pźi tém dźo ta para, kotraž bě přede na prěnim kónczu do czélindařa nutspźischwa ha taler do druhoh kónczа zahnawa, zasé z czélindařa won, tak dowho hatž so měnujczé para z trubele do dźěrki na druhim kónczu do czélindařa twótźi ha taleř zasé k prěňom kónczej storka. Tuta para, kotraž z czélindařa wustupi, dźo do wuheňa ha z wuheňa won do powětřika (lófta). Déž potajkim wóz změrom stoji, dha so z wuheňa ňekuri; tež tedom so ňekuri, déž pźijědu, dokelž dójdé přede hatž chczedźa zastacz, pźestanu paru do czélindařa puźczecz; najbóle so z wuheňa phocha, déž zapotźiňeja jécz.

Najsnadno budźecze nětk derje doscz rozeměcz, kak taleř wo czélindařu wot jenoh kónczа k druhom khodźi. Do taleřa pak jo mawa zelezna źerdka zasadźena, kotraž na jeném kónczu czélindra pźez dno won dźo, kaž nědźe dźerźadwo tatźele z butrobasa won dźo. (Tola spomnicz so dérbi, zo kaž taleř w czélindařu, tak tež tuta źerdka tak krucze pźiléhataj, zo janu paru nimo ňepuźczataj.) Z taleřom khodźi potajkim tež tuta źerdka sém ha tam. Z kónczа tuteje źerdki jo druha pźitźiňena, tola tak zo móże tuta druha, wóśche toho, zo sobu sém ha tam khodźi, hijczе tež hoře ha dele khodźicz. Měnujczé zo bóschcze deře rozemili, prěna źerdka dźo ruňe won ha ňemóże so nicz hoře, nicz dele nicz do boka zkhilicz; druha pak móże so hoře ha dele khilecz, dokelž móże so wo stawtźku, dźez staj woboj romadu zasadźenej, zhibwacz. Z druhim kónczom jo tuta druha źerdka na koleso pźirażena. Déž potajkim taleř wo czélindru z jenoh kónczа k druhom khodźi, khodźi tež prěna źerdka sém ha tam ha z nej tež druha źerdka sém ha tam, ha hoře ha dele, tak zo druhi kónczа druhej źerdki pźi tém w kole wokokhodźi, ha dokelž jo na koleso pźirażené, tež czéwó koleso wercźi. Tuta wěcz jo na woběmaj stronomaj tźiscze tasama, z czélindařow du źerdki do kolesow, ha wercźa je. Tak běźi parnik z moczu paré, ha czeňe hijczе czéwó czah wozow za sobu. To jo krótke wopisaňo parnika, kiž jo wowna wěcz pźi zeleznicze. Nejoli czéwa wěcz nédom jasna doscz, pźetźitajcze sej ju hijczе junu, ha wó budźecze ju hijon lěpe zrozeměcz. To so tak z lochka ňetźini, ňěkomu ňěźto tajke tźiscze deře wopisacz, déž jom nitźo pokasacz ňemóźesch.

Pźispomňeňe. Skoro běch zabów řecz, kak so te hwizdaňo tźini. Kotow ma hořeka mawu dźěrku, kotraž jo zawertňena. Déž so ta wotwertňe, dźo pźez ňu para z moczu won, ha źtźini tajke hwizdaňo.

Jakub Bur.

Swěrna do rowa.

Ryzy konik posedłany,
Před wrotami rjehota;
Hólčik k bitwje přihotwany,
Z holečom so rozdźěla.
„Njebydź styskniwa,
„Lubka najlubša!
„Bórzy zas so widźimoj
„Wěčnje swojej budźemoj!“

Holčka hórkje sylzy roni
Hłówčku zrudnje pokhila:
Tak so róża k zemi kłoni,
Hdyž ju dešćik pokrjepja.
Hišćen košenjo —
Ćežkje zdychnjenjo —
Skoči hólčik na konja —
Ha kaž sokoł wotleća. —

Samobyće struchwe časy
Bjezbóžne su za lubu.

Z nadźiju so tróštwje zasy
Zrudoba hdyž přemóh ju,
Wije różowo
Wěncy za luboh,
Wjelje dobroh z wětřikom
Z mróčelemi sćele jom.

Hlej tu jězdni powsy jědu
W čornej drasćje žaruja,
Ryzy konja próznoh wjedu,
Holčku zrudnje postrowja.
Strašne poselstwa
Holčo wusłyša!
Posljednje to strowjenjo:
Luby w bitwje padnył jo!

Minyć widźi són swoj krasny —
Słónčko młodoh žiwjenja
Na bitwišću krawnje hasny!
Z teho płače, žałosća.
Jeje wóčko jo
Jasnosć zhubiło!
Ličko něhdy čerwjene
Blěde by ha spadnjene. —

Prjedy hač so różje znowa
Čerwjenjachu w naleću:
Do ćěmnoh so lehny rowa
Holčka z krutej nadźiju:
Zo štož dźěliło
Cežkje njezbožo
We smjerći so zjenosći
K rjenšej stajnej radosći! —

Cyz J — — — r.

Słowjanske narodne wašnja.

(Dalewjedźenje)

Próstwa wo družičku stanje so z tutymi słowami: „Dokjelž moja luba maći, hinak njej, hač zo tej přichodnej mandźelskjej, štož sebi prědk wzałoj staj, dźensiši dźeń wuwjesć chcetaj, — jimaj pak „družička“ po khřesćijanskim wašnju pobrachwje, kotruž staj mi we tymhlej domje pytać poručiłej: tohodla ja tudy bje wšoho komdźenja ze wšej poniżnosću wo wašu dźowčičku was prošu, k čemuž tež tohohlej česnoh młodźenca z heŕcami sobu wzał sym, derje wedźo, zo podarmo k wam njepóńdu. Tohodla luba pani chcyła na moje słowa kjedźbować, ha wašu rjanu dźowčičku ze swojich rukow do mojich přepodać, kotruž wam ja zas we wšej pócćiwosći z pěknym podźakwanjom wotedać chcu. Při tym so nadźiju zo so tež bje znami při tejhlej wjesołosći nadeńć daće.“

To so wě, zo mać jom swoju dźowčičku njezapowje, dokjelž so hižno dawno z njewěstu wo to zjednałoj stej. „Družička“ je hižno hotowa, ha dźe wot młodźenca z heŕcami přewodźena k njewěsćje, hdźež nětkoj zwostanje, „družba“ pak z nowa po hosćoch khodźi. Jeli wjacy družičkow, dyrbi tež wjac młodźencow z družbu hić, ha wón za kóždoh wo tu prosy, kiž jom prjedy přidźělena je.

Na tymhlej dwojim kazanju z brašku ha z družbu pak hišćje dosć njeje, ha dyrbja braška, družba, kwasny nan ha nawoženja sam někotre króć hišćje po nich běhač prjedy hač so wšitcy zeńdu. Wokoł dźesaći su nimalje wšitcy hosćjo we nawoženjowym ha njewěsćinym domje (potym hač štó z nim aby z njej zpřećeleny je) k snědanju zhromadźeni, kotrež druhdy jen we tykancach a całtach, druhdy tež we pječeni

wobsteji. Hdyž su so pola nawoženje nasnědali, postanu a du z heřcami do njewěsćinoh domu. Jeli nawoženja přespólny (z cuzej wsy) přijedźe ze swojimi hosćimi na wozu wot štyrjoch koni ćehnjenym.

We njewěsćinym domje su durje zawrjene, tohodla dyrbi „družba“ zaklepać, tola prjedy hač to čini pohladnje něchtón přez wokno, hač tu hižno po snědanju su haby nic, suli hišćje za blidom, čakaja ći wonka, dóž so nutřka nasnědali njejsu. „Družba“ do duri zaklepawši k njewěsćinomu nanej takhlej dźo: „Česćeny hospodarjo, ja so krućje nadźiju zo telej moje słowa za zło njezmjejeće, a mi z tutym póćiwymi knježimi, knjenimi, młodźencami ha knježnami postupjenje do wašoh domu lubje dowoliće, wo čož was wšitcy hromadźe prosymy.“ Na to so jim durje wotewrja. „Družba“ so hnydom po njewěsćje wobhladuje ta pak w komorje hórcy płače, ha z towarškami swojimi so rozdźěla.

(Přichodnje dalje.)

Metel ha nójné bruk.

(Z basňow H. S — a.)

„Pój, žiw so wschak wot kwětkow tuka,“
„Pój! wabi metel nójskoh bruka,
„Nej lěpe tžiste wuzwolicž,
„Ha k lěpschomu so pžiwutžicž?“
Ha zo bó bruk lójt luboscž dostaw,
Ha pži tej lěpschej pastwe wostaw,
Da metel z nim jo lětawa,
Ha swój khumžt joho wutžiwa.

Wěcz nowa ta so bruka jima,
Směch towarschow wón kedžbu nima,
Wón radé khwalbu srěbasche,
Duž z ńeřada so pozběže.
Wón jědžesche proch kwětkow ranéch,
Ha pilné ńepžepužczi žanéch,
Ha ńetele žno juskachu:
Tu měchmé duschu dobétu!

Pžez pola, wuki, pžez pow swěta
Nasch bruk, kaž praju, dowho lěta,
Ha wo tém, zo tak cžahasche —
Duž kruwaczé plancz wuladńe.
Tón běsche joho pastwa stara,
Ha woňa jomu jara jara,
Tež stari bratsja kiwaja —
Wón mósli ha so rozmósla.

„„Hól pos te kwětki wsché!““ wón trubi“
„„Tón plancz mi zawěrńe so lubi,
„„Kaž rójowa ta zarodka,
„„Adej, té tžistoscž wobožna!
Wo ńeředže wón zasé totžj
Ha staja wopokaz pžed wotžj:
Ztóž mazuch jo wot naroda,
Lójt do ńeřada wobkhowa!

Zběrki.

* Z Londona zhonimó spodžiwne wěczé. Tam su w nowschim tžasu waschńo wunamkali, na kotrej so Jandželska z wulkej mnohoscju potrebnéch kaschczow wobstaracž da. Do Londona pžindže wele sadu, pěrowoho skotu, jeji, ha druhich potrebnoscži z Hollanda, Belgiskeje ha Franczowskeje. Pžed nekotrémi měsaczami su londonsczé kupowaćo swojim pžedawaćam pžipowedžecž dali, zo maja te kachcje, do kotréchž so hořeka spomńene wěczé zapakuja, jenajke bócž, měnujczé 7 stp. dowhe, wóchcž wósoke, ruńe tak schěroke, ha ze 7 deskow wobstejacze. Z jeném swowom, tute sadowe ha jejowe kachcje so w Londońe tžorne wobarbja, ha za potrebne kachcje pžedawaja, ha to wele tunscho, hatž móža je londonsczé téscheřo wuwdźe.

wacj. Pjez cjewo potrebaju w Londońe kójde léto 52,000 cjewow. Dokelj pak znutskowne potrebnijcja za tak wele cjewow, powétr z jara wele ńedostrowémi dźmeńemi napełńa, chczedja daloko wot mésta wulki kérchow zawojicj ha cjéwa tam pjez parne wódje dowescj dawacj. W Londońe so wele wéczow stańe, wot kotréchj sebi jadén tjwójek djecj ńeda. Tak su tam sta podzemskich kruwaczech rodji ha mlokarńow, kotrej kowo wokowo powétr (loft) zańeschwarńa. Kruwé steja léto wot léta w stuchwéch welbach, kotrej pjez gas jpatne swétwo dóstanu. Żadén dźiw ńejo, zo tute podzemske mloko khorescjam ha wosebe suchocjiňe hóji. Wósche toho méscheja husto doscj muku, sterku, skopacze mozé haj tej końacze mozé do mlóka, zo bó śmetana potom prawe tutjna bówa. M. C.

* Pjedséda franczowskeje republiki, Napoleon, chczésche sebi wóndańo nowé wóz kupicj. Zo bó jón prawe tuńo dóstaw, djésche wón sam lutki trochu jpatnej suknitjczé k wojnarej, woblada sebi rénki hotowéch wozow ha prascha so za jeném, kotréj so jomu zpodoba, jto pwacji? — 3000 frankow! — ach to jo jara drohi! — jto? drohi? wotmoji wojnar; předé ja tajki wóz mńeńe 6000 frankow nidé ńepjedach; wot toho tjasa pak hatj tu toho slépcza sejdjo mamó, wacjé tak wele ńedostanu. — Żtó jo tón slépcz? prascha so pjedséda! — no! nasch pjedséda Napoleon, wotmoji wojnar. Dji do mojoho hrodu, prawi na to Napoleon, tam budje tebi mój pokwadnik wóz zapwacjicj — ja sém tón slépcz!!!

Nawéżki.

Wozjewéńo.

Jutse za tédżeń, hako 26. meje, zmeja sobustawé potrebneje pokwadniczé katholskeje wosadé w Budéschiňe létnu zhromadźiznu (Konvent), wo kotreiż budja wschelake wobstejenstwa ha należnoscje towarstwa rozrétżane, każ też nuczbrańo ha wudawańo wozjewene. Tasama zapotżňe so popowdńu żtéroch we zwotém jeńeczu na wósokej hasé. K mnohomu wopotańu pjeprosé wschéch sobustawow

Wolf,
Prédkstojeczer.

Zarodna żiwnoscj z kowarńu kotreiż 6 habó 7 akerow pola swuscha, jo na pjedań. Kupczé móża so wobhońecj pola

J. Hobraka pod hrodom.

Haslowskje serbskje towarstwo zméje 3. dżeń swjatkow w Haslowje pola Libšje zhromadźiznu. Dżenski porjad: Přepytanje, kak by so jedyn wěsty njepocéink najlěpje zahnał.

Róbel, předsyda.

Zandżenu Sobotu Żita w Budéschiňe pwaczachu:

Kórcz	Woscha		Nischa		Średzna		Kórcz	Wóscha		Nischa		Średzna	
	Pwacżizna.							Pwacżizna.					
	tl.	nsl.	tl.	nsl.	tl.	nsl.		tl.	nsl.	tl.	nsl.	tl.	nsl.
Rożka	2	15	2	5	2	10	Woka	2	12	2	5	2	10
Pjeńcza	4	7½	3	25	4	—	Jahwé	4	25	4	20	4	22½
Jecjmeń	1	25	1	20	1	22½	Heduschka	2	20	2	7½	2	15
Wówś	1	15	1	7½	1	10	Běrné	—	20	—	15	—	17½
Róch	2	15	2	7½	2	10	K. butré	—	13	—	10½	—	12

Cjischcjane pola K. B. Hiki.

Tžiswo 21. 25. dżen meje. Lětnik 3

Jutnitżka.

Wudawařej
Jakub Kućank ha Michał Cyž.

Swětne podawki.

Z Budéschina. Kaž nimalje wo wschěch městach wótcznoho kraja, bó tež wo wužitżanskim wowném měscje 18. dżeń meje, narodné dżeń naschoho lubowanoho krala swatotżne sweczené. Hižon rano pěczich czchňechu hudżbařo kumunalgardé, ha po nimi wojerscżé wokow města řeňe piskajo (revellja). Wojerscżé hudżbařo zastachu na torhoscżu ha zaňesechu narodné spěw: „Toh' krala żohnuj Bóh a t. d." Potém bě poroda tudé pżitomnoho wójska. Kazerna běsche jara řeňe wudébena, z wěnczami ha rankami pżistojňe wopójschena, freidża wósche duri bě sachsénski wopon ha B. A. (Bedrich Awgust) z hawzow ha wopěschkow lesňe wudżěwané; sachsénska khoroj wósoko hořeka zmahowasche; na jenej stroňe z wulkimi pismikami němske napismo: treu (swěrňe) — na druhej: fest (krucze). Wětżor bě czéwa kazerna bohacze wobswěczena. Kaž Drejdżanscżé wo wulkej zarodże, tak bóchu tež naschi wojaczé na tém dźu hospoduwane. Zardinski wójwoda běsche k tomu wěste pěnezé zawostajiw. Wo soczietecze běchu so stawé k zromadnomu wobedej zeschli ha pżez wuňeseňo swawow so mósl pżitomnéch wozjewi. Budéschinske němske nowiné nam jenu pżi tém wuňesenu swawu sobudżěla, kaž zejěhuwe:

„Déż 18. meja so wróczi, widżimó w tutej jstwi pilne ruki z najřenschich nuchawkow wěncz wicz. Ha wón bě stajňe módné ha nowé, dokelż wo nim běchu najřensche kczěwé ňezahiniteje luboscze.

„Wosobňe na tém dźu, na kotrémż so Bedrich Awgust narodżi, dérbi jedén nuternischo hatż hewak so dopomnicz na skutki luboscze ha mudroscze, pżez kotrej lubowané wěrch swój sachsénski kraj k zemi wědomnoscze ha deřeměcża ztżiniw, na kotruż sén wótcżiné z wesowoscżu ha z hordoscżu, wukraj z tżescżwaczém zawidżeňom ha z wóseczé-wažeňom poladuwacz zwutżené jo.

„Dérbjawo zatżutżo luboscze ha dżakownoscze dżencza měňe naschu wutrobu pżewzacz, dokelż jo pżez zwóscżniwu ruku Sachsénskeje zbożo ha deřehiczo ňewěste ztżiňene.

„Nidé! dokelż wěscżi bez nami jentżki ňejo, kiż bó mów wopruwaczu luboscz z ňedżakom zapwaczicz.

„Tak chczemó dha tež dżencza kaž heWak wěncz luboscze wicz, z pleczeňom, kotrej anicz ňepżeczelski měcz, anicz stronisska pżenachwoscz roztorhacz ňemóże — z pleczeňom swěré.

„Haj, mó chczemó lubwanomu kralej swěrni bócz ha zawostacz wo dobréch kaž wo zwóch dňach, dokelż jo pżeczo wutrobé: swawa kralej

W tżora pżed tédżeňom wětżor wopuschczi prěncz Albert na nékotre tédżeňe nasche město. Na dwórnischczu běchu so joho wojaczé zeschli ha pżi-

ňesechu swojomu mwodomu rétjerskomu wědjicjerej tsikrótjnu sélnu swawu pji wotjědjeňu. Kaj réka, budje so wón zasé do Budéschina wrócjicj, ha tu hatj do zémé wostacj.

Z Drejdjan. (Sejmske pówescje.) Na sejmie jo 1. komora wo nastupaňu zeleznicjow jednawa ha k daletwařeňu sachsko-bajerusketje zeleznicjé po pjikwadje 2. komoré 1,725,245 tl. dowoliwa. Tež bó dalewědjeňo sachsko-tjěskeje zeleznicjé za dobre zpóznate, — kaj tež zawojeňo elektromagnetiskich telegrafow (dalokopisow) wot Drejdjan do Lipska; — ha zkóntjňe bó kňejerstwu najnaleznischo pjirutjene, zo bó so wot ňoho wscha mójna kedjbliwoscj na daletwařeňo lubisko-jitawskeje zeleznicjé do tjěskoho Libercza (Reichenberg) zwojiwa. Twařeňo zeleznicjé z Drejdjan do Freiberka ha Khemnicza bó pak wotpokazane.

Z Barlina. Znaté Radowicz chcze cjéle dotalnomu politiskomu skutkwaňu wotřecj. Kaj hijon předé w Frankfurcje, jo jomu tež nětk w Erfurcje jene djěcjo wumřewo, ha wósche toho tež mandjelska cjezcjé zkhořewa. Winé doscj, zo chcze knajňenschomu na khwilu měr měcj. — Na te waschňo pak budje tež zkerscho zjednaňo bez Bramborskej ha Rakuskej mójne. — Z bramborskim kralom zjenoscjeni němscjé wěrchojo tola cjéle podarmo w Barliňe zromadjeni ňeběchu. Wutjinili su tam dwoje: jich stroniske zjenoscjeňo (Union) wostaňe wobstejo; — chczeidja pak tež pji tém wot Rakuskej powowaném kongresu němskich wěrchow w Frankfurcje djěl bracj. — Dokelj pak so Bramborski wobara zwolicj, zo bó Rakuska pji tém pjedsédstwo wědwa — chcze Rakuska tež to padnécj dacj. Jene druhe nowiné pak chczéchu zasé wědjecj, zo ma hrabja Thun, zastupěr Rakuskeje wo Frankfurcje, tu porutjnoscj: janoho kraja zastupěra pjipuschcjicj, kij wo nékajkim druhim stronistim zwazku steji. (To bó wschěch w Barliňe zromadjenéch ha Bramborskoho samoho tež teřchiwo.) Dérbimó pěkné wotcjaknécj, jto budje so stacj.

Pji frankfurtskim zběžku mořenomu generolej Alwerswaldej kaj tež tém pji tém padňeném bramb. wojakam, budje kramb. wójsko řané wopomnik stajicj dacj.

Z Franczowskej. Zakońjski natjisk kňejerstwa, pjez kotréj chczeidja dotalne cjéle swobodne prawo wuzwoleňa pjikrotsicj, jo zawosnu haru bez ludow natjiniw; tjim wacjé, wěscjischo so zda, zo budja zapóswanczé za to woswacj. — Kňejerstwo jo na wscho pjihotuwane. Wulka mnohoscj wójska jo do Pariza powowana, wschě mójne wójnske potřebé su nawojene. —

Z Rakuskej nitjo dale ňeswóschimo, hatj zo jo so khejjor do Triesta podaw, ha wschudjom jara tjescjwané ha witané bow. — Z Italskej tež nitjo wajne ňezhonichmó. Turinski arcjébiskop wschém próstwam ha rojeňam napjecjo kruté wostaňe na swojim pucju. Kňejerstwo k pjikwadej rozé, zo budje wschéch cjérkwinskich wěrchow do jastwa téknécj dacj, kij so ji zpecjicj zwaja, ňejo pak hijcjen swoje rojeňo wuwescj sebi wěriwo.

Griechiska hara z Jandjelskej jo zkóntjena; Grichiska pwacji nékotre sto tawsénté ha ma hewak nékotre milioné zlodé. Zo Jandjelska pjecjiwo zadaňam Franczowskeje nětk cjezcjé domapótanu Griechisku hijcjen tež ztrasuwe, jo zasé francz. pjedsédu roznéwawo ha wón jo ze swojimi ministrami wobzanknéw, z Jandjelskej nitjo wacjé tjinicj měcj, ha swojoho zapóswancza z Londona dom powowaw. To móje zasé jow nějto nastacj.

Wo Warschawe so jara na pjikhad rusén-

skoho khejjora pjihotuweja. Wón chcze kaj réka, jow tej jedén kongres ewropskich wérchow powowacj ha so z nimi wuradjecj. Zo bóchu luboscj k naschomu kralej zasé kusk poswabili, bèchu drejdjanske nowiné ha druhe jim ruńa zmóslene nédém tu pówescj pjiněsli, zo tam nasch sachsénski kral tej póńdje.

Najnowsche. Pruski kral jo zańdjenu sředu w sinertném straschi pobów. Wón chczésche so ńenujcé z kralownu na jeleznicé do Sansouzija podacj. Hako bèschtaj na dwórnischczo (Bahnhof) pjischwoj, stupi kralowna najpředé do woza ha kral dżèsche hnédom za ńej. Hako wón pak na te zkhodjenki postupi, kiž su dla lèpschoho pokroczeńa do wozow natwařene, da wuczjiczja so ze zromadjenoho luda tjwojek w uniformi artillerije, pjibliji so hatj na 3 krocjelje, wuczeje pistolu ha tséli na krala. W tém samém wokomikńeńu sta so pak pjez Boje dopuszczeńo, zo so kral na tém druhim zkhodjeńku wobsuné ha so toho dla jedén bók zkhili. Na tajke waschńo třechi joho ta wutselena kulka do ruki mèsto toho, zo bé joho rune sředj cjéwa třechiwa. Kral padje adjutantej, kiž za nim dżèsche, do rukow, druzé pjiskotjichu ha dowédjechu joho dó jstwé. Dokelž tam hnédom jadén lèkar ńebé, dha zhubi kral wèle kreje, tola bó tasama potom zastajena ha wot lèkařow wupraweńe, zo ta rana dale straschna ńejo. Tuta powescj wulku radoscj rozschèri. Bez tém bè so lud do toho tséleřa daw ha budjische joho snadž zabiw, hdé budjichu joho policzajo ńewutorhnéli. Wón réka Czefeloge, jo z Wetzlara, stojesche hatj do lonscheje nazému pola artillerije ha bè so staiňe pjez swojo ńezpokojne ha dżiwne waschńa wuznaměnaw. Wón bó pjez kommando wojakow do jastwa wèdjené.

Kral pak jèdjische pozdjischo z kralownu, na kotrejej ramo bè so zlehnéw, zasé do kralowskoho hrodu ha bó wot luda, kotréj wschitke hasé pelńesche, z wulkim juskańom ha z wosobnej radoscju witané.

Ze Serbow.

Z Czwanknowa. Zańdjené tédjen bèch w Czwanknowe ha podach so tej na tamné jara řané kérchow. Wón jo řané ztèirórkaté krasne wudébene, zo tam jedén jenoj radé wostańe. K mojomu zpodziwańu widjach pak kérchow z dwojej muřu wobdaté ha khètré kruch wonkowneje powalené. Na moje prascheńo dóstach zcjéhuwacze wotmojeńo. Tón huski blak sreidj mułow su pořebnischcja za téch, kiž su sebi sami žiweńo wzali. Wondańo bèsche jedén zamóslené kupcz tej so sam moriw ha bó tam zařebané. Joho pscheczeljo, ludjo z nowischoho tjasa, ńechachu tajke zastarske wumeńena cjerpecj, dokelž na ńich ńeposkachu, nasta pjez nich zbèžk, woni podachu so won, zpotjinachu wonkownu muřu powalecj, ha dokelž jadén z wonka muře ńesme řebané bócj, nadjachu so, zo budje potém cjèwo zasé wuřebane, ha do khèrchowa nucz pjeřebane. Hale wulka wètschina méschtjanskich zahori so pjez to, wuhna muře-powalełow ha wschitko wosta pji starém, jenoj ta muřa dèrbi hijczen wobnowena bócj.

Z Tselan (Strehla pola Budéschina). Pola nas zmèjemó skoro nèzto czéle nowo. Jow twari so ńenujcé lètne dżiwadwo ha budja tu kekliju hracj. Za Serbow?

Z Ledjborecz. Tón ńezbożomné M. kiž swoju jonu zarazé, ha cjekné, jo nètkoj namkané. Pola Linkecz kupele ńedaloko Drejdjan su joho morwoho z Hubja cjahnéli. O bezbożné nèw.

Z Wósakeje. Tón dobré pjeczel, kiž wo poslenim tjisśe Jutnitjki z nascheje wsé dopisuwasche, so tola prawe doscz rozladuwaw ńejo, dokelž jena Jutnitjka so tam tola namaka.

Ze Zdèřa. Posleńa Jutnitjka nam wèsku z ńenom Wask pokhwalesche. Ja wschak ju ńeznaju, chczu pak tam w krótkim poladacj hicj hatj wscho tak jo, kaj bè wopisane. To pak tola tej wèm, tajka wès kaj nascha wo Serbach wacé

ńejo. Ja nitžo ńepraju wot kraśneje wokownoscje wot lězkow ha hajkow — ha rebitjkow — anicz wot naschich hatow — wot tachanskoho hrodu — wot ćaneje czérkwitjki wo nim — wot bozich swujbow — wot schule — a t d. nascha wěs ma tej podzemske pokwadé. Menujczé wo staréch tjasach su Serbja wo naschej wokownoscji wulke potrebnischcja měli. Stari djědojo su nam powedali, zo su tu hižon tej wschelkizné namkali ha bóznadno tam hižcjen wažne wěczé czja. Dje macje tajku wěs wo Serbach?!

Z Wuha. Zandjena sreda jo wěscji něhdjejkulij wulke ńezbojo pjiněswa — tej pola nas pokazachu so krupé. — Bohu djak, zo mnohe ńepadachu. Kaj swóschimó, jo so bósnadno tesamo ńewedro zezadé Zolercza wusépnéwo ha su tam krupé wulku zkodu natjinili. Bóh zwarnuj naschu Wuiczu tej dale.

Z Wósporka: na tsecjim dńu swatkow bé tudé pola k. W. tseleno ze wschelakimi kraśnémi ha zpodziwnémi ha czébńenémi kuskami wesele wotdjerjane.

Zbérki.

* Wo Wiňe wukhadja wschédńe 39 nowinow; bez nimi dwej dwaj krótz za djeń. Wo czéwéch rakuskich krajach pak jo 229 nowinom; — wot téch su 102 politiske — 127 nicz politiske. Po rétjach, wo kotréchj so tjiscja su 120 němske — 58 swowanske — 38 italske — 2 romaniske ha 11 wuherske. —

* Znate jo, zo jo Jandjelska powna zeleznicjow. Kak wele zeńe pak jo pji tém na romadu zwozenej, móje sebi jedén pomoslicz, déj swóschi, ztoj jo tam jedén wulitjiw; ńenujczé, zo bó so wot zeńe kij jo so pji jenej 112 mil dowhej zeleznicjé nawozécj dérbjawa, khétra zcjejka kowoko czéwoho swéta powozicj hodjiwa.

* Tydj. Now. pisaja z jenéch jandjelskich zcjehuwacze: wo méscje Manschestri jo jedén tkalcz maschinu wunamkaw, na kotreij so kholowé ha sukne hnédom czéle hotowo tkaja, tak zo so nicz te najńenische na nich schicz ńetreba. Běda krawczam!

Pjikwad, kak maja so zrozemliwe listé pisacz.

Husto so ludzo wobcjejuja, zo wutjeni ludzo tak rétja ha pisaja, zo jim zrozemicz ńemójesch. Zo to pjeczé wěrno ńej, wutji nas scjehowacé list, kotrej pjed ńekotrémi lětami jedén jara dere wuwutjené zrudenta swojimaj starschimaj, kotreij hewak wele ńerozeńeschtaj, pisasche. List bé ton:

Luboj starschej!

Djens póndjelu wetjor Wamaj pisam; jutse wuteru rano póndje posow (bótha) z Prahi; sredu na wetjor dóstańetaj mój list, — ha tu zhonitaj, zo sńercjnuzne peneze trebam. Ztwórtk rano mójetaj mi je póswacj; jolizo pak je pátk na wetjor nimam, póndu sobotu rano zahe pjed méśto ha skotju do Móldawé.

W Prazé póndjelu wetjor.

Waju

poswuschné sén

N. N.

Z Budéschina. Kaj ruńe swóschimó, jo jedén rejjomnik z Barlina powestwa sobupjiněsw, zo jo pruski kral wo-prawdje wumrew, dokelj bé kulka, wot kotreij trechené, jedojta bówa. Hejzo jo wěrno?!

Nawéżki.

Pzeńeńeno wobodleńa.

Wschitkim kńejim kaj tej wschém burskim ludjom tjinu k wedjeńu, zo wacz wo Halstrowe, djejj běch 9 lět, nejsém hale wot 13. meje wo Swińarni pola klóztera bódlu ha proschu wutrobńe wschéch: ńe ha moju swójbu ńewopuschcjicz. Ja djéwam wsché zkórńe ha tjrije, kaj je kójdé jada.

Jakub Korla Melczer,
méschcjan ha mijtr w Halstrowe;
bódli nětk w Swińarni.

Jutse za tédjen, hako ńedjelu 2. junija zmeje budéske serbske towarstwo zhromadjizu, wetjor wosémich na schuli. K. k.

Tziſwo 22. 1. dżen junija. Lětnik 3.

Jutnitzka.

Wudawařej
Jakub Kućank ha Michał Cyž.

Swětne podawki.

Z Barlina. Nowiné ſu wſchě powne wot wobſchěrnéch wopiſańow napada bramb. krala na barlinſkim dwórniſchczu. Mó ſmó te najwažniſche poſleni krótż z krótka ſobudżělili ha mamó jenoj tu tedém ſobudżělenu pówesej wot ſmercje krala za wopatżnu wuznacj, kaj dha ju tej hako tajku, to rěka: hako ńewěſtu haj na żane waſchńo na wěru jara zpodobnu ſobudżělili běchmó. Welejaczé namaka ſo kral prawe deře ha wſchědne pówesje lěkařow ſu jara zpokojne. Lěkar Böhm, kij pżi ńezboju ruńe pola dwórniſchcza nimojědżeſche, bě přeni k kralej na pomocz powowané. Wón ſwoje zpodżiwańo wupraji, zo jo rana tak jara ńeſtraſchna. „Nó, měńeſche kral na to żortliwe, ja dře budu na poſledku hjczen ſo dżakuwacj dérbecj, zo jo ſo tak deře radżiwo.“ — Wele ſo poweda wot wotpoladańa ha winé tutoho ńezbożnoho ſkutka. Mó dérbimó hako ńeſtroniſczé zmóſleni ſo wſchoho rozſudżeńa zdżerżecj, dójż ńebudże pżepótańo nam teſamo ſkerſcho mójne tżinicj. Někotſi prawa, zo jo Zeſeloge bwudné tżwojek bez ſtrowoho rozoma; ha dopokazaja to z joho rětżow, po kotréchj ſo wón za wunamkańa tſelnoho procha (pulvera) dżerżi — ha za wobſédżeńa krajinow wo czuzej zemi a t. d. — Druzé pak zaſé měńa, zo tomu nidé tak ńejo, dokelj jo Zeſeloge dowhi tżas ſo na piſtolu tſeleńo zwutżowaw — zo jo wón ſebi na papěrańéch ſchajbach pżez wſchelake ſmużki horni tel tżwójetżoho cjěwa woznamńeńaw, ha ruńe wutrobu z tſelbu třechicj ſo prócżuwaw, żtoj jo ſo jomu jara poředko ńeradżiwo — zo żno jo wón tédżen dowho na dwórniſchczo khodżiw ha na pżilejnoſcj, ſwój ńeſſtuk wuwesej, wakaw; wſcho to pak tajki tżwojek nidé ńetżini, kij ſwojoho rozoma nima. Wón welewaczé, praja cjilej dale, wo zjenoſczeńu ſteji z druhimi kralowſkimi ńepżeczelami ha jo pżez nich ha wot nich k tomu wabené bow. — Kaj ſo poweda, jo pżeb dléſchim tżaſom jandżelſkej wóſchnoſczi k wuſchomaj pżiſchwo, zo maja wěſczi ludżo te ńezbójne wotpoladańo, bramborſkoho krala ha rakuſſoho khejżora z pucza rumwacj. Bramborſki kral pak to kedżbu ńeměżeſche. Nětk pak pżepokazané, zo traj telej napominańo bez winé ńejo, jo wón zmolom pżez dalokopis khejżorej k wedżeńu tżiniw, zo mo ſo na kedżbu bracj.

Nowo pruſke nowiné piſaja: 25. meje rano jo na nimale 40 wſchelakich blakach policzija domó ſobuſtawow dżěwaczerſkich towarſtwow ńenadżiczé

pjepótawa. Zcjewki tdho bechu jara wajne; kaj so pówedá, su paperé namkali, kij dopokazaja, zo dozpowne ha derezaradwane zjenoscjeńa djewacjeřow bez sobu ha z wukrajom wobsteja, ha jich wotpoladaňa polskiske su. Tohodla su so tej zmolom tute ha wschitke druhe tajke towarstwa zakazali. — Dale z Barlina pisaja wo wschitkich czérkwach su so rano 26. meje boje swujbé djerjeli k djakej za wumójeňo naschoho krala. Méschtjanske zastojnstwa bechu so wo czérkwi sw. Mikwawscha zeschli, djeij so woni ze swojich kenczlow romadje w swujbnéj drascje podachu. Stawé kralowskoho dwora bechu wschicze k djelbraňu pjeproscheni; hale woni bechu so z tém wuzamojeli, zo jo wo témsamém tjasu w hrodowoj khapawczé w Scharlottenburk wot swojej majestoscje boja swujba pjipojedjena, na kotrejj budja djel bracj. Tohodla widjesche jedén wo czérkwi sw. Mikwawscha jenoj zastojnstwa mésta ha policzije ha nekotréch wóschich krajnéch zastojnikow. Ministrojo so w tachantskej czérkwi zromadjichu. Wschitke czérkwe bechu sélne wopotane. Duchowni wužichu tónlej swedjen djaka wschudjom hako zamós na tu so wschudjom pjeczé bóle wuschéřaczu newéru pokazwacj, kotraj jo koreň wschoho towarschnoho ha politiskoho zahubeňa. — Tónlej řané pjikwad zcjehuwachu nimale wsché mésta, ha tej wéscji wsé pruskoho kraja. — Z waczé blakow su tej deputaczije do Barlina pjischli, joho majestoscji swoju luboscj ha swéru, ha wobjarwaňo zrudnoho podawka wozjewicj. Wschudjom wupraji so jenak wulke zadspécjo tajkeje zwóscje. —

Bramborski prénz jo so do Warschawó podaw, djeij budje so na konczu tutoho mésacza tej rakuski minister Schwarczenberg namakacj, zo bóchu so tam z rusénskim khejjorom wo wéczach němskich nalejnoscjow zradjuwali.

Z Wina. Tak menuwani němsko-katholscze su Ministerej duchownstwa ha schulow pjismo z podpismami sobustawow pjepodali. Woni wo témsamém wozjewa swoje wérewuznaczo ha proscha, zo bóchu pjez jedén wukaz za czérkwinske towarstwo zpóznaczi bóli.

Na 22. meje petrechi khejjora zkrédka po wróczeňu z Triesta do Wina nezbojo. Déj bésche wón menujcze ze swojej maczeru, z arczwójwodjinu Sophiju so do woza sénéw, zo bó do hrodu jew, spóschachu so koňe. K wilkomu zboju pak woni be wscheje zkodé z woza wuzkoczichu ha zpóschiwu pjaw bó nekotre krocjele dale zdjerjané ha jenoj wóz trachu wobzkodjené. (To so tej husto neradji.)

Bamj jo wuřadnoho wotpóhňanoho do Triesta póswaw, zo bó khejjorskej majestoscji pji zkwadnoscji joho pjebówaňa wo témlej méscje wo mene sw. wótcza zbojo pjaw, ha za tu krutu ha sélnu z druhimi mócznarstwami wopokazanu pomocz k wobkrucjeňu bamujowoh knejstwa; kaj tej za tón wo swojich krajach katholskej wéře darené zkit najnutérnischi djak wuprajiw. Khejjor méjesche na tém dostojném knězu wulke spodobaňo ha wuprajr swoju najwetschu wesowoscj na kedzbliwoscji sw. wótcza; da jomu list na bamuja sebu, joho samoho pak wudebi wón z řadom zeleznej kroné.

Ze Salczburka 23. meje. Nasch kardinal ha biskop wérch Schwarczenberg jo pjez pismo sw. wótcza wot 30. haperleje karcze-biskopej w Prazé ha primasej Tjéskeje postajené. Mó joho jara nerade zhubimó, ha pjejemó Tjéskim wsché zbojo tajkomu krasnomu czérkwinskomu wérchej.

Z Prahi. Wo naschej wokownoscji jo Kolera z nowa zasé zakadjecj zpotjawa. Nicz jenoj nowo wsé su wot neje natékňene, hale tej tam, djeij jo hijon předé junkrótj bowa, jo znowa zasé wudériwa. — Z Prahi dale tej tu za powschitkomne ludowo zbojo jara weselaczu powescj swóschimó, zo budjetaj dwej ratarskej wujerni za tjéske kraje

zawojenej. Jena pod wóschim załadwańu hrabje Francza Thuna wo Teschen. —

Te wo krajine Tirol zhromadjene rakuske wójsko jo 40,000 muji sélne, ma 5000 koni ha 60 wulkich tsélbow.

Z Mnichowa, (München) pisaja, zo je tam wóschnoscj prědaja tak menuwancje němsko-katholskeje wosadé 27. meje rano jatoho wzawa ha joho ze swojimi papěrami pjed swój sud wedwa; po zkóntjeńu tohosamoho bó wón do zhódé tekńené. —

Ze Zardinskeje zhonimó, zo jo tej Arczébiskop wót Safari swojoho zpedjeńa dla pjecjiwo zakonej ministera Sikardi jaté. — Jednaňa pjisahanczow wo zkórjbi pjecjiwo türinskomu arczebiskopej Franzoni su so 20. meje zapotjeli.

Z Warschawó 25. meje. Wtjora wetjor staj ruśenski khejjor ha prencz Konstantin do naschoho mésta pjischwoj z wulkej tjescju powitanej. —

Z Czwikawó, 27. meje. Wtjora wetjor běchu wo pow hodjine wotleijanej wé Bokwa w kortjme wulke puki, kij so, ztoj jo jara k wobjarowańu z krewepjeléćjom zkóntjichu. Napjecjo nékotrém wójakam jow lejjaczoho wójska běchu so rewaro ha rewarki tameje kortjmó hijon pjed nékotrémi ńedjelemi, kaj so powéda, jara ńelubozne zadjerjeli. Tzera běchu tam zaśé herczé, ha tej wojaczé běchu so tam mnozé zeschli ha chcěchu sobu rewacj. Hale domaczé rewarsczé hoscjo běchu z kortjmarom pjezjene pschistup k rejam pjez měru powóschili. Ha dokelj wojaczé ńechachu wacz dacj, hatj hewak pwacjili běchu, tamí pak jich za to pjipujcjicj ńechachu, běchu bórzé w kuli. Tola kaj so powéda ńepwacjachu puki tak jara pjitomném hoscjam, hatj welewacz kortjmarej samomu; kij dře, dokelj běsche so zpodé jenoho jara nizkoho woja skhowaw, z módrém wokom woteńdje; na swojich wěczach jo pak zkodu měw. Pjetoj wokna, zklenczé, duře, lódki, z jeném swowom wschitko, ztoj wojaczé wot delnoho schosa hatj na hóbju, djej joho wschudjom pótali hale namakali ńebechu, nadeńdjechu, bó rozbite ha rozwamane.

Hatjrunisch běchu nět popraweém puki w kortjmi nutska, jo tola jedén djewaczer, wéśté Mónk, kij běsche z cjipnoscje ze swojej ńewestu, pola kotrejej wón pjebówasche, k kortjme na 30—40 krotjel so pjiblijiw, tak cjescjé ráńené, zo mójesche lédém na te blizko leijane kubwo dóncj, djeij swoje zjiweno wo krótkim dókoňa. Zkawne so powéda, zo jo jedén pejk z kortjmó pjibeijaw ha joho tak rańiw. Pjepótaño cjéwa jo dře nět dopokazawo, zo jo menowané Mónk wósche kolena dwaj cjólaj huboku rqnu měw, ha na wukrawéno wumrew, hale na jane waschńo tajka ńejo, kotraj móhwa z tesakom habó z bajonnettom nabita bócj. Cjéwa wěcz jo sudnistwu pjepodata, kotrej jo z cjivil ha wojerskoho zmeschane. — Tej z Lipska swóschimó, zo su sebi wojaczé khětře z türnarami do wosow pjischli, ha so trochu pjedjewali. —

Ze Serbow.

Z Wósokej pola Kamencza. (Schibakecz Michaw ha joho pjecjel prajeschtaj w 20 tjiswe Jutnitjki, zo budjetaj junkrótj serbskej rétje dla na nas pjiincj — ha měnitaj, zo so Jutnitjka ha Tedjenske Nowine pola nas ńetjitatej. Wo tém pak staj so jara zmoliwoj ha pjichodne ńech so lépe wobhonitaj, déj chcjetaj nějto zjawnoscji pjepodacj. Mo mamó jich tak wele, zo mójetaj wonej woboj sobu tjitacj. — Serbski pak hijcjen zaboli ńejjmó; tola smó Bohu djakwano tej tak wele němski nawukněli, zo, déj jo nas Němcz (kij jo tola tej tjwojek) do Wojerecz wopraschamó jomu wotmojicj ha pucj pokazacj mójemó. —

☞ Ztó bó radé pówescje ze Serbow ńetjitaw. Redakcija bó je radé dawawa, dé bé jeno pilnischo dopisé dostawawa. — Tola „dobra wěcz chcje dobru khwilu.“ Hijon dawno nasch dobré pjecjel serbsku Wujiczu měri, ha joho rozladnoscji

mó dowérimó, zo budje wón prawe řane ha dowhe powescje „ze Serbow" pjiňescj. Dé bó tola bérzé pjischow.

Bwóskaňo, hrimaňo, miliněhraczo.

Pji wopisaňu dalokopisa (telegrafa) wo 15. tjisle naschej Jutnitjki bě tej rétj wo miliňe habó elektriczé. Wó scje tam hijon tak trochu swóscheli, jto po prawém milina (elektricza) jo. Elektritjnoscj jo wěsta ňewidjomna samotnoscj wěstéch wěczow, kotruj (kaj nédje cjopwotu) jenoj z wěstéch tjinkow habó skutkow zpóznawamó. Wschě wéczé ňejsu jenak cjopwo; tak jo k pj. tjwojetja ruka cjoplischa, hatj kruch sněha. Wozmesch kruch sněha do ruki, tu djéli so cjopwota ruki sněhej sobu, ha wón roztaje. Ruňej tak ma so tej z elektritjnémi wěczami; wsché ňejsu jenak elektritjne. Pjindje nětk jena bóle elektritjna wécz z jenej druhej měňe elektritjnej romadu, tu djéli ta na prěňa tutej druhej swoju elektriczu sobu. Pomóscje sebi prawe cjopwo khachle ha zémnoh sněhowoh muja. Wó ňetřebacje tutoh muja ruňe za khachlé sadjicj; bórňe tej pecj krotjeli wot khachli bów, budje tola roztacj. Hlejcje cjopwota djéli so wot jenej wéczé druhej sobu, bórňe so tej woboj wéczé ňedótkawoj. Ruňej tak djéli so tej milina wot jenej wéczé druhej sobu, bórňe so woboj ňedótkawoj. Tola tu mamó na to ha tamo wossebe zpomnicj. Pomóslcje sebi mosaznu kulu, kotraj jo na zklentjanej nozé ha prawe powna miliné; pomóslcje sebi druhu mosaznu kulku, nějto mensch ha z mosazném djerjadwom, ha kotraj janu milinu nima: tu mójecje sebi tutu druhu kulku do ruki wzacj ha so z ňej k tamoj wětschej elektritjnej kuli pjiblijowacj. Déj budjetaj woboj blizko doscj k sebi, budje milina z wětschej elektritjnej kule na mensch nicj elektritjnu pjeskakwacj ha to tomu řecz wo mawóch jkritjkach. Tute pjeskakwaňo jkritjkow tjini mawó praskot ha déj jo cjma, su tesamo tjiscje swétwo. Tu macje cjéwo bwóskaňo, hrimaňo ha tej to, jtoj řekňemó „milina hraje." Menujczé tej mrótjele su jara elektritjne, wosebe tajke tjorne, deschcjowo mrótjele. Tola pak nimaja wschě jenak wele miliné wo sebi; déj potajkim w powétse romadu pjindu, pjeskakuje milina z jenej mrótjele do druhej ha to wo wulkich jkrach. Tajka swétwa jkra, kotraj z jenej bóle elektritjnej do jenej měňe elektritjnej mrótjele pjeskotji, jo to, jtoj mó bwósk menujemó. Bwósk jo tedom najswětlischi, déj jo nócz habó déj jo wscho tak prawe zacjehňene ha zacjmene; wodňo, déj jo bóle swětwo, joho tak widjecj nej, pjetoj swóntjne swétwo pomenschi druhe swétwo. (Tak tej swécza wodňo wele swétwa wot so ňedawa, ha drewane schwablitjli [Schwefelhölzchen] su noczé tjiscje swétwo, déj so jich kónczow dótkňesch, wodňo nicj.) Tak dře scje nětkoj zrozemili, jto bwósk jo, ha kak bwóskaňo nastaňe.

Hijon hořeka bó zpomňene, zo pjeskakwaňo elektritjnéch jkritjkow mawó praskot tjini. Tej to staňe so wo mrótjelach. Déj z jenej mrótjele do druhej tajka wulka elektritjna jkra (bwósk) pjeskotji, dha to tej jara prasňe.

Tute prasňeňo habó dřeňo tjini wo mrótjelach, kaj nédjen wutseleňo (Schuß) wo skawojtéch horach, welekrótjné zwuk (Echo) ha wulki praskot. Tutón mnohi zwuk, kotréj dřeňo habó prasňeňo elektritjneje jkré wo mrótjelach tjini, jo to, jtoj hrimaňo menujemó. Ruňej kaj zwuk wutseleňa w horach pjecz dale ha dale běji, tak so tej hrimaňo wo mrótjelach pak wot nas zdaluje, pak so k nam pjiblijuje, za tém hatj mrótjele steja. To jo wosebe k měrkwaňu, zo so pji bwóskňeňu jenoj jedén prask (Knall) staňe, ha zo tón druhi

praſkot nitjo druhe ńej, hatj jenoj lute zwuki tamoh přěńoh. Dé dha ſo tutón praſk ſtańe? Ruńe w témſamém wokomikńeńu, déj elektritjna jkra přeſkotji, déj ſo zabwóſka. Tola wó budjecje řecz: „mó djén bwóſk předé widjimó hatj hrimańo zaſwóſchimó.“ To jo wěrno, ha ma ſo taklej. Déj ſo něhdje někajke ſwětwo habó někajka ſwěcza zaſwěcji, třeba wona, déj jo daloko, někotré tjas (to ſo wě, zo jara krótki tjas), předé hatj k naſchimaj wotjomaj pjindje. Ruńej tak tej třeba zénk, déj něhdje naſtańe, někotru khwilu, předé hatj k naſchimaj wuſchomaj dóńdje. Tola déj woboj, ſwětwo ha zénk, pjirunaſch, dha jo ſwětwo wěle ſpěſchniſche ha rutjiſche, hatj zénk, t. r. zénk třeba dójjto wačzé tjaſa hatj ſwětwo, déj mataj wobej tónſamé pucj tjinicj.

Potajkim widjimó bwóſk předé hatj hrimańo zaſwóſchimó, hatjrunij ſtaj bwóſk ha zahrimaczé praſk w témſamém wokomikńeńu. Wó budjecje to deře nutswidjecj, déj na nějto zpomńu. Déj hrimańo jara daloko ſteji, traje wot zabwóſkańa hatj k zahrimańu dójdé; déj pak jo hrimańo jara blizko, tu ſcjěhuje zahrimańo prawe khětſe za bwóſkom; dokelj tu tón pucj, kotréj mataj bwóſk ha hrimańo tjinicj, tak dowhi ńejo, ha hrimańo ſo mów řecz tak wěle za bwóſkom ńezakomdji. Kaj pji bwóſkańu ha hrimańu, tak jo tej pji tſeleńu. Déj ſé wot toho, kotréj wutſeli, jara zdalené, widjiſch ſwěczu wěle předé, hatj ſamo praſńeńo wuſwóſchiſch, hatjrunij jo woboje w témſamém wokomikńeńu. Tak, lubi tjitařo, budjecje nětk wědjecj, jto hrimańo jo, ha kak ſo ſtańe.

Hijcje na to chczemó zpomnicj, jtoj řekńemó: „milina hraje“ (Wetterleuchten). Tuto je najbóle wětjor na nebeſach widjecj, déj jo wodńo jara cjopwo ha dujno bówo. Tute „miliné hracjo“ ńejo nitjo druhe, hatj jara daloke bwóſkańo, tak daloke, zo hrimańa ſwóſchecj bócj ńemóje. Drudé pak jo tute „miliné hracjo“ tej kus hinajſche, hatj bwóſkańo. Menujczé milina jo tej pódla, tola wona ruńewon wo tajkich wulkich jkrach z jenej wulkej mrótjele do druhej ńepjeſkakuje, kaj pji hrimaczém bwóſkańu, hale wona jenoj tak bóle rozpujcjena w powétſe z jenoh blaka (djej jo jej wěle) do druhoh (djej jo jej méńe) pjebéhńe, bez toh zo bó praſnéwa.

Potajkim ſmó tu zhonili, jto bwóſkańo, hrimańo ha miliné hracjo po prawém jo. Duſchńe budje, déj tej hijcje ſwóſchimó, jto boje ńewedro jo, ha kak móje ſo tjwojek ſam z bojej pomoczu na wſchelake waſchńo pjed nim zakitacj. Tola rum naſchej Jutnitjki to djens wacz ńedowola, duj pjichodńe wo tém dale. —

Słowjanskje narodne wašnja.

(Dalewjedźenje)

Skoro wšitcy kwasni hosćo su w komorje přitomni, kaž tež „družički“, kotrež družba wo njewěstu takhlej prosyć dyrbi: Česne nadobne ha pócćiwe družički, zdwórliwje was prošu, zo byšće njewěsćje wot tudy zomnu wuńć lubje připušćili, — dokjelž je k tomu wulka přičina, kotraž tež wam tajna njebudźe — zo bych ju před jejneho nana k požohnowanju postawić móhł.“ Potom wjedźe njewěstu dójstwu k nanej, kiž ze swojej maňdźelskjej ha zewšimi hosćimi srjedź jstwy stejo na přistupjenje swojej dźowćički čaka, zoby ji swoje požohnowanje k tomuhlej ważnom skutkjej wudźělił. Družba přiwjedźe njewěstu za ruku hač k nanej ha prawi: „Mi wosobnje, luby nano, popřane je, tuhlej předewšěmi česćenymi hosćimi na to spomnić, kak rjana ha khwalobna wěc to je, zo sće wo wašu dźówku,

česnu njewěstu, wot jeje mólčkosćje sem wšu móžnu starosć ha kjedźbliwosć měł. Ha prošu was, zo byšće mi ju sam ze swojeju rukow wudał, zo bych ju k wěrwanju z tymhlej česnym młodźencom dowjedł. Přitym was sobu prošu, so byšće z luboj maćerju swoje wótcowskje ha — (k maćeri so wobroćo) — maćerne požohnowanje tymhlemaj přichodnymaj mandźelskimaj po khřesćijanskim khwalobnym wašnju wudźělił, a jej jenož na krótki čas k duchownomu požohnowanju wot sebje pušćił.“

Nawoženi a njewěsta tu před swojimaj staršimaj poklaknjetaj, kotrejž woběmaj rucy na hłowu położiwši jej žohnwjetaj, načož wonej stanywši swojimaj staršimaj so podźakwajo, ruku hubičkwjetaj. Njewěsta wotstupi k swojim bratram ha sotram, zo by so z nimi rozdźěliła. Wšo to stanje so na wažne ha přihódne wašnje, tak zo wšitcy, tež hosćo, so zrědka płakanja zdźerža.

Nawoženja po dostatym požohnowanju na stronu stupi. Nětk přindźe „družička“ na běłym talerju rjane rubiško njeso, we kotrymž zawalena je połohća dołha rozmarinowa hałžka, z pozłotkom polepjena, ha z huskimi čerwjenymi módrymi ha běłymi bančikami wobwita. Na tehlej rjane tři słowjanskje barwy, z kotrymiž so wjesny lud hdźež jenož móžno debi, so tež při prěnim wudebjenju nawoženje njezabudźe. Přistupiwši družička powita přitomnych: „Budź khwaleń Jezus Krystus! Witam was wšitkich, zo by was było stó ha pjećdźesat, ja chcu wam wšitkim po rubišku ha po hałžcy dać.“ Potom jducy k nawoženi praša so joho:

„Was pak česny nawoženja so ja prašam, prjedy hač wam rubiško z hałžičku podam, što je wam lubše, rubiško hałžička, haby česna njewěsta?“ Načož, hdyž nawoženja wotmolwił je: „„wšo hromadźje““ — rjeknje wona bližje k njemu přistupjo: „Tak so mi česny nawoženja lubiće, zo wotemnje wšo hromadźje wozmjeće; tu maće rubiško a we rubišku hałžičku, budźće połny lubosćje ha zawostańće do smjerćje. Bóh daj wam zbožje, ha mi hišćen lěpše. Wy pak hercy mi wótrje zapiskajće ha wy „družba“ zomnu k rejam pójće; ja was njeprošu na jednu reju ani na dwě, halje wot wječora hač do ranja, budźe to waša chwała.“

Hercy počnu hrać, družička z družbu rejwje, alje jen tři króć wokoł, potóm družička hnědom wotběhnje a přinjese kaž prjedy nawoženi, tak tež nětk družbje podomne rubiško a rozmarinowu hałžku, kotruž sej wón, runje kaž nawoženja, na kłobuk přiwjaza; woboj mataj na kłobucy dwoji dołhi bant ha wulkje seklje, najbólje čerwjene aby módre, kotrež z rubiškom a z hałžku nawoženjej njewjesta, družbje pak družička kupi. Rubiška dostanjetaj tež pohońčej, kiž nawoženju ze štyrjomi kónimi přiwjezłoj staj, jimaj poda so tež wjetša rozmarinowa hałžka hač druhim hosćom, kéždy pak, njech je muž aby žona, dostanje mału hałžičku. Dudakjej so čerwjeny bančik na dudki a hudakjej na huslje přiwježe.

Hdyž je to wšo nimo, hotuja so k wěrwanju, do prědka hercy, za nimi njewjesta z družbu, družička z nawoženju, ha wostatni kwasarjo w čródźje, stajnje pak mužowje wosebje, a žony za mužemi; jeli cyrkew daloko, jědu z wozami; njewjesta cyły puć płače.

Tuhlej budźe so tež něšto wo drasćje přispomnić hodźeć, kaž so we tamnej krajinje nosy, dokjelž jenož při tajkichlej česnych přileżnosćach, kaž na kwasach, pokaže so tasama njezměšana we swojej narodnej čistosći. Hewjak tež tu hižno lud, bohužel! cuzu drastu na so powšeć počnje, při tajkich česnych přileżnosćach pak je so narodny woblek předewšim přemjenjenjom wobkhował, ha to we tajkjej pyšje a krasy, kaž ju zrědka hdźje druhdźje namkamy.

Njewjesta ducy kwěrwanju nima ničo na hłowje hježli někotre do włosow zaplećene banćiki, kaž družička. Wšě druhje žónskje maja khapy („čepec" mjenwane) — ha to dwoje, potom hač žadna swobodna aby wudana je, tak zo na přenje pohladnjenje kóždeje staw na jeje khapje („čepcu") spóznać móžeš. Holcy noša khapu kulwatu, běłu, předku z běłymi cankami wobrubjenu, a zo by lépje na hłowje sedźała, ma zady wulkje seklje z bantow (kiž tu „kalunki" rěkaja) 7 aby 9 palcow šěrokich a přez tři łóhćje dołhich, kotrež na kóncu rjenje wušiwane su.

Khapa žonow rozeznawa so jenož přez to, zo też předku z huzkim banćikom přećehnjena je, a zady sekle z „kalunkom" wjelje krótše ma, hewjak staj wobej jednajkjej. Při druhich přileżnosćach, kaž hdyž njedźelu kjemši du, maja žónskje přez khapu hišćje drohje wušiwane běłe rubišča wodźete, kiž woni „plenu" mjenuja, ha na kotrymiž sebi přemnoho zależeć dadźa! Kóždą jenož za tym žedźi, zo by lěpje wušiwanu „plenu" měć móhła hač wšě druhje kiž je widźeła. A njezrědka rozhněwataj so dwě towarščy jenož tohodla, zo jedna njemóhła tak rjanu „plenu" měć kaž druha.

(Přichodnje dalje.)

Zběrki.

* Z Pesta w Wuherskej zcjěhuwacé pjikwad wozjewa, kak so tam sudźi. Jedén cjěsla z Pesta poda so do horněje krajiné po někotrech nuzne trěbnech dźěwacjeřow. Na dompucju pjijědźe wón pjez jenu schwabsku wes, hatj nahwe so sélne „stéj!" jomu pjiwowa. Cjěsla ducé swoju tšelbu naskaji, ha joho towarsch pistolu z woza wutseli. Rubežnicé tak skoku cjekněchu, zo jedén swoju cjapku (měczu) zhubi. Cjěsla ju zběné ha wobjankné, cjéwé podawk wo schwabskej wsé (Wuherě ha jujni Swowěno Němczow Schwabow mienuwědja.) wóschnoscji pjepodacj. Po wulkej prócé bě sudnik ze zpana wubudjené — hatj wón cjapku wulada, prajesche wón: toho neduschnika chczemó ducé zpóznacj. Ze zpodźiwanom, kak bě tomu mudrómu mužej to mójno bowo, chczésche cjěsla wotjaknécj. — Sudnik poda so wot tjródé burow zcjěhuwané na pucj. „Dje dha pocjehňemó?" woprascha so cjěsla cjipné „Nó! dósta wotmojeno, dje hewak hatj k naschej starej Lizé; to jo nascha wěchcjerka — ta wscho wě ha znaje." Mó pjistupichmó k nej; wona tjiňesche swój hokuspokus ha pod wicjom wschech stawow wupraji: „cji přeni tšjo, kij jutse rano pjez wes póndu, su cji paduschi." (Cjěsla jedźiśche sinejo dom.) — Bůřo cjakachu z czépami ha widowami na rano; ha lej jtěro so pjiblijuweja. Nětk z moczu na nich! — Krawéch ha raňenéch jich pjed sudné stow pjiwedjechu, djej mójachu jenoj z tém dopokazaňom, zo su pjeczé jtěro ha ženi tšjo romadje bóli, dalschomu pjezcjěhaňu wuncj ha bóchu wesowi, zo do měrnej kwédé pjindjechu. Bez tém cjakasche cjěsla w Pesćje na nuzne třeb-

néch djewaczerow, kij běchu jomu zahe rano pjincz slubili. Po krótkim wobhoňnu so pokaza, zo cji bozé ludjo, kij běchu zahe rano na djewo kwatali, wo schwabiskej wsé pjed sudom lejja.

§ Wo keklerni města Venedig dawachu wóndaňo ztutjku z napismom „swěta potepeňo". Noah twari swój kachcz, zromadji wo nim wschelaku zwěrinu ha wotjědje pji posledku. Wulke ňewedro ha deschcz nastaňe ha tepi wscho, ztoj žiweňo ma na swěcje. Lud ha zkót pjed wotjami wo keklerni pjitomnéch koncz beru, kotsij so jara na tém weselja. Hatj pak řad zahubeňa tej na lawa pjindje, wuzbené so czéwé pjitomné lud z wulkej haru ha wowasche: mó nidé ňeczerpimó, zo bó law zahinéw! (Law jo měnujcze znaňo jich měitjanskoho wopona). Ta hara ňepjesta, dójj Noah ňepjindje, ha lawa z wodé ňewutjeje.

* Wele jandjelskich prózníkow, dokelj domach janu haru ha revoluczíju nimaja, podawaja so do Pariza, dokelj so nadjijeja, zo budje tam wo krótkim tjasu wulki ňemér nastacj. — Cji bónadno ňewedja, zo Franczowscze janéch prózněch pjiladowařow ňeczerpa.

§ Ztój chcze radé wědjecj, zto Soczialismus ha Komunismus jo, tomu porutjimó k tjitaňu knijki z napisom: „Was ist eigentlich Socialismus und Comunismus und was bezweckt diese Parthei? wudate wot Petermanna; Waimaře pola Vogta.

Jedèn wojak běsche wo kraju ňepjeczela noczé wo jenej wsé. — Rano cjehňe dale ha wozňe sebi kruwu z ródje sobu. Pola swojoho wóschoho wodzkorjené, zamoja so z tém: zo jo jomu bur kruwitjku dariw. — Zto dha bur měňesche, hatj tebi kruwu dasche? woprasche so wóschk? „I nó, wón jara pwakasche, wokmoji wěrné wojak.

§ Khatedralska czérkej wo Sevilla jo najwetja w Zpanskej, ha pódla tejesameje jo tórm wot 350 stowpow wósokoscje, kotréj jo z nutska tak twařené, zo móže jedén hatj do joho wěrcha (Spitze) hoře na koňu jěcj! Tajki tórm dérbeli w Kulowe měcj, dha bóchu tam praje pruhu na koňach jězdjicj móli!

Nawěžki.

Tón kup mojoho w Hórkach pola Worklecz lejjaczoho pola wot 215 ruthow pjez piwarcza Schowtu z Worklecz jo z 24. dňu meje zpadnéw. Pjichodnu wutoru 4. junija dopowdňa djesacjich budje tesamo pola korcjmařa Pecja w Hórkach z nowa pjedawane; na tjoj lubozňe pjeprosé

Michaw Horeng
w Radwoła.

Jutse wětjor wosémich zwěje budéske serbske czérkwinske towarstwo zhromadjizu na schuli.

K. k.

Zandjenu Sobotu Zita w Budéschiňe pwaczachu:

Kórcz	Wóscha		Nischa		Středjna		Kórcz	Wóscha		Nischa		Středjna	
	Pwaczizna.							Pwaczizna.					
	tl.	nsl.	tl.	nsl.	tl.	nsl.		tl.	nsl.	tl.	nsl.	tl.	nsl.
Rójka	2	15	2	7½	2	13½	Woka	2	12½	2	7½	2	10
Pjeňcza	4	13½	3	27½	4	7½	Jahwé	4	27½	4	20	4	25
Jeczmeň	1	27½	1	22½	1	25	Heduschka	2	22½	2	10	2	17½
Wóws	1	15	1	7½	1	10	Běrné	—	25	—	20	—	22½
Róch	2	15	2	10	2	12½	K. butré	—	11½	—	10	—	11

Cjischczane pola K. B. Hiki.

Tžiswo 23. 8. dźeń junija. Lětnik 3.

Jutnitzka.

Wudawaćej
Jakub Kućank ha Michał Cyž.

Wozjeweńo.

Dokelž tej po provizoriskim wólbném zakońu wot 15. nov. 1848 wuzwolenej komoře so rozpujčjicj dérbeschtej, da jo Kralowska Majestoscj wobzankwa, te po §. 61 ꝛc. wustawskeje liscjiné wot 4. sept. 1831 wobstejacze stawé w témsamém zestajeńu, w kotrémž běchu k wuradnomu sejmej léta 1848 zromadjene, k wuradjeńu ha k wujednańu nowoho wólbnoho zakońa ha někotréch druhich, za krajne lěpsche nuznéch należnoscjow k pořadnomu sejmej k 1. juliju t. l. do Drežđjan powowacj.

W Drežđjanach 3. junija 1850.

Zromadne ministerstwo
Dr. Zschinski. z Friesen.

Wukaz

towarstwo ha zhromadžizné nastupacé.
(Wucjah.)

§. 17. K zawożeńu towarstwow dowolnoscje třeba ńejo. §. 18. Kóžde towarstwo, kij so wo zjawne należnoscje stara, dérbi wustawki spisacj. Prědkstojerstwo tajkoho towarstwa ma joho zawożeńo, joho ńeno, prědkstojerstwo ha druhich wuzwoleněch zastojnikow, wotpoladańo, wustawki, toho ruńa tej wschitke pozdžische pjeměńeńa najdlěhe w 3 dńach wot zawożeńa towarstwa habo wot téch pjeměńenow litžene, policzajskomu zastojnstwu wozjewicj, jomn tej hewak na prascheńo wotmolwěńo dacj.

Hižom wobstejacze towarstwa maja tute wozjeweńo hatj do 21. junija pjepodacj. §. 20. Nejsu zromadžizné towarstwa hižom do prědka po tžasu ha městnoscji pjez wustawki postawene habó wóschnoscji zromadne wozjewene, da ma so wot prědkstojeřa kóžda zromadžizna k najmenschomu 24 hodžinow pjed jeje zapotžeńom policzajskomu zastojnstwu wozjewicj. Tosamo pwacji wot zromadžiznow, kotrej so w druhim tžasu ha na druhim méscje, hatj bó do prědka postawene, djerja. §. 21. Jenoj samostatni (dispositionsché kmani) smědja na towarstwach djěl bracj. §. 23. Towarstwa kotréchž wotpoladańo na zjawne należnoscje dźo (politiske t.) ńesmědja hako bez sobu zwazane zjenocjeństwo wustupicj, pobotžne towarstwa zawożecj, habo z druhimi towarstwami do zjenocjeństwa stupicj, dokelž towarstwo haklen k tomu prawo dóstańe, déj jo wot stata wobtwer-

dzene. §. 24. Towařstwa kij pjeczjiwo tutej zakazni skutkuja, maja so wot policzije rozwazacj. Tej ńejsu jenoj prědkstejeřo ha pismawedjeřo, hale tej wschitczé sobustawé, kij na tajkej pjeczjiwnoscji dźěl wzachu, tohodla zamolwiczji h. t. d.

Swětne podawki.

Saksk a. Posleni tědjeń ńejo bez wažnéch podawkow wotejschow. Bez tajkimi prěńe město wobkhowa rozwazańo drejdjanskoho sejma. Hatj runij so ta wěcz ńemójna ńezdasche, da dźe sebi skoro nichtón mósliw ńejo, zo jo tasama tak blizko, ha duj jo tej kójdomu ńenadjiczé pjischwa, kaj bwóst z jasnéch ńebes. Mó praschamó so zdobńe najpředé: „Kajke winé su ministerstwo k tutej wažnej krotjeli hnawe? Wone wozjewi tesame ha praji: zo jo wětschina sejma wujednańu téch najwažnischich prascheni napjeczo stawa, zo su nékotre wažne zakońe nuzne, kotréchj dla ministerstwo z tajkim sejmom ńebé pjez jene pjincj mohwo, zo ńechatej komoře k nowomu dowej swoju dowolnoscz dacj ha t. h. Ministerstwo wupraji te pjeswědseńo, zo z tajkim sejmom kij jo po provizoriskim wólbném zakońu wuzwolené, ńemóje zbojomńe zkutkuwacj, ha kral jo tohodla krajne stawé wot lěta 1848 powoważ, zo bó z nimi nowó trajacjé (definitivné) wólbné zakon postajiw, ha tej nékotre druhe nuzne naleźnoscje wobsankném. Ta najwažnischa wina powowańu tutoho sejma zda so ta bócj, zo so ministerstwo wot ńoho skerscho k pojtjeńu nowéch 16 millionow dowolnoscj dóstacj nadjije. Mó pjistajicj ńetřebamó, zo powowańo staroho sejma jara wschelakim rozsudjeńam podleji. Oppositzia djerji to za pjestupeńo krajneje wustawu, ha méni, zo dérbi so ministerstwo tohodla wobskorjicj; ministerialska strona spóznaje tulej krotjel za nusnu ha zakonsku. — Nicz ńeńe ńespokojnoscje jo tej tón wukaz wubudjiw, kij towařstwa ha zromadźizné nastupa, ha wot kotrohoj smó hořeka te najwažnische paragrafé sobudjělili. Kójdé spóznaje, zo jo pjez ńon tak ńenowane prawo swobodnoho zjenocjeńa jara pjitisihane. Tej nasche zjenocjene serbske towařstwa ńesmědja wacjé pod hwowném towařstwom zjenocjene wostacj, hale ma nětko kójde samo za so stacj.

Dale ma so spomnicj zo jo tej swobodné cjijcj do wujschich mezow pokazané, pjez to, zo jo krajskim direkcziam do moczé date, ztédne tjiswa tjasopisow precj wzacj, ha déj so to tši krótj stawo jo, tjasopis habó nowiné cjéle zakazacj. —

Woblejenski staw w Drejdjanach ha wokolnoscji jo wuzbéhńené.

Kral jo wujiskej hypothekskej banczé wobtwerdjeńo ha tej tu dowolnoscj daw, zo smé za 50,000 tl. banknotow wudacj. —

Pola městatjka Pegawé su bez saksonskimi jéznémi ha pruskimi wojakami puki bóli. (To scheri.)

Prusk a. Zefeloga jo w krutém pjepótańu, tola jo wschédńe bóle widjecj, zo jo tón muj wrótné. Tej w Hannoverskej su jenoho pjimnéli, kij jo z Londona pjijew, wulki nój pji sebi wedw, ha na prascheńo „tjohodla pucjuje" wotmowiw, zo chcze kralow zkónczowacj. Wón jo na pucju do Barlina bów, zo bó tam zapotjaw. Tej tutón tjwowek jo wrótné. — Tej do kralowskoho rodu Rosensteina pola Stuttgarta w Würtembergskej jo so jedén wrótné wobroněné nuts dobówaw.

W Pruskej so wschitko jawośńe k wójńe hotuje. Wójska cjahaja romadu, ha twerdjizné so poredjeja ha ze wschém nuzném wobstaraja. Tak na pj. Erfurt jara z khwatkom wobroněja, ha wo-

kowo Weißenfelsa dérbi lèhwo za 60,000 muji postawene bócz. Pruski kral chcze k najmeńschomu hotowó stacz, dérbjawo-li k wójne z Rakuskej pjincz. —

Wot Warschawskich konferenczow, kij bóchu bez rusowskim khejjorom ha wotposwanémaj Rakuskeje ha Pruskeje, menujcé pruskim prénczom ha ministrom Schwarczenbargom, djerjane zhonimó tak wele, zo jo so Mikwawsch pjeczjiwo wójńe wuprajiw, ha tomu ze swojim ńepjeczjelstwom rozéw, kij budje najpředé teśak cjabacz. Pruscé su jara z tém spokojom, zo czar jich unioňe habo zjenoczeństwu z nékotrémi wérchami napjeczjo ńestupa. —

Tej w Pruskej su nowe wukazé pjischli, kij swobodné cjijcz do wuzkich mezow zapokazaja. Kaj wróczswawske nowiné méňa budje nétk hóře, hatj jo do mércza 1848 bówo. Tak zlé tola nidé nicz, kaj na Hayti. Tamnischi khéjor Sulik da menujcé jenoho spisaťa, kij bé nowe knijki pjeczjiwo ňomu ha joho mandjelskej zjawnoscji pjepadaw, do wařaczeje smowé cjisnécz.

Pjemósné (industriski) wukwad w Lipsku.

Tjohodla so to tla lètsa wokowo Swatkow ludjo ze wschéch kónczow do Lipska hoňachu, zto tam tla tajke djiwne bésche k woladaňu? „Pjemósné wukwad! Zto to jo? budje so tón habó tamón praschecz. Ja chczu cji to prajicz. Pjemósné wukwad w Lipsku wobstejesche z najreńschich pwodow tjwojeczjeje wuschiknoscje, z najwubernischich djéwow ze wschéch némskich krajow. Wele ńedjel béchu tudé w Lipsku tute djéwa ha nowo wunamkaňa w řaném wilkim twařeňu wukwadjene ha rozestajene, tak, zo mójesche sebi je kójdé za tuni peňez wobladacz ha so na krasnej póschi téch wschelakich wéczow zradowacz ha so na mudroscji ha na wuschiknoscji tjwojetjoho rozoma zpodjiwacz. Dokelj pak snano jadén wot was, khiba kńezaj zapóswanczaj Czéj ha Jézorka tu krasnoscj tudé sam ze swojimaj wotjomaj widjiw ńejo, dha chczu wam tola te najwajnische wéczé trochu wopisacz, zo bóschcje tola wedjili, zto jo po prawém w Lipsku k woladaňu bówo. Wschitko wam na drobne rozpisacz ha depówedacz ńemóju, hewak móhw czéwe knijki wot teje wéczé pisacz. Mó djemó romadje do toho wilkoho twařeňa, djej su te wéczé wukwadjene. To jo tak menowana „czentralska hala", hakłej zandjene lèto zawojena, hijcje pak nicz czéle dotwařena. Jow sebi za ztéri slèborné mawé billet kupimó ha potom djomó be wschoho stracha po jeném skhodje hoře ha pjindjemó do prénej jstwó, djej wschelake pjedjena, czworné, zidu, womu ha wuwóchlowane djéwa woladamó. Ladaj jow leja 40 pasmow cjenkoho pjedjena, kij romadjje jenoj jedén jenitjki lut waja, tesamo je jena mawa 12 lèt stara holcza z Königshaina pjadwa. W druhej jstwi nas wschelake řeňe zestajane swécé, deře woňacze módwa, drohe wolije, wuberne barbé ha bwóskotate kréstallje zwesela, jow masch tej pruhi wschelakich zitow ha dróbneje muki. Tudé jo nèjto za kuřeřow, menujcé czigaré habó kuřawki, blescha wina pódla tej ńepobrachné. Ladaj jowlej masch lipschcjanski kathólsku czérkej z czokora tak řeňe wudjéwanu, zo bó najródsjo do ńeje zajschow, ńebó tak móltjka bówa. Kajke tamlej řane króné wot kréstalla steja ha jow mawo swetjatka wot schokoladé! Tola pój dale do tsecjej jstwé. Jow steja wschelake wéczé wot blacha, swétjniki, lampé ha kofejowe talerki wot blacha, do kotréchj su wschelake řane znamezka ha réjiczki wot perlmutterow zasadjane. W jtwórtej ha pátej jstwi namakamó drohe tjasniki, kij na zcjénach wokowo wisaja, pórczelinowe schalki, khané, znameňa ha wschelake swetjatka, wscho z

pórczelina. Ladaj tamlej na zcjéňe wisa tajki řané wobraz (Bild) tón jo na blach molowané, oh kajke lubozne bezwotja tla tej řanej holtjczé matej. Žadén djiw, zo jo so do neju tej nasch wužitjan studenta k. S. zalubowaw. Nětko djomó do schestej stwé. Oh kak řane schalki, taleře, zklenczé, nopažki, hornétjki ha karautjki jow wuladam. Jowlej lejji pětjené hójb. Ach, wón jo jenoj z pórczelina tak khumjtňe wudjěwané. Tu steji mawa lesna jónka z tajkim běwém schlewerkom ha laj tej tón schlewerk jo wot pórczelina ha tola sebi najpředé móslach, zo jo wot jidé. Pjez sedmu jstwu trochu khětsé djomó, wschak tu dale nitjo ňejo, hatj zklenczé do wóknow, zklentjane karané ha toho ruňa. Wo wosmej stjwi wschelake pjiprawa widjimó, wahi ha jelezne instrumenté, kotrej třebacj ňewémó, jeno tón tjasnik tamhlej na zcjéne chczéw měcj, kij czéwo lěto za sobu djo ha so jeno kójde nowo lěto nacjahnécj třeba. Žto ej tola tjasnik pwacji? 120 toleřow. To nitjo za nas ňejo, pójmó do djewateje jstwé. Ladaj jenoj pjeczelo, kajke su jow zwote ha slěborne tjasniki, kajke lěkarske instrumenté, nožiczé, khlěchcje, johwé ha noje, zo móhw so nabojecj, déj wopomnisch, zo lěkařo tute wěczé wschitko pola tjwójetjich khoroscjow nawojuja ha z nimi tjwójetje cjěwa pjepótuja. Ladaj jow masch tsi piwé, z kotrémiž woni khrome nohi přetj rězaja ha tamlej steja zeperadwa habó kréki wot schponskoho zcjina, po kotréchž mójesch potom khodjicj, hdéj sé nohu wotbów, habó ňecha so cji to, da masch tamlej kojanu nohu z perami, kotruž mójesch so wobucj ha nichtón ňebudje widjicj, zo masch kupnu nohu Tola mó dale do djesateje jstwé djomó ha widjimó tudé řane wókna z řanémi wobwukami ha z řanémi zklenczami, na kotrej su řane rójitjki ha ptatjki ha rodé molwane. Žto sebi móslisch, zo jowhlej te najřeňsche wókno khojtuje? 575 toleřow, to domach pola was khéžku ha polo za to dostaňesch! Oh kak řané jowlej jedén klavér stoji ha kak řeňe so na nim piska. Haj, wón tej 500 toleř pwacji. Tamlej stoji jedén khanapej za 32 toleřow, kij so rózno rozcjehne, déj so na ňón lehnesch, tam zaso krasne khamoré ha stólczé, kij so tak bwóskotaja, zo mózesch so w nich widjecj, kaj w zpihelu. Jow masch guitarru za 34 toleřow, harmoniku za 25 toleř, tóla pój dale, mó pjindjemó do wilkeje zale, kij jo powna pwatow, rubijkow, zawějkow, schawlow, womanéch ha jidjanéch wěczow, hotowéch kholowow, laczow, sukňow ha toho ruňa. Tamlej widjisch damast s Wujicz ze Schunowa, jow tkane pwaté, tam zasé ze zwotémi ha slěbornémi rójitjkami pjepjedjene rubé, té so naladacj ňemójesch ha déj sé po czéwej zali wokowo pokhodjiw, dha bó najradsjo zasé wot prědka zapotjaw, hale to ňeňdjo, dale dérbisch, po skhodji hoře ha masch tjinicj, zo sebi hijcje te druhe wěczé wobladasch, pjetoj hatj dotal sé lědom jtwórté djel widjiw. Té sé snano zwróczné ha bó so radé sénéw, tjakaj, hatj po skhodji hoře pjindjemó, tam bajerske piwo pjedawaja. Mó djomó nimo wilkoho tórmowoho tjasnika, kij tam wisa, djeij so skhéd hoře wije. Té so djiwasch, zo tónlej wilki tjasnik tej minuté pokazuje ha zo so kójdé raz mawe kolesko wobwertňe ha zajkrětji, déj jo zaso minuta wotbejawa. Tola po skhodje hoře! W prěnej jstwi namakasch jelesné kabat, kajkimj su nědé récjeřo khodjili; wschelake korbiki ha wot witkow wite wěczé tudé twoju kedjbliwosej na so sejahnu ha tohodla dale na te wschelake djěcjacze hré, kij su jow tej wustajene, ňekedjbujesch hale khwatasch wele bóle do druhej stwé, djej blida, stólczé, wawki ha druhi do domu nuzné napořadk nadeňdjesch. Jowlej masch tsi blida, kanapej, swétjnik ha ně-

kotre stółczé, kiž su wot jeleňaczoho rohu dźěwane ha hromadźe 500 tolerow khoźtuja. To bó nějto taklej za hajnika bówo. Te blida ha stółczé su jara wuschikňe z roha wudźěwane ha na město nohow widźisch wilke rohi staréch jelenow.

(Pźichodňe dale.)

Ze Serbow.

W Budéschiňe 8. junija. Mó smó w naschej Jutnitźczé ňekotre dopisé, kiž ňejustajeňo nastupaja, wozjewili. Hatźruňej běchmó pźeswědseni, zo nichtón z naschoho tźitarstwa pźeczźiwo tutomu staromu serbskomu waschňu nitźo nima, da smó tola tej jedén tajki nastawk dóstali, kiž so jara hórczé pźeczźiwo tomu wupraji. Tónsamón jo wina, zo hijczen so jedén króczj k tutej wěczé wróczźimó ha ju blije rozpomnimó. Mó nimamó, kaž nasch pźeczel S. w R. ňejustajeňo za žane směschne habó dźěčźacze waschňo, mó dźerźimó to wěle skerscho za nějto pźistojne ha khwalobne. Děj jo naléme swóntźko sněhowu pwachtu naschich polow roztawo, ha zémnu skoru naschich wukow rozwamawo, děj so wschitke hona w nowej krasnosczi zěbolja, ha bwójczata ćanosczj nas wschudźom wita dźej postupimó, z jeném swowom, děj najreňschi wschěch měsaczow, kwětkojta meja pschindźe, dha roztaje tej tźwojetja wutroba, ha zémska skora padňe wot ňeje. Tej wona tźuje nowe źiwěno, ha wěseli so. Ha tuta wěsowosczj khwali toho, kiž jo to wschitko tak reňe ztźiniw, haj wona jo dźakowné khěrlusch za joho dobroté. Dérbjaw nětk něchtón naschej serbskej mwodosczi to za zwo měcz, děj tej wona swoju wěsowosczj na tutém ranem tźasu, na tutém horestawaňu nataré wopokaza, pźez to, zo ćane zelene, ze źidźanémi rubiźkami, bantami ha pozwotkom wudebene meje staja, ha sebi pódla zarejwe. Wo tutém waschňu, kiž bě bijom zastarsku pola Serbow wuźiwane, ňeda so ani nějto dźěčźacze ani ňepźistojne namakacz. Přěcz dźe so ňeda, zo jo w předawschim tźasu wěle ňeduschnosczow pódla so stawo, zo su k. pź. meju na czuzéch gruntach kranéli, zo jo jena wěs tej druhej meju podrubacz pótawa, zo su so pźi tém husto bili ha druhe tajke ňeskutki. Toho pak so w nětsischim tźasu wot nascheje serbske mwodosczje bojecz ňetřebamó. Rech so tohodla pźeczé spěwa:

Zelena ta meja
Serbska lesna reja
Kiwa k ranom wěselu
Duž hotuj so té ćane holtźo,
Hotuj so na rejku
Z pachowom na trawniku.

§. Ze sakskich delan. Děj běch zańdźenu ňedźelu Jutnitźku ha Tydź. Now. pźetźitaw, potźa so ňe moja mandźelska taklej praschecz: M. —, ňesteji dha tam nidźe nitźo, děh' bdźe w smetźketźanskej Kupeli konczert? Ja wotmojich na to: Ně, wot toh' tu nitźo spowňene ňejo; to budźe snadź haklej za tédźeń. Děj pak pźed wětźorom budéschinske němske nowiné tźitach, doladach so, zo sém so móliw, dokelž tam nawěźt widźach, zo budźe konczert hijo pźichodnu (nětk zańdźenu) ňedźelu (2. junija). To ňe źawosňe ňerzasche (ha moju źonu tej, děj ji to předktźitach), zo je ňejsém předé zhoniw, dokelž běchmoj tam tola tej na tajkim wěselu rabé sobu dźěl brawoj! Taklej móže so traj hijcze wacźé Serbam hicz, kotsiž, kaž ja, najpředé Jutnitźku ha Tydź. Nowiny, ha wěle pozdźischo haklej němske nowiné tźitaju, habó budésch. němske traj czéle nicz, kaž moj pźeczel k. B. — Toho dla dowolimó sebi na k. Beňscha najpodwolnischu próstwu stajicz: „wón chczéw tak dobré bócz, ha pźichodne tajke ha druhe wěsela, kotrej chcze swojim hoscźam pźihotowacz, nam Serbam tola tej pźez naschej dwej serbskej nowiňe wozjewicz dacz!" To so tola wot k. Beňscha ňeda móslicz, zo bó wón nam Serbam ňe-

chaw na téchsamèch sobu djel bracj dacj! Nè, mó djeń joho hako horliwoho Serba ha pscheczela wschitkich Serbow deře znajemó!

§. Z Pola. Wele tjitařam Jutnitjki budje znate, zo so w delnéch Sulscheczach (pola Kulowa) řana khapawka namaka. Wo tejsamoj so tej druhdé kemsche djerja; déh ha kak husto so to stańe, nam ha nèkomujkulij znate ňejo. Dhé bóchmó to zhonicj móli, bó nam jara lubo bówo. Ztój to wè, ňech jo tola tak dobré, ha nam pjez Jutnitjku wozjewi, déh ha kak husto za lèto so w delnéch Sulscheczach kemsche djerja, ha hatj so tam tej déh prèduwe!

§. Z ralbitjanskeje wosadé. Déj bésche wo 21. tj. Jutnitjki z Wósokej (pola Kamencza) pisane, zo so tam tola jena Jutnitjka sobu tjita' tak ńe to jara zweseli; toho dla bè mi tej lubó, zo bèch so wo tém předé moliw. Déj pak potém tèdjeń pozdjischo zasé pisachu, zo maju tam tak wele Jutnitjkow ha Tydj. Now., zo mówoj jcje je mój ze Schibakecz Michawom sobu tjitacj, tak so mi to trochu na smèschk zpodobne bócj zda! Z wutrobném djakom mój wasche dobrowolne poskitjeňo hoře wozwěmoj. Mój budjemoj was, kaj hijo wèstje, zkoro wopótacj, ha potom budjemoj so wot wascheje pjecjelnoscje pjepokazacj, ha tej pódla wot toho, zo macje tam woprawdje tak wele serbskich nowinow. — Hale, zo ňezabódu, hijcje nèjto. Déj scje wó tak horliwi Serbja, tak jo jich dře tej wèscji praje wele wot was sobustawé „Matjiczé serbskeje!" Ja nadjiju so z wèstoscju zo budjemoj tej tuhdé ze Schibakecz Michawom tesamo wotmojeňo dóstacj, kaj tam pji Jutnitjkach! — Zkóntjňe ňecham zameltjecj, zo jo so mi moje wotpoladaňo deře radjiwo, zo sém was ńenujczé pjez swój wóndowschi nastawk nawabiw, do Jutnitjki nèjto pisacj; to jcje wó tola předé tjinili ňejscje! Ja pak bèch pjepokazané, zo wó to deře mójecje, kaj scje to tej nètk zjawňe dopokazali. Wostańcje tej pjichodňe pěňe pji tém, ha pisajcje z wascheje wsé ha wokolnoscje drubé nèjto do Jutnitjki, wosobne wot pjisporeňa Serbowstwa pjez pilne tjitaňo ha pjez pjistup k Matjiczé serbskej!

§. Z Kulowa. Wóndaňo jèdjech ja do Klóztéra. Mój putj ńe wedjesche tej pjez wesku Wask. Déj so k ňej pjiblijowach, tak ńe zmolom nuts padje, kak bè tasama ňedawno w Jutnitjczé hako jara řana, ha — jtoj so mi wosobňe spodobasche — hako dobra serbska weska wopisana. Ja sebi móslach, pji tej zkwadnoscji budjesch so wo wschitkoho tam nètk sam pjepokazacj mécz. Ha lej! ja namakach tam wo prawdje wschitko tak, kaj bèch je předé tjitaw! Haj, hijcjen waczé sém tam widjaw, jtoj jo so mi wutrobňe spodobawo. Ja wuladach na kójdém wobódleňu domske tjiswo na řanej nowej taféltjczé ze serbskimi barbami! Wosobňe pak so mi lubesche ta krasna, nowa, czéle pozwotjana Boja martra wo srejdj wsé! Wone bó tej jara pjistojne bówo, déh bóchu nèdjejkulij drudje św. kjije ha druhe swětjatka, na kotréchj nitjo waczé ňewidjisch, habó kotrej czéle hromadu padaju, pak ponowene, habó pak pjez czéle nowe pjeměňene bóli!

Zweselené jèdjech nètk z Waska won, duj wuladach na jene dobo předé so putjnik stojo. Zkoro za wèste djerjach, zo budu tej serbske napisma na nim wuladacj. Tola, wujo! tu ńe zheba! Te tam bohužel ňebechu! Ruňe tej tam jedén waskowski bérgar nimo djèsche, ha tón mi wobkrutji, zo jo to jenitjki waskowski putjnik. Nó, tjim lójo budja so potajkim na ňón serbske napisma pjistajicj hodjecj! Ja sebi toho dla dowolu, Waskowtjanow praschecj, hatj hijcje so jadén wot nich ňejo dopowniw habó

zwaźiw namet stajicź, zo bědu so na jich jenitźi pucźnik tej praje rutźie serbske napisma pźistajicź dali? Habo maju traź weni mósle, bórzé czéle newé serbsko-němski putźnik stajicź dacź? Haj, wujo Michale, to tej ńebo nitźo wupo bówo.

Słowjanskje narodne wašnja.

(Dalewjedźenje)

Na šiji njenoša do cyła žadne paćerki haby pjenezy, jenož židźane rubišćo — na kwasu čerwjene, často ze złotymi różičkami wušiwane — wobwija jich šiju a ramjenja. Dalje noša při kwasu štałtk aby „žiwoćik“ z płatu najdróžšoh ha najrjenšoh, ze slěbornymi a złotymi różičkami wušity, paski přez ramjenja njendu, město nich maja drohje banty, najbólje čerwjene z pisanymi różemi, kiž so zady ze seklku k štałtowym różičkam přiwjazuja. Tónhlej štałćik je předcy kusk hužši hač žiwot, tak zo, hdyž so prědku ze šnórkami hromadu zćehnje, běła smuha zwostanje, hewjak je štałćik wšudźom z drohimi slěbornymi pórtami wobšity. Hdyž k wěrwanju aby hewjak do cyrkwje du, maja też kabaćik (pjezelk) na sebi, z běłeho suknja (suknjanoh płatu) ze šěrej bramu wobrubjeny. Tola tychhlej kabaćikach rady njekhodźa, ha jenož hdyž je wulka zyma haby puć wot njewěsty k nawoženi daloki, jón, hačruniž jara njerady na so tyknu. Najspodźiwniše pak zezdanu so kóždom, kiž tuhlej drastu prěni króć wuhlada, jich suknje, jich krótkosćje a jich mnohosćje dla. Wone dosahuja jenož mały kusk podkolena, a jedna jeńčka žónska, hdyž so na kwas hotwje, wobleče so jich wokoł dwanaće aby sedmnaćje; woni přitom njejsu z lohkjeho płatu aby kortunowe; najzpódniše, — kiž pola nich „flandy“ rěkaja — su łomjane, potom połłomjane, ha najzwěršniše tři aby štyri, z lohkjeho alje drohjeho płatu, su njesměrnje šěrokje a delka z módrym štyri palcy šěrokim bantom wobšite. Pola njewjesty ducy k wěrwanju, dyrbi najzwjeršniša suknja stajnje čerwjena być. Doma noša też falje, hjewak pak šorcuchi, ha to najbólje čerwjeno-běłe, husto ze židu přetkane (połžidźane) z běłymi bantami zady z wulkjej seklu přiwjazane. Štrympy („punčochi“) noša čerwjene, črije su čorne z wuzkimi alje wysokimi klockami, zady a prědku ze zelenej seklku wudebjene.

Nawoženja rozeznawa so wot druhich kwasari jenož přez dlěžšu rozmarinowu hałžku a přez banty na kłobuku, kaž też přez to, zo je stajnje w dwěmaj suknjomaj, hdźež druzy hosćjo jenož w jednej sukni aby w płachéu (mantelu) du, kotryž też w lěćje noša. Na hłowje ma nawoženja kulwaty kłobuk z čornym somoćanym banćikom wobwity ha do rjaneje šnalki začinjeny, pod kłobukom pak ma hišćen čepičku (měcku) bornjež runje w lěćje było, kłobuk pak, zo by delje njezlećał je z čornym židźanym banćikom pod brodu přiwjazany. Čepička je z čerwjeneho sukna, z pórtami ha ze złotym čećikom, z čornej wudrowej kožu wobrubjena. Wokoł šije ma čorne rubiško, zpody njeho pak běłe, wot kotrehož jenož mała ćeńka smužka horkach widźeć je, różki čornoh rubiška wisaja hač k wutrobje delje. Woble-

čeny je w módrym locu, kiž je kołwokoł z čerwjenym suknom wobšity, knefliki su žołte mozasne aby pozłóćane, ha jara huste. Tak staj tež wobej sukni módrej z čerwjenym płatom wobrubjenej, ze žołtymi knefłkami posadźanej, ha dosahujetej hač k kulkam delje — při tym žołte jelenjace kholowy hač pod kolena, ha wysokje škórnje, — wšo to tymhlej krutym mužom jara luboznje přisteji.

(Přichodnje dalje)

Dwě baſnitźczé.

(Wot H. S.)

Roble ha kapon.

Pjed brójňu roble wo kwófku
So z wilkej haru wadjachu.
Jedn pjemocz druhoh haruje:
Té zwodźijo! té padusche!

Duj huſé, katźki nazdala
Tam cźipne wowé zběhaja,
Ha honak, hetman kuřacźé
Tam cźeri ladacź horliwé.

Wón ladasche ha wotmolwi:
Tu jo kaj drudje na swěcźi,
Zo klemi so pjedcz najbóle
Kiž prawo ma to najmeňsche!

Jednanſka zda.

Tórka, netta, filaks běchu
Neporadne psowiſka,
Bódlachu pod jenej tſěchu
Jedén kňez je zaſtara,
Hale wójnu ſtajnu maja
Nepokoj ha źkeredu,
Dźenſa dře ſo wujednaja
Jutſe zaſo zapotźnu.

Tute ňedotźinki zwadne
Bella nědé proſchachu:
Bratſe, té maſch daré ſkwodne,
Tźin bez nami jednotu,
Mó wſchak chczemó twoju radu
Wo wſchěm zwólňe poſwuchacź
Ha też khoſtaňo za nadu
Chczemó z twojej rukew bracź

Bello jedna, kutňe ſwari
Nowó zakoň wuſtaji,
Hale źel wón khěźu twari
Kiž ſo na ňoh powalí. —
Na ňoh? — aj, źto bello zhoni
Za tu próczu jednarſku?
Pjezźene po ſwojej ſtroni
Wſchitke joho kuſachu.

* * *

Kiž ſo dźenſa noſcha, koſcha,
Jutſe peru, źeru ſo,
Těch kaj jara tebe proſcha,
Nezwol jednacź, bratſiko —
Tajkich jednacź ňejſu kwaſu,
Kajawcźé tam ňewuňdźeſch
Kaj też wadku wowu zaſé
Nipé z cźerňow ňezcźehňeſch!

Zandźenu Sobotu Źita w Budéſchiňe pwaczachu:

Kórcz	Wóſcha		Niſcha		Średźna		Kórcz	Wóſcha		Niſcha		Średźna	
	Pwacźizna.							Pwacźizna.					
	tl.	nſl.	tl.	nſl.	tl.	nſl.		tl.	nſl.	tl.	nſl.	tl.	nſl.
Rójka	2	10	2	2½	2	7½	Woka	2	12½	2	7½	2	10
Pźeňcza	4	10	4	—	4	5	Jahwé	4	27½	4	20	4	25
Jeczmeň	1	27½	1	22½	1	25	Heduſchka	2	22½	2	10	2	17½
Wówś	1	15	1	7½	1	10	Běrné	—	25	—	20	—	22½
Róch	2	15	2	10	2	12½	K. butré	—	11½	—	10	—	11

Cźiſchcźane poła K. B. Hiki.

Tzjiswo 24. 15. dżen junija. Lětnik 3.

Jutnitzka.

Wudawařej
Jakub Kućank ha Michał Cyž.

Swětne podawki.

Saksonska. Hatzruńej so ńeda précz, zo su najnowsche wukazé naschoho ministerstwa, bez kotrémiž wosobńe powowańo staroho sejma, w nękotréch krajinach ńespokojnosej wubudżiwo, da jo tola tej ńerozom, déj pruske nowiné pisaju: „Mójno jo, déj Rakuscżé do Saksonskeje nuts pżicżahnu, zo czéwó saksonski lud postańe, ha Prusku pżeczjiwo ńepżeczjelskim khejzorskim ha pżeczjiwo swojomu samsnomu kńezerstwu k zakitańu wéré ha swobodé na pomocz wowa.“ Tute swowa nitżo druhe ńedopokazaju, hatż zo pruscżé zmóslena strona wschè srédki, haj tej samu wěru k tomu nawożuje, zo bé bez ludom hidżeńo pżeczjiwo Rakuskej wubudżiwa. To budże tej ta prawa swoboda, kiż z Pruskeje pżindże. Najnowsche czischczerske zakońe to dopokazaja.

Znańo tajkeje hońka spomńeneje ńespokojnoscże dawa Lipsk. Tam bó ńenujczé w posedżeńu méscżanskich zastupeřow tón nańet stajené: zo ma so wuprajicż, zo jo ministerstwo pżez powowańo staroho sejma konstituczżiju zraniwo, ha zo kraj pżez tajku ńekedżbnosej na prawo czervi. Tutón nańet bó jenej deputaczżiji k rozsudżeńu ha rozprajeńu pżepodaté.

Würtemberg. Tej tudé jo sejm rozpużczené, tola pak jenoż na nękotré tżas. Wina toho jo, dokelż so z kńezerstwom krajnéch wudawkow dla zjednacż ńemójesche.

Frankfurt. Tudé su krawne puki bez rakuskukimi ha pruskimi wojakami bóli. Tesame wospétwachu so nękotre dné za sobu ha bęchu jara wobschěrne. Frankfurtscżé wojaczé pomhachu khejzorskim.

Czi wot wot Rakuskeje powowani wotpóswanczé wschitkich nęmskich wěrchow su nęik skoro wschitczé zromadżeni. Tej Pruska ha z ńej zjenoczene kraje su tam kożdé swojoho wotpóswanczą póswali.

Bajerska. Saksli prencz Albert, kiż jo tudé z wilkim potżescżeńom hořewzaté bów, jo nętk do Wina wotjęw.

Hessenska. Czi dla dżelbrańa na lonschim zbężku wobskorżeni su wot pżisahanskoho suda wschitczé za ńewinwatéch wuprajeni.

Pruska. Hatżruńej nękotre nowiné tu powescż pżińesu, zo jo Pruska wo swojim wobrońeńu zastawa, da tola tomu wěricż ńemójemó, déj wot wschitkich kónczow zaję pisaja wot wobrońeńa twerdżiznow, wot wuksercżérwańa krajneje woboré, każ wot zromadżeńa wilkich wójskow. Po tutéch

powescjach dérbi so jene wójsko pji saksonskich, druhe pji tjéskoslezénskich mezach romadu zcjahnécj. Komando budje pruski préncz habó general Wrangel na so wzacj. Erfurtske nowiné powedaju wele wot rakuskich spijonow, kij czéwu Bramborsku pjecjahaju, ha wobroněno teje sameje wobkedzbuja.

Kralowa strowoscj so wschédne polépscha.

Pruska wódj Amaczona jo wot danskich wulke zahańbeno cjerpecj dérbjawa, dokelj su tejsamej te hewak wužiwane postroweno zapowedjili.

Erfurtski palament, budje kaj réka wosredj julija zasé powowané.

Barlin, 5. junija. Zańdjenu nedjelu bó tudé swedjeń bojoho cjéwa jara swatotjne wobońdjené ha tak, kaj so to wot stow lét wacjé stawo nejo. Préni krócj menujcjé wot toho tjasa, hatj jo Barlin protestantiski, djésche tudé wobkhód habó proczesion podjanskeje wosadé pola św. Jedwihi ze swojeje czérkwe zjawne po hasach z Brandenburgskimi wrotami won pjez Charlottenburg do Spandawé. Probst Ketteler, kij jo nedawno k Majnskomu biskopej wuzwolené wedjesche tutón proczession, kij nédje 1200 ludji wopjija. Wschitcjé pjiladwało so jara pjistojne zadjerjachu ha jtój nimo djésche, wotkréwasche swoju wowu. To zda so nam jara wajne znamo bócj. Nichtón nebó sebi mósliw, zo dérbaw wo czéle protestantiskim mésce, djej jo so wósche toho newéra krucje do luda nuts zajrawa, so tajki wobkhod djerjecj ha bez pohorjka wuwescj dacj. Tohodla sebi tej w poslenich tjasach nichtón nebé na to mósliw, pomenuwané proczesion zwonka bojoho domu djerjecj. Tej jo ministerstwo probsta Kettelera, hako jo tónsamón wo dowolnoscj prosew na to kedjbliwoho ztjiniwo, pódla pak slubiwo, zo budje wone so wo mér ha řad pódla staracj. To pak nebesche třeba, ale wele bóle so pokaza, zo nabojne waschňa, ńech su wéré kajkejej chczu, cjim wacjé djélbrańa ha spodobańa namakaju, cjim bóle su so podawki posleňoho tjasa hako nabojnoscji napjecjiwne wopokazali. Jézni policzaje, kij nazdala ha na pjibótjnéch pucjach proczession pjewodjachu, bóchu lédom pótňeni. Ze Spandawé bésche podjanska wosada barlinskej napscheczjiwo pjischwa.

Rakuska. Nékotre nowiné pjiňesu powescje zo chcze marschal Radeczki wot wójska wotstupicj.

Czwo, kij hatj dotal bez Wuherskimi zememi ha tej druhej Rakuskej wobstejesche, jo horezbéhňene.

Ban Jelatjicj chcze z nowej wustawu za Khroatésku w blijschich dňach do swojoho kraja wotjécj. Kaj réka, jo wo tutej wustawe tej jara na khroatésku rétj djiwane ha tejsamej wilke prawo date.

Franczowska. Pjedséda franczowskeje republiki, Louis Napoleon, jo na narodnu zromadjizu tón nańet stajiw, zo dérbja joho zdu na 3 miljoné frankow rowóschicj. Wósche toho dóstańe wón hijczen 600,000 frankow (frank jo tak wele kaj nórt.) Kaj so zda, da budje jadoscj pj-dédé, kij ma khétro wele dowa, dopełňena.

Ludwig Filip, kij w Clarmont w Jendjelskej pjebówa, jo jara skhořew, tak zo wschédne na powescj wot joho smercje tjakaju.

Pjekora z Jandjelskej jo zasé wujednana.

Narodna zhromadjizna jo kommissiu postajiwa, kij ma pensioné téch pji februarskej revoluczijji rańenéch pjepótacj. Tasama jo so za to wuprajiwa, zo ma so jim tuta pensija czéle wotcjahnécj, ha tém wojakam dacj, kij su wo bitwe pjecjiwo junskim zbéjkarám rańeni bóli. —

Louis Napoleon zromadjuje pji Rajne wójsko wot 50,000 muji, ha to kaj réka téch němskich broněňow dla.

Jandjelske kńejerstwo ma czéwó swét za swojoho dowjnika. Wam jo znate zo bésche w

Grichenskej jawosnu haru zapotjawo. Tohoruña jadasche sebi tej wot Sardinskeje ha wot Neapela zarunaño. Nětk chcze tesamo tej wot bamja měcj, ha jo z tém hrozéwo, zo budje twerdjiznu Ankonu woblehnécj, hejzo bamj jich jadaña ňedopełni. Tute zarunaño dérbi ňenujscé za tu jkodu bócj, kij su Jandjelsczé pji téch wschelakich zbějkach cjerpili. Rusowski ha rakuski khejjor ňechataj toho dla janoho Jandjelskoh wacjé do swojich krajow hořewzacj, hejzo so do prédka wschitkich prawow wo zakitaño jandjelskoho kňejerstwa ňewotřekňe. Cji Jandjelsczé tola tjiňa, kaj bóchu czéwó swět wotnajeli.

Ze Serbow.

Z Běwej pola Kamenczа. Zrudoba dérbi nasche wutrobó napełnicj, déj widjimó, zo Sérbstwo pola nas cjéle zpacj zpotjina. Deře znate Wam wěscji hijon jo, zo mamó tudé wele lět dowho němskoho wutjéřa. Loni so krutje nadjijachmó, zo budjemó Serba dóstacj, dokelj nasch k. wutjer bé so do Bambrocha zamojaw. Hale tam tej němcza ňerodjachu, ha tola jo tam wele ňeňe Serbow hatj pola nas. Ha lejcje! woni déstachu horliwoho Serba za wutjeřa, ha mó zbicji dérbjachmó Němcza zkhowacj. — Tej w Jitru maja nětk serbskoho wutjeřa. Jenoj nascha serbska wutjerňa steji tu kaj férotka bez jeje sotrami ha budje, joli bórzé serbskoho wutjeřa ňedostaňemó, te ňeno „serbska wutjerňa" zhubicj.

Jedén schedjiwcz.

Ze Smělneje. Zandjena póndjela (3 jun.) pokaza nam, zo móje tej jort jara zrudne zcjéwti měcj. Na poňenuwaném dňu pjindje jena jona z Putzkawé k nam, dokelj mějesche tudé nějto wobstaracj. Hako do wsé pjindje, zeika wona jenu ji deře znatu jónsku z nascheje wsé ha da so z nej do pówedaňa. Bez tém hatj wonej pówedaschtaj, pjijédje Ztangecz pohontj z Putzkawé z cjejkim, wobcjejeném wozom — ha rokelj wón radé jortwe, pjimné wón tu jonsku z tamneje wsé ha zcjahné ju kruch wot tamneje joné precj. Wscho to sta so pji nimojédjenu wo wokomikňeňu; hatj pak ju wón zasé puschcji, wobsuné so wona ha paje préki zpodé woza. Zmolom dře pohoncj z moczu koňe zdjerji, hale tola woboj poslenej kolesé bohu jónsku pschejedjeschtaj, tak zo běschtaj woboj nozé zmolom zwamanej ha jiwot jawosňe wobjkodjené. Néhdje 20 hodjinow pozdjischo wona pod surowémi bolescjami swojoho ducha hoředa, — ha dokelj běsche cjejkoho jiwota, tak mamó pódla tej jiwentjko mawoho djéscja wobjarwacj. K.

Ze Swinarňe. „Zto da so jow tola pjeczé schuderwe?" prajach wóndaño nije khamortjka wo jstwe na wawczé sejdjo. Mutjné dach sebi bócj, tu wěcz dale pjepotacj. Nazajtra tesamo schuderwaño swóschach. Za winu toho pótajo, poladach tej do khamortjka. Ha móslicje sebi, zto tam woladach! Jena kokosch běsche sebi nězdo wo nim pjihotuwawa, ha sejdjesche tam kaj kralowna na thróňe ha na cjéwo woko kamortjka ducé popowané ha zhromadjené dom lubozňe poladwasche. Wschédňe nětkoj kokosch pjindje, jada ha prosé wo wotewřeňo khamortjkowéch durtjkow ha wuleňe tam jejko.

ZB—. Ze zpodjiwaňom tjitach w 23. tjiswe tydjenskich nowinow bez nawéjkami zcjéhuwacje: „wo 21. tjiswe prascha so Jutnitjka, kajka wes Zdér jo? Hako znajownik wotmojam tu... h. t. d."

Zpodjiwňe bě mi hijon wo wschém prédku, zo napraschwaňa, kij so pjez Jutnitjku stanu, wo tydjenskich nowinach wotmojeňo dóstawaja. Ztoj pak zpomňene napraschwaňo samo nastupa, ňemějach so dopomnicj, zo bóch tesamo dé wo Jutnitjczé kotruj stajňe pilňe tjitam, natřechiw. Tola pak wozněch 21. tjiswo Jut.; tam jo ze Zdéra nastawk, prawe řané pjistojné; — hale tajke pra-

scheño, kaj dopisar tydjeńskich nowinow namakacj chcze: „kajka wes Zdér jo?“ tam nidé nidje ńesteji. Ja tjitach nastawk hijczen jónkrótj — „tón tjwójek jo spiczé bow!“ móslach sebi, ha chczésch tu wěcz zabécz. Hale pisar toho so „Něschporecz Boscji“ podpisa. To jo tola jara wepaki. Tak daloko hatj smó mó Něschporecz Boscjija z joho Jutnitjczé wozjewenéch nastawkow ha spěwow zeznali, jo wón jedén rozladané ha nawedjité, pódla tej zortliwé tjwójek. Mó ńemójemó wěricj, zo dérbjaw wón wo tém tjasu swojoho mělczeńa so tak jara k swojej ńetjescji pjeńenicj; — prosémó pak tej toho prawoho Něschporecz B., wón chczéw swój hort zas wotewricj, pero zapjimnécj, ha nějto wot so swóschecz dacj; hewak budje wěle joho pjeczelow wěricj dérbecj, wot tjohoj so hatj dotal pjeswětsicj ńemójachu, menujczé: zo jo joho jentwa jara ńeradjena, dokelj jo joho duchowne jiweño tak zkazéwa.

Joho pjeczeljo z Pola ha z Delan.

Z Kimbarka pola Klójtra. Wscho kwalobne zaswuji swoju tjescj ha tej zjawne wozjewěno. To tej nas hnuje, naschim klójterskim duchowném za pilne ha horliwo dopełńeno swojich duchowńéch wiawatoscjow tudé zjawné djak wuprajicj; — wosebe pak za to, zo su woni poslene suche dné ha na św. Trojiczu sebi tak wěle prócżé wo zpójedném stole dawali.

§. Z Radworja. Wěcz, kotraj jo husto pak wot toho, pak wot tamnoho trěbna, jo kmótsijaczé (habó kczenski) listk, do kotrohoj kmótsija najbóle kmótsijacze pěnezé za swoje mótjata zwazaju. Tajkelej listki maju tej zwětscho wschitczé naschi wesni pjekupczé habó klamarjo na pjedań. Tola su tesamo hatj dotal bohujel jenoj němske napisma měli! Wone bó pak tola wěle pjistojnischo ha sprawnischo bówo, dhé bóchu so na tajkelej listki, kotrej so w Serbach rozpjedawaju, tej serbske napisma wobstarali, to pak jo wěcz naschich pjekupczow, woni dérbja so za to staracj, zo bóchu swojich serbskich kupczow tej pódla druhoho, tak wěle hatj so hodji, ze serbskimi wěczami wobstarali ha zwěselili! Tak wěle hatj jo nam wědomo, tak haklej jo so jedén wot nich za tajkulej swawnu wěcz postaraw, to jo menujczé kń. pjekupcz Weczka w Radworju! Wón ma jara lesne kczenske listki na pjedań, kotrej su zwonkach řeńe wudébene z módrémi tjerwenémi ha béwómi rójitjkami; hawjki ha jich wopejka pak su pozwotjane! Wo srejdja pak steji so zébolo, kaj rańscha hwězda na ńebesach, serbske swowo: „K dopomńecju“!! Tej na zadnej strońe su řane pozwotjane nuchawki k widjeńu. Z nutska namakasch pak zasé druhi listk ze serbskim róntjkom! Jene tajke róntjko k pjikwadej jo scjehuwacze:

Swejim starschim k weselu,
Bohu wótczej lubomu
K zpodobańu zadjerj so!
Kréstusa měj w wutrobi
Slédj za joho stowpami!
Wo nim změjesch zbozo wscho.

Żto měnicje, ńelubi so wam to? — Tajkilej krasné serbski listk kń. Weczka za 2 nslbr. pjedawe. Duschńe bó traj bówo déj bójtej so dwej rjadomni téchsaméch wudjéwacj dawoj, jena kusk snadnischa za nějto tunischi pěnez.

Kaj smó swóscheli, tak chcze sebi tej kń. pjekupcz Sajberlich w Rakeczé tajkelej serbske kczenske habó kmótsijacze listki wudjewacj dacj! Mó so nadjijemó, zo budjeja sebi je tej bórzé naschi druzé znatji horliwi serbsczé pjekupczé, kaj Michaw Hórnich w Króstjiczé, Hórnich w Worklecze, Kral w Rójeńcze h. t. d. zamojicj ha wobstaracj! Wosobńe ńech pak sebi je tola ralbitjanski Weczlich tej zmolom wobstara! —

Kńezej Weczczé z Radworja pak pjiwowemó z kóntjńe, za to, zo jo nam tajku wesowoscj pjihotuwaw ha druhim z dobrém pjikwadom do

prědka schow, wo ńeńe wschitkich horliwéch Serbow wutrebne „Swawa"!

§. Z Rakecz. Pjed krótkim wumřeschtej pola nas jedén muj ha joho jona na jeném ha témsamém dńu, ha bóschtej pozdjischo wobej na dobo do jenoho rowa podno sebi pořebanej! Wonej bějtej hijo wo khětro wósokej starobe. Tolej tej husto prědk ńepadńe! Bóh daj jimaj wěcjné wotpotjink.

§. Ze sakskich delan. Kń. duchomné P. Arnold z Rójanta jo tu z tém najwutrobnischo proschené, wón chczéw tak dobré bócj sa swoje krasne ha nucja powne prědowańo, kotrej jo na schéstu ńedjelu po jutrach djerjaw, tola wotcjijcjecj dacj. Wele joho pilnéch pjiposwuchařow.

Budéschińe 15. junija. Mó mójemó tu zaweselaczu powěcj sobu djělicj, zo jo k. Smoleř na budéskim gymnasiju za wutjeřa serbskeje rětje postajené. To jo w naschej narodnoscji zasé wilka krotjel do prědka, ha mó mamó so wóschnoscji za to djakuwacj, zo jo tudé naschu tak wilku ha hijom dawno zatjutu potřebnoscj spóznawa, ha tejsamej wotpomhacj wědjawa. Kak hubeńe to hatj do toho tjasa za téch wot naschich mwodéch studuwaczéch Serbow bésche, kij chczéchu nějto wacze wot serbskeje rětje nazhonicj, hatj jtoj běchu hako 12 habó 14 lét stare hóltjata na wsach nawukněli! Ta wutjba, kotruj mójachu sebi sami bez sobu dacj, habó z knihi tjerpacj, bě pak ńedosahacza, pak z pjemérnej próczu zjenocjena. Někotréjkulij rodjené Serb wrócji so z wósokich schulow hijczen ruńe tak wele wot serbskeje rětje rozeńo, zo mójesche sebi wobed ha zkleńczu piwa kazacj. To pak pola nich nitjo ńewadjesche. Někajka fara so po tjasu tola wotewri. Serbske wosadé běchu sczerpliwe ha dérbjachu sebi wele lubicj dacj. Jto bě wo to, déj tej duchowné na klétczé drudé djiwne wěcjé powedaschc, déj tej wo wotcze naschu místo pateje prósiwé spěwasche: „Pjedaj nam nasche wino!" Wschak poswuchařo wědjachu, zo dérbi to po prawém rěkacj „wodaj nam nasche winé." Habó déj jedén wotlazwasche: „Toho ńebotjitjkoho wobjarweja jeden jid, dwaj wowkaj ha druzé pjedjeja? Jto ńewě, zo jo kńez farař prajicj chczéw: jedén djěd, dwej wowczé ha druzé pjecjeljo? Tajke ha hinajsche kusé ze jiweńa ńejsu ani wumóslene ani nějto poréde.

Mó mamó tohodla dobru winu so na tém weselicj, déj swóschimó, zo budje k Smoleř serbskim gymnasiastam 4 krócj za tédjeń serbske hodjiné dawacj.

Pjemósné (industriski) wukwad w Lipsku.

(Dalewedjeńo.)

Lubó tjitařo! mó běchmó zandjené krócj w lipjtjanskej wilkej czentralnej hali hatj do teje stwi pjischli, djej te blida wot jeleńaczoho roha stojachu; mó djensa dale djemó ha pjindjemó najpředé do jeneje stwé, djej tej ńane blida stoja, hale nicz wot roha, né, wot drohoh, czuzoho dřewa khumjtńe wudjěwane. Jto nědje sebi móslisch, zo jow te najřeńsche blido pwacji? Wone jo wosémrójkate, z jara ńanémi wobrazami wot parliczé (Perlmutter) wusadjane, ha bwójczi so kaj jpihel. Nedjiwaj so, déj cji praju, zo ruńe won tawsént toleř pwacji, kaj pódla wisacza papérka dopokaza. Jto? tawzént toleř za jene jenitjke blido? To hijczen někotre sta pjipowoju, ha da schikwanu jiwnoscj domach pola nas bóstanu. Haj, té masch prawe, hale wopomń jenoj, zo te blido tej za bura ńejo, hale lédom za krala, ha duj pój jenoj dale, snadno nějto za so namakasch. Lej, tu wisaja sedwa, tam masch ńane tjrije ha wobócja, wschoho doscj. Jkórńe za 20 toleřow, tjrije, do totréchj su zwoczjane rójitjki zacjijczjane. Tamlej wisé wilka wisacza rohoj, kij němsczé „Hängematte" rěka.

Wona so wosebe na wódjach třeba ha so pod werch pójsne, zo mójesch wo nej spacj. Jewlej ta jo wot konopje ha pwatji 20 tolerow. Bez tém smo zaso do druhej jstwé pjischli, djej wilke, towste koje k póduscham za schewczow, koferé ha druhe wěczé wot koje steja ha na zcjěnach řane huzdé, khomoté ha toho ruňa za koněrow wisaja. Zaso w druhej jstwé widjisch wschelake czune póschne wěczé z koje wudjěwane, rukajczé, listowňe (Briefstasche) ha druhi mawo tjapor, z kotrohoj móhw sebi nězto k dopomnecju na Lipsk wubracj. Hejzo jstwé litjiw nejsé, kij smó pjekhodjili, dha chczu cji prajicj, zo nětko hijom do djewatnateje stupimó. Jow su řane tjesaki jonam do wosow, mawe ha wilke jcjětki, pomatniki ha podobné napořadk. Wo dwaczetej jstwé na nitjo dale ňeladamó, wschak tamhlej mawó kowrot stoji, to naschu czéwu kedjbliwoscj na so scjehňe. Wón jo z cjenkoho dřewa řeňe wurězané ha sam mota ha ma tši habó jtéri recjeňka. Zpótaj wschak tola, kak so na nim pjedje, kajke to tola řane zénki zaklintja, déj kolesko zawértnesch! haj lubó pjecjelo, wo nim nutskach jo mawa téska zkhowana, kij tajke řane kuski raje. Mikwawscho! saperment! to bó nězto za twoju Kathu bówo, kup wschak ji tola te kolesko, wone tak drohe ňejo. Jenoj 100 tolerow pwacji! — Tola mó chczemó so trochu spěchuwacj, mó hijcje dowho wscho widjeli ňejsmo. Zaso dale djomó nimó jidjanéch pjeswóntjnikow, bantow ha rubijkow. Tamlej masch schikwane wěczé z koscjě ha z roha wurězane ha wudraschlowane, jow zaso jidjane ha zajetje kwobuki stoja, tamlej laczé leja, kij su z tak drobneje swómé plecjene, zo na prěni raz ňespóznajesch, hatj jo pwat habó khórtun habo swóma. Ztuka tajkich swońanéch laczow dwaj tolerai khojtuje. Hlaj jow widjisch tej jońacze kwobuki wot kórksa, zo jadén dejcjik pjez ňe ňemóje. Djemó po mawej khwilczé zaso do druhej jstwó, dha widjimó w řaném ředje wukwadjene wowojniki (Bleistifte), zégelaki, molwane pera ha kosatje k pisańu. Na druhim boku steji mawa zelena khwódnicza wot wina, hatj su te řane zelene wopena wot paperé habo wot jidé, ha hatj su te řane licje wot wóska habo nicz, to cji prajicj ňemóju, ale řane wschitko jo, tak kaj bó jiwo bówo. Jow masch tej wacjé tajkich řanéch rójow jonam na měczé ha hlej tamhlej leji lesné wěncz mwodém holczam do wosow, kij jo wot lutéch mawéch perkow tak khumjtňe hromadju zestajané. Tón bó taklej za Mwónkecz djówku bów, déj do Póskecz do korcjmé no bol djo. Won dwaj tolerej khojtuje. Předé hatj so doladamo, stojimó we 24. jstwé, djej krasne zwaski wschelakich knihow, drohe tobakowe téski ha trubki sebi naschu kedjbliwoscj jadaja. Tudé dérbimó so tej spodjiwacj na jenej tjasnikowej kapsécjczé (Urgehause) kij jo wot jenoho mwodoho knihiwazara z Lipska něhdje z 2000 mawéch kuskow schěreje papé wuberňe natwařena ha wupóschena. Kaj so powedasche, dérbi wón za tute djěwo prěňe tjesne móto dostacj ha te mawo nebudje. Po pschipójsnenej poznamczé pwacji tuta kapsétjka 30 tolerow. Nětko smó hijom zasé jenu stwu pjekrotjili ha widjimó, déj dale djemó pokazki ze wschelakich knihicjijczerňow, swetjatka, wobrazé, krajne karté, papere ha knihe. Wo zcjěhowaczej stwé jo wilka cjijczeňcza, zto tej tola cji ludjo tam maja, zo so wschitczé taklej do jenoh boka cjijcja? Poladajmó tam tej. Tu widjisch czéwu swójbu wutékanéch lijkow, kij pjed swojej jamu popaňenu kurwotu ňerozno torhaja, stara lijka swojim mwodém z tak mudrémaj wótjkomaj pjiladuje, kaj bó jiwa bówa, ha tola jo jenoj wutékana. Tamlej tej czéwa tjróda wutékanéch wilkich móschow, kij wokowo smertnoho woja swojeje stareje macjeře stoja, ha so wo ňu rudja. Jowlej so pos ha kótjka za ruki habó wele bóle za prěňe nohi wedjetaj, kaj bóschtaj na khmótseňo romadjé schwoj. Tu masch tej wutékane

ptatjki, pśetje, jeleńacze, ferńacze ha weltje hwowé, jenoho wutékanoho psa, kij ruńe won tak wonlada, kaj bó jiwé bów. Té bó chczéw radé śebi dlého to ťane zwěťata wobladacj, hale pój, cjijcjeńcja jo pjeczo wetscha, mó chczemó mésto druhim wostajicj ha do druhej stwé hicj, djej wschelake djěcjacze hré, popé, ťewane koňe, wowojanéch wojakow ha toho ruńa namakasch. Kak so cji tamlej tón tjasnik lubi, spodé kotrohoj jedén schewcz sedji, kij kojdé raz, déj tjasnik pikńe, swoju gratej rozcjehńe ha tajku hubu pji tém rozdaji, kaj bó chczéw cje zpjeracj? Pjindjemó do djewecj ha dwaczéteje stwé, dha so cji mosazowe swětjniki, medjowe jpihelje ha druhe mosazne, medjowe sworczelowe czénowe ha koporowe wěczé napjecjiwo bwóchcja, tak, zo ńewésch, jto bó śebi naspredé wobladaw. Jowlej widjisch wilki nürnbergiki pópřancz, kij jo tola czol towsté, pjez pówtsecja wóchcja dowhi ha pjes pówdra schěroki, to jo schwarné poyřancz! Tebi snano jo so hijom wo studjiwo zo mnu horkach wokowo khodjicj a te krasne wěczé śebi jenoj tak trochu wobladowacj, wot kotréchj śebi tola nitjo sobu wzacj nemojesch. Nu tjakaj jenoj, mi so tej hijcje pisacj wostudjiwo ńejo. Mó mamó horkach hijcje pecj stwéw k wobladanju ha potom zaso dele do dwora pońdjemó, wschak smó nétko tola pjez powojczu widjeli. Tu masch hijcje w jenej stwé pulverowe rójki, noje, widlitjki, w druhej zwocjane nitki, schnórki ha trodle; w tsecjej wschelake buschkwje habo flinté, pistolje, tercirolje, tasabi, brendéj w jtwórtej grot, towsté ha cjeńki do wilkich trubelow zwité, ťane kschiwe damascjenske tesaki, dwaj ha tjiranite nejie, mejjtki ha druhe straschne instrumenté, w pjataj ha poslenej stwé pak widjisch wschelake pokazjki trunew, ha grotu schnalje, blach, haj cjéwo wawki wot grotu, kij mója so do zahrodkow stajecj. Nétko haklej smó śebi horkach wschitko wobhladali ha mójemó zaso po jeném zkhodje dele hicj. (Pjichodńe kóncz.)

Swowanske narodne waschńa.

(Dalewedjeńo.)

Tak wobletjenaj jédjetaj k wérwańu, ha wschitczé hoscjo za nimaj, herczé do prédka, tjiscje ńeltjo, habó zrudne pésńe rajo. Do czérkwe stupiwschi, poklakńetaj nawojeńa ha ńewesta pjed wowtarom, duchowné kńez pjed nimaj, drujba ha drujitjka zadé ńeju. Drujitjka wobémaj rosmarinowé wénajk na wowu staji, kńez pak pjistupiwschi jej wéruje; déj jo dokóntjiw, ladataj drujba ha drujitjka zo bójtaj tak khétse hatj mójno wénczaj wotewzawoj — drujitjka ńewescje drujba pak nawojeni — dokelj móslitaj, kotréj z ńej prédé wéncz w rukomaj zméje, tej prédé so wojeni habó wuda. Na to wedje drujba ńewestu ha nawojeńa drujitjku do wawkow, zo bóchu boju mschu wutjakali, djej jimaj kńez hijcjen junu pojohnowańo da. Pji kemschach kedjbuja hoscjo pilńe na to, na tjejej stroňe, na nawojeńowej habó ńewescjinej so swětjki jasnischo swécja? na tjejej stroňe so to staňe, wot toho mósla, zo prédé wumře.

Duczé wot wérwańa jo luta wesowoscj. Dudak na brutjaczéch dudkach ha husleř na jczebotaczéch huslach wesowe pésnitjki rajetaj — tu ha tam jedén kwasař poskotji ha zajuska, wozé jédu, jtoj koňe jenoj zaskotjicj móza, jedén póta druhoh pjejécj — po řejach zadoscjiwi khwataja wschitczé do kortjmé, djej drujki ha mwodé lud zromadjené jo. Stari mujowe ha joné so ńewotzdaluja, zo bóchu k najmeńschomu ladali na wéselo, kotrej wacjé sobu wujiwacj ńemója. Bórzé, déj su do kortjmé pjischli, jedén po druhim, wosebe jónske domoj woteńdu, zo bóchu drohu drastu z druhej pjeńenili, kotrejj kwasne wésela tak ńejkodja. Wscho to staňe so pak, kaj bó wotrétjane bówo, zo nichtón nitjo ńepótńe, hatj jo jtó wotejschow habó nicz.

Brajka (plambač) bez tém do kortjmé pjińese tékanczé ha khléb, zo bó nichtón wodu ńecjerpew, ha wróczi so zasé do ńewescjinoho domu, zo bó tam wschitko k powitańu ha poswujeńu

hoſczi pžihotwaw. Wſcho ſo weſeli, rejwe juſka — herczé pžeſtanu, kowo jo prózne — hale lej, tu ſo pžicjéra ſchwižni mwodjenczojo ha zawaliczi mužowe, piwne žkleńczé w rukach, narodne pěsnitžki ſpěwajo — narodne pěſnitžki — jedén po druhim, kódžé ſwoju najlubſchu, ha herczé k tomu piſkaju. Ha žoné? aj, te kedžbliwe mužom pžipoſwuchaja, tu ha tam tež ſobu zéntja. Déž ſu ſo zaſé rozejſchli, pótžnu dudki wótſiſcho brutžecz, huſle žkrétžecz, ha kowo jo znowa napelňene.

Pěſňe ſo jenož narodne ſpěwaju, lud teſame wo wſchej tžiſtoſczi ranoſczi ha mnohoſczi wobkhowa, hale ſtaredawna řeja jo ſo zhubiwa wſchudžom nowé waltžik (Walzer), džiji galop, ſkakacza pólka — jenož tu ha tam pokaza hižczen ſo hordé „rejdowak“ drudé tež „strašak“ (ſtarej tžéſkej reji) bez témilej czuznikami ſwoje ſtare prawo ſebi zakhowajo.

Wetžorné ſpěw.

Dżeń ha prócza nimo je;
Mucżne ſtawé wotpotžcje!
Na pucżik do komorki
Nócz te lampki zaſwěczi.

Swódki pokoj pžikhadja
Jandjelje ſo hotuja
Z ňebez dele na zemu
Wachu dżerżecz pži woju.

Wſchitczé dobri na ſwěczi
Wſchitczé moji najlubſchi
Nech was kréje boża mócz
Spicże deře, dobra nócz.

Lěſné zuk.

Žto zaklintži zénk lubozné
Pžez holu zelenu?
Hajnk duje rójk ſwój ſlěborné
Po haju, po lěſu: trara, trara!

Wón dujeſche wós weſowé
Ha k ſebi prajeſche:
Ow doňe mój, té zelené,
Kak lubuju ja cje! trara, trara!

Wón dujeſche ha nazdala
Žtawt lubé wuladňe,
Duj poſleni krócz zapiſka
Ha hola klintjeſche: haha, haha!

Nawčžki.

Stawé ratarſkoho towarſtwa khróſtjanſkeje ha wujezdjanſkeje woſadé zhromadjeja ſo jutſe 16. jun. popowdňu žtěroch w Leňe. Pži tém budže wot wownoho towarſtwa pžipóſwané Mais bez ſtawé rozdjělené, zo bó ſo tónſamon pola nas ſécz zpótowaw.

Wieſand.

Hólczecz zprawnéch ſtarſchich, kotréž chcze mójnſtwo wuknécz, móže pžileżnoſcz k tomu pžipokazanu dóſtacz pžez mójnſkoho poſowa

Hobraka pod hrodom.

Zandzenu Sobotu Žita w Budéſchiňe pwaczachu:

Kórcz	Woſcha		Niſcha		Średżna		Kórcz	Woſcha		Niſcha		Średżna	
	Pwaczižna.							Pwaczižna.					
	tl.	nſl.	tl.	nſl.	tl.	nſl.		tl.	nſl.	tl.	nſl.	tl.	nſl.
Rójka	2	10	2	4	2	7½	Woka	2	15	2	10	2	12½
Pžeńcza	4	10	3	27½	4	5	Jahwé	4	25	4	20	4	22½
Jeczmeň	1	22½	1	17½	1	20	Heduſchka	2	20	2	10	2	15
Wowo	1	12½	1	7½	1	10	Běrné	—	25	—	17½	—	20
Róch	2	15	2	10	2	12½	K. butré	—	10½	—	8½	—	9½

Cjiſchcjane pola K. B. „Hiki.

Tžiswo 25. 22. dżen junija. Lětnik 3.

Jutnitzka.

Wudawarej
Jakub Kućank ha Michał Cyž.

Swětne podawki.

Z Drejdżan. Nasch k 1. jul. powowané staré sejm třeba haklej k 15. jul. romadu stupicj. Kaj Drejdżanske nowiné pisaja, su někotre stawu so wuprawili, zo prawo hako ludowi zastupěro krajne nalejnoscje wuradjecj sebi wačzé ńedowěła.

Wóndańo dósta kompanija wojakow w nocjé porutjnoscj, so na twerdjiznu hoře podacj. Wokow dwanacjich tam běchu. Tudé bó jim z jastwa znaté Bakunin pjepodaté, kotrohoj dérbjachu tusamu nócz hijcjen dale wescj. Pjl twerdjizni deleka stejesche wós, do toho bó sadjené. Wot wojakow wobdaté jědjesche wós na tjěske mezé, djej hijon rakuscjé wojaczé někotre dné na ńoho tjakachu ha joho pjed khejjorske sudnistwo wědjechu, djej jo so wón tej pji zańdjenéch ńemérach jara wobdžěliw. — Jedén drubi na twerdjizńe sejdjaczéch, Rökel, jo do Waldheima pjesadjené. — Wo Khemniczu jo tak menuwana swobodna wosada porutjnoscj dóstawa, róznohicj ha ńesńe so pjichodńe wacz zromadjecj.

Tej w Wujiczé su wot lonschoho zbějka sem někotre nowo wotsudjeńa znajowne. Tak su pjekupcz Schmidt w Labiju na tjas žiweńa; městjanski radjicjel Hensel ze Žitawa, lonschi pjedséda 2. komoré, na 12 lět; rětjnik Just ze Žitawa na 10 lět; rětjnik Strömel na 8 lět do cjejkoho jastwa pjischli. — Wudawar „libiskoho postilona jo porutjnoscj dóstaw, sachsénsku zmolom wopuschcjicj, ha dokelj so wón komdjesche, pjindje policzija, ha wědjesche joho na bramb. mezé.

Z Magdeburka pisaja, zo jo wo méscje Halberstadt ha joho wokownoscji koleła sélne zasé wudériwa. We Tjechach zpotjina meltjischo bócj, nétk jo so do Bramborskeje waliwa. Tej wo Potsdamе jo hijon so pokazwawa. —

Brawnschweig. Na 18. tutoho měsacza bó tudé Waterloo-swedjen wotdjerjané, k wopowńecju pjedobócja khejjora Napoleona. Wschicjé kiž so tedém sobu bili, ha hijcjen žiwi, su k tomu pjeproscheni. Na 600 su hijon pjincj slubili. Interessante towarstwo to zawěrno budje, wosobńe pjez wele hijcjen žiwéch rětjerskich běděřow lützowskich ha schill'skich swobodnéch tjródow.

Z Wraczlawa. Nasch biskop Melchior Diepenbrok, tón swawné czérkw. wěrch, jo wot krala tej za biskopa podjanskich wojakow cjéwoho bramborskoho wójska postajené. Hatj

dotal pobrachuwasche wěść řad wo duchownéch naležnoscjach katholſ. wójſka; kójdé biskop dérbesche so za téch z joho diöczeſé, wo wſchelkich regimentach rozbrojenéch, ſtó wě dje pjepobacjéch ſtaracj; nětk jo wſcho jenomu pjepodate. Wſchiczé wojerſczé duchowni ſwuſcheja nětk pod wraczlawſkoho biſkopa.

Z Rakuſkeje. Zjenoſcjene katholſke němſke czérkwinſke towarſtwa chczeidja tute lěto zaſé jenu pjezczéwnu zhromadjizu wotdjerjecj. To jo hijon ſtwórta. Taſama budje w měſcje Lincz w Rakuſkej na 24, 25. 26 ſeptembru.

Rakuſki mwodé khejjor widjeſche wóndaño jedén wós zkoku nimo ſo jécj: wón zmolom za nim cjéřeſche ha mějeſche te zbojo, djije koňe změricj ha téch wo wozu ſejdjaczéch wot ſtrajnoho ňezboja wumojicj.

Z wele krajow němczowſtwa jo khejjor djakowne adreſſé z mnohimi podpiſmami za tu rakuſkej czérkwi dařenu ſwobodu dóſtaw.

Khejjor jo ſachſénſkoho prénca Alberta pjez deputacziju na rakuſkich mězach poſtrowicj ha powitacj daw. Sto pak wón w Wiňe nětk tjini, hijczen nitjo ſchwóſcheli nejſmó.

Z Pariza. Napoleon jo jara něwné. Sejm wobara ſo tu pojadanu powetſchenu lětnu zdu dowolicj. Joho dow dře bóchu radě zapwacjili, hale tejko pěňez na kójde lěto poſtajicj dře ňebudja. Wuberk jo ſo hatj dotal z wětſchinu pjeczjwo tomu wuprajiw.

Ze Serbow.

Z Khróſtjicz. Hatjruňe to naſche waſchňo ňejo, ſo khwalicj, da nas tola tón wóndawſchi naſtawk z Waſka, wo kotrémj Waſk hako wěs, djej najřeňſcho jo, wuwowana bě, k tomu hnuje, wot naſcheje wſé wuznacj, zo pola nas tej Welkowe ňejſmó. Kajke Waſku klepotaňo móna, ſpěwaňo ptatjkow ha powitaňo jo; kak tam réka bejji ha kak w lěſku twarozki jedja: — jo to hinak, hatj dje drudje? Nó, mó chczemó to wěricj, ha chczemó tohodla ruňe tak newinwacje wuznacj, na kajke waſchňo mó jiwěňo wědjemó.

Naſchej kortjmi namakaſch kójdé wětjor dobre towarſtwo ha dobru jklenczu piwa, ha ſéli wódné, mójeſch pětjeňe, kowbaſé habó nějto druhe k jédjk dóſtacj. Wo politiczé ſu tudé wſchitczé jeneje móſé. Tola déj Kral, jtoj najbóle ňedjelu ha ſwaté djeň ſo ſtaňe, pjindje, da jo wětjňe ropot ha wulka oppoſitija, dokelj tón jeni z nami ſpokojom ňejo ha ma nam to ha tamo wuſtajecj, jtoj mó jom tej huſto prawe bócj damó. Wulke wěſelo pak jo tedom, déj wuheňow mětjer k nam pjindje. Tajki wětjor jo kójdé krótj dundér lós ha tajka keklija, kajkuj ju Drejdjanach ňewoladaſch. — Nehodji ſo tebi do kortjmu hicj, da djeſch k Hórnichej. Tam hijcje wětje towarſtwo namakaſch, kij pak z wětjoh z próznej hubu ſedji. Tola je teſamo wěſowo, ſpéwa habó raje, ha někotré tej jkleňczu wina pije. Hórnich měnujczé piwo ňeſchenkuje hale wino. Pola ňoho ňejo potajkim jana kortjma hale winowa jſtwa, kaj to w měſtach namakaſch. Tu té tej woſobňe wſchě nowinki zhoniſch, dokelj tu zkhadjuja ſo ludjo ze wſchéch wſow ha wſchéch jtantow. Wóſche toho jo Hórnich tej pjekupcz, ha pjindu k ňomu tohodla huſto ludjo z wulkich měſtow, kij dalſche nowinki ſobu pjiňeſu. Tak namakaſch tudé wobſchérne nazhoňeňo toho, jtoj ſwěcje ſo podawa, bez toho, zo bó třebaw wele tjitacj. Politiſka mós jno jo tudé wſchelaka; to tej jadén djiw ňejo, dokelj wſchak pjiſwowo prají: wele wowow, wele móſow. Wóſche téch waſkowſkich řanoſcjow, kotrej pola nas tej wſchě mamó, widjimó hijcje, déj chczemó z waſkowſkimi wotjami ladacj, wſchédňe wulku trubu kura ha wóſoke pwoňo z horntjeřowej pěczé ſapacj, zatraſchne jkrě pod hamorom kowařa wonlětacj; ſwóſchimó

kolesko zeleła bórtjecj ha wokjewimó so rano kofejej z měchkimi czawtami. Kupicj ha dóstacj móje jedén potajkim Króstjiczé wschitko, jenoj nicz khanu butré habó mloka, khiba zo je cji khějkar, déj ma, wostaji. Tak namakasch tej zwonka wsé wschelake ćanoscje. Nasche pucje su wosobne, ha mója so z krajnémi drohami měricj; tej ma nasch Michaw tajkoho koňa, kotréj je pjeczé křepi, ha tón wobcjejné próch zamotji, ha nascha kjibeňtjna hora jo pócha, djesch mójesch czéwó wujiski kraj pjeladacj. Ztém pak nasche khějkarske joné czéle zpokojom ňejsu, dokelj wětjňe na tulej horu stonaja, jtoj jim tej za zwo wzacj ňejo.. Wone jo toho dla pola nas te prajeňo: Khróstjanskim khějkařam jo deře jenicj, dokelj tam kójda jona kjibenczu krédňe. — Němósli sebi toho dla nichtón, zo nidje drudje řeňe ňejo, hatj jenoj Wasku.

§. Z Kulowa. (Zapozdjene.) Swatki wutoru běsche w Kulowe hermank. Tej ja so tam dele pujcjich, zo bóch so trochu rozhladaw, kak tam ludjo pjedawaju ha kupuju, ha z tjim so najlěpe ha najbóle wikuwe. Duj dha pjindjech tej na jedén blak, djej jedén muj khětru haru pjez swoje stajne wowaňo tjiňesche. Ja so tam tej cjipnoscje dla kusk pjiblijich, hale blizko k ňomu stupicj ňemójach, dokelj běsche wón wo wschěch bokow tak z ludjimi wobstupené, zo so tam jedén skoro hibnécj ňemójesche! Nó, tón dře tola wěscji nějto jara wosobne ha wažne na pow darmo (ha peňezé zasé!) dawe, sebi móslach! Hale déj wuswóschach, kak tam wón wokowo stojaczém ludjom za peňezé bledjesche, kak staré tón ha tamón jo, ha jim pódla někajke němske listki (planeté) pjedawasche, na kotréchj dérbesche kójdoho jiwěňo wopisane bócj, tak ňewedjach, hatj dérbu so smecj habó dérbu pwakacj na wuposcj téch mnohich tam wokowo stejaczéch, kotsij na joho bladé z wulkej dowěru posuchachu, ha jomu peňezé tékachu, tak zo je wón ňemójesche nuts dobracj!! Haj wěscji; jo dře tónlej muj tam na hermanku be wschěmi najwaczé wuwikowaw! Ja pak sebi ňejsém móslim, zo hijcje dérbjawo tak wěle **Serbow** tak wupéch bócj, ha tajkelej wupe bladé kedjbu měcj. Ja sebi dach pozdjischo jenu tajku czedlu pokazacj, ha tu so ňemójach směchow zdjerjecj, déj widjach kak nerozomne bladé ha wěchcjeňa tam stejachu. To běsche pak wot lutoho zboja, pak zasé wot wulkoho ňezboja rétj! — Bóh, tón wschohowědomé jenoj wé, kak so nam póndje ha jto na jenoho kójdoho tjaka. Toho dla chczemó jenoj na ňoho swoju nadjiju ha dowěrnoscj stajicj! — Dé běsche pak tedém něchtón w Kulowe Jutnitjki, habó druhe serbske dobre písma pjedawaw, tak dře tam tola nidé tak wěle ludji wokowo ňoho stawo ha za tesamo peňezé tékawo ňebě, kaj tu za tajke nitjo prajacze, ňezrozemliwo němske bladé! Mó so nadjijemó, zo dře so tola k najmeňschom jadén tjitař Jutnitjki na tém sobu wobdjěliw ňejo!

§. Ze sakskich delan. Lubé Bratsiko! moja Khata so jara wesele smějesche, déj pjed tédjeňom w Jutnitjczé tjitasche, kak mi dobré pjeczel radji, ji tajki wuberné kowrot kupicj! Naposledku pak wona pjistaji: „dé bó mi tón znaté dobré pjeczel te krasne kolesko pjeczé radsischo sam zmolom kupiw ha pjipóswaw, dha jno bóch je nětk měwa. Hale tak dře pak budu hijcje dowho na ňe cjakacj dérbecj; bez tém mi snadj něchtó z nim wujědje, ha potom pak nitjo z toho ňebudje!

Mikławš.

Pjemósné (industriski) wukwad w Lipsku.

(Zkóntjeňo.)

Déj smó sebi horkach wschitku wukwadjenu krasnoscj wobhladali, pjindjemó po jeném zkhodji dele k wschelakim maschinam ha burskim wěczam, kij bóchu so wam wěscje zpodobawo, déj bóschcje sebi je tak prawe wobhladacj móhli. Tu leja wschelake kule, kehele ha druhe geometriske wěczé wot dřewa, jow hěbele ha druhi téscherski grat,

jena wilka drewana pópa, kij ma zhibadwa, kaj tjwojek ha jeje czéwo wobletjeño jo z jenoho krucha tkane. Tu steja mawo pulverowo wozé, jow leja pótkowé wschelakeje wilkoscje ha wschelakoho jtawta, kaj je wschelake czuze narodé swojim koňom pjibiwaja, Tjerkesojo, Polaczé, Rusojo ha Żponsczé. Tu masch pótkow za khromoho koňa, kij so hodji bez hozdja pjitjinicj, tu jo najmenschi pótkow lědom pówdra czola schéroki, ha najwetschi pjez jtéri czole, kaj su je w Barlini na thérarznejschuli za 22 lět třebali. Dale pjindjemó do jenej stwó habó wele bóle mawoj zale, hdjej lute wěczé za burow stoja, geometrijske blida, modelje k pwuham, k brónam ha k radwam, maschiné k sékaño-rězaňu, k fěczu, k móczeňu, k tjiscjeňu jita, k pwókaňu, k rězaňu, dale nowo pwuhi, bróné ha radwa ha předé, hatj sé so dohladaw, dérbisch zaso po jeném zkhodji dele, pjindjesch do dwora ha djesch zaso z druhimi duřemi nuts. Jow wilke kruchi kamentnoho wula, selje, ňelatoho jeleza ha kopéra leja. Sé sebi to wobhladaw, pjindjesch z nowa do wschelakich stwow, hdjej liňane hornétjki, jklitjki ha nopajki stoja, pokazki řaněch liňaněch habó jeleznéch kachlow, zapotjatk jenoho jeleznoho witoho zkhoda, jelezne khamoré k drascji ha k peňezam, kij so wo wóhňu ňezpala, jelezne blida ha stólczé, late kjije na kěrchowé ha druhe ze jeleza late wěczé. Hdéj dale djomoj do druhich stwów, dha budjesch so zpodjiwacj na maschinach, kij hijcje jeňe widjiw ňejsé k tkaňu, k wurězowaňu tjesakow, k cjischcjeňu ha k wajeňu. Kak bó tola na te jelezne nakowó, schrubowňe (Schraubstock), kosé ha druhe wěczé hladaw, hdéj bó tu zo mnu wokowo khodjicj móhw. Ladaj, jowlej jo nějto za naschoho schewcza, kij jeňi na swojim mawém stóltjku wutracj ňemóje, tu masch menujczé tajki apparat, zo mója schewczé swoje djěwo stejo tjinicj ha zo ňetřebaja czéwó djéň tak do kulje stuleni sejdjecj. Tajki napořadk jo jedén schewcz wunamakaw, kij jo wot tajkoho sedjeňa zkhoriw ha nětko jo tónsamé do Lipska na pjemósné wukwad póswaw, zo bóchu tej druzé schewczé, (skoro běch prawiw krawczé, tém wschak tej tajki napořadk nitjo zkodjiw ňebó, woni tak hewak wschitczé hromadu zlězu) tajku pomocznu wěcz zpóznali. Dale widjisch tu czénowné wané k kumpaňu do kupelow ha tamlej zadé stoji czéwo nowó billard, kij hotowé 250 toleřow pwacji. Tola pój, mój chczemoj dale hicj, zo won pjindjemoj, předé hatj schěscz bije, pjetoj tedom so czentralska halla zatjiňa. Nětko do dwora won djemoj, hdjej wo wulkim pjitwarku, ze zpodjiwaňom stejo wostaňesch ha ňewěsch, na tjo bó najpředé hladaw habó jto dérbjaw sebi wobhladacj. Tu steja mawo wódjje, hako modellje k wilkim, kaj na mořach wokowo jězdja, z khorojemi, ze zczejorami, z mawómi pjipójsňenémi tjowmikami z nawróczjnémi wěswami (Steuerruder) ha z kötwiczami. Tej parowódjje ňepobrachuwa, kaj wo Drejdjanach po Wóbju pwuhaja, jenoj zo su mensche. Jow widjisch parowó kotow, kij wo sebi mócz djesacj koňow zjenocja. Ach kak wele móhw sebi hijcje tu wobhladacj, ale ja cji wschitko rozestajecj ňemóju. Tamlej wisaja tsi řane, nowolate zwoné, kaj je we Ralbiczé řenische nimaja, nitjo, hatj na turm pójsnécj. Nětko nimo pokazkow jeleznéch mostow, nimo wilkich ha mawóch sékawow, nimo kojaněch duchawow (Blasebalg) do kowarňow, nimo wijadwow habó window ha nimo wschelakich djiwňe ha khumztňe ztwaténéch maschinow k cjischcjeňu, k tkaňu ha pjedjeňu djomó, hatj napoledku hijcje k dobromu kónczej pola wilkoho parnika zastaňemó. Tón jo tak wilki ha tak wele sam zkutkuje, kaj dwaj druhaj hatj dotal we němskim kraju djěwanaj. Wón jo wot jenoho

wěstoho Hartmanna we Chemniczé twařené ha hijon na bajersku jeleznicu pjedaté. Pój, nětko sé wschitko widjaw, nětko něhdje na piwo póńdjemoj. Pohladaj na tjasnik, kak dowho smoj hromadje wokowo khodjiwoj? Pjez tsi hodjiné ha chczéw sebi wschitko na drobne wobhladacj ha rozpowedacj dacj, dha dérbjaw czéwo tédjen kójdé djeń tsi hodjiné do pjemósnoho wukwada hicj, předé, hatj bó kójdu mawu wěczku jenoj zawidjaw.

Joli so cji moje wopisańo lubiwo ńejo, dha mi to djerj k dobrocji, ja sém je tebi k luboscji tjiniw, joli pak so cji zpodobawo, dha so hotuj, zo móhw za dwě lěcji sobu do Londona jěcj, pjetoj tam budje 1852 hijcje wele wětschi ha řenischi pjemósné wukwad k wohladańu, na kotrémj budja tjwojetje djéwa z czéwoje Ewropiskeje, haj z Ameriki ha z Aziskeje zhromadjene. K. Jentj.

Swowanske narodne waschńa.

(Dalewedjeńo.)

Předé hatj so radoscjiwi kwasařo toho nadjija, khowa so swóntjko za módrémi horami, smérki rozpjěstreju swoje cjémne kjidwa nade wsu — ha brajka krotji bez nich, zo bó wschitkim k wobedu kazaw. Bórzé pjindje tej ńewescjiné nan ha napomina rozweseleněch, zo bóchu dléje so ńekomdjili — wscho so wo wesowóch tjródach k wobedu cjéri. Předé pak hijcjen kójdé domoj poskotji, zo bó so zasé pjewoblek, ha z nojom ha widlitjkami so wobstaraw. Toho dla běhańo hijcjen dowho traje, předé hatj wschitczé, wosobńe mujowe z kortjmé so wudobédu ha wokowo blidow so zesédaja.

Ńewesta séńe so do najdalschoho kucjika wot duri. Dokelj tam ruńe dwě wawczé romadu storkatej, réka „na dwěmaj wawomaj sedjecj" tak wele hako „ńewesta bócj." Z jeneje stroné séńe so k ńej nawojeńa, z druheje drujba z drujitjku, potom zas mwodjencz z drujitjku, ha tak dale, hejzo menujczé waczé drujitjkow jo; druzé hoscjo zesédaju so, kaj so jim lubi. Jenoj na to so lada, zo blijschi pjecjeljo za ńewescjiném blidom sedjecj mója, dokelj jo tute blido hako najprěnsche tjescjene, ha pjindjeli jtó czuzé widjané na kwas, bóstańe za nim swoje město.

Kwasni hoscjo wesela so — herczé raja — jadén djiw, zo jo to husto tajka hara, tajki howk wó jstwe, zo jane swowo zrozemicj ńejo. Dokelj, tu su wschitczé hoscjo w jenej stwě romadje, nicz kaj pola nas po czéwém twařeńu, hoscji pak jo wokowo sta, habó měne. Nětko stupi brajka do duri ha řekńe k zromadjeném:

Ludjo stojiczé tu wschitczé,
Kaj mawi, tak wilczé,
Na nas kedjbu dawajcje,
Ha k blidam nas pjipujcje,
Zo bóchmó móhli pjestupicj,
Ha hoscjom pěkńe poswujicj,
Zo bóchu bóli wesowi
Wo wutrobnej radoscji.

Na to wón spěschńe do kuchńe wotběhńe po poliwku (zopu) ha ńese ju na ńewescjine blido, na wschě druhe blida noscha sotré, bratsja ha znacji ńewesté.

Déj jo brajka poliwku na blido stajiw pótjńe wón: „Wajeni kńeja, tjescjeni mwodjenczowe, nadobne kńejné, ha wschitczé tu pjitomni lubi hoscjo! Nan ha macj, ńewesta ha nawojeńa was pjecjelńe ha luboscjiwe powitaju do toholej domu, ha djakuja so wam lubozńe, zo scje so za nich ńehańbowali, ha djensischi wajné djeń z waschej pjitomnoscju potjescjili. Za tulej jim wopokazanu luboscj chczedja so woni zasé ze wschěm dobrém wotmenicj, wosobńe pak na podobne waschńo zarunacj, hejzoli jtó z pjitomnéch kwas hotu-

wacj budje. Tokelj pak dobrocjiwé Bóh tón kńez z hódnémi darami jédje ha picja jich wobdariw jo, kotrej wam nétko prédkpowojicj chczedja, pjeju wam ja w jich mńeńe, zo bójcje wscho wo bohabojoscji wesele wujiwali. Předé pak hatj so to stańe, jo pjiswuschne ha kjescjijanske waschńo, Bohu tomu kńezej tjescj ha khwawu dawacj, ha joho wutrobńe wo pojohnwańo prosécj."

Tu wschitczé hoscjo postanu, kójdé zcjehńe sebi kwobuk habó tjepitjku, brajka jtjini kjij ha wotspéwa wótse pacjeře kaj so hewak pjed jédju spéwaja.

Po modlitwe zapotjńe so hoscjina, kij husto pjez pow noczé traje. Wsché jédje, kij so jena po druhej na blido noscha, pomenwacj, bó cjejka wécz bówa, wosebe déj jo hospodar kwasnoho domu zamojité. Jeni pak zawéscji ńebrachwe: howaze mńaso z krénom, róch z popranczom, mwodę proso z jabwukami napełńene, skopacza petjeń z kawom, mlóczé jahwé z mńedom, kokosch w nudlach, swińacza petjeń ze swódkej jujku, schénka, petjene husé, tékanczé ha pampuchi (kij tu „homole" rékaja). Hatj ruńej wot kójdeje jédje wilke powne jklé so pjinésu, da tola pjeczé nitjo wósche ńewostańe, dokelj so zbótki khudomu ludej rozdawaja, habó so domoj pósczelu. Wosebe stańe so to pji petjeni, zo bóchu tej doma wostajeni néjto wot hoscjiné wujili. Jedén hóltjecz béha za druhim, jena holtjka za druhej, taleře powne jédje noscho, zo bóchu tjim khétsischo zasé pjischli ha tjim wacjé wot hoscji dóstali, sami pak so jim dowěřenoho jédwa ani ńedótknu, hale je swédomicje na pjikazaném méscje wotedaja.

Brajka, hatj ruńej z poswujeńom wele djéwacj ma, bez tém tola lada, kak bó hoscji zawéseliw. Déj pak ze wschitkej swojej próczu ńewestu zawéselicj ńemóje, kotraj stajńe k zemi ladajo na to ńekedjbuje, jtoj wón zapotjńe ha zrudńe zdéchuje, napomina wón wokowo ńeje sedjacze drujitjki k wesowoscji, zo bóchu tej ńewestu zawéselili z témilej swowami:

Tjesne drujitjki, bódjcje wesowe
Ha ńesedjcje tak zrudniwe,
Rozwéselcje jena druhu.
Wosebe tjesnu ńewestu,
Zo nam tu stajńe ńepwatje,
Hale so wutrobńe zasméje,
Zo mandjelstwo ńebó jarwawa,
Kij jo sej sama jadawa. —
Pozdjischo ńech so stara nawojeńa,
Zo bó jomu wacjé ńepwakawa!
(Pjichodńe dale.)

Z Protéki.

M. H. Nicz jenoj wutjeni ludjo, hale samo nimale kójdé burski hospodar djerji sebi protéku. Wón dře tam wele wo ńej zrozemi, kaj na pj. méscjne dné (djéwawe ha swate dné), zkhadjeńo ha khowańo swóncza, tjas woteberańa ha pjiberańa méscja, postawené tjas ha mésto hermankow h. t. d. Wósche toho so pak hijcje wo kójdej protéczé wele znamńejkow ha pomenuwańow namaka, kotrej dře nékotréjkulij wobsedjeř protéki pak czéle ńerozemi, pak tola nicz jasńe ha dozpowńe doscj.

Ja sém sebi toho dla prédkwzaw, druhdé nékotre téch najwajnischich pomenuwańow w protéczé wo naschej Jutnitjczé trochu wukwascj.

Déj mó budéschinsku (habó tej jenu druhu) protéku do rukow wozmemó, tak widjimó na tsecjej strońe bez druhimi pomenuwańami tej jene, kotrej réka: der Sonnen-Cirkel, to jo: „swóntjné béh"; ha ja chczu sebi tónkrócj dowolicj, wot tohosamoho ńékotre swowtjka prajicj.

Kaj jo znajomne, tak ma nasche bérgarske swóntjne léto, kaj je nimale pjeczé mamó, 365

dnow, habó 52 tédjeňow ha jedén djeň. Déj jo potajkim k pj. nowe léto habó 1. djeň wulkoho rójka jene léto póndjelu bów, ňemóje na druhe léto wacjé póndjelu bócj, hale hakle wutoru, dokelj ma kójde léto 52 tédjeňow ha hijcjc jedén djeň. Dé pak bó telej bérgarske léto stajňe jenej ruňe 365 dnow wobdjerjawo, tak bó po sédémich létach tónsamó djenski litjbnik (Datum) z témsamém tédjeňskim dňom pjez czéwe léto zasé romadu padnéw, k pj. nowe léto, kotrej bé junu póndjelu, bó ruňe za 7 lét (t. j. na woséme léto) zasé póndjelu bówo; ha tónlej tjas habó rénk (Ciklus) wot 7 lét bó potajkim jara jednaré (einfach) swóntjné béh bów. Tola, déj so wecz tjiscje na drobne wupóta, tu ma nasche léto po prawém 365 dnow ha k tomu hijcje 6 hodjinow. Tute 6 hodjinow so tomu řecz romadja, ha wutjiňa za kójde 4 léta za sobu hijon czéwé djeň; toho dla jo tej kójde jtwórte léto tak ňenowane pjestupne léto (Schaltjahr), kotrej ma 366 dňow. Ha po tajkimle pjestupném lécje padňe nowe léto (1. djeň w. rójka) nicz jedén, hale dwaj dnaj dale; jo k pj. nowe léto w pjestupném lécje jtwórtk bówo, dha budje w rjichodném lécje hakle sobotu. Na tajke waschňo tjiňa pjestupne léta wo tutej wéczé mawo zamóleňo, ha su wina, zo kójde 7 lét, kaj bó to hewak bówo, tesame djeňske litjbniki z témisamémi tédjenskimi dnami romadu ňepadaja. Jtój tu wécz dale wupótuje, tón wunamka, zo so hakle za jtérikrócj sédém t. j. za 28 lét wsché djeňske litjbniki tjiscje z témisamémi tédjeňskimi dnami kójdé raz ha tjas zasé romadu namakaja. (Djenjnischi djeňski litjbnik — 22 jun. — jo potajkim tej pjed 28 létami t. j. 1822 zawéscji na sobotu padnéw, ha św. Jana jo tej tedom zawéscji póndjelu bówo.) Ha tutón tjas wot 28 lét ňenuje so swóntjné béh, dokelj wot swóncza ha joho bějeňa wotwisuje. Z naschim kjesczijanskim tjasa litjeňom jo swóntjné béh na scjéhowacze waschňo zaplecjené. Te léto, wo kotrémj so Krístus narodji, ha wot kotrohoj sem mó tjas litjimó, te léto bé djewate tedomschoho swóntjnoho béha, jtoj mamó sebi deře mérkwacj. (Ruňe z Krístußowém narodom so potajkim jadén nowé swóntjné béh ňezapotjňesche, hale wósém lét swóntjnoho béha bé hijon nimo.) Déj so nétk prascha, kak wele swóntjnéch béhow jo wot Krístusa hatj dotal bówo, ha wo kotrém lécje nétk bějaczoho swóntjnoh béha so mó létsa namakamó, tak dóstaňemó mó po tém předé prajeném scjéhuwacze prawidwo (Regel): pjilitj k létnej litjbe (Jahreszahl, létsa 1850) 9, ha djél tónlej zeberk (Summe, 1859) pjez 28, tak dóstaňesch wo tém wudjélku (Quotient) litjbu téch wotbějaněch swóntjnéch béhow; tón wostawk (Rest = to, jtoj wósche wostaňe) da nam pak léto nétschoho béha. Newostaňe jadén wostawk, tak jo swóntjné béh 28. Za léto 1850 ma so to potajkim taklej: 1850 ha 9 jo 1859. Talej litjba 1859 pjez 28 djélena da nam 66 ha wostawk (Rest) jo 11, | 28:1859 = 66, to

```
168
----
 179
 168
----
  11
```

réka: wot Krístusa jo hatj dotal 66 swóntjnéch béhow nimo, ha 1850 jo 11. léto 67. swótjnoho béha habó bóle z krótka wuprajene: za léto 1850 jo swóntjné béh **11**, kaj budjecje je tej wo swojich protékach widjecj. —

Liduščy.

(Z čěskjeho wot Jablonskjeho)

Pówjez mi, o rajskje dźěćo!
Štó ći dał to ćěłko njeżne,
Štó tu dušu njewiny?
Štó ći dał tej świżnej łohćaj,
Kaž dwě běłej křidlešcy?

Pówjez mi, o rajskje dźěćo!
Štó ći wóćcy hołbikowej,
Štó ći hłós dał syłojka?

Wutrobje stó darił twojej
Tutej křidlje horjeła?

Pówjez mi to, rajskje dźěćo?
Hdźje te dary rozdawaja?
Chcu tež ja tam pućować.
Ty pak mje, hač naspjet přindu,
Budźeš dyrbjeć lubować!

Luboměr.

Zběrki.

Wo starej Bramborskej jo so na 2. jun. wo měsćje Mewe jawosne ńezbožo stawo. Mewe lejži pola wulkeje rěki Wiswo (Weichsel) ha po starém waschńu zromadźi so tež lětsa tu sobotu bez božim cjěwom mnohoscj pobožnéch wěriwéch z dalokeje wokownoscje, zo bóchu z duchownémi ha z kjižemi do toho 10 mil wotlejžanoho Maria Lonk pola Neumark schli. Proczesija so z cźérkwe swatotjńe pjez město k wodje pźiblížuwasche ha chczésche so pźewescj dacj. Da wuswóschachu wulke téschne wowańo; ha lej, wulki tjówm, na kotrémž běchu so khwilu přede nékotsi pźewezli, podmuri ha wacz hatj 120 tjwojekow, kiž so na nim namakachu, sobu. Ztó móže wopisacj, zto mó zatjuchmó. Wscha mójna pomocz so sta, hale nicz wacz hatj 50 bó jich sinercji wutorńenéch, wschitcźe druźe bóchu zubeni; na 50 cjěwew smó jich hatj dotal z wodé wucjahnéli.

Nawěźki.

Cźisami, kiž běchu hatj dotal sobustawé khrósźanskoho towarstwa, chczéli so jutse, hako ńedźelu 23. jun. popowdńu wo Lejńe zromadźicz, dźejž dalsche wozjewéńa ha wobzankńeńa so stacz budźa.

Mróš, pźedséda.

Te stawé smětźketźanskoho ratarskoho towarstwa, kotrež su sebi z koscźow towtźenu muku (Knochenmehl) zamojeli, pźeproschu z tutém zo bóchu k dalschomu rozrětźowańu wot toho so 24. jun. popowdńu źtěřoch w Schmětźkeczé zromadźili.

Wiezand,
pźedséda towarstwa.

— Na Jana jako 24. junija budźa so po popownischich kemschach waltźki ha swańo za hotowe pěnezé na pźesadźowańo pźedawacz. Tajczé, kiž bóchu kupowacz chczéli, ńech so w kortźńe w Dobroschiczach pola Neswatźidwa w prawém tźasu zhromadźa ha móża sebi tež waltźki ha swańo předé wobhladacz.

Janej B. a Mikławšej H. Kak dha bó bóło, hdyž bóštaj Wój Waju lětušu podróhu do Lipska a t. d. złožiłoj? Tam bóštaj też Serbow nadejšłoj, a bóchmó móhli potom hromadźje do Hallje na Giebichenstein jěć a stare mjezy Serbowstwa horjepytać. Też móhli sebi rozpómnić, kak bó so najlěpje titel k Tydź. Nowinam zandźeneho lěta wuskutkować dał. Wo wotmolwenje prosy

Waju přećel w Lipsku.

18. jun. 1850.
W B[illegible]cach

B. I. P. K.

Zandźenu Sobotu Źita w Budéschińe pwaczachu:

Kórcz	Woscha		Ruscha		Sredźna		Kórcz	Woscha		Ruscha		Sredźna	
	Pwaczizna.							Pwaczizna.					
	tl.	nsl.	tl.	nsl.	tl.	nsl.		tl.	nsl.	tl.	nsl.	tl.	nsl.
Rozka	2	7½	2	2	2	5	Woka	2	15	2	10	2	12½
Pźeńcza	4	7½	3	25	4	2½	Jahwé	4	22½	4	17½	4	20
Jecźmeń	1	22½	1	17½	1	20	Heduschka	2	20	2	10	2	17½
Wows	1	10	1	5	1	7½	Běrné	—	20	—	15	—	17½
Róch	2	15	2	10	2	12½	K. butré	—	10½	—	8½	—	9½

Cźischcjane pola K. B. Hiki.

Tžiswo 26. 29. dżen junija. Lětnik 3.

Jutnitzka.

Wudawařej
Jakub Kućank ha Michał Cyž.

Swětne podawki.

Z Rakuskeje. Khejžor jo wschěm wojerskim wóschim, kotřij swoju wojerku swužbu přede wottedali ha potém haklej wo wójsku wuherskich zběžkařow swužili, pži revoluczijі so wobdžělili ha toho dla do cjezkeje žtrafé panéli běchu, wobnadžiw, jim wschitko zpuschcžiw, wotwzate zamoženo zafé wrócžiw. 55 jich jo, kotréchž telej smělne swowo třechi. Wulka jo wesowoscj těch, kij běchu k 20 lětnomu sejdženu wotsudjeni. — Tež jedén brat znatoho Görgea jo bez nimi. —

Wet lonscheje zromadžizné rakuskich cžérkwinskich wěrchow postajené wuberk jo z nowa zafé do Wina pžikhadžaw. Wesobna wina tuteje zromadžizné ha pjedmet rozrětžuwana su tónkrótž nalejnoscje schulow. Bóh daj, zo bóchu tež lětusche wuradžena tak zbožomne wupanéli kaj lonsche!

Hara ha ńepokoj wot khejžora dowoleneje cžérkwinskeje swobodě dla, jenoj wot nékotréch nowinow do luda wuńesejej, staj so zkoro cžéle zhubiwoj. Kéždé, kij so trochu za tém wobhońa, dérbi wuznacj, zo jo to po prawdže. —

Agramske narodne nowiné pisaja wot zběžka turkowskich swowanow wo Bosniskej, zo su jo na 300 wosadow zběnéli, kotréchž wójsko jo 40,000 muži sélne. Woni su z nowa zafé mésto z menom Belgradtžicz pjedobóli. Jich zběžk ńejo pjecžiwo turk. khejžorej, (na ńoho su welewaczé deputacziju wotpósłwali, zo bóchu swoje nalejnoscje zkherscho zařadwali) hatž welewaczé pjecžiwo tur. wóschnoscži wo kraju, kotraž kjescžijanskim podanam wschu mójnu kjiwdu tžini. — Wo Agramne samém so wschitko k tjestjownomu powitanu bana Jelatžicza pžihotuwe. Deputaczija jomu napjecjo dżo, zo bó joho wo mene czéwoho kraja postrowiwa. Wón za nas jara wajne wěczé sobupjiněse, menujczé nasche nowo krajne prawidwa. Kaj réka, dowola tesamo naschom narodej wele prawow, kij běchu jomu dowhe, dowhe léta wzate. Wo wojerskim nastupanu budje nétk wsché mezne wojerstwo (Grenzmilitär) pod Banom stacj, žtoj jo za nas jara wajna wěcz.

Z Prahi 22. jun. Tjencz pžipowdnu pžijédje cžéle melcjo ha neznaté kardinal ha wěrch Schwarczenberg, nasch nowé arcze-biskop. Wón so nikomu newozjewi; poda so welewaczé neznaté ha wo swétnej drascje do tachantskej cžérkwe, dzejž chcžésche wescji tak prawe sam za so swoje přene pacjeře spěwacj. Pozdžischo haklej bě joho pžikhad znajowné ha wón tjescjowne powitané. —

Kolera jo wot meje sem 115 wsow wopotwawa ha 83 téchsaméch hižcjen ňewopuschcjiwa.

Z Bramborskeje. Nascha cjižcjerska swobodnoscj so dale bóle zhubi. Krajném wóschnoscjam jo do rukow date, wěstém, jim ňezpodobném nowinam wotpóswaňo pjez kralowske posté zakazacj. To pak jo tak ňwele hako zakazňa cjižcjeňa samoho, dokelj nimale jana nowina budje so bez wotpóswaňa z póstami zdjerjecj mócz.

Wele pak so zasé póweda, zo jo so bramb. kral nakazaw, ha chcze kóncz tjinicj wětjnej pjekoré wo němczach, pjez to, zo so z Rakuskej zjedna. Nowiné tej hižon listé znaja, kotrej jo na rak. khejjora póswaw, wo kotréchj wón wscho mójne slubi. (?)

Zastupnik Bramborskeje wo Jandjelskej, z Bunsen, jo tam hórke wěcjé nazhoniw. Wón khodjesche husto do sejmowné, kaj so to zastupěram czuzéch mócznarstwow swuscha. Dokelj pak janu wosebnitu trůbinu ňemésche ha z jandjelskej aristokracziju deře znaté jo, poda so wón ze jonsimi wósokich jandjelstich zapóswanczow (Lordś) na jenu ha tusamsnu. Hatj pak to jedén wot deleka widji, póswa wón ňeleczo k ňomu, zo bó pjichodňe tola ňaczé tam ňekhodjiw. Bunsen pak tam tola zasé djo, ha duj dha tón jandjelsti zapóswancz so zjawňe wo komoře zběné, porukwasche z wótrémi swowami ňepotjink bram. zastupěra ha poruczi zkóntjňe swujownikam: djicje hoře ha wupokazajcje joho won! jtoj tej so zmolom sta. To jo wulka haňba kaj za ňoho tak tej za Bramborsku, kotruj wón zastupuwe. Jandjelski minister, pola kotrohoj so Bunsen wobcjejuwasche, jo joho ze zkórjbu wotpokazaw ha ňemóje jomu pomhacj, dokelj ma wopaki.

Ze Zolercza. Hatj dotal dérbesche nascha podjanska wosada z bojimi swujbami sebi jara hubeňe dopomhacj, hatjruňe czérkwow doscj w wěscje. Pjez miwoscjiwo daré smó nětkoj tejko naromadjili, zo smó sebi jenu zahrodu kupili, ha wo ňej budjemó czérkej twaricj, schulu ha wobdleňo za duchownoho ha wutjeřa podla. Wo naschej schuli namaka so nětk 90 djéczi. —

Z Badénskeje. Generol Wrangel, tón bramborski Windischgrácz, jo do města Mannheim pjischow, zo bó revůju na badénske wójsko djerjaw, kiž so nětk do Bramborskeje poda. Telej pjeczeňeňo, wot kotrohoj bě hižon něhdé rétz, jo so tak dlějiwo, dokelj bě so Hessen-Darmstadt wobarawa, jich pjez swój kraj cjahnécj dacj. Nětk pak jo wona do toho zwoliwa. Ale, ale! bez tém jo so badénski wójwoda zasé hinak dopowniw. Dokelj jo wón za tém pjischow, zo sebi wón, déj swoje wójsko nima, tej czéwo kňejstwo z rukow puschczi, dha jo wón nětk pjeczeňeňo badénskoho wójska do Bramborskeje zakazaw, ha Wrangel dérbi zasé sam dom cjahnécj.

Z Bramborskeje. Bramborski prénczj jo wot jandjelskeje kralowné pjeproschené, zo bó pola jeje mwodoho sénka kmót staw. Bramb. prénczj, kiž jo so 19. jun. z Petersburka dom wrócjiw, jo so zmolom na pucj do Londona podaw. — Dokelj tónsamón pola ruséńskoho khejjora za swoje bramborske stroniske wotpoladaňa nitjo wuzkutkowacj ňemójesche, chcze wón nětkoj, kaj réka, pji tutej pjileznoscji swoje zbojo wo Jandjelskej zpótacj. Ruséński khejjor pak chcze so tam hatjruňej proschené ňejo, tej podacj, zo bó jomu napjeczjo djéwaw. (Wón budje so jim pascj!)

Ze Sachsénskeje. Lipstjanska universiteta jo wobzanknéwa, zo pji z nowa powowaném sejmě zastupena bócj ňecha ha nikoho wuzwolicj ňebudje. — Tej lipstjanscjé městjanscjé radjicjeřo su pismo na krala póswali, wo kotrémj so powowaňa staroho sejma dla na krala wobcjejuwa. —

Wo Drezdjanach pak jo adresa z mnohémi podpismami kralej pjepodata, wo kotrejj jo kralej djak prawené za te wo nowschim tjasu wopokazane krute wustupwaňo.

Z Majnecza. Na św. Jakuba (25. julija) budje barlinski probst Ketteler, nasch nowé biskop, wo naschej tachanskej czérkwi biskopsku swéczjiznu dóstacz. Wón budje nékotre dné předé hijon k nam pjincz.

Ze Zardinskej. Turinski arczbiskop jo z jastwa wupuschczené. Wele jo so powedawo, ha pisawo, zo jo zardinski lud so jednomósne za nowé zakoń wuprawiw, kij stare dotalne czérkwinske prawo na ńezakonske waschńo preicz wozme. Zo tomu tak ńejo, běchmó mó dawno pzeswětseni, ńejsmó pak je zjawne prawili, dójz wěste dopokazma nimamó. Nicz jenoj wot druhich zardinskich biskopow ze swojimi duchownémi ha wot duchownéch towarstwow, hale tej wot mnohich wosadow ha czéwéch krajinow jo arcze-biskop wo jastwe wopótané ha jomu swojich stadwow najwutrobnische djělbrańo wopokazane, tej pjez mnohe adresé jo jomu za krutoscz ha swěru wo wobkhowańu czérkwinskeje swobodé ha prawa ludowé djak zjawne wuprajene. Zardinske nowiné samo někotre tajkich pzipismow ha rétzow wozjewa. Nasche nowiné z wětscha to zamelcza ha djez něhdze něchtón so napjeczo czérkwinskim wěrcham swóschecz da, to zmolom do czéwoho swěta wutrubja. Zardinski lud jo pěnezé romadziw ha jo swojomu duchownomu wěrchej jedén zwoté pastérski kij wudjewacz daw, koréj budja jomu wo krótkim swatotzne pzepodacz. Tej wo Franczowskej jo swawné czérkwinski réczeła khwalené; tej wot tam adresé pzikhadzeja ha wo blischich dńach pzindze franczowska deputaczija, kij jomu wo mene francz. luda jedén zwoté kjiz z drohimi kamenemi wobsadzené k wopomnecju joho wustatéch pzeczěhańow pzepoda.

Ze Serbow.

Z blize Města. Husto doscz so naschim gmejnam ha wosadam poruk tzini, zo maja na kójdém pucznika, kjizika, wowtarku a. t. d. jenoj němske napisma; ha to stańe so jim najbóle tzisce prawe. Kak smeschna wěcz ńejo to, kójdé mawó kjizik na kerchowe jenoj z němskimi swowami ha róntzkami popisacz! Budze snadz dé zadén Němcz nasche kerchowó wopótwacz ha tam téch Serbow wopomńecz, kij tam wotpotzuja? Habó ńeńdu rjane serbske róntzka tém, kij tam na nasche kerchowó pzindu, bóle k wutrobe, hatz někajke hubene, zkazene habo tola za Serba nicz doscz zrozemliwo němske versche? Kak ńesprawna wěcz ńejo to, na kójdé pucznik, na kójdu taféltzku jenoj němske mena ha napominańa napisacz! Jo dha kójdé Serb z kójdém pucznikom pzez czéwu Wuzjiczu znaté? Nejsu husto němske mena naschich wsow tzisce hinajsche hatz serbske? Kak ńepzistejacza wěcz ńejo to, wo czérkwi, w kotrejz so czéwo lěto jenoj serbski spěwa ha přěduje, wschelake němske napisma mécz! Nebóchu zrozemliwo mócznе swowa teje rétze, w kotrejz smó wot swojeje maczeře „wotcze nasch" spěwacz wuknéli, sélnischo na naschu wutrobu skutkowali ha ju hnuli? Ha bórne febi serbski bur hewak wschudzom z němskej rétzu wobstacz wěriw, k wěrnej, nutérnej pobožnoscji jomu tasama tola ńedosaha; tu jo jomu wo spěwe ha pacjeřach, wo zpojedném stole ha z klětki matzerska rétz jenitzczé zpomozna, nuzne trěbna, jolizo chcze ze swojeje bohuswużownoscje prawó wużitk mécz. To so wé, tajkim, kotsiz do wawki stupiwschi swojomu susodej „gun Morgn" místo „bódz khwalené Jězus Kréstus" praja, tajkim jo khětre wscho jene, hatz maja němske habó serbske pacjeřacze knihe, tém traz bó tej praje ha drudé ruńej tak wużitne bówo débóchu sebi bóhwě kajke druhe nicz pacjeřacze, nicz serbske ha tej nicz němske knihe do czérkwe sobuwzali. Tajkehlej ha tohoruńa mósle mějach djens, hatz so zasé na to dopomnich, ztoz sém wondawno widjaw. Menujczé zańdjenu póndjelu běch w Radwořu ha pohladach tam tej do czérkwe. Tu wuhladach z we,

ſowoſczu na kletczé tſi ṙane ſerbſke napiſma, kotrej bèchu telej. „Déj joho Wós ſwóſchicze, ṅezawerdjcze waſche Wutrobó" — to bè piſane na boku klètki. „Pójcze ſchitczé kemṅe, kij wobcjeżeni ſcje; ja czu was woſſchewicj" — to bè prédku. „Zbóżni ſu cji, kij te Swowo Boże ſwóſcha ha je zakhowaju" — to bè z druhoh boka klètki. To ſu wéſcji kraſne ſwowa. Woſebe jo tej radworſka woſada, ztoj kemſchacze ſpèwaṅo naſtupa, k pokhwaleṅu. Wona dzerji ſo wo najlèpſchim ṙedje krucje k wulkim ſpèwarſkim, kotrej ſu wot jich ṅeduſchoh wubernoh ha ſwawnoh faraṙa Wawdé wudate. Tola Radwortjeṅo ṅejſu jenoj w czérkwi, woni ſu tej zwonka ṅeje wo druhich należnoſczach, kaj ſo zda, dobri Serbja. Netrebawſchi bó bówo, zaſé na to zpomnicj, ztoj ṅedawno wo jich ſerbſkich kcjeṅſkich liſtach w Jutnicjczé ſtejeſche; ja chczu nèżto druhe podótknécj. Hatj z czérkwe z wutjeṙom na ſchulu pjindjech, wiſaſche tam khèji khètra tjorna tafla ze ſerbſkim piſmom. Na moje wopraſcheṅo bó mi prajene, zo ſo tudé wſchelake wozjeweṅa, — hako pjedawaṅa, pjeſadjowaṅa (auktione) h. t. d. — zo ſo te pjez tak ṁenwane wuwowaṅo ṅeſtanu, kaj nèdjeżkulij drudje, hale zo ſo napiſana tafla po kemſchach na torhojczu wupéjſṅe. Ja poprawém tjitaṙow Jumijki ṅetrebaw z tém wobcjeżowacj, ztoj bé na tutej tafli napiſane. Tola ja ſém djens tjiſcje zalubowané do Radwoṙa, ha „wot tjohoj jo wutroba powna, to pojeda jazék." Radworſke poſlene wozjeweṅo, radw. nawéjk, radw. annonçe wot poſleṅeje ṅedjele bè talej: „Djencz po Néjpoṙeżbudje Trawa pjedawana, najpréde na khaſowſkich Ladach, dale lipowóm Hacje ha Bróhi wokow wutjinſkoh Hata. — Jutſe popowṅu dwèmaj pak te tſi hajowſke Hatki, ha horné ha delné Haj." M..ka, Hajṅk.

WRadwoṙu, 23. Rójownika 1840.

Nejo tajke wozjeweṅo wſchcje khwalbó hódne? Ha lejcje, tute wozjeweṅo ṅejo wot 23 junija, hale wot 23. rójownika, ha żto rójownik jo, to tam kójdé tjwojek wè, pjetoj hewak bè „junija" pjiſtajene bówo. Kak ſo w Radwoṙu z napiſmami kjijow ma, tjiſcje wéſcji prajicj ṅemóżu, dokelj wonka wo druhej czérkwi, pji kotrejj jo kerchow, ṅepoboch. Tola bè tak ſwóſchecj, kajbó ṙek, zo ze ſerbſkimi napiſmami khètre zapotjnu. Tej jich pucznikam ṅejſém tónkrócj hijcje tak prawe do wotżom pohladacj móhw, dokelj khètre po żczeżkach nutspżindżech ha każ ſo mi zda, pji cjmitjczé pretjdżéch. Tjwojek tej ſo ſtajṅe na wſcho ṅedopomni. Tola nadżiju ſo, zo tej ſebi z témi żaneje haṅbó tjinicj ṅebudża. Każ ja praju, ja ṅewém, kak ſo to ma, najſnadno maja hiżon tej nékotre ze ſerbſkimi ṁenami. Tola wo tutém dre tak daloko ṅejſu każ k pż. Nowoſlitżeṅo ha Ralbitżeṅo. Cji ſu tute dné tej na ſwój poſleni pucznik ſerbſke ṁena pjipiſali. Tak ſo mi k najṁeṅſchom zda, hatżruniż ṅewém, hatj ſém to dje ſwóſchaw, habó jo ſo mi wudjawo. Zkóntjṅe napominam was Radwortjanow, zo bóſchcje czuzomu tjwojekej woſebe Serbej, déj tam k wam pjindje, ſcho tajke wajne, ztoj tam macje, pokazali. Każ hakle wtjora zhonich, maja tej waſche zwoné ſerbſke napiſma, ha wo tém pondjelu nicz „papé" ṅepraješchcje. Tej wo waſchich kcjeṅſkich liſtach potjach tam zarétjwacj, tola jara „huj" do pokazwaṅa ṅejſcje. Nó, ṅech jo beztém dobre; na te waſchṅo mam winu bórzé zas pjincj, zo bóch napiſma zwonow ha kcjenſke liſté ha tohoruṅa wobladaw, ha pódla tej tak kus na waſche pucjniki kukném. Hladajcje ſo! doma budu wſcho zas wupówedacj.

Z Khanecz pola Wotrowa. Wutoru tédżeṅ bè pola nas zaſé kwas. Nawożeṅa bè préde dowhi tjas pola Brunowſkoh kṅeza za móṅka; duż béſche tej dójżto joho nèmſkich pżeczelow ha znatéch pjeproſchene. Hatżruniż ſebi

najpředé pomóslichmó, zo traj budja tudé Serbja trójku dozadé stajeni; dha to tola na jane waschňo tomu tak ňebé. Welewaczé dérbimó wuznacj, zo najwetscha zprawnoscj ha pjeczelnoscj bez wobémaj narodnoscjomaj kňezesche. Te němske drujki tej pilňe sobu serbski rejwachu ha spěwachu. Najbóle pak jo nas zweseliwo, zo nam tej mwodej hrabjej (grofaj) Stollberkaj na Brunowe (zadé Kamencza) tu swawnu tjescj wopokazaschtaj ha z naschej serbskej ňewestu porejwaschtaj. Zjawne wopokastwo, zo jo serbski narod tej pola rozomnéch Němczow w tjescji dzerjané.

Z Kunnersdorfa pola Kamencza. Zandjené tédjen bèchu tu pji récju nèkajkeje dzéré kruchi kamena namakane, kotrej mèjachu so po zdaczu za kalkowé kamen (Kalkstein). Dokelj chczéchmó wo tak wajnej wéczé wéstoscj mécj, bóchu wot naschoho Kňeza nédom nèkotre kruchi pomenwanoh kamena do Drezdjan ha do Freiberka póswane. Tesamo bóchu tam za tjisté kalkowé kamen zpóznate; ha tak mójemó traj so nadjecj, zo nètk kalk, kotréj dérbjachmó hatj dotal tak daloki pucj wozécj, w blískoscji dóstanemó. Sakskénske ministerstwo jo hijon wulki ňeboz póswawo, zo bó so pjepótawo, kak hwuboko tuta kamenina ziwa dzo.

Z Malbitz. Ja ňekomdju so, wam tu wesowu pówescj zjewicj, zo bóchu w zandjenem tédjenu tej na nasch posleni němski pucznik serbske mena napisane, ha zo maju nètk potajkim wschitke nasche pucznikí nicz jenoz němske, hale tej serbske napisma!

§ Z Khotjine. Nascha stara schula mèjesche hijo pjed wele lètami wschelake brachi ha bè nètk na posledku nimale dodjerjawa. Duj widjachmó tej, zo nam nitjo druhe do rukow ňehlada, hatj twarenó czéle noweje schule. Tola wschelakich zadjéwkow dla bó tolej lèto wot lèta wotstorkuwane. Nètk na wschém posledku hijcje bèchmó schulu skoro czéle zhubili, dokelj chczéchu ju Hóskowtjeno radé wo swojej wsé twarenu mécj. Tola wóschnoscj jo wusudjiwa, zo ma so nowa schula zasé w Khotjine twaricj.

Stara schula bó tohodla ňedawno wottorhana, ha budje so nètk bórzé nowa, — wetscha ha reňscha — schula twaricj zapotjecj. Daj Bóh zbozo! — Prawe reňe bó bówo, dé bóchu potom wósche khéjnéch duri tej pjistojne serbske napismo napisacj dali, kaj je k pj. w Schczencze na schuli maju! — Kň. wutjer Schowta nètk bez tém djéczi pola Schowtjicz na rejwaczej hujbi wutji.

Swowanske narodne waschňa.

(Dalewedjeno.)

Tu zapotjnu drujki herczam so wobrocjo spěwacj:
Rajcje mi herczé, rajcje wesele,
Dójj sedju pji macjerném blidji
Déj tu sédacj ňebudu,
Wesowa wacj ňebudu
Potom tej na was zrudna zabudu.

* * *

Rajcje mi herczé, zo miňe so tjas,
Swobodne dné wschak so ňewrócja zas

Herczé tu raja, jtoj drujitjki spěwaja, kaj tej, déj so ňewescje habo nawojeni pjipija; wschelake narodne pésňe so nètko spěwaja, ha kójdé po mójnoscji z wesowémi jortami powschitkomnu radoscj powóschicj póta. Tak déj mlóczéjahwé na blido pjindu, duje jedén druhomu do nich, zo bó je wustudjiw, habo zastortji sufodowé nój ha widlitjki do nich, ha toho ruňa. Tej dawaja horcje mlóczéjahwé dó jstwé stupaczém proscheřam, zo bóchu sebi rucjé spalili. Tu so ňemójju wobrucj na jenoho hóltjka spomnicj, kotromuj nèchtón z kwasnéch hoscji, kij joho zjebacj chczésche, wařacje mlóczéjahwé do horjcje da. Hóltjecz je z jeneje ruki do druheje pujcjesche ha wobrocjesche, stajňe so djakujo: „Zapwacj Bóh tón kňez — zapwacj Bóh tón kňez.“ Déj palaczeje horczoté dla to dlèhe wacjé wutracj ňemójesche, cjisné

jahwé kwasarej zasé na taleř ha zawowa: „Tjert ňech je djerji!“ jtoj pola wschitkich pjitomnéch wulke směchi zbudji. Tak khětsé hatj jahwé na blidje su, pjindje k kójdom blidej tón, kij hořenosé, z měschawku w ruczé, na kotrejj jahwé z popranczom posépane, ha z rózénkami posadjane su, ha staji tusamu do sredj blida, pji tjimj brajka řekňe: „Hola, hola! wajeni kňeja, tjesni mwodjenczé, nadobne kňeňe ha lubozne kňjné! do wuheňa mucha padwa, wschitke sazé sobu rabwa ha kucharki jo czéle womazawa. Tak tesame k wam pjindu z wutrobnej prostwu, zo bójcje so lubo k nim nakwonili, ha mawó dar jim poskiczili, zo bóchu sebi mohli módwo kupicj ha so řeňe wumócj ha z tjesnémi hoscjemi do kortjmé hicj.“ Tu kójdé po woli ha luboscji nékajki peňez do jahwow w měschawczé téňe, měschawki so zasé wotňesu, ha na blido pjindje zémna petjeň. Tasama so do tak wele kruchow rozdjéli, kaj jo hoscji za blidom, zo bó kójdé swój kruch sobu domoj wzacj móhw.

Bez tém hatj so petjeň kraje, pótjňe brajka znowa rétjecj: „Tjescjeni ha nadobni kwasni hoscjo, tule tej dwaj nowoj mandjelskej mójetaj po bojej woli — budjetajli so lubowacj — předé hatj so lětko miňe, sénka habo djowtjitjku kolebacj. Dokelj pak mějeschtaj za wschelake druhe k kwasej potrébne wéczé pschemnoho wudawkow, zwajitaj so wenaj wschéch tjescjenéch hoscji wo mawu pomocz na kolebku, na powijak, ha na pelchi prosécj. Tjesné nawojeňa chcze préni sam jtoj jom mójno jo, darowacj, ha powoji tohodla na tónlej taleř préni řané twerdé toleř“ Tu so na kójde blido béwé taleř postaji, na kotréj kójdé z hoscji swoju pomocz k kolebczé ha powijakej powoji. Drujki bez tém spěwaja:

Spinkaj, spinkaj mój sénatjko,
Spinkaj mój drohi jandjelko
Tebe sém sej wuzwoliwa,
Bóch so z tobu zwěseliwa,
Moja wutroba
Tebe lubo ma.

Hdéj jo kójdé swój pjinojk wotedaw, so taleře wotňesu ha na blido pjindu jawosne romadé wilkich ha mawóch tékanzow, kotrej so tej bez hoscji rozdjéla. Na to staji so na kójde blido wilka jkla, powna tjisteje wodé, brajka pak hoscji napomina, zo bóchu sebi ruczé wumóli:

Wósoczé wajenéch hoscji
Proschu wo wschej luboscji,
Déj scje pji témlej blidje
So zwěselili dobreje jédje,
Ha po woli so napili:
Zo bójcje sej nětk ruczé wumóli
Wo swěwej tjistej wodje.
To ňebudje wam k jkodje,
To budje swujicj k strowoscji,
Kaj stare waschňo wutji.
Mó waschi swujownikojo,
Wscho dobre wam popjejo,
Žadamé to wutrobňe:
Zo swujbé nasche zromadne
Pjijeli bójcje pjecjelňe,
Ha k wopokazmu spokojnoscje,
Darniwe nam podali
Kójdé dwaj habo tsi peňejki.
Ha cjisnéli je tulej do wodjitjki.
Wosebe tjesne drujitjki;
Dokelj jich řane ruczé
Mócja potrebuja wacjé,
Zo bóchu řane snéhbéwe
Mwodjenczam so lubiwe.
Déj dja wschitczé wumócji,
Nowa so radoscj wozjewi,
Po hoscjinach khodjicj budjemó,
Zo sej hoscji wesowéch zdjerjimo
Wó herczé pěňe kedjbujcze,
Ha „na horu“ nam zarajcze.

(Déj so pjipisja herczé kójdé kwcj zapiskaja, jtoj tu „na horu“ piskacj réka.) Herczé ňedadja so

pohońecz, husler rabńe huslitzki, ha dudak dudki, ha woboj dwaj zapiskataj, zo hoscjom wutroba raje.

Zbérki.

☞ Bohaté pěńeznik tzitasche wo nowinach, zo jo néchtón krepki wunamkaw, kotrej do hata liňene krasne ztuki, ha wuhoré (Ale) pwodza. Tute krepki pwacza jenoj 2 louidoraj ha wunamkar chcze za ńe zapwaczene pěńezé zasé wróczicz, joli trepki pwódne doscz ńejsu. Bohaté, jedén kóczi tzwojek, kotréj za krasnémi wuhoremi mnohe slěné pózerasche ha z wěsowoscżu sélzé pózerasche, nima nitzo nuznischo tzinicz, hatz 2 louidoraj wzacz, wotpóswacz ha sebi krepki za to wuprosécz. — Po néfotréch dňach pak dóstańe wón swoje pěńezé ha pódla zczéhuwaczé list, kiz joho mawo ńestrozi: „mi jo jara zel, zo Waschej wósokoscżi poslubené srédk k pwodzeňu wuhorow pzipóswacz ńemózu, dokelz czéwa wécz nitzo ńejo hatz zort. Ja sém mienujczé z nékotrémi pzeczelami tu wettu ztzinim: zo móze jedén te najwupische ha najbwaznische czischczecz, pzeczé budze wosowa namkacz kiz je wéri. — Ja sém wettu dobow, dokelz wascha wósokoscz sczje hizon sérém ha dwaczété h. t. d.

* Wo Parizu namaka so jedén 120 lét staré franczowski wojak, rodzené Polaka, z mienom Kolombeczki. Wón bó pzi zapotzatku kńezerstwa krala Ludwiga rodzené, bé pzi wójnach napzeczo Bedrichej Wilkomu. Pzi padej Napoleona ha pzestacza francz. khejzorstwa bé wón 90 lét staré. Dzesacz krótz jo so wón wo Franczowskej waschńo kńezerstwa pzemenicz widzaw ha zane ńejo lud zpokojiwo, hatzruńe bó kózde z wulkej khwalbu powitane ha za zbóżnotzinacze wuwowane. —

O Na 25. mieje bó pola mésta Vinczens ńedaloko Pariza jene wazne nowo wunamkańo zpótuwane. Jedén francz. podwózk (Unteroffizier) jo mienujczé granadé wudzéwaw, z kotrémiz so za barrikadami zkhowani ńepzeczeljo deře trechicz, lochczé wottehnacz ha wuprózńena barrikada wobsadzicz hodzi. Wo léju bó jena barrikada natwařena, 20 swomanéch muzi zadé ńej; pręńa granada trechi jich 7 — 8. Swomane muze bóchu nétk khéczé pzestajene. Tola trechi jich druha ha tsejcza granada 17 — Tute pręńe zpótuwańo dopokaje, zo móza 12 tajkich granadow najsélnischo wobsadzenu barrikadu wo krótkim tzasu pzedobócz. — Tónsamón podwózk jo tez jenu barrikadu wunamkaw, kiz ma 4 koleja ha so wotwescz hodzi, dzeiz chcze ju jedén mécz; zadé kotreiz móza wojaczé czéle bez stracha swoje straschne tsélbu nastajecz, bez tém hatz su sami pzed ńepzeczelskim wojeńom zkitani. —

Lékarstwo. (Pzipóswane wot W... a.) Wopena truskalczow, mwode zbérane ha w khwódku suschene (nicz w swónczu) su wařene jara dobré ha strowé napow. Ruńe tak strowa jo truskalcza sama! Rano hnacz wutrobó jédzene wopokazuja so truskalczé najstrowsche. Tesamo wutzisczа krew ha zowtk ha wotpomhaja tak starém zwom khoroscżam. — Tón wulki w czéwém swécze znaté D. Linne dawa truskalczam najwetschu khwalbu ha prawi, zo zane lékarstwo napzeczo khoroscżam zíwota tak wużitne ńejo kaz wone. — Tez truskalczowa iużka jo jara zpomoczna. Tasama so taklej pzihotuwe: na pow kané wuczizczaneje iużki wozmesch tsi bétélki czokora, méschesch wschitko deře, ha dasch pow hodzíné pomawku waricz, hatz jo husta kaz férup. Wo deře zatékanéch zklenczach so nétk jara dowho kowacz hodzi. —

Pótajcze sebi ha romadzcze toho dla te strowo truskalcze — pzihotujcze sebi tajke lékarstwo wot nich ha dajcze je waschim khorém z wodu méschane picz. — Tez truskalczowo zelo romadzcze, wó budzecze je radé picz, dokelz jo lubozńe ha swótke k piczu. —

Wo létu 1773 na wschéch Swatéch swéczesche Ignaczius Krasitzki, biskop wot Ermelanda, pręńu podjansku czérkej w Barliňe. Bramborski kral Bedrich II. joho k sebi k wobedu pzeprosé. Ja ńewem z kajkim wotpoladańom wobroczi so kral pzi blidze zortliwe na

biskopa, praiwi: „kńeze! Wó ſcze ſwaté muž, — wozeze ńe tola wo waſchim pwachczu (mantelu) ſobu do ńebes!" — Wſchitko ſo ſmejeſche. Ducha powné biskop néhdém wotmoji: „mi jo jara žel, zo ſo to ńehodži, dokelž jo Waſcha majeſtoſcz mi czapcz (mantel) pzejara pzikrótžiwa." Ha wſchiczé wonémichy.

Won do pola (Berg: hinab ins Thal.)

Won do pola :,:
Žkowrontžk tam rano žno ſpéwa.
Módriſche ńebjo ſo ſmèwa
Kwétka ha lilija kczéwa
Wonka jo radoſcz ha lozt :,:

Won do pola :,:
W polu jo zaroda boza
Ranoſcze powna ha zboza
Trawnik czi poſczéwa woza
Wonka jo radoſcz ha lózt.

Wo do pola :,:
Strowiſche wétro tam duwa
Žito ha trawitžku hnuwa.
Wótžko wo weſelach pwuwa ꝛc.

Won do pola :,:
Kózdé dzeń kiwa czi znowa
Kózde ſtwelczo cze wowa
Rétžka cze wabi do dowa
Wonka jo radoſcz ha lozt.

Nawéžki.

Pzichodnu wutoru póndze proczeſija ½3 rano z Budéſchina do Rozanta. Na boſchtjanſke hoře ſo wokowni zhromadzeja, dzejž budja po krótkim préduwańu kzije wotewřene ha khérluſche zaſpéwane.

Jutſe za tédzeń, hako ńedzelu 7. julija zméje budéſke ſerbſke czérkwinſke towarſtwo zromadzinu, wetzor woſémich na ſchuli. K. k.

Našemu lubemu bratřikjej, K. Jenčej w Lipsku wuprajimy swój najwutrobniši dźak za jeho krasne wopisanje lipsčanskjeho přemysneho wukwada, prosymy jeho, zo chcył też přichodnje swoje wušikne pjero nastajeć a nam dopisma připósłać.

Redakcyja Jutnički.

Po dwanaczelétném pzebówańu w Péſkeczach prajimó pzi swojim přetjczehńeńu do Khróſczicz czéwoj péſkowſkej gmejńe ha wſchém znatem, wo wokownoſczi wutrobne „bozeme". Woſobńe zpóznajemó tez to za ſwoju winwatoſcz kńezej rittmejſtrej z Götz ha kń. réchtarej Schrébarkej w Péſkeczach za pzeczelne zarádowańo naſchich naležnoſczow tudé zjawńe wutrobné dzak wuprajicz. Zkóntžńe hizcze wſchéch wo pzeczelne wopomńeczo proſémó.

Khroſczicze, na ſw. Jana 1850.

Kralecz ſwójba.

Pzichodnu ſtedu, 3. jul. budze w Reſwatzidwe końacze ha zkotžacze hermonk.

Zandzenu Sobotu Žita w Budéſchiňe pwaczachu:

Kórcz	Woſcha		Niſcha		Średzna		Kórcz	Wóſcha		Niſcha		Średzna	
	Pwaczizna.							Pwaczizna.					
	tl.	nſl.	tl.	nſl.	tl.	nſl.		tl.	nſl.	tl.	nſl.	tl.	nſl.
Rozka	2	6	2	—	2	4	Woka	2	15	2	10	2	12½
Pzeńcza	4	5	3	22½	4	—	Jahwé	4	22	4	17½	4	20
Jeczmeń	1	22½	1	17½	1	20	Heduſchka	2	20	2	10	2	17½
Wowś	1	12½	1	7½	1	10	Bérné	—	20	—	15	—	17
Róch	2	15	2	10	2	12½	K. butré	—	10½	—	9	—	10

Czischczane pola K. B. Hiki.

Tziswo 27. 6. dzen julija. Lětnik 3.

Jutnitzka.

Wudawařej
Jakub Kućank ha Michał Cyž.

Swětne podawki.

Z Drejdjan. 27. dzeń zandjenoho měsacza děsche jedén za Pillnicz ha wokownoscj jara zrudné. Newedra, kij wósche tuteje krajiné romadu třechichu, wulinéchu tejko wodé, zo wschě rětzli, wo krótkim tjasu k rěkam pjeněnene, swoje ńezbójne jowmé wuwalichu, winiczé, pola ha wuki zapuscjichu — dróhi roztorhachu mosté ha tej njekotre khejje powalichu. Khětré kruch muře kralowskeje zahrodé jo padnéw, ha zahroda tej wele cjerpewa. Schulske djěcji z Drejdjan, kij ze swojimi wutjeřami tu pjebówachu, ha so wo jeném móne ńewedrej wukhowachu, dérbjachu smertné strach wustacj. Wosobne wes Porsdorf jo wele cjerpewa. Kralowska swójba, wo Pillniczé pjitomna, jo wschudjom ze swojej znatej smělnej ruku pomocz ha trójt wupjestřewa, někotru sélzu wottřewa ha tém, kij swoje wobodleńa zhubili, snadnu khowanku pjipokazawa.

Na 2. jul. poda so nasch kral po zeleznicze do Barlina na wopotańo bramb. krala.

Bramborska. Pjeczé zasé ha zasé su nowiné na kralowskich póstach zakazane. Jene po druhim pjestawaja wukhadjecj. Klateratatcj pak hijczen ńejo zakazané, to budje N. lubo, kij jón djerji.

Wo Schlesiskej rozé hijon zasé wód ha mór wudéricj kaj lonsche léto, djejj tejko ńezboja na telej krajiné pjindje, zo mějachu někotsi farařo pjez 300 férotkow, za kotréchj dérbjachu so staracj.

Rakuska. Sachsénski prénczz Albert pjebówe hijczen pola khejjorskej swójbé. Woni su z wětscha romadje wo khejj. hrodje Schönbrun, kij ńedaloko Wina lejji. Tej sachs. prénczefina Amalia tam jo, kaj tej toskanski wójwoda ze swojej swójbu. Prénczz Albert budje wo krótkim zasé do Budéschina pjincj. — Wón jo pjedtjorawschim do Pillnicz pjijéw.

Tjěski kraj ma na swoje 4 milioné wobodleřow jenoj ztěřoch biskopow. To jo pjamawo. Nětk jo wobzankňene, patoho biskopa postajicj. Nowé arcze-biskop ma porutjnoscj, tutu wajnu należnoscj zařaduwacj. —

Zandjené tédjeń mějesche bramb. zapóswancz na rakuskim dwoře mnohe rozrétjuwańa z ministrom Schwarczenberkom ha nowiné wupraja nadjiju, zo budje nětkoj skoro pjezczéwne němczowstwo wo Frankfurcje zastupene bócj mócz.

Jandjelska. Z Londona wot 27. jun. pisaja, zo jo jedén lieutenant wot huzarow, z menom Robert Gate, jandjelsku kralownu, wo wokomikňeňu hatj wona z hroda wójwodé z Kem.

britsch wustupi, z kijom do woblecja dériw, — ju pak jenoj lochcze raniw, dokelj be kwobuk sobu třechené. Někotre hodjiné pozdjischo jedjesche kralowna do keklerné; ha bó wot zromadjenoho luda ze zawosnej wesowoscju powitana ha narodné khérlusch k jeje tjescji wótspěwané.

Lord Palmerston, jandjelski minister wonkownéch naležnoscjow, jo wo komoře wot zapóswanczow swojej, mér ha pokoj wonkownéch krajow budjaczej ha Jandjelskej ńetjescj tjiňaczej politiki dla pjimané bow. Wscha hara, wschě ńezbojo nowischoho tjasa be na ńoho walena, jomu wina wschoho toho data, kaj smó tej mo husto doscj na to wo naschej Jutnitjczé zpomnili. Wón jo so wo jenej pecj hodjinow trajaczej rétji zamojaw ha wetschinu za so dobów.

Jandjelska kralowna jo jtrafu zapwaczicj dérbjawa, dokelj narod swojoho djéscja ńejo zahe doscj pola wóschnoscje wozjewiwa ha kaj zakoń jada nejo zapisacj dawa.

Italska. Rom 26. jun. Lětne wopomńecjo wuzwoleńa bamja **Piusa IX.** jo nimo, hale tej tónlej djeń nam te dowho nadjale wukazé pjines ńejo. — Wschitko wostańe pji starém. — Franczowske wójsko jo zasé pomenschene. Bamujowo wójsko zpotjina romadu stupacj. — Rubeżniczé tjina czéwo krajiné ńewéste — napanu tej méstatjka ha beru jtoj so jim zpodoba.

Turin. Wscho pji starém. Peńezé pobrachuweja, — nowé dow budja tjinicj dérbecj. —

Ze Serbow.

„Ja sém djens tjiscje zalubowané do Radwoła" — tak tjitach wo poslenim tjisle Jutnitjki (wo pówescji z blije Mésta), ha to me jara weseli. Radwor jo pak tejelej tjescje hódné. Zwonka nascheje wokownoscje dře so tjasto praji: „Móje traj jto khmane z Radwoła pjincj?" Hale jtójkulij k nam pjindje, tomu so tu lubi, ha jtój tu někotré tjas pobudje, ńecha waczé woteńcj; ha bórňe tej muj swoju khéju pjedaw ha so pjecjahnéw, dha jom tola jona stajňe wo wuscomaj leji: „Tam be duschňe!" — Hijon tolej dopokaza ńeprawdu czuzoh pjekhwatanoh wotsudjeńa. Ztój wéricj ńecha, ńech pjindje ha ńech so pjepokaza. Sosamoho khwalicj ńejo kójdé tjas k radjeńu; tola wérnoscji dérbi tej swowo rétjane bócj. — Radwoł jo stara serbska wes, kotraj jo so stajňe swérňe k Serbowstwu djerjawa, serbske waschňo, serbsku rétj deře wobkhowawa ha hajiwa. Nicz jenoj, zo so tu pji kemschaczéch pobojnoscjach nasche khérlusche z rjanémi serbskimi wosami spéwaja, tej czéwó rjad czérkwinskich swujbow so pola nas wo serbskej rétji djerji; ha jtójkulij jo tu pji téchsamóch pódla bów, wuznaje zjawňe: „To jo so mi lubiwo!" Tej wschelake wozjeweňa, na taflu napisane ha na torhojcju wupójsňene, su, kaj jo wam hijom tjescjené wopótał Radwoła pówedaw, wschě stajňe jenoj serbske. — Haj, kruta podpěra, móczne jurwo Serbowstwa jo nasch Radwor. Dokelj, su dje horliwi Serbjo k namakańu bóli, dha wéscji tej jow. Ja chczu jenoj na někotréch zpomnicj, na duchowném kńezow: Jurja A. Swótlika, Michawa J. Wawdu, ha A. Somera, kotřij su wschitczé pjez wudawańo serbskich knihi deře znacji. Ha kak be to nétk, déj pjed krótkim tjasom nasche Serbstwo z prócha stawacj potja? Radwor jo tón blak, djej najpřeńsche serbske burske towarstwo nasta. — Radwortjeńo bechu ha su tohodla nicz jenoj po zdacju, hale tej wo wérnoscji dobri Serbja, kaj to hijcje wéle druhich hatj dotal ńezpomńeném wéczow, znamjow ha znamežkow wobkrucji. Tak jo na naschim frenim zwoňe,

kij bó w lěcje 1835 wot kń. Gruhla ſ Welkowa laté, ſerbſke róntjko, kotrohoj ſwowa ſu te:

„Na téch, toh Zboja ha Nezboja
Pjeměněna powněch, wulkich Pucjach
Pjipójedam ja z mojoh Woja
Ach! ha Weſelo — wam z wulkim Nucjom.“

Ha napiſma kjijow ſu wot naſchich ſerbſkich téſcheri w ſerbſkej rétji piſane. Tej wo tém ſebi mó pjed druhimi nitjo k hańbe pjincj ńedamó; haj kjije pjed 40. létami djěwane pokazuja nam hijon ſerbſke napiſma, kaj tamoh tjaſa téſcheř, ńebo Wicjaz, je hatj do khroſcjanſkej woſadé wobſtaraw jo. (Kak dha ma ſo z pucjnikami? Red.) Naſche drujki débja ſo z bantami ſerbſkich barbow, naſche taſéltjki z domſkimi tjiſwami, naſche jſtwó ha komorki ſu tej ze ſerbſkimi barbami barbene; ha na wele woknach ſu k widjeńu hordozne róje wulkoh kaktuſa ha mawo zwóntjki ranеje fuſſije, dokelj te wo ſebi zjenoſcja tjerwene ha móbre z ranem bewom. Haj, hatj do najmeńſchoho mójemó delehicj: hijon mawóm ſchulſkim djěcjom lubja ſo přede wſchoho wowojniki ha ſchéférniki (Blei- und Schieferſtifte) z ranémi ſerbſkimi barbami wumolwane. Pomóſliwſchi na wſcho to budje jich wěſcji wele wuznacj dérbecj: „Radwor lochcjé k pjetřecheńu ńejo!“

Ze Schibakowa. Tjoho dla dha Wó wote mńe pjecjé nějto wo Jutnitjcjé piſacje? Wſchak ja tola dowho jow nikomu nitjo wacjé k ſchibawſtwu ńetjiňu! Pjez waſche jparańo ſcje pak mńe tak daloko pjiwedli, zo zaſé hubu rozdaju. — Hatj wondawńo pjez Rójant pucjowach, doladach ſo tam na Sch...owo domſke tjiſwo ha pomóſlich ſebi: „Nó, jto to? wo 19. tjiſle Jutnitjki ſo khwaleſchcje, zo macje rane domſke tjiſwa ze ſerbſkimi barbami, ha tola ſu napiſma němſke!!“ Na to ſebi pomóſlich: „Jowle mów nějto k ſchibawſtwu jtjinicj!“ Pon ſebi zaſé móſlach: „Nech jo!“ — Pucjowach dale, pjindjech do Worklecz. Déj do wſé pjindjech, wuladach na jeném twařeńu wulke napiſmo; chcjéch je pjetjitacj, ha móſlach ſebi: „Kaiki pjekupcz tejto jow bódli?“ Hale, bohujel, to bě němſki. Na to djéſche ſchuleř nimo; duj ſo toho wopraſchach: „Hóltjko, prajach, mójeſch tolej tjitacj?“ „Haj“ — wotmoji wón. Tam ſtejachu pak telej ſwowa: „Jakob Sch.., No. 52 des alten Cataſters, No. 69 des neuen Cataſters 1849.“ Jo tolej rodjenomu Serbej pjiſtojne, zo ſebi tajkele němſke napiſmo na twařeńo pójſńe? tjoho dla to nicz ſerbſke? Djěch dale, na to mńe cjěſliſki wotrotjk ze „gunobentom“ poſtrowi. Na to ſo hiſchcje djencza tak mńerzam, zo ſo mi dalſche pucjowańo wopiſwacj ńecha.

Schibakecz Michaw.

Z Lěpkařecz, 24. rójownika. Zańdjenu nócz na rańo wuńdje pola nas boji woheń. Hatjruńej bó tónſamó pjez pomocz z blizka ha z daloka nédje za hodjinu poduſchené, dha ſo tola tſi wobódleńa z brójńemi ha pódlanſkimi khějemi ſpalichu; ha dokelj woheń tak rutje wokow ſo pjimaſche, tak ńejſu cji bozé ludjo ſkoro nitjo wot ſwojich wěczow pwońu wutornécj móhli. Kaj ſo praji, dha jo woheń zawojené.

Ze Smetjkecz. Ja khwatam, Wam nějto wajne ſobudjělicj. Te naſche Michawowo ſwińo, na kotrej béſche nédé wo Jutnitjczé wacjékrócj zpominane, jo zańdjene tédjeń wo 20. lěcje ſwoſwojej ſtarobó tutu tjaſnoſcj wopujcjiwo, nicz pjez ruku rěznika, kaj ſo to joho zplahej najbóle ſtańe, hale pjez — cjiche zańdjeleńo wótjkow. Naſchomu Michawej pak to tola cjéle prawe ńebě; wón ſebi móſleſche: „Té dundře! djewatnacje lét ſém tebe kormiw, ha wſchěch twojich ńepjecjelow, kotſij tebi za jiweńom djěchu, kójdé raj

wotpokazaw: ha nétkoj mi takle zerajesch!?" Ha z merzañom wza wón wulki nóž, rozrêza nébom czéwo swiño ha zpójscha wschè kruchi do wucheña, zo bóchu, dokelž máso hijcje jara mechke bè, so trochu posuschiwa. Michaw traž budje tola, kaž so nadžiju pozdžischo wulku hoscjinu hotwacj ha na tusamu wosebe Nèjporecz Boscjija z joho pjecjelemi (hako su: Britwa, Schibakecz Michaw, Trujnik, Cjiban z holé h. t. d.) pjeprosécj. Débo so wón tola potom tej na mne dopomniw, ha me tej sobu pjeprosew; dokelž hijon djens pji samóm pomósleňu na te krasne schènki bèja mi slèné. Jan Žcžipalcza.

Z Klóztéra. Na św. Jana ha tu ňedjelu pjed nim mèjachmó tak menwanu jansku kermuschu, kotraž jo bewschèmi kermuschemi najprèňa. Tu mèjachmó tej dwójczé serbske prèdowaňo. Menujczé ňedjelu dopowňa djerjesche nam kń. Wawri, farař w Kulowe, ha póndjelu (na św. Jana) kń. Can. Barth, farař w Khóscjiczach, řane prèdowaňo wo macjernej rétji. Bozu mschu djerjesche ňedjelu kń. Barth, ha póndjelu kń. Wawri. To jo tajke stare waschňo, zo tutej dwaj dnaj zpomňenej dwaj farařej pola nas kemsche djerjitaj. Zo sebi naschi ludjo to wósoczé waja, to dopokazuje kójdé krótž pjepełňené dom boji; jenoj jara mawo widžachmó jich tutej dnaj po bojej mschi hicj.

Ze serbskich Pazélcz. Zaňdjenu póndjelu, hako prèňoho julija, bèsche Pèskeczé kwas. Hatjruňe jo na tónsamó pola nas jenoj jedén jenitjki žadané bów, dha tola tej mó druzé wèmó wo nim powedacj, ha ňemójemó zapomnicj, žtoj smó widjeli ha swóscheli. Wón bèsche menuczé dwoji kwas. Déj pak k wèrwaňu djèchu, sta so wschiko jara pjistojňe wo wulkim ředje; tseleňo swóschachmó hijon wot nazdala. Tola jara smèschne so nam zdasche, zo so duczé k wèrwaňu dwaj hadèrwaschtaj, ha to menujczé tseleňa dla, dokelž bèsche jedén druhomu khètře blizko nimo wucha tseliw. Nèchtón tseczi pak k nimaj pjistupi prajiczé: „Wužiwajtaj wschak tola rozoma — duczé k wèrwaňu! Jenoho schuba (wutseleňa) dla to nidé teje haré hódne ňejo." Rasmus.

Z Lubija. W noczé wot 1. hatž do 2. jul. wotpalichu so tudé zadne twaréňa, kólňe ha ródje hoscjincza k tjornomu jehňecju. Prèdkne twaréňo na hasé won wosta stejo. — Djeň po Jeňe rano pjindje jedén schèscj lèt staré hóltjecz z Ketschawó (zadé Lubja) k tajkom wohnijczu, djej bèchu zaňdjenu nócz khodojté habó kuzwarniczé palili. Wuhlo bè hijcje jehliwo, w bohi hóltjk séné so khètře blizko, ha beztoh zo bó so doladaw, zajeli so joho drasta, ha wón dèrbesche na zrudne waschňo wumřecj.

Z Protéki.

M. H. Mó namakamó dale w protéczé pomenwaňo „der Sonntags-Buchstabe"; to rèka na serbski: „ňedjelski pismik" (wacj. litera dominicalis), ha wo tutém chczu tónkrócj nèjto waczé prajicj.

Woznamèň te 7 dňow tèdjeňa ze přenimi sédém pismikiami abejceja (a, b, c, d, e, f, g); tola zapotjnaj z nowém lètom t. j. z tém dňom, z kotrémž léto zapotjňe. Jo k pj. nowo léto, kaž tétsa, wutoru: tak daj tutej wutoře pismik a, sředje b, žtwórtkej c, pátkej d, sobocje e, ňedjeli f, póndjeli g; ha déž zasé k wutoře pjindjesch, zapotjinaj zasé ze a. Tak djo ta wècz pjez czéwo léto hatž do kóncza decembra; kójdé djeň wobdjerji swój pismik, kójda wutora ma pismik a, kójda sreda ma b, kójdé pátk ma d, kójda ňedjela ma f, ha t. d. Tón pismik, kotrèj stajňe pjez czéwo léto na ňedjelu pada, rèka ňedjelski pismik. Lètsa b

nowo lêto wutoru, duj jo, kaj mójecjecje sebi sami wulitjicj, F ńedjelski pismik za lêto 1850. Tak namakacje to tej wo swojej lêtuschej protécjé. Kajki ńedjelski pismik dha zmejemó k lêtu (1851)? Nowe lêto, kotrej bê lêtsa wutoru, budje k lêtu, kaj hijon wescje, sredu. Na sredu powojcje nêtk a; duj pjindje, déj dale djecje, na ńedjelu e, ha tute e budje nawschê ńedjele czéwoho léta padacj. Lêto 1851 zméje potajkim ńedjelski pismik E. Kaj widjicje, stupa ńedjelski pismik kójde lêto wo jedén pismik naspet, ruńej kaj nowe lêto wo jedén djeń w tédjeńu dale. Na to waschńo rozemicje nêtkoj, jto ńedjelski pismik jo, ha wêscje, kak móje so tónsamó za kójde lêto wulitjicj ha wupotacj. Ńedjelski pismik rêka tón pismik, kotréj kójdékrócj na prêńu ńedjelu po nowém lêcje padńe, déj so ńenujcjé djeń nowoho léta z pismikom a woznaméni. Kus hinak ma so tuta wécz wo pjestupném lêcje. Tu staj dwaj ńedjelskej pismikaj. Ka to?

Kaj wêscje, ma lêto 365 dńow ha 6 hodjinow. Tute 6 hodjinow so tomu rêcz romadja, ha wutjiña kójde jtéri léta jedén czéwó djeń, tak zo ma kójde jtwórte lêto 366 dńow, kotrej potom pjestupne léto rêka. Hatj jo te habó tamo lêto pjestupne, mójesch lochczé zhonicj. Woz joho litjbu (zahl) ha djêl ju pjez 4; déj cji jadén wostawk (Rest) ńewostańe, tak jo to pjestupne lêto, wostańe pak wostawk, dha ńej to jane pjestupne lêto, k pj.

4:1848=462	4:1850=462
16	16
24	25
24	24
8	10
8	8
=	2

(Lêto 1848 bê potajkim, kaj tej z protéki wêscje, pjestupne, 1850 ńejo pjestupne.) Mawó rójk (Februar) ma hewak 28, wo pjestupném lêcje pak 29 dńow; tutón naromadjené habó pjestupné djeń storcji so sredja 23 ha 24. mawoh rójka nuts; potajkim nicz 29., hale 24. djeń mawoh rójka jo wo pjestupném lêcje pjestupné djeń. Ha tjoho dla so pjestupné djeń ruńewon tulej nutsstortji, tjoho dla nicz na kónczu léta po 31. hodowniku? Wina toho jo tuta: Wo starej romskéj protécjé zapotjńesche so lêto z prénim dńom nalêtnika (1. mêrcza), ha mawó rójk bésche tam posleni mêsacz czéwoho léta, ha mejesche tedom jenoj 23 dńow. Po 23. dńu mawoho rójka bó hakoj to po poslenim dnu czéwoho léta pjestupné djeń pjistajané. Pozdjischo pjeméni so protéka; nowe lêto zapotja so z prénim wulkoh rójka (1. jan.) ha mawó rójk dósta 28 dńow. Tola stare mêsto pjestupnoho dńa zawosta, ńenujcjé po 23. maw. rójka, djej so hijcje nêtkoj kójdé raz pjestupné djeń nuskwadje. Jto ma z tutém nasch ńedjelski pismik tjinicj?

Mó smó prédé prajili, zo na kójdé djeń swój pismik, ńenujcjé déj jo k pj. nowe lêto wutoru, dóstańe wutora pismik a, sreda b, jtwórtk c, ha tak pjecjé kójdé djeń wo jedén pismik dale, kójdé djeń tédjeńa ma potajkim swój wosebité pismik. Kus hinak jo to wo tém tédjeńu, do kotrohoj pjestupné djeń padńe. Pjestupné djeń nima janoh wosebitoh pismika, hale ma z tém dńom, kotréj za nim pjindje (ze 24. maw. rójka) jedén ha tónsamó pismik. Wo pjikwadje budje to jasne. Posledńe pjestupne lêto bê 1848. Tedom bê nowe léto sobotu, potajkim sobota mejesche pismik a, ńedjela b, póndjela c, wutora d, sreda e, jtwórtk f, pátk g. Tak to djêsche hatj k tomu tédjeńej, do kotrohoj pjestupné djeń paje. W tém tédjeńu bó to hinak. Póndjela (21. maw r.) mejesche kaj dotal c, wutora (22. m. r.) mejesche d, sreda (23. m. r.), mejesche e, nêtk pjindje jtwórtk (24. m. r.), pjestupné djeń. Tónsamó ńedóstańe po prawóm tjiscje janoh pismika; tón

žtwórtk ze f, kotréj bé hewak na sredu ze e pjischow, tón bó nétk pjez nutsstortjeńo pjestupnoh dńa k patkej, zdjerja pak swój pismik f hakoj djeń, po prawóm po sredje ze e sćjéhowaćé. Ha kaj bó tute f wot žtwórtka pjez pjestupné djeń na patk wotstortjene, tak tej g wot patka na sobotu, tak tej a wot sobóté na ńedjelu, ha tak czéwo pismiki na wsché sćjéhowacze dné. Tutón zpomńené tédjeń méjesche potajkim tajkelej pismiki: póndjela c, wutora d, sreda e, žtwórtk bez pismika, patk f, sobota g, ńedjela a. Zo pak bó pjestupné djeń habó tutón žtwórtk tjiscje bez pismika ńebów, pjistaji so k ńomu te patkowo f, kotréj bé hewak, dé bé wón ńebów, na tutón žtwórtk pjischwo. Tak mataj pjestupné ha sćjéhowaćé djeń (24. ha 25. m. r.) tónsamó pismik. Tola z tém stańe so nétkoj pjeńena na dalsche dné, na posleńe djesacz méjaczow pjestupnoh léta. — Wó wéscje, zo so wo léćje 1848 nowe léto ze sobotu zapotja, ńedjelski pismik bé potajkim b, ha kóždé djeń tédjeńa méjesche swój wésté pismik. Po pjestupném dńu pjestupi nétk f wot žtwórtka na patk, g wot patka na sobotu, a wot sobóté na ńedjelu h. t. d., wsché pismiki pjestupichu jedén djeń dale. Ńedjela, kotraj méjesche hatj do pjestupnoh dńa, b, méjesche nétk a ha zdjerja tesamo pjez czéwo léto, ha ruńej tak méjesche tej kóždé djeń tédjeńa po pjestupném dńu hinajschi djeński pismik, hatj tón do pjestupnóh dńa bów bé. Ńedjela dósta po pjestupném dńu wo jedén naspet (méśto b dósta a), ha ruńej tak kóždé djeń w tédjeńu wo jeden pismik nazpet, k pj. póndjela méśto predawschoh c nétk b h. t. d. Ńetkoj budjecje rozemicz, kak to pjindje, zo ma pjestupne léto dwaj ńedjelskej pismikaj, kaj k pj. léto 1848 méjesche ńedjelskej pismikaj B A. Préni pismik (B) bé ńedjelski pismik za wsché ńedjele wot nowoh léta hatj do 23. maw. rójka; ha druhi pismik (A) bé ńedjelski pismik za wsché ńedjele wot 23. maw. rójka hatj do kóncza léta.

Swowanske narodne waschńa.

(Daleńwedjeńo.)

Peńezki pluskotajo do wodé létaja, na tjoj brajka z druhimi swujownémi jklé z wodu ha z peńezami wotńese. Brajka so khétsé zas do jstwé wróczi z wilkej karbowanej „buchtu“ (to jo kowatj, mechki na butse petjené) w rukomaj; do ńeje jo mawó cjeńki žtomik zajtapené, na kotrémj jabwuka, suschene slowki ha wschelake czokorowe mujiki, huscje nawéschane su. Tulej buchtu menuje lud „homolu“, žtoj poprawém pjaslecza wo naschej rétji réka. Tute meno ma toho dla, zo so mésto žtomika, mama pjaslcza do buchté zajtapicj dérbi: pjasltjka jo z kijejkami wobtékana, na kotréchj potom jabwuka, slowki ha czokorowe mujiki wisaju. Kaj brajka ńesu tej druzé swujowniczé za nim podobne homolje, wón pak hijom na prozé pótjńe wowacj: Rózno, rózno hólczé, wsché wawki k scjénam, ha mujowe k jonam, pohontjowe k końom, mwóczczé spéschńe do bréjńe, holtjata pak k kruwom, zo bóch ja mohw stupicj k témle tjesném kńeznam.“ Z témi swowami khwata w runém méře k ńewescjinom blidu, djej homolu staji, kaj tej druzé swoje homolje po blidach rozsadjeja. Nétkoj joné ha drujki spéwaja:

Ja mam jabwońku
Ja na ńu zalezu,
Junu ju zatjasu,
Zas dele pjileju.
Na ńej su jabwutjka
Pékne tjerwene
Ja sej jich natorham
Kaj so mi pozechcze.
(Pjichodńe dale.)

Zbérki.

Žto jo Komunismus? Pjed nékotrém tjasom rétjesche w Parizu jedén djéwaczer w towarstwe pjeczjiwo Komunismusej. Nechtón so joho

pźi tém wopraſcha: „wěſch da té tola tej, źto Komunismus jo?" Dźěwaczer, trochu naſtrożené, ſo khwilku dopomni, wuſlecze ſo potém ſwoju rubjanu kapu, roztorha ju najpředé do dwej, potém do źtěri ha hijczen wačzé kruchow ha rozdźěli te kruchi bez pźitomnéch, prajiczé: „moji bratſja! komunismus ma tej te wotpoladaňo, jenu jednotliwej woſobe (Einzel-Person) wużitnu wěcz do wěle kuzkow rozdźělicz, kiž nikomu nitźo pomhacz ňemóża; ruňe kaj moja kupa ńe ſamoho kréjeſche, bez tém hatź budźe rozdźělene kruchi kóźdé wot was prejczczěſnéczź. — Wone dře bó czejźko padnéwo, lěpe ha zrozemliwe wuprajicz źto komunismus jo.

Swawné ſwowan J. Kollar chcze wo krótkim knihe wudacz, z tém napiſmom: „ſwowanſka ſtara Italſka" ha wo téchſaméch dopokazacz, zo wo tamnéch krajach pźed zaſtarſkimi tźaſami, prede hatź pohanſczé Romſczé ſwoje knejſtwo tam zawożichu, Swowanſtwo kńejeſche ha kczéjeſche. Wón chcze to pźez mnohe zbótki, kotrež jo na ſwojim pucźwańu wo Italſkej třechiw, dopokaſacz. — Te knižki budźemó ſebi kupicz!

Z Londoa zhonimó ſpodźiwne wěczé. Tam ſu w nowſchim tźaſu waſchňo wunamkali, na kotrež ſo Jandźelſka z wulkej mnohoſczu pořebnéch kachczow wobſtaracz da. Do Londona pźindźe wěle ſadu, pěřowoho ſkotu, jeji, ha druhich potřebnoſczi z Hollanda, Belgiſkeje ha Franczoſkeje. Pźed nękotrémi měſaczami ſu londonſczé kupowaro ſwojim pźedawařam pźipowědźecz dali, zo maja te kachcze, do kotréchž ſo hořeka ſpomňene wěczé zapakuja, jenajke bócz, měnujczé 7 ſtp. dowhe, wochcz wóſoke, ruňe tak ſchěroke, ha ze 7 deſkow wobſtejacze. Z jeném ſwowom, tute ſadówe ha jejowe kachcze ſo w Londoňe tźorne wobarbja, ha za pořebne kachcze pźedawaja, ha to wěle tuňſcho, hatź móża je londonſczé téſcheřo wudźěwacz. Pźez czěwo pořebaju w Londoňe kóźde lěto 52,000 czěwow. Dokelž pak znutskowne pořebnijczja za tak wěle czěwow powětr (loft) zjara wele ńeſtrowémi dźěńejemi napelňa, chczedźa daloko wot měſta wulki kěrchow zawożicz, ha czěwa tam pźez parne wódźe doweſczź dawacz. W Londoňe ſo wěle wěczow ſtańe, wot kotréchž ſebi jadén tźwójek dźecz ńeda. Tak ſu tam ſta podźemſkich kruwaczéch rodźi ha mlokarňow, kotrež kowo wokowo powětr zańeſchwarňa. Kruwé ſteja lěto wot lěta w ſtuchwéch wělbach, kotrež pźez gas źpatne ſwětwo dóſtanu. Žadén dźiw ńejo, zo tute podźemſke mloko khoroſczam ha woſebe ſuchoczźiňe hóji. Wóſche toho měſcheja huſto doſczź muku, ſterku ſkopacze mozé haj tej końacze mozé do mlóka, zo bó ſmetana potom prawe tutźna bówa.

Lěſné ſpěw.

Lěſu lubi ſo mi :,:
Samota ſwatotźna
Lěſu ńe powita
Lěſu lubi ſo mi
Mochowej tej zarodźi.

Lěſu lubi ſo mi :,:
Stowpate ſahaja
Žtome tam do ńebja
Lěſu lubi ſo mi
Dźe ſo tam kaj w cźichej ſtwi:,:

Lěſu ꝛc.
Ptatźatka ſifola
Hójbiki zakurtźa
Lěſu —
Wotzénk daloko tam źri.

Lěſu —
Namkaſch tam źawodé
Khwódkojte hawoſé
Lěſu —
Zelenej tej dřewini.

Nawěžki.

Wozjewěno ha pžeproscheno

na wschěch serbskich kń. wutžeřow.

Džěčži jara radé spěwaja! — Wo tém mójemó so wschědźe ha wschudžom pžepokazacž. Nech jo na polu hobó na wuczé, na hoře habó wo dole — wschudžom sebi džěčžo wěsele saspěwe. Tuta wěcz napomina kójdoh wutžeřa, kiž džěčži lubuje, zo bó tutéch mólitžkich nékotre spěwé nawutžiw, kotrež móhli potom wonka wo bożej pžirodže spěwacz. Tola tajke wutžeřo spěwow ma nékotre zadžěwki; wosebe pobrachuje jara na tertach, kotrež móhli so džěčžom do rukow dacz; pžetož wschelake wotpiswańo jo wobcježne, chcze wěle tžasa ha prócźé mécz, stańe so husto doscz jara ńedozprawne ha pomeńscha tež na wschelake waschńo luboscz k spěwańu. K wotstroněnu tajkich ńelubóch zadžěwkow jo podpisané schěscz spěwow za pěkne džěčži do cžischcjeńa daw. Tež jo wón k tutém schěscz spěwam lochke wosé, kaž so za džěčži hodža, zestajaw. Kójdé wutžer, kiž chcze sebi tute spěwó wobstaracz, dóstane je za jara tuńe peńezé, ńenujcźé 50 eremplarow za 8 nsl.; ha pódla pžidawa so na kójde 50 exemplarow terta k ńomu pžiswuschacze schěscz wosow. Podpisané nadžije so, zo budža cži serbscźé kń. wutžeřo tutu wěcz pžez swoje dželbrańo luboscjiwe podpěracz; ha to cžim skeřscho, dokelž ma so dobótk, hejžo žadén z toho budže, k tomu nawožicz, zo bó so pozdžischo wětscha zbérka serbskich spěwow za džěčži z wosami wudawa, ha tak so serbski schulski ha džěčžacźé spěw na hódne waschńo wudokońaw. Redakczéji Jutnitžki ha Tydž. Now. budžetej tak dobrej, zo wobstarańo na so wozmetej; tež su tute spěwó pola podpisanoho za spomńenu pwacžisnu k dostaczu.

J. K. Welk,
Kantor.

Z Worklecz. 22. dżeń junija bó wot Bacżona hatž do Worklecz tžornomódra krótka sukńa (Halbrock) zhubena. Žtož jo tusamu namkaw, Tchczéw tak dobré bócz ha mi ju wotedacz, pak pžez Jutnitžku wozjewicz, dže mam sebi po ńu pžincz. Jakub Mikela.

W Radwořu bó móschna z nézto peńezami namkana. Žtóž jo tusamu zhubiw, móže ju zas dóstacz Radwořu na schuli.

Jena khejža w Kosłowe, kotrejž bětl pola ha bětl wuki swuscha, jo na pžedań pola

Michawa Relki
w Kosłowe.

Ta na jutse wětžor pžipówedžana zromadžizna czérkwinskoho towarstwa khoroscze pžedsédé dla ńemóže wotdžerżana bócz. Budže pak za to jutse za tédžeń.

Zandženu Sobotu Žita w Budéschińe pwaczachu:

Kórcz	Woscha		Rischa		Średzna		Kórcz	Wóscha		Rischa		Średzna	
	Pwacžizna.							Pwacžizna.					
	tl.	nsl.	tl.	nsl.	tl.	nsl.		tl.	nsl.	tl.	nsl.	tl.	nsl.
Rożka	2	7½	2	—	2	5	Woka	2	15	2	10	2	12½
Pžeńcza	4	5	3	22½	4	—	Jahwé	4	22	4	17½	4	20
Jecjmeń	1	22½	1	17½	1	20	Heduschka	2	20	2	10	2	17½
Wóws	1	13½	1	8	1	10	Bérné	—	20	—	15	—	17
Róch	2	15	2	7½	2	10	K. butré	—	10½	—	9	—	10

Cžischcjane pola K. B. Hřki.

Tžiswo 28. 13. dżen julija. Lětnik 3.

Jutnitzka.

Wudawaćej
Jakub Kućank ha Michał Cyž.

Wozjewěno.

Na 9. ńedżelu po Swatkach, hako 21. dżeń julija budze kń. Żur zasé serbske boże swużbó za katholskich Serbow wo Drezdżanach wotdżerżecz. Rano wot 6. budze so spójedź swóschecz, dopowdńa ½9 pak so kemsche zapotżecz ha wokow 10 so dokońecz. Każ hewak, budża tesamo tez tón króćz w kralowskej dwórnej czérkwi.

Swětne podawki.

Z Budéschina 6. jul. Dżencz wróćżi so nasch prénez Albert zasé do naschoho města ha bó na dwórnischczu wot wójska ha ludu tżesczowńe powitané. — Z Wina pisaja: sachsénskoho prénczа Alberta su tudé na jene waschńo tżesczili, kotrej hatż dotal swojoho ruńecza nima. Na 1. jul. chczéśche so wón po żelezniczé dom wróćżicz. Na dwórnischczo pżewodżesche joho czéwa pżitomna khejżorska swójba: khejżor sam — arczwójwódżina Sophia — wschiczé mwodżi arczwójwodojo — każ tez wo Wińe pżitomné toskanski wójwoda ze swojej mandżelskej ha ze swojim prénczom. Wschiczé cżłłej na dwórnischczu zwostachu, ha z prénczom pówedachu, dójż parnik ńewotjédże. — Na porutżnoscż khejżora dérbeschtaj dwaj wojerskej wóschej prénczа hatż na sachsénske mězé pżewodżecż. Wo Prazé bó wón wot arcz-wójwodé Albrechta powitané, ha dżerżesche z nim jenu reviju na 3. dżél tżéskoho wójska. Témaj khejż. wóschimaj pak so wo towarstwe naschoho prénczа tak zpodobasche zo staj hatż do Drezdżan sobu jéwoj ha tez w Budéschińe z nim pobówoj. Zandżenu ńedżelu béschtaj wonaj z prénczom w Budéschińe pżipowdńu pżi paradże ha pżez swoje drohe, ćane, swécżate uniformé tajku haru bez cżipném ludom natżinischtaj, zo hijom nékotśi bojazni wot nastatoho zbéżka pówedachu; czéwo tżródé so za nimaj po hasach walachu. Prénez wopotwasche z nimaj bitwischczo pola Bukecz, za wojaka dweju bitwow dla wažne město — ha pobó z nimaj tez na schisblejsche. —

Z Drezdżan 9. jul. Dżencza dopowdńa bé pola nas ćané swedżeń: wopomnik, stajené za téch pżi pżedobóczu lonschoho drezdżanskoho zbéżka padńenéch bramborskich ha sachsénskich wojakow bó

swěczené. Tónsamó jo pjez romadjeňo dobrowólnéch darow na nowoměstjanskim pořebnischcju, ňedaloko schlesiskeje zeleznicze postajené. Na podnoschku steji obelisk, na nim měna pod nim wotpocjwaczéch ze zwotémi písmikami. Na wětjornej stroňe stoji: ✝ Drezdjané 3. hatj 9. meje 1849. Na ranschej stroňe pak jo zcjěhuwacze napismo: zjenoscjeni ha swěrni hatj do smercje pji dobrém bědjeňu za krala ha zakoň. Czéwo drezdjanske wójsko bě znuczka ha z wonka pořebnischcja postajene, ministerstwo ha wósche appellaczionske sudnistwo pjitomne. Tej z Barlina bě deputaczija pjischwa. Wokow ½11 pjindje nasch kral, prěncz Jan ha Albert. Pji rowe rětjeschtaj wóschi Friderici ha diakonus Thenius. Wschitczé pjitomni běchu jara hnucji.

Pjichodnu wutoru (15. jul.) budje so sejm zapotjecj. Nasch kň. biskop, kij dyrbi tón krótj tej zasé pódla bócj, namaka so w kupeli Karlsbad. Joho budje na sejňe kňez Canonikus Doctor Přihonsky zastupicj. —

Rakuska. Tej k Rakuskej pjiswuschacze italske kraje budja konstituczíju dóstacj. — Italske nowiné so wulczé wesela na jenu z Wina dóstatu póweschj, po kotrejj jo rak. khejjor zmóslené, na swojim pjichodném narodném dňu (18. awgusta) italskim krajam pjezczéwnu amnestiju dopuschcjicj.— Rakusczé wojaczé su wo Italskej jenu wulku straschnu tjródu rubejnikow popanéli. Wo poslenich wójnach rozperscheni zbějkaňo su nětk z wětscha rubejniczé.

Bulgarski zbějk so swojemu kónczej pjiblížuwe

Tute léto budja hijczen wo téch rak. krajach, kotrej hijon swoju wustawu dóstali su, sejmé wotewrene. Nasche ministerstwo bez pjestacja djěwe, ha minister pjekupstwa jo hijon zasé písmo wudaw, na kotrej so zasakwi němczojo zpodjiwajo prascheja: móje dha z Rakuskeje tajke nějto pjincj.

Minister Thun jo najswawnischich mujow wo schulskich wědomnoscjach do Wina powoław, zo bó z nimi nowo zawoženo schulow wuradjowaw. Z Tjech tam Tachantz tjéskeje lipó kň. Krombholcz hijon dléschi tjas pjebówej; nětk jo tej prědkstejer gymnasija w Litmericzu, duchowné kňez Effenberger, wot cjejkeje khoroscje lědém wustrowené, powowané. —

S Barlina. Bramborske wójsko, kotrej so pjed krótkim tjasom z moczu wobroňesche ha poséňesche, hako bóchu najhorsche tjasé wójné rozéli, zcjele swojich ludji zasé dom.

Bramborska jo ze Schleswig-Holsteinom měr ztjiniwa, po kotrémj dérbja bramb. ha schwedske wójska so dóm wróczjicj. Danscjé dře mója potajkim Schleswig Holstein wobsadjicj, déj budja přede khétře sélne holsteinske wójsko pobicj, kotrež wschědňe pjibera ha za swoju swobodu zahoťene radscho wumřecj hatj so podacj chcze. Potajkim wschitko zasé tak stóji kaj přede lonscheje wójné. —

Bramb. kral hijczen zwolené nejo, na swoju „unionu" zabócj, (tak réka zjenoscjeňo Bramborskeje z někotrémi mawémi němskimi krajami) hatjzuňe tuta uniona dale bóle wotbera. Přede pak hatj Bramborska unionu ňerozpuschcji, ňedowoli khejjor pjistup bramb. zastupeřa pji zromadjizňe němskich mócznarstwow wo Frankfurcje. Bramborska hatj dotal tulej frankf. zromadjiznu za dobru ňezpóznasche, zwoli pak néik tola do toho, zo móje wona swoje wuradjeňa ha wobzankňeňa hako naměté druhim němskim krajam předkpowojicj. To wschak jo doscj, zo mójemó nadjiju pjichodnoho wujednaňa mécj. Brambor, ska wschak budje potém wscho ji předkpowojene radélube hořewzacj.

Z Frankfurta. Hoscjincz „Donnersberg" bó wóndaňo wot wóschnoscje zankňené.

Tónsamón jo wot dléschoho tjasa sem znaté hako khowanka politiskich mucjeřow ha cjěkařow. Tej zwonkowna strona tamolětnoho narodnoho sejma mějesche jow swoje zkhadjuwańa. Nětk su tam zasé jene druhe tjesne towarstwo wunamkali, měněnujcjé: djewacjeřow wopatjnéch pěnes, kaj papěranéch, tak tej slěbórnéch ha zwotéch. Wele jich hijon maja. Jenu jonu tej třechichu, hatj ruńe schěsnaki z horscjemi wot so metasche.

W Stuttgardje jo hijon sejm zasé rozpuschcjené. Kral so tej janoho ńeměra wacjé ńeboji, dokelj swoje wójsko zasé pomenscha. —

Bajernska tej swoje mnohe nakupene koňe pjedawe. Tej Rakuska jo 80,000 muji dom póswawa ha Franzowska wo ranschich krajinach tohoruńa. — To tola na luté měr, pokoj ha bratrowstwo pokazuwe. —

Franczowska wóschnoscj ma nětk wele haré z politiskimi cjěkařemi. Wosobńe Rusénska ńejo pjestawawa, jich wupokazańo z Franczowskeje ha ze Schwicjé jadacj. To pak wosobńe zasé bohich Polakow třechi, kij mějachu hatj dotal wosobńe wo Franczowskej wěstu khowanku. Tej zaswujba jo jim wzata, dějo jo minister porutjiw, janéch Polakow wacjé pji zeleznicjach ńepjistajecj. —

Ze Serbow.

§. Z Brějkow (pola Kulowa). Nascha wěska ma swoje ńeno wot swowa „brójk," dokelj jo wona wot Spalowa so nédé z kóncza swojich polow na brójk wutwariwa. Toho dla dérbjawa so wona tej po prawóm „Brójki" ńenuwacj. Měno jo so potajkim po tjasu kusk pjeńenitwo; tak ma so tej z jeném waschńom, pjez kotrej bébechu Brějki swojim tjasu daloko ha schěroko znate ha wuwowane.

Naschi Janaschkeczé mějachu ńenujcjé pjede wsu rjanu kulwatu khójtjku stejo. Déj bésche nětk wo wsé dje kwas, tak cji kwasni hoscjo kójdé krócj wokowo Janaschkecz khójtjki wonka wesele rejwachu (dokelj zwoprédka hewak nidje jadén blak k rejam ńemějachu). Djej so rejwe, tam dérbja pak tola tej hercjé piskacj. Dje dha su tu cjisami bóli? Aj, dje dha bóchu bóli, na khójtjcjé horcka bez hawzami su sejdjeli ha wesele piskali! Tak wele hatj jo nam wédomo, tak jo telej stare waschńo posleni raz na naschich Pechecz kwasu wobnowene. Tedém mějesche Schowcjicj Pětér z Nowoj — — ach né! z Khotjiné z ńewestu reju, ha duj djésche z tejsamej tam k tej khójtjcjé, hercz Hójbik ze Schunowa přédé ńeju piskajo, ha zkoro wschicjé kwasni hoscjo djéchu juskajo ha spěwajo za nimaj! Hercz zalěze na khójtjku, séné so na hawzu ha potja piskacj, hatj truné zéntjachu ha husle jcjertjachu, rejwarjo pak ze swojimi rejwarkami wokowo jtoma wesele řejwachu.

Pjed tédjeńom pjindjech ja do Brějkow. Tam bésche wo jeném doźe ruńe kwas. Zmolom so na wopisane stare rejwacje waschńo dopownich ha praschach so, hatj budjeja pak zasé wokowo Janaschkecz khójtjki rejwacj? Wotmojeńo ńe ńezweseli, dokelj rékasche „né". Dale tej ze zrudobu zhonich, zo sama jich wuwowana khójtjka wacjé k wohladańu ńejo, dokelj su ju hijo dawno pujcjili.

Janaschkeczé so toho dla tu z tém lubozńe proscha, woni chcjéli na samsné blak bórzé zasé druhu khójtjku, habó hewak ńekajki jtom sadjicj, zo bó so, kaj w staréch tjasach, tej pjichodńe pji kwasnéch weselach tajke swawne waschńo k wopomńecju wobnowawo. Mójno jo, zo k wam do wsé nawojeńa ze sakskich delan junu pjindje,

ha sebi tam z waschej dowolnoscju kwas wuhotowacj da; tón bó potom wěscji po waschim starém serbskim waschńu ze swojej ńewestu wokowo wascheje khójtjki porejwacj chczéw! — Nichtó pak ńebó pji tém wěselschi bów, hatj ja, dokelj so nadjiju, zo bóchu tej ńe dali na kwas pjeprosécj; potom chczéw sebi tej reju kupicj, ha w Brějkach wokowo Janaschkecz khójtjki z ńewestu rejwacj! Hórnichecz Michaw z Krósćjicz ha druzé herczé bóchu pak na khójtjczé sejdjo wěsele piskali!

§. Z Miwotjicz. Hijon dwójczé jo lětsa w Jutnitjczé na was zpominane, přeni króćj dla hońtwé ha druhi króćj dla mejestajeńa. To běschtaj zwěselaczej kuskaj. Hale nětk pak jo tej zkórjba na was pjischwa, ha tjohodla dře to? Lejcje, tajkalej swawna, wulka wěs, powna burow, ha tola so tam jenoj 1, praj jena jenitjka Jutnitjka tjita! To ja wóndańo zhonich, déj do Hajjtrowa djěch. Samo pola Schowcjicz, djej běch so nadjaw, zo budja tam pódla Jutn. tej Tydj. Now. h. t. d. k namakańu — so za serbskimi pismami podarmo praschach. Na „Macjiczu serbsku" haklej tu czéle zpominacj ńetřebam. Hatjrunisch mi krasne piwo jara dře swodjawo běsche, tak ńemójach tola hako horliwé Serb hinak, hatj wulczé zrudjené z Miwotjicz hicj. — Déj so Serb z tém zamoja, zo serbski tjitacj ńemóje, tak jo to k najmenschom jara směschne. Mi jo wěle ludji znatéch, kotsij so najpředé tej z tém zamojachu, sebi pak tola zmolom rétjecj dachu, ha — pjez nawojeńo maweje próczé su je borzé nawuknéli, tak zo su nětk najpilnischi tjitařo Jutnitjki ha druhich serbskich dobréch pismow!

§. Ze sakskich delan. Tamné tédjeń djerjesche wósokodostojné kńez Senior Smowa wo naschich serbskich kathólskich wutjerńach schulsku visitaczéju. Sředu (3. Jul.) dopowdńa w Rójeńcje ha popowdńu Ralbiczé. Ztwórtk pak Nebeltjiczé ha w Zpitalu h. t. d. Kaj smó swóscheli, tak jo so jomu wschudjom zczéwa dře zpodobawo, ha wón jo wěscji z wulkej zpokojnoscju z kójdeje naschich schulow wustupiw!

Ze Swinarńe. Zańdjenu ńedjelu bě tudé rubischkokuleńo, ha wschitko so pódla praje po starém serbskim waschńu zadjerja. Jenoj to so mi spodobawo ńejo, zo běchu nékotre serbske holczé w němskich sukńach na reje pjischli. Hańbuja traj so wone za swoju serbsku drastu? To bó tola jara wopaki bówo, dokelj serbska drasta nasche serbske holtjki pjistojnischo zwobleka, hatj němska. Haj, nicz jenoj Serbam, hale tej wěle Němczam so serbska holcza w swojej narodnej drascje lépe lubi, hatj déj němsku sukńu na so tékńe.

D. z Kukowa.

Boze ńewedro.

Wo 22. tjisle nascheje Jutnitjki bě rétj wo bwóskańu. Tute tjiswo móhw sebi, lubé tjitařo, hijcje junu do rukow wzacj ha trochu pjeńcj; pjetoj djens chczemó wo tej wěczé dale rétjecj ha wosebe chczemó, kaj bó tedom prawene, rozkwadwacj, zto „boze ńewedro" jo.

Pjedewschim pak dérbimó hijcje jenu druhu wěcz rozpomnicj, hejzo chczemó swój djensnischi pjedmet (Gegenstand, Objekt) dře zrozemicj. Hijon wo 15. tjisle pji wopisańu dalokopisa bó na sczěhowaczu wěcz zpomńene. Déj czenku jerdku zelezwa habó khopra habó slěbra ha t. r. z jeném kónczom do woheńa tékńesch, jo tasama borzé tej na druhim kónczu cjopwa: cjopwota běži mów řecz spěschńe wot jenoh kónczа k druhomu, hatjruniz mó to ńewidjimó. Jo tuta jerdka kus krótka, ńemójesch ju, déj jo z jeném kónczom wo woheńu,

dowho w ruczé zdjerjecj, pjetoj bórzé pótjňe tej na druhim kónczu cjopwa bócj ha do ruki palicj. Wozmesch sebi mĕsto zeleznej jerdki drewanu tjĕsku, tu jo kus hinak. Tutu tjĕsku mójesch, bórňe so na jeném kónczu paliwa, w ruczé djerjecj, dójj so hatj na tón kónc ňedopali, na kotrémj ju djerjisch. Z toho jo widjecj, zo drewo cjopwotu wot jenoho kónczа k druhom tak deře ňewedje, kaj to zelezwo, khopor, habó slĕbro tjini. Na te waschňo móje so rozdjĕl tjinicj bez dobrémi ha jpatnémi wodjeřemi cjopwoté. Ha ruňe tak ma so tej pji elektritjnoscji. Nĕkotre wĕczé su tajke, zo milinu jara rutje z jenoh kónczа na druhi dowedu; wone rĕkaju tehodla dobre wodjeře miliné (Elektricitätsleiter); to su k pj. zelezwo, mesaz, khopor, zwote, slĕbro ha wsché druhe metalje, tej woda, para ha wsché mokre ha wójne wĕczé h. t. d. Druhe wĕczé su zasé tajke, zo janu milinu dale newedu, bórňe ju na jeném kónczu dostawali; tute ňenuja so jpatne wodjeře miliné, ha to su k pj. jklencza, suche drewo, suchi powĕtr (loft), jida, woma, sucha lina ha swoma ha t. d. Kaj hijon swóschachmó (wo 22. tjisle Jut.), dha tej wĕste wĕczé z daloka hijon milinu na so cjahnu, tak jo elektritjne jkrĕ z druhich elektritjnĕch wĕczow do nich pjeskakuja. (Dopomňcje so na mosaznu kulku, dĕj so k druhej elektritjnej kuli pjiblijuje, ha na deschcjowo mrótjele.) Tu ma so to nĕtkoj tak, zo jenoj dobre wodjeře milinu tej z daloka na so cjahnu; jpatne wodjeře to na jane waschňo ňetjiňa, tesamo ňecjahnu milinu na so ha bórňe tej tjiscje blizko pji jara elektritjnĕch wĕczach bóli. Woseře pak jo tej k mĕrkwaňu, zo wsché kóntjkate (spitzig) wĕczé wele zkerscho milinu na so cjahnu, hatj dĕj ňejsu kóntjkate. Tuto dĕrbjachmó sebi do prĕdka rozpówedacj. Nĕtk wĕmó, jto ha kotre wĕczé su dobre habó jpatne wodjeře miliné, ha zo dobre, woseře kóntjkate, wodjeře milinu z daloka z lochkoscju na so cjahaju, nicz tak pak jpatne wodjeře. —

Wondaňo wo 22. tjisle Jut. bĕ jenoj wo tém rĕtj, zo milina mrótjelow z jenej mrótjele do druhej wo wulkich jkrach pjeskakuje, ha zo z toho bwóskaňo ha hrimaňo nastaňe. Milina wostaňe tu w samóm powĕtse, w mrótjelach. Tola pjecjé to tak ňejo; druhdé staňe so, zo tuta milina deschcjowoje mrótjele z powĕtra tej na zemu pjeskotji. Menujcjé druhdé stoji tajka deschcjowa, elektritjna mrótjel ňewósoko ha ňedaloko wot zeňe; jana druha mrótjel, kotraj móhwa jeje milinu do so scjahnécj, traj tu wo blĭskoscji ňejo; na zemi traj su wo tutém blaku, wósche kotrohoj mrótjel stoji, ruňe nĕkotre dobre wodjeře (kóntjkate tórmó habó jtomó ha tohoruňa), ha te cjahnu milinu na so. Tu so potom staňe, zo milina z mrótjele wo wulkej jkri pak do zeňe, pak do jenej wulkej ha wósokej twarbó habó rostliné na zemi pjeskotji, ha to ňenuje so „boje ňewedro". Boje ňewedro jo potajkim bwósk, kotrĕj z elektritjneje mrótjele k zemi pjeskotji. Dĕj to wopomnicje, jtoj smó hořeka ha hijon wondawňo rozpówedali, dha budjecje nejtojkulij pji bojim ňewedře deře zrozemicj. Dĕj tesamo nĕdje blizko nutsdĕri, widjimó jara swĕtwó bwósk, swóschimó jara sélné prask (Knall) habó sélne zahrimaňo. Wina tutoho, kaj kójdé widji, jo ta, zo so tu pjeskotjeňo elektritjneje jkrĕ jara z blizka staňe; tu staj swĕtwo ha zénk (Licht und Schall) wobaj hijcje pji swojej prĕňej ha najwĕtschej mocjé; pjez dalschi pucj pak hewak na mócznoscji woteberataj. Tej to budjecje wedjecj, tjoho dla pji tajkim dĕřeňu bojoho ňewedra prask nĕdom na zabwóskaňo scjĕhuje. To tohodla, dokelj so jenoj na dalschim pucju, kaj wondawňo prajach, hrimaňo za bwóskom tomu řecz kus zakomdji; swĕtwo jo wele spĕschnische ha rutjische, hatj zénk, kaj so ze 22

tjiſwa Jut. dopomnicj wéſcje. Ruńej tak budjecje ſebi wukwaſcj mócz, kak dha boje ńewedro druhdé ruńewon tu habó tam nutsdéri, do wósokoho tórma habó jtoma, do wósokolejanéch twaření, do wéczow, kotrej ſu ze zelezwom wobdate habó mokre h. t. d. Pak ſu tute wéczé wósoke ha blije k elektritjnej mrótjeli, hatj druhe, pak ſu dobre wodjeře, ha cjahnu milinu bóle na ſo, hatj druhe jpatne wodjeře wo wokownoſcji. Zo mó to wſcho tak wuméricj ńemójemó, ha zo ſo druhdé tej nějto z bojoho dopujcjeńa kus hinak ſtańe, hatj bó ſebi tjwojek móſliw, to jo tej wéſte. Kak mójemó ſo na wſchelake waſchńo pjed jkodu bojoho ńewedra zakitacj (tak daloko hatj to boja wola jo), wo tém pjichodńe dale.

Buk.

Prédwańo ſnopow.

Horczé jneńſki djeń béſche ſo pominéw ha cjicha nócz rozpſchéſtře ſo pjez meltjacze hona. Ha jedén ſnop ſo pozbéhné ha rétjeſche pjez polo; „Chczemó tomu Kńezej djakowné ſwedjen ſwecjicj pod cjichim nóczném ńebom. Ha wſchitke ſnopó ſo poſbéhnéchu, ha wot jich ſchumeńa wotutjichu jkowrontjki ha poczpule, kij po jcjernijcjach wokowo drémachu.

Préni ſnop zapotja ſwoje prédwańo: „dawajcje tomu Kńezej tjeſcj ha khwalbu! Djakujcje ſo tomu Kńezej, pjetoj Wón jo ſmélné ha joho dobrota traje wétjńe. Wón da ſwojomu ſwónczej ſkhadjecj nad dobrémi ha zwémi; wón da dejcjik hicj nad ſprawnémi ha neſprawnémi. Wſchitkich wotji wobrocja ſo k ńomu, ha wón jim dawa jiwnoſcj wo ſwojim tjaſu. Léttawzénté ſu pjes zeńu ſchwo, ha kójde léto jo zhromadjiwo jné, ha pjihotowawo jiwnoſcj. Pjeczé hijczen kréje tón Kńez ſwoje blido ha milioné ſo z ńoho naſécja. Joho dobrota jo z kójdém raňom nowa. Dawajcje tomu Kńezej tjeſcj ha khwalbu.

Duj zańeſe ſéwa jkowrontjkow djakowné khérluſch. — Ha druhi ſnop rétjeſche:

„Z ńebes pjindje johnowanjo! Pilna burſka ruka dře ſo prócjuje, wora polo, ha ſéje zorńatka do brózdow. Ale tón Kńez dawa johnowańo. Wele zémnéch nóczow ha tujnéch dńow leji bez ſéwom ha jnémi. Tjwójetja ruka ńemóje pwódne mrótjele zromadjecj ani jkódnomu ńewedrej wobaracj. Tón Kńez zakita zorńatka, wo zemi zakita mwódné ſéw ha zrawó kwós. Nebojcje ſo! Wón béſche z nami. Z ńebes pjindje johnowańo!"

Ha tſecji ſnop wza ſwowo: „Kij ze ſélzu rozſéwaju, z radoſcju cji budja jńecj! Ze ſtéſknej wutrobu wuńdje ſén, zo bó wuſéwaw. Ach, nan béſche jomu wumřew, ha domach pwakaſche wopujcjena macjeř; pjetoj ńeſmélni wéricjeljo béchu brójeń wuprózněli. Sobujelné ſuſod pojcji jomu ſémo; hale ſélzé roňachu ſo ze zorńatkami ſobu do brózdow. Nétko ſto krócj domkhowa, jtoj jo wuſéwaw; pjetoj tón Kńez jo joho jné johnowaw. Kij ze ſélzu rozſéwaju, z radoſcju cji budja jńecj: woni wuńdu pwakajo ha ńeſu dobre ſémo, wrócja ſo pak z radoſcju ha pjińeſu cjejke ſnopó."

Jtwórté zańeſe: Dobrotjinicj ha ſobudjélicj ńezabódjcje! Pjetoj tajke woporé ſpodobaja ſo Bohu tomu Kńezej. Ow, zo bóchmó móhli tohlej pjiwowacj tém bohatjkam wo jich hrodach, ha tomu ſurowomu mujej, kij wtjora téch bohich khudéch ze ſwojeje role wuhna, kij chczéchu tam kwóski zbéracj! — Kohoj jo tón Kńez johnowaw, tón ńech ſwoju ſmélnu ruku wotewri, zo bó ſo runaw ſprawnomu Booczej, kotréj na pobojnej jónſczé Ruth ſmélnoſcj wopokaza. Dobrotjinicj ha ſobudjélicj ńezabódjcje! Ha poczpule zaſpéwachu wótſe do wſé nuts, kaj bóchu te zaſpane wutrobó wubudjicj chczéwo.

Ha takhlej ſkóntji pate ſnop: Kajkij jo wuſéw, tajke bucja jné. Jtój jpatńe wuſéwa tón budje jpatńe jńecj; jtój wuſéwa wo

žohnowańu, tón budže ze žonwańom domkhowacž. Žtoha so dźiwacže, žo panka bes dobrém sémeńom roscže. Žo bójcže tola sémo pžesali, předé hatž je wusćwacže. Žtóž panku séje, tom budže panka narosćž. Žtóž wusćwa za swoje cžćwo, tón budže pžez cžćwo zahubené; žtóž pak wusćwa za ducha, tón budže wot ducha wětžne žiweńo dostacž. Kajkiž jo wusćw, tajke budža žnć.

Ha wschitke snopó kwońachu so ha prajachu: **„Amen! Amen!“**

M. C.

Nowostžankow žawoscž.

(Po tém wosu, kotréž jo ližka welkej pžed žmercžu spěwawa.)

Ach mó bohe Nowostžanki!
Stěšne tžasé za nas su!
Žane reje, radowanki
Nowosliczach ńeznaju;
Djéwacž mamó powmej ruczé
Žo so šmercž nam wostudži:
Kaž jo djensa tak b'dže jutsé,
Schowta reje ńedžerži!

Kak mó rejwacž ńemóžachmó
Serski, waltžik, ekoses,
Hordže nóžki nastajachmó,
Ńech bě schutž, hab', polones:
Nětk pak wscho smó wotwuknéli,
Nóžka stupa ńelepe;
Reje wschě smó pozabóli,
Ńej to tola žawosńe?

Nětko wótžko sélzé roni,
Kiž před miwe swécžesche,
Zrudńe kóžda wójtžku kwoni
Krćwa ližko tžerwene:
Ze zrudnosćžu wumřecž chczemó
Wschudžom nam so zastéžcže!
Wschitke hižcjen wobléďnemó
Žoli to tak wostańe.

Wschudžom su nas předé znali
Hako w řejach mižtrki,
Wows smó wěsćži rozpjedali,
Djež tež béchmó na hujbi;
Ale, žto b'dža nětko prajicž,
Déž zas nědé rejwamó;
Ńeńdža nas tam k smécham stajicž?
Běda nam! — nětk wowamó.

Hólczé wele wo to rodža,
Hatž mó reje nimamó;
Do wschěch wsow na piwo khodža;
Mó pak doma sédamó.
Pwakacž móhw na tajke tžasé,
Djež ńej kóncž téch pustéch dńow!
Ńebudžeja reje zasé —
Da bij djabow do žkórczow.

Swowanske narodne waschńa.

(Dalewedžeńo.)

Lédom su dospéwali, da pótžńe so wscho wo jabwuka, slowki ha czokorowe mužiki torhacž, hólczé je dawaju holczam, holczé zas hólczam, wožeńeni pak je domoj khowaja za swoje djéczi. Déž jo wscho dele zebrane, wutorhńe so žtomik habó pžaslcza, ha homola so rozkraje ha bez hoscži rozdjéli. Rozkracž dérbi ju za ńewescžiném blidom družba (swat), za druhim blidom pak jedén z mužt, kotréž chcze. Z tém so kwasna hoscžina skóntži. (Jenož to hižcjen podótknu, zo so hoscjo pži jédži z rochowémi zorńatkami, z rozénkami habó mandelkami ńetaju.) Předé haiž wot blida stanu, řekńe brajka: „Wósoczé wajeni hoscjo! Dokelž smó pži tutej kwasnej hoscžińe boje daré wužiwali, pžiswuscha so tež, zo bóchmó Bohu tomu kńezej so podžakowali ha jomu tžescž ha kwawu dali.“ Wschitczé postanu ha brajka spéwa pacžeře, kaž so hewak po jédži spéwaja, potom w swojej rétži dale krotži: „Wósoczé wajeni kńeža, mwodženczowe ha kńejné, wschitczé pžitomni tžestjeni hoscjo!

Tjesné nawojeńa ha tjesna ńewesta, kaž tež jeju starschej z wobej stronow pjeja wam wschém luboscjiwe: zo bó tehlej jédže ha picja wužiwańo wam k strowoscji swužiwo, pjitom hižcjen wschém so lubozne podjakuja, zo scje tejko luboscje ha dobrocjiwoscje k nim méli, ha jich w témlej domé wopótali, ha kwasne blida ze swojej pjitomnoscju potjescjili. Pji tém kwasné nan was lube prosé, hejzoli nékomu nějto k pojadańu ńebé, kaž so to tjasto tež pji najlépschej woli stańe, zo bó jomu to kójdé wotpužcjiw, ha pjislubi, jolizo zas kwasnu hoscjinu hotwacj budje, zo to wscho mójńe zaruna. Tak tež proscha nasche kucharki wo wodacjo, jolizo pji wschej prócjé ha pilnoscji nékotra jédj so deře doscj radjiwa ńejo. Napossledku tež mó kwasni swužownicjé wo wodacjo prosémó, jolizo so nasche poswužeńo nékomu lubiwo ńej, zo bó nam to za zwo ńemew. Změjemoli pjichodńe zas tu wesowoscj, z wam tjeini hoscjo na kwasu habo pji druhim swedjeńu so zeńcj, budjemó so pilńe prócjuwacj ha staracj, zo wscho zarunamó."

(Pjichodńe dale.)

Nawéžki.

Interpellaczéja.

Redaktoromaj Jutnitjki ha Tydž Now. budje wédomo, zo jo so wo lětuschej macj. zhromadjižńe wobzankńewo, zo maja so kójdu prěńu sobotu nowóho méšacza mena téch sobustawow Macjiczé serbskeje, kotsiž su w zańdjeném méšaczu swój pjinoschk zapwacjili, pjez Jutn. ha Tydž. Now. wozjawnoscjicj.

To jo so prěni, hatž dotal pak tež jenitjki raz stawo, hale nětk tjakamó tédjeń wot tédjeńa na tajke wozjewěno. Toho dla prosémó tu z tém wobej Redakczéji, wonej chczéwoj nam bórzé wotmojeńo dacj na scjéhowacze tsi prascheńa:

1) tjohodla so tolej hatž dotal wot méšacza Meje ha Junija stawo ńej habó ztó jo na tém wina?

2) hatž matej redakczéji nadjiju, zo budje so to hižcje stacj? Ha heizoli to, tak

3) dé budje so to stacj?

Wele sobustawow Macjiczé serbskeje.

S Wochozow. Hatž ja wóndawńo do weski P. pola klóztéra wuhlo pjiwezech, swóschach k swojom spodjiwańu, zo maja tam tež pódla nócznoh wajchtaŕa hižcje druhoh, kiž so „Ehrenwächtar" t. j. tjescjewajchtar menuje. Tutón ma tu pjiswuschnoscj, wéste holczé, kiž joho zkitej porutjene su, z piwnéch wetjorow domoj pjewodjecj. Ta wécz so mi jara mudra ha khwalobna bócj zdasche, ha duž sej móslach, to budjesch w Jutnitjczé wozjewicj. Traj budja druhich wsach tej potém tajkoh wajchtaŕa postajicj, habó k najmeńschom bóch ja tém holczam wo wokowném wsach radjiw, zo bóchu so bórzé pod joho zkit porutjicj dali. Kral Cjiban zhole.

Na naju přećela we Lipsku!

Na Waše přećelne naprašowanje dla naju lětušeje podrohi dawamoj Wam k wjedźenju, zo mamoj cylje druhi puć před sobu; a potajkim drje tón raz Lipsk a Hallu ze Gibichensteinom hišće njewohladamoj. Štož titel k loňšim Tydź. Now. nastupa, dha sebi mój tu wěc taklej myslimoj:

„Hejzo njepřindźe wón z titlom,
Dha my na njoh dźemy z retlom!"

Wašej přećelej M. H. a J. B.

Cjisami, kiž Jutnitjku pjeze mne bóstawaja, chczéli tak dobri bócj ha za zańdjené ztwórt léta 6½ nsl. zapwacjicj.

Kral, wutjeř.

Za tosamo prosé wutrobńe tej Czésla w Radwořu.

Jutse wetjor wosémich zméje serbske czérkwinske towarstwo zromadjiznu. K. k.

Cjischcjane pola K. B. Hiki.

Tźiſwo 29. 20. dźeń julija. Lětnik 3.

Jutnitźka.

Wudawařej
Jakub Kućank ha Michał Cyž.

Swětne podawki.

Z Dreźdźan. 11. jul. bě pola nas zaſé wojerſki ſwědźeń. Te z nowa zawożene źtwórte batalioné téch źtěri ſachſénſkich brigadow pěźkow dóſtachu ſwoje khoroje. Tute pźepodaczo ſta ſo na dwori kralowſkoho hroda dopowdňa ½11. Tež kral bě pźitomné. Hatź nimo w hrodu ſtejacze komando cźehňechu, dóſtachu wot tohoſamoho khoroje přeňe wojerſke potźeſczuwaňo. — Z wonka Dreźdźan ſtejacze źtwórte batalioné běchu pźez deputaczije zaſtupene.

Z Budéſchina. Zandźenu ſobotu pźipowdňu bě ta pźez wotpóſwanu deputaczźu z Dreźdźan pźiňeſena nowa khoroj naſchomu źtwórtomu batalionej pźepodata ha na tu k tomu pźihotuwanu źerdź z hozdźikami pźibita. Wóſchi ha podwójczé kaź tež někotſi wot k tomu wuwzatéch niſchich wojakow kóźdé jedén hozdźik pźidéri.

Přéncz Albert poda ſo ſrědu do Dreźdźan, zo bó pźi wotewřeňu ſejma (źtwórtk) pódla bow.

Ze Źitawa. Z Tźech ſmó rozněch ňepro-ſcheněch hoſczi dóſtali. Kolera tu jo. Wo Źitawe jo kubler Schwerdtner, někotromuźkuliź wot předawſchoho ſejma znaté, ze ſwojej mandźel-ſkej na nej wumřew.

Rakuſka. Khejźorſki wóſchi wójſka-wedźiczer Hajnaw jo na namet miniſterſtwa wot khejźora wotſadźené; kaź rěka bě wina na tém ňedopełňeňo khejźorſkich pźikazňow. Tónſamón jo ſwojomu wójſkej bożeňe prawiw, wo kotrémź ſo wón ſwojim wojakam dźakuwe za wſchu jomu wopokazanu luboſcz ha poſwuſchnoſcz, — za ſwěru ha wutraczo wo najwětſchich hořach ha pźeczźiw-noſczach. Jenoj z pomoczu tajkoho wójſka, prawi wón dale, bě jomu móźno, zprudźené měr ha po-koj w rakuſkich krajach zaſé wróczicz ha kwabaczé thrón wobkruczicz. Wón zkónczi z wutrobném pźeczom na zbożo Rakuſkeje ha na mwodoho khejźora. Z tohoſamſnoho piſma mó tež zhonimó, zo jo Hajnaw hižon nimale powſta lět wo khejźorſkim wójſku ſwuźiw.

Wo juźnéch rak. krajach, wo Illiriſkej ha Dalmatiſkej jo wulki wód wudériw.

Němſke kraje. Wot naleźnoſczow zromad-noho němczowſtwa, zaſtupene pźez Rakuſku ha Bramborſku nitźo nowo ňewemó. Wſchitko pźi ſtarém.

Bez tém pak hatź druhe němſke kněźerſtwa ſwoje mnohe wójſke roſpuſchczeja, zhonimó z Han-noverſkeje, zo ſu tam wſchěch rezerviſtow hatź do 30. léta k bróňam powowali; tźoho dla to, nich-tón ňewě.

Wo bramb. měſtach jo wſchitko za badénſkich wojakow pźihotuwane — ale woni ňepźindu. Wóndaňo jědźechu tſi wulke paro-wódźe pźez

Maincz do Manhajma po nich, pźijedźechu pak nazajtra prózne dom, dokelž běchu tam zaśé hinak postajili.

Schleswig-Holstein. Zběžk tuteju krajinow pźeczíwo swojomu wójwodu (danskomu kralej) jo wot Němczow za zprawné zpóznaté, pźez to, zo su jim pomhali. Nětk jich zaśé zpuschcza ha jim tež te prawa, kiž tesamo přede wójné mějachu, ńekitaja. Hatźruńe wopuschczeni, so tola ńeboja, su na wscho pźihotuwane. Tež z pownóczněch němskich krajow jich wěle jim na pomocz cźehńe. Něketsi zaswužbni wojerscźé wóschi su swoje dotalne swužbó wopuschczili, dokelž chczeidźa schleswigskomu wójsku pźistupicź ha pźeczíwo Danskim wójwacź. — Ale, ale! na pownóczném morु na schleswigskich brohach su so rusénske wójnske wódźe pokazali ha so tam posénéli kaž scherscheńe bez ptźowki. Cźi tola nidé Schleswigskim pomhacź ńebudźa. — Pźichodné tédźeń chczejdźa Danscźé schleswigske měźé pźestupicź.

Danske nowiné wozjewa wukaz, pźez kotréž su wsché wójnu nastupacze pówescze krucze zakazane ha źtrafa za pźestupeřow wot 20 hatź 500 tlr. postajena. To su dźiwni kńeźa. Tohodla dře so Schleswigskim tež pod tajkim kńejstwom ńezpodoba. Wele hinak jo pola nas! Wo Lipsku jene nowiné wschudźom znajowne tźiňa: nascha nowina budźe stajne přede hatź źana druha sachsénska pówescze wot schlesw. bitwischcza pźiňescź.

Franczowska. Kaž bramb. kralej, rozesche tež wóndaňo pźedśédźe francz. republiki śmertné strach. Hatź Napoleonowé wós wujédźe, pźistupi jedén mwodé tźwojek. Hatź widźesche, zo tam jenoj Napoleonowé adjutanta sejdźi cźekné wón, ha wuzna popańcné, zo jo pźedśédu zatselicź chczéw, źtoź tež pźi nim namłana nacźeńena pistola wobswětsesche. Wón réka Walker, jo 17 lět staré ha jo dźéwaczer wo jenej cźiźcźerni. Joho zandźene źiweňo, tak mwodé hatź jo, bě jara ńepocźcźiwo.

Nowoho francz. cźiźcźerskoho zakońa dla jo wulka ńezpokomnoscź ha hara nastawa. Wóschnoscź pak so wo to mawo stara. — Tež nowé wuzwolenski zakoń swobodu jara pźikrocźi. To móżemó z toho najlěpe zpóznacź, déž swóschimó, zó mějesche město Paris přede 224,000 wuzwolerow, po nowém zakońu jenoj 74,000. —

Napoleon jo wot Bamuża rad (Orden) Piusa dźejatoho dóstaw. —

Lamartin, kiž pźi zawojeńu francz. republiki wo februaru 1848 francźowski lud swawńe wědźesche ha wot wěle ńeduschnoscźow, kiž so w tajkim tźasu stanu, wotdźerźesche, jo wot turkowskoho khejźora wo Asiskej hród z ranémi kubwami dařené dóstaw. Wón jo so tam nětk podaw. Lubicź dře so jomu budźe.

M. H. Swowanske należnoscźe. Kaž smó mó wo naschej krajiňe wokoho Budéschina z wětźo Serbja, tak su wo hornej Schlezénskej nimale wscho Polaczé, kotsiž tola swoju maczernu rétź hatź dotal wobkhowachu, hatźruniž chczéchu tež jich — kaž nas Serbow — přede czéle pźeněmtźicź! Haj, runiž kaž so to pola nas hiźcźe pźed ńekotrémi lětami wot wěle stronow sta, tak tež so pola tamnéch bohich bramborskich Polakow z moczu na jich pźeněmtźeňo dźéwasche. Tola kaž jo nětk, dźakwano Bohu, nowo swónczo za naschu narodnoscź zezkhadźawo, tak tež nimale wo témsamém tźasu za pólsku narodnoscź wo hornej Schlezénskej. Samo němske nowiné pótźnu tajkelej wubudźeňo ha wozźiweno narodnoscźe za zprawne zpóznawacź. Tak so kpź. schlezénska czérkwinska nowina ńedawno wo jeném nastawku pódla wěle druhoh zwěselaczoho tež taklej wupraji:

Wone jo so naposledku tola potźawo dopokazacź ha pźeswětsicź, zo pźeněmtźeňo hornoschlezénskich wutźerńow swoje wotpoladaňo źeni czéle dóstźanécź ńemóże. Haklej něhdźe wot pecź lět sém so pólskej rétźi wacźé kedźbliwoscźe wopokaza, hako so to hewak dhé přede sta. Seminarske wutźeňo pólskich wutźeřow běsche přede jenoj czéle němske; toho dla ńejo źadén dźiw, déž tež wutźeřo pólskoho jazéka swoju matźernu rétź w schuli hako dźél habó hawzu wutźbé anicź kusk wobdźé-

wacz ńerozemachu, ha so wo tejsamej jenoz jara ńedozpowńe wuprajicz ńedzjachu. Tzitanki (Lesebücher), kotrez so w schulach namakachu, bèchu zawośńe brachojte, ha poskitzjachu tak deře wutzeřej k nawodzowańu, kaz tez schulskim dzèczom hako srèdk k wukńeńu jenoz jara mawo wo pólskim. Zczèwki toho su wo poslenim tzasu wosebe k widzeńu ha k tzuczu bóli. Tohodla bèchu tez na to wazne hwosé jara wutzenéch ludzi k swóscheńu, kotrez su wuwutzeńo pólskeje rétze hako nuzńe trébne zadali ha tez dóstali. Nicz jenoz wudaczo lèpschich schulskich knihow wo pólskej rétzi, hale tez wuwutzeńo wutzeřow wo Seminarach dawaju naschim pólskim wutzeřnam (schulam) druhi nowé nadpolad, dokelz wutzeřam nètk tez mózno jo, wele wacze wo wudozpownoscżeńu pólskeje rétze skutkuwacz. — Lezcze, lubi tzitařo! ńejo tolej zweselacze tez za nas Serbow, dèz samo nèmske nowiné z tajkim zprawném wuznaczom za swojich swowanskich bratrow zjawńe wustupa? Zawèscżi!

Ze Serbow.

W Budéschińe, 20. jul. Ze wschèch kónczow serbskoho kraja, z pola ha z delan jo Jutnitzka rozprawé wo serbskim zíweńu pzińesiwa. Ale z Budéschina czéle nitzo ńezonichmó, ha to jo tola wowne mèsto Serbowstwa, sredzina wschitkich naschich narodnéch próczowańow. Nestańe so tam nitzo, zloz bó za horliwéch Serbow wazności mèwo? Tak móhw so nèchtónzkuliz napraschowacz; mó so tohodla ńekomdzimó na to wotmowicz. Z powném prawom dzerja so serbske napisma za wèste znańo serbskoho zíweńa. Tohodla su tez serbske pucżniki za nas tajku wazności dóstali zo su to móhw ńecz thermometer narodnoho zmósleńa. Mó w mèscze dře na naschich hasach zaněch putznikow ńetřebamó, czim nuznische su pak nam zkité habó te wilke tafle wósche duri, kotrez nam pokazaja, zto tón habó tamón řemesnik na pzedań ma. Tehlej zkité dèrbeli w tajkim mèscze, dzej dwè rétzi kńezitaj, wo wobémaj napisane bócz, haj husto namakasch w czuzéch mèstach zkité w tsjoch rétzach. Tohodla bó jenoz zdobne bówo, zo bóchu naschi mèscżeńo, kiz tola Serbam ruńe tak radé pzedawaja kaz Nèmczam na swoje zkité tez serbske napisma stajeli. Zapotzatk jo so staw, dokelz na torhozczu widzisch na tzerwenej tafli serbske napismo, kotrez czi praji, zo ma tzasnikař Schowta tzasniki (zegeře) wschèch sortow na pzedań, zo je tez poředza, ha stare z nowémi wumèńa. Na tutém zkicze dře so ludzo ruńe tak jara dziwachu, kaz na tém prènim serbskim pucżniku, kiz w Nowosliczach pzi pucżu stoji, bórzé pak budze to nèzto znate. Mó so tez nadziijemó, zo budza druzé scżèhuwacz, ha zo budzemó wosebe pola k. pzekupcza Flanderki, kiz ma wuberné tobak, khofej, czokor, rózénki ha wschè druhe wèczé, bórzé zkit ze serbskim napismom woladacz!! —

Tez wo serbskim pismowstwe ńejsmó bez nowinkow. K. kantor Wolf jo wudaw „Spèwy za pèkne dzèći.“ Ztóz wè, kak radé serbske dzèczi spèwaja, tón móze sebi móslicz kajku radoscz jo jim k. wudawar pzez tute woprawdze jara duschne spèwé pzihotuwaw. Pódla spèwow na rózownik, na naléczo ha ptatzki, na nazému, na zému, na hodé ha boze dzèczo, namakamó tez jedén pod napismom „zajacz“. Joho duschnoho wopzijecza dla, dzèlimó tu nèkotre ztutzki sobu:

Hako wtzora popowńu
Ja tam stojach pzi kerku,
Wulecza tam zajacz won,
Bèzesche přecz pzez wuhon;
Khwiltzitzku wón wodéchné,
Winé so do huscżiné.

Bohi zajaczo, kak sé
Na swècze té téschené!
Nekhodz burej do kawa,
Da tebe ńezatama;
Wostaj dzeczel na pokoj,
Da sé lubó zajacz mój.

Pzed hajnkom lèz do kerka,
Zařebaj so do liscza

*

Ńesmortź, da cźe ńeśwóschi,
Tebe dale ńetéschi;
Pós tam ńewuślédźi cźe
Z hajnkom k holi pobéhńe h. t. d.

Tute śpéwó, kiź so hiźom pźez swoju zwonkownoscź wótźku spodobaja, dokelź su kaź z ŕaném wénczom wobwite, zaśwuźa wosebitu kedźbliwoscź wschitkich kńezow wutźeŕow. Dźéścźu dérbi so w schuli pódla khérluscha tež néschto tajke podawacź, źtoź je źwéseli, ha źtoź wo nim lóźt k śpéwańu wubudźi. Pwacźizna tutéch śpéwow jo 2 nowaj, źhromadńe hiźcźen tuńscho, ha duź móźe sebi je tež te najkhudśe dźéczo kupicź. Dźak kńezej Wolfej, zo jo wo tutém nastupańu potŕebu serbśkich schulow śpóznaw ha tejśamej na tak źdobne waschńo wotpomhacź źwédźaw. Pźecźelne podpéraño, kotrej budźe wón pola wschitkich dobréch wutźeŕow ha rozomnéch starschich namakacź, ńech jomu móźno tźini, serbśke dźéczi prawe bórźé z druhim listom tajkich śpéwow źwéselicź.

Z Klóźtéra wot 8 źnéncza. Kaź wósokodostojné kń. Senior Smowa zańdźené tédźeń wutźerńe w Róźencze, Ralbiczé ha Ńebeltźiczé wopóta, tak bé też dźensa naschej wutźerni; ńenujcźé dopowdńa wot 8 — 12 béśche w źnutskownej klóźtérśkej holtźaczej wutźerni, ha popowdńu wot 2 — 6 w Kukowśkej hóltźaczej schuli pruhowańo. Wschudźom jo wón tudé swoju spokojnoscź wuprajiw.

§. Z Rakecz. Nascha gmejna nétkoj z źwetscha wschitke nasche pucze pźepowoźa, tak zo źmějemó na naschich lejźomnoscźach po tźasu najbóle ŕane, nowe, schéroke ha cźéle rune pucze kaź drohi. Déź budźeja wschitke dotwaŕene, potém budźa so tež pucźniki pźestajecź ha ponowicź, tu ha tam tež cźéle nowo stajicź. Zo budźa so na tesamo tež serbśke napisma wobstaracź, to móźemó z wéstoscźu do prédka prajicź! Hatź pak budźemó prédé z nimi hotowi hatź Radwortźeńo habó Wazkowtźeńo se swojimi, to hiźcźen so pźeladacź ńeda. —

S Pantźicz. Pola nas wot krótkoh tźasa jow ptatźki jara ŕeńe śpéwaja. Ha bez druhimi kraśnémi ptatźkami su to najbóle nékotre gimpéle, kotrej so tak ŕeńe śwóschecź dadźa. Tež wulku scheschératu sowu śwóschachmó wondawńo z wótrém wosom źkawricź; dokelź bé, kaź jara śwawńe pojedasche, mawé kralik na ńu zaźcźertźaw ha jeje cźmowe skutki pźeradźiw. Wona bó pźez ńoh najśkerscho junu z nótźnoh śpańa wubudźena, ha to jo pola ńeje jara zwu krej natźiniwo; pźetoź najbóle wona noczé źanoh wotpotźinka nima, ha dérbi potom ladacź, kak tu wodńo za śwojim pźindźe. Jara dźiwno so ji też źdasche, zo sebi ruńewon tajke mawe ptatźatko tajkelej nézto źwaźi; dokelź sebi pźecźé mósleśche: „Pźed tajkim wulkim ha mudrém ptakom, kaź ja sém, źmeje druha ptatźina tźeścźownoscź (respekt), habó k najmenschom bojoscź, ha ńebudźe so źwaźicź nézto mi napźecźiwne prédkwźacź.“

ol 0 0

§. Z Kulowa. Zańdźenu wutoru (16. jul.) rano wośémich wotpalischtej so tudé pźed budéśkim pźedméśtom dwej bróźni. Kaź so póweda, dha jo boźi woheń pźez źwu ruku zawoźené bow. —

Sejmśke powescźe.

Sejm wot léta 1848, kotréź béśche hiźom k rowu dońesené, jo zaśé wot morwóch hoŕe stanéw ha hotuje so nétk, zo bó za nasch wótcźné kraj te prawo ha zbożo wunamkaw, wo tźoź so joho dwaj prédomnikaj podarmo prócźuwaźtaj. Kak budźe so jomu tutón khumźt radźicź, to pźichod pokaźe. Mó ńechamó tudé pźepótacź, hatź jo joho nowé narod so po konstituczionśkich zakońach staw, za nas ńech jo doscź zo tu jo, ha zo dléśche źiwéńo lubi. Tola pak ńechamó naschim tźitaŕam tež zaměltźecź, źto jena habó ta druha strona wo joho źiwéńu mósli. Zo su tute mósle jara wschelake, to jo hiźom khétre znate. Jena strona dźerźi jón za ńezakonśki ha zepéra tute śwoje méńeńo na to, zo jo wuźwolenśki zakon, kiź 1848 pwacźeśche ha z nim tež

po nim wuzwolené sejm na wětźne wuzběhňené. Hatź runiź hižczen nowó wuzwoleńśki zakoń krucze postajené ňejo (wón jo jenoź provisoriśki) da tónsamón tola jenitźczé pwaczi, ha to tak dowho dóniź nowo na joho méśto postajené ňejo. Tutón nowó ňemóže pak nichtón druhi wuradźicź hatź tajki sejm, kotréź jo po wobstejaczém (hatź ruňe jenoź nakhwilném) zakoňu wuzwolené. Z toho sczěhuje, zo nětśiśchi sejm źane prawo k zastupeňu kraja nima." Tak rétźi jena strona. Druha zaśé méni: Dokelź bě widźecź zo z tém nakhwilném wólbném zakoňom nitźo ňebě, kaź to dwaj po nim nuzwolenaj sejmaj pokazaźtaj, da ma so kňezerśtwo zaśé na téch wobroczicź, z kotrémiź jo wone tón nakhwilné zakoń postajiwo (na sejm 1848), zo bó nětk z nimi jedén nowé lěpschi wujednawo. Hižczen druzé su teje móśle, zo dře prawo na śtroňe kňezerśtwa ňejo, zo pak jo to, źtoź wone tźini, nuzne, ha zo jo tón pucź, po kotrémź kňezerśtwo nětk krotźi, tón jenitźki, kiź móže nasch kraj k zbożu wěścź.

Tajke su te wschelake méňeňa. Zawostajiwschi kóźdomu sebi te najlěpsche wubracź, budźemó mó jenoź to pilňe wobkedźbuwacź, źtoź so na sejňe rétźi ha wuradźuje. Hatźruniź běśche jara ňewěśte, hatź budźe sejm romadu pźincź, da jo so tola hatź dotal tak ńwele zapośwanczow nutśnamakawo, kaź jo k wobzankňeňu trěbne, tak, zo móźa nětk śwoje wuradźeňa zapotźecź; prěneje komoré śu mňenujczé 30 z druheje 50 zapóśwanczow, bez nimi tež Serbaj Herman ze Spótecz ha Herman z Wuricz so zapisacź dali. K pźedśédźe I. kom. jo kral rittmiźtra ze Schönfels k naměśtnikej měścźanośtu Gottschalda z Plawna wuzwoliw. W II. kom. jo appellaczionśki radźiczel Dr. Haase z Lipśka pźedśéda, wóschi appellaczionśki radźiczel z Kriegern naměśtnik.

Za burśtwo.

§. Nětklej změja buŕa najwaczé śécz ha źňecź, potajkim tež najbóle wo kośé ha śerpó pondźe; tohodla budźe tež nětk wěścźi za kóźdoho hozpodaŕa wažne te wotmojeňo na sczěhuwacze prascheňo:

Kak móża so napukňene kośé ha śerpé zaśé wupośedźecź?

Ruňe najlěpsche kośé, kotrej śwój rěz najdlěje zdźerźa, śu rozpukňeňu najhuśtźiścho podtźiśňene, ha so potom najbóle hako ňepotrěbne na bok wotpowoźa. Tesamo hodźa pak so zaśé běře wupośedźecź, ha to na sczěhuwacze wupruhowane waschňo:

Déź śé napukňené blak wutźiśtźiw, tak pomazaj jón z rośtowtźeném ha trochu namotźeném bararom, ha potom powoź na to mawé kuśk śwětźatoho kopra habó mośaza. Nětk maja so kowarśke kléchcze k tomu pźiprawicź, dérbja pak prědku na liczach z nutśka rune bócź, zo móže so ztémiśamémi potom rozpukňené blak romadu źcźiźcźecź. Potom so kléchcze hatź kźeleňu horcze ztźiňa, ha z tajkimi so k pośedźeňu pźihotuwané rozpuk kośé habó śerpa krucze romadu pźimňe, kotréź pźez tón wo ňěkotréch śekundach rozbejźané kopr habó mośaz zabejźané ha kośa tak zaśé czéwa budźe.

Prawé tźas, dé zaklijeňo hotowo jo ha dé móźa kléchcze přecź wzate bócź, wotwiśuwe wot horczoté kléchczi ha z dźělom wot toho, hatź bó kopr habó mośaz k tomu nawożené. Kóźdé, kiź ma z woheňom wokokhodźicź, budźe po ňěkotréch pośpótowańach bórzé prawu méru k tomu śam wot so namakacź, źtoź so jow na drobne wupiśacź ňehodźi.

Ja so nadźiju, zo budźe nasch Kowařecz Michaw to bórzé zźenej kośu zpótacź, ha nam potom pola Schowczicz z radośczju pójedacź, kak deke jo so jomu joho dźěwo poradźiwo! Potom pak chczemó sebi jenu pźipicź! Kczka.

Bwóśkowod.

Najwośobnischi śrědk, so pźed źkodu bożoho ňewedra zwarnowacź, jo hatź dotal dobré bwóśkowod. Ňedźiwaj so nichtón na tajkim traź

jomu hischcze ńeznatém swowe! Kóżdé budże je lochczé zrozemicz, ha kóżdom budże so tež lubicz, ztóż tzistotu serbskeje rétże rozemi ha lubuje. Bwóskowod jo pzíprawa (Vorrichtung), kotraj bwósk z elektritżnéch mrótżelow do zeme dowedże, beztoh zo bó so ta najmenscha żkoda, te najmenscke ńezbożo stawo, déż jenoj ludżo tutu wécz rozeńa. Tak dře żno wéscze, zo jo bwóskowod to, ztoż němski „Blitzableiter" réka. Po prawóm dře bó němske swowo „Blitzableiter" na serbski „bwóskowodżeř" rékawo; tola swowo „bwóskowod" jo redlische, znaměna bóle nékajku pzíprawu, nékajke naréchtwańo (němski traj „Blitzableitung").

Kak dha jo so tutón bwóskowod wunamkaw? Hizon wo préńej powojczé zańdżenoho létstotéka béchu ludżo te zhońeńo tzinili, zo grót milinu jara lochczé na so czehńe, zo jo potajkim dobré wodżeř miliné, każ wóndawńo prajachmó; wosebe pak béchu tež to nazhonili, zo so na te waschńo elektritżnoscz mrótżelow méricz hodżi. Woni wzachu grót, téknéchu jón prawe wósoko do powétra (lofta) won; kóntżkaté grót czehńesche milinu mrótżelow do so ha bó tež na druhim kónczu pzi zemi elektritżné, bole elektritżné, déż bé w mrótżelach wéle miliné, ha méńe elektritżné, déż bé w mrótżelach méńe miliné. Ha deleka na kónczu grotu méjachu weni potom tajke naréchtwańo, zo mójachu méricz, hatż jo wo mrótżelach wósche nich wéle habó mawo miliné. Pzicżahowasche grót czejżke ha daloke wéczé k sebi, tu bé wéle miliné w mrótżelach, ha tak nawopak. Dopomńcże so jenoż, żto ze wschoh zapotżatka (tż. 15. Jutn.) wo samotnosczi elektritżnéch wéczow prajachmó. Delni kónez tajkoho grotu ńeméjachu pżitém w zemi tsiczé, dokelż tajki grót jim nitżo pomhaw ńebé, w tajkim grocze bé milina z mrótżelow do zeme pżebéżawa, ha grot sam ńebé elektritżné bów. Hale grót méjachu deleka k nékajkomu żpatnomu wodżeřej pżużiłńené, k pż. k nékajkei żkleńtżanej habó żidżanej wéczé; dokelż tajke nézto, każ so hizcze dopomnicz wéscze, milinu dale ńewedże: ha jenoż na te waschńo wosta potom grót sam elektritżné, ha mójachu swoje milinéméřeńo tzinicz. Méśto samoho grotu méjachu tež kus towsche mosazne, zelezne habó druhe metalowo żerdki hořeka prawe kóntżkate ha deleka na żkleńtżanej nozé stejo. — Kak blizko béchu tu hizon pzi wunamkańu bwóskowoda! Třebachu jenoż delni kónez grotu habó żerdki do zeme téknécż ha hizoń bé bwóskowod wunamkané; dokelż w tajkim grocze bé milina z mrótżelow do zeme pżebéżawa, beztoh zo bó dże nutsdériwa. Tola na tu móslitżku woni ńepżindżechu; ha radżi so dé, zo tajki grót habó tajka żerdka deleka w zemi tsesche, dha dře milina wo ńej z mrótżeli do zeme pżebéża, tola czi wutżeni pódla stejo to ńezhonichu ha ńepótnéchu, dokelż toho widżecż ha swóschecż ńebé. Zo so kóżdomu tajke wunamkańo ńeradżi, zo tež kóżdé jenak mudře ńepżemósluje, to jo wéste. Wschak nédé, każ jo znate, dwaj romadże za blidom hóble jeja jédżeschtaj. Jedén potża k druhomu: „Ja czi sto toleř dam, hejzo mi tutelej jejo tak na czenschi kónez stajisch, zo stejo wostańe." Bohi tzwojetżk so scharwasche ha ńemóżesche jejo też na towschi kónez stajicż. Tu wza préni jejo do ruki, klepné z kóntżkom na blido, ha jejo stejesche, każ staré dub.

Ruńe pżed sto létami bésche wo Filadelfiji (to jo méśto wo pownóczuej Americzé) mudré ha wutżené tżwojek żiwó, zmenom Franklin. Tón bé so wot swojich mwodéch dnow sem pżiwutżiw, jara pilńe ha dozpowńe wscho sebi rozpomńecż. Wón mósleśche na to, kak bó so móhw nékajki srédk wunamkacż, pżez kotréż móhli so ludżo ha twařeńa pżed ńewedrom ha joho żkodu zakitacż. Duż potża wón pżi sebi mósliczż, débó so pżi twařeńu grót ruńe hořestajiw, tak zo bó wéle wósche tohosamoho wonstaw: dha bó wón dérbjaw, jolizo deleka w zemi tsi, bwósk do so zczahnécż, ha do zeme dowescż, beztoh zo bó so twařeńu żana żkoda stawa. Ha wón méjesche je prawe, zpóta to, ha wunamka na te waschńo bwóskowod. Tutón joho préni bwóskowod bé, każ so samo rozemi, khétře ńedozpowné; to jo

z kójdej nowowunamkanej wěczu tak. Po tjasu jo so tež bwóskowod wudozpowności w, ha mó chczemó, joli móžno, w pjichodném tjisle wo tém rětjecz, z kajkich kruchow ha dźělow nětsische bwóskowodé wobsteja, ha kak dérbi wscho pji nich pjiprawene bócz, majali nas pjed žkodu ńewedra zakitacz. —

Swóschcje hižcje ńezbožomné podawk, kotréž so wo lécze 1753 wo Pětrohrodze (Petersburg) sta. Wěsté Richman, wutjeř na wósokich schulach, nédje 42 lét staré muž, tjinische tam 12. dźeń Awgusta pjipowdńu po dwanaczich wschelake pžepótwańa (Untersuchung) miliné wo mrótjelach, dokelž ruńe pji najrońschim swóntjku wot powncczé ńewedro hořestupasche. Wón mějesche tajku pjiprawu, kaž smó hižon hořeka zpomnili. Na wolne stejesche žkleńtjáne sudobjo, ha na nim metalowa žerdka, nédje porst towsta ha wochcz dowha. Wot tuteje žerdki dźěsche cjenki grót na tsěchu won, ha tam hižcje khětré kruch ruńe hoře do powětra. Po swojim měřeńu miliné wo powětse móslesche Richman, zo jo ńewedro hižcje khětře daloko ha prajesche k swojom towarschej, kiž Sokolow rěkasche ha pji nim stejesche, zo tu hižcje tjiscje žadén strach (Gefahr) ńejo. (Dokelž to žno bě deře znate, zo ma so z tajkimi pjiprawami, z kotrémiž so milina blizkich elektritjnéch mrótjelow měri, jara nakedjbliwe wokowkhodjicz.) Lědom bě Richman to wuprajiw, zkhili so trochu ha pjindže z tjowom kus blije k zpomńenej žerdczé. Tu pjeskotji, beztoh zo bó so wón žerdki dótknéw, z jeném dobom swětwomódra žkritjka z tejesamoje do joho tjowa; ha beztoh zo bó žadén zwuk wot so daw, padné wón naznak. W powětse bě wacz miliné bówo, hatj bě tamón wutjeř po swojim měřeńu móslíw; pjez to bě tež žerdka hižon jara elektritjna. Wó so wěscje dopomnicz, zo dźž so mosazna kulka k mosaznej elektritjnej kuli pjiblížuje, zo tu žkritjka pjeskotji. Tež tjwojetje cjěwo jo, kaž mosaz, jara dobré wodjeř; wón pjiblíži so z tjowom k žerdczé, kotraž bě pjeciżiwo joho zdaczu pjez méru elektritjna, ha duž pjeskotji z ńeje do joho tjowa sélna žkra. Sokolow, kotréž kruch dale stejesche, wuswóscha khětré prask (Knall) ruńa wutseleńu (Schuß), padné tež na wotji ha tjujesche ńékotre dérena na khribecje, kotrej běchu so, kaž so pozdjischo pokaza, pjez rozrażené wokowlétaczé grót stawo. Tola Sokolow pjindže bórzé zas k sebi, dokelž wot bwóska samo třechené ńebě. Wscho bě tu wot bwóska, kiž bě jara sélné bów ha wschudjom wokowjězdjiw, jara roztorhane ha rozbite; Richman pak lejesche morwó na zemi, wot elektritjneje žkré zarażené, ha wscha prócza, joho zasé k žiweńu pjiwescz, bě podarmo. Na joho tjole bě podowhojté tjerwené bletjk widjecz wo wulkoscji toleła. —

Bur.

Nowostjanskich hólczow zkórzba.

Znaté wós.

Kajke su to tola téschne tjasé,
Wschudjom herczé, wschudjom lute kwasé!
Tajku nuzu w swěcje nichtó nima,
Kaž nas wbohich Nowostjanow pjima!

Hižon dawno smó so nakhodjili,
Nohi su nam cjéle wokhromili,
Na hujbach so mutjni najachlimó
Do wole so ženi ńedospimó.

W Schunowe su reje. Žto sej chczemó?
Kazane žno mamó; duž tam djemó!
Žtož so djensa wuspacz ńebudjemó,
To so jutsé w swańu docjehńemó.

Lědém zo smó žita doposékli,
Posleni snop lědom na pjat tékli,
Ma zas Ralbitjanski Schowta reje!
Ńeńdjomó tam, dha nam za zwo zméje.

Ha smó druhdé trójku wotpotjńeni,
Hnédom zas smó na kwas wuproscheni.
Ha zas skoro klintji w naschich wuschach:
„Nětkoj pocjehńemó po kermuschach"!

Tak to dźo te czéwo dowhe léczo;
Pola nas ńej żane dobroméczo!
Kaž tež w tédżeńu so nadźéwamó,
Nedźelu so z nowa próczwacz mamó.

Nawéżki.

Wotmolwjenje.

Na interpellacyju, kotraž bu w zańdźenym čislje na redakcyji Tydź. Now. a Jutnički złožena, ma tuta posledńja séěhowace wotmolwić: Derje je nam wědomo, zo je so w poslednej zhromadźiznje maćicy serbskjeje wobzanknjenje stało, po kotrymž maju so mjena tych sobustawow, kotřiž su w zańdźenym měsacu swój přinošk zaplaćili, w kóždym prěnim čislje noweho měsaca wozjewić. Hač runjež stej so wobej redakcyji za zwólniwej wuprajiłoj tutym wozjewjenjam w swojich čisłach město dać, dha jimaj tola nichtón tu přisłušnosć nakładować njemóže, zo byštej sebi je samoj wobstarałoj, ale je to jenož wěc maćičnych zastojnikow. Spomnjena interpellacyja měła so tohodla wjelje skjeršo na tutych złožić, a so ćisami woprašeć, čehodla nam te mjena připóslali njejsu? Tak wjelje k dorozemjenju! K spokojenju česćenych interpellantow pak žadane wozejwjenje same séěhuje.

Redakcyja Jutnički.

Maćica serbska.

Jako sobustawy I. rjadomnje zapłaćichu wot 22. apr. — 8. jul. swój přinošk na lěto 1850:

Serbskje seminarium w Prazy (tež za 1851); k. Jurij Beńš, kupjelanski hospadar w Smječkecach; k. Michał Čornak, šołta w Konjecach; k. Jan Awgust Wařko, cand. theol. z Běleje Wody; k. Wornař, stud. w Prazy; k. Klin, duchowny w Kjetlicach (tež za 1851); k. Dr. Jan Pětr Jórdan w Prazy (tež za 1851); k. Jakub Nowak, kapłan w Budyšinje.

II. rjadomnje: Bohuwěr Falten, dźěłaćeł na Židowje.

Pantźiczé 14. žńencza

Dej 'té psa na prawé bletźk trechisch,
Dha czi wón wěsczi zatraschňe wuje.

Na M. C. a M. J. w P....

Waju posledńje listy su nas jara zwjeseliłe. Mějtaj tehodla naš najwutrobniši dźak za nje. Kaž wy pjatnatcho awgusta wěsćje z radosću wotčakujeće, tak tež so my wjeselimy na tón čas, hdźež was w našej srjedźinje powitamy. Potom čas žiwjenja hromadźje Serbja bjez Serbami!

Red.

Na J. K. J. a E. S. stud. w L.

Ja so nadźiju, zo Waj přichodne prózniny w našej Łužicy wohladam, wšelakje wokřewjenja su Wamaj připrawjene, bjez druhimi puć do M.

M. C.

Zandźenu Sobotu Żita w Budéschiňe pwaczachu:

Kórcz	Woscha		Rischa		Średźna		Kórcz	Wóscha		Rischa		Średźna	
	Pwaczizna.							Pwaczizna.					
	tl.	nsl.	tl.	nsl.	tl.	nsl.		tl.	nsl.	tl.	nsl.	tl.	nsl.
Rójka	2	5	2	—	2	2½	Woka	2	15	2	7½	2	10
Pźeńcza	4	—	3	17½	3	25	Jahwé	4	25	4	17½	4	20
Jeczmeń	1	22½	1	17½	1	20	Heduschka	2	20	2	10	2	15
Wóws	1	12½	1	8	1	10	Běrné	—	20	—	15	—	17½
Róch	2	15	2	7½	2	10	K. butré	—	10	—	9	—	10½

Cźischczane pola K. B. Hiki.

Tžiswo 30. 27. dżeń julija. Lětnik 3.

Jutnitzka.

Wudawařej
Jakub Kućank ha Michał Cyž.

Sejmske powescze.

Zańdżenu pónbżelu, hako 22. dżeń jul. pżipowńu w jenej bó sejm pżez krala samoho wo pżitomnoscżi wschěch statnéch ministrow wotewřené. Zapóswanczé běchu so wschitczé wo zoli druheje komoré zhromadżili. Na tribuńe hořeka běchu bez druhimi tež ruski, jandżelski, rakuski, franzowski ha pruski póswancz. Wschě galerije ha druhe pschistupó běchu powne ludu. Kral jědżesche, hatž jenu wotbi, z hrodu pżez augustsku hasu ha nowo torhojczo k sejmowńe, ha bó wschudżom wot ludżi jara pżistojńe postrowené. Z nim wo wozu sedżeschtaj prénc Jan ha prénc Albert. Hatž do zole stupi, wuńese jomu pżedsěda prěńeje komoré tsikrótżnu swawu. Hatž bě so kral na swój thrón posěnéw, dżerżesche z pżikrětej hwowu scżěhowaczu tak ńenwanu thrónsku rětž:

Moji kńeża stawó!

Ja sém Was zas wokow so zhromadżiw, ha widżu z wesowoscżu, zo scże tak mnozé pżischli zo mnu sobuskutkowacż ha mi swoju dobru radu posticżicż pżi téch wschelakich nowéch zaradowańach ha wukazńach, kotrež su nuzne, mali so wótczné kraj wukhowacż, měr, pokoj ha pořad do naschich statnéch należnoscżow zasé wróczicż. Wó scże strach, wo kotrémž wotczina hižon běsche, deře spóznali ha scże pżischli pomhacż, jako Was Ja wowach. Moji kńeża! Ja so Wam za to dżakuju!

Wó scże, wo tém sém krucże pżeswědczené, zo mnu tejesamoje mósle, zo jo nětkoj pschedewschim nuzne, hwowne zasadé (prawidwa, Grundsätze) statnoho pořada z nowa zawożicż ha pżitém — zmósleńa ha pżecża jenotliwóch ludżi powschitkomnomu zbożu zwólniwe podczisnéwschi — so zasé k tej wustawe wróczicż, kotraž pżez wosémnacże lět zbożo Sakskeje skutkowasche. Tola pak tež ńechamó te wotměńeńa tejesamoje wotpokazacż, kotrež dérbimó ze nazhońeńa ha pżeměńeńéch tżasow dla za nuzne spóznacż. Ja jo tehodla nadżiju, zo budżecże k tém nańetam, kotrež budża so Wam wo tutém nastupańu wot wóschnoscże tżinicż, radé pżistupowacż.

Dokelž pak jo jara k pżeczu, zo bóschcże swoje dżěwa bórzé dokońeli ha zo bóchmó swoje zhromadne wotpohladańo khětse wuwedli: dha budża so Wam tónkrócż jenož te nańeté ha zakońe prědkpowożicż, kotrež su najnuznische. Sem swuscheja pżedewschim nowé wólbné zakoń (Wahlgesetz) ha te tohodla ha hewak nuzne wotměńeńa wustawó, kaž tež te bez tém wudate nakhwilne wukazé wo jeje nastupańu; sem swuscheja dale zakońe dła wotwazańa wicżeżnéch pěnez ha duchomnskoh dżesatka, potom tež nětotre pżidawki k dotalném zakońam wo nastupańu wotwazowańa; ha na kónczu swuscheja sem te wo nastupańu naschich pěnežnéch należnoscżow nuzne nańeté.

Duž, moji kńeża, zapotżcże swoje dżěwa! Ńech wone k zbożu wótcznoho kraja wedu; wón

ŕeba pokoj ha pořad, potwerdjeno nèkotréchjkuliž ňeweſtéch ha khabwatéch pomèrow (Verhältniſſe); wón žada tute drohe kubwa zaſé dobócž ha nadjije ſo, zo je na tém pucžu, kotréž ſém ňedawno naſtupiw (tu jo mèňene rozpujcjeno poſleňoho ha powowaňo předawſchoho ſejma), bórzé ha dozpowňe dóſtaňe. Popjejcje mi ſwoju wažnu pomocz k tutomu wulkomu ſkutkej, ha djak wótcznoh kraja nawſchè pjichodne tjaſé Wam ňepobrachňe!"

Na to wupraji miniſtér Dr. Cjinſki wo mèňe Joho kralowſkeje majeſtoſcje ſejm za wotewřené; ha kral poda ſo zaſé domoj. Pji joho woteňdjeňu wuňeſe jomu pjedſéda druheje komoré tſikróczne ſélne „ſwawa". Stawó wobeju komorow bóchu k jédji za kralowſku taflu pjeproſcheni, kotraj ſo tón djeň popowňu w tſjoch zapotjeſche.

23. djeň jul. mèjeſchtej wobej komoře, kójda woſebe, prěňe zjawne zhromadjeňo. Prěňa komora bó pjez pjedſédu kňeza ze Schönfelſa wo pjitomnoſcji miniſtra Beuſta, druha pjez pjedſédu Haaſe wo pjitomnoſcji miniſtrow Cjinſkoho ha ze Frieſen wotewřena. Woba djerjeſchtaj dléſchu rétž, wo kotrejž na ſtatne naleznoſcje wótcznoho kraja ha na wuwedjeňo ſkutka, kotréž ſo wot ſejma wotjakuje, pokazowaſchtai. Wobèmaj komoromaj wuzwolachu ſo te jtéri poſtajene ſejmſke deputaczéje (habó wuberki). Z druhich wèczow, wo kotréchj bè rétž, nitjo za nas woſebe wažne ňejo. Tola na nèjto dèrbimó ſpomnicj. W prěňej komoře jo mèſchcjanoſta (Bürgermeiſter) Wimmer namět ſtajiw, zo bóchu zapóſwancjé mèſto tſjech toleřow na djeň jenoj dwaj toleřaj ha za pucjowaňo milu daloko mèſto 1 tol. 10 nſl. jenoj 20 now. ſleb. dóſtawali. Tutón namět bó jara ſélne podpèrané. Schönberg-Bibran ſpomni, zo jo tej wón tjiſcje za tulej wècz; tola wón radjeſche, zo bó ſo tute poměňſcheňo mzdè habó diätow najpředè wot druheje komoré ſtawo, dokelj heňwak mówo ſo zdacz, zo chcje ſebi prěňa komora, kotraj jo beztoho pola wèle ludji zawidjana ha haňena, pjez tajke nèjto dobre měno jtjinicz ha lud za ſo dobócz. Duž bó ta wècz po woli Wimmera ſamoho beztém na bok powojena, dójž druha komora wo ňej porétjawa ňej. W druhej komoře pak bè beztem Noſtitz-Drzewiecki na tuſamu wècz ſpomniw, tola ſwój namět, zo bóſchtaj ſo mèſto tſjoch na djen jenoj dwaj toleřej dawawoj, wón hijcje wotſtortji, dokelj chczedja druzé předè wo tém rétjecz, hatj ma ſejm te prawo hako konſtitutionalné ſejm hromadje woſtacz. Kójdè pjedſéda dóſtaňe po kralowſkim dekrecje na mèſacz 300 tl.; tola Dr. Haaſe wupraji, zo wón, jtoj joho naſtupa, tulej woſebitu zdu bracz ňecha, hale jenoj to, jtoj druhi zapóſwancz.

Swètne podawki.

Schleſwik-Holſtein. Wójna bez Schleſwikom ha Danemarkom budje ſo najſnadno bórzé kruczjſcho zapotjecz. Nèkotſi ſu hijom wo woheňu poboli. Menujczé pjed nèkotrémi dňami pjijèdje wulka danſka wójnſka wódj blizko k jenom ſchleſwigſkom pjiſtawej (Hafen). Jena ze ſchleſwigſkich wodjow, kotrej wo tutém pjiſtawe ſtejachu, wujèdje won czujej wodji napjeczo, ha z jenèm dobom potja ſo z wobeju bokow tſelecz, jtoj nèdje hodjinu trajeſche. Potom jèdjeſche danſka wótj zas přetj. Czéwa wècz pak wèle na ſebi ňemèjeſche, dokelj tej nicz jedèn tjwojek pji tém rańené ňebó. Tajkich mawóch manöwrow jo hijom nèjto pobówo kaj na wodje, tak tej na kraju. Schleſwigſki generol Williſen jo hijczen jumu póſowa k danſkjm póſwaw, zo bó wècz k wójňe ňepjiſchwa; nètk pak, dèj danſczé wo tém nitjo ſwóſchecz ňechadja, wudawa wón jenu proklamaczju po druhej, zo bó ſwojich ludji prawe zahoriw.

Z Krakowa, 19. julija. Surowo ňezbozo jo naſche mèſto domapótawo. Tjorawſchi djeň zdaſche ſo naſche czéwo mèſto zahubicj czécz. Woheň, ſurowó woheň wudèri, kiž jo czéwo haſé do popewa pjewobrocjiw. Pjipowdňu woko jenej na tórňe ſw. Marineje czèrkwe pjeczjepwachu. Wo mónach pola krupniczé (jena haſa) bè woheň wudèriw. Bèrtelk na dwè potja ſo Bartynowſkowa khejja ha howbjacza droha palicj. Twaŕeňa wóſokeje ſchule bèchu wo wulkim ſtraſche; knihowňa ſo hijon jeleſche; tola prócze-

wańo ha djéwawoscz studentow wschitke twareńa zdjerja. Na to so zdobom potja na gordjiskej drózé palicz. Pwońo wudéri wo Wielkopolskim hrodje, roschéri so pjez howbjaczu ha bratrowsku hasu, ha rabné biskopski hród, Universität-cjižcjerńu ha Uniten-czérkej. Tez hetmanstwo mésta, klóztér ha czérkej franziskanarow kaž dominikanarow su so wotpaliwo, zczéwa pak wokow 200 khéžow.

Prawiznik Bogunski popaje w swojej khejži, djez so ńepalesche, djesacz lét staroho khétře rostorhanoho hóltjecza, kiž na te prascheńo: „dje té czeisch"? wotmowi; „ja du woheń poduséčz." Pji dalschim pjepótwańu so pola ńoho wschelake wéczé k zadjéwańu woheńa namakachu. Tón hóltjecz bó bórzé wojerskej wóschnosczi podaté. Porutjaczé wóschi, kiž bé wot préńoho wokomikńeńa na końu sam wschudjom pódla, jo, kaž so powéda, tez jenoho tajkoho tjwojeka lepiw, kiž jo ze schwablom, z próchom ha z bamu deře wobstarané bów. Potém hatž bó to znate, poda so méstjan Muczisjewski, kotrohož wobodleńo béšche so zdobom wopréďka zpaliwo, z kńežimi Bogunski, Lipinski, Skaczinski, Kremer, Kalinka ha z druhimi k pjedsédje Gubernialkomisie, z prostwu, zo bó staw wobleżeńa zjewicz ha kóždoho pji tajkim ńezbožném skutku popańenoho zatselicz daw. Wón wotmowi: „Staw wobleżeńa ja ńemóžu zjewicz, budu pak, dokelž so nékotsi woheńzawożeńa winwaczi bócz zdadja, so za to staracz, zo bó ta wécz cjim lépe pjepótana bówa." To so tez bórzé sta. Wetjor woko djewéczich so bubnowasche ha k. k. wójsko zjewi, zo ma kóždé wobodleř swéczu do wokna stajicz, méscjeńo pak swoje khejje deře wobladacz. Po tém bóchu patrouille wupóswane z tej porutjnosczu, kóždoho jatoho wójskomu sudnistwej pjepodacz. Wójsko stoji pod bróńu, wschudjom su stróže k skitej pwońeńu wutorńenéch wéczow. Zczéwa su tez nékotsi ludjo, bez kotrémiž jedén 100 lét staré schédjiwcz, wo žiwéno pjischli.

Ze Serbow.

§. Z Kulowa. Déž nékotsi tudomni pjeczjwniczé ha ńepjeczelo Serbowstwa stajńe wobkruczeja, zo pola nas jenož hižcje nékotsi stari ludjo serbski rozeńa ha powedaja, ha cji modji pak nicz, khiba so jenož wo budéschinskim pjedméscje: tak to czéle k wéře zpodomne ńejo. Nè, kóždé móže so stajńe pjepokazacz, kak tu swawni, widjeni hoscjenczaro, pjekupczé, řemesniczé h. t. d. ze swojimi swójbami (w méscje nutska) hižcje deře serbski rozeńa ha tez rétja. Té třebasch sebi jenož nèjto w serbskej rétji žadacz, zmolom budjesch je dóstacz. Zo dře pak hižcje woni radsischo němski rétja hatž serbski, jo tez mi znata wécz. Ja sém tu wóndańo dwémaj blakomaj bów, djez, déž na nich serbski rétjach, so z tém zamojachu, zo serbski ńemója; déž pak tez ja wobkruczich, zo němski ńemóju, ha tohodla hinak ńepójedach hatž serbski, tak tez jim nitjo druhe wósche ńewosta, hatž zo dérbjachu zo mnu serbski rétjecz, ha — wono to potom deře djésche! — Zawosńe wopaki, haj wupe jo pak to wot téch starschich, kotsiž su sami rodjeni Serbja, ha nètk tola swoje djéczi serbski rétjecz ńewutja, hale jenož nékak němski! Nehańbuja so tajczé pjed wele wosobnémi rodjenémi Němezami w Budéschiňe, kotsiž swoje mawe djéczi tez pékńe serbski wutjicz dadja?

Nam pak tola tez ńeznate ńejo, kak jo na tém wosobńe tez wutjerńa (schula) wele wina! Tejkolej serbskich djéczi z Kulowa ha ze wsow wo tejsamej wukńe, hale nicz te najmeńsche wo swojej macjernej rétji; tusamu su tam ze schule nimale czéle wustorkali. Jenož žtož nabožnu wutjbu nastupa, dha hižcje ju serbske djéczi wot kń. kń. duchownéch w swojej macjernej rétji wuknu. Hale pak anicz pisacz, anicz litjicz — nitjo, haj czéle nitjo druhe — potajkim tez bohužel anicz kusk serbskoho tjitańa w schuli ńenawuknu! — To jo tola žawosńe zrudńe! Serbske schulske djéczi, ha tola žadén serbski wutjeř! Jedén wutjeř (kń. Sch.) dře móže trochu serbski, ha dé bó tak wulki ńepjeczel Serbowstwa ńebów, žtož jomu tola wéscji janu tjescz ńetjini, tak mów je tez bórzé z lóchkej prócju dowuknécz, ha potom swoje schulske djéczi k najmeńschom kusk serbski tjitacz wutjicz. —

Ja ńewěm, tjoho dla Serbja w Kulowe ha w wokolnosczi bóle na wotstroněno tajkoho bracha ha hubenstwa ńedjerza! Schak woni tola tež wo swojej maczernej, wo serbskej rétži so k Bohu modla, tak deře doma kaž tež w czérkwi paczeře ha khérlusche w serbskej rétži spěwaja!

Zczěwk toho jo tež, zo so w Kulowe ha nékotréch wokolnéch wsach tak jara mawo serbskich pismow tžita. Praschesch so k pj. za Jutnitžku, tak ju mawo dže nadeńdjesch!

Tola mó so nadžijemó, zo budje dře tež tudé Serbstwo bórzé zasé do swojoho staroho prawa bóle stupacž, wschak su tu tola tež, Bohu djakwano, hižcze nékotsi wulczé zahořeni Serbja, kotsiž deře wědja, zo jo maczerna rétž tón klutž, z kotrémž haklej so wschě druhe bohatstwa wědomnosczow wotzankaju, ha tohodla wschu mójnu prócza za wupjěstřeno ha wudospownosczeno Serbstwa nawozuja. Wěsczi tež jich prócza podarmo ńebudze, hale poňese stotére pwodé. K tomu daj Bóh swoje žohnuwańo!

Z Rachlowa pola Bukecz. Wo naschim evangelskolutherskim towarstwe bó wóndawno deputaczéja wuzwolena, kotraž bó adresu na Joho kralowsku majestosczj, wo kotrejž so kralej za najnowsche wukazne djak wuprají, pžepodawa. Deputaczéja wobstejesche ze pecž tjescjehódnéch muži, ha poda so 18. dżeń jul. do kralowskoho hrodu w Drezdjanach. Wo wrotach powita tusamu minister Dr. Cžinski ha pjewodjesche ju hatž do kralowoje jstwó. Tam bó najpředé adresa prédkńesena, na tjož kral swój wutrobné djak wupraji za tu lubosczj, kotruž Serbja k ńomu maja. Kral tež z ranémi swowami prajesche, zo jo pjeswědczené, zo jo serbski lud zhromadne jara deře zmóslené, ha zo Boha ha krala lubuje. Na to praschesche so kral, kak so Serbam djo, hatž su žné zapotjeli ha hatž jich ńejsu ńewedrowo krupé potřechiwo, wo kotrémž poslenim nastupańu deputaczéja zweselacze wotmojeno dacž mójesche. Po dléschim rózrétžowaňu, hako bě kral z kóždém stawom deputaczéje porétžaw ha so kóždoho wosebe wopraschaw, žtó ha z wotkel jo, puschczi wón tusamu z luboznémi swowami wot so. Minister Dr. Cžinski pžewodjesche deputaczéju zasé dele hatž do hrodowóch wrotow.

Adresa bésche pak tuta: „Najjasnischi, najmócznischi kralo! Najmiwosczjiwschi kralo ha kńeže! Pokorne podpisani ńemója so zminécž, Waschej kralowskej majestosczi w ńewoswabńenej poddanskej swérnosczi djak prajicž, so scze zwolili, komore rozpužczicž, kotrejž wo swojej wětschiňe tu ńekmanosczj, zbožo wotczjné zawožicž ha pžispořecž, spóznacž daschtej, ha kotrejž te ruňe tak móczne kaž mudre žradowańa wósokoho krajnoho kńežerstwa k wotstroňeňu zběžkarskich požadańow zadžěwaschtej ha swabeschtej. Mó tjujemó so hnutéch, Waschej majestosczi za tón najnowschi wukaz so djakuwacž, pžez kotréž jo samopaschné cžischcž, tón wótcz ha pěstoň krajnostraschnoho zmósleňa ha skutkowańa, ńežjednané ńepžeczel wschitkich wěrnéch wotcžinczow, ńemójné žtžiňené ha k meltžeňu dowědžené.

Mó djakujemó so Waschej majestosczi za te najnowsche wukazne, kotréchž wuwedjeno nuzné pořad ha pokoj zdjerži, dokelž jenož z tutémaj materialne zbožo pžibówacž móže.

Z ńekhabwatém krutém dowěřeňom wotžakujemó wot Wascheje majestoscze zbožomne wotsaleňo (zdaleňo) wschoho, žtož zbožu wótcžiné ńepžeczelsczé napžeczjiwo stupi, ha zawostawamó w najnižschej ponižnosczi ha pokornosczi h. t. d."

Nawěžk.

Jutse hako 28. dżeń jul. budje pola me tseleňo, na kotrej lube pscheproschu.

Michaw Kuczank
kortžmar w Brěmeňach
pola Zdjěra.

Cžischczane pola K. B. Hiki.

Tzjiswo 31. 3. dżen awgusta. Lětnik 3.

Jutnitzka.

Wudawaćej
Jakub Kućank ha Michał Cyž.

Sejmske powescze.

Druhe zjawne zhromadżeńo druheje komoré bě 24. jul. wo pzitomnosczi statneju ministrow Dr. Czinskoho ha z Friesen. Tu bě wo tém rětz, zto ma so z témi zapóswanczami tzinicz, kotsiz wschelakich winow dla pzischli ńejsu, na tzimz nam, hatzruńe bě to nuzne ha dowhe jednańo, wele leżane ńejo. — Tsecze zjawne zhromadżeńo druheje komoré bě 29. jul. wo pzitomnosczi 52 sobustawow ha hořeka zpomńenej ministrow. Komora běsche jenoz krótki tzas hromadże ha ńeměsche żane wažne jednańo. — Druhe zjawne zhromadżeńo prěńeje komoré bě 26. jul. wo pzitomnosczi 30 sobustawow ha hizon zpomńenej ministrow. Wschelake wuzwoleńa do wuberkow ha tohoruńa wěczé, kotrez mójemó pzeńcz. — Něchtónzkuliz traj budże řecz habó móslicz, zo nasch sejm jara lěńe zapotzńe; tola pzi tém ńesmemó na dwoju wěcz zabócz. Najpředé chczedza hizcze na někotréch, kotsiz su wschelakoh ńepořada dla hakle nětk powowani, trochu wotzakněcz, ha dale su te ztéri pořadne wuberki, kotrez maja wschě wěczé pzed powschitkomném ha zjawném jednańu najpředé wuradzecz, lědom hromadu stupili ha swoje dzěwa zapotzeli. Tak khětsé hatz změja te nězto hotowo, zapotznu tez wuradzowańa wo komoromaj. — Tez akademiski senat (t. j. zwazk wutzeřow habó profesařow na wósokich schulach) wo Lipsku jo nětk zapóswancza do druheje komoré wuzwoliw, hatzruniz wschitke sobustawó senata sobu wuzwoleli ńejsu. Předé bě so tutón senat tzisce pzeczíwo sejmej wuprajiw ha dopokazwaw, zo jo powowańo tohosamoh pzeczíwo naschim konstitutionalném zakońam, potajkim sejm sam ńezakoński; ha toho dla tez lipskowski senat předé zanoh zapóswancza wuzwolicz ńechasche. Netk jo jomu ministerstwo zjawnoh wutzeństwa, pod kotrémz wosoke schule stoja, to khětře krucze pzikazawo. —

Swětne podawki.

Schleswik-Holstein. Prěńa wětscha bitwa jo nimo, ha jo za Němczow ńezbozomńe wupanéwa. 24. jul. běchu so sélne danske ha němske pzedstróże (Vorposten) třechili, dzez bóchu danscé khětře zbiczi. Na druhi dżeń, na św. Jakuba, bě bitwa bez samómaj wójskomaj pola wsé Idstedt. Středzizn (Centrum) němskoho wójska komandirowasche generol Willisen, prawó bok Horst ha liwó Tann. Bitwa zapotza so rano wokow ztéroch. Liwó bok bě wot wschoho zapotzatka sélne napadńené ha dérbesche czufwacz; pozdzisch wokow pzipowdńa bó tez středzizna wot Danskich z wulkej moczu pzerazena ha dérbesche wozpet hicz. Prawó bok so najkruczisch dzerzesche ha stejesche hizcze popowdńu na témsamóm blaku, dzez rano, ha mózesche k najńeń-

schom sredjiznu, kotraž dérbesche czékacz, pjed ńepjeczelom, kiž chczésche ju sczéhowacz, móczńe zakitacz. Bitwa bé jara krawna. Schleswikscze su wokow 3000 wojakow pjisadjili (nékotsi su morwi, nékotsi rańeni, nékotsi jeczi), ha Danscze kaž réka, hižcze dójschto wacz. Wosebe jo tež wele schleswiskich offizirow panéwo, tak zo jo generolkommando hižon zasé pismo wudawo, wo kotrémž némskich offizirow ze wschéch krajow napomina, zo bóchu tam pjischli ha do wójska stupili. Pjemócz Danskich bé khétro wulka, ha žadén dźiw, zo su doboli. Generol Willisen hlada na wsché móżne waschńo swoje wójsko pji horliwosczi ha dowéře zdjerjecz. — Wo wele némskich krajach so za Schleswik-Holstein pěnezé k podperańu hromadja, w Sakskej jo to wot ministerstwa zakazane. Hatjrunij jo préńa bitwa pjéhrata, dha so tola řecz ńemóže, zo jo wscho zhubene; pjeczé jo hižcze móżno, zo tež generol Willisen pjichodnu bitwu dobódje.

Z Drezdjan. Tudé su wulke wuradjowańa wo nastupańu dalokopisow (telegrafow) bóli. Z Rakuskeje, Pruskeje, Baworskeje, Sachsénskeje h. t. d. béchu tu wotpósiwani, ha 25. jul. bóchu pjezjene, tak zo budja so nétk w némskich krajach hromaduwisacze dalokopisé twaricz, kotrej budja na 1000 mil wopjijecz.

Z Wina. Djens 23. jul. bó ban Jellacjicz z mwodej hrabinku ze Stockau wérwané. Wele generolow ha wósokich offizirow, tež wele druhich zemanow bé pjitomnéch.

Z pownócznej Ameriki. Tudé jo generol Zacharias Taylor, pjedséda wulkich zjenoczenéch statow pownóczneje Ameriki wumřew. 7. jul. napané joho kholera, ha 9. jul. bésche hižon morwó; pohřebané bó 13. jul. wo méscze Washington. Wschitczé ministrojo su, kaž so to tam stańe, wotstupili, ha dotalné namésťné pjedséda jo hakož pjedséda pjisahu wotpowoziw.

Z Wiesbadena wo Nassawskim. Hižon nékotré tjas jow so tudé na lutherskej czérkwi ha na jeje wězi (tórńe) wschelake poredjeńa tjiňachu. Pjez nékajku ńekedjbliwoscz wuńdje wo wězi woheň, bórzé potja so tež tsécha na czérkwi palicz. Czéwó jich dom boži jo so wotpaliw, ha podjanska wosada wo tamném méscze jo, bez toh zo bó wo to proschena bówa, dowoliwa, zo móža so tutón tjas, djež luthérsczé žadnu czérkew ńezméja, jich boze swužbó w jeje czérkwi djerjecz.

Ze Schleswika. Pjed nékotrém tjasom jo so tudé zas dójschto wójnskich wodjow pokazawo. Najpředé nichtón prawe ńewedjesche, z wotkel wone su, nékotsi méńachu, zo su to jandjelske wodje. Nétkoj jo so pokazawo, zo jo to druhi djél ruskeje floté; jeje préni djél jo tu hižom předé. Rusojo pjihladuja, žto dje so ze schleswiskej wójnu stacz; déž dje so jim ta wécz wacze ńelubicz, budja so najsnadno do toh czéwoh wusmuja sobuméschecz chczécz. Némskim die jara pomhacz ńendja.

Ze Schwicze. Wo zürichskim kantoře (czéwa Schwicza ma 22 kantonow habó wokresow) jo nétklej hižcze 240 najbóle némskich czékanczow. Pjez 2000 jo so jich pak domoj wróczjiwo, pak won do dalschich krajow czahnéwo. Pjez 40 bó jich hubenoh ha ńedowolenoh zadjerjeńa dla wot wóschnoscze pjez policzajow pjez hraniczé wupokazanéch.

Z Krakowa 25. jul. Nasche méstó bé hižom zasé wo wulkim strasche. Wetjor k napow jédnaczi wudéri wo téscherskej hasé zasé boži woheň, bó pak bórzé poduschené. Wokow pownoczé wuńdje zasé w dwémaj khéžomaj wo tejsamoj hasé ha na dwémaj druhimaj blakomaj woheň; tež tu bé khétsé pomocz. K napow tsjom rano palesche so zasé wilkopolski palast, tež tu bó bórzé pomhane. Tež biskopski palast so zapali, ha tu bé wscha pomocz podarmo. Rakuske ministerstwo jo dowoliwo, zo smedja so wo wschéch khéžorskich zemach pěnezé k wotpomhańu wondańo zpomńenoh ńezboja hromadjicz.

Ze Serbow.

§. Z Khelna. Pjed naschej wsu namaka so blizko pji drozé zelezna boja matra na kamenitném stowpe. Hijo dowhe lèta sem pak na ñej czéle jana barba wàczé k zpóznaczu ñebèsche, ha duj stejesche tej te swéczatko tu wschitkim nimo khodjaczém nicz k zpodobañu ha k pobojném zatjuczam, hale — k postorkej. Z wulkej radosczu ha wesowosczu pak zmolom do prédka wozjewamó, kaj smó swóscheli, zo dérbi talej boja matra nètk czéle ponowena bócz. Pjiprawé k tomu su hijo pjihotowane. Jara pjistojne bó bówo, dé bó so tej potom nicz nèmske, hale pèñe serbske pismo na tesamo napisawo! Wèsczi bó potom kóždé Serb, kotréj tam nimo póñdje, z wèle pobožnischim ha horliwischim zatjucjom na ñe poladaw.

Z Kukowa pola Klójtra Marineje Wèždé. Wutoru tédzeñ, 23. jul., mèjachmó tudé jadné ha krasné swédjeñ. Menujczé nasch wósoczé wajené ha tjesczené kñez Riedel, kñezi schosar, swéczesche, dokelj jo hijon 50 lèt w kñejej swujbe, swoje jubilejum. Cji czéwi wotroczczé ze swojimi hetmanami (homischtrami), bètnaro, rèznik ha druzé bèchu so na sw. Marju Madlenu (22. jul.) popowdñu pola bètnara zhromadjili, ha wudjèwachu tam ñane tjesne wrota (Ehrenpforte), kaj pola kñ. Riedla na khijne duñe najlèpe poswachu. Tesame bechu z drobnémi schmrókowómi hawjkami wutékane ha z ñanémi wènczami ha guirlandami z tjerstwóch rosczenéch nuchawkow wobwèschane. — Wutoru rano wokow tijoch bèchu hijon wschitczé zasé zhromadjeni, ha pjitjinichu jara zcjicha tjesne wrota k duñam. Na to wotpali bètnar pjed dworom kñ. Riedla jtéri mòrjle; te tjiñachu praski, kaj tajka mènscha khanóna. Potém bó khwalbné khèrlusch: „Tebe mó Boha khwalimó" spèwané. Tsjo hrajachu na serbskich huslach, jedén dujesche klanetu, jedéu trompetu z klopami ha jedén pozawnu, ha pjewodjachu khèrlusch. Bez tém bèsche hijom czéwa Riedlecz swójba z khèje won wujschwa; ha déj bèchmó z khèrluschom hatj do posleñej jtutjki, dha wustupi tej kñ. Riedel sam z domu won z tutémi swowami: „Djèczi, to jo wèle, jara wèle tjescje, kij mi wopokazacje." Na to wustupi jedén wotrotjk z tjródé ha postrowi kñ. Riedla z ñanémi swowami, kotrej bèchu nèdjen tute: „Djens, djej so jich tejko raduje, djej pjeczelo ha swójbni, wulczé ho mawi djèl beru na tém jadném swédjeñu, kotréj nasch kñez schosar Riedel swéczi: djens móhli snadj mó Wam poddaczi swujowniczé pretjwostacz? Ne, pjewulke jo nasche djèlbrano, pjepowna nascha wutroba, tak zo swoje djensnische zatjucja zamèltjecj ñemójemó. Wam, swojomu wótczej, wuprajimó mó pji waschim powstalètném jubileju wo zastojnstwe swoje wutrobne ha wèrne pjecja k Waschomu tjasnomu ha wètjnomn zboju. Mó Wam jane druhe zwonkowne wopokawstwo zañcjmècja ha tjesczeña poskiczicj ñemójemó, hatj tutón wèncz! (Tu wustupi druhi ha pjepoda kñ. R. jara ñané wèncz ze djèwanéch nuchawkow, ha wo wènczu nutska bèsche pismik R. ha zpodé ñoho litjba 50, woboje z ñanéch drobnéch kwètkow.) Tola toho Wótcza wo ñebesach, toho wodjeña wschéch tjwojeskich podeñdjeñow, toho chczemó mó prosécj, zo bó Wón swoje dozpowne zpodobaño na Wami wopokazaw. Ha Wón budje nas wuswóschecj, déj so mó w cjérkwi habó w swojej cjichej komorczé k ñomu pomodlimó, Wón budje nas wuswóschecj, déj wo powñej radosczi swojeje wutrobé k ñomu wowamó: „Nasch lubó wosoczé tjesczené kñez schosar Riedel ñech jo jiwó hijcje wèle lèt!" Tsikróczne „vivat" bó zañesene, ha k tomu praskachu pjed dworom mòrjle ha wèle druhich tselbow. Nètk bó zas cjichota, kaj bè predé wotrétjane. Na to so kñez Riedel podjakowa, wosebe za tu swèru ha poswuschnosczi tón dowhi tjas jow, kij jo z nimi hromadje bów, ha napominasche dale wo swèře ha poswuschnosczi

*

pžebówacj, tak dowho hatj budje so hižcje Bohu tomu knezej lubicj jich hromadje wostajicj. Pži tém pak nasch knez schosař sélzé roňesche, tej nam wschitkim sélzé wo wotjomaj stejachu. Kń. R. hižcje pžislubi pžichodné žtwórtk, joli mójno, tej tjeledži mawo wesélo pžihotwacj. Na to bó khérlusch: „Wo tém tjasu ranischim" zaňesené, ha potom cjehňechu zhromadjeni z hudjbu (z muziku habó z piskańom herczow) přetj. — Dopowdňa hatj kń. Riedel kemschi djésche, ha wosebe tej pžipowdňu, déj wón ze swojej czéwoj khétře wulkej swójbu do klóztéra nuts k blidu djésche, bó ruňej kaj na Kimbarku, tak tej nutska w klóztře jara prajkane. Hatj béchu so kneza k blidu sénéli, dasche sebi hnadna kneni nas k sebi pod wokna pžincj. Tam dérbjachmó zasé khérlusch „Tebe mó Boha khwalimó" spěwacj, ha po khérluschu bó hnadnej kneni „swawa" wuňesena. Wona póswa na to jara wulki karan wina ha nějto peňez. Hatj bé wino wupite, prajachu zhromadjeni bez sobu: „Néikoj chczemó hižcje jedén khérlusch z wesélschim wosom wuspěwacj, předé hatj so rozeňdjemó!" Hatj bé tón wuspěwané ha hnadnej kneni hižcje junu „swawa" pžiwowana, pžindje zasé karan wina; tej nějto tunow piwa bó spěwařam date. Wetjor bésche Schosařecz zahroda řeňe rozswětlena habó illuminirowana; pódla bóchu tej někotrejkuliž raketé z řanémi kulemi ha wězkami wschelakich krasnéch barbow wutselene (tak menowané „Feuerwerk"), ha tesamo wozjewachu tej tém, kotsij daloko wot nas bódla, zo jo pola nas wažné swedjeň. Žto jo so pži knezim wobedje, pži kotrémž bé tej wósokodostojné knez Senior Smowa z Budéschina pžitomné, podawo, to je nam méňe znate. Tola kaj smó swóscheli, jo kń. Riedel wot hnadnoh knejstwa jara řanu zwotu tobakowu téfku, ha wot téch druhich knezich zastojnikow w Klóztře krasné pokal k dopomňeczu na tutón swój wažné swedjeň dóstaw.

Žtwórtk (25. jul.) na św. Jakuba popowdňu dwémaj béchmó so zasé pola bétnara hromadu zejschli, ha cjehňechmó spěwajo z témisamsnémi herczami, kotsij wutoru piskachu, z Klóztéra won po drozé k Swiňarni. Schosařecz béchu wschitczé z dwora, kotréž blizko pži drozé leži, wujschli. Mó djéchmó schikwańe po ředje, herczé prédku. Hatj podno Schosařecz swójbe pžindjechmó, bó tam zasé kń. Riedlej móczna „swawa" wuňesena ha pžitém ztéri mórzle wutselene. Na dalschim puczu so pospochi spěwasche, ha bez wele druhimi řanémi spěwami tej: „Hižcje Serbstwo ňezhubene." W Swiňarni jo potom jara wesele rejwasche, němski ha serbsli, wscho dohromadé. Po pěczi zebra so wulki ropot ha wscho wowasche: „Schosařecz du!" Duž wzachmó sebi herczow ha nékotre zkleňczé piwa, ha djéchmó jim z pžezpolom (Marsch) napjeczo; déj jich nańdjechmó, wuňesechmó jim sélnu „swawu." Na to kń. Aktuař z Marinoh dowa (Marienthal) zamoji swojoh nana, kiž starobó dla ňebé sobupžischow, ha wuňese wo joho méňe czéwomu towarstwu wutrobnu swawu. Pžindjechmó zas do kortžmu. Tu sebi kń. Francz ha Heinrich Riedel serbske towarschki do reji wzaschtaj. Tej Schosařecz djowki (Emilija, Otilija, Hanja), kń. Heinrichowa mandjelska ha druhe dalsche sobustawó Schosařecz swójbó su wschitke jara wesele soburejwali. Jara wutrobňe nas to zweseli, zo sebi tej róntjka (žtutjki) žadachu, djej tute czuze holtjata (kněznitjki) porjadu ze zkleňczu piwa pži herczach stejachu; wone so na tutém tjiscje serbskim waschňu jara weselachu, ha tej to, žtož bé jim znate, sobuspěwachu. Ha to wscho ňesta so wo samóm nimohiczu, né, woni su tu wo wesowoscji wschitczé hatj do djesaczi pžebówali, ha z wětschoh wscho rejwasche ha spěwasche so serbski. Kń. Schosař jo tu dwaj bětlaj piwa daw, ha paleńcza tak wele hatj jo žtó picj chczéw, jo tej herczow, z jeném swowom wscho sam zapwaczjiw. Déj bé dwanaczjich, podachmó so domoj; tola knezich béchmó hižon předé z rjaném pžezpolom kruch domoj pžewodjeli. Déj so pži róznohiczu kń. Heinrich Riedel hižcje jedénkrócj z ruku ha z wutrobu za tu tjescj po-

ꝛakowa, pžispomni wón: „Nasche dźěčži budža nědé swojim dźěčžom hižcze powědacž, kajku tžescž scze Wó serbsczé mužojo, hólczé ha holczé mojomu nanej džens wopokazali."

Ze sakskich delan. Wóndaño pžez Jutnitžku nam wozjewene „Spěwy za pěkne dźěći" sém sebi zmolom pžipóswacž daw ha je pžespěwaw, někotre tež hižon ze schulskimi dźěčžimi. Pži tém sém namakaw, zo su to krasne spěwé, kotrež budža so wěsczi wschěm wutžeřam deře spodobacž ha schulskim dźěčžom wulku wesowoscž tžinicž ha lóžt k spěwaňu pžispořecž. K najmeńschom nasche schulske dźěčži so jich doscž naspěwacž ńemózachu. Hwosé k spěwam su lesne ha tež jara lochke, tak zo jo sebi kń. Kantor Wólf po mojim pžeswědczeńu wschu tžescž ha — wulki dźak serbskich wutžeřow ha schulskich dźěčži zaswužiw. Dokelž su te spěwé wo nowém serbskim prawopisu cžižcžane, tak dóstańemó pódla tež tón wužitk, zo so schulske dźěčži wo tžitańu tohosamoho wudospowoscžeja, (žtož jo jara nuzne, dokelž hatž dotal wo hornéch klosach naschich schulow bohužel hižcze žane knihe wo nowém prawopisu nimamó.) Drohe te spěwé tež ńejsu, ha duž sebi tež khude dźěčži wěsczi po ńe pžiběhnu. — Toho dla dowolu sebi wschěch swojich tžescženéch kollegow, kotsiž sebi telej spěwé hižcze zamojili ńejsu, na tesamo kedžbliwéch tžinicž. Kń. kant. Wólf pak budže wěsczi tak dobré, zo nas tež pžichodńe dale z tajkimi wuberném hwosami za wschelake druhe dobre serbske spěwé za nasche schulske dźěčži zwěseli!

M. Hiczka.

Pžisp. Kaž wondaño wot kń. Wólfa samoh swóschachmó, dha jo wós k prěńom spěwej za někotru schulu snadž kus cžežschi. Tola wón chcze za tónsamón spěw tež jedén druhi lóžschi wós zestajecž. Potajkim žtóž chcze tež cžežsche wosé zpótacž, wostańe pži tém, kotréž jo k 50 exempl. hižon pžipowozené; žtóž chcze za meńsche dźěčži radscho lóžschi, móže jón wot kń. Wólfa tež dóstacž. Te druhe pecž wosow su lochke doscž.

List z Kukecz. (Zapozdžene.) Mó wschak heřwak do toh ńejsmó, wulke wono wot so tžinicž, ha swoju wes wukhwalecž ha wuzběhowacž; ha ńejo hakle toho třeba! Dokelž dže traž Kukeczé ha Kuketžanow ńeznaja!? — Dokelž pak wáczé krócž w Jutnitžczé někotre wsé so hordžachu ha tžińachu, kaž bó nidže jim ruńa ńebówo: dha to dléje pžeńescž ńemózachmó, hale widžachmó so nuzowanéch, na ꝛanoscze ha wosebitoscze swojeje wsé zpomnicž.

Sé-li dowsé nuts pžischow (za hunami jo zakazane), dha wuhladasch napžeczo sebi wulke twařeńo, wo kotrémž stajńe wulku haru swóschisch, ha k najmeńschom dwóscžé za dźeń puki widžisch. Wonka ńejo žadén žkit wósche duri, žtož tež třeba ńejo, dokelž pžed khéju pžeczé pow duczénta pjanéch Kuketžanow wokow wulkoho wuprózńenoho suda leži; ha to je za kóždoh czuzoh najlépschi pokazwař do palentžerńe. Wot palentžerńe wupžestrěwa so wulka wuža hatž na druhi kóncz wsé, wo kotrejž kóždé dźeń wele téscž (tawzént) žabow swój wětžorné khérlusch z wótrém hwosom spěwa, žtož wěsczi wacž haré natžini, hatž waskowski mwón. Z tuteje wuže beře palentžeř wodu k palencspaleńu. — Žtož wuža ńejo wowsé, to jo huste ha židke bwóto, najžidsche podno palentžeřni ha kortžme. Pži tutej wuži, tola hižcze w bwócze, ha to w hustém bwócze, steji wulki schescheraté, hawzaté žtom. Kajkoho dřewa tón žtom jo, ńewém. Mó Kuketžeńo menujemó jón smertne zelo, ha to tohodla, dokelž tón žtom wele Kutžanam do druhoh swěta dopomha. Zapotžatk tuteje wěczé pak, kaž Kuketžan khrónika powěda, bě tajkilej:

„Běsche nědé pžed wele lětami jedén kńez „w Kukeczach, kiž bě žawosńe lóžé ha zasakwé, „poddanow wón z robotu cžižcžesche hatž do „krewe, ha bijesche jich hatž nanajsurowscho. „Pod tutém kńezom mějachu Kuketžeńo tež tu

„hižcje pola nèkotréch druhich twerdéch kněj„stwow zwopowestnu robotu, w noczé déž kněz „žabórechtaňa dla spacz ňemóžesche, z dowhi„mi žerdžemi wokow zpomňeneje wuže khodžicz, „ha do wodé bicz, zo bóchu pžez to žabó „zpwóschili habó tak na hwowu klepnéli, zo „bó so jim te „kwor" w hube zahacžiwo. „Ha bèsche tedom tajka tuha ha téschnoscz „w Kukeczach, zo kaž stari ludžo powedaja, „ani palencz nikom wacz ňeswodžesche. „Haj", „prawa woni, „drudé ňebé za czéwé džeň ža„dén pjané wowsé k widžeňu, ha husto zaň„dže czéwé tédžeň, bez toh, zo bóchu puki bóli, „žtož tola nètk žadén tžwojek ňepomni." — „Tutón kněz pak sej móslesche, zo wón wum„ňecz ňeňdže, ha to jomu žawosňe hwowe „khodjesche. Wina pak, zo bé jomu tajkalej „móslitžka do hwowó pžischwa, bèsche ta, zo „žadén z joho předomnéch wótczow wumřew „ňebé, hale kójdoh bèsche tžert joho ňeskutkow „dla žiwoho wotňesw. Wón sebi tutu wècz „po swojim zdaczu tak wukwadže, zo dèrbi „tajka ňehoda, kotraž bé hatž dotal wschèch „joho wótczow podejschwa, wo schlachcje „tsjecz; ha dokelž so jomu tajka jèzda w „tžertowéch pazorach tola trochu džiwa ha „surowa bócz zdasche, dha chczésche wón tomu „wuczejnécz, ha, kaž wón měňesche, na bóle „kžesczijanske waschňo, ha z měňe pohorschkom „ze swèta woteňcz, ha duž wójbesné so na „zpomňené žtom. — Wot toho tžasa sem „pójsňe so nètk kójdé Kuketžan, kotréž sej móśli, „zo móhwa hewak sňercz na ňoho zabócz, na „tón žtom. Pozdžischo da gmejna hawzé zwot„rèzwacz, tak zo bó prawe wèle rosuchow nasta„wo, dzej bó so duschňe powaz (žtrèk) zadžer„nécz hodžiw." — Tak daloko Kuketžan khróníka. —

Tola zo zas wopisaňo Kukecz zapžijam, dzej jém pžestaw, chczu khróníku zatžinicz, ha cze dale po naschich Kukeczach wodžicz. Jo-li pak sé cžipné zhonicz, žto w khróniczé wscho steji, wschak móžu ju czéwu tžesczenej ha swawnej redakczéji pžepodacz. Dèrbjawo-li pak k tomu pžincz, žtož mó Kukeczé dawno wotpohladujemó, ňenujczé sami nowiné za Kuketžanow wudawacz, kotrež bóchu pod ňenom „Kukječanski bjesadnik" — to so wé, zo we nowém prawopisu, ha z wobrazami (Abbildungen), mó Kuketžeňo ňejsmó pomawu! — wukhadželi: dha bóchmó wo nich tež naschu khróniku swètej wozjewili. Hnuczeni pak, sami za so wosebite nowiné wudawacz, smó skoro toho dla, zo hewak nas w swècje nichtó ňezastupa, dokelž nascheje kuketžanskeje stroné ha wuznacza nichtó ňejo; mó mamó wosebite napohladé (Ansichten, zmósleňa) wot swèta, ha tak tež politiku sami za so. Tež bóchu tesame najlèpschi srèdk bóli, z Kukecz propagandu tžinicz, ha drudže tež nasche napohladé ha stare khwalbne waschňa rozschèrecz; wono jenoj so wo to tžini, zo bó nasch „bjesadnik" prawe wèle wotcberarow mèw. Na duchomnéch moczach ňebó pobrachwawo, dokelž mamó wuschikne pera k swužbe, kaž: swojoh Jana Žczipalczu, Mèrténa Répaka ha Mocza Tunku; snadž bóschtaj Schibakecz Michaw z Wonecz ha Nèschporecz Boscžij z Delan tež swoju pomocz pžislubiwoj; ha kajkich dopisowarow ňebóchmó tu mèli!? W polu Britew, Tružnika, w holi Cžibana h. t. d. Tola ja sém so zabów ha so wot swojoh prèdkwzacza wotsaliw; duž zas k wèczé samej.

Tež jo w Kukeczach wulka radna khèža, dzej so kněz schowta (réchtar) ze starskimi k sudej ha k jednaňu gmejnskich wèczow zhromadžuje. Tudé jo tež zpomňena khróníka zkhowana. To žeje mam zpomnicz, zo jo so tasama wot toho tžasa sem pisacz zapotžawa, hatž jo tžert w Kukeczach palenczpaleňo wunamkaw ha prèňu palentžerňu zawoziw. Kaž budže wacz tžitarám z Tydž. N. znajomne, dha bé tžert prèni palentžer, ha jo tón khumscht potom tež ludži wutžiw. Zapotžatk tžiňesche pak wón w Kukeczach, dokelž bèchu Kuketžeňo k tomu najzwólnischi ha najzwukliwschi; ha jedén Kuketžan bé najprèni kiž sebi tónlej khumscht wot tžerta wothlada, ha potom zas druhich wutžesche. Ha zpodžiwňe! — hatžrunij Kuketžeňo hewak radé pži starém wostanu ha nowéch wu-

namkańow so ńepźimaja, dha woni tola wo témle řeńeśiwe (Handwerk) pźe wschu měru nadobówachu, ha hižcźen dźensnischi dźeń nichtó Kuketźanow wo palenczpaleńu ńepźetřechi, ha wo picźu pak jim doczéwa nichtó ruńa ńej.

Z palenczom pźindźe pak tej mudroscź sobu do Kukecz, ha wot toho tźasa datiruje so kuketźan czéwa naźwedźitoscź ha ta filosofija, kotruž w swécźe na nami tak wobdźiwaja; wot toho tźasa sem zapotźachmó swoju khróniku pisacź, ha wot wunamkańa palenczpaleńa, hdźej so pola nas nowé tźas zapotźa, ha mó hakle tak prawe źiwi bócź potźachmó, litźimó swoje léta. Tak stoji k pźikwadej wo naschej khróniczé: „Wo lécźe 101 po wunamakańu palenczpaleńa béśche w Kukeczach straschna khoroscź, kotraž wo tém wobstejesche, zo czéwa ńes nósboleńo kréźe, ha potom źawośńe czichacź ha porśkacź potźa, hatź nam źelowa źona zas wupomha." Ha tak wschudźom.

Naschu khróniku mójachmó hižom ńwaczkrócź za drohe ńeńezé pźedacź. Tej w Parizu chczéchu ju do jeneje knihowńe měcź; haj jedén źandźelski Lord, kiž tej kaž Źandźelsczé wschitczé z nami jeneje mósle jo, ha kiž na nami wulke spodobańo mějesche, chczéśche nam tak ńwele ńeńez za ńu dacź, zo móhli, kaž nasch Źan Źczipalcza to wulitźiw jo, z nimi dźesacź krócź za sobu Kukeczé zpowalecź ha zas z kańeńa natwaricź, ha pźipódla źcźe pźi kóźdém kańeńaklepńeńu źkleńtźku wurazécź, kaž źcźe źadén mureř ńejo. Hale mó Kuketźeńo wémó sej tajki pokwad (Schatz) waźicź, ha ńetźinimó tak, kaž ńwele druhich pola was, kiž déź su Źutnitźku pźetźitali (hejzo źanu maja?!) ju nédom na bok tźésnu, habó dźécźom roztorhacź badźa.

Schibeńtźneje horé wschak nimamó, dokelź źanej schibeńczé ńetřebamó. Źo-li źadén Kuketźan nézto zwo skutźiw — ha to so husto ńestańe —, dha joh źtrafa nédom w palentźerni dóscźéhńe, ha ńetźakaja naschi Kuketźeńo hakle tak dowho, zo bóchu joh k schibeńczé dowedli. Naźwetscha ha najstraschnischa źtrafa pak, kotraž Kuketźana podeńcź móźe, ha kotrejej so wón najbóle boji, jo, déź joho z palentźerńe won wuńetaja, ha jom zakazaja, wéśté tźas do ńeje khodźicź; dokelź Kuketźan jo do tźescźe, ha to jo surowa hańba! Ha tźasto so stańe, zo wón tajku hańbu ńezńeśéwschi sebi na horka zpomńeném źtome rosuch wobhlada. —

Za to pak mamó za wsu wusmużowu horu, dźej jo wulki tórm natwaŕené, na kotrémź stajńe stróźnik (wajchtař) z pilném wokom do wschéch ńebesstronow hlada, zo bó kóźdoh ńepźecźela hižom z tźasom wusłédźiw ha Kuketźanam k wedźeńu źtźiniw, zo móhli na wusmużowu horu wucźeknécź, dokelź tam su wéscźischi, hatź Róźeńcźeńo na swojej kupe. Dokelź joli so ńepźecźel zkhrobli na tu horu hicź, déź su Kuketźeńo móst zbéhnéli: dha zapadńe so hatź do wuschow ha wozńe zrudné kóncź.

Ja móhw hižcźe wele pisacź, hale k tźomu dha? wschak je czéwó swét wé! Ha jenoź te hordźeńo Waśkowtźanow, Źdźéranśkich, Khróscźanow, Nadwortźanow, Raketźanow (wośebe w Tydź. Now.) h. t. d. hnu ńe k tutomu listej, zo bóch jich dopomniw ha jim pźiwoważ: „Hólcźé, tźakajcźe ha pużcźe nas do prédka, Mó smó z Kukecz!" —

Swawna redakczéja! ja Wam tutón list z naschim Kubu póscźelu; dajcźe jom tola dobru zapwatu, zo móhw sebi duczé dom palencza kupicź, wón tej radé tutka! —

Wasch

Pětr Dosodźerź,
starski muž z Kukecz.

Aud. Jaeslawk.

Zběrki.

§. Kak wele dha jo ludźi khatólskoho wěréwuznacźa na zemi? Po litźeńu romśkeje Pro-

pagandé jo wo Ewrope 125 miliónow khatólſkich pod 108 arczébiſkopami ha 409 biſkopami; wo Azéſkej 1,200,000 khatólſkich pod 25 arczébiſkopami ha 24 biſkopami; wo Africzé 800,000 khatólſk. pod 12 arczébiſk. ha 19 biſkopami; wo Americzé 26 miliónow khat. pod 12 arczébiſk. ha 67 biſkopami; wo Awſtraliſkej 300,000 khat. pod 2 arczébiſk. ha 5 biſkopami. K tomu dérbja ſo hižcze czi khatólſczé pjilitžicz, kotſiž pod janémi biſkopami ńeſteja, hale jenoj pod japoztowſkimi zaſtupeřemi habó vikariatami ha präfekturami, ha téchſaméch jo w Ewrope 3½ milióna, w Azéſkej 240,000, w Americzé 1½ mil., w Awſtralſkej 60,000 nalitzenéch. Wſchitkich khatólſkich w Ewrope jo potajkim do hromadé 128½ miliónow, ha na czéwoj zemi 166 miliónow.

Dompucz.

Déj wetzor pozdje domoj du
Ha wèzdé jaſne wuladnu,
Da řeknu: kajke demanté
Wo króńe ſerbſkej Wužiczé!

Duž móſlitžka ſo pozbéha
Ha wutrobe wós zawowa:
Tón, kiž te wèzdé ſtajiw je,
Twój žkit o krajo woſtaňe!

Ha ſwèczi méſatjž ſlèborné,
Mi domoj k mojej komorczé,
Dha ſpomínu ſwojich pjeczelow
Jich ſwèré ha jich luboſczow.

Ha cjahnu nimo mrótžawki
Ha ſchumi řèka po doli,
Da móſlu: jèdjcze bożeńe,
Swój puczik kójdé lubuje.

Kaž rózno tak tež romadu –
Wſché pucze, drohi ſwècze du;
Z tém tróztom chczemó puczowacz
Ha řanu dobru nócz ſej dacz.

Nawèžki.

Zubené

bó 17. jul. na puczu wot Nowoſlicz do Bóſchicz horné kóntžk (Mundſtück) wot pozawné. Žtóž tónſamón namaka, chczéw jón w Nowoſliczach pola Schowczicz wotedacz, djež budje jomu 5 nſl. móta wupwaczene.

Pjichodnu ſredu, 7. awg., budja w Neſwatjidle końacze ha ſkotžacze wiki.

Jutſe budéſchinſke czérkwinſke towarſtwo žanu zromadžiznu ńezmèje, dokelž ſo ſchulſke ſtwó béla.

K. k.

Zandzenu Sobotu Žita w Budéſchiňe pwaczachu:

Kórcz	Woſcha		Niſcha		Średzna		Kórcz	Wóſcha		Niſcha		Średzna	
	Pwaczizna.							Pwaczizna.					
	tl.	nſl.	tl.	nſl.	tl.	nſl.		tl.	nſl.	tl.	nſl.	tl.	nſl.
Rójka	2	15	2	10	2	12½	Woka	2	20	2	15	2	17½
Pjeńcza	4	7½	3	20	4	—	Jahwé	4	25	4	17½	4	20
Jeczmeń	1	22½	1	17½	1	20	Heduſchka	2	15	2	7½	2	10
Wows	1	15	1	10	1	12½	Bérné	—	2	—	15	—	17½
Róch	2	20	2	15	2	17½	K. butré	—	10	—	9	—	10½

Cjiſchczane pola K. B. Hiki.

Tziſwo 32. 10. dżen awguſta. Lětnik 3.

Jutnitzka.

Wudawařej
Jakub Kućank ha Michał Cyž.

Swětne podawki.

Z Drezdżan. Wot ſejmſkich pówesczow nitzo dale pżiněſcz ńemóżemó, hatz zo budże wo krótkim tżaſu wuzwolenſki zakoń w 1. komoře wuradżené ha zo ſu proviſ. wukażé wok 15. Nov. 1848 jednowoſńe wuzběńene.

Pżi tſeleńu na ptaczej wuczé, pżi kotrémż też ſtawé kralowſkeje ſwójbé ſo wobdżěla, jo prénczeſina Sophie kralowna. Jedén komornik jo tak deře za ńu tſeliw. —

Ze Żitawó. Wo naſchej wokownoſczi na nepliſchczach jara zrudńe wonlada. Mokroté zandżenéch dńow dla jo ſtara zwa khoroſcz z moczu zaſé wudériwa. Neplacze zelo jo czéle tżorne, neple zkażene. — To budże wěſczi też pwaczżiznu roſchki powetſchicz.

Z Budéſchina. Te wóndańo z nowa zaſé zapotżane pżepótańo naſchich do mejſkoho ńeměra zapieczenéch bě wina, zo ſtaj dwaj, kotreiż ſo nitżoho dobroho nadżecz ńeměżeſchtaj, Budéſchin wopuſchczżiwoj; jedén jo wutżeř Pohl.

Schleſwig-Holſtein. Bramborſka měżeſche jenoj porutżnoſcz ha prawo, zo móli ſo holſteinſke zapleczene należnoſcze ſkerſcho zařaduwacz, někajki pomér (Waffenſtillſtand) z Danſkimi ztżinicz. Na to pak jo Bramborſki powné mér zawożiw, ha bohich Němczow do rukow Danſkich pżepodaw. Wulka ńezpokomnoſcz naſta na to, woſobńe bez wojakami němſkich kraleſtwow, kiż tamolěto ſobu ſwojich pownóczněch bratrow ſwobodu zakitacz pomhachu. Czéwo tżródé ze wſchěch řadow wopuſchczichu ſwoje khoroje ńha czanu jim na pomocz. Danſczé pak ſu poſlenu wulku bitwu doboli ha czéwu krajinu Schleſwig wobſadżiłi. Na to jo nětk, każ ſo pówéda, na namět Rakuſkeje porutżene, zo dérbi zaſé němſke wójſko wotczahnéczż ha pownóczne němſke ńezé zkitacz pżeczżiwo rozaczomu napadej Danſkich. Teſamo budże wobſtacz z dżěla bajernſkoho, ſachſénſkoho ha hanoverſkoho wójſka.

Wóſchi Leutnant Müller, wot poſleńoho ſejma w Drezdżanach deře znaté, kiż bě ſo też do Schleſwiga podaw, zo bó tam do wójſka ſtupiw, ńejo hořewzaté. Wotpokazané jo ſo wón zaſé dom wróczżiw.

Z Barlina. Hajnaw namaka ſo tudé; jomu k tżeſczi ſu hižon někotre manóvere bóli.

Přeńe badénſke wójſko ſmó pżez naſche měſto czahnecz widżeli. Żto pak to budże? wſchak jo Rakuſka rozéwa, zo chcze Badénſku z moczu pżimacz, joli ſwojich wojakow dom ńezawoře.

Też znaté Heinrich Gagern, pżedſéda němſkej narodneje zromadżizné w Frankfurczi, jo hako major k ſchleſwigſkomu wójſku pżiſtupiw.

Jena barlinſka nowina piſa, zo jo rakuſki kommandanta na němſkej twerdżizńe Mainez

wot rakuskoho ministerstwa porutźnoscź bóstaw, dalischim pźeczehńeńam badénskoho wójska do Bramborskeje wo téch k twerdźiźńe pźiswuschaczéch krajinach z moczu wobaracź. —

Badénska. Tón dźél naschoho wójska, kiź hiźczen kraj wopuschczźiw ńejo, ma hatź na dalschu porutźnoscź tudé zwostacź.

Kasel. Naschi krajni zastojniczé krawo sélźé pwakaja: pźeńeźneje nuzé wo krajnéch pokwadniczach dla jo pźikazńa wujschwa, zo nichtón ńemóźe pźichodńe swoju zdu wacz wupwaczenu bóstacź, kiź ma pźez 10 toler na mésacz.

Němsczé czérkwinsczé wérchojo su zmósleni, wo blischim tźasu zasé jenu pźezczéwnu zromadźiznu dźerźecź, kaź w Würczburku posleńa bésche.

Rakuska. Radeczki jo swojim wojakam, kiź joho kaź swojoho nana lubuwa, slubiw, zo jich ńebudźe wopuschczźicź, zo chcze pźi nimi wostacź hatź do smercze. — Dodalné préni adjutanta khejźora; z Grünne, budźe najskerscho na méscze Haynawa wuherske wójsko wodźicź. — Méstatźko Stancz jo pźez wetschinu wosow Arcze-wójwodu Jana za swojoho méstźanostu wuzwoliwo. Préncz jo slubiw, zo chcze tu swużbu na so wzacź. — Wo delnej Stajernskej su ńewedra, krupé ha wodé zandźené tédźeń czéwo krajiné zapusczili. — Tźéske kaź wuherske wójsko so pomenscha. Pola Leitmericz so twerdé léhw za tźéske wójsko twari. 15. awg. budźe praski nowé arczebiskop swatotźńe na swoje méstо postajené. Japoztowski póswancz z Wina budźe sam pódla. Wschiczé deźezmósleni staja wéstu nadźiju za lépschu pźichodnoscź na tutoho swawnoho muża.

Rom. Kaź so zda, rozé nam zasé nékajki strach ha ńezbożo, dokelź mnohe wojerske stróże wschudźom steja ha po hasach czahwaja; dźesaczich dérbja wsché khejźe zankńene bócź. Bamź jo protest pźeczźiwo zardinskim sejmskim wobzankńeńam wo czérkwinskich naleźnoscźach do Turina póswaw — ha chcze, joli tónsamón kedźbu nimaja, protest też katholskim mócznarstwam pźipóswacź, zo bóchu zromadńe potwótźeńu czérkwinskeje swobodé w Zardinskej wotpomhali. — Jandźelski minister wonkownéch naleźnoscźow, Palmerston, kotréź so tak swérńe za wschéch wo czużéch krajach pźebówaczéch jandźelskich podanow stara — tutón krasné muź, kotréź wo tém pźileźnoscź namka, ze wschémi krajami haru ha wójnu zapotźecź, — źada nétkoj też wot Bamuża 500 schésnakow za jenoho koña, kotrohoź romsczé zbéźkaro jenomu jandźelskomu zatseleli. Za téch, kiź su Bamuża z kraja wuhnali, dérbjaw wón nétkoj hiźczen pwaczźicź, pwaczźicź Jandźelskim, kiź su ńemér zbudźili. Nech wschak tola Palmerston tu źkodu zapwaczi, kiź jo so pźez ńoho stawa.

Rusojo so zasé z Tźerkesami czepu; jene nowiné pisaja wot wulkej bitwu, kotraź jo za Rusow jara zrudńe wupanéwa. Nékotre rus. regimenté su swoje khoroje wopuschczźili ha na stronu Schamila, wércha Tźerkesow pźestupili. Wósche toho jo z boka Rusow 17,0000 panéwo. — Źtó wé, hatź budźe na czéwoj póweszźi wérne swowtźko.

W Londońe so k tej wulkej pźeméśnej wustawe, kotraź pźichodne léto tudé budźe, wulka khejźa twari. Jeje pwaczźizna jo na million toler postajena. Źtó też to budźe wot teje rozprawu za naschu Jutnitźku pisacź.

Ze Serbow.

Ńedaloko Bukojné leźi w Bartskej wosadźe mawa Zubornitźka, pźi kotrejź so khétra hórka namaka. Z teje Loranczecz swójba traź hiźom wele stow lét tón béwé pésk wurésuje, bez kotrohoź ani méscźanske kneńe ani kneźa pisaro lóhko bócź ńemóźa. — W nowischim tźasu jo pak tam Imischecz nàn stare swowanske pośewniczé nadejschow ha je w Bartskej hrabjowej knihowńe pźed rosbiczom zakhowaw. Tute pośelniczé su kulojte hornéki z wétźkom zatźiźnene ha

su dwojakeje wulkescze. Do wetschich su naschi serbsczé wótczojo w starodawnéch tzasach popew swojich zemřetéch khowali, do mensch ich pak te sélzé hromadzili, kotrej pzi tajkim zapalném pohrebe wupwakowachu. Nékotre zakrasne létstotetki su pzez tu hórku czahnéli, ale nejsu tute popelniczé zahubicz móhli, bez tém zo nasche drejane kaschcze lédom do druhoho létdzesatka wutrajeja. J — š.

Wéscži hizczen nedzezkuliz su wo wuzisfkej zemi tajke powostantzki starech Serbow zakhowane. Ja budu pzichodne tez nézto sobudzélicz. Kak dha z témi zbótkami steji, kotrez jo ralbitzanski Sch.... néhdé wunamkaw?

Z Neswaczidwa. Zaudzenu nedzelu bésche prénez Albert wot naschoho knejstwa k znenskomu swedzenej pzeproschené. Nasch hród bé powné hoscži. — Dokelz dérbesche wosobne tez za swuzownikow knejstwa dzeń wesela ha móta bócz, bé na téch wulka kedzbnoscz wzata. Za hajnkow bé tseleno, pzi kotrémz béchu rane dobócza wustajene. — Wósoke, wotzesane, watke ztomó, na wérschku z krasnémi pokwadami wudebene, wabjachu mwodoscz, po ne lésez. Kiz sebi to newéřachu, skakachu pzez zerdze, dzeiz mózachu tez k nétzomu pzincz. Holczé zpótwachu so wujazane wo béhanu, kotrez najpřensché béharnu pzebejzachu, dóstachu tez swoje móto. Zkóntzne zapiskachu herczé k zromadnomu wobweseleňu. Tez prénez Albert jo serbskej ztutzczé sobu porejwaw; tak tez nékotsi druzé pzitomni kneza.

Wetzor.

Pój wetzoře k nam rané
Wo wézdném wodzéwe,
Bódz lube powitané
Wo swatej czischine.

So cziche smérki stajcze
Mi nédé na rowi,
Ha zíwém powescz prajcze,
Tu spéwar mutzné spi.

Kak řeňe mésatzk swéczi
Na módréch nebesach
Ow řana stwórba leczi
Na khwódnéch wetzorach!

Ha budu w khwódném skhowe
Ja nédé noczowacz,
Chczéw mésatzko na rowe
Mi khwilku pozastacz.

Jasmin ha lipa wele,
Déz druhe róze spa,
Wot swódkej wone sczele
Ha mutznéch postrowa.

Bódz lubsche zawoneno,
Déz nédé w rowe spu,
Bódz moje postroweno,
Tém lubém w zíweňu.

Howk zíweňa so zlehne,
So nitzo nehiba,
Ztoz jenoz nimo czehne,
Jo zowma rétzniwa.

Ha sém ja nédé spanéw,
Do procha, do perzcze,
Praj zowma, zo sém czahnéw,
Do wézdow jasnoscze.

H. Sejler.

Zbérki.

* Zasé jo so prawe dziwna nowa wécz wunamkawa. Hatz dotal dérbesche parnik, kaz smó jón w Jutnitzczé wopisali, tón czéwó czejki czah wozow na zeleznicze za sobu czahacz. Nétk su wunamkali, zo mója tutón parnik nékotre koňe habó wowó zastacz. Tute skotzata steja menujczé wo nékajkim wozu, kiz jo tak twaréné, zo tesamo

stajńe joho dno hibaja; pjez to tutón wóz bèji, ha cjehńe cjéwó cjah wozow za sobu. Ta wècz jo tak naréchtwana, zo móje so nicz jenoz mócz zpomńenoho skotu hale tež joho cježkoscz k hibańu dna třebacz. Dżéwo samo skotej ńesmèrńe cježko ńepada, wón móje w tutej maschińe za dżeń jara deře wosém hodżinow dżéwacz. Maschina móje na mèscje zastajena bócz, bezto zo bó so spinawa; tež móje do prédka ha do zadé jenak lochczé bèjecz, beztoh zo bó nutska stojaczé skót swoje dżéwo pżemèniw.

Z tajkej nowowunamkanej lokomotivu (parnik ju wàczé mènwacz ńesmemó) tżina so w Jandżelskej wschelake pruhi. Samoj dwaj końej cjehńetaj hižon 39 wozow jara deře, ha tżinitaj za hodżinu pżez żtèri mile pucja jara deře. Ze żtèřomi konimi budże so za hodżinu sedém nèmskich mil daloko jècz hodżecz. Ha pżitém jo to wscho wèle tunsche; nalutowańo jo ńesmèrńe wulke. Żtèri końe dżerżecz, to wutżini za dżeń jenoz wokow żtèřoch schèsnakow habó tsjoch toleř, beztém zo jenoz samo wuhlo, kotrej so pżi parniku k tepeńu třeba, za dżeń pżez 50 toleř wutżini. Déż budże w Drezdżanach zasé tseleńo (Vogelwiese), dha traż tam z wowómi dojèdżemó, kotrej budża so pżi wschej lènoscżi prawe dżiwacz mócz, kak tak spèschńe dale pżindu.

* Jeni Lind, tón schwedowski sowobik, jo w Stockholmi te cjéwo wunozki swojich tam pżed krótkim dawanéch schèscz konczertow, pżez 15 tawzènt toler, pensionskej kasé za wudowé ha féroté Stockholmskich kumżtarjow (wuńewczow) pżipokazawa, żtoż zjawńe tón ji husto tżiněné poruk skuposcże wot ńeje wotwobrocżi; tež dařesche wona towarstwu zlutowańu 1000 toleř.

* W Neapoli ha Madridżi so mlóko, każ pola nas, na torhoschczo ńepżiněse, hale tam so nédom kruwé ha kozé do mèsta cjèřa ha potom so bórzé pżed kóżdej khejżu deja, za tém hatż żtó mlóko třeba.

Nawèżki.

Powlètna dań za te wo mèstżanske lutowarskej pokwadniczé zapowożene ha do módréch knižkow zapisane pèńezé ńesme wàczé pola k. G. E. Heydemanna na hródskej hasé tżiswo 171 — hale jenoj wo nowoj, tak mènowanej dawkowoj khejżi na torhoschczu pódla stróże, jedén skhód wósoko, zbèhana bócz.

Lutowacza ha wuposchczwacza pokwadnicza mèsta Budèschina.
Domsch, Direktor.

Jedén pschedeschcznik jo so na pucżu wot Mèsta do Prècżecz zhubiw. Żtóż jón namaka, jo proschené, tónsamón pola Pètra Cjèsle w Lejńe wotedacz.

Jutse wètżor zmèje budèschinske czèrkwinske towarstwo zromadżiznu na schuli wètżor wosémich. K. k.

Zandżenu Sobotu Żita w Budèschińe pwaczachu:

Kórcz	Woscha		Rischa		Sredżna		Kórcz	Wóscha		Rischa		Sredżna	
	Pwaczżizna.							Pwaczżizna.					
	tl.	nsl.	tl.	nsl.	tl.	nsl.		tl.	nsl.	tl.	nsl.	tl.	nsl.
Rózka	2	22½	2	10	2	17½	Woka	2	20	2	15	2	17½
Pżeńcza	4	10	3	25	4	2½	Jahwé	4	25	4	20	4	22½
Jeczmeń	1	25	1	20	1	22½	Heduschka	2	20	2	10	2	15
Wóws	1	15	1	10	1	12½	Bèrné	1	2½	—	20	—	27½
Róch	2	20	2	15	2	17½	K. butré	—	10	—	9	—	10

Cjischcjane pola K. B. Hiki.

Tžiswo 33. 17. dżen awgusta. Lětnik 3.

Jutnitzka.

Wudawařej
Jakub Kućank ha Michał Cyž.

Swětne podawki.

Z Budéschina. Zandżenu ńedżelu (11. awgusta) pżipowdńu wopuschczi nasch lubé kral Drezdżané ha pżindże na wopotańo do nascheje Wużiczé. Hatż do Biskopicz jédżesche wón po żeleżniczé, wot jow pak na końu pżez Husk, Weleczżin, a t. d. na bèltżansku drohu. Pola hornich Żiwoczżicz dóscżeże joho prénczż Albert z wozom, wo kotrémż wón do Budéschina pżżiédże, dżejż wo winowej kiczi swoje bódwo wża. Hatżruńe bè sebi kral wschè tżescżwacze powitańa zakazaw, postrowichu joho tola tudé kralowske ha mèstżanske, każ tež tachantske ha wożerske zastożnstwa. Po wětżori wo bódwe prénczża Alberta wróczi so kral do swożoho hoscżinczża, dżejż żomu wożerscżé pisfaro żtutżku ha sélnu swawu pżińesechu. Na druhi dżeń rano schescżich poda so kral z prénczom ha z nèkotrémi zastożnikami na wobladuwańo mèstżanskich fabrikow. Wón wopótasche kuprnik, papernik, sukelniczu wo wulkim móńe, żeleżwo-lijarńu, ha bó wschudżom nastżescżownischo powitané. Z wosebnitém cżahom poda so wón hżżcżen tesamo dopowdńo do Żitawó, zo bó tež żow te wo rémeżnistkim nastupańu ważne fabriki wopótwaw.

Wo Żitawe bó kral jara tżescżowńe ha wesele powitané. Wosebnité cżahw pżżweże joho pżżipowdńu k nam. Hatżruńe bè tež żow każ w Budéschińe zakazane, kralowo pżżkhada dla wulku haru tżżinicż, dha so Żitawscżé tola ńedachu budżicż. Wot wosémich bèchu wschè zastożnstwa ha komunolgarda na dwórnischczu na ńoho tżakali; zawosné lud pżżwowasche żomu pżż wustupeńu z khejże rimotnu swawu; ha pod zwońeńom wschèch zwonow bó wón pżez mèstżanski wós do zwotoho swóncza wedżené. Popowdńu tżżoch poda so kral do Hirschfelde, zo bó tam tu wulku pżadżaczu fabriku kupcza Müllera wobladaw. Wot Hirschfelde wopotwasche kral nèkotre blizko lejżacze wsé, Königshain, Weigsdorf, Seitendorf, Dittelsbach. Pżż joho wróczeńu do Żitawó pżż tżmicżczé bè so wulka illuminaczżża mèsta hżżom zapotżawa. Wulke swawó powitachu krala z nowa. — Na 13. awgusta rano jédżesche kral na Lauschu, wot tam pżez Johnsdorf na Oybin; ha potém na wobladuwano nowoże żeleżniczé wot Żitawé do Tżech, kotraż żo hżżon wotékana. Wón pżżindże hatż do Reichenberka, dżejż wón pżez nócz wosta. Na 14. wróczi so wón zasé do Żitawó, wopótwasche hżżcżen Großschönau — ha tež z nowa Sachsénskej pżżżankńene Leutersdorf. Cżżilej posleni su pżeni krótż swożoho nowoho krajnoho kńeza widżeli ha żoho wożobńe żeńe ha tak prawe po wèsném waschńu wutrobńe powitali. Kralej żo so tam tak lubiwo, zo dérbesche na precżpucż ponapominané bócż. — Na nócz jédżesche wón do Oppacha. Wot żow poda so 15. rano na pucż do Schérachowa,

dzejž bě czéwo město na nohach. Z daloka hižon jomu zwoněno ha tſeleno wozjewichu, zo na naſchoho krajnoho wótcza cžakamó. Dwaj tachantſkej hajnikaj na koňu běſchtaj joho na měſtjanſkich ńezach powitawoj ha jědjeſchtaj nětk přede krala, kiž bě tež ze wſchěmi ſwójimi towarſchami na koňach, do města. Na torhoſchczu běchu wſchě rěmezniske towarſtwa (Zünfte) ze ſwojimi ranémi ſwawnémi khororemi ha ze ſélnej muſiku poſtajeni joho powitacz. Na tachantſkim dwoře, do kotrohož ſo kral hoře poda, bó wón wot měſtjanſkich zaſtojnſtwów poſtrowené. Wo tachantſkim wozu jědjeſche kral nětk ke mſchi; mnohe zromadjena woſada wuberne rene ſpěwaſche. Pži wuzbeněnu bożoho ſéna, ha pži bożim pożonuwanu bó wonka zaſé ſélne tſelane. — Po bożich ſwuzbach jědjeſche kral zdobom do Budéſchina. Wón bó hižczen dléje w Schěrachowe woſtaw, ale do Budéſchina běſchtaj dwaj khejžorſkej prénczaj pžiſchwoj, arcžwójwodže Albrecht, (kommandanta tžěſkoho wójſka) ha Leopold. Po dwanaczich pžijědže wón do Budéſchina. Jow ſo tón krótž tež nězto wacžé k joho tžeſczownomu powitanu ſta. Pola lawſkich rotow ſtejeſchtaj wulkej ranej piramidže z khorojemi; khejže běchu z rankami ha z wěnczami wopójſchane; komunalgarda wuſtajena, ha tež zwoněne. Po krótkim wobedže pola naſchoho prénczja Alberta poda ſo kral dwémaj zaſé pod zwoněnom na pucz do Welkowa. Wón chcze kaž réka potém pžez Khróſtžicžé do Klóztera ha Kamencza, ha chczéſche tónſamón dżen hižczen wo Pilniczu bócz. —

Z Budéſchina. Kral jo prénczа Alberta k oberſtej ztžiniw. Wón budže hako tajki na nowé měſacz k tſelczam do Lipſka pžeſadžené.

Z Drejdžan. Bramborſka žada ſebi za tu Sachſénſkej datu wojerſku pomocz 200,213 tlr. — Sachſénſka ńecha tak wele dacz ha dżerži za to, zo Bramborſka 90,000 tlr. wacžé hatž po prawdže jo, žada. Bramborſka jo pak tež z mene zpokojom. Sachſénſka chcze to z dżakom zapwacžicz, budže pak w ſwojim tžaſu wot němſkoho zwazka tute wuwożene peněžé zaſé žadacz. Dokelž tedém bě Sachſénſka wetſchi dżěl ſwojoho wójſka wo němſkich naležnoſczach do wukraja póſwacz dérbjawa. —

Dale chczejdža tež Schleſwig-Holſtejnſczé wot Sachſénſkeje peněžé měcz hako dow za zeziweno ſachſénſkoho wójſka, kiž jo w Schleſwiku pžebówawo. Sachſénſka pak jo pžeczelne wotmojiwa: mó ſmó wam naſche wójſko na porutžnoſcz němſkoho czentralſkoho mócznarſtwa pžipóſwali; to jo tžeſcze doſcz; ńech ſo ſtowarſchnéch němſkich pokwadniczow zapwacži, žtož wó ſebi zadacze. Mó ſami nimamó anicz te prawo anicz tu winwatoſcz, tajke žadaňa dopelnicz.

Žtož Schleſwig-Holſteinſkich bitwu wo zandżeném tédżeňu naſtupa, dha mójemó z weſowoſczu zlewicz, zo ſu woni Danſkich khětre zbili, hatžruňe jenoj wo ńeńſchich bitwach.

Wulke ńezbożo ſta ſo tam wóndaňo w měſcze Rendsburg pžez zapaleňo tſelerſkoho procha tak ńenuwanéch Schrapnells. Wudéřené woheň dře bó ſkoro poduſchené hale pžez 40 tžwojekow zhubi pži tém žiweňo. —

Wot poſlenej wilkej bitwó ſem jo zaſé 700 nowéch wojakow nimale ze wſchéch němſkich krajow holſtejnſkomu wójſkej pžiſtupiwo.

Italſka. Ta bez zardinſkim dworom ha Bamužom wudéřena, hižon doſcz znata pžekora, jo dżeň wote dňa wetſcha ha hórſcha. Kaž réka, jo hrabja Sauli wot zardinſkoho krala do Roma wotpóſwané, z Bamužom ſo jednacz. To jo wažna wécz, dokelž jo tak tola nékajki zapotžatk ztžiňené. — Telej dné wumře w Turiňe miniſter pžekupſtwa Santa Roſa. Dokelž bě wón tež na tém czérkwi tak napžeczjiwném krajném zakoňe dżěl braw, zadaſche czérkej wot ňoho na ſmertném wozu, zo bó wón te wot ňoho podpiſane zakoňe zacžéſnéw, ha dokelž wón to ńechaſche, bóchu jomu ſw. ſakramenté ha, hatž wumře, tež tžeſné czérkwinſki pořeb zapojedžené, žtož bě wina khětroho zbéžka w měſcze. Miniſterſtwo zadaſche, zo dérbi turinſki Arczebiſkop wot ſwojoho zaſtojňſtwa wotſtupicz, ha dokelž wón to ńechaſche ha dře tež ńeſmédže-

sche, bó wón zasé na twerdźiznu Fenestrelle sadźené. Minister Sikardi bé nahwe pźez posowa k kralej powowané. Wone so sélne pójeda, zo budźe Bamź bann pźeczźiwo zardinskim wedźiczeram wuprajicź.

Franczowska. Pźedséda francz. republiki ma nétkoj kusk méra, dokelź jo sejm rozpuschczené. Wón chcze tónlej swobodné tźas k pucźwańu wo ranschich stronach Franczowskeje nawożicź. — Nidźe dźe tak wele jomu napźeczźiwnoho ducha ńekńezi, kaź ruńewon wo téchlej krajinach, ha podawe so Napoleon tohożruńa na tulej stronu, tak pokaza to wele dowéreńa k sebi ha nadźije zo traź mow pźez swoju pźitomnosćź jich pźewobrocźicź, ha lud hnucź, jomu pźi pźichodném wuzwoleńu pźedsédé zasé swoje wosé dacź. Wo wschéch méstach stanu so wulke pźihotuwańa, joho hódńe tźesćźicź. —

Bajernski kral jo 36,000 schésnakow do Schleswiga póswaw, ha jenomu towarstwej kotreź teź za téchsaméch romadźi, 1000 schésnakow póswaw.

Z Rakuskej. Wo Tźopliczé ha starej Krupcze jo kolera wudériwa.

Wo Krakawe jo wina wóndawschoho surowoho woheńa wunamkana. Dwaj mónskej swużownikaj staj ńerodńe ha nekedźbliwe z bożim woheńom wokokhodźiwoj.

Danske nowiné pźińesu pówestwo, zo su so w méscze Schleswig jandźelski, franczowski ha rusénski póswancz zromadźili, k wuradźeńu srédkow, pźez kotreź mowo dalsche krejpźeleczo wotstrońene bócź.

Rakuski khejźor jo k twaréńu khejźe za khoréch, kotruź předawschi probst wo Barlińe, kń. Ketteler, nétk biskop w Maincz, twaricź zawożiw jo, 1000 tlr. dariw ha wójwodźina Sophie 100 schésnakow.

Sejmske pówescze. Druha komora jo na 10. awg. dawki wot skotu-rézańa wuradźiwa, ha pźi tém wobzankńewa: rézniczé, kiź maso pźedawaja, dawaja za wowa wot 800 ha wacźé puntow tsinacze toler; ha za kóźdoho po sto puntach méńe ważaczoho po dwémaj toleromaj méńe, tak zo wow wot 400 puntow 5 tlr. 15 nsl. ha za jenoho mńeńe 400 puntow ważaczoho pak 4 tlr. pwaczi. — Za kruhu — jawojczu ha cźelcza za tém hatź źtuka waźi, tsi, habó dwaj habó powdra toleŕa. Za swińo 1 tl. 20 nsl. habó 1 tlr. Za cźelo 10 nsl. Za wowczu, borana habó skopa 7 nsl. 5 nowéch.

Źtóź pak do domu réza, ma za jenoho wowa powtsejcza tolera, za jenu kruhu, za wowczu habó mwodoho cźelcza 25 nsl. Za jenoho boka 1 tlr. Za swińo 15 nsl. za cźelo 5 nsl. za wowczu, borana habo skopa 3 nsl. pwaczicź. —

Ze Serbow.

Z mawoho Budéschinka. Zandźenu ńedźelu tédźeń so naschi mwodźi schosaŕo wo wulkim hacze kupachu. Jedén bez nimi ńemóźesche deŕe pwowacź, swéri pak so tola do hubokoho. To pak bé jomu skoro wo źiweńo schwo; pźetoź wón so pocza podmurowacź ha ńemóźesche so wacźé zwércha zdźerźecź. K wulkomu zboźu wulada to jedén druhi ha pźipwuwa jomu na pomocz. Tamné wo swojim smertném strasche joho za ruku pźimné, ha dźerźesche joho tak twerdźe, zo so wuwinécź ńemóźesche. Hdé bó tón tsejcźi ńepźiskocźiw, bóschtaj so woboj tepitoj. — Z toho ńech kóźdé wukńe, zo dérbisch, déź masch nékoho z wodé wucźahnécź, toho so ladacź, zo so jomu ńebó pźimnécź daw. Dm. Š.

Z Budestecz. Wot Serbow tola hewak réka, zo su dobri pźecźeljo swojoho krala. Nasch lubowané kral jo zańdźené tédźeń naschu Wużiczu wopotaw ha teź pźez serbske wsé pucźowaw. Nitźo pak ńejsmó swóscheli, zo bóchu joho Serbja nékak potźescźuwali. *) Cźim mńeńe smémó zamelcźecź, z cźim wetźej khwalbu wuznacź, źto jo so wo naschej wsé stawo. Mó béchmó pźez wudebeńo khejźow ha natwaŕeńo tźesnéch wrotow naschu lu-

*) Khiba zo w Khróstźiczach ha Klóźteŕe?
Redakcźija.

boscz k ńomu wopokazali; hale te najwažnische bė, zo mó tež pjez deputacziju joho postrowichmó. Nasch farar Brósk a wo serbskej rétzi k ńomu rétzesche, ha serbsku swawu jomu wuńese. Po naschim wutrobném zbozo-pjeczu jédzesche wón dale. —

Z Kulowa. Žtóž jo puczowaw, moje nèžto pówedacz. To tež ja chczu; nicz pak romadže wisajo hale po kruchach. — Wele bèch w poslenim tžasu swóschaw, kak w Kulowe ze Serbstwom steji, dóiž so zebrach, zo bóch z mojimaj wotžomaj woladaw, hatž jo wscho wèrno, žtož so wot tutoho mèstatžka wo témlej nastupańu póweda. Hewak so z wèrnoscžu prasi: kajkaj wowa, tajke stawó." Mèschtžanam steji mèstžanosta prèdk. Kulowski rèka, joli so ńemolu Hencza. Z Nèmczow jo pžicžahnèw, ha tudé w Serbach khlèb namakaw. Wo khlèbe znaju dwè pžiswowe; te jene rèka: „tžejiž khlèb jèm, toho spèw spèwam." Te druhe: „kotrohož khlèb jèm, toho znohomaj teptam." Kotroho tejulej pžiswowow so kń. Hencza dzerži, to ńewem; hale to wèm, zo wón wo swojej bliskoscži serbski rétzecz radé ńeswóschi, ha sebi serbske rétzeńo hako wólberne bledzeńo zakazuwe!!! Jh nó, swodži-li twojomu jazékej serbski khlèb, dha ńech so tež twoje wucho k serbskim zénkam zwutžuje. (Pžichodńe dale)

Nawožk swèta.

Wam tžas ha skutk chczu wopisacz
Zo budzecze so spodžiwacz.

To wód bè wilki, bèsche zlè
Tedn, hako mucha wèlka žiè.

Haj mucha nèdé wèlka žiè,
Ha dokelž to kusk wèle bè,
Duž kožu zasé wupluné:
Nej tolej podawk zabité?

Nètk mucha zleczi na hawžku
Nicz towschu, hako kwoniczu;
Wèt potža hawzu kolebacz
Ha mucha so tak zradowacz:

„Tu widžisch, swècze zaspjaczé,
Kak cjezka sém na hawozé!
Sam slepé tudé wulada,
Žtó nèžto jè ha wahu ma!"

Swèt kedžblimé wècz wobmósli,
Ha wot tedom so nawoži,
So wèri tež najwetische wžè,
Žtóž jeno prawe barbicz wè! Seilcr.

Nawèžki.

Nedzelu 25. awgusta budze schajbutseleńo z wadkich tjelbow w Kasowe pola Neswatžidwa. Za kuńhe wopótańo prosé ha dobre poswužeńo kaž tež dho ruńa jédze ha picza lubi

J. Liebscha.

Haslowske serbske towarstwo zmèje nedzelu 25. awgusta z dowoleńom wóschnoscže w Bacžońu zhromadžiznu.

Róbel, pžedséda.

Zandzenu Sobotu Žita w Budéschińe pwaczachu:

Kórcz	Wóscha		Nischa		Średzna		Kórcz	Wóscha		Nischa		Średzna	
	Pwaczizna.							Pwaczizna.					
	tl.	nsl.	tl.	nsl.	tl.	nsl.		tl.	nsl.	tl.	nsl.	tl.	nsl.
Rójka	3	7½	2	25	3	—	Woka	3	10	3	—	3	5
Pjeńcza	4	22½	4	5	4	15	Jahwé	5	10	5	—	5	5
Jeczmeń	2	2½	1	25	1	27½	Heduschka	2	25	2	15	2	20
Wóws	1	15	1	10	1	12½	Bèrné	1	—	—	20	—	25
Róch	3	10	3	—	3	5	K. butré	—	10	—	9	—	9

Cjischcjane pola K. B. Hiki.

Tziswo 34. 24. dżeń awgusta. Lětnik 3.

Jutnitzka.

Wudawařej
Jakub Kućank ha Michał Cyž.

Swětne podawki.

Z Barlina. Te poslene pźipisma bez bramb. ha rakuskej wóschnoscźu su wo jara pźeczelném duchu spisane, ha kóźdé z nich widźi, zo bez nimaj hiźczen dowho k źanej wójni pźincź ńebudźe, hatźruńe mataj straschne wójska pschihotuwane.— Ta pźekora dla pźeczehńeńa badénskoho wójska do Bramborskeje budźe dře pźez wuprajeńa k tomu wuzwoleném sudnikow tež skoro zkóntźena.

Wo Barliňe jo staré Hajnaw prajicź dérbjaw, zo pźi nětuschich wobstejenstwach bramb. wójska wudéřena wójna nidé ńemóźe zbożomńe za Rakusku wupadnécź. Tute swowa su wo bramb. wutrobach wulke zahořeńo ha khrobwoscź wubudźili, ha woni méńa, z tźim ńwetźej krutoscźu budźemó ńétk na naschich nastupeném pucźach wostacź ha nidé pźidacź, zo bó nascha tźescź ha dobre ńmeno na ńékajke waschńo rańene bowo. Ztoź pak Hajnawowe rétźe nastupa, dha zhonimó, zo jo wón ńmeltźaw ha pźi tajkich wopraschwańach so posmńewkuwaw ha to su sebi w Barliňe sami na te hořeka zpomńene waschńo wukwadli.

Nadźija na „unionu" jo czéle zpadnéwa, tež pola jeje zawożeřow ha Bramborska chcze ńétk w Frankfurcze sobu zastupena bócź.

Z Gnadaw jo próstwa do Barlina schwa z 81 podpismami bohatéch ha khudéch, wósokich ha nizkich, wo kotrémź wóschnoscź proscha, zo bó tola wotśwatoscźeńo ńedźelow zadźewawa ha wosobńe dowola sebi źadacź, zo bó wóschnoscź wuřadne jézdźeńa na źelezniczach na ńedźelskich dńach zakazawa; posté wo tźasach bozich swużbow zankawa; te wukńeńo krajneje woboré na ńedźelach zakazawa; te stare zakońe wotśwecźeńa ńedźelow wobnowiwa.

Z Badénskeje. Czi, kiź méńa, zo su zbéźkaro ha czéwa powalacza strona pźedobóczi habó pźez hórke zhońeńa pźepokazani, zo jich zpéchwańa k nitźomu ńeńwedu, ha traź nakazani — czi so jara mola. Bez pźestacźa woni na wuwedźeńo swojich wotpoladańow dźewaja ha swojich posowow do wschéch krajow wuposcźelu, wosobńe do němskich, dokelź so nadźija, zo budźa němske tak pźez méru zaschmatane należnoscźe jim nézto pomhacź. Zich wowne sédwo jo wo Londońe. Ja pak mam za to, zo dře nidźe wele pźeczelow ha towarschow třechicź ńebudźa, dokelź bórńe jedén tež ze wschém zpokojom ńebow, ztoź krajne wóschnoscźe tam habó jow tźiňa — z tamémi ńeduschnikami so rozomné ha jenoj trochu rozladané tźwojek nidé zpźeczelicź ńemóźe.

Schleswik-Holsteinscźé so dźeń wote dńa ze swojimi lubémi Danami pźeru ha nidé ńenochuju. Nowu nadźiju sy wóndańo nadoboli pźez griechiskoho duchownoho Daniela Petrulasa, kotréź jim tu ńwesowu powescź pźińese, zo so jara ńwele Griechow hótuwe, jim na pomocz czahnécź, dokelź su tež jim pźi poslenim bédźeńu pźeczźiwe

turkowſkim potwoczeřam Němczé jara ſtarali ha nětſiſchu ſwobodu griech. luda zawožicz pomhali.

Danſki kral jo ſtaré muž hale wón jo ſo tola hižczen woženiw z jenej holczu z nizkoho naroda, kotruž jo ſebi tohodla na liwu ruku pžiwěrwacz daw. To pak jo zawoſne zwó krej bez danſkim ludom natžiniwo; ha wone ſo piſa, zo jó kral wobzankněw, wotſtupicz ha ſwój thrón ha kraj oldenburgſkomu prénczej Pětrej wotedacz.

Zardinſka. Ta znata pžekora bez czérkwinſkej ha ſwětnej wóſchnoſczi nětk hižon pžez lěto traje, ha hižczen žana nadžija, zo změje ſkoro kóncz. Pžed krótkim tžaſom wupóſwa kardinal Antonelli wo ńeńe Bamuža piſmo, wo kotrémž ſwaté wótcz tu wěſtu nadžiju wupraji: „kral ha joho kńežerſtwo budje wěſczi wſchitko móžne tžinicz, zo Bamž ńebó nuzowané bów, zjawńe kruczjiſche ſrédki nawožuwacz, kaž te cžežke winwatoſczje ſwojoho japožtowſkoho zaſtojnſtwa to wot ńoho žadaja.“ Telej ſwowa ſu radikalnéch kńežich zazwobili, ha bewſchoho zadžéwka woni nětk zakhadžeja, ha mnohe czérkwi napžecžiwne nowiné jim pomhaja, lud po ſwojim zmóſleńu wobdžéwacz; bez tém ſo te wo czérkwi pžecželném duchu piſane nowiné zakazuja. Džiwne wědžeńa nazhonimo, déž na ſtawižné poladuwemó. Tak k pžikwadej Arczebiſkop Franzoni na tejſamej twerdžižńe ſejdži, na kotrejž nédé kardinal Pakka, tón ſwawné wójwar za czérkwinſku ſwobodu pžecžiwo potwoczeńam khejžora Napoleona — tón towarſch ha pžecžel Bamža Piuſa VII., kotrohož móžeſche tón tedom wſchohomóczné Napoleon hatž do ſmercze pžezcžihacz hale nidé pžewinécz. Žtó bó ſo dale pži tém z nowiſchoho tžaſa tež ńedopomniw na pžezcžéhańa ha ńeprawdu bramborſkeje wóſchnoſcze pžecžiwo czérkwinſkim prédkſtojecžeřam, woſobńe kölńanſkomu ha pozńanſkomu, kotrejž bóſchtaj z wójſkom pod zakitom kanonow na twerdžiznu wědženej. Hale žto wóſchnoſczi to pomhaſche? Nitžo!

Z Franczowſkej. Pžedſéda Napoleon jo na ſwojim pucžwańu wſchudžomieńe z wulkej tžeſczu powitané; wſché prócžwańa jomu napžecžiwnej ſtroné bèchu czéle podarmo. —

Franczowſka poliezija hižczen pžeczé ńepžeſtaŵe, němſkich džéwacžeřow z kraja wupokazuwacz; to zhoni wóndańo tež w Parizu jedén tžaſnikar, kiž hižon ſchéſcz lět tudé pžebówe.

Z Prahi 15. awguſta. Dženſa wulka ha wažna ſwawnoſcz wo naſchim, heŵak pod wobležeńſkim ſtawom wocžichńeném měſcze, ſo wotbówaſche. Rano wokow pečži hižno wótre zénki zwonow zewſchich tórmow radoſtńe wažnoſcz tohoſcz dńa Prajanam wozjewachu. Dženſa ńenujczé poſtupi nawó Arczébiſkop tžéſki, Kardinal Wěrch Schwarczenberk, préni krótž zjawńe do ſwojoh nowoh ſédelnoho měſta. Zahe tohodla ſtaroſwawna Praha ſwojich ſénow ha džowkow na haſach ha na torhoſchczach zhromadžowaſche, zo bóchu pžikhad nowoh czérkwinſkoh Wěrcha ze ſwojej pžitomnoſczu potžeſczili. Zawoſne tžródé ludži twótžachu ſo hižno wokow ſedmich powſchéch haſach, pžez kotrej Kardinal pžińcz dérbeſche. Wokow woſmich pžijedže wón, wot ſwojoh kubwa Brjezan, k Wrotam ſw. Waczlawa. Tu Měſchczanoſta z měſtſkej radu joho wo tžéſkej rétži powita, na tžož Kardinal tež tžéſki wotmolwi. Po Swato-Waczlawſkim Torhoſchczu kaž wſchudžen dale, hdžež pucz nowoh arczébiſkopa wědžeſche, béſche wójſtwo, wobroňeni měſchtžeňo ha ſchulſke džéczi pořadu naſtawane. Tam hdžež moſazne znańo khéžora Karla IV. pžed ſtaroměſtſkim tórmom kamentnoho moſta k ńebu ſo wupinawa, ſtejeſche rektor Magnifikus zewſchimi ſchtérjomi fakultetami ha powita tu arczébiſkopa hako kńeczleřa ſtareje univerſité. Dale džéchu nětk pžez móſt na mawu ſtronu do czérkwe ſw. Mikwaſcha. Jow béſche czéwo praſke, ha wulka mnohoſcz wonkomnoh duchomnſtwa zhromadžena. Kardinal do czérkwe ſtupiwſchi ſwóſcheſche tu ńéltžaczu bozu mſchu. Hatž dotal béſche wón we wozu jéw, nětk pak z czérkwe pžiſchedſchi, džéſche pěſchi po ſchporarſkej haſé na hród do czérkwe ſw. Wita. Czéwo zhromadžene duchomnſtwo, biſkop Litoměriczki kaž tež Kralo-hradeczki ha wulka mnohoſcz prelatow džéſche prédé kardinala, toho ruńa wſchitczé woſobniſchi zaſtojniczé, pro-

fesorojo wósokeje schule, méstjanska rada h. t. d. Na hrodje pak pjed czérkwinémi duřemi stejesche tjróda generalow ha wóschich khéjorskich zastojnikow, zo bóchu tuhlej nowomó wérchej swoje pokwoňeňo tjinili. Minister Leo Thun béšche z Widna pjijew k powitaňu kardinala. Japoschtowski nunczius wo Widňe bé hako rómski wotpóswancz postawené, zo bó nowom arczébiskopej pjisahu wotewzaw. Hnédom hatj wschitczé duchomni na swoje mésta so podali béchu, zapotja so boja mscha, pji kotrej so řane **Ave Maria**, wot Medelssohn-Bartholdy spéwasche. Na to kardinal k wowtařej pjistupi, hdjež na najwóschim skhodjeňku japoschtowski nunczius stejesche. Kardinal poklaknéwschi ha ruku na wutrobu powjiwschi, pschisahasche postawenu pjisahu, natjoj jomu nunczius pallium*) poda. Kardinal na swój arczébiskopski trón so sednéwschi, pjiposwuchasche wacjonskej rétji praskoho domprobsta, ha wotmoji tež na tusamu z krótkimi swowami. Beztém zo so nétkoj „**Te Deum**“ spéwasche, pjistupichu pjitomni biskopojo ha wokoschachu swojoh nowoh wércha, druzé duchomni pak jomu ruku hubicjkwajo swoju poswuschnoscj slubichu. Z tém skónczi so czérkwina swawnoscj. Kardinal wot duchownéch ha swétnéch zastojnikow pjewodjené, djésche z czérkwe ha wotjedje do swojoh hrodu. Wokow schtérjoch popowdňu bé wulka hoscjina.

Wulka mnohoscj zhromadjenoh ludu, kiž béšche pjischwa, swojoh nowoh czérkwinskoh wércha powitacj, dopokaje nam zjawňe, kajku wažnoscj czéwo wobódlerstwo tomulej mužej ha joho zastojnstwu pjipisuje. Ha zawérno cjezke djéwo jo na joho hižczen mwode raměna powojene (wón nejo starschi hatj 41 lét) tola powschitkomna ha kruta dowérnoscj, kotraj joho tudé powita, budje jomu cjezke djéwo polóžicj.

Naschim tjitarjam snadj ňelubo ňebudje, hdéj jim tež néschto mawo sobudjelimó, wot předawschoh žiweňa toholej mwodoh wércha.

Bedrich wérch Schwarczenberg, wójwoda Krumlowski, kardinal-arczébiskop praski, tsecji sén wércha Josefa krumlowskoho kneza, narodji so wo Widňe 6. nov. 1809. Swoju macj wón zahe ha jara zrudňe zhubi. Wo lécji 1810 pji kwasu khéjora Napoleona z djowku rakuskoh khéjora Francza, wotpali so jene twařeňo, wo kotrémj kwasni hoscjo rejwachu; — wo nahwóm wóhňu macj naschoh wércha Schwarczenberka so zpali, dokelj wot kura poduschena, so ňebé won namkacj móhwa. Na to bó jomu sotra joho nana za macj postawena, kotruj tež wérch Bedrich tak dowho hatj žiwa bé ze sénowskej luboscju lubowasche. Wotcjehňené jo wón z djelom wo Widňe, z djelow wo Krumlowe, hdjež jo tež hako hóltjecz deře tjéski nawukněw. Z wopréďka jo wo Widňe prawa schtudowaw, dokelj chczésche wo politiskich swužbach swojom krajej swužicj. Za léto pak hižno pjewobrocji wón swoje wotmósleňo, ha wuzwoli sebi duchowné staw, djésche do Solnohrodu (Salzburg) ha schtudowasche tam na fakulcje theologiskej.

Wo lécje 1833 dósta wón swecjiznu wot nétjischo Lineczkoho biskopa Zieglera. Na to béšche won kooporator wo Solnohrodje, po tsoch létach pak bó won za solnohródskoh arczébiskopa wuswolené wo lécje 1836. Joho najwažnische djéwo béšche nétk, dobre zřadowaňo, ha tjaste wopótwaňo swojeje diöczesé, wosobňe pak podperaňo khudéch, kotréchž wón skoro kójdé djeň k sebi puschcjesche. W lécje 1841 djésche do Roma, pji kotrejž pjilejnoscji wón 1842 wot bamuja Rehoła **XVI**, za kardinala wuzwolené bó.

Wo lécji 1848 béšche wón wo Widňe ruňe hatj revulucjija wupukné. Pjed swatkami toho léta, djerjesche wón préni krótj radu ze swojim duchownstwom. Na to béšche wón pjedséda němskich biskopow wo Würczburku zhromadjenéch, tosamo zastojnstwo méjesche wón na biskopskej zhromadjižňe do Widna powowanej, za

*) To jo djél arczébiskopskej drasté, bez kotrohoj wón jane wažne czérkwine swužbó swojoh zastoňstwa zastacj ňemóže.

tjož wot khěžora Francza Josefa z wulkim kžižom řadu św. Schczěpana potjeſczené bó.

Solnohród ma po nim někotré řané wopomnik, najbóle pak jo wón ze swojej dobroczjiwoſczu wſchitke wutrobu dobów.

Po ſmerczi praſkoho arczebiſkupa bó wón do Prahi powowané. Dowho pak wotlakwaſche ſo pžijecza toholej wělewažno měſta, woſobňe tohodla, zo bó potom dérbaw wopuſchczicz ſwoju dotalnu diöczeſu, kotraž jomu jara luba jo. Won wo woſobném dopiſu na ſw. wótcza bamuža Piuſa IX. joho wo radu proſcheſche. Po dowhim tjaſu, dokelž bamuž z Roma ňeměra dla czeknécz dérbeſche, wotmowi jomu Pius IX. zo bó tola biſkopſki ſtow ſw. Wojczecha w Prazé naſtupiw. Nětk wón ſo dlěhe ňekomdjeſche ha wójjewi ſwoju podwólnoſcz k pžijeczu nowoho zaſtońſtwa, ha budže nětk kaž ſo nadžijemu dobré wodžiczer naſchoho dowho wopuſchczenoho biskopſtwa. —

Ze Sachſkeje. Z Budéſchina. Wěſté Pitſch, kiž z wutžerom Pohle z kraja czekné, jo w Hamburku popańené, wróczo pžiwedžené, nětk do jaſtwa ſadžené. Wón bě hižon na preczpucz do Ameriki pžihotuwané, měſto na czowňe hižon zapwaczene, hatž joho ňenadžiczé jatoho wzachu. Pžez ňoho ſu nětk tež někotſi druzé do khětreje huſkoſcze pžiſchli, dokelž ſu jomu pži czěkańu pomoczni bóli.

Zandžené žtwórtk rano wopuſchczi murerſki mižter Sejdler měſto ha kraj ha ewropiſku zeňu. Wón wuczehňe z czéwoj ſwójbu do Ameriki.

Z Drezdžan. Naſch kral jo ſo wot ſwojoho pucžwańa pžez Wužiczu ſtrowé ha czerſtwó do Pilnicza wróczjiw, ha budže wěſczi ſo hižczen dowho zwěſelicz na luboſczi, kotruž wſchudžom pola was namka. Mó Serbja tudé ſmó jara czipni, kak ſu naſchi ſerbſczé bratſja w Króſtžiczé ha Klóžteře naſchoho krajnoho wótcza tžeſczowňe powitali, dokelž nam zandžena Jutnitžka zpomňeſche, zo joho pucz pžez tam wedže.

Pžizpomńeňo. Redakczijі jara žel tžini, zo ſo wo czéwéch Khroſtžiczach anicz jentžka žiwa duſcha namakawa ňcjo, kiž bó nam tutón ſwedžeň wopiſawa ha pžipóſwawa.

Sejmſke pówéſcze. Přeňa komora jo wot miniſterſtwa wudaté zbožkarſki zakoň z wětſcha za prawé zpóznawa, tak tež nowé cžižczowé zakoň. Tež bě wot neje profeſar Tuch, zapóſwancz lipſkeje univerſitetě pžijaté. Joho wólbé dla bě univerſitetſki ſenat do dweju dželbow rozpanéw, do jenej, kiž chczéſche na nětſiſchi ſejm wuzwolicz ha do druheje, kiž to ňechaſche. Tuta poſleňa dželba, do kotrejž 21 profeſarow ſwuſcha, jo nětkoj wot miniſterſtwa toho dla ze ſenata, to rěka: z toho zaſtojnſtwa, kotrež univerſitet zaſtupuje, wupokazana; wo ſwužbi hako wutžeřo ſmědža pak dale woſtacz. Wone rěka zo chczejdža cžiſami ſwoje ſwužbó wotedacz ha Lipſk wopuſchczicz. Druha komora jo powóſchené ſtempel za dobré zpóznawa ha wuradžuje nětkoj wotwazuwańo wicžejnéch (lenſkich) pěňes.

Ze Serbow.

Z Klóztera 15. awguſta. Džencz bě za nas ha naſchu czéwu wokowno ſcz džeň wěſowoſcze ha radoſcze, dokelž joho kralowſka majeſtoſcz, naſch lubwané kral Bedrich Awguſt pži ſwojim pucžwańu pžez Wužiczu tež nas wopóta ha pžez ſwoju pžitomnoſcz potjeſczi ha zwěſeli. Hižon wot jenej ſem zromadžuwachu ſo na nuczkowném klóžterſkim dwoře wſchiczé niſchi ha wóſchi zaſtojniczé, kaž tež k tomu pžeproſcheni woſadni prědkſtojiczeřo wotowno ſcze ha wěle ſtow druhich Serbow z naſcheju ha z wokowněch wſow, zo bóchu tudé ſwojoho krajnoho nana woladali ha powitali. Kń. Francz Riedel bó jomu na koňu hatž do Batžoňa napžeczo póſuwané. Hako ſo kral pžibližeſche, zatſeli ſo někotre krótž ha wſchitke zwoné zwońachu. Tak pžijědže kral hatž do dwora, ha bórzé zańeſechmó jomu mócznu, tſikrótžnu Swawu, tak zo czéwó dwór klintžeſche. Na to bó wón wot kń. ſindikuſa Domſcha z krótkimi ſwowami po-

witané; na tjož tež kral motmoji ha swój djak za tu tjescz ha luboscz wupraji, kiž su jomu Serbja tudé wopokazali. Nětk poda so wón z kń. Probstom ha z druhimi duchownémi do konventa. Jenož krótki tjas so tudé zadjerja. Něhdje za pow hodjiné wustupi wón zasé, ha bó pji wustupeńu ha wotjédjeńu wot nas zasé z mócznej swawu postrowené, ha nasche wutrobne zbožopjecja joho pjewodjachu.

Na wozu widjachmó tež řané wěncz wot žita pjenczé, wowsa, jetžmeńa ha wschelakich kwětkow wité, wo kotrémž běchu ze serbskimi pismikami tute swowa zpisane: Naschomu lubwanomu kralej hako wopokastwo serbskeje swěré.—

K.

Z Kulowa. Na dźeń swateje Marije do ńebes wzacja jo wulki swědźeń wo naschich serbskich czérkwach. Tež pola nas so na tém dźu boje swužbó z krasnoscju zapotźneja ha wschitke truné so napinaja, zo bó krasne dokońané bow. Předwańo jo řeńe po starém waschńu po swatém zcjeńu wo bożej mschi. Hale déž wopor pjindje, dha so kóždé prascha: tjohodla Němczé předé Serbow k woporej du, déž jo Serbow tola tak jara wele ha tamnéch tak mawo? Wosobńe mi žel tjiněsche ha ze sélzojtémaj wotjomaj sém pjiladuwaw, zo jedén, hewak snadź najhorliwschi Serb w Kulowe z Němczami k woporej djésche. Mój pjeczelo, za tajkoho Serba cje ńemějach, kiž ńechasch ze Serbami djerjecz wo bożim dome, kiž sé Němcz, déž sé swatźne (kaž prawa: němski) zhotuwané. Potajkim té nitjo wacze ńejsé, hako na kij pójsńena sukńa, kotruž wět tam ha sem tjumpe. Ja cji, mój . . ., tu dobru radu dam: wostań Serb! prawe swěrné Serb, pji wschéch pjileznoscjach jenajki! — ***

Swowanske narodne waschńa.

(Dalewedjeńo.)

Na to beji brajka ze jstwé, rabńe wonka žcjépku dřewa, wróčji so, prasne z nej do wěrcha na řadu, ha wowa pji tém z móczném wosom: „Hola hola, tjesni hoscjo! nasch kńez kortjmar na nas wówa, zo ma doma w pinczé tjornu kruwu, kiž hatjrunij jenoj na jeném boku deji, tola tejko jomu nadeji, zo móje wón wele hoscji wobstaracj. Tohodla kńez kortjmar prosé, zo bóchmó joho wopótali, zo chcze wón wot swojeje tjorneje kruwé nas wschitkich wobdjělicj, naséčjicj ha zwěselicj.“

Tu so wscho do kortjmé hnacj pótjne, djej wotroscjena, wesna mwodoscj hijom dawno tjaka, hatj skoro herczé ńepjindu. Nětk haklen kucharki, brajka ha druzé swujownicze z domaczej tjeledju wobeduja, kwasaro pak so w kortjme zwěseluja hatj do rańa.

Déj swónczo dawno wósoko na ńebu swécji, ha žónske wsché kortjmu wopujczjiwo su, zo bóchu po nócznem weselu wotpotjnéwo, habo w swojich domach rańsche djewo wobstarawo, ha tjeledji na dźeń potřebne wéczé wudjěliwo, ha sami mužowe so w kortjme naharwali su: zhromadja so wschitczé, kotrémž so hijczen žortwacj chcze. Zaspani ha wot zaspanéch herczow pjewodjeni du, zo bóchu susoda wopótali, kiž snadź na kwasu ńebě, habo jenoho kwasara, kiž bě zahe jich towarstwu cjeknéw, kóždé ma karan piwa w ruczé — woni jón mienuja pojortne zkórńu — ha zejrawe z nim wósche wowé; juskajo ha spěwajo; tak zjeneho dwora do druhoh cjahaju. W kóždém dome porejwaja khwilku z domaczémi holczami ha wuwedu wschelake schibawstwa; hospoja pjinese tež nězto k pjikusńeńu, zo bóchu so mucjni hoscjo wokjewili, ha potom so zasé dale pujcja. Tak to traje hatj k powdńu. Wokow dwanaczjich so roženu, zo bóchu trochu pospali, donij brajka k snědańu kazacj nepjindje, žtoj so haklen popowdńu wokow dwej stańe. Brajka po domach dje ha taklen pscheproschuje:

„Waženi hoſczo! Ńewesczinej ſtarſchej ńejeſchtaj wilku radoſcz, ſo ſcze ſo za ńej ńehańbuwali, hale jej dźéſczi k wěrwańu pźewodźeli, ha pźi tźorawſchim wobedźe ſo zejſchli. Wonaj chczetaj was tej dźenſa proſécz, zo bóźcze k ſnědańu k nim pźiſchli, ha jei dźowtźitźku z mwodém muźom do jeźe pźichodnoho domu pźewodźeli. To wonaj z wěſtoſczu wot was wottźakujetaj, ha zwoſtańetaj wam za tuhlej kźeſczijanſku luboſcz wětźńe dźakomnaj, pźiſlubitaj wam tej, déj budźe ſo k tomu pźilejnoſcz poſkicźicz, wſcho po móźnoſczi wotrunacz."

Pźi ſnědańu ſo źane woſobne waſchńa ńenamakaja. Kawdoné, petźeń ha téfanczé pźindu na blido. — Pohontźowe ze ſnědańom khwataju, zo bóchu wozé pźihotowali, ha hoſczom dowho na ſo tźakacz ńedali. W jenom ſkoku pźijedźe wóz ze źtěřomi konimi, wot nawoźenje wuzwolené, do kwaſnoho dwora, zo bó ńewestu k nawoźeni domoj dowez. Źtěri mwode koňe, ſtajneje barbé, dźiwe ſo znoſchujo ńeſczerpliwe zemu kopaja, ha ſpóſchiwe wuſchi naſtajeja, tak khětſé, hatź źczebotacze huſle ha brutźate dudki zaklintźa. Khomoté ha wſchě reńeńe na nich ſu řeńe wutźiſczene, ha ze źowtémi moſaznémi puklemi czéle kaź poſéte. Na wowe pźi huzdźe maja tźerwene banczźiki, ha kruźki tźerwenoho, řeńe wurězanoho pwanu ſu pod moſazne pukle podtékńene.

(Pźichodńe dale.)

Trojake barbé.

(Wós: Stoji ta woda lěto tam.)

Źtoha ſo běli nazdala :,:
Kaź běwa lilija — haděha
Kaź jaſna róźitźka?

To holitźowe tźowo je :,:
Haj reńſche, jaſniſche, haděha
Hatź běwe, źidźane.

Źtoha ſo módri nazdala
Kaź módra lilija
Kaź ńezapomnitźka.

To holitźczéne wótźko je
Haj reńſche, jaſniſche,
Hatź ńebźo nalětne.

Źto tźerweni ſo nazdala
Kaź zeřa wot rańa,
Kaź róźa purpurſka.

To holitźowe litźko je,
Haj reńſche tźerwene
Hatź róźe zaronſke.

Ha tehlej řane barbé tſi
Mam lubo pźe wſchěmi
Te noſchu wutrobi.

Te noſé moźe holitźo
Ha we téch hordźi ſo
Tej naſche Serbowſtwo!

Zběrki.

* Wo naſchim wótczném kraju źo nětk tej kholera wudériwa, ha to khětře ſélńe. Menujczé wo Lipſku, Miſchńe, Pirńe. Wo rudnéch horach pak hźiczen nicz. Wo bramb. krajach wona woſobńe w Magdeburku, ha Turgawe, ńeńe wo Wracźlawe zakhadźa.

* Na 12. awg. bóchu wo méſcze Haag te řane kraſne wobraſé (ſwětźatka) ńeboho krala Wilhelma II. wot Hollanda na pźeſchesadźuwańo pźedawane, kotréch pwaczźizna źo na 7 milionow ſchéſnakow. Nékotre ſwěcza pak bóchu tej ze 14000 toleremi zapwaczźene.

* Kak móźa Amerikanaro vźecz, zhonich wóndańo. Jedén menujczé pówedaſche, kak zpěźńe

tam pola nich parnik po zeleznicze jedze. Mósliczе sebi jenoj, prawesche wón, hatz ja wóndano do Philadelphija jedzech, pótné wedzicjer parnika, zo jo kruch mosta romadu panéwo, pjez kotréj wón dérbi. Zastacz ńebe wacze mózno. Zto wón tzini; wón parnik do zkoka zaczéri, tak zo wozé leczechu kaz bwosk ha wo prawdze straschne bézdńa pod roztorhaném mostom pzeleczachu, tak zo na druhim kónczu mosta zasé k stejeńu pzindjechu. Mó pak nitzo wot toho ńepótnéchmó ha so ńeńe dziwachmó, hatz pozdzischo zhonichmó, wo kajkim smertném strasche smó poboli. — Tón, kiz nam tajkelej napójsnécz chczésche, ńemójesche so dodziwacz, hatz mó to za ńemójnu wécz wuznachmó ha so k tomu smejachmó.

* W Karlowóch Warach (Karlsbad) w Tzechach jo so pjed nékotrémi ńedzelemi dziwna wécz podawa. Pzi sélném ńewedře déri bwósk do jenej khétro wósokolezaczej khéje, dzésche wo wuheńu dele do jenej stwó, třechi wojstwe jenoh tzwojeka (hercza) ha zjédze potom do ródze, kotraz ze jstwu romadu storkasche; tu zarazé wón jenu kruwu, ha zhubi so potom do zeńe. Hercz pak bé nazajtra rano zasé na swojim wschédném blaku, ńenujczé hrajesche, kaz hewak, sobu pzi konczercze (tajke konczerté su wo wulkich kupelach kózdé dzeń hizon sahe rano, dzej ludzo strowu wodu pija ha potom wokowkhodza). Ludzo so wschitczé jara dziwachu, ha ńemójachu so na ńoh nahladacz, wobhladwachu sebi rané, kotrej bésche bwósk zawostajiw. Bwósk bé po nim dele zjéw, wot wowó po schiji ha po khribecze hatz k pleczam ha potom bé do zpomńeneje ródze pjez zczénu pzerazéw; hercz ńebé dale zanu bolosczj zatzuw, bé pak na blaku do ńemoczé panéw. Joho zona bé tej wójstwe, bézesche wo pomocz, ha po nékotréch minutach pzindze třechené zasé k sebi. Herczé dérbja tola duschni kadlojo bóczj, déj maja tajkelej spodziwne zboza.

* Kak surowe Turkowe ze swojimi kzesczijanskimi podanami wobkhadzeja, móze nam zczéhuwaczé zrudné podawk wobswédtsicz kotréz so ńedawno wo Bosniskej podaw jo. Na dzeń św. Trojiczé jédzesche pop Jovo z Bańaluki (to je wetsche mésto w tamnej swowanskej krajńe) do ńeńschoho méstatzka, zo bó tam boze swuzbó wobstaraw. Wo huskim hwubokim puczu zetka joho Turka wobrońené, kiz na ńoh zaschkreczi: „Léz dele pope!" Pop joh prosé zo bó joho tola nimo puschczjiw ha řekńe: „Nemózu dele, drohi Ago! ja du do czérkive so k Bohu modlicz." Turka z nowa zawowa: „Léz dele pope! ńechczeschli zo bóch cze dele tzisnéw." Zasé pop joho prosé: „Nemózu drohi ago! wschak je jara bloczane." Hrubó Turka zwozi na ńoh swoju puschkwu (flintu) zpuschczi ha pop wali so morwé na zeńu. Turka pak we zwóm duchu rozwobené řekńe hizczen takhlej k morwomu: „Nekazaw sém czi pope, zo bó dele zléz? tudé sudzi Ali beg ha nicz Moskwa." Na to wotcza popej hwowu ha pójsné ju na schtom pzi puczu stejaczé. Tónhlej podawk ńejo snadz jenitzki ha samlutki, ńe, dzeń wote dńa maja tam swowanscze kzesczijeńo tajke, haj husto hizczen hórsche surowoscze wutracz. Tak ńejo pak jenoz w Bosniskej, wo wschéch swowanskich krajach, hdzej Turkojo hizczen kńezerstwo maja, woni ruńe tak zakhdzeja, to zhonichmó we najnowschim tzasu z Bulharskej, hdzej zatraschna surowoscz turkowskich zastojnikow kzesczijanske wobdlerstwo, najbóle mérnéch burow, do bróńe zahna, zo bóchu z mócznej ruku sami sebi prawo khowali, tam, hdzej zane prawo wacze pola wóschnoscze ńepwaczi.

Nawéżki.

Wotmojeńo redakczéje na z Knlowa dóstaté list.

Wasch list nima zane podpismo, toho dla sém ja wunuzowané, Wam na Wasche wustajeńa ha poruki zjawne wotmojeńo pjez Jutnitzku pzipóswacz.

Wó najpřede redakczíji porukwecje, hako bó wona na Kulowcjeňow zabowa, dokelj wam tři ňedjele janu Jutnitjku pjipóswawa nejo. Tomu pak nejo tak, dokelj Kulowski posowjo kójdu sobu tu tesamó dóstaw kaj so swuscha. Z posowom sobu do Kulowa hicj ha je kójdomu traj do domu nosécj, ja tola woprawdje ňemóju, bórňe je tej radé chczéw. Ja pak bóch tej to wam k lubosczi radé tjiniw, bé bó so hodjawo, dokelj sém pjeswétsené, zo bó potém wačzé Jutnitjkow wo Kulowe ha wokownosczi so tjitawo, hatj so uétk staňe. Ha redakczija ma za to, zo bo to naschim Serbam wo Bramborskej jara wužitne bowo. Wércje mi tohodla kroble, lubó pjeczelo; ja ňejsém na Was zabow! ha mi ňejo wscho jenak hatj Wó Jutnitjkn tjitacje habó nicz.

Jedén druhi poruk, kij dře wot Was ňejo, kotréj pak mi Wó wo Waschim liscje sobudjélicje, nastupa pwaczisnu Jutnitjki. Druhe nowiné dostaňemó za 5 nowéch, Jutnitjka pak dwaj kroschki pwaczi, taklej ludjo rétja. Tej tomu tak nejo, mój pjeczelo, dokelj Jutnitjka jenoj 5 nowéch pwaczi, ha wéscji hijczen jeni tamón, kij jo to prajiw, nejo schéscj dacj třebaw; bósnadno dře sebi won z czéwa hijczen jeni janu kupiw ňejo. Žtoj scje jomu wó wotmojili: „zo bó třebaw jenoj jun krótj ňeňe na kwas hicj, dha bó Jutnitjku k najmenschomu na dwé lécje zapwaczenu méw" — bé jara prawe. Ňech ňétotre trubki habó jkłenczu biwa za tédjen ňeňe třeba, ha tjiswo Jutnitjki jo tej zapwaczene. Hale tajczé ludjo su, peňezé ňetrebawschim rozňetacj, jim zkoda ňejo — déj pak jim néchtón ňéjto wužitne podawa, dha sebi peňezk na wschéch bokach wobladuwaja.

Tu dobru radu, kij mi na kónczu Waschoho lista dacje: zo bó redakczija tola posowa, kij Wam Jutnitjki nosé, zapwaczjiwa — ja tej dopelnicj ňemóju. Zadén wot téch kňežich, pjez kotréchj dobrotu ludjo na wsach Jutnitjku dóstawaja, sebi to wot redakczije žadaw nejo Ha tjohodla nicz? to dře tohodla, dokelj wschiczé dře wédjo, zo redakczija za wschu swoju prócju ha wobcjejnosczi nicz jenoj nitjo nima, hale tak hijczen peňesé pjisadjicj dérbi; — ha zo bó potajkim tola wéscji jara wopaki bowo, ju hijczen tej z tém wobcjejuwacj.

Kňez Jakub Brül jo zasé z Afriki pisaw. Wo pjichodnej Jutniczczé chczemó joho list wozjewicj.

Red.

Haslowske serbske burske towarstwo zméje ňedjelu 25. awgusta z dowolnosczu wóschnosczje w Bacjoňe zhromadjiznu. Nobel, pjedséda.

Nawěšt.

Janowcy kuleja nětko póndželu ha sobotu popołnja na winicy pod Budyšinom.

Zandjenu Sobotu Žita w Budéschiňe pwaczachu:

Kórcz	Woscha		Rischa		Średjna		Kórcz	Wóscha		Rischa		Średjna	
	Pwaczjizna.							Pwaczjizna.					
	tl.	nsl.	tl.	nsl.	tl.	nsl.		tl.	nsl.	tl.	nsl.	tl.	nsl.
Rojka	3	5	2	25	3	—	Woka	2	25	2	17½	2	20
Pjeňcza	4	20	4	2½	4	12½	Jahwé	6	15	6	—	6	7½
Jecjmeň	2	2½	1	25	1	27½	Heduschka	3	25	3	10	3	17½
Wóws	1	17½	1	12½	1	15	Bérné	1	—	—	20	—	25
Róch	3	5	2	27½	3	—	K. butré	—	10½	—	8½	—	10

Cjischczane pola K. B. Hikt.

Tžiſwo 35. 31. dżeń awguſta. Lětnik 3.

Jutnitžka.

Wudawařej
Jakub Kućank ha Michał Cyž.

Swětne podawki.

Ze Sakſkej. Lipſk. 21. awguſta popowdńu wokow tſjoch pžindže někajki wmodé tžwoweк k wěſtom pžekupczej z menom Neiß ha proſcheſche joho wo někajki dar. Dokelž pak bě Neiß hižno předé tomſamom mwodom tžwoweкej dwójczé peněžé dariw, nechaſche jomu nětkoj nitžo dacž. Na to wucžeže tón proſcher wopiſmo ze zaka, pžepoda je pžekupczej Neißej z tej proſtwu zo bó je pžetžitaw. Bežtém hatž tamón tžitaſche, wucžeže tónhlej mawu ſekerku ze zaka ha děri žnej kněza Neißa někotré raz pžez hwowu. Na joho wopomocz wowańo pžiblížowachu ſo ludžo, mwodé zwóſnik pak cžekné, bez to zo bó ſwoje rubežne wotpohladańo wuwed, wón jo hižno popadńené ha ſudniſtwe pžepodaté.

Z Drežďžan. Kaž jo ſwóſchecž, da ſu ſo w Barkiňe někotſi pžekupczé zjenocžili zo žane wukrajne papěrane peněžé wacžé bracž nochczedža. Tola jo hatž dotal ňewěſte hatž to tež wot naſchich papěranéch peněz pwacži, bó tež tžiſcže bez wſchej pžitžiné bówo, dokelž w Drežďžanach kaž tež wo Lipſku kralowſka pokwadnicza wobſteji, kiž kóždé tžas na pozadańo papěrane ſakſke peněžé ze ſlěborom wotňeňa. — W noczé wot 25. k 26. toho měſacza běſche ſo w Blažěczé (Blaſewitz) pola Drežďžan rokoczeňo pozběhnéwo bez wojakami ha tžěſkimi wódžnikami (Schiffer), kotſiž ſo pži rejach zwadžili běchu. Zwoprědka ňezdaſche ſo ta wěcz tak zwa bócz, bórzé pak pžiňeſechu wódžniczé ſekeré ze ſwojich wodži, ha potžachu z nimi na ſwojich pžecžiwnikow bicž, wot kotréchž tež ſchtěro cžejczé rańeni bóchu, jednomu jo ze ſekeru ruka wotrubňena. Po khwili wot Drežďžan pozadani wojaczé pžindžechu, kiž wſcho zaſé žmérwachu.

Wo Lubju běſche 21. awguſta wulka zhromadžizna evangelſkich duchomnéch, pžedſéda běſche duchomné Möhna z Bukecz.

Ze Žitawó. Pži ſwojim ňedawſchim pucžwańu po hornej Wužiczé běſche naſch kral tež Žitawe pobów, 12. awguſta, ruňe hatž ſo tam lětňe batroňowo tſéleňo zapotža; kral ſam tež tſi krótž ſobu tſéli. K wopomňeczu toholej dňa zawoſtaji Joho Majeſtoſcz tſélerſkom towarſtwu drohi ſlěborné pochar (Pokal) ha ſchěſcz ſlěborněch wžiczow, kotrež wěczé kral pola jednoh tudomnoh zwotnikařa ſam wubraw bě. Pochar woſtańe hako wětžne wopomňeczo, zamožeňo cžéwoho towarſtwa. Tſi wžiczé bóchu tſjom lětuſchim kralam wo tſéleňu date, dwě pak témaj dwěmaj měſchcžanomaj, kiž po tamnémi tſjomi najlěpe tſélawoj ſtaj. Schěſta wžicza pak woſtańe hako móto za dobóczo wo tſéleňu, kiž ſo bórzé wotdžerjecž budže k tžeſczi kralowſkoh wopótańa. Dale budže ſo tež wot lěta 1851 kóžde lěto na narodném dňu naſchoh krala tſéleňo dżerjecž, hdžež tžeſne móto ſlěborna wžicza budže.

Z Puczkowa pola Biskopicz. 22. awg. Djensischi djeń bě za tudomnu wokownosczj jara řané. Prénczj Albert běsche měnujczé ze 4. bataillonom z Budéschina wuczjahnéw, zo bó tudé 11. bataillon třechiw. Wokow 11 pzindjeschtaj woboj djělbe pola delnoh Puczkowa hromadu, ha prénczej wěsowo „hurrah" wowaschtaj. Wojaczé do kowa so zestupachu, prénczj z wóschimi wo fredja powedasche pzeczjelne pak z wojakami pak z wóschimi, wscho so wěselesche ha na mine-ne straschne tzasé so dopomni, wscho so zjenosczj, zo bó lubwanomu prénczej krótki tzas joho pzebówaňa tudé tak deře hatz mózno poreňschiwo.

Z Budéschina, 28. awg. Djensa běsche tudé řané swědjeń za schulsku mwodosczj. Pzipowdnu wokow jenej bóchu djěczj ze wschěch méstzanskich evangelskich wutzerňow hromadje z hudjbu na tsélerňu won wědjene, tam so na wschelake waschňo zwěselachu. Po pěczjich pzindje prénczj Albert z někotrémi wojerskimi wóschimi won, wědjené wot kněza Dr. Klina, ha khodjesche po czěwoj tsélerni wot jenej tzródé djěczj k druhej. Wulka mnohosczj ludu, kiž joho na kóždej krotzeli sczěhuwasche, zjawňe wozjewi, kajku lubosczj prénczj Albert wo témhlej krótkim tzasu swojoho pzebówaňa w Budéschiňe sebi nadobów jo. Schkoda zo rozné wět ha tzorne, deschczj rozacze mrótzele, řané swědjeń do tzasa zkóntzichu.

29. awgusta. Djensa wětzor budéschinsczé méschtzeňo prénczej Albertej k tzesczj wulki bal djerza, zo bóchu jomu pzed joho wotjědjeňom do Lipska, kiž na 1. sept. postawene jo, hižczen junkrótz swoju lubosczj wopokazali, kiž wón sebi wo pownej měře wo kóždej wutrobe nadobów jo. Tej mó Serba joho lubujemó ha tzesczjimó ha z wulkim djakom spominamó na próczwaňa, kiž na nawukňeňo nascheje rétze nawozowaw jo; to jenitzke wobzarujemó zo joho dlěhe bez sobu zdjerzecz ňemózemó, krucze so nadzijo zo wón tez zdalené wot nas, swěrnéch Serbow zabócz ňebudze, prawimó jomu wutrobne „Bozeňe."

Z Barlina. Nadzija, zo kholera nas tón krótz domapótacz ňebudze, ňejo so dopelniwa. Mó mamó toholej straschnoh hóscza zasé wo swojich murach. Hatz dotal dře hižczje jich wěle wumřewo ňej, tola jo tak surowa, zo wo najkrótczischim tzasu kóždoh mori kiž na ňu zkhořew jo. — Najnowsche dopisé prawa, zo Brambortzeňo swoje zjenoczeňo (Union) zakhowacz chczedja, hatzrumiž zkoro wschitke předé z nimi zjenoczene kraje so wotlakuju.

Z Kassela zhonimó zo jo hessenski sejm na 22. awg. powowané. Wetschina jo demokratiska ha budje so nětk pokazacz, kajke pucze jo sebi wona wuzwoliwa. General Haynaw jo so tudé swojim krajanam pokazaw. Někotrém pzeczjelam ňeměra bě so tez radjiwo, tzródu ludji wokow wětzora zehnacz, kiž mósle méjachu někajku kotzinu (Katzenmusik) wuwescz. Hatz pak k domej generola Haynawa pzischedschi, tudé wojakow wo tzródach khodjicz widjachu, zejcze kóždé rubischko ze zaka téné je pod nós ha sadzi kwobuk hwubscho bezwotzi, ha czeňesche měrňe dom. Haynaw jo swój pucz do Jaňdzelskej ha Franczowskej nastupiw.

Wo Frankforcze jo so tehlej dné wulka zhromadzizna wotdjerzawa. Kněj běchu wotpóswani ze wschěch kónczow swěta pzischli z tém wotpohladaňom, zo bóchu wowschěch krajach na to djěwali, zo bó kózda pzekora, wóschnosczow ha ludow bez sobu, bez wschej wójné so změriwa ha wujednawa, ha zo bóchu nětzische wulke wójska ewropiskich krajow rozpuschczene bówo; swoje wotpohladaňa chcze tehlej towarstwo měra wuwescz pzez dobre rozwutzeňo luda, ha pzez stajne pzispořeňo nowóch sobustawow.

Z Widna so pische, zo Ruska, Franczowska ha Jendzelska na jednej ha Rakuska ha Pruska na druhej stroňe, schleswik-holstejnske należnosczje zradowacz chczedja. — General Haynaw jo wo Wuherskej měna wschitkich téch napisacz daw, kiž wot Madjarow wo wójňskim tzasu zkónczwani su, dokelž madjarske sudé jich k smerczj wotsudzili běchu. Na tajke waschňo zabitéch jo pzez powdra sta, pzitéchlej pak ňejsu sobulitzeni czj, kotsiž wo slowakskim djele wuherskej zeme zabiczj bóchu, kotréchž pak wěsczj mawo ňej, do-

kelž Madjarojo ruńe pjeczjiwo Slowakam jara zakhadžachu.

Z Prahi. Nasch nowó Kardinal Arczébiskop Wěrch Schwarczenberg jo naschomu městu 100,000 schěsnakow dariw z tém postawěnom, zo bóchu so tehlej peńezé k polóżeńu khudéch měschtjanow, domaczéch ha druhich khudéch nawożwali.

Z Turina jo swóschecz, zo ńepjezjenoscz tamnehe wóschnoscje z japoschtowskim stowom na měrne waschno wujednana budje, ha kaž so prawi, jo k tomu wotpohladańu wosebe wotpóswancz turinski do Roma póswané. Zardinska wóschnoscz chcze krucze pji tém wostacz zo bóchu zakońe, wot ministra Sikardi wudate, kiž czéwo ńeměr zbudjichu, wo Rońe za dobre zpóznate bówo. Wot Roma jo Franczowska hako zjednawaczé sudnik pojadana, hatž zardinska do toh zwoli, ńejo hižczen znate.

Z Franczowskej nam němske nowiné jara wěle pisaja, wot Louis Napoleonowo puczowańa. Kaž jo swóschecz, ńejo so jomu wschudjom jara deře schwo. Wo městatjku Montbard tjakasche wón wozu sedjo, dóž końe pjepjehńene ńebéchu. Czéwa tjróda ludu twótjesche so wokow woza ha wowasche swoje straschne: „ńech žije republika!" Louis Napoleon so posměchwasche hale ńewotmowi nitjo. Zdobom skotji prědku nawóz jedén sélně towsté wóschk narodnej wobrońe, wopjimné z mócznej ruku Napoleonowoj ruczé ha zawowa: „ńech žije demokratiska republika," ha ńepuschcji joho predé, dóž Napoleon tež zawowaw ńebě: „haj mój pjeczelo ńech žije demokratiska republika." Tež wo měscje Besançon so jomu zrudńe dźěsche: jow běscho so zdobom wokow joho woza 10 habo 12 tawsend ludji zhromadžiwo, zestorkachu wojakow nabok, ha twótjachu so k Napoleonej, bez pjestacja wowajo: „ńech žije republika," kóncz wobležensfoh stawu," ha toho ruńa. Jenož z wulkej próczu radji so jomu ha joho sczěhuwařam z tejehlej tjródé so wudobócz. Wo Strassburku pak bó jara swawńe ze zwońeńom ha tšeleńom powitané — po pžiporutjeńu wojerskoh wóschoho.

Belgiska jo pžez wulke zliwki jara cjeczé potřechena. Po czéwóm kraju běchu rěki wustupiwo, ha běscho wscho podmuřene; tola jo nětkoj wulka woda skoro wschudjom zasé wotbějawa: schkoda pak, pžez tajke ńezbožo nastata jo jara wilka.

Z Petersburka so pische, zo jo ruske wójsko porutjnoscz dóstawo wo schěrokoscji 50 mili k pruskim ńezam cjahnécz. Pžitjina ha wotpohladańo pji tom jo ńeznate. Wo Moskawe 15. awgusta nahle woheň wudéré ha potja so bórzé, wot wulkej tjopwoté rozsuschenéch twařeńach na tšjoch hasach palicz, tola hižczen bó woheň zwulkej próczu poduschené, tak zo so pódla někotréch ńeńschich twařeni ńeje wacz hatž wosom wulkich domow zpaliwo.

Z Jandjelskej. Jandjelske wodje su kupu Malta wopuschcjiwo, ha kaž jo swóschecz pžiplahuja do powńocznoh (němskoh) moła, so bóchu so jow bez franczowskimi ha ruskimi wodjemi postawiwo, zo bóchu tehlej blize hromadu pžincz ńemóhwo. Potém zda so zo so Jandjeltjeńo blížschoh zjenoczeńa Rusow ha Franczowzow wo danskich ha holstejnskich nalejnoscjach boja. —

Ze Serbow.

Z Khróstjicz. Dokelž tež Drezdžanscé sebi na nas hubu dréja, dha chczu, tak wěle hatž wěm, wot Kralowo puczuwańa pžez Króscjiczé pójedacz. 15. awg. pžipowdńu bě so wulka hara pola nas zebrawa, dokelž rěkasche, zo budje kral pžez Khróscjiczé pžijecz. To běsche wěsowoscz, ha kojdé bě smóslené, krala lube potjescjuwacz. Tohodla so tež lud z tjasom sredž wsé hromadu zkhadžuwasche. Tjesne wrota bóchu spěschńe stajene. Holczki kwětki hromadu noschachu ha wijachu wěnczé. Hórnichecz Michaw pak swoju bandu*) hromadu wójesche, zo bó czéwo

*) Banda ńenuju so někotréch krajach wojerscé herczé.

*

pźihotuwańo źnej dospownosczźiw. Sama serbska khoroj ńebó zabóta hale dérbesche won kralei k tźesczi. Tak pźihotuwańi wottźakuwachu nétko Khrósczeńo swojoho krala. Tola hako tónsamé tu hiźcze dwémai ńebé, ha nétk so k néschporej zwońesche, dha bé nékotréźkuliź zrudné, zo krala wohladacź ńebudźe. Kral pak pźijedźe, ruńe hako ludźo wotnéschpora dźéchu. Zewschimi zwonami so z dobom zwońesche; duchomni, kiź joho pźede wsu wottźakuwachu, postrowichu krala, ha hdéź tónsamó nétko do wsé pźijedźe, hdźeź bé so lud zhromadźiw, dasche Kral czéle pomawu jédź. Hnédom bó kralei wot ludu móczna swawa wuńesena; 6 herczow, wschitczé na serbske husle, zapiskachu nétko wesowu serbsku źtutźku. Koklicz Hanna sczélesche kwétki předé woza, ha Lisakecz Marja poda kralej do woza wéncz, kiź bé wot wschelakeje treidé, ha bez ńej nékotre kwétki nawité, ha na ńón bé papeřka pźitékńena, hdźesch bé tehlej pismo: „Naschom welje lubuwanomu kralej tu wopokaz serbskeje swéré," z témi swowami: zmicze je z luboscźu hoře. Kral so nadńe dźakuwasche ha jo luboscź k sebi wo wschitkich wutrobach zahoriw. Hornichecz Michaw ze swojej bandu dźéwasche wesele serbski, dóź kral ze wsé ńebé, potom pak so do korczmu ha znim wschiczé druzé, nucz zczeze, dźesch bó hatź do wetźora serbski piskane ha spéwane.

Swawa wschitkim, kiź tu tajku
Horliwosczź wopokazachu.

§. Z Rójanta. Na św. Martju (15. awg.) bésche pola nas czuza němska swójba, kotraź nam wetźor pola Schowczicz wschelaka wobrazé, wosobé (parschoné), podawizné ze staroho zakońa, kaź tej nékotre z nowoho hatź do Kréstusoho hořestacja wopschijo, za peńezé pokazowasche. To bésche nézto dobre ha wużitne, wosebe za dźéczi. Ludźi bésche so tu doscź nahnawo, tak zo su czi czuzi ludźo dobre źné méli. Mo pak ńemójemó zaměltźecź, zo so bez témi mnohimi pźihladowańemi, kotsiź so pźi tém pékńe ha pźistojńe zadźerźachu, tola tej nékotsi namakachu, kotsiź zaswuja, swojoho ńepźistojnoho zadźerźeńa dla tudé źiawńe khostani bócź. K tém pźiswuscha wosobńe jedén hólcz ze Serńan, kotréj wacźé krótź zasobu z wótrém wosom wowasche: „Wird's denn ne bale ongihn?" Wón téch ludźi mizterowacź ńetřebasche, woni źno sami wedźa, źto maju tźinicź ha hdé maju zapotźecź. Tajkomu bó k radźeńu bówo, zo bó druhi krótź radschischo doma wostaw, hatź zo tajkim towarstwe ludźom pohorschk dawe ha Serbam hańbu tźini! Dale bésche tam wésté muź wulkim kojusche pźi how; dokelź pak jomu potom khétro horczo bócź potźa, tak so jón wusletźe, ha pójsné swój kojuch — předé so sejdźaczej mwodej kńezni nimale na khribet! Tej potom wéscźi zéma bowo ńejo! Nó, to je tej wéstźi strowé wuj! — Naposledku tu jedén hólcz z K. pźecźé z khanu palencza wulczé tźińesche ha jenom druhom picź dawasche, kotréj potom za to kusk — betźesche! Pźi swojim wotsal woteńdźeńu czi czuzi ludźo zawéstźi na pomenuwanéch mudratźkow z khwalbu zpominali ńejsu.

§. Z Kukowa. Pola nas bó ńedawno nowé putźnik, rójk Tźochecz zahrodé stajané. Mó so nadźiemó, zo budźa tej serbske mena so na ńón wobstaracź dacź, kaź so to nétkoj wo wschitkich za Serbstwo zahořenéch wsach staňe!

§. Z Wojerecz. Źtwórtk, 22. awg., bésche wo Wojereczach zkotu hladańo (Thierschau). Zkotu dře bésche tam wele, tola pak béchmó so hiźcze wacźé nadźeli; tej źranoscźu tohosamoho so zczéwa tźińesche. Jenoź jedén kóń, nékotre zrébczé ha nézto czelatow so nam wosobńe zpodobachu. Tej nékotre wuberńe ćane jawojźki béchu tam k widźeńu, kaź tej jene źawosńe wulke swińo ha jena pźez méru mólizka mwoda koza. Psétźk z petźimi nohami bésche tej wohladańa hódné!

Zkót, na kotréj běchu móta (premije) postawene, pjiswuschesche z wětscha serbskim buram wo wokownosczi! — Naschu kedjbliwosczj cjehňechu tej wosebe na so zelezne wěczé, kaj khachle (jene wot nich za 19 tol. su Raketjeňo dobóli!), wschelake maschiné ha toho ruňa, kotrej běchu z ňedjichowskeje zelezwo-lijarňe tu wustawene. Jara wosobňe ha krutje twařena sěkawa (jprécza) běsche tu tej wustajena, kaj hijczje někotre druhe ratařske wěczé. — Kak jo nazajtra koňow-jěchaňo wupanéwo, wot toho jo nam jenoj tak wěle znate, zo su so zczéwa jenoj tsjo na nim wobdjělili, mienujczé hoscjenczar z delneje Stróje, pósłski mijtěr z Wojerecz ha jeden bur z wokownosczje. Tón přeni móto dósta! Czéwa wěsowosczj nimale pow hodjiné trajesche.

§. Z Jitra. Wo pomenuwanej wsé namaka so hijczje jene kamenitne swětjatko ze starodawnéch, podjanskich tjasow. Na jeném boku tohosamoho namaka so Krěstus na kjižu wisajo, ha pod nim na jenej stroňe św. Marija ha na druhej św. Jan stejl; na druhej stroňe kjiža namaka so pak św Marija hako bolosczjwa macjeř, djej ma Jězusa na kliňe lejjo (wschitko tolej jo do kamena wurubane). To jo khwalbé ha tjescje hódne, zo so tam tajke stare swětjatko wo měře ha pokoju k wopomnecju wostaji! Tej khwalobne jo za Jětrowtjanow, zo ňejsu sebi jenoj řanu nowu schulu natwarili, hale zo su tej swojemu wutjeřej řanu, khětro wulku zahrodu pjipokazali, ha nicz tajki na zahrodu zpodomné nopajk, kajkij jón tu ha tam pji wutjerňach bohužel namaka mó! Lěpe pak bó hijczje so nam w Jitru lubiwo, hdé bóchu tam zkoro wschiczé czuzomnika, ha bórňe wón tej Serb bów, w němskej rětji ňepostrowili, hale pěňe po starém serbskim waschňu; ha tjoj nas najbóle boli, zo tej samo schulske djěczi kójdoho pjistojnischo zhotwanoho Serba z „gun mórgn," z „gun dag" habo z „gun obend" postrowa! Tajke postroweňo tola woprawdje Serbam ňepjistoji, ha zrudji pódla wutrobu horliwoho Serba. Czipni smó tej, hdé budje so napismo „Willkommen", kotrej so na schuli wósche duri namaka, do „Bódjczje tu powitani" pjewobrotjicz! Na putjnikowo napisma ha domske tjiswa haklej dale zpominacj ňechamó, to bó tola „swómu mwóczjicz" rěkawo!

Zlista kňesa duchomnoho Jakuba Bréla.

Kňez duchowné Jakub Brél, předawschi khapwan w Radwořu, djěsche, kaj jo deře znate, pjed nějto lětami do misějonarow (to su duchowni, kij kjescjansku wutjbu w czuzéch krajach bez pohanami předuja, habó tej těch kjescjanow wopótuja, kotřij su tam be wschitkich czérkwow ha duchowněch rozperscheni). Tutón tjescjené serbski pjecjel jo nětkoj w Africzé, kotraj zeňa wot nascheje k powňu z tamoh boka sredjanskoh moňa (Mittelländisches Meer) leji; swoje bódwo ma wo Oraňe, kotrej město tjiscje pji moňu leji z wulkim mórskim pjistawom (Seebafen). Z tutoho blaka jo wón nětk hijon druhi list do města pisaw, z kotrohoj chczemó nékotre kruchi wozjewicj.

Joli tjasopis „Jutnitjka" hijczje pji jiwěňu, dha ju wutrobňe dam postrowicj, ha nadjiju so, zo budu wo tutém liscje tej nějtojkulij pisacj, jtoj budje so za ňu hodjecj ha so mojim wělelubowaném Serbam wěscji spodobacj. Ja so tej něklej hijczje stajňe k nim znaju, ha djerju to za wosobnu tjescj, zo mam wot nich swoje jewpjindjeňo. Pjedewschim chczu djens na dwoju wěcz spomnicj, na swoje misějonske pucjowaňa haij tu biskop Pavy (wo naschich wosadach) visitaczěju djerjesche ha św. fermowaňo wudjělesche, ha po-

tom na nètkotre waschňa Kabilow, kotsiž ňedaleko wot nas bódla. Pžichódňe chczu so staracž, zo bóch wam tak wèle hatž móžno wot tèch ludow pówedaw, kotrež nas wo wulkej mnohoscži wobdawaja.

Moja strowoscž ňejo jara kruta ha wobstajna; ja sém tež hižon tžiscže zwutžené khorojté bócž, ha cjerpu nètkoj hižon pžez lèto zasobu nicz jenoj na nohomaj, kotrejž stej wot kolen dele najbóle z wèle jètsejkami wobmetanej ha druhdé tež tak bolaczej, zo móju lèdom khodžicž, hale ja cjerpu tež na czéwóm cjèle. Na tem jo tež wulka suchota tutoho lèta jara wèle wina, kaž tež ňesmèrna horczota, kotraž jo tu wo swónczu pžez mèru wulka, wosebe déž siroko duje. To jo jara cjopwó wètr wot powňa, ruňa tajkej sreňej horczocže, kaž nèdžen ze pórenej pèczé cjehňe; tutón wètr tež lochczé mori, déž swabschich ludži na hasé trechi. Tu su so žnè zasé czéle hubeňe radžili; lèdom nèkotsi su séňo zasé dóstali, kotrež pak so k nowomu sécžu wacžé ňehodži, dokelž zorna skoro žanu muku (žane ňaso) wo sebi nimaja, ha su jenoj za skót dobre. Nuza jo nètkoj zasé žawoňe wulka, najbóle bez Nèmczami. Kaž jo swóschecž, budža Nèmczé zasé dwé nowej wsé zawožicž wo krajiňe, Konstantine; tasama jo jara pwódna, dżej jara deře roscže, déž jenož dejczik pžindže. Kolonistojo (to su tajczé ludžo, kotsiž tu pžiczjahnu, zo bóchu pola dżéwali ha hospodarstwo zawožili) dóstawaja tsi léta dowho kóždé dżeň jèscž ha picž, ňaso, khlèb ha wino, ha druhdé tež druhe waréňo; kóžda swójba dóstaňe doscž kraja darmo, khèžu z dwèmaj stwomaj, potom skót ha trèbné grat k dżèwu, ha pži tém ňejo skoro nichtón k stajnomu dżèwu tute tsi léta nuzwané; tež wojaczé, kotsiž tam steja, pomhaja druhdé tém ludžom žtomówukořeňecž ha woracž; ruňej tak dóstanu kolonistojo tež drastu ha te třebne séňo, žtož pak dom beru, jo jim, tež ňetrebaja wojaczé bócž ha préňe pècž lèt su bewschèch dawkow. To su wèscži dobre pomocze, zo móže tžwojek žiwó bócž ha sebi burske kubwo naréchtwacž; tola déž dejczik ňepžindže, dha cži ludžo tola po tsjoch lètach hižcže wobstacž ňemóža, dokelž tu hewak žadén druhi frédk ňejo so žiwicž, hatž samo polo.

To, žtož scže mi wo nastupaňu czérkwe ha schule wo Sachsénskej pisali, jo me jara zweseliwo, ha ja dérbu pžecz bóle ha bóle naschoho kń. biskopa J. Dittricha zaňczmécž ha tžescžowacž, dokelž jo tak wuberné muž. Bóh žohnuj joho pròczwaňo, ha bódž jomu k pomoczé, kaž tež wschém druhim czérkwinskim wèrcham, wosobňe wo tutém tžasu, dżej so wo Europe tak mèczňe wo swobodnoscž czérkwe wojuje.

Nètkoj chczu swój pucž wopisacž, kotréž pži visitaczéji kń. biskopa Pavy tžiňach. 18. mèrcza bóch do Miseryhima žadané, zo bóch tam bez Nèmczami jutrownu spowedž swóschaw, žtož pžez tédżeň dowho trajesche, dżej dżeň wote dňa prédowach ha spówedach. 3. haperleje wrócžich so na swoju faru (tutón blak ňenuje so Stidija), dżèch pak jara wèle wskow na mèsto Sig, zo bóch tamnéch Nèmczow wopótaw. Wo tutem blaku jo komunistiska kolonija, t. j. wschitczé bódla bez sobu pžezjene ha maja tež wscho pžezjene jedén zdruhim; kóždé dżèwa na polu, pak ma swoje řeměskwo (Handwerk) joli žane móže ha rozemi. Na wèru tu ňehladaja, kóždé ma wo tém dozpownu swobodu; hatž jo žtó teje habó tameje habó tžiscže žaneje wèré habó nicz, to jo skoro wscho jene. Kóždé, kiž chcze pžistupicž, dóstaňe swoje zežiwéňo, ha za nèkotre léta jo sobustaw tuteje kolonije. Hatž bèch tu misejón (t. j. prédwaňo, boje swužbó h. t. d.) wotdžerjaw, méjach khètré pucž hatž do Stidije pžed sobu. Ja so z

jeném mužom ze Stidije třechich, ztém djèchmoj romadje. Rano zahe bèchmoj hižon wotejschwoj, tola na pučju ňebé nidje žana kortjma, žtož jenoh tu wo Africzé jara husto podeňdje. Tohodla dèrbi sebi kójdé to, žtož nuzňe třeba, sam sobubracj. Tej ja bèch sebi bleschu wina ha khléb sobu wzaw. Hatj bèchmoj žtéri dobre hodjiné wèseleje mósle schwoj, ha žawosnu horczotu, kotraj wo tutém tjasu nastawa ha wo tamnéch dalokich niwkich runinach khètro pali, hižon kus wutrawoj: sénéchmoj so pži jenej studni, zo bóchmoj snèdawoj. Kraj jo tudé khètro horojté, ha wo dowhach leja Arabsczé. To jo nomadski (t. r. pastérski) lud, czaha stajňe wokow, ma stané (Zelte) ze khaměliskich kosmow, ha jo do wàczé tjródow (tribus) rozdjèlené. Skoro wschitczé bódla romadje, jara zrédka tši habó žtéri swójbó samo za so. Woni maja najbóle wulke stadwa, hale žane wsé, žane krute, wobstajne wobódleňa. Swoje stané zestajeja woni w kole wokow, tak zo sredja prózné blak wostaňe. Bohatstwo ha hordoscj Arabow su ŕane koňe ha ze zwotém wuschiwane sedwa, buschka (flinta), měcj ha wèle žonow; ma jtó jenoj jenu, tòn jo khudé. Jich strójniczé (wajchtaŕo) su mnohe ha wulke psé, kotrej so na kójdoh wuwala, kij so k jich tjródje pžiblížuje. Arabojo su tu z wulkimi dawkami wobcjejeni, ha jich schajkojo (t. j. kněja ha nižschi prédkstojeŕo) twótja jich hižcje bóle, hatj najwósche knějstwo. Woni maja mahomedansku wèru, modla so tsikrócj za djeň, rano pži swónczuzkhadjenu, pžipowňu ha wètjor pži swónczukhowanu. W méstatjkach maja pži swojich moschejach (moscheje rékaja jich czèrkwe) wósoke-weje (tòrmó); na nich steji jich marhabuh (t. j. duchomné habó zwóňk), ha napomina pžipowňu ze sélném wosom wschéch k pacjeŕam (kaž so pola nas nédjen powňo zwoni ha klakaňo cjepe). Jich pacjeŕe stanu so nédjen na scjéhowacze waschňo: Woni wobrocja so k zkhadjeňu swónczа, powoja swoju zwerschnu drastu na zemu, steja ruňehoŕe, posbèhnu pomawku wotji ha wupjestřenej ruczé k ňebju, poklaknu potom, pokwoňeja so tsikrócj, stanu zasé, poklaknu ha tjina tosamo tsikrócj za sobu. Potom kletja ha wokoscheja tsikrócj zemu, dótknu so z wotjiňenej ruku (z dwóňu) zeme ha posépaja swoje wobletjo z prochom habó schudéruja so zkaměňom, ha tej to wospètuja tsikrócj za sobu; potom so modla, dowho na kolenach sedjo, stanu ha modla so zasé dójdé, ha ztém jo kóncz. — Wschudjom wo dowhach ha na horach su pohřebnižcja jich duchowněch (téch marhabuhow); tesamo su žtériróžkate twaŕeňa, kaž mam za to, schescj wochcjow do dowhoscje ha schèrokoscje, hořeka kulwate; nutskhód su nizke duře. K tutém pohřebnižcjam pžikhadjeja Arabojo husto, ha modla so tu; wosebe, déj jo so nichtón wojeniw, wopòtuje wón ze swojej mwodej žonu wschè blizkolejacze pohřebne města. Pučje tjiňa so tudé na koňu, khamelu ha wosole; wozow Arabsczé žane nimaja. Woni maja tej žtérczeczi dňow posta, djej wot swónczazkhadjeňa hatj do khowaňa tjiscje nitjo k sebi neberu, anicz tej ňekuŕa. To so samo wè, zo jo jich najbóle w méstach wèle, kij do toho czéle nitjo ňedjerja.

Arabsczé nas podjanskich duchowněch jara tjescja, ha netjiňa nam nitjo, bórňe tej hakoj ňepjeczeljo pžischli. Woni tjescja naschu bożu matru, ha déj chczesch prawe móczňe na jich wutrobu skutkowacj, třebasch jim jenoj tute znamo pokazacj; woni je wobjimawschi hubitjkuja, ha pokazwajo k ňebju praja: „Alli bono" t. j. Bóh jo dobré. Woni maja tej tomu řecz wèste rózaŕe, djèwane paczerki, pži jich pjesuwaňu měnuja woni wèste jim znate samotnoscje Boże, ha wèsela so, déj nas rózaŕe spèwacj widja. Woni maja tej schule, djej djèczi, joli zo chczedja, romadu pžindu

ha pismiki znacz wuknu; pozdzisch tez z dowhich drewanéch taflow wschelake róntzka ze korana (Koran jo tomuřecz jich sw. pismo) z wowó wuknu. Wo jich moschejach tzischze nitzo ňejo, tesamo su ztériróżkate twařeňa, hořeka kulwate, maja ztéri mawo wokňezka, kotrej swětwo nutspuzzeja. Jich duchowni ha zwóňczé (Marhabuhi) su hordzi na to, zo su tak wutzeni ludzo, ňenujicze woni móza nězto waczé z korana z wowo ha tez trochu pisacz, wósche toho czěra, kaz kózdé druhi, pzekupstwo, pzedawaja jeja, kuré h. t. d. Woni nam duchowném tez marhabuh rěkaja. Jich postrowěno wobsteji wo tém, zo sebi ruczé wokoscheja ha potom tzowo. Jich drasta jo dowha, schéroka koschla hatz na bristwa; potom wozmu dowhi kruch pwatu habó wowmé, wija jón dwóczé wokow wowó (wosé su jara krótke, tzischze wotczihane) ha wokow zíwota; dale maja pas ha dowhi hatz k zemi dosahaczé towsté wowmané pwachcz (mantel). Jich czéroba jo muka ha woda, ztoz romadu méscheja (wusmuz); mlóko ha skopacze maso ha nékotre druhe wéczé tez jédza, wino pak zane picz ňesmedza. Hejzo nuzu nimaja, leza czéwó dzeň pod swojimi stanami ha kuřa tobak. Jich zoné su najbóle mawo ha rozne ha zawosňe mazane, maja swoje bezwotzi molwane, ha na tzele ha na spaňach su kzije módreje barbó. Swoje dowotzow pzikréja tak jara, zo jenoz z jeném wótzkom z mawoj dzěrku kus won kukaja. Woni z rukomaj ňephokaja, hale teptaja z nohomaj na schatach tak dowho, dójz běwo ňejsu. Jich domacza nadoba ňejo wulka, drewana zkla ha jenoz jena drewana zicza k jédzi; jo jich waczé k jédzi, dha krédňe jedén po druhim tutu zíczu ha da ju zasé dale. Wscho, muku ha wodu maja w kozanéch mézkach. Woni su jara pzeczelni pzeczíwo czuzém, ha ňetziňa swojomu hosezej zeni zanu kziwdu, tak dowho hatz wón pzi jich tzrédze wostaňe; jo pak jich wón wopuzczíw, dha ňejo ňemójne, zo joho wo zíweňo ňepzíňesu.

(Pzichodňe dale)

Nawéżki.

Ňedzelu 8. septembra budze w herbskej gréchczi w Bóschiczach pola podpisanoho tséleňo ze czehňenéch tsélbow wotdzerzane, pzi kotrémz najlépschej dwaj tséleřej kózdé hódnu premiju dostaňetaj. Dale zméje so w tém tzasu kehelekuleňo wo duschnu premiju ha wetzor budze bal. Lubowařo tséleňa ha kehelekuleňa ha pzihladowařo pzi tém su z tutém najluboznischo pzeproscheni, kaz tez tajczé, kiz chczedza na balu dzél bracz. — Podpisané hoscczeňczar slubi, zo budze kózdomu z dobrej jédzu ha z dobrém piczom na najtuňscho poswuzecz ha hewak z czéwa wschitko tak pzihotowacz ha wobstaracz, zo budze wéscze kózdé hóscz zpokojné. Pětr Brězan.

Pzichodnu ňedzelu, 1. septb. jo wo kupeli konczert ha budze so tam zkóntzňe tez kusk pozkakuwacz.

Jurij Bensch.

Pzichodnu ňedzelu, 1. septb. popowdňu ztéroch budze hoňtwa na Ralbitzanskich honach na pzesadzuwaňo pola Schowczicz pzenajimana. Wubraňo bez liczitantami sebi wobkhowamó.

Michaw Lebza, g. p.

Wutrobne zbožo kn. wučerej Cybli w Budestecach přeje Jan Kochta.

Zandzenu Sobotu Zita w Budeschiňe pwaczachu:

Kórcz	Wóscha		Ríscha		Sredzna		Kórcz	Wóscha		Ríscha		Sredzna	
	Pwaczizna.							Pwaczizna.					
	tl.	nsl.	tl.	nsl.	tl.	nsl.		tl.	nsl.	tl.	nsl.	tl.	nsl.
Rozka	3	5	2	25	3	—	Woka	3	—	2	22½	2	25
Pzeňcza	4	15	4	—	4	7½	Jahwé	6	—	5	20	5	25
Jeczmeň	2	2½	1	25	2	—	Hedusch ka	3	10	3	—	3	5
Wówś	1	12½	1	7½	1	10	Věrné	1	2	—	25	1	—
Réch	3	12½	3	5	3	7½	K. butré	—	10½	—	8½	—	10

Cziscczane pola K. B. Hiki.

Tziswo 36. 7. dżeń septembra. Lětnik 3.

Jutnitzka.

Wudawařej
Jakub Kućank ha Michał Cyž.

Swětne podawki.

Z Budéschina. Zańdżenu ńedżelu 1. septembra, wotjedże tżescżené hóscz naschoho města, prénczz Albert. Wo poslednich dńach, kiž wón tudé pschebówasche, wozjewi jomu wobódlerstwo na wschelake waschńo swoju luboscz. Tak běchu so sobotu wětżor wokow dżesaczich někotsi spěwařo, ze spěwarskoho towarstwa, na horntżeřskej hasé zhromadżili, pżed domom krajskoh direktora, hdżej prénczz ruńe k hoscżińe pżeproschené bě, zo bochu wósokomu hoscżej zastawentżko (Ständchen) wuspěwali. Najpředé tu wojerska hudżba tsi schtutżki hrajesche, ha na to piskajo woteńdże. Polhwilczé spěwařo řeńe zańesechu ha wuspěwachu tež tsi pěsńe, wot kotréchž wosebńe posledńa so nam jara lubesche. Zkóntżńe bó prénczej tsikrótż „vivat" wuńesene, na tżoż wón k woknej stupiwschi z krótkimi swowami so podżakwa za tehlej wopokastwo luboscże, ha pżistaji, zo stajńe Budéschin wo wěsowóm ha dżakowném wopomńeczu zakhowacz budże. Tsikrótżne móczne: „vivat" joho swowam wotmolwi, ha czéwu swawnoscz zkóntżi. — Ńedżelu rano wokow sedmich so huste tżródé měschczanow, ha tež wěsnéch ludżi, zlawskimi wrotami k dwórnischczu czěřachu, zo bóchu tu tżescżenoho hoscża, kiž k napow wosmich wotjedż chczésche, hižczen junkrótż wohladali. Zawosma mnohoscz ludu běsche tudé zhromadżena. Wóz, wo kotrémž prénczz sedżecz dérbesche, bě z wěnczami wudeběné; pódla stewachu wschitczé wóschi kralowsczé ha měschczansczé zastojńczé, kaž tež wóschczé narodnej wobroné ha wulka mnohoscz wojakow schtwórtoho batalliona. Wokow knapow wosmich pżijedże prénczz Albert na dwórnischczo. Wulka czichota kńezesche bez wulkimi tżródami pżihladowařow; to běsche najżjawnische wopokastwo zrudobo, kotruž tu kóżda wutroba zatżu. Bez tém zo prénczz wokowstejaczém zastojnikam ruku k rozdżeleńu dawasche, sépachu so róże z pawlana naschoho dwórnischcza k joho nohomaj. Hatż so wósoki hoscz do woza sédnéw bě, prawi jomu kńez Dr. Klien, wo ńeńe czéwoho města, posleńe „Bożeńe," ha zkóntżi swoju rétż z tsi krótżném „vivat" kiž so, wot wěle tésacz schijow wowane, móczńe po czéwóm dwórnischczu rozlěhasche. Na to prénczz za tehlej nowo wopokastwo luboscże hnutńe so podżakwa. Hnědom tež wojaczé prénczej tsikrótż „hurrah" wuńesechu. Bórzé na to czah wotjedże. Móczne „vivat", z kwobukami kiwańo, ha z rubischkami zmahowańo z czěhuwasche jomu. Tżróda swěrnéch Serbow bě so hromadu zestupiwa ha wowasche prénczej, kiž naschu rétż nětk rozemi ha powedą, wutrobne; „Bożeńe." —

Z Budéschina, 3. septembra. To běsche krasné dżeń za naschu schulsku mwodoscz. Ńebjo pomrótżene, kusk wětsika, ha tež kusk deschczika, ha tola: jara krasné dżeń! To so wě:

krasné jenoj za téch, kiž sobu bèchu. Dżèczi tachanskeje schule mèjachu ńenujczé schulski śwedżeń wo Rubeltżiczach wonkach. Zo bóchu też czi, kiž su tam ńeboli, nèżto wot tajkoh ńwesela wużili, knajmeńschom wo móslach, dha sém ja, jedén z ńwesowóch pżihladwari, tu wècz tak nèkak wopisaw ha ju wam nètkoj tudé poskiczu, komuž k luboscżi jo.

Na horka pomenwaném dńu, to jo: wutoru, tsecżoho septembra, pżipowdwu wokow dwanaczich, bèchu so wschitke dżèczi zhromadżili; pow hodżiné pozdżischo podachu so wo dobrém ŕedże, z ńwele herczami pżewodżene na pucż. Najpŕedé po tachanskim dwoŕe ŕeńe piskajo wokowczehńechu ha potom nimo wulkej czérkwe, po ńasném torhoschczu, nimo radniczé ha po lawskej hasé won. Doprèdka herczé, potom dżèsche hóltżecz, zelenu kronu, z wopenow ŕeńe wuwitu, w rukomaj ńeso, (móto za najlèpschoho tselcza) ha jomu z kóżdej stroné mawó hóltżk zkhorowtżku po boku stupasche; prèdé téchlej tsjoch pak wustupwasche druhi hóltżecz z wulkej trompetu. Na to zczèhuwasche wulki korb, wot dwej hólczow ńesené, potom holczé ha za nimi hólczé, (wot hólczow mèjesche kóżdé dujawku, ha na nej khorowtżku; holczé wobrutżki ha wènczé); czéwó czah wobzankné ŕana wot dwej hólczow ńesena kschinka, wo korbe każ wo kschinczé bèchu móta zkhowane, kiž mèjachu so wonka pżi hraczu rozdżelecż. Pżed wonkownémi lawskimi wrotami postawichu so herczé z boka drohi, ha piskachu ńwesele, bez tém hatż dżèczi nimo czehńechu, natżoż so herczé domoj wróczichu.

Wonkach w Rubeltżiczach, hdżeż czéwo mwode towarstwo bez wschoho ńezboża tżiwo ha strowo dojschwo bè, rozdżèlichu so dżèczi na tachanskim kuble, po zahrodże ha po wukach, ha zwèselachu so nètkoj kóżda klasa hólczé ha holczé wosebe pod nawodżwańom jednoho wutżeŕa habó duchomnoh, ze wschelakimi hrami. Wokow k napow tsjoch pżindże też wósokodostojné k ń e z S e n i o r S m o w a, ńwesele zhromadżenu mwodoscż wopótacż. Hako k serbskim hólczam pżindże, bó wot nich z tsi krótżném: „Swawa" powitané. Tsjoch bè kofej nawaŕené, czawté pżihotwane, ha piwo natotżene, zo bó so mwodé lud po swojej dotalnej próczé wokschewiw, ha k dalschom dżèwu poselniw. Z dobom pżidoboóchu so tu z mèsta tsjo heŕczé, postupichu na zahrodże dohromadé, ha potżachu ńwesele piskacż. Tu so z jeném dobom wschitko potża w kowe ńwerczecż, ha stari ha mwodżi, wscho hromadże rejwasche. Też wulku polonezu tam wuńwedżechu! Czihlej k ń e ż a heŕczé wschitkim wulke ńwesélo ztżinichu, woni su jara ńwele k tomu dopomali zo so swawné dżeń tak deŕe radżiw jo; — za tżoż jim ja, hatż runiż sobu rejwaw ńejsém, wutrobné dżak praju, dokelż deŕe wèm, zo ńwetschi dżèl pżihladowari zomnu tejsamoje mósli jo. — Na to so wschelake móta rozdżelachu, kiž jara bohacże so nahromadżiwo bèchu, tak zo kóżde dżèczo ńwetschi habó ńeńschi dar dósta. Bèztém bè so pomawu ńwetżor pżiblijiw, ha wokow schescżich rèkasche: „wone jo tżas dom", żtoż so wschèm rozńweseleném hóltżatam ha holtżatkam jara ńezpodobasche. Tola, tón mawó trompetar k domhiczu piskajo wowasche swojich towarschow ha towarschkow do hromadé ha tak so pomawu czéwa tżródżitżka do ŕadu zestupa, ha czehńesche spèwajo ha „Swawa" wowajo zasé k mèstu. Wulka mnohoscż starschich, kiž bèchu swoje dżèczi widżecż chczèli, każ też ńwele druhich pżihladwari, dżèsche za nimi. Zbożomńe zasé do mèsta dóńdżechu, czehnechu zasé do tachanskoh dwora, zestupachu so ŕeńe do ŕadu, ha spèwachu ŕané spèw. Hatż bèsche tón zkóntżené, wustupi tamné mawo trompetar, ha wuńese czéwomu tachanstwej „vivat", żtoż czéwa ńwesowa mwodoscż tsikrótż wospètwa. Na to stupi wósokodostojné k ń. Senior Smowa k woknu ha napominasche wo krótkej rètżi dżèczi, zo bóchu pżez wużiwańo ńwesela k pilnomu wukńeńu, ha k dobrom zadżerżenu posélńeńi dale swojim wutżeŕam ha starschim ńwesowoscż tżinili. Na to wróczichu so wschitczé z dwora ha rozeńdżechu so mèrńe dom, kóżdé sebi pżejo, zo bó tola k lètu zasé tak ŕané śwedżeń so pżihotowacż hodżaw!

J e d é n z ń w e s o w ó c h p ż i h l a d w a r i.

Z Budéschina. Zandjené tédjen jo wo naschim méscje zawosňe wele ludji zkhořewo. Wone réka, zo jich telej dné pjez djewecj stow lejji.

Rakuska. Wo Ischel, wo Sólnohródskej krajiňe, su wóndaňo rusénski minister Neselrode ha rakuski Schwarczenberg wo pjitomnoscji rak. khejjora wulke wuradjeňa méli. Dwoje pji tém wutjiňene jo znate: 1) zo budje so Rusénska zjawňe pjecjiwo politiki wuprajicj, kotruj jo hatj dotal Bramborska wo němskich nalejnoscjach spěchwawa; 2) zo budje oldenburgski prénc Pěter danski thrón dóstacj. Schleswig ha Holstein wostaňetaj jtoj staj bowoj, menujcé: němskej krajiňe pod danskej kroňe.

Z Prahi. Rasch nowé arczebiskop jo 100,000 schěsnakow méstjanskim khudém ha potřebném dariw.

— Dokelj su rakuscé do wukraja cjekňeni ňemérniczé jara wohidne ha ňeprawo pówescje rozschéréli, hako bó rak. kňejerstwo z ňeschwóschanej surowoscju pjecjiwo wschitkim jim napjecja swósleném zakhadjawo, dha so rak. kňejerstwo nětk wo tutém nastupaňu zamoja ha wuzprawni, wosobňe pjez to, zo wone wschéch poslenej wuherskej wójňe wot wuherskich sudnikow smercji wotsudjenéch z menom wozjewa, kotsij nitjo druhe zawinéli ňebechu, hatj zo bèchu khejjorej swérni. Hatj dotal wunamkanech jo ta ňewuswóschana mnohoscj 467; ha Bóh wě kak wele jich hijczen budje. Déj tajczélej ňeduschniczé druhim nějto podtékwedja, dha dře mójemó sebi móslicj, jto na tém budje. —

Kasselski krajné wérch bè pjed tédjeňom swój z nowa wuzwolené sejm zasé powowaw. Cji wuzwoleni pak bèchu hijczen wele hórschi hatj cji předawschi, z kotrémiž so tej nitjo zapotjecj ňehodjesche. Kurfürsta so tohodla dowho ňekomdjesche, hale póswa tej téch zasé preicj; woni bèchu lédém ňekotre posejdjeňa poméli. —

Z Barlina pisaja: Bramborska nidé zwolicj ňebudje, zo bóchu so němske nalejnoscje po tém wot Rakuskeje stajeném naměcje zřaduwali, menujczé po starej němskej wustawe pjez tak menuwanu huschu radu (engerer Rath). Bramborska chcze, zo bochu so pjezczéwne němske nalejnoscje pjez swobodne jednaňo němskich wérchow stawo, ha zo bóchu pódla mensche pobótjne z jenoscjeňa bez wérchami dowolene bowo. — Bramborska dře swoje dotalne dobócja radé zpuschcjicj ňecha; déj pak budje wuj Mikwawsch řecz: „té dérbisch!" potém dře budje prajicj: haj! haj!

Franczowska. Pjedséda Napoleon jo so ňenadjiczé zasé do Pariza wrócjiw. Te powitaňa zpotjinachu jomu ňezpodobne bócj. Wón jo pjez 400,000 frankow na swojim pucjwaňu wudawaw. Ministeřo ha general Schangarnije joho na dwórnischcju wutrobňe powitachu. Wójsko bésche mnohe wustajene ha pjewodjesche Napoleona hatj do domu.

Předawschi franczowski kral, Louis Philipp jo wumřew. Wón pjebówasche po swojim wuhnacju w Sandjelskej na kuble belgisloho krala ňedaloko Londona; wón bè 77 lèt staré. Wón wumre, wobdaté wot wschéch stawow swojej swójbé, mérňe ha zpokojňe ze swatémi sakramentami wobstarané.

Z Italskeje. Zardinski kral, wot cjejkeje khoroscje wustrowené, jo wěstoho Pinellja do Roma póswaw, ha póweda so, zo chcze so kral ze swatém wótczom zjednacj. Minister Sikardi jo jara zwó na to, ha chcze wotstupicj, dokelj traj bundje joho wotpoladaňo, pjekoru z bamujom dale wescj, Bóh daw zkajene.

---

*

Sejmske powesce.

Z wulkim zpodziwańom su zapóswanczé tute dné kaňentzanskoho měschczanostu Haberkorna wo komoře powitali, kotréj bě so hatz dotal wobaraw, na sejm hicz, dokelz so jomu zakonski bócz ňezdasche. Potém wustupi minister Behr ha wotmoji na wschelake pówescze, kotrej su kňezerstwej napzeczíwne nowiné wunamkali ha roznóséli hako bó Sachsénska zanu pěňezinu dowěri wáczé ňemèwa; zo jo ministerstwo wóndaño pola frankfurtskich pěňeznikow poschczowacz chczéwo, ha zo su so czi zpědzili, a. t. d. — Minister wobswětsi, zo kňezerstwej ňejo do mósli panéwo, nowé dow něhdze zawozicz hatz pzez te wot sejma dowolene Handdarlehne. Ha wozjewi dale, zo su wot jara tzesczownoho muza krajej pěňezé poskiczene bóli, zo pak jo kňezerstwo joho wotpokazawo. —

Dale bó zase 10 mil. za zeleźniczu ha 10,000 za jedén dalokopis dowolene. — Tez powóscheňo stempla bó wuradzene.

Ze Serbow.

§ Z Nedzichowa. Zaňdzene zňeňske prózniné zwozich swoje putzowaňo zdwěmaj pzeczelomaj tez do Nedzichowa, zo bóchmó sebi tam zelezwo-lijerňu ha zkleňtzerňu, ha te wo wobomaj hotowo wěczé wobladali, wosebe pak bésche tez nasche wotpohladaňo te, zo bóchmó tam kózdé ze swojimaj wotzomaj widzeli, kak so zelezwo lije ha kak so zkleňczé duja (k tomu běchmó tez ruňe w prawém tzasu pzischli). Jene druhe wazne wotpohladaňo bésche tez te, zo chczéchmó nazhonicz, hatz ha kak jo tam Swowjanstwo ha wosobňe Serbstwo zastupene! (Kaz jo znajomne, dha Nedz. na serbskich mězach ha na drozé bez Wojereczami ha Kinsbórkom lejzi). Dokelz tam bez sobu wschitko serski rétzachmó, tak tez czi ludzo bórzé swoju kedzbliwoscz wosebe sobu na nas zwozichu, ha po zdaczu so to mnohim dzěwaczeram (wóschim ha nischim) w zkleňtzerni zpodobasche, ha bě dře tam to hatz dotal jenoz jara zrédka prědk pzischwo. Wosobňe so to tém tam wo swuzbe ha dzěle stejaczém Tzecham ha bramborskim Polakam wulczé lubesche, pzetoz woni tez wele z naschoho rozrétzowaňa rozeňachu. Knihomnik (Buchhalter) pzi zkleňtzerni, kotréj jó Tzech, tez zmolom zwesowoscju pójedasche, zo ma sam serbsku mandzelsku, kotruz tez na měscze sam pzincz dasche ha nam ju prědk staji. Tasama so tez wulczé weselesche, zo móze wo pzeněmtzeném Nedzich. tola tez junu ze Serbami serbski porétzecz (wona jo z Baczeňa rodzena). Najbóle pak so wschitczé zpodziwachu, déz sebi mó na tam kupene (ha dařene!) piwowo karantzki **serbske** mena ha róntzka wutotzicz dachmó! To hizcze tam zeni prědk pzischwo ňeběsche hatzrunicz bě sebi tam hizo wele Serbow zklenczé kupowawo ha ňěkhotsi sebi tez napisma na ňe totzicz dali. Hatz dotal běchu bohuzel wschitke jenoz zpismom wo němskej rétzi zadane. To pak Serbam tola na zane waschňo ňepzisteji! Nech sebi tohodla pzichodňe kózdé serbski kortzmar, klamar ha druzé na nowe zklenczé pěkňe serbske napisma (tziswa, mena habó róntzka) totzicz (habó traz jenoz napisacz) da, ha nicz waczé němske. Wele pzistojnische budze tola, déz budze na zkleňczé stacz: cisło 29, hako déz tam steji — kaz nětk wschudzom — Nr. 29; habó za „Zum Andenken" budze wele řeňscho: „k dopomnjeću" h. t. d.

— Ztóz chcze w Nedzichowe prawe dobru zkleňczu piwa picz, ňech k piwarczej dzo. Tam dóstaňe krasne piwo ha — ztoz jo wazne — kózdé Serb móze sebi je wo swojej matzernej rétzi za

dacj, dokelj piwarczecz swójba jo nimale czéwa serbska! — Tej hewak hijcje su w Nedjich. nèkhotsi Serbja, ha wèle nèmczow maju czéle serbske mena, kaj na pj. Wóslik, Nowak. Tjisami ńemója zaprècj, zo su wot serbskoho sempjindjeńa! Tej jo to znamjo, zo hijcje sńercj dowho ńejo, hatj jo so talej hewak ńana wèska bohujel! pjenèmtjiwa. — Hrona.

Z Pantjicz 18. awgusta. Djencz pjejèdje nasch lubuwané prèncz Albert naschu wèsku, zo bó so do Brunowa podaw. Hijon rano ha dopowdńa swóschachmó z radoscju wschudjom pójedacj: Djencz budje prèncz pjijecj. Pjipowdńu dwanacjich mèjachmó te weselo, joho w naschej sredjizńe widjecj. Dokelj dèrbjachu so pola nas końe pjepjawacj, tak wón kwilku tude pozasta. Na móscje, djej wón zasta, bé so dójschto ludji znaschej ha zwokownèch wsow zromadjiwo, ha hako wón pjijedje, jom wschicze mèczne: „Swawa" pjiwowachu. Wón so lubozńe podjakwa ha bez tém, hatj so końe wopjawachu, z pjitomnémi pjecjelńe pójedasche. Bez druhim so wón tej praschesche: Kak su tudé jńé wupanéwo? Hako wón nètk zas wotjèdje, bó hischcje junkrótj swawa wuńesena, ha wutrobne zbojo-pjecjo joho pjewodjesche. K.

§. Z Wudworja. Wóndańo bèsche mój pjecjel K. do Kupele pucjowaw. Hdéj pak jo pjez waschu wèsku pjeschow, pjindje k rozpucjej, hdjej jedén pucj do Smètjkecz, druhi pak pjez Kupel k Rójantej wèdje. Nètk wón najpředé ńewedjesche, hdje ma so wobrocjicz, dokelj tam hijcje jeni khodjiw ńebèsche. Tola, jana nuza, moja ruza! sebi wón pomósli, wschak steji tu drèwané putjnik. Hale ach! Hdéj wón na ńón pohladńe, ńewidji tam jane napisma! Ruczé na kotréchj bèchu tesamo so namakali, bèchu — najzkeře wulkeje starobé dla — z wotpadawo! Tola ńepujcjmó nadjiju ńanu! dobré pjecjel djèsche bóle na hórku, ha wulada tam zwesowoscju Kupel pjed sobu lejjo. Nètk bó jomu zasé pomhane. Na sw. Michawa tam ja tej po samsném putju póńdu; tedém dře pak budje jno tam nowé, kańeńtné putjnik ze serbskimi ha nèmskimi napismami stacj. Ruczé pak jomu ńetřebacje jane tjinicj dacj, te bóchu tola zasé wotpadawo!

Z lista kńeza duchomnoho Jakuba Bréla.

(Dalewedjeńo.)

Dokelj bè naj blescha (w kotrejj mèjachmoj wodu sobu) prózna bócj pocjawa, chcjéchmoj ju zasé pełnicj; hale to so lochczé ńetjińesche. Mój pjiwazachmoj tusamu na dowhu towstu nicj, pujcjichmój ju do studńe dele, ńemójachmoj pak jana wodu nutsdóstacj. Mój djèchmoj dale k druhej studni, djej wèdjachmój, zo budjemoj tam Arabow nańcj. Z jich pomoczu napełnichmoj nètk swoju bleschu z ńetjistej, mutnej wodu ha cjehńechmoj dale. Herczeta bè wulka, ha bórzé bèchmoj mój swéj khlèb zjèdwoj ha tej te z roznej wodu mèschane wino wupiwoj. Hijcje mèjachmoj daloki pucj. To so wè, zo so jara ńestarachmoj, dje budjemoj jèscj ha picj jow wzacj; namaj ńewosta nitjo druhe wósche, hatj k Arabam so podacj. Po dowhim pucju wutwoj ha picjatradaczej nańdjechmoj tjródku Arabow; ja djèch k nim ha proschach wo wodu; tu namaj pjińesechu, bé pak trochu selena ha rozńe swodjacza. Ja proschach wo mlóko, tej te mi pjińesechu, ha to nicz wuzbèrane, nè, sńetana bè na nim; jenoj bè to, kaj so zdasche, kruwacze, kozacze ha wowtje mlóko romadu zmèschane, ha zo bó prawe duschńe swodjawo, bèsche wo nim khètře wèle wo-

sow (to jo tak waschňo pola Arabow), tej bě doscj kisawo.

Na wschěm kónczu pjindjech ze swojim mutjném towarschom do Stidije. — Na druhi djeň zapotjach rozwutjwańo k fermowańu, ha po nékotréch dňach djěch do jenoh města k moru, djej biskopa wotjakwachmó. Moro tón djeň smercj jara zakhadjesche; jenoj z wulkim próczwańom ha moczénapinańom mójesche wódj k brohej stortjicj. Powitańo biskopa, déj wo swujbe pjindje, jo tudě nědjen scjěhowacze. Jomu so tasama tjescj wopokazuje, kaj ju generolmajor dóstańe, déj prěnikrócj swój division (swoje wotdjěleńo wójska) wopótacj pjindje. Potajkim dérbi wscho, jtoj k generolnomu jtabej pjiswuscha (wschitczé wóschi officzirojo) ze kommandirowaczém wóschim habó generolom jomu na koňu napjeczo pjincj. Pjed nim znoschujetaj so dwaj jěznej (kavalleristaj), karabinaře w prawoj ruczé ruňe hoře djerjo; po bokomaj tjesna straj (Ehrenwache), kaj mam za to, wokow jtéri ha dwaczecji muji jěznéch; zadě jtéro jězni z wuczehňenémi tesakami. Schěscj wutsleňow z kanoné joho postrowi, ha wschitczé wojaczé su wo porodje zestajeni. Pji tutém cjahu běchmó pjitomni (ja ha druzé miséjonařo) ha bóchmó póla generola sobu k blidu pjeproscheni. Po wobedje pjindjechu wschitczé wojerscjé ha krajni zastojniczé, zo bóchu so kňezej biskopej prědkstajili. Popowňu bě fermowańo. Z wulkej proczeséju djěchmó po kňeza biskopa, wedjechmó joho do czérkwe ha na tesamo waschňo zas domoj. Tuto tjiňesche pola Arabow wulke djiwańo. Wetjor djěch do Rivoli, zo bóch tam kňezej farařej k pomoczé staw. Druhi djeň pucjowach na koňu do Ajnuzi, djej kemsche djerjach ha djěcjom prěňe sw. wopraweňo podawach; popowňu pjindje tu potom biskop ze swojimi scjěhowaczeřemi, ha wudjělesche sw. fermowańo. Wetjor djěch do Stidije, zo bóch wscho k dóstojnomu powitańu kň. biskopa pjihotwan Wulka mnohoscj Arabow pjewodja stajňe na koňu tutón cjah, woni naschoh Sidi-Marrhabuha (t. j. wulkoh habó hnadnoh marrhabuha, kaj kň. biskopa menuja) jara tjescja. Ja mějach jara wele tjinicj, czéwa kapawka dérbesche řeňe z wěnczami wupóschena bócj, djej běch skoro wschudjom sam pjitomné, zo bóch wscho rozpokazwaw; potom méjach hijcje wschě ludji, kij chczéchu k fermowańu hicj, spówedacj; to bě khětre djéwo. Tola ja sém na to hijon zwutjené; hatj do tjjoch rano běch wokow 130 ludji spowedj swóschaw, ha wokow wosémich, djej chczésche kň. biskop pjincj, bě wscho pjihotwane ha hotowo. Bě ruňe ňedjela; z proczeséju djěchmó jomu napjeczo; jedén duchowné z naschoho towarstwa djerjesche boju mschu, ha kň. biskop wopraweschе sam wschěch spowedněch ludji, ha weselesche so jara, zo jich tak wele. Po wudjěleném sw. fermowańu pjewodjesche proczeséja kň. biskopa do mojoh wobódleňa, djej běch jomu mawó wobed pjihotwacj daw; — wele ruňe ňebé, pjetoj tajki khudé miséjonař, kaj ja sém, ňemóje janu wulku haru tjinicj. Na to pucjowasche kň. biskop dale, po nékotréch hodjinach zlězech tej ja na wóslika ha podach so za nim, menujczé do města, kotrej Lew řěka. Wetschu powojczu dérbjach pěschi tjinicj, pjetoj wóslik bó mi jenoj tsi hodjiné daloko pojcjené. Wo Lewe namakach kň. biskopa, wzach nějto mawo k sebi, hc djěch dale po jara hubeném pucju do Leoni. Tam swóschach na druhi djeň téch, kotsij chczéchu k sw. fermowańu hicj, spowedj, djěch popowňu do Arzewa, djej z kňezom biskopom wobedwach. Wetjor wróczjich so zasé do Leoni, ha spówedach hijcje druhich ludji. Rano wosémich pjindje kň. biskop, wudjělesche sw. fermowańo, ha djěsche potom dalı wschelake druhe městatjka wopótacj.

Ja mějach nětk daloki pucj pjed sobu, ha zo

bóch prawe pji moczach wostaw, chczéch so poséłnicj; tola kń. farař bé na mńe zabówschi z kńezom biskopom wujéw. Żto chczéch tu nětk tjinicj? Ja pjindjech do tejsamej nuzé, kaj nédé David, déj pjed Saulom cjěkasche, mńenujczé ja nitjo ńenamkach hatj jedén swětjené khléb ha wino wo khapali, ha z tém dérbach so naséczjicj tak deře hatj mójach. (Tu wo Franczowskej jobnuje habó swecji měschnik pji hořewopruwańu (Offertorium) tej jedén khléb, kotréj kóždu ńedjelu ha swaté djeń jedén z měsczjanow (bérgařow) sobu pjéńese. Zwóńk potom tutó khléb rozkraje ha do pjitomnéch ludji rozdjěli, kotsij jón w czérkwi jédja.) Na to djěch péschi dale. W prěnim blaku, do kotrohoj pjindjech, mójach koňa pojczjenoh dóstacj. Tola tón dobré tjwojetjk, kij chczésche mi joh pojczjicj, ńewedjesche, kak móhw jom ja tohosamoho zasé wospet póswacj. Ja sebi nédom dobru radu wedjach, kak to tjinicj. Tón dobré muj pjewodjesche mńe dobru hodjinu, ha hatj chczésche mi bojeńe prajicj, zlězech ja z koňa, wzach swoje dréńo na khribet ha djěch péschi. Newérno, to bě najlójsche waschńo, koňa zas wrócjo póswacj? Tón dobré tjwojetjk mńe proschesche ha mńe nuzowasche, zo bóch tola koňa wzaw; prajesche, zo pucj tola jara baloki jo. Wscho to pak nitjo ńepomhasche, ja djěch péschi dale.

(Pjichodńe dale.)

Zběrki.

—.— Pjez moro, kij freidj Franczowskej ha Jandjelskej lejji, su nětkoj tej dalokopis (Telegraph) cjahnéli. Żto tej to budja ludjo hijczen wscho zapoczecj! ta wěcz jo jara deře wupanéwa, ha zmolom su dokońeńo djiwa wot francz. ftroné na jandjelsku wo nětkoréch wokomikńeńach wozjewili, hatjruńe jo pucj pjez moro dowhi.

—.— Wo Scherburg zhromadjene francz. wójnske wodje změja wulki manever. Wele, wele cjipnéch ludji so tu namka. Jandjelskich jo tu saméch na 16,000, kotsij, dokelj w měsczje nidje jadén rum wacz ńejo, na swojich tjowmach ha parowodjach, na kotréchj su pjijeli, pjenóczwedja. —

Něhdé dwaj wo jeném hoscjinczu romadje wobedwaschtaj, jedén rébó, druhi hořwazu pečeń. Po jédji potja přeni: „Markero! pjiňes mi jkleńczu wina, réba chcze pwowacj!". — Nédém zawowa tej tón druhi: „„ha mi zkleńczu piwa, wow chcze jlokacj!""

* Nédé dawno w starém tjasu bésche wo N . . . jedén staré jortliwó duchowné. Tutón bésche wulki pjeczel wot koni, ha djerjesche sebi tohodla stajńe jenoho prawe ranoho k swojomu lójtej ha k swojej wesowoscji. Popowdńu taklej drudé, déj joho rane wedro won wabesche, habó wón nédje nějto wobstaracj mějesche, da sebi wón swojoho brunaczka zesedwacj, féje so na ńoho ha jédjesche tak, zo smuha za ńim djésche. Tak puczuwasche wón jónkrótj tej do městaczka. X . . . . . wo kajkich nalejnoscjach, to ja wacz ńewem to jo mi jiscje z móslow wupanéwo. Sta pak so, zo wón na puczu jenoho prawiznika zetéka, z kotrémj bésche pjez huscjische wobondjeńo deře znaté. Tónlej schibak czésche mojoho duchownoho, tak kaj jedén prawi, trochu klěpschomu měcj, ha zarétja tohodla taklej na ńoho: „Nó kńeze; Jezus jo tola, kaj su mi pjeczé powedali, na wósliku do Jeruzalema jew, kak da pjindje, zo wó druhe wasché hořewedjecje ha wasche pucje na koňu tjinicje? — Mói lubó pjeczelo, wotmowi jomu duchowné: „„ta wěcz jo jara lochczé kzrozemeńu. Prédé w tamnéch tjasach, djej hijczen kralowe tak wele wóslikow ńetřebachu, běchu tesamo za tuńe pěńesé ha jara deře k dósta-

cju. Nět pak jo ta wěcz hinak, nět su wschitke wósliki wo kralowskich swužbach."" Tón so joho wěsczi ňacz praschaw ňejo. —

— . — Jenu krasnu póweścz wot zadneje smělnoscze ha luboscze zhonimó z Rakuskej. Wo měscze Stuhlweisenburg steji rak. general wěrch z Lobkowicz. Znate jo, zo tam ta zwa khoroscz jara knězi. Wóndaňo pzekodzuwasche so joho mandzelska; hatz nahle pódla ňej jedén mazané zidowski hólczecz paze ha wot khoroscze pzimané so kaz waka wijesche. Wschiczé pzitomni wo skoku czěkachu. Kňeni Lobkowicz pak k ňomu pzistupi, ha so pokhili — dasche joho pzez swojich swužownikow do swojoho bódwa doňescz; powowa lěkařow ha starasche so za ňoho, dójž zaśé ňewotkhoře.

Nawěžki.

Ekspediczija budéskeje

krajnostawskeje hypothekarňe, nalutowarňe ha pojczerňe namaka so wot dzencza sem na hrodowskej hasé wo sejmowni (Landhaus) deleka.

Tasama jo wotewřena wschědňe, jencz ňedzelske ha swate dné nicz, dopowdňa wot 8 hatz do 12; — sobotu pak wot 8 hatz do 2.

Nalutowarňa běře wo tutém tzasu na nalutowarniske knižki zapowezki kóždeje wósokoscze, tola nicz ňeňe hatz jedén toleř.

Budéschňe 7. sept. 1850.

Heydemann
wuwedzaczé direktar.

Wschitke sobustawó towarstwa Maczicze serbskeje móza dzens za tédzeň pola J. E. Smoleřa darmo dostacz, druhim so pak tam za 4 nsl. pzedawaja tute wot zpómňenoho towarstwa wudate knižki:

Zelenska ha jeje wobédleřo.

Po starschich ha najnowischich zórwach spisaw
K. A. Jencz.

Lětuschi serbski spěwanski swedzeň

z hoscinu ha balom
změje so w Budéschiňe 4. oktobra.

Zandzenu Sobotu Zita w Budéschiňe pwaczachu:

Kórcz	Woscha		Nischa		Średzna		Kórcz	Wóscha		Nischa		Średzna	
	Pwaczizna.							Pwaczizna.					
	tl.	nsl.	tl.	nsl.	tl.	nsl.		tl.	nsl.	tl.	nsl.	tl.	nsl.
Rozka	3	2½	2	25	2	27½	Woka	3	—	2	22½	2	25
Pzeňcza	4	17½	4	—	4	10	Jahwé	5	10	5	—	5	5
Jeczmeň	2	2½	1	25	2	—	Heduschka	2	25	2	17½	2	20
Wówś	1	15	1	10	1	12½	Běrné	1	—	—	22½	—	25
Róch	3	15	3	7½	3	12½	K. butré	—	10½	—	8½	—	10

Cjischczane pola K. B. Hiki.

Tžiswo 37. 14. dżeń septembra. Lětnik 3.

Jutnitzka.

Wudawařej
Jakub Kućank ha Michał Cyž.

Swětne podawki.

Z Drežđan. Jara zrudne powescze su z Tzech k nam pžischli. Pola Bilin, ńedaloko Tzopliz, měješche w zandżeném tédżeńu khejżorske wójsko pod wedżeńom arczéwójwodé Albrechta wulke manevré. Rakuski khejżor bě sam pódla; kaž tež naschej prénczai Albert ha Jurij. Na 10. septb. dopowńa jédże khejżor tež wo wulkim towarstwe na wobladuwańo. Jena hora zadżěwe wuhlad, dujž dżo w skoku na horu hoře. Pži tém pak so te ńezbožo sta, zo arczew. Albrechtowé kóń wudéri, naschoho Alberta třechi, ha jomu liwu nohu delka pžerazé. Wscha mózna pomocz bó jomu data, dójž zmolom powowani lěkařo ńedóndżechu. Naschim tžitařam pak dérbimo pži tém tež k wesowoscži zjewicz, zo jo jenoi meńscha wižđzel pžerazńena, ha zo budże z bożej pomoczu deře zahojené, prénczaść kaž předé strowé. Lěkařo su zwolili, zo smě prénczaść do Pillnicz pžewezené bóczaść. Nasch kral jo zmolom swojomu lubomu khoromu wujej napžeczo jew. Tež prénczaść Jan, joho nan.

Z Budéschina. W naschim měšcze jo hižczen pžeczé złě. Jara wele ludži khoréch lejži. Tola jich wo runej měře z khorémi jenak wele wumřewo ńejo. Nicz wacz hatž 20 jich jo. Tachantska kenczlerowa jo tež wumřewa. Na wulkej schuli (na gymnasiju) su wutžeřo ha schuleřo tak khori, zo su dérbeli wutžicz pžestacz, ha schula jo na ńewěste tžasé zankńena.

Z Rakuskej. Z Prahi pisaja, zo so schule na gymnasiju haklen 1. oktobru zapotžeja, dokelž wo wokownoscži kholera kńežł. — Arczebiskop jo hižon zapotžaw, swoje wosadé wopotwacz. Wón chcze so tež sam pžeswětsicz, dże bó naipžihodnische město za nowo biskopstwo bowo. Naiskere budże město Eger k tomu postajene. — Wón jo tež řané pasterski list wo tžěskej ha němskej rétži wudaw.

Wo Temeswar bó 9. awgust wulczé swěcjené hako lětne wopomńeczo dńa, na kotrémž loni rak. wójsko pod Haynaw nas wot wobležeńa surowéch Madżarow wumożi, kotrej hižon 107 dnow pospóchi trajesche.

Haynaw chcze so pžichodné měsacz dom wrócjicz, ha wo Gracz swoje bódwo wzacz. Wón bě hižon w Parizu sebi bódwo zamojaw: dokelž pak so jomu w Londońe tak złě dżěsche (tžitaj wo zbérkach!) tak jo wón so hinak dopomniw. —

Khejżorske wójsko w krajińe Vorarlsberg budże nětkoi tež do Badénskej czahnécz — tola nicz wo Bramborskei pžeczjiwném wotpoladańu.

Wo Kaselskej jo zawosna hara wudériwa. Kurfürsta jo sejm rozpuscheczjiw, dokelž tónsamón żadasche, zo bó Ministerstwo, ha wosobńe jedén, z měnom Hassenpflug, wotstupiw. Nětk

žada kńejstwo dawki, ha nichtón žane dawacj ńecha, dokelž krajni zastupeło do toho zwolili ńejźu. Czéwu kraj jo do wobleženskoho stawa (Belagerungszustand) postajené, hale wěle wóschich so spědži, ńezakojnskim pźikazńam ministerstwa posuchacj. — Tež krajne sudé su so pźečźiwo ministerej wuprajili ha wóschi statné rétźnik jo porutźiw ministera Hassenpflug wójicj.

Bramborska. Badenske wójsko dérbi pźichodńe do wětźornéch bramb. krajinow (Westphalen) postajene bócj, zo ńebó tak daloko pucźwacj třebawo. Kaj swóschach, steja tež wo Koczebusu badénsczé wojaczé. —

Bramb. kral chcze so zasé do swojoho wownoho méśta Barlin podacj, ha tam bódlicj. Wón tam wot poslenoho zbéžka sém wačzé pźischow ńejo. Wo Późńańskej béchu so rubeźniczé tak zakorenili, zo dérbjachu czéwo wójsko jim napźeczo póswacj, kiž méjesche doscj ha nadoscj z nimi tźinicj. Na 20 su jich nétkoj hižon popanéli; tež toho bezbóźnoho Wroblewskoho.

Franczowska. Napoleon jo so zasé na pucźwańo podow; wón wschak chcze tola tež tón wulki manever pola Scherburg woladacj. — Lamartin, kiž jo wot turk. khejźora te ŕane wobsédźenstwo dóstaw, ha tam sam tež pobów, jo so wróczźiw ha póta nétkoj dźewačzełow, kotsźi bóchu z nim do Asiśkei na joho kubwa czahńéli.

Zardinska. Wone so póweda zo jo so kral z bamuźom źiednaw, ha zo chcze kral jatéch czérkwinskich wěrchow spuschczicj, — bamj pak duchownem pźikazacj, krajném kazńam poswuschni bócž. —

Ze Serbow.

§. Z Hatow, 10. septbr. Wone jo nimale so léto minéwo, hatj néchtó w Jutnitźczé pisasche, zo budźeja za sto lět' zajaczé tak žadne, zo budźeja déž ha déž nékotsi ludźo po kraju wokoho czahajo wutékanoho zajacza w źkleńtźaném khamortźku stejo za ńeńezé pokazowacj, ha to budźe so hižcze porédko ztacj!! Wón dře pak to czéle prawe nima, hale jo so wo tźasu kusk zmóliw, pźetož mó za to dźerźimó, zo budźe to hižo wěle předé tak, traj hižo za 15 habó 20 lět' — Luba hońtwa dře jo so wot 1. t. m. zasé zapotźawa; tež mó wot toho tźasa sem na naschich ležomnoscźach žawośne za zajaczami hladamó, hale wscho podarmo; nidźe žanoho ńemózemó wuslédźicz! Tźora so zdasche, kaž bó so po rańtźanskich polach jedén k nam pźiblizowacj chczéw, tola to bě wěscźi jedén Bojaznik (traj z Nowoslicz), dokelž wón so hnédom zasé zawrótźi, ha bejźesche k nowostźanskim khójnam. — Tśélecj mó létśa nasche zajaczé ńebudźemó, hale jenoj wójicj, ha to tohodla, zo sebi je ńebóchmó pźez ńekrasne praskańo tśélbow wschitke rozenali. Kójdoho pak tež tu ztém pźecźelńe warnowenó, zo bó so na naschich gruntach tśélecj ńezwaźiw. Mó budźemó kójdoho cźazacj, kotrohož třechimó, ha bórńež wón ze „Zwoho Komorowa" bów!

§. Z Kopschina, 13. septbra. Wěle serbskich wsow jo w Jutn. hižo wopisanéch, na nas pak hižcze nichtón zpomniw ńejo, hatj runiž so tež tudé krasne wosebitoscze namakaju. Najpředé chczemó jenoj na nasche swawne rodźiźczo zpomnicj. Wo naschej wokomnoscźi mójetej so jenoj hižcze wśé Kukow ha Wotrow wo tém nastupańu z nami měricj! Mó dře je z Boha wačzé k tomu ńetřebamó, k tźomuž su sebi je naschi předomni nédé wo starodawnéch, pohanskich tźasach z wulkej próczu twarili. Tola pak nam wone hižcze pźeczé wo wschelakich napoladach swużi ha wużitk pźińese; wone nimale wscho, ztož sebi tu śéjemó habó sadźamó — ha hajimó, na nim rozcze, kaž dřewo, trawa, wows h. t. d. Déž chczemó so kusk wo wokomnoscźi rozladacj habó prawe strowoho powetśika nasrébacj, tak třebamó jenoj na rodźiźko hicj. Nimo tohosamoho wije so wosrejdź ŕanéch zeleném wutźkow lesna rétźka, pźi kotrejž mójemó sebi z wójeńom rébow runiž tak wěsele tźas zanacj, kaž Wazkowtźeńo pźi swojej récźé! Dale mamó tu pźede wsu krasné kużow, z kotrohož so stajńe móczńe nicz jenoj tźista, swé-

twa, hale pódla tej jara strowa woda żurli. Nękotrażkuliż wes bó Bóh wé żto dawa, zo bó tajku dobru, strowu wodu méwa. Wo naschej wokownoscżi ma traż hijczje jenoż Rójant tajku wodu. Tżim tżoplischo w lęcże jo, tżim bréschnischa ha zémnischa jo nascha woda; ha tżim bóle w zéńe ńerzńe, tżim liwkischa woda jo; tohodla tej wona żeni ńezańerzńe! Żtóż w prawém tżasu ha wo prawej méře naschu wodu pije, ha potom so na rodżiżeżu pżekhodżuwe, tón budże so z tém, hezo-li jo trochu khorowaté, wéstżi wuhojicż ha wustrowicż. Strowota (na cżéle ha duschi) pak jo najwosobnische kubwo na zemi. Lejcże, lubi tżitarjo! hatż runiż jo nascha wesła tak żawosńe mawa (wona wobsteji jenoż z tżjoch burow), tak jo tu tola runiż tak deře bódlicż, każ nédżeżkuliż druhdżé!

§. Z Kulowa, 5. septbr. Dżensa méjachu nasche schulske dżéczi „schulski swedżeń.“ Zo su schulske dżéczi nanajpóschnischo wuhotowane, holczé z wénczami ha hólczé z khorojtżkami h. t. d. wudébene bóli, ha zo su so na postawenem blaku pżed méstom ze wschelakimi hrami pod nawodżwańom swojich wutżeřow zwéselili, to so samo wé. Wscho jo nimale tej tak bówo, każ nam pżed tédżeńom Jutnitżka wot schulsk. swedżeńa z Budéschina pisasche. Żkoda jenoż bé, zo bó talej wesowoscż naścheje mwodoscże pżez zémne ha dezcżikojte wedro khéro zkażena ha pżikrotsena.

Z Kulowa. Hako pżeczel wérnoscże dżerżu za swoju pżiswuschnoscż, tomu, żtoż jo w 34. tż. Jutn. z Kulowa stawo, napżeczo wotmojicż. Tón pżeczel pisar pak dře z Kulowa nejo, hewak bó wón te waschńo k woporej hicż, lépe znacż dérbjaw. — Dokelż, każ na wsché wósoke swate dné, dżéchu tej tedém po starém waschnu ha ředże, każ je najstarschi ludżo hinak ńepomńa, najpředé kulowsczé méstżanscżé prédkstojeczeřo ha radni kńeża; za témi mużojo z czéweje wosódé, bez kotrémiż wóschi schowta najpřeni dżo; potém te 6 drużkow, kotrej św. swecżo ńesu ha za témi druhi żónski zplaw. Kak wele pak bez prénimi, hdżej tón pékné pżeczel jenoho Serba widżaw bé, Němczow habó Serbow bésche, ja ńemóżu zwéstoscżu prawicż. Tola móżu pak tżjoch Serbow, jenoho tak horliwoho każ druhoh, ńenwacż; cżi pak, każ tej druzé, ńeńdżechu anicż jako Serba, anicż jako Němczé hale hako stawó méschczańskoh prédkstojiczerstwa, ha dopełnichu na pżistojne waschńo swoju winwatoscż. Kajke pak tón pékné strowó wuj wotpohladańo méw jo, zo jo sej wón bez wschimi jenoż jednoho za Serba wubraw, to ja ńewém, bóch pak jomu tola tej radé dobru radu daw, zo bó druhi krótż na bożich swużbach pilńe do swojich knihi ladaw ha pobożńe cżitacż chczéw radscho, hatż zo so po Serbami habó Němczami, habó po jich drascże, cżipńe rozhlaouje.

Jedén z kulowskej wosadé kiż ńejo k woporu bów.

---

x. Rakuskom generalej Haynawej jo so wo Londoře jara złé schwo. Do wéstej jara wulkej wulkej piwarńe wo Londoře pżindżechu tżjo czuzi, z kotréchż jedén zawosnu brodu pod nosom méjesche ha chczéchu sei tusamnu wobhladacż. Każ tam waschńo jo, bóchu jim tej knihe pżedpowożene, do kotréchż so czuzi wopótwarc toho domu zapisuja.

Bez tém zo tamni tżjo po twarenu so rozhladuja bésche so pola wrotow tżróda dżéwaczeri zhromadżiwa: kotżiż powedachu, zo jo jedén z téch tżjoch czuzéch Haynaw! Hako cżi so wrócżichu ha piwarńu wopuschczicż chczéchu, walichu so dżéwaczeřo na nich, ńetachu z bwótom do nich, řeřechu z khoschczimi za nimi, strasché pżi tém wowajo: „Přecż z temhlej rakuskim réznikom.“ Tamoj dwaj kiż z Haynawom sobu béschtaj wobaraschtaj so krucże, ha wudobóschtaj so tej zbożomńe z wrotami won. Generalej samom pak so tak deře ńeradżi; z nuzu wón czéwó wobńetané, z domu wuskotżi, potża cżékacż ha czéwa dżiwa tżróda za nim, nékótre sta ludżi joho tak zczéwachu stajńe wowajo: „precż z témhlej rakuskim réznikom.“ Wo swojim strasche skotżi Haynaw do jenej khejże, béżesche po z khodże hor-

wotorhné jstwine duře, ha zkhowa so tam pjed swojimi ńepjeczelemi. Dokelž czéwo twařeno jara stare bě, ńenamakachu joho pji pjepótwańu. Bez tém bésche kńeni, kotrejž kheja swuscha, po wojersku pomocz póswawa, kotraž tež bórzé pjindje ha z wulkej nuzu ńemérnu tjródu rozehna, ha generala z wulkoh ńezboja wumó! —

x. Wo badenskim méscje Mannheim — maja nétkoj wojaka, kotrohož ani z dobrém, ani zezwóm tak daloko pjiwescj ńemója, zo bó wón bróń do rukow wzaw. Wón stajńe wotmolwi: „Moja bróń jo: kruta wéra w mojej wutrobe, kójda druha bróń jo ńekjesczijanska.“ Ha tola jo tónsamón loni wo mejskim zbéschku sobu wojwaw. Hdéž jom néchtón tohlej řekńe, prawi wón: „Haj tedom béch ja wot zwoho ducha wobséńené, hale nétkoj sém zasé wustrowené.“ Pji pjepótwańach ha pjeswóschwańach jo wón wupowedaw, zo tam z wotkelž wón jo, towarstwo wobsteji, kajke, to ńeje wéste, tola so ta wécz nétk dale pjepótwe.

Nawéžki.

Ekspediczija budéskeje

krajnostawskeje hypothekarńe, nalutowarńe ha pojczerńe namaka so wot djencza sem na hrodowstej hasé wo sejmowni (Landhaus) deleka.

Tasama jo wotewřena wschédńe, jenož ńedjelske ha swate dné nicz, dopowdńa wot 8 hatj do 12; — sobotu pak wot 8 hatj do 2.

Nalutowarńa béře wo tutém tjasu na nalutowarniske knižki zapowojki kójdeje wósokoscje, tola nicz ńeńe hatj jedén toleř.

Budéschńe 7. sept. 1850.

Heydemann
wuw djaczé direktar.

Jutsé, hako ńedjelu 15. septbr. wot popowńu 3 budje so pola podpisano tutjne swino wukulecj. Ja tohodla wschitkich pjeczelow tajkoho wesela z bliska ha z daloka z tutém najlubojnischo pjeproschu, chczéli tak dobri bócj, ha prawém tjasu pola ńe so nutz namakacj. Za dobre jéscj ha picj budje starane.

Miwotjiczé, 14. sept. 1850.

H. Schowta, kortjmař.

Pjed nastawk „z Ńedjichowa wo 36. tj. Jutn. ma so znamejko „§.“ pjistajicj.

Wo nastupańu pówescje „z Rójanta“ w 35. tj. Jutn. jo redak. list dóstawa, kiž so jara hórschi zo Jutn. tajke vjé do swéta trubi. Te pokazwańo ńenujczé ńejo na św. Mariju, hale ńedjelu posdjischo bowo.

Lětuschi serbski spéwanski swedjeń
z hoscjinu ha balom
zméje so w Budéschińe 4. oktobra.

Zandjenu Sobotu Žita w Budéschińe pwaczachu:

Kórcz	Woscha		Nischa		Średjna		Kórcz	Wóscha		Nischa		Średjna	
	Pwaczjizna.							Pwaczjizna.					
	tl.	nsl.	tl.	nsl.	tl.	nsl.		tl.	nsl.	tl.	nsl.	tl.	nsl.
Rójka	3	—	2	22½	2	25	Woka	3	—	2	22½	2	25
Pjeńcza	4	12½	3	27½	4	5	Jahwé	5	20	5	10	5	15
Jeczmeń	2	—	1	20	1	25	Heduschka	2	25	2	10	2	17½
Wóws	1	12½	1	7½	1	10	Běrné	1	2	—	25	—	27½
Róch	3	15	3	5	3	10	K. butré	—	11 3/10	—	10	—	10 6/10

Cjischcjane pola K. B. Hiki.

Tžiswo 38. 21. dżen septembra. Lětnik 3.

Jutnitżka.

Wudawařej
Jakub Kućank ha Michał Cyž.

Swětne podawki.

Z Drežđżan. Prěncz Albert so Bohu đżak prawe deře namaka; đżeń wote đňa so z nim polěpschuje, za někotre tědżeňe budje wustrowené. Zandżenu ňedżelu běchu tżěske maneveré zkóntżene, pżi kotréchż prěncza ňezbożo třechi; tónsamón đżen hižczen pżindże rak. khejżor czěle ňenadżiczé do Pillnicz, swojoho khoroho pżeczżela wopótacż. To bě pěkne wot ňoho; wón só tónsamón đżeń zasé wróczi.

Nasch kral ňeměješche tu wesowoscż, khejżora pola sebe powitacż, dokelż domach ňebe. Wón běsche so đżen předé z wele krajnémi zastupěrami po żeleznicżé do Lipska, ha wot tam na bajernske ňezé podaw, đżejż chczěsche pżi swedżeňu zkóntżeňa wulkoho mosta pżez dow Geltż bócż. Zpomňené móst jo wěsczi jedén wot najwětschich twarskich skukow, kiž su wo nowischim tżasu wuwedżene. To ňejo jedén, to su żtěri mosté jedén na druhi twařené, so bóschtaj dwě wósokej zkawe zjenoscżenej ha huboke běżdňa bez zkawomaj wupełňene bowo, ha parnik swoje czężke cżahwé po nim pżewescż mow.

Wot jow jědżesche nasch kral na wopotaňo bajernskeje, jomu pżeczżelenej swójbě.

Wo měsczę Grima maja tute dné wulki swedżen, ňenujczé 300 lětnoho wopomňecza zawożeňa tamneje krajneje wósokeje schule. Z daloka ha z bliska jo wele wutżeněch ludżi k tomu so żeschwo; lucżi tajczé, kiž su na tutej schuli swoju cżanidbu dóstali. Tež prěncz Jan jo so tam podaw.

Z Budéschina. Khoroscż, kiž nasche město cżeczczé domapótasche, zpotżina pomawku zasé wotteberacż. Pżi tém měješche jedén prawu pżiležnoscż, bojazněch ludżi zeznacż. — Wo Grosjchönawe pola Żitawé su wot 5. awg. hatż 8. septb. 86 tżwojekow, kotréchż bě kolera napanéwa, wumřeli.

Z Rakuskeje. Khejżor jo strowé zasé do Wina só wrócziw. Wón chcze tu někotre dné wostacż, potém pak so zasé na wobladuwaňo druhoho đżěla swojoho wójska, kiž wo Vorarlberg stejí, podacż.

Wustawa za wuherski kraj jo wuschwa. Te hatż dotal z Wuherskej zjenoscżene jużne swowanske kraje, Kroatiska, Slavoniska, Serbiska, Wojwodżina su wot Wuherskej đżělene ha samostatné rakuski kraj. Wuherska zhubi na 6 mil. ludżi, ha wobkhowe jenoj wokow 10 mil. — Wuherska sama pak pżichodne wacżé swoje dotalne prawa ňezměje, hale budże, każ wschě druhe k rakuskej kroni pżiswuschacze kraje đżerżana. Wulka ňezpokomnoscż kňezi bez Madżarami na tém; luboho měra dla budże wóschnoscż hižczen dowhe tżasé khětre wójsko tam stejo měcż nuzuwana. Za to pak mójemó so nadżecż, zo budże

kńezerstwo za pozběhuwańo ha dozpownoscżeńo wuherskoho kraja wěscżi wele skutkwacż. Hatż dotal stejesche Wuherska pod wosebnitém madżarskim kńejstwom, kotrež so za krajne potřebnoscże cżéle ńestarasche — wschitko bě zakomdżene, pże wschu měru zańeředżene. Wuher jo tak hižon pěńk leni tżwojek, wón najradscho po cżéwéch dńach na brusche lejżo smorcżi, habó swoju trubku żeli. Město toho, zo bó wóschnoscż nězto tżiniwa, joho k pilnoscżi ha dżěwawoscżi wabicż, déż k pżikwadej bó so za to starawa, zo mow jedén te pwodé swojej pilnoscże deře pżeěwescż ha z wużitkom pżedacż — ńenamkasch tě wo Wuherskej anicż kmane pucże, wele mńe dróhi. Wuherska jo krasné pwódné kraj, bożich wobradow bez wulkoho dżěwa doscż ha nadoscż — ale jara poředko pěńezé. Wikowańo so tam z wětscha pżez pżeměněno stańe; każ jo to pola nas něhdże pżed tawsénť lětami tež tak bowo. Wuherske wsé pak su tež zkerscho na pśécże hatż tżwojecże wobodleńa podobne. To jo wěste, budże rak. kńezerstwo nětk, déż ma pownu mócz na Wuherskej, jenoj powojtżku toho za tón kraj tżinicż, żtoż jo k pżikwadej za swoje italske kraje tżiniwo, kotrež kcżěja wot toho tżasa, hatż pod rak. zczeptrom steja, dha Wuherska tejko zemskich pwodow pwodżi, zo budże wotlejżane kraje z treidami napełnicż haj pżepełnicż, ha jich pwacżiżnu zawośńe twócżicż.

Hajnaw jo so z czuzbé zasé wróczjiw, ha budże nětk, każ wot zpotżatka zmóslené bě, wo měscże Gracz bódlicż. Bez rak. wójskom jo pówescż wot joho podeńdżeńow wo Jandżelskej wulku ńezpokomnoscż ha rózbó zbudżiwo. Wińe su wo nękotréch hoscżinczach wóschi z Jandżelskimi sélńe romadu pżischli. —

Z Frankfurta. Wo naschim měscże su nětk zasé z nowa zastupeřo němskich wěrchow romadu stupili, kotsiż děrbja na podwożk stareje, czéwo Němczowstwo zastupwaczeje frankf. zromadżiżné němske należnoscże zařadwacż, ha wosobńe zhubenu němsku jednotu zasé namkacż. Rakuska jo to tak postajiwa, dokelż méni, zo jo to tón jentżki móżné zakojnski podwożk, na kotréż so nězto trajacże ha pwacżacże daletwaricż hodżi, po nowéch potřebnoscżach nětuschoho tżasa. Rakuska wědże też każ předé pżedsédstwo wo tutej zromadżiżńe. Na 1. septb. děrbesche zapotżane bócż, dokelż pak bě to ńedżela, dha sta so to na druhim. Bajernska, Sachsénska, Wěrtenbergska ha sédém druhe mńeńsche němske kraje su swojich zastupeřow pżipóswali; cżi druzé pod wědżeńom Bramborskeje so wobaraja, na tém dżěl bracż, ha praja: stara frankf. zienoscżena němska zromadżizna jo wuzbeńena, na tu so nitżo wacżé zwożuwacż ńehodżi.

Wo Kasélskej jo, każ wěmó, hara bez kurférstom ha krajnémi zastupeřami wudériwa. Kurférżta jo ze swojimi ministerami cżekném; pżez wukaz jo krajne kńezerstwo z wownoho města Kasél precż wzaté ha do Bokenheima pola Hanaw pżepowożene. Lud so cżéle pżi tém ńewobdżěli. Hanoverska jo swoje wójsko na hesénske mńezé póswawa. — Dokelż jo hesénska wóschnoscż nětkoj wo nuzé, żada Bramborska z moczu, zo bó so wuznawa hatż chcże wo uniońe zwostacż habó nicż. — Bramborska też swoje wójsko na hesénskich mńezach zromadżuje ha jo każ řěka wobzankněwa, zo chcże sama joli wětscha hara nastańe, Hesénsku změricż, ha nichtón tśejczi so do toho měschecż ńesmě.

Schleswig-Holsteinscżé su so zandżené tědżeń dwaj krótż z Danskimi bili ha pżi tém dobówali. Hale to jo wscho podarmo. Móslicże sebi jenoj, pżi frankfurtskej, hořeka zpomnenej němskej zromadżiżńe jo też zastupěr danskoho krala, hako krajnoho kńeza němskej krajiwow Holstein ha Lawenburg pżipuschcżené, ha pżez to wot wětschiné němczowstwa za prawoho kńeza zpóznaté.

Z Freiburka wo Badénskej. Nasch arczebiskop jo hižon blisko wosém dżesat lět staré ha ńezamóżi wacz swoje, wosobńe tudé ważne zastojństwo zastacż. Bamż jo joho napominacż daw, zo bó sebi jenoho namestnika postajiw. Nasch zaswużbné wótcż chcże sam z Bamużom tulej należnoscż wutżinicż ha jo so na pucż do Roma podaw; ale nicż z wozom, też nicż po żeleznicżé

hale péschi chcze wón tón daloki ha wocbjeżnż pucż pjez wósoke alpiske, z wétżném sněhom wobdate horé, tżinicż. Wot mésta Basel jo wón swój pucż zapotżaw. Każ swóschimó jo wón horu św. Bjarnarda, tu najwóschu na czéwém pucżu hižon zbożomńe dóscżahnéw.

Ze Zardinskeje. Pinelli, zapóswancz na Bamuża jo so zasé wróczíw, — ha czéle nitżo ńewutżiniw. Dokelż jo wón jara mudré muż, nadżachu so nežto wot ńoho; wón jo tež pjed Bamużom bów: hale swaté wótcz wědżesche te rétże pjeczé tak ha tajke ńescż, zo jomu swoju nalejnoscż tež jenoj wozjeńicż mózno ńebe. Wón zpózna, zo su tam hižczen mudrischi hatż w Turiňe. To tež nidé na romsku politiku podobne ńejo, jene junkrótż wobzankńene wotpohladańo, déż so zdobom wuwescż ńehodżi, zabócż, — habó jene prawo, déż so zadżěwki namkaja, zpuschczicż.

Z Francżowskeje. Pjedséda Napoleon jo so wot swojoho druhoho pucżwańa zasé dom wróczíw. Hatż do Pariża pjijedże, bě tam zawosné lud zromadżené. Wschelake wowańa joho powitachu: Swawa Napoleonej! — swawa khejżorej — swawa republiczé! Żtóż ńechasche z dobrém „swawa khejżorej!" wowacż, bó wot nékotréch popańené ha tak dowho dajené, ha déż so wobarasche, z nożom kawané ha rańené, dójż sobu ńewowasche. Na 10. hodownika jo jene towarstwa romadu stupiwo, kotrež so „hodowne towarstwo" ńenuje, ha kotrež chcze na wschě waschńo Napoleona za khejżora mécż. Tež réka zo Napoleon jich z peńezami podpera. Republikanske nowiné tamne napadé ha moczuwańa stawam hodownoho towarstwa pżipisaja ha so hórczé wobczeżuja, zo policzija tajkich ńeduschnikow ńewotstroni, ha so z nimi pżezjena bócż zda.

Ze Serbow.

(Daleńedżeńo.)

Z Kulowa. Z kńeza méschczanostu mów so tu hižczen dléje zabawicż, hale k tżomu tężto! Bódżcże tu bożeńe mój kńeże, nitżo za zwo. Dajcże sebi serbske tékanczé swodżecż, joli zo wam żane pżiňesu, mózno zo wóń deřewońaczé ha kjédżi wabaczé, każ jo, wam lépsche nahladé wo rozsudżeňu Serbowstwa poskiczi. Bożeńe. Ja dérbu precż wot was! radscho chczu so wo waschej schuli dléje zadżerżecż. — Bóh daw zo tam wáczé wesela nadeńdu! Hdéż ja pucżuju, ńech jo w němskich habó w serbskich krajach, kójdé krócż so zraduju, hdéż hdże żanu schulu wuhladam. Schule wschak su swate mésta, hdżej kójdom narodej joho pżichodnoscż zakczéwa; wo deře zřadowanéch: krasna wobzbożacza pżichodnoscż, z wustojnoscżu, zhorliwoscżu ha z pobożnoscżu wuhotowana; wo wopatżne zřadowanéch pak: hubena pżichodnoscż, z ńeleposcżu, ze zasparnoscżu ha z nizkozmósnoscżu wobczeżena. Wo tutej ńekhabwaczej wéstoscżi dawa kójdé rozomné ha pobożné narod swoju schulu tak zřadowacż, zo bó so tam joho mwodoscżi na najpżihódnische waschńo te rozwutżowano podawawo, kotrež jo jim nuzne ha zpomózne k zbożobnomu żiwéňu. Ha to jo tež te najlépsche ha najwéscżische kubwo, kotrež móża starschi swojim dżéczom daricż ha zawostajicż. Wo tajkichhlej móslach do kulowskej schule zastupich. Kulow jo wopréďka serbske mésto, pozdżischo su tam Serbja tež nékotrém Němczam dobroczżiwe bódwo ha żiwnoscż wotstupili ha dowolili. Kójde dowoleńo dobre pwodé ńepżiňese, k najmenschom pola zwériné jo to wutżiňena wécz hatż tež pola tżwojekow pwaczi to ńewém. Nech to jo każ chcze. Němczé tu bóchu. Prénich tżasach dře su Serbam jich rétż ha waschńo kwalili, ha ńejsu sebi żadali, zo bó jich dla Serbow rétż ha narodnoscż nabok stupiwa, ha woni sami jenoż wschudżom z prénimi bóli. Tak rutże pak, hatż néka zwércha pżindżechu, bó ta wécz hinak. Serbja tak deře swoje dawki do méschczanskich wustawow (Anstalten) dawaja — hale Serbja tam żanoho jenitżkoho serbskoho wutżera wo Kulowe nimaja. Oh te boje serbske dżéczi! Kak snadné dérbi tón wużitk bócż, kotréż jim schula skiczi. Kak wele hodżinow, ńedżelow, méśaczow haj samóch lét so miňe, předé hatż te boje dżéczatka nékak

za tém pžindu, schtó tón němski wutžer ze swojim němczowańom sebi chcze. Woprawdže to jo zlě ha wopoki. Zda so tola kaž bó tu ze zamóswom ruńe tón pucz wupótané bów, na kotrémž dźěćži najmeńe nawuknécz móhli. Hdéž chcze žadén Němcz hako farar habo kapwan wo Serbach zastojństwo mécz, dha dérbi prědé serbski nawuknécz, ńebó to tež, ha hižcžen bóle, pola wutžeri pwaczicz dérbawo. Zkoro so zda, kaž bóchu kulowske schule jenož tohodla wobstali, zo bóchu nékotsi Němczé swužbu ha kléb měli. Ně moji najlubschi tomu tak ńejo. Schule tu ńejsu wutžerow dla, hale wutžeřo schulow dla, ro réka: wutžeřo su tu wěle wacze dźěćži dla. Ja tola ńewém zo ludžo to tam ńezpóznaja. Hdéž na Kulow móslu ha jón zdruhimi serbskimi podjanskimi wosadami pžirunam, dha so tola zawosné rozdžel pokaže. Bez tém zo jo wo zakskich serbskich podjanskich wosadach wschudžom widžecz, zo Joho Mjwosćz kńez biskop Dittrich swoje, jomu porutžene wosadé deře zastara, ha za sich lěpsche nanowsczé so prócznuje, jo Kulow kaž wopuschczena sérotka, kotrejez wótcz wo dalokej Wratswawe bódli. Wacžonski so praji: sapienti sat, to jo: Mudromu dosćz!

Z Budéschina. Te ŕane dné zandženoho tédžeńa wabjachu ńe, méstjanske stare muře ha ńestrowé powetr wopuschczicz, ha na jenej wokowněj hoře so wokžewicz. Ja wuzwolich sebi najblischu, to jo borschtjansku, dokelž na ńej mam nasch lubé wětjorné serbski kraj pžed wotžomaj lejžo ha lubozne dopomńecza na dné mojeje mwodoscze mi pži tém do móslí pžindu. Tež tam na wérzku hoře ŕané św. kžiž stóji, kiž wopótańo tuteje hoře prawe swatotžne tžini. Tón krótž pak běch tam ja dwójczé zwěselené, dokelž na pow hoře hižon tam pži starej skawe mi jedén ŕané czéle nowé swaté kžiž napjeczo ladasche, ztož ńe wutrobńe zwěseli. Kak haklej mi bě hatž bliže pžindžech, ha na swéczu tež ŕane ha to serbske napismo namakach. Pódla jo tesamo tež němske. Tutón św. kžiž jo wot borstjanskoho Žura (Bjernarda) na témsamém méscze stajené, dźejž předé dřejané stejesche, kotréž běsche hižon jara staré ha pžed nékotrém tžasom wot wětsika powalené.

Nawéžki.

Jenu zahrodnu žiwnosćz, kotrejž 6 akerow ha 165 Q. ruthow pžiswuja, ze 97,37 jednotami, chcze podpisané z dobom pžedacz; pola kotrohož tež wscho dalsche k zhońenu.

Michaw Wawrich.
wo serbskich Baselczach.

Na michawsku ńedželu budže wo smětjketjanskich kupelach serbske ha němske spěwańo pod wedžeńom kń. Koczora Tež kamentjanske spěwarske towarstwo budže so pži tém wobdžélicz. Po zkóntjeńu spěwańa budže bal. Podpisané dowoli sebi, wschěch pžecjelow spěwa na tónlej swedžeń kedžbliwěch tžinicz ha nadžija so serbskoho spěwańa dla tej sélnoho wopotańa ze stroné lubéch Serbow.

Jurij Bensch.

Serbski spěwanski swedžeń w Budéschińe ńemóže so 4. oktobra wotdžerjecz, hale zmeje so hakhlej 11. oktobra.

Zandženu Sobotu Žita w Budéschińe pwaczachu:

Kórcz	Woscha		Nischa		Sredžna		Kórcz	Wóscha		Nischa		Sredžna	
	Pwaczizna.							Pwaczizna.					
	tl.	nsl.	tl.	nsl.	tl.	nsl.		tl.	nsl.	tl.	nsl.	tl.	nsl.
Rójta	2	27½	2	17½	2	22½	Woka	2	25	2	20	2	22½
Pžeńcza	4	15	4	—	4	10	Jahwé	5	10	5	—	5	5
Jeczmeń	2	—	1	20	1	25	Heduschka	3	—	2	15	2	22½
Wows	1	12½	1	7½	1	10	Běrné	1	—	—	20	—	25
Róch	3	10	3	2½	3	5	K. butré	—	10 6/10	—	9 6/10	—	10

Cjischczane pola K. B. Hiki.

Tžiswo 39. 28. dżeń septembra. Lětnik 3.

Jutnitzka.

Wudawaćej
Jakub Kućank ha Michał Cyž.

Swětne podawki.

Z Budéschina. Khoroscz jo zasé z nowa nékotréch napanéwa, tola nicz tak wele hako předawschich tédjenach. Nicz jenoj bez wósokimi ludjimi, kaj wo prědka, hale tej bez niskimi jo khoroscj zpotjinawa so pokazuwacz. Tej so zandjené tédjeń wacjé pji pořebach zwoniwo ńejo, zo huste zwoněno ńebó khoréch ludji budjiwo. Kaj jedén z městjanskeje radé wědjecz chczésche, zpotjina khoroscz tej na nékotréch radnéch wsach wudéřecj. No to hijczen pobrachuwe.

Ze Žitawó. Nascha městjanska rada jo zandjenu pondjelu schesczom, kiž běchu pji mejskim zběžku w Drezdjanach sobu wojwali, wotsudjeno appelaczionskoho sudnistwa wozjewiwa. Peczo su k sinerczi, jedén k jastwej na tjas žiwena wotsudjeni. To wschiczé su dżěwawi rěmeznicze. —

Z Drezdjan. Přéncz Albert so dale lěpe namaka. Nasch kral so hijczen wot swojoho pucjwaňa do Bajernskeje wróczjiw ńejo. — Nasch nowé zeleznisti móst jo zkoro hotowé. Wón jo wěsczi bez témi wo nowschim tjasu twarenémi, tón najschěrschi dakolo ha schěroko: wón ńese nicz jenoj dwoju cjěr za parnikowo hale tej dwoju za z końemi zapjeńene wozé ha dwaj pucjaj za pěschi pjez móst khodjaczéch. — Wot khoroscze wo naschim měscze nicz te najmensche ńewemó. —

Z Mischna. Te ťane wědro ha tjopwo swóntjne pruhi naschich winczarow hijon zpuschczenu nadjiju z nowa wubudja. To bó jim jara k pjeczu bowo, dokelž husto tam czéwo swójbó nitjo druhe nimaja hatž ztoj winicza jim ńese. Naschi mejsczé zběžkaro su wotsudjeni, nasch měschtjanosta Tjuke k 5¾ lětnomu jastwej přeńoho rada ha wutjer Thürmer na tjas žiwena.

Rakuska. Nasch khejjor ńejo na wopótaňo wětjornoho wójska wo Vorarlberg pjincz mow. Wědjicjer tohosamoho pak ma tu porutjnoscz, tak khéczé hatž w Wértenbergskej hara nastaňe, tamne ńezé pjestupicz. —

Ministerstwo jo wobzankněwo, jenoho Madjaru za wóschoho krajnoho zastojnika ha khejjorskoho zastupnika wo Wuherskej postajicz, zo bó lud trochu změřené bow.

Wot zromadjizné biskopow Wuherskeje, pji kotrémž běchu tej cji jujnech swowanskich krajow pjitomni, swóschimó, zo chczejdja jujne swowanske kraje tej wo czérkwinskim nastupaňu wot wucherskoho dotalnoho zjazka dělicz.

Na 24. 25. 26 dńu bě wo měscze Lincz lětuscha pjezczéwna zromadjizna němskich katholskich czérkwinskich towarstwow. Wot swawnéch, po wschěch němskich krajach, wosobne wo Bramborskich wobstejaczéch czérkwinskich towarstwow, su zastupeřo wotpóswani. Kaj wot předaw,

schich budja dźé też wot tuteje protokolle pźez czźischcź wozźewene. — — —

Wo měścze Pest stejesche wóndaño pźi Donawe burski muž, kotréž zromadźenomu ludej papěrané pěněźé wot 5 ha 10 schésnakow, wěsele so smejkotajo, wudźelesche. Na posledku bě tajka czźiźczencza wokow ňoho, zo nichtón wačzé po hasé ňemóźesche. Policzija pźimné wěsowoho dobroczěra ha wěźesche joho do joho hoscźincza, dźejź so pźi rozrétźuwaňu zkoro pokaza, zo jo bohi muž rozomtźk zhubiw. —

Hesenska. Bramborska jo za to, zo bó so kurhesénska zwada z pěrom ha zjednaňow wutźiniwa ha jo namět stajiwa, zo bóchu ze stroné hesénskoho kňezerstwa tśjo ha ze stroné krajnéch zastupěrow też tśjo tu naleźnoscź zřaduwali.

Kurfersténske kňezerstwo jo do kupele Wilhelmsbad pźeczahnéwo; czéwo ministerstwo ha zastojiczé tam su. Też dwórska kekleřna tam tute dné pźeczehňe, zo so tém kňezim zkerscho tźas ha khwila miňe.

Z Frankfurta zhonimó, zo so tam jara wěle rakuskich, bajernskich, sachsénskich ha wértenbergskich wojerskich wóschich namaka. Winu jich pźitomnoscze wschelako wudawědźa. Wone réka, zo czźisami postajeňo wulkoho wójska tudé wuradźeja, kotrež budźe tak zestajene, zo wot hanoverskoho ha sachsénskoho daloko rózno ňesteji ha sebi ruku podawajo nimale romadu wisaja. Na te waschňo bó wětźorné dźěl Bramborskeje (die Rheinlande) wot ranschoho dźělené bow.

To traź z tém romadu wisé, źtoź w poslenim tźisśwe sobudźělichmó, měnujcźé: kak Bramborska ňecha pźidacź, zo bó so źtó druhi do zařadwaňa hesénskeje zwadé téław, hatź Bramborska sama. Na kajke prawo tezto pak so Bramborska pźi tém zwoźuje?

Italska. Zardinskomu krajej swuscha też řana wulka kupa, z měnom Zardinska (wot ňej ma czéwo kraleśtwo měno). Też jow jo wo czérkwinskich ha krajnéch naleźnoscźach wulka zwada wudériwa. Krajna wóschnoscź źadasche pźeczéwné wopis czérkwinzkoho zamoźeňa. Arczebiskop wo wowném měścze Kagliari so wobarasche, jón dacź, dokelź wóschnoscź źane prawo nima, so do toho měschecź. Z moczu bó ňětkoj biskopski bród wobsadźené, pisma zezankane. Arczebiskop na duřach pźirazé ekkomunikaczźju pźeczźiwo wschěm, kiź so pźi tém wobdźelachu. Na to bó wón jaté. Lud stupi na stronu biskopa ha wobarasche joho. Wětsche wójsko jo na to z Genua na kupu pźeźwezene.

Zardinski zaposwancz wo Rome, Pinelli jo zasé z nowa wobodleňo w Rome wzaw, hiźczen junkrótź swoje zbozo zpótacź. Bamź jo joho k jednaňu z nim postajenomu wuberkej pokazaw.

Francźowski pźedśéda Napoleon jo so na zardinskoho krala wobrocźiw ha źadaw, zo bó turinskoho arzebiskopa Franzoni z jastwa puschcźiw.

Wo 37. tź. Jut. tźitamó, zo jo Bamź zardinskim duchowném pźikazaw: krajném kazňam poswuschni bócź. Haj Bamź jo hiźon huscźischo też ňemérne ludé, kaź na pźikwad polski k poswuschnoscźi napominaw. Déź pak so wobstejacze prawisné ha bez wobstejaczémi wóschnoscźami źraduwane, wot druhich wukrajnéch wóschnoscźow za dobre ha praczacze zpóznate zakoňe jenoź wot jeneje stroné be wschoho wobhoňeňa ha napraschwanja druhich pźi tém wobdźěleněch wuzbenu, dha jo to pźeczźiwo wschěm ludowém prawam (völkerwidrig) ha wsché druhe wóschnoscze ňesmédźa do toho zwolicź ha dérbja na wsche waschňo na to dźěwacź, za bóchu so tajke naleźnoscze po zakoňskim puczu, pźez zromadne jednaňo wschéch pźi tém wobdźěleněch stronow źradowali ha po tźasu nuzne ha trébne pźeměněňa stawo. Zardinska wóschnoscź to ňejo tźiniwa, wona ma potajkim wopaki. Ňech jo to, źtoź jo wona tźiniwa też trébne, tak jo te waschňo nuczwědźeňa wopatźne. Tak dowho hatź mó chczemó zo bó swowo pwaczźiwo bez nami hako zprawnémi tźwojekami — tak dowho hatź chczemó wo ředźe měrnoho źiweňa, ha zromadnoho wobkhadźena tudé pźebówacź — tak dowho hatź ňechamó, zo bó dno nam pod nohomaj so z nami ňepźepanéwo, tajke podawki ňesměmó

khwalicj — ha komuj ta mócz prawa kitacj, data, je ńeczerpecj. — — Zardinske czérkw. należnoscze su pjez mnohe konkordaté (pjezjenepjindjeńa bez kralom ha Bamujom) zřaduwali ha z nowa zasé wobkrucjili wo lětu 1727 bamuj Benedikt XIII. ha kral Viktor Amadeus; — 1741 bamj Benedikt XIV. ha kral Karl Emanuel; — 1823 bamj Pius VII. ha kral Karl Felix; — 1841 bamj Rehor XIV. ha kral Albert.

Ze Serbow.

§. Z Rojanta, 21. septbra. Dokelj pjed krótkim tjasom w Krupcjé, Tjopliczé ha wokomnoscji ta zwa kholera khětro kńezesche, tak běsche nasch wokresné lěkař, kń. Dr. Röderer z Kamencza, za dobre zpóznaw ha radjiw, zo naschi Serbja lětsa pjed św. Marije naroda jadén prócześion do Krupki wedli ńebóchu (cźéle zakazaw pak wón to ńeběsche); talej joho rada bó nam tej do prédka w naschich czérkwach z klěikow wozjewena. Hatjrunij bě to nětk znajomna wěcz, dha so tola jcje tjródka ludji tedom w Klójtře zhromadji z tém wotmósleńom, zo chcze prócześion do Krupki wescj, na janu khorescj ńedjéwajczé. Tola déj jim tej tuhdé to khětro wotradjachu, tak so z wetscha wschitczé zasé domoj wrótjichu, jenoj nékotsi krówi zwajichu so tam hicj, kotsij tej zasé strowi domoj pjindjechu. Cji druhzé pak, kotsij běchu tam tej mósle hicj měli, tamneje khorescje dla pak so dali wottraschicj, ha tohodla potom w domach wostachu, su za to djensa, na św. Mathija tónlej prócześion do Rójanta wedli. Rano běchu so w Klójtře zhromadjili ha su potom zkhorojemi ha ze zpěwańom w wosémoj hodjiňe sem pjischli. Tesamo marianske drujki, kotrej běrbjachu hewak św. Marine swěczo do Krupki ńescj, je za to nětk k nam pjiňesechu. Ke mschach běsche pola nas tak wele ludji ze wschěch stronow, kaj hewak hdé na św. Marije. Haklej popowdńu po néschpoře so prócześión zasé zpěwajo do Klójtra wrótji.

§. Z Rebeltjicz, 26. septbra. Nascha wosoda jo wo poslenimaj dwěmaj měsaczomaj swoju řanu czérkej řeňe wupoředjecj dawa, wosobňe bó jeje czéwé krew pjekrété, ha pji tém nimale powojcza tohosamoho (14,000 czéheli) nowa powojena. Tej mawé tórmik bó řeňe ponowené ze zelenej ha běwoj barbu, ha jo nětk jara pjistojné. Wele řeňschi pak bó wón hijcje bów, hdé bó kula na nim, kotraj jo jenoj jowta, wobarbena, řeňe — pozwocjana bówa!

§. Z Wutowtjicz, 25. septbr. Zforo změjemó wo naschej wsé jara řanu nowu boju martru stejo. Nasch Hórbank budje tusamu stajecj dacj, ha to na czéle nowém blaku, djej hijcje nichtó janoho św. kjija habó druhoho swětjatka ńepowni. Déj sebi Hórbank tak swawné, swatocjné wopownik staji, tak ńech so pódla tola tej hako dobré Serb wopokaje, kaj borjtjanski Żur ha někotsi druhzé, ha ńech pod boju martru (traj tej na jeje kamenitné stowp) pěkňe serbske napismo stajicj da!

§. Z Ralbicz, 22. septbra. Pjed tsjomi měsaczami wumře tuhdé nasch khěbětar Voscjij Mikwawschk. Na joho mésto jo nětk za czérkwinskoho prédkstojiczeřa habó khěbětařa postawené kubleř Michaw Ruk z Ralbicz. Djensa wón přeni krótj zjawňe swoje nowe zastojnstwo nastupi. Mó jomu wutrobne zbojo pjejemó, zo bó wón prawe wele lět wo témsamém zwostaw, ha tak prawe wele k zboju ha klěpschomu nascheje czérkwe ha wosadé skutkowaw! Daj to Bóh!

§. Z Khólbow, 23. septbr. Kaj so cji sakscze kermuscheřo, kotsij běchu w zandj. tjisśwe „Tvdj. Now. tajku jawosnu interpellaczéju stajili, hdé budje w Lejnom kermuscha h. t. d.“ wot kermusche staracj pótjňeja, runij tak staraňo so mó někotsi druhzé kermuscheřo wot toh', hdé změja

tamni kńeza Interpellantowe sami swoju kermuschu. Duj bésche tej pěkńe wot nich bówo, zo běchu nam woni najpředé wozjewili, dhé budje jich saméch kermuscha, ha nas pódla tej řeńe na ńu pzeproséli! Móje bócz, zo trajj jich kermuscha nětk bórzé budje, ha ńedérbeli mó potom nitzo wot ńeje zhonicz, to bó nam tola dundérsczé do boka bówo. Pola nas tak nětklej wscho k Rakeczam wisé! Tej někotsi kermuscheřo.

x. Dale wot Buduschina pzindzesch, ha bóle so ludzo khorosczje boja. Ze straschnémi powesczjemi, kejkoj stow hijno wumřewo jo, sami so strójeja ha cjwiluja. Najhóře pak jo w Kulowe. Djensa pzed dwémaj ńedzelomaj měnujczé, pzijiedje tam wóz z wowmó z Budéschina. Ha hlejcje něhdém bě so Kulow zrokoczjiw. Wóz zwowmó dérbesche na hasé stejo wostacz, schtérjo mužojo pódla, zobó nichtón so ńeblizjiw, ha snadz ńekedzbliwe so woza ńedótknéw; dokelz, — wowma bě z Buduschina, ha w Buduschiňe jara ludzo mrěja! Bez wschoho komdzeńa bó po wokresnoh lékarja do Wojerecz póswane zo bó wón zwoho Ducha khorosczje z buduschinskeje wowmó wuhnaw. Ńedzelu lékař pzindje ha potza zawosńe kadzicz ha smudzicz wokow woza. Potom haklej bó dowolene zo smě so wowma wotnoséczj. Takhlej bó Kulow pzed straschném ńezbozom zakitané, kotrej jomu zwowmowóch měchew hrozesche! —

Z lista kńeza duchomnoho Jakuba Bréla.

(Zkónczeńo.)

Lědom běch dobru hodzinu schow, tzujach wo prawoj nozé wulku boloscz, kotraz bó pzecz hórscha ha hórscha, tak zo mójach jenoz wěle krótsischi pucz dokońecz, hatz běch po prawóm tzinicz chczéw. Nazajtra rano dzěch z tzasom dale, wzach swój pucz pzez jara wulki sólné jězor (Salzsee), kiz bě wuskhnéw, ha pzindzech pzipowňu hatz do Arbala, dzez bóch jara dełe hořewzaté; wzach sebi potom jenoh Araba hako posowa ha puczapokazwařa sobu, ha pzendzech z nim na duschnéch puczikach ha zczejkach czéwó řeczaz horow. Pzed wětzorom pzindzech do jenoh wojerskoh lěhwa; tu chczéch jenoz nězto mawo k sebi wzacz ha potom dale hicz, dokelz mějach jenoz hizczje tsi hodzíné pucza tzinicz. Tola lědom běchu ńe tu wojerscze wóschi wuhladali, dha ńe też pzeprosěchu, zo bóch pzi nimi wostaw, prajachu, zo zno budza so za mńe staracz. Wojerscze wóschi zadzerza so tu pzeczjiwo nam duchowném jara pzeczelńe, podpěraja nas po mózności wowschém ha maja nas tzíscze za swojich. Ja pola nich jědzach ha jedén wóschi pzipokaza mi swój stan (Zelt); nazajtra rano pozczi mi komandanta swojoh koňa, ha tak pzindzech z lochkej prócz u dale, do jenoh druho wojerskoh města. Tez tu dóstach swoju stwu, ha sforo dzeń wote dńa jědzach pak pola majora regimentskoh lékařa Eichackera, kiz jo Němcz; kózdé dzeń tez prédwach. Tudé leżaeze wójsko jo nědze 2000 muzi sélne, ha wobsteji najbóle z lutéch Němczow, kotsiz su so ze wschelakich kónczow tudé hromaduzbějeli; sforo kózdé z nich jo doma nězto zworaw, wěle jo jich doma wot wojakow czekwo, wěle bě jich też do najnowschich němérow ha zbězkow zapleczenéch. Dokelz su to wojaczé ze wschéch kónczow ha ze wschelakich nicz franzowskich narodow, tohodla réka tute wójsko też legia czuzownikow (Fremdenlegion). Nědze 300 wojakow běsche pola ńe na prédowańu. Tak khětsé hatz budze so hodzecz, chczu so tam na dlěschi tzas podacz. Kńez biskop bó tu jara swawńe ha krasńe powitané ha pzijaté; wscha mózna tzescz bó jom wopokazana. Na tseczi dzeń poda so kńez biskup dale na pucz; wschitczé wojerscze wóschi joho pzewodzachu, ha sforo na sto Arabow, kotsiz wěle haré ha tseleńa ha wěle zpodziwnéch kuskow ha khumztow na swojich ranéch, sélnéch koňach tziňachu, kaz jo to pola nich pzi tajkich wosebitéch, swawnéch pzileznoscjach waschňo. Kńez biskop dérbesche tónkrocz ńekotre stané

ha wscho, žtož k jědźi swuschesche, sobuwzacj, dokelj dérbesche tžiscje w horach, dźej nichtó ńebódli, pźez nócz wostacj. (Ha tak wopisuje kń. Brél biskupowo pucźowańa ha swoju naležnu prócźu pźitém dale; naposledku pisa hižcje taklej:) Su w Sachsénskej hischcje ludźo, kotsiž chcźedźa radé do swéta won? Kaž so mi źda, chcze snadź jich wele do cźuźoh kraja wucźahowacj. Déj tudé dejcźik dźo, dha namakaja so tu wschitcźé prawe deře; ha tajke suche léta, kajkej te posleńe tsi béchu, nas stajńe ńetřechuja. Kajke podpěrańo, kajku pomocz cźi dóstawaja, kotsiž chcźedźa so sem podacj, to sém hižon předé spomniw; pucźowańo nitźo ńekhoztuje, pźetož cźéwó pucź z Franczowskeje hatž sém do Afriki dóstawa kóždé wot franczowskoho kńezerstwa na kóždu hodźinu nédźe tsi krožki. Chcze žtó nězto wacz ha nězto wéste wo tutej naležnoscźi zhonicź, dha ńech so na franczowskoh poswancza (Gesandter) w Dřezdźanach wobrocźi, kotréž budźe wéscźi na wscho wotmojeńo dacź wědźecź.

Nětkoj chczu wam hižcje źeńćno ha kwas bez Kabilemi trochu wopisacź. Wo krajińe Konstantine, kotraž wot Orana k rańu leźi, bódli wulka mnohoscź tutéch Kabilow. Tucźi ńecźahaja tak wokow, kaž Arabojo, ha maja wschelake wosebite waschńa, kotrej bez druhimi narodami ńenamakasch. Chcze so źadén mwodé Kabila woźenicź, póscźele wón nékoh k nanej tuteje holtźki, kotruž chcze sebi bracź, jenoh swojoh pźecźela habó dobroh znatoh. Pźindu pźez jene, dha postaji nan pěnezé, kotrej chcze za swoju dźówku pwacźene mécź. Tute pěnezé rozdźěla so potom, tak zo macź, nanowi bratsja ha najbliźschi pźecźelo kóždé swój dźěl dostanu. Na tutémi pěnezami mwodé nawoźena źane wacźé prawo ńewobkhowa, t. r. débó sebi tutu holczu pozdźischo wzacź ńechaw habó so wot ńeje, déj jo hižon joho źona, zasé dźěličź chcźéw, ńemóźe tute pěnezé wróczo źadacź. Tuta pwacźizna wutźini po naschich pěnezach nédźen wokow 20 habó 30 starých sachs. toleri, tola jenoź tedom, déj jo holcza schwarna ha řana, pźetoź na to mwodé Kabila wosebe jara hlada. Su tute pěnezé zapwacźene, potom pźińese nawoźeńa holczénomu nanej 96 litrow (litra jo ńezto wacz hatž khana) pźentźneje muki, ha 7 puntow butré kotraž jo selena, 6 litrow wolija ha jene cźelo. Wschitko to jo k kwasej, na kotréž starschi ha pźecźelo wobeju swójbow pźindu. Po kwasnej hoscźiňe potźnu hracź. Pźipódla jo tu tež wele tseleńa swóschecź, pak jenoź k wéselu, pak do schajbó, kotraž nédźe 100 habó 150 krotźeli daloko stoji. Jenoź nawoźeńowi pźecźelo maja prawo schajbu tselecź. Třechi žtó dha joho z dorukowplacźańom pokhwala; tola za kóždoh, kiž ńetřechi, dérbi nawoźeńa sachs. toleř ńewescźinej swójbe zapwacźicź. Nazajtra po kwasu, déj jo wschoh do tžista wutźiňene, wozme nawoźeńa swoju ńewestu ha wedźe ju dom k swojom nanej, pźi tźimž herczé wesele piskaja, tselczé ńesmérńe tseleja ha pźecźelo, kotsiž sobudu, źawosńe wowaja ha juskaja. Nětkoj jo hižcje jedén kwas, kaž předé. Potom so ńewescźinej swójba zasé domoj poda, ha wsché kwasne wesela su zkóntźene. Tajka źeńtwa pźindźe nawoźeńa, déj holcza řana, nimale na 500 frankow (frank jo nězto wacz hatž nórt). Wóndańo třechich dweju tajkej ńedawno zwérwanej mandźelskej, kotrejž po zpomńenéch pohřebnižcźach wokow cźahaschtaj, zo bóschtaj swoje pacźeře spěwawoj. Ja so toh mwodoh muża wopraschach: „Nó, žto pźindźe cźe twoja mwoda źona?" Wón z wowu wijesche ha rańeńa zcźahowasche prajicźé: „Ta jo jara droha, pźindźe ńe na 600 Frankow. Druhikrócź nězto wacźé wo tajkich wécźach. — — —

Na kónczu swojoh lista prascha so kńez duchomné Brél, kak so tu tomu ha tamomu bez nami dźo, da wele ludźom wéle dobroh prajicź, chcze tež radé zhonicź, kajke wécźé su so wo naschim kraju ha drudźe podali h. t. d. Bez druhim pische pak hižcje tute swowa: „Pźed powdra mésacźomaj béchmó (mó duchomni tudé) skoro wo žiweno pźischli, ńenujicźé wéste tajne towarstwo tu wo Orańe bésche sebi pźisahawo, zo chcze wschéch franczowskich wojerskich wóschich,

wschěch bohatěch ha nas duchowněch skónczwacz. K wulkom zbożu bó czéwa wěcz dwaj dnaj pjed postajeném wuwedżeňom pjeradżena; ňedże sto sedżi jich wjastwe, pjepótaňo ňejo hižcje dokóntjene.

Zběrki.

0*) Loni mějesche wo Parizu, lětsa w Frankfurcje jene towarstwo zjawnu zromodżiznu, pżi kotrémiž běchu nimale wschě ludé ha narodé nascheje zeme zastupene. Tesamo wotpolada, zo bóchu pżichodne żane bitwé wacżé wědżene ňeboli — wukrajne należnoscje so jenoj z pěrom ha ze swowami wutżineli — żana krej so wacze ňepżelawa; wójska wacz trěbne ňeboli. Pżi tutej poslenej zromadżiźne w Frankfurcje staji jedén sobustaw, zo bó żadwawoscz krawněch bitwow wohidżiw, żortliwe tón nameť: wukrajne należnoscje děż so měrne ziednacz ňehodża, na te waschňo wutżinicz, zo pśéki z wobeju krajom zhoňa, na so żtżuwaja, ha kotrohoż kraja pśéki czeknu, tón jo pżeraw.

Wo Londoňe jo něchtón jene nowo waschňo wunamkaw, kak móża so pówescje ha nawěżki wozjewicz ha ludżo wabicz, tesamo tżitacz. Někotre tżasé sem hižom khodżi pśék pżez londonske hasé, wopójschané z papěrami; na kotréchż z wulkimi pismikami nawěżki steja. Tón pśék zdasche so swoju wažnoscz zatżucz; wón řeňe pomawku wustapajo, hordże po hasach czehňesche, so drudé tez woladwasche, ha děż widżesche, zo ludżo tżitaja, tez khwilku stejo wosta.

Wo zardinskim měsce Genua jo duchowné, **Mikławš Olivier**, zpójednik klóztera dobroho pasteřa, kiž jo pódla swojoho wschědnoho dżěwa wot léta 1839 sem tón św. slub tżiniw, mwode holtżatka Negerow wo kjescżijanskej wěře wotczahnécz. Tesamo pschindu husto na torhoschczach města Alexandrija w Aegyptowskej napżedań. Pżez francz. zapóswancza wo tamném měsce da sebi wón te dżětżatka kupicz, ha nasch Mikwasch tesamo potém k wotczehňeňu do kňeżniskich klóżterow Franczowskeje ha Italskeje rozdżěli. Te mawo dżěczi nichtón radé ňekupi, toho dla su jara tuňe; hale te pżewezeňo pżez moro jo drohe. Dobroczeřo dawaju te potrěbne pěňezé romadu. Hatż do měje 1850 jo tónlej swawné muż 75 kajkich dżěczi wotrożwej ha pohanstwej wumożiw. Te dżěczi maja jara krasne daré; jara khěczé nawuknu woni francżowsku ha italsku rětż, kaj tez wsché rukow dżěwa. Kjescżijanska wutżba wo jich wutrobach wulku nuternoscz wubudża. Wo knižkach, wo kotréchż wón rozprawu wo swojoho skutkwaňa ha nawożeňa dóstatěch pěňes dawe, móże jédén jenoj ze sélzami tżitacz, z kajkej pobożnoscżu woni k bożomu blidej du, z kajkej luboscżu ha poswuschnoscżu woni swojim mačeřam, (tém klóżterskim kňeżnitżkam) podaczi su — z kajkej nuternoscżu te nězto starsche św. kcżenczu dóstanu; z kajkim podaczom do bożeje wole woni tez wumřu. Nětk pak jo tón duchowné za tém pżischow, so dżěczi pżez dwanacje lét bócż ňesměda, děż do Ewropskeje pżindu, — starsche ňewutraja. Za tute léto jo jich wón hižom zasé 12 pżiposwanéch dóstaw. Te klóżterske kňeżnitżki so z wulkej luboscżu za tute bohe dżěczatka staraja ha maja swoju wulku lubu nuzu nimi, předé hatż te czéle dżije dżěczi trochu zdżěwaja. Kaj kótżki woni wo přédka po żtomach waża — żcżipaja ha kusaja — wo zahrodże wscho móżne wutorhaja ha sére zjěda — wot wařeneje czérobé czéle ňerodża. To jo wěsczi zaswużbne dżěwo! Swawa tajkim zpěchwařam tżwojeczjoho zboża.

Něhdé bě w Meklenburskim te waschňó, zo přédar ludżi, kiž bożomu blidu hicż czéchu, pruhuwasche. Junu praschesche so wón wěstoho mońka: „Chczeisch té téż zbóżné bócż? to dře tola czesczé póňdże.“ Tón přédar so praschesche dale woko ha děż wón zas k móňkej pżindże, praschesche so wón: Kak réka sédéma kazňa? Móňk praji: Kňeże, z tej ja nitżo jaczé nimam, dokelż sém món dżěczom daw. Na to so přédar

roznéwa ha praji: Nó zto móslisch, zo sé sebi z twojimi rèchami zaswužiw? Ach kněze, praji móňk, ja wschak ňecham nitzo za ňe mècz.

Tón dowhi, wóndaňo wo Jutnitzczé zpomňené dalokopis pjez moro srejdz Franczowskej ha Jandzelskej, jo so hižon roztorněw. Rèbakojo chczejdza wèle pjez to natziženeje zkodé dolwotzinene mècz. — Wone dře pak budze so tam dalokopis zkoro na suchim powozicz hodzecz. Dokelz, móslicze sebi jenoj: jedén chcze tam recjazné móst pjez moro twaricz.

Tez srejdz Jandzelskej ha Irlandskej chczejdza dalokopis stajicz dacz. —

Franczowski minister wójnskich nalezňoscjow chcze wojerssu wulku lèkarňu w Parizu (Militär-Hospital) duchownomu radu hospitalskich bratrow k wobstaraňu pzepodacz. Wón třeba 1000 tajkich miwoscjiwèch bratrow; ha jo so pjez dowholètne zhoňeňa pjeswètsiw, zo budza khori tak wo dobrèch rukach. Wón chcze tez po tjasu druhe wojerske lèkarňe jim pzepodacz.

Nó zto sé té na Universitecze tziniw? prascheschе so Nan swojoho séna. — Nitzo — ha piwo k tomu piw.

W jenej schuli bó pruhuwaňo djerjane, ha tón pzitomné zeman prascheschе so jenoho hólcza za sédemej bozej kazni. Hólcz, kotrej sebi ňewèřeschе jenomu tajkomu kňezei „te" prajicz, da telej wotmoweňo: „Nadné kňeze, wó ňedèrbicze kranécz.

---

x. Wèsté burik, kiž chczéschе swojoh mwodoh séňka kczicz dacz, pzindze k fararej, zo bó jomu swoju zadoscz wossewiw. Na prascheňo, kajke swojom sénej meno dacz chcze, wotwolwi wón: „haj hlejcze kňeze to bèch ja tzisicze zabów." „„Na, kak da wó rèkacze?"" wopraschа so duchomné dale, „„Chczemó tomu djèscju pzecz wasche meno dacz."" „Mojedla, wotmolwi burik, ja tak jane waczé ňetřebam, me jnó wschitczé deře znaja."

---

x. Wèsté zeman z němskoh kraja powedaschе wo wulkim towarstwe wot wschelakich wulkich skutkow, kiž bé na hoňtwe wuwed, bez druhimi tez zczéhuwaczé podawk: „Junu bèch ja w lèsu zíwu lischku popadněw. Za woposch ju z hozdzikom k wulkom schtomej pzibich, wuczejech nóz ha rozrèzněch ji prèdku bez wotzomaj kozu. Hnédom nato z kijom potzach do ňej bicz, zo kosmó wokow lètachu. Hlejcze tu zdobom lischka prèdku hdzej bèch bezwotzi rozrèzněw z koze wuskotzi, ha czéwó pelcz za hozdzik wisajo wosta!"

---

x. Wo mawém méstatzku (na meno so dopomnicz ňemózu), bèschе jara dwórliwó hoscjinczar, kiž swojich hoscji pèňe witaschе, ha kózdom wosebe dobru nócz ha dobré spar pzejeschе.

Nèhdé pzindze k ňom tez czuzé hoscz zo bó tam pzeznócz wostaw. Dokelz mutzné bé, djeschе tez kusk zaje leňcz, stwine duře za sobu zamknéwschi. Wón bé lèdom trochu póspaw dha wusswóschi, zo nèchto zewschej moczu do duri cjepe. „Ztó tu jo," wopraschа so wubudzené hoscz. „„Nemejcze mi za zwo, — wotmowi pzed duřemi stejaczé, ja sém hoscjinczar sam, ha bèch wam předé zabów prawicz Dobru nócz."" Ha wo swojim swèdoňu zpokojené djèschе mèrej.

Nawèzki.

Nedjelu, na Michawa, budze pola me kehelowkuleňo wo swiňecjo wotdjerjane. Pzecjelow toholej wesela lubozňe ktomu pzeprosé

Wowtjerk, Hoscjinczar
w Lejňe.

Jenu zahrodnu ʒiwnoſcʒ, kotrejʒ 6 akerow ha 165 Q. prutow, ʒe 97,37 jednotami, pʒiſwuſcha, chcze podpiſané ʒ dobom pʒedacʒ; pola kotrohoj tej wſcho dalſche k ʒhoňeňu jo

Michaw Wawrich.
wo ſerbſkich Baſélczach.

Na michawſku ňedʒelu budʒe wo ſmětʒketʒanſkich kupelach ſerbſke ha němſke ſpěwaňo pod wedʒeňom kń. Koczora. Tej kamentʒanſke ſpěwarſke towarſtwo budʒe ſo pʒi tém wobdʒělicʒ. Po zkońtʒeňu ſpěwaňa budʒe bal. Podpiſané dowoli ſebi, wſchěch pʒeczelow ſpěwa na tónlej ſwědʒeň kedʒbliwěch tʒinicʒ ha nadʒija ſo ſerbſkoho ſpěwaňa dla tej ſélnoho wopotaňa ze ſtroné luběch Serbow.

Jurij Benſch.

Ekſpediczija budéſkeje

krajnoſtawſkeje hypothekarňe, nalutowarňe ha pojczerňe namaka ſo wot dʒencza ſem na hrodowſkej haſé wo ſejmowni (Landhaus) deleka.

Taſama ſo wotewřena wſchědňe, jenoj ňedʒelſke ha ſwate dné nicʒ, dopowdňa wot 8 hatʒ do 12; — ſobotu pak wot 8 hatʒ do 2.

Nalutowarňa běře wo tutém tʒaſu na nalutowarniſke knijʒki zapowoʒki kóʒdeje wóſokoſcʒe, tola nicʒ ňeňe hatʒ jedén toleř.

Budéſchňe 7. ſept. 1850.

Heydemann
wuwedʒaczé direktar.

Jene měſto k twaňeňu, dʒejʒ ſo hiʒon welbwana pincza namaka, ha řana zahróda, jo na pʒedaň. Wſcho dalſche k zhoňeňu

pola Michawa Horenka,
wo Radwoňu.

Staroſcʒiwo zkorʒeňo w Sernanach do kermuſche.

H. Swóſch, luba kmótra ſuſodʒina, nezmejemó ſkoro khermuſchu?

M. Ju wſchak! ha naſch ſtaré ganʒor, tón ſuchi rapak, hiʒcʒen pʒeczé tutʒné ňejo.

H. No to jo tola bez ſchika! wſchak ſcʒe joho hiʒon 19 lět dowho kermilt.

M. Haj, haj, — ha tola hiʒcʒen jo pʒeczé ſuchi, kaʒ taʒki nohaté bacʒoň.

H. Ach, moja kmótra, — joli k nitʒomu druhomu ňebudʒe, dha bdʒe ſcheřeňo do kawé. Wſchak nětkoj hiʒon ſo nikoho waczé ňebohi.

M. To bdʒe rozne zkocʒo, joli ſo kermuſchi řezacʒ ňebudʒe.

Zandʒenu Sobotu Ʒita w Budéſchiňe pwaczachu:

Körcʒ	Wóſcha		Niſcha		Středʒna		Körcʒ	Wóſcha		Niſcha		Středʒna	
	Pwacʒiʒna.							Pwacʒiʒna.					
	tl.	nſl.	tl.	nſl.	tl.	nſl.		tl.	nſl.	tl.	nſl.	tl.	nſl.
Rójʒka	2	$27\frac{1}{2}$	2	$17\frac{1}{2}$	2	$22\frac{1}{2}$	Woka	3	—	2	25	2	$27\frac{1}{2}$
Pʒeňcza	4	15	4	—	4	10	Jahwé	5	5	4	25	5	—
Jeczmeň	2	—	1	$27\frac{1}{2}$	2	$2\frac{1}{2}$	Heduſchka	2	—	2	$17\frac{1}{2}$	2	20
Wówo	1	$12\frac{1}{2}$	1	$7\frac{1}{2}$	1	10	Běrné	1	—	—	20	—	25
Róch	3	5	2	$27\frac{1}{2}$	3	—	K. butré	—	$10\frac{6}{10}$	—	$9\frac{4}{10}$	—	10

Ejiſchcʒane pola K. B. Hiki.

Tžiswo 40. 5. dżeń oktobra. Lětnik 3.

Jutnitžka.

Wudawarej
Jakub Kućank ha Michał Cyž.

Swětne podawki.

Z Budeschina. Mó hižczen pżeczé żane doscz zwěselacze pówescze z naschohó města pżiněscz ňemóżemó. Z nowa su zasé někotsi na wowaczej khoroscżi wumřeli, ha nowi zasé zkhořeli. Z czéwa pak mózemó řecz, zo so polépschuje. Bez wumřetémi jo tež Dr. Dreßler, wutżer na budéskim gymnasiju. Wón bě pżeczel Serbow: bě serbsku rétż wo krótkim tżasu jara řeňe nawukněw ha wobdżělesche so radé pżi serbskich naležnoscżach.

Z Rajchenawa, jenej wulkej wsé pola Żitawó, zhonimó, zo jo tam kholera wudériwa ha tam sélňe kňezi. Zandżenu sředu su sédémo, ztwórtk wosémo wumřeli.

Z Drežđżan. Přéncz Albert jo hižon zpótaw, wojstwe so pżekhodżuwacz. — Nasch kral jo wo Tirolje pobów ha na dompuczu do Mnichowa, (München) strowé pżischow. Tute dné wróczi so do Drežđżan. Wo měscze Merane wo rudnéch horach jo zběžk nastaw. Dwě kompanije wojakow staj tam czahnéwoj. Schulski hólczecz bě kranéw ha za to wot rektora puki dóstaw. Po ňekotrém tżasu hólczecz zkhoře ha wumře, kaž lékarske pżepótaňo wobswětsi nicz dóstatéch pukow dla. Tola so lud zběné, żadasche mordaňa won, popaże ha czepesche joho. Dójž někotsi rozomnischi měschczeňo joho z rukow dżijoho ludu wumożichu. Wón jo wo Zwikawe ha woschnoscz pżepótuwe.

Z Němczow. W Barliňe jo znaté general z Radowicz k ministerej wonkowněch naležnoscżow powowané, ha tu wo nětuschim tżasu woprawdże wažnu dóstojnoscz nastupiw. Někotsi měňa, zo jo to zjawné pucz wujednaňa Bramborgskeje z Rakuskej, dokelž hižon tež staré rozladané arczewójwoda Jan měniw jo: „Rakuska nima lépschoho pżeczela hatż Radowicza.“

Druzé su tomu napżeczo, ha dżerża za to, zo jo nětkoj wěsta wójna, dokelž Radowicz dżěn jo zawożer unioné, ha dźe budże swój skutk zczężka pancz dacz. — Z tém poslenim wo pżezjenoscżi bó pówescz zromadżeňa bramb. wójska bowa, z kotrémž chcze Bramborska wschěm pżezczéwne Němczowstwo nastupaczém wobzankňeňam frankfurtskeje zhromadżizné z moczu napżeczo stupicz.

Wo naležnoscżach Heséńskeje jo hižczen wscho pschi starém. Bramborska jo swoje zmóśleňo wo tém wuprajiwa, ztem wopżijeczom: zo zběžk pżeczjwo wóschnoscżi za zprawné wuznaje ha wóschnoscżi winu dawe, zo jo wona krajnu wustawu pżestupiwa. Jow pak so Bramborska zasé jara za lud smóślena pokaza.

Nižе Kurheséńskej leżi wulke wójwódstwo Heséń-Darmstadt. Tež jow su zapóswanczé na sejňe wschě dalsche wuzběhuwaňo dawkow zakazali; wójwoda jo na to sejm rozpuschežiw.

Wscho dalsche mamó wotžakuwacz. To budže dře tesamo kaž Kurhesénskej.

Te zrudne jenoj jo, zo mèsto zjednaňa pjecz dalsche roskocjeňo so zplahuwe; ňemèrniczé zasé swoje stare waschňo zapotjeja ha po nowéch harach ha zbèžkach budže hižczen hóře hatž jo. —

Wo Badénskej su so zapóswanczé na sejme pjeczjiwo krajnomu wèrchej wuprajili, kak czezczé wojerske wobstejenstwa lud twócza. Žtož přede na dwè lècze dosahasche, to jo nètk za jene lèto wutřebane ha hižczen nidže ňedosaha. Ha pži tém su stare dawki wetsche hatž hdé přeoé ha pódla hižczen nowo. Kak chcze to tež hinak bócž: bramb. wójsko lejži w kraju — badénske wo Bramborskej, ha woboje dèrbi kraj zdžerjecz.

Wo Frankfurcze su so bramb. ha rakusczé wojaczé selne bili. Zo bó wscha pžilejnoscz dalscheje haré zdaluwana bowa, su kóždém wosebe wèste wokowne wsé k jich wobwèseleňu pžipokazane.

Wo Nasawskim jo tež zwada wudériwa, bez biskopom z Limburka ha krajnej wóschnoscži. Biskop jo dwej wukrajnej duchownej wo kraju postajiw, žtož wóschnoscz ňeczerpi; hatžruňe jo krajna wustawa wo czérkwinskim czéle swobodna, ha na dwaczéczi wosadow jej do swojoho zjazka hořewzali, zo staj nètk kaž kóždé druhi krajownik.

Rakuska. Khejžor jo tola hižczen k wetjornomu wójskej do Vorarlberg wotjew. Maneveré dře su nimo, hale wón ma tam hižczen wažnije naležnoscze. Wo mèscze Bregencz ňenujczé su wón, bajerski ha wérténbergski kral romadu pschischli.

Te czéle tjèske mèsto Straznicz jo peticziju na ministerstwo póswawo, zo bó tola wo jich schuli zasé wscho ňemske wutjene bowo, dokelž djèczi domach deře doscz tjèsczé nawuknu, tak zo trèbne nejo, so schuli wèle wo to staracz. Minister jo wotmojiw, zo ma so pži tjèskej rètži zawostacz. — !!! —

Z Prahi pisaja, zo jo minister wójnskich naležnosczow poruczjiw, 30,000 koni za wójsko kupicz. — To stražne klinczi! — —

Z Italskej nitjo wažne nowo ňeswóschimó. Pinelli pžebówe w Rome ha kedžbuwe, z kotrohož boka wètsik duje. —

Wo Rome budže skoro wulke Konsistorium dzerjane, pži kotrémž budža tež nowi Kardinalojo wuzwoleni. Bamž chcze ze wschèch swèta krajow najswawnischich czérkwinskich wèrchow k tutej dostojnoscži pozbènécz. Z němskich krajow, kaž za wèste rèka, kölňanskoho arcebiskopa ha wraczlawskoho wèrcha-biskopa. Italskim ludžom so to jara ňezpodoba, bamž pak budže je tola wuwescz, dokelž so tak pžiswuscha.

Schleswig-Holstein. Holsteinsczé su zbožomne pjeczjiwo Danskim wójwali. Mèsto ha twerdžizna Friedrichsstadt bó wot nich wobleňena, z moczu pžimana — ha ňemóje so dowho wacze dzerjecz.

Kaž rèka, jo so oldénburgski wójwoda za tu jomu pozkiczenu dansku krónu řeňe podjakuwaw.

Z nowa so baje, zo chczejdža Jandželska ha Rusénska krejpzeleczu w Schleswig kóncz tžinicz. Ha tola nitjo ňetžiňa.

Rusa hižon swoje wójska z nowémi tsélbami wobroňa ha wo wetjornéch krajinach z nowa wojakow wuzbèhuwe, hako bó hižczen jich doscz ňemèm. Ludžo jara zkorža, zo doscz djèwawéch rukow nimaja, ha wèle zemskich pwodow dèrbi wonka lejžo kóncz wzacz. — Pži tém su tež peňezé z khejžorskich pojczjuwarňow nuczjadane, žtož ludžom zawosnu nuzu natjini. —

Ze Zardinskeje zhonimó ruňe, zo jo sud z 31 wosami pjeczjiwo 1 wotsudžiw: arcebiskop Franzoni ma kraj na tžas žiweňa wopuschczicz. Tež arcebiskop z Kagliari jo z kraja wupokazané.

Sejmske pówescze.

Wot naschoho sejma hižczen nitjo za nasch lud wažne sobudžèlicz ňemójemó. Wažne zakońske natžiski prèdklejža, jich wuradjeňo pak ňejo dokońane. — Tež jo kń. Dr. Přihonsky khoroscze dla sejm wopuschczjiw ha kňes biskop nètk zasé na swojim mèscze wo komoře sejdži.

Ze Serbow.

Z Klóztera, 28. sepbr. — Wtjora popowdńu pjijèdje k nam wósokodostojné kńes Hilla, biskop w Litomericzé ha z nim hijczen tsjo druzé duchowni kńeza z Tjech. Nasch kńes Probst bè hijon zandjené jtwórtk hatj do Czwanknowa, djejj bè kn. biskop telej dné św. fèrmuwańo wudjelaw, napjeczjo jèw ha joho powitaw. Wón bó pola nas z wulkim potjescjuwańom hořewzaté ha hako djencza wulku bożu mschu djerjesche, so ze wschémi zwonami zwońesche. Po kemschach poda so wón z kń. Probstom ha z druhimi duchownémi do Rójanta, zo bó tej tudé naschu řanu khapawku wobladaw. Na druhi djeń rano nas pod swońeńom wschèch zwonow zasé wopuschczi, zo bó tej Budéschin wopotaw. K.

Z Klóztera. Zandjené tédjeń pjindjech pji mojim pucjowańu pjez serbski kraj tej do czérkwe klóztera Marineje vèzdé. To bè ruńe ńedjelu. Kaj béch hijon tam ha sem swóschaw, zo so w klóžterskej czérkwi najhubeńscho be wschèmi serbskimi wosadami spèwe, tak je tej woprawdje namakach. Wosadne spèwańo bè jara hubene. Najwetsche hubenstwo zda so mi to bóczj, zo tam wosada, kiž do Klóztera ke mschi khodji, sama za so jane pijczele nima, kaj sém to wo druhich klóžterskich czérkwach namakaw, zo maja kńejnitjki swoje wosebite pijczele, ha wosada tej swoje. — Kaj so mi wot ludji pówedasche, dha su naschi Serbja nimale pjed 20 lètami na 80 toleř romadu nadawali, zo bó so pjez to z dańe po tjasu kapital naromadjiw, za kotréj bó sebi wosada nèhdé nowo pijczele djèwacj dawa. Ale jto jo so z tutémi pèńezami stawo? Za tém, mèńachu ludjo, dèrbjaw so jedèn tola dale wobhońecj. Std. Michalowič.

Ze Smètjkecz. Michawsku ńedjelu bèsche wo naschich kupelach serbski ha němski konczert. Wopótarow bè khètra mnohoscj so zejschwa, tola pak bè tej jich tajkich doscj, kiž radscho wo pódlanskej jstwi kharté rajachu ha palencz pijachu, hatj zo bóchu 2 slébernaj dali ha na nèjto dobre poswuchali. Serbskich spèwarow bè jara mawo, jenoj wosom. Wot ńich spèwachu kńeja Vetasch z Khróscjicz, Piwarcz z Radwoła, Bajer z Wuha ha direktor czéwoho konczerta k. Koczor sam serbske ha němske zola. Bèdjische tam wacjé serbskich spèwarow bowo, dha ńebódjische tón abo tamón serbski spèw zadé němskich wostaw. Najlèpe so serbska meja ha trompetar na krawnischczu zpodobasche, ńeńe pak „z horczej sélzu" — kotréj spèw bè k. Koczor za chor zestajaw, ha „Katrjinka."

Po spèwańu bèchu reje. Dèře, zo tam nèkotsi serbscé horliwi kńeza bèchu, kiž němske holczé wostajiwschi ze serbskimi rejwachu. Bèsche tej zapotjatk czéwoho swedjeńa zmèschané, to réka, pow němski ha serbski, dha bè tola kóncz tohosamoho czèle serbski. Serbske reje so rejwachu ha jako bè so pjestawo rejwacj, zesédachu so nèkotsi romadu ha spèwachu nimale hatj do rańa stare ha nowo serbske spèwé ha pésnitjki, zo zènk ha wothwós pjez cjichu nócz do dolokoscje padasche ha daloko ha schèroko Serbow radoscz pjipojedasche. Std. Michalowič,

---

Z Kulowa. Mó smó so praře swèselili, hatj wo Jutnitjczé wot kadjeńa budéschinskeje natékńeńeje womé tjitachmó. To su woprawdje krasne jtutjki! Wó budjecje skoro zprawdu řecz mócz, zo su te wo Jutnitjczé husto doscj zpomńene zpodjiwne ha zmèschne jtutjki wot Kukecjeńow ha z Kukecz wo nowschim tjasu pola nas wo swawném mèscje Kulowe zasé k třecheńu.

Ja dowolu sebi hijczen nèjto k dospownoscjeńu tuteje nalejnoscje pjizpomniej: Nasch kulowski lèkar dèrbesche wo prèdka te wot woschnoscje postajene kadjeńo wobstaracj. Dokelj pak so wón toho wobarasche, bó haklen po wokreznoho lèkaża do Wojerecz póswane. — Cji jtèřo mużojo, kiž dèrbjachu cjipnéch ńebojazněch dótkarow wotwobaracj, mèjachu sami tej tu pjikaznu, nazdala straschnoho woza zawostacj ha swó-

schachu z czepotańom te rożeńo: zo budza, joli ńekedzbliwe so wozej pźiblizuwa, sami ruńa wońe kadzeni. — Naschi ludzo pak na tém hizczen doscz ńemějachu, hizczen strach ha bojoscz jich téschesche. Woni sebi ńewěrachu, zpomńenu womu kupowacz; woni wotzakuwachu hatz do ztwórtka ha dokelz widzachu, zo posow, kiz bě womu z Budéschina pźiwes, strowu wostańe ha z womu pilńe dźěwe ha ju czerstwé pźedze, pźindzechu pomawku jedén po druhim po womu.

Tak wele hatz sém zhonicz mow, te nam pźipóswane Jutnitzki ńejsu třebali kad tzuchacz.

Pźizpomńeńo. Dokelz lětuschi spěwanski swědzeń w Budéschiňe so wotdzerzecz ńehodzi, wuprajichu so nékotsi za to, zo bó tola junu Kulowe bow. — Wschéch dalschich rětzow bó kóncz, hatz swóschachmó, kak so wschomu dzo, ztoz z Budéschina do Kulowa pźindze.

Puczowańo po zapadnéch hornich Wuziczach.

Kak radostne nejo za ztudentu, hdéz smě z proschnéch schulskich jstwow wustupicz, towste do swinaczej koze zawazane knihe do kuta czésnécz, stuchwo měsczanske muře wopuschczicz ha so z postarskich wrotow do strowoh' powětra na kraj podacz! Wot mnoho ztuduwańa kutne, wubokomóslacze habó snadz pokhmuřene tzowo rozjasni so, hdéz swóntzne pruhi zas pacholowo wobliztzo poswěcza, tzerstwó wětsik joho padńenej ha blédej litzczé majka ha maluje, krasna wóń wutznéch ha zahrodnéch kwětkow joho nadéma, pźeczelne ruczé joho powitaja ha smeikacze wobliztza postroweja. — Z dobrém towarschom běchmoj sej wotmóslivoj, so po serbskich Wuziczach rozhladwacz, ha tón raz nastajichmoj so do klóztérskeje krajiné, jako do teje, z kotrejz wětschi dzel tzitarstwa Jutnitzki jo. Najpřeni zamér bě tohodla Wotrow. — Wotrow jo řana wes wo řanej wokownoscji, blizko starodawnoho hrodźizcza, ha lejźi pźi saméch horach, tak zo traz hizcze skeře do horow swuscha hatz do pola. Wo wsé bě wulke bwóto: móże bócz, zo bě so dzenpředě pola Hawztrowa mrótziwo. Kaz mi měnujcé něhdé jena wotrowska druzka na kwasu wotmowi, hatz so na wotrowske wulke bwóto wobczezwach, dha zno jo wo Wotrowe bwóto, hdéz so pola Hawztrowa mrótzi, Ha mój towarsch, kiz tzasto pźi skwadnoscji hróntzka ztukasche, zapotza hnédom po hwosu: „Wósche mi horňoh' Wujezda" sej spěwacz:

Wosredza bwótzanoh' Wotrowa,
Steji wěrba dudwawa,
Pod ńej sédawa husécza,
Rad so wuzi panczawa h. t. d.

Wotrowski lud jo jara wesowó, towarschné lud, kiz besadu, spěw ha móżno też piwo lubuje, ha bez kotrémz sém też ja najlépschu zabawu ha spodobańo měw. Ja sém tuhdé najlépschich spěwařow najdeschow, kiz so w czérkwi runiz tak deře wustoja, kaz w besadze, ha wosobńe wo czérkwinskim spěwańu nékotrém druhim wosadam k pźikwadej swuzicz móża. Też Jutnitzka ma tu hódnu litzbu woteberařow. Wo Wotrowe sém ja wětschu pźeczelniwoscz, towarschnoscz ha hospodliwoscz nadejschow, hatz dale dele w polu. — Wot Klóztra, hdźez me mój pucz wědzesche zpomńu jenoj nimoduczé, zo hatzruniz so tam kusk pźeměniwo jo, tola ćcze wacz tajkich sowow z cźmowéch zkawabow won suta. Wot Klóztra dźěch po drozé k ranu, dokelz Krósczicze wopótacz, ńebě mi pucza zel. Na prawo wosta Swinarńa, hdźez běch pźed něschto lětami bóle znaté hatz nětk. Dale widzach z mawoje wsé wulki ztom so wupinacz, kotréz skoro czéwu wes wobszciňesche, ha na moje prascheńo kak ta wes so měnuwe, wotmowi rólnik, kiz so ruńe zawroczesche: „Tzasecze," Ja so pźi tutém swowe zatzerwěnich, sélza bwóschczesche so mi wo wotzomaj, ha hatzruniz so khétsé wobroczich ha z rubischkom sej ju wutrěch, dha so bur tola dohlada, zo jo te měno zrudne dopomńecza wo mni zbudźiwo ha mi k wutrobe schwo, ha krucze na mńe wot nohow hatz do hwowu hladajo, jako bó ze mńe zhudacz chczéw, tzohodla tuta wes tajku ważnoscz za czuzoh' tzwojeka měcz mohwa,

zawijesche wón zpodziwajo z hwowu, zehna swój zapjah' ha dréjesche dale schéroku brozdu. —
(Pjichodźe dale)

Sylobik.

Hdyž ja khodžach w ćmowoj holi,
Nadejndźech tam hnězdžečko,
W hnězdžečku pak małoh ptačka,
Sylobika drobnoho.

Džiwał sym so na tym sylnje
A joh prašał pšećelnje:
„Što će, sylobiko! hnuło
Hajk a hona wopušćić?
Wšak maš tam tež khłódny kjereč,
Kiž će kita před słónčkom;
Njedaloko płódne pola,
Kiž ći skiča zornješka;
W běłym pěsku woda žórli,
Nasyćenoh napoji;
Móličkich tam z lochkjej prócu
Wobstaraš a zežiwiš!
Tu pak w pustej holi
Wjelje dyrbiš potradać.
Maš drje tudy khłódk, a brunki
Syća će a jahodki;
Napój pak w tym suchim pěsku
Tebje rědko wokřewi:
Wopušć dha tu struchłu holu,
Hdžež na twoje spěwanjo
Jenoj krawonca a sowy
Zrudny hłós ći wotmłoja;
Zlětuj w dolinach a w hajkach,
Hdžež so łučki zelenja,
A přez swětły kamušk woda
W rěcy skačo pluskota.“

Na to sylobik mi džeše
Tyšnje hłójčku pójšejo:
„„Bydlił sym před dołhim časom
W tamych rjanych krajinach;
Znaty běch ja z čłojekami,
Kubłachmy so hromadže;
Ja jich wučach swěta krasnosć,
Na dubičku spěwajo,
A jim khwalach dóbroćiwosć
Stworičerja wulkoho.
Woni mi to rozemjachu,
W krasnym spěwje wuznajcy,
Mjenwachu mje dobroh ptačka
W swojich pěsnjach narodnych.
Spokojnje smy žiwi byli,
Wjeselo a zrudobu
Přezjeni smy wućerpeli,
Žanu zawisć njeměli.
Přićahnył pak lud je lózy
Z kraja njepřećelskoho,
Wuhnał wobydljerjow z domu,
Kotryž sam nětk wobydli;
Ryčał ryč jo nješikwanu,
Hordžił w kraju cuzomnym;
Podćišćwał jo lubych mojich,
Krej jich přelał na polu,
Zebrał małuškje mi młode,
Hnězdžečko mi roztorhał;
A te doliny a hona
Ludu mojoh swobodnoh
Wozny nam lud njepřećelski,
Jo so do nich rozdžělił,
Lud pak přewinjeny sprawny
Podćisnył jo k wotročstwu.
Kak dha móhł ja w kraju zwostać,
Hdžež mój lud jo ćišćany,
Narodnosć jo wuhubjena,
Wotčinc smjerći podaty?
Njemóžu ja słyšeć skóržbu
Ludu mojoh pěknoho;
Njemóžu ho tyšnoh widžeć
W žałosćach a zrudobach.
Duž sym wopušćił te hona,
Hdžež sym młody zehrawał,

Njezlětwjem wo krasnym hajku,
Hdźež sym mały přebywał;
Podam so do struchłoj holje,
Dalšoh ćěmnoch kućika;
Spěwam sebi zrudne hłosy,
Na lud bohi spominam,
Spominam na lubosć naju,
Na naj rjanu přezjenosć.
Wutroba pak mi so tyši,
Hdyž te horjo wobhladam,
Kotrež lud tak wótrje ćišći: —
Ćežkje časy panuja!""
Njepušćmy pak nadžej našu,
Złoty wěk so přibliža,
Zběhnyć lud bdže starosławny
Zas so mócnje k žiwenju;
Wottřasć wotročstwo a puty,
Z kotrymž duch bě jimany,
Stara krasnosć bdže ho wobdać,
Skutki swoje wozjewić.
Zajnć bdže cuze worakawstwo,
Swjate prawo dobydže;
Njepřećelsku ljesnosć złamje
Pilnosć naša krutobna;
Lózosć jich pak Bóh sam sprawny
Ščini cylje nješkódnu:
Lud, kajž něhdy był jo sławny,
Zasy dójndže k sławnosći.

Wetjorne swóntjko.

Na ćaném nalětném wětjoru pjekhodjuwasche so nan ze swojim djesacj lět starém sénkom Jurkom. Jej pucj wědjesche nimo potrebnischcja. Ha wobémaj bó tak djiwne wokow wutrobó, dokelj zandjené tédjeń hakhlen bě smercj Jurkej lubu macjerku rubiwa, nanej swěrnu mandjelsku, domjacu hospozu. Jurij so sélne k nanej pjitwócjiwschi řekné: lubé nano, chcjemoj hrow nebojej macjeře wopotacj!" — Wonej djéschtaj nucz, pójsnéschtaj na wucjé zejcjipane ha do wěnca wite nezapomnitjki na św. kjij na hrowe stojaczobo wopomnika. — Na jene dobo zawowa hólcjecz „nano! lej tam k wětjoru, kak jasne, krasne boje swóntjko zakhadja!"

„Ha nejo tebi, lubo Jurko, hako bó boje swóntjko pjecjelne so smejkotajo nam „bojeme" prawicj chcjéwo?" Ha sélza hroněsche so z nanowo wótjka. — „Tjoho dla pwakasch, mój nano?" woprascha so Jurij, na kotrohoj bě sélzitjka padnéwa. „Ja so, mój sénko, na naschu tak zahje wotemřetu nebo macj dopomnu; kaj te swóntjko zkutkwasche tej wona zcjicha, měrne ha zbojomne wo dome; hatj bě jeje pucj tudé dokoňané, wopuschcji nas z pjecjelném wobleczjom kaj bó so posměwawa."

Te swowa hnuchu Jurkowu měchku wutrobu; wón pjimné nana za ruku ha wopraścha so z cjepotatém wosom: „ale nano! tjoho dla dérbesche nas macj tak zahe wopuschcjicj?" —

„Budjesch so té zwajicj, praschecj, wotmojt nan, tjoho dla so swóntjko nětkoj khowe? Lej, wone jo swój pucj dokoňawo, cjéwó swět wobswětliwo ha zrěwo. Tón, kij swóncjej pucj pjiměriw: jo jón tej macjeri ha nam wschitkim pjipokazaw. Ha smó mó dobre skutkwali na zemi, mójemó tej, kaj boje swóntjko, wesele nasch pucj wobzanknécj. Ha budjeschli té swětwu swóntjnu wějdu znowa sthadjecj widjecj, tedém dopomń so, mój sénko! tak wesele ha zpokojom budje tej macj, budja wschicjé dobro zasé hořestanecj."

Holcjecz nezapomni ćanu wutjbo, ha tak husto hatj boje swóntjko zkhadjecj ha zakhadjecj widjesche, zpominasche na macjerne tjiche zkutkwańo ha jeje pjichodne wotutjeńo.

Zběrki.

x. Z kak wilkej moczu hudzba tej na dzjiwe zwěřata skutkwacj móže, jo njedawno jedén francowski wojak wo Algirskej zhoniw. Tónsamón běsche menujczé trompetar pola swojoh regimenta. Z nowóm rójkom, kotréj sebi ňedawno kupiw bě, dzěsche wón, wot jednoho towarscha pzewodzené, kusk dale do kraja zo bó tam spótwaw, kak so na nowóm rójku piskacj hodzi. Ruňe běschtaj wonaj do ranoho dowa pzischwow, ha zkěrkow wustupiwschi wuhladaschtaj tu wilkoh lawa, kiž runém měře na ňej kwatasche. Czekacj ňemóžeschtaj, z dwojim poskotzeňom bě law jej dosahnéw ha dokelž zanu bróň ňemějeschtaj hatž, swoje tesaki, dha běschtaj woboj dwaj zhubenaj bówoj. Wo tajkej nuzé nastaji préni wojak swój rójk ha pótzňe řeňe piskacj. Ha hlej něhdém pozasta law nastaji swojej wuschi ha poskasche na lubozne, jomu tzisczé nowo zénki, pokhwilczé lehné so měrňe do trawó zo bó lepe poswuchacj móhw. Beztém zo préni takhlej z piskaňom roznoh ňepzeczela změrwa, woteňdze druhi zo bó pomocz pótacj schow. Za pow hodziné wróczi so wón z někotrémi Arabami wschiczé deře wobbroňeni. Hale wone běsche tej wulki tzas. Bohi wojak běsche czéwo pow hodziné bes pzestacza piskaw, ha běsche pzej wustaté smertné strach tak poswabené, zo léhdém hischczen swabo zénki ze swojoh rójka wuduhwacj móžesche. Law nětkoj, ludzi so pzibliżuwacj wuhladajo, postané ha dzěsche pomawku do lěsa. Wojakaj pak so wěsele domoj wróczischtaj, ha khróbwó trómpetař bó wot swojich towarschow jara potzezczené, ha wot swojich wóschich, wopokazanej wutrobitoscze dla pokhwalené.

---

x. Z Neuyorka wo sewernej Americzé pische so 7. septembra: Straschné wichor kiž wot ňedzele hatž do wutoré pzej kraj czehňesche, bóchu krajiné Neuyork, Pensilwanska, Konektikut ha Maryland, zawosňe zahubene. Po zwěrschném powschitkomném pzelitzeňu jo tónhlej wichor za 4 millioné dolarow schkodé natzinjw, ha wósche toho jo hijczen jara wele ludzi wo nastatém potepeňu swoju smercj namkawo. Deschcj so lijesche, ha strach ha téschnoscj pzewza kóžde zjwo stwořeňo. Wschitczé, kiž straschnom ňezbozu czekněli su, wobkruczeja zo so jim hinak zdawo ňej, hatž kaž bó Boh tón kňez nowo swětapotepeňo, na bezbóžné tzwowěski splah póswaw. Nesměrné kruch kraja jo na tajke waschňo potepené ha zahubené wot wichora, kajkiž létstotétka dowho tu pobów ňejo. Kaž powescze wot tam nam powedeja, jo te nezbozo zrudne ha straschne. Hatž běsche deschcj ha wichor swój hněw rozpuschczjw běsche czéwa wilka krajina morju ruňa. Straschna khětroscj z kotrej zmohi pzej kraj so walachu, ňewostaji nikom tzas k rozmósleňu ha k wotczekňeňu! mosté ha nasepe nawalnej moczé podležachu, wozé koňe ha dřewane twareňa, pwówachu kaž wořechowe schkorpizné po wodze, ha tsischosé wósoke kamentne kheje rozpadwachu kaž bó je poduhněw! Czéwo swójbó bóchu tak wo měře pohřebane. Morwóch jo zawěsczé jara wele, dokelž z mnohich wsow swoschimé tej zrudnu powescj zo jo so 10, 20 habo 30 ludzi zatepiwo, měnsche wsé su so tzisczje zhubiwo, tak zo nitzo wacze wot nich widzecj ňejo. Potom hakhlej, hdéj czéwo kraj zasé wot zmohow wopuschczené budze, potom hakhlej budzemó zrudnu wěrnoscj dozpowňe zhonicz! — Wulka mnohoscj mwónow jo najsčěre rospadawa, to nam dopokaza tésacé mukowóch sudow, kiž po rěkach pwówaja. Někotre zeleznicé su pak tzisczje, pak zdzelom zkónczwane. Wele wódnikow jo so ze swojimi tzowmikami na řekach tepiwo! Pzjiwschim ňezbozu jo město Neuyork samo tajkom straschnom ňezbozu czekwo.

Nawěžki.

Spěwanski swedzeň.

Nasch postajené létuschi spěwanski swedzeň nehodzi so wschelakich wažnéch sadzew-

kow dla wuwesez, ale dérbi so hacž na dalische wotstortžicž Na nischim ha druhich prócžowanju nejo pobrachowawo. Mó móžemó pak tém, kotsiž su so dawno na to hotowali ha weselili, slubicž, so budžemó so wo hódne wuwedženje tobosameho pschichodnje swjern ha wjesezje postaracž.

Koczor.

Wšitkim horliwym Serbam ha Serbowkam wozjewja so, ha čini so z tutym wědomo: zo je nas podpisanych jara dźiwne njezbožje nadešło. My smy mjenujcy lubwaneho přećela wotbyli. Tola njechcył so nichtón stróžić, wšak wón na ćežkjej khorosći wumrjeł njeje, wón je so jenož hewak někak — — zhubił. Kóždy kiž jeho znał je, budźe sobuželniwje našu wulku zrudobu česćić, budźe tež našu žadosk powažić z kotrež dźeń wotednja wotčakujemy hač so naš zhubjeny přećel bórzy zas namkać njebudźe!!!

Rjenje zrosćeny, kaž młoda jědleńka, wón wustupwaše runja jelenjej, kiž po zelenym haju k studni khwata! Jeho woći swěćestej kaž dwě jasnej hwězdźičcy na wječornym njebju. Čornebrune włosy, mudru hłowčku přikrywajo, tył ha šiju wobłěhwachu, ha čorna husta broda, z wulkjej prócu wotćehnjena jom wobleco wot jednoh wucha k druhom wobwěnčeše. Čoło hładkje wysokje hišćje wot žadnej starosćje njezmorščene! ha pod nim sedźeše nós, mały trošku běluški, so zwilkim zpodźiwanjom w swěćje rozhladwajo, ha joho ličko! ach —! !—! Hlejće tajki běše naš přećel, kotrož nětk hako zhubjenoh zrudnje wopłakujemy! Tola jenička nadźije to nam hišćje miškori, zo snadź joho zasy namkać móhli. Dokjelž prjedy něhdy su joh wokol Minakała widźeli, ha w najnowšim času je wopječa druhdy wječor při ćmičcy Ralbicy ha Lasku pobył. My prosymy tohodla kóždoh Serba, kiž ćisćje kamjentnu wutrobu nima, zo by so nad našej zrudobje smělił ha wuhladali hdźje našoh zhubjenoh, dha chcył joh zdobrym haby ze złym sem wotedać, hdźež tak žadosćiwje joho wotčakuja:

J. E. S— J. K— H. B. J— E. R—
H. W— J. M— M. C.

Zandzenu Sobotu Žita w Budéschiňe pwaczachu:

Kórcz	Woscha		Nischa		Średzna		Kórcz	Wóscha		Nischa		Średzna	
	Pwaczizna.							Pwaczizna.					
	tl.	nsl.	tl.	nsl.	tl.	nsl.		tl.	nsl.	tl.	nsl.	tl.	nsl.
Rójka	2	27½	2	17½	2	22½	Woka	3	—	2	25	2	27½
Pjeńcza	4	15	4	—	4	10	Jahwé	5	5	4	25	5	—
Jeczmeń	2	—	1	27½	2	2½	Heduschka	2	—	2	17½	2	20
Wówo	1	12½	1	7½	1	10	Běrné	1	—	—	20	—	25
Róch	3	5	2	27½	3	—	K. butré	—	10 6/10	—	9 4/10	—	10

Cjischcjane pola K. B. Hiki.

Tžiſwo 41. 12. dżeń oktobra. Lětnik 3.

Jutnitżka.

Wudawařej
Jakub Kućank ha Michał Cyž.

Wozjewěno.

Na 22. ńedżelu po Swatkach, hako 20. dżeń oktobra budże kńez Żur zaſé ſerbſke boże ſwużbó za katholſkich Serbow wo Drezdżanach dżerżecz. Rano wot 6 budże ſo ſpójedż ſwóſchecz, dopowdńa ½9 pak ſo kemſche zapotżecz ha wokow 10 ſo dokońecz. Każ heŵak budża teſamo tez tón krótż wo kralowſkej dwórnej czérkwi.

Swětne podawki.

Z Drezdżan. Naſch lubé kral jo ſo ze ſwojej mandżelſkej zandżenu wutoru wěżor ¼8 z Mnichowa ſtrowé zaſé do Drezdżan wróczíw. Wonej ſo zmolom do Pillnicz podaſchtaj. Hatż do Lipſka běſchtaj miniſteraj Zſchinſki ha Beuſt napżeczo jěwoj. — Prěncz Albert ſo czéle deře namaka. Bez druhimi jo tez budéſka rada jomu jene wobżelnoſczacze piſmo pżi tém joho třecheném ńezbożu pżipóſwawa; ha prěncz teſſamej dżakowńe wotmojiw. — Ze ſtrowoſczu wo naſchich Drezdżanach Bohu dżak jara deře ſteji. — Tżim hóře pak wokow Żitawa, woſobńe

Z Reichenawa jara zrudne pówěſcże zhonimó. Wſchédńe jich 10 habó 12 na kholeru wumře. Żtóż móże wotencz, cżéka. Te twařeńo noweje katholſkeje ſchule jo tez zaſé zbudżene dokelż ſu dżěwaczeřo woſtajicz wſchoho czekněli.

Sejmſke pówěſcże. Sachſénſczé zapóſwanczé pżi wukrajnéch wóſchnoſczach budża pżichodńe tak ſtajeni, zo ſo kóżde léto 35,000 tlr. zalutuwe. — Schleſénſka zeleznicza dérbi tez czéle krajej pſchiſwuſchecz. — Dale bó wo druhej komoře ważna wěcz wobzankńena, zo dérbi wſchón czérkwinſki ha ſchulſki dżeſatk po czéwém kraju na jene wěſte waſchńo na pěnezé ſtajené bócz. Kórcz pżenczé ze 4 tlr. — rożka z 3 tlr. — jeczmen z 2 tlr. — wows z 1 tlr. 12½ nſl.

Z Barlina. Naſch kral jo krucżiſche pżipiſma hatż hdé předé wot rak. dwora dóſtaw. Wón ha miniſter Radowicz ſtaj ſo tez zmolom dopomniwow, zo jo Bramborſka wo kurheſénſkej należnoſczi, (żtoż wóndańo zpomnichmó,) kuſk pżez měru daloko ſchwo. Zmolom bó zaſé druhe piſmo na Kurfěrżtu wotpóſwane, wo kotrémż rěka: zo bó wón tola ſo z krajnémi zapóſwanczami zjednaw, tak daloko pak jenoj, zo kraj na wóſchnoſcż na ſwojich prawach nitżo ńezhubi. — Haj to czéle hinak klinczi hatż w poſlenim piſmě! —

Z Frankfurta. Němska narodna zromadźizna jo tón ze stroné Bramborskeje z Danskimi žtžiňené měr nětk tež za dobré zpóznawa. — Wěrch Gortžakow jo hako rus. zapóswancz trajacze bódwo wo naschim měscze wzaw; tak zo jo pžez to k najmenschomu Rusénska za němsku narodnu zromadźiznu so wuprajiwa. —

Wo Kurhesénskej jo wschitko pži starém. Kaž ňewedro, roża nasche wobstejenstwa strażne ňezbožo. Městžanska gorda dérbesche bróňe wotpowožicz, ňejo pak posuchawa; wóschi wójska ňewdźiczer jo wot nej jaté dře zasé zpuschczené, tola slubicz dérbjaw, zo ňecha nitžo napžeczo nim zapotžecz, dójž so na wěrcha wotpóswana Deputaczija ňewróczi. Pži wschém tém jo wo měscze Kasél tež kolera wudériwa. — Bramborski kral jo so z czěwnej wobaru wobdaw, kiž jo wschudźomrěne woko ňoho. — Najnowsche pówescze prawa, zo jo so bramb. minister hrabja z Brandenburka do Warschawa podaw, z rusénskim khejžorom němskich, hóre hatž hdé předé zaplecżenéch należnosczow dla so jednacz. —

Kurhesénska jo pismo na bramb. dwór póswawa, wo kotrémž wěrch pžeczíwo kóždém wobsadźeňu Kurhesénskeje ze stroné Bramborskeje protestiruwe, ňech pžindže ha nastaňe, žtož chcze.

Z Rakuskej. Nasch khejžor so wo Bajernskej namaka. Minister Schwarzenberg tam tež jo. — Tak khéczé hatž so khejžor wróczi, budže dře so wón bosnadno zasé do Warschawa podacz, dokelž so tam rusénski khejžor Mikwawsch hoředžerži.

Staré khejžor jo ze swojej mandźelskej so zasé do Prahi wróczíw ha budže tu zasé pžez zému wo naschim hrodže bódlicz. Wulke swawa wowaňo mnoho zromadźenoho luda jej powita.

Ruňe zhonimó, zo su 6 batalioné porutžnosczj dóstali, z wojskom, kiž wo Vorarlberg steji, so zjenosczicz. To jo wěste, zo, joli k tžomu pžindže, wot tej stroné so hara zapotjiňe.

Schleswig-Holstein. Pówescze za Němczow jara zrudňe klincza. Twerdźiznu Friedrichsstadt su dře pžimali, hale z krawnémi wowami bóchu wot Danskich wotpokazani; pži tém 500 muži zhubichu, Danscze žanoho. Czi hako wupi wuwowani Danscze su bohich Němczow jara zhebali. Němczé so muřam pžibliżuwajo, zpotžachu so na wěle blakach pžepadnwacz, ha hatž do brucha ha do schije wo towstém bwócze lejžo bóchu wot Danskich tsélbow mořeni. —

Z Franzowskej. Pžedsédu Napoleona su wóndano na pžedměstžanskej hasé w Parizu dźěwawi ludžo napanéli ha hanili. — Dokelž jo schulski zakoň schule wot czérkwe z dźěla rozdźěliw nastawaja nětk wo mnohich franzowskich městach nowo schule pžez zhromadźene pěňezé zawożene, kotrej maja czéle wo rukach czérkwe zawostacz. —

Wo Parizu su na tém jedén podzemski dalokopis za wschě wětsche francz. města, wosobňe pak za pžewulke město Paris samo twaricz. —

Wo Italskej jo wschitko pži starém. Turinski arczbiskop jo do francz. města Brianzow pžischow. Wón bó jara dře z wulkej tžesczu powitané. Wón dře najskeře najpředé do Roma póndže. Franczowska wóschnosez jo na turinsku pisawa, kak wona wobžaruwe najnowsche podawki w Turiňe. —

Ze Serbow.

Z Budéschina. Wowacza khorosczj dale bóle wo naschich muřach pžestuwe ha mó so nadźijemó, zo budźemó straschnoho ňewitanoho hosczja zkoro czéle wotbócz. Bóh daw, zo bó žadén druhi, traž hižczen hórschi ňepžischow.

Z Budéschina: Zandźenu póndźelu, žtwórtk kaž tež dźenczа rano dósta wo naschej tachantskej czérkwi k. Mikwawsch Czěž duchowne swěczižné. Jutse dopowdňa ½ 9 budže tón nowoswěcené měschnik wo městžanskej serbskej czérkwi přeňu bożu mschu dźerżecz ha boże pożonuwaňo wudźelicz. Wón wostaňe w Budéschiňe hako katecheta pži tachantskej czérkwi. Kn. Czěž jo nam wschitkim dře znaté hako horliwé Serb, spěschné serbski zpisowar ha wuschikné spěwar ha mó so nadźijemó,

zo budje wón z bojej pomoczu wele za zpomożeńo Serbowstwa skutkuwacz. —

Z Budéschina. Zandjenu wutoru ha sredu mějachu katholsczé farařo serbskoho ha němskoho wokresa zhromadjizné na tachantstwe. Pod wedjeńom kń. Biskopa bóchu wajne należnoscje wuradjene; bez kotrémž tudé jenoj zpomnimó na nowo wudaczo serbskich modlerskich ha spěwarskich knihow.

Z Dalicz. Zandjené tédjeń mějachmó pzilężnoscj zpóznacz, z kajkich straschnoscjow nas husto boja prědkwidjownoscj zpodjiwne wumozi. Bur Guda mějesche na pzatrach brójne nězto tzinicz. Dokelz sélné ha cjejki muž, zwama so tam jena deska pod nim ha wón pané dele. Pańeńo pak bě tak zbożomne, zo sebi wón nitzo ńeztzini, hatz zo so khětre wobodře. — Joho sén, kiž na wozu stejo djeczel do trawnika metasche, zkotzi, wuswoschiwschi, zto so z lubém nanom stawo, wo smértnej stéfknoscji skoku z woza, paze ha tež wón sebi jenoj zjiwku zwiné. Kak lochczé mójesche so wo jeném wokowmikńeńu dwoje wulke ńezbozo podacz. —

Z Kulowa. Ja sém jara zrudné, zo Wam djencza nitzo dale nowo wot naschich kadjeřow sobudjélicz ńemóju. Wasche pschizpomńeńo wo zandjeném tzisśwe Jutnitzki pzi póweszczi „z Kulowa" jo nas wulczé zrudjiwa, dokelz smó traz tola rane weselo serbskoho spěwańa pzez tutu wedrowu wuposcz zhubili. Khiba zo traz bě jenoj zort wot Was?? (z tajkimi wéczami so ńezortuwe.) Dokelz nitzo wot kadjeńa, dha dře budje z tajkoho mésta kaj nasch Kulow jo, tola nězto druhe so k wozjewéńu hodjecz. Traz nězto khwalobne. Tón krótz hizczen nicz. Ztoz dléschi tzas sém Kulowczeńom wele haré natzini, wot tzohoz so tu wo dńo rétzi ha so nam noczé dzije, joli spańo czéle wot naschich wótzkow ńezezěri, to su neplacze paduchi, kiž jenu nócz kaj druhu, pak jow, pak tam, nasche pola wuprózńa. Tute kraněno jo wina, zo budjemó so dérbecz dale rozladowacz, dje neple krédńeńu, dokelz nékotsi tu hizon smó, kiž budjemó lédém doscz k sémeńu wobkhowacz. Ztó dha ma so tola po prawém za to staracz, zo tajczé ńeduschniki jenoho napokoj wostaja???

Zběrki.

x. Tej wo jużnej Wuherskej běsche rubężna tzróda so zhromadjiwa, hale na zpodjiwne waschńo běchu jenoj zoné ha holczé wo tejsamej. Wulki dzél wot nich bě hizno popadńené. Jich wědjiczerka, djowka wéstoh hajńka, kotraz Josefa Bilgy réka, jo pak hatz dotal so z nékotrémi swojimi towarschkami wukhowawa, hatzruniz ju nékotré raz skoro popadnéli běchu. Wo mawoj wescé ńedaloko mésta Karlsburk mějesche Josefa Bilgy, séna tamnoho hajńka za luboh, ha pzindje husto k ńom do domu. Wóschnoscz kiž to zhoniwa bě slubi jom wulke móto joli zo bó kjeje popadńeńu k pomoczé bócz chczéw. Wón da so wobrétzecz ha pzislubi zo ju pzeradjicz budje. Wo na běsche jom prawiwa zo druhi djeń swatkow knom pzincz chcze. Schéscjo hajnczé so na pomenwaném dńu wo joho dońe zkhowachu. Pzi cjmitzczé Josefa na końu pzijedje, jama, hale dře wobrońena. Wón na ńu tzakasche, ha za ruczé so wedjo do domu djéschtaj. Bórzé pak wona pótné, zo jeje lubó ńekak djiwne ńeměrné jo, tzim bóle wona nawscho kedjbówasche, hale nihdje so nitzo ńehibné. Hatz pak wón ju do jstwó stupiwschi proschesche, zo bó swoju bróń wotpowoziwa, zezda so ji to zasé dziwne. Tola wona swojej pistoli na blido powozi, hatz pak wo témsamóm wokomikńeńu, wo zamkńenej komoře so hara pozběhné kaj bó něchtón honatzik pzi tsélbe naczahnéw ha hetzku powaliw, rabné wona swojej pistoli, ha kwatascha k jstwinem durjam. Hajnczé wo komoře tejsamej dobe so dójstwó walichu, zo bóchu ju jeli. Tu wona z jednej pistolu ńeswérnom lubom hwowu pzetséli druhu do hajnkow wutséli ha z duřemi won czékné. Dokelz khezine duře pak z ludom wobstupene ji wukhad wobarachu, dha wona po skhodje na hujbu khwatasche wu-

lèze z wuhladkom na tsèchu, ha skotżi tam do zahrodé dele, ha zhubi so bórzé wo blizkich kèrkach. Ludżo za ńej khwatachu hale podarmo, wona bèsche czekněwa. Tèdżeń pozdżischo bó hajnkowo twařeńo wurubene ha wotpalene. Staré hajńk mèjesche so jenoj zbożomnom pżipadej dżakwacz, zo sńerczi wujńdże. Hatż dotal bèchu wschè frèdki podarmo nawożene k popadńeńu wowněch sobustawow tohohlej rubeżnoh towarstwa. Josefa pak budże so pżichodńe wèsczi bóle nakedżbu bracz. —

* Ludżo hiżom wacżé na tém doscz nimaja, po zemi z parnikom wo skoku jèzdżicz — znate jo, zo hiżon tez ze z paru napełněnému tak mènuwanémi ballonami do lofta ha wo loscże wokow jèzdża. Czi jèzdżeło namakaja so pżi tém wo mawèch tżowmikach, ballon jich wuzbeńe ha téch, kiż wo tżowmé sejdża. Nicz doscz pak na tém. Wóndańo jo jedén tżwojek na sedwaném końu sejdżo k ńebju so pozbeném. Powojcza wulkoho mèsta Paris, wo kotrohoż wokownosczi so to sta, bè pódla, ha woladasche, żtoż so ńemóżne zdasche. Kóń pżi wotjèdżeńu jara teptasche ha kopasche, wuzbeńené pak so czèle zmèrom zadżerża. Pucżwańo deře wotbeżża; jèżnik pschindże, hatż bè daloko wósche mróczelow pobów, wètżor tohosamoho dńa zasé na zeńu, ha wróczi so na témsamém końu zasé do Pariża.

Wósoko do lofta wè tżwojek swoje czèwo pozbèhuwacz, na tżowmé ha na końu hatż wósche mróczelow jècz; jenoj joho duch wostańe każ pżirosczené k zemi, ha wala so wo mróczelach zemskoho procha.

* Wo Jandżelskej bè wóndańo dżiwna zkorżba bez dwèmaj, wot kotrejż bè Jan Jurej pżi zwadże z wótrém nożom nós wotrèżam. Hako wobżkodżer na czèle bó Jan wot Jurja wobżkorżené! Zpodżiwne bè wotsudżeńo: Janowé rètżnik bè mènujczé dopokazaw zo nós żadén staw tżwojeczoho czèwa ńejo dokelż jo bez żiwkow ha bez masa, jenoj nèkajki kusk koscżiki. — Pschisahanczam tajka hiżczen ńeswóschana mudrosczi wèle wèsela natżini ha woni rèżaża nosa za ńewinwatoho puschczichu. Dokelż pak nètk nichtón swojoho nosa wacz wèśté ńebe, pżindże ta wècz hatż pżed sejm ha minister powożi zakoński natżisk prèdk, wo kotrémż bè nańet stajené: ludowé zastupeło chczèli tola nós hako staw tżwojeczoho czèwa zpóznacz. To też so sta, ha wot toho tżasa ma nètk wo Jandżelskej nós też swoje prawo.

Nawèżki.

Ratarske towarstwo za khrósttżansku ha wujezdżansku wosadu zmèje jutsie za tèdżen, hako 20. dżeń oktobra zhromadżiżnu wo Lejńe

Wiezand,
pżedsèda towarstwa.

Smètżketżanske ratarske towarstwo zmèje tèdżeń posdżischo, hako ńedżelu 27. oktob. zhromadżiżnu wo Smètżkeczé.

Wiezand,
pżedsèda towarstwa.

Zandżenu Sobotu Żita w Budèschińe pwaczachu:

Kórcz	Woscha		Nischa		Sredżna		Kórcz	Wóscha		Nischa		Sredżna	
	Pwaczżżna.							Pwaczżżna.					
	tl.	nsl.	tl.	nsl.	tl.	nsl.		tl.	nsl.	tl.	nsl.	tl.	nsl.
Rożka	2	25	2	17½	2	20	Woka	3	5	2	27½	3	—
Pżeńcza	4	10	3	27½	4	2½	Jahwé	5	10	5	—	5	5
Jeczmeń	2	2½	1	27½	2	—	Heduschka	2	25	2	15	2	20
Wówś	1	12½	1	7½	1	10	Bèrné	1	—	—	20	—	25
Róch	3	10	3	—	3	5	K. butré	—	10 6/10	—	9 4/10	—	10

Cżischcżane pola K. B. Hiki.

Tžiswo 42. 19. dżeń oktobra. Létnik 3.

Jutnitżka.

Wudawařej
Jakub Kućank ha Michał Cyž.

Swětne podawki.

Z Budéschina. Ńitżo ńejo swóschecz, zo bó żtó z nowa straschńe zkhořew, wone so zda, zo jo nas khoroscz wopuschczjiwa.

Z Drezdżan. Prěncz Albert jo pżi wulkej wesowoscżi kral. swójbé swój přeni wukhad zpótaw.

Ze Żitawó. Kolera so dale bóle wupżěstreje ha wele ludżi mori.

Z Bregencz, 11. Okt. W żtěřoch zwońesche so ze wschitkimi zwonami; pżi wujesdże (Hafen), na hoře Gebhard praskasche so zwulkimi tselbami, ha khejżor jědżesche, bez tém hatż so Bohu żel deschczjik tomu tak recz lijesche wo wotżińeném wozu na stroňe swojoho Generaladjutanté hrabje Grüna do města. Khejżor, jenoj każ żadén druhi wóschk zhotuwané, postrowesche pżeczelńe na wschěch bokach lud, so za wesowo powitańo wutrobńe dżakujczé; joho wobletżo jo sprawne ha pżeczelne, wowu wón ruńe nosé ha lada kóżdomu tżwojekej bez rózwó do wotżow; zjeném swowom joho czéwo waschńo ma ńeżto lubozne, wěste ha krute. Spěschńe skotżi wón pżed póstom z woza, postrowi wokowostejaczéch wóschkow, wobłada jomu tżescz wopokazuwaczu kompagniju, ha potém haklej stupi wón do khejże. Deschczjika dla město ńemójesche wobswětlene bóczj, na te město bě wetżor w 9. pżed khejżorowóm bódwom wulka hudżba, wuwedżena wot 1. battailliona tselczow. Czéwó blak pżed khejżu bě z ludom napełńené, kiż khejżorej zdobne swawó pżińese. Zkóntżńe spěwachu tselczé Radetzkowu żtutżku; kotraż so wo originalu ztémi swowami zpótżńe: Graf Radetzki, edler Degen, — schwurst, des Kaisers Feind zu fegen, — aus der falschen Lombardei. —

Potémhatż bě joho Maj. bajernski Kral tżora wetżor 7. pżijew' — wot khejżora każ wot ludu jenak powitané — so dżencz rano pola kusk lěpschoho wedra wulka mnohoscz czipnéch k řeńe wudébenomu wujesdej czischczesche, dżej bó wěrtenberski kral na parowodże wot Friedrichshafen pżijedżo wottżakuwané. Bórzé jědżechu z města prózne khejżorske wozé po krala, Adjutantowe ha Ordonanczé, kiż běchu k joho swużbe wuzwoleni, ha wokowo knapow jednaczi pokaza so Feldmarschall-Leutnant z Legeditsch ha Feldmarschall-Leutnant Roßbach z wele wóschkami wschitkich bróńow ha řadow, kiż běchu pżischli, deře znatoho rětżerskoho kńezeřa ha wójskawedżiczeřa powitacz. Wo krótkim pokaza so wěrtenberski parowodż. Bez tém hatż so nětk wschitko jeden pżemo druhoho k blakei czischczesche, dżej dérbesche wódż k krajej stortżicz, pschibliżuwasche so wot města sém wulka tżróda wosobnéch jeżnéch, ze zmahowaczémi perami na kwobukach, wo krasnéch drastach — khejżora wobdatliczé — kiż

na kwóme jézora swojomu wósokomu hoscjej, tomu kralej napjeczjo kwatasche. Po wutrobném powitańu séjeschtaj so woboj wèrchaj do swojich wozow ha jédjeschtaj do mèsta.

Na to bóchu khejžorej wójske ha mèschtjanske wóschnoscje prèdkstajene. Wokowo 12 poda so tež wèrtenberski kral k ńomu ha bó pjed joho khejžu wot tudé zromadjenéch wóschkow ha wobdleri mèsta hatž nanatpjeczjelnischo powitané. Deleka na skhodje hižon khejžor na ńoho tjakasche ha pjewodjesche joho do swojich jstwow. Po rozrétjuwańu woboju wèrchow, kotrež khètre dowho trajesche, wróczi so wèrtenberski kral zas domoj, ha bó wot bajernskoho krala wopitané, kotrohož pjitomnoscj wschudjom tusamu pjeczjelniwoscj ha luboscj wubudji.

Bez tém bèsche so mèsto z wèle czuzémi hoscjami napełniwo; ha déž so nètk woko pèczich wo hoscjinczu „zur Post" khejžorska hoscjina spotjinasche, so wschitke dróhi z ludom rójachu. Hudjba regimenta Wellington pji blidje hrajesche, daloko roschèrachu so zénki rakuskoho narodnoho spèwa: „Bóh zdjersch naschoho khejžora" ha němskoho narodnoho spèwa, kotréž mamó z Jandjelskimi zromadńe. Kedjbliwe spoladuwasche lud k woknam. Hořeka pji khejžorskim blidje pak bóchu nèkotre wopomńecza hódne swawó wuńesene. Přeńa bè wot khejžora samoho, kiž djesche: „Swawa mojimai tjescjenémai hoscjomai, témai Majestoscjomai wot Baiernskeje ha Würtenbergskeje, zomnu swèrńe zjenoscjenémai." Baiernski kral na to z mócznem wosom wotmowi: „Swawa Joho Majestoscji, tomu khejžorei." Nèt posbèje so wèrtenberski kral ha prawesche: „Joho Majestoscj, tón khejžor jo mi dowoliw, rakuskomu wójskej swawu wuńescj; staré wojak wèle swowow ńetjiń, hale scjèhuwe swojoho khejžora, ńech jo, djež chcze. Najlèpsche pjeczjo czéwoho wójska ja wuprawu ztémi swowami: „Swawa khejžorej." Khejžor wutrobńe wotmowi: „Wo ńeńe czéwoho wójska so ja djakuwu; za mńe ha za czéwo wójsko jo wulka tjescj, ha mó smó hordji na to, z tak wutrobnémi towarschemi pjed ńepjeczjela stupicj." —

Wetjor bè mèsto, hatž runisch jara deschcjik djèsche, žawosńe wobswětlene. Kójda tež naimeńscha khejza bè po móžnoscji wupóschena ha z ńanémi pjeczjelnémi napismami wudébena. Khejžor jèsdjesche wo wotjiněném wozu wokowo, wobłada sebi wschitko ha bó wschudjom z mócznem swawa-wowańom powitané ha pjewodjané. Hale wedro zteleju swatotjnoscju janeje smélnoscje ńemejesche. Nadjija, khejžora na koňu pjed swojim wójskom widjecj, bó wo wopraw̧skim rozome swowa k wodje ztjiněna; wschitko bè tomu tak ńecj powodjene. Mèsto toho chcze so khejžor na pjeprosceno wèrtenberskoho krala ńedjelu do Friedrichshafen podacj.

Z Barlina. Kńez z Merczendorff russenski wotpóswané na barlinskim dwoře jo řad tjornoho hodleła dóstaw. Ha jedén wo tém ńecha samotńe wopwatjeno zaswužbow tohołei wósoko postajenoho diplomaté spóznacj hale tež wosobńe jedén srèdk k wobkrutjeńu pjeczjelneje pjezjenoscje bez Rusénskej ha Bramborskej. Tak wèle jo wèste, zo so kńez z Radowitz prócznuwe, wschitko do kolje stareje Alliancé wróczicj. Mó hižon smó wóndańo na to spomńili, ha pjistajimó nèt jenoj, zo jo nam wobkrucjene: Union budje wot 15. t. M. hižczen jenoj hako zjenoczeno, ha kaž so zda, be wschoho parlamenskoho řada wobstacj.

Darmstadt. Woschnoscj jo zakoń wudawa, kotréž powowańo jenoho wuřadnoho sejma potřechi. Wo zapotjatku wóschnoscj prawi: dokelž pji nawojeńu staroho wólbnoho zakoňa wot 1849 mózno bowo ńejo, sejm hromadu zwescj, kotrohož stawó bóchu kraja lèpsche spèchuwali dha budje powowańo wuřadnoho sejma pjiporutjene. Wón budje z dweju Komorom wobstacj. Přeńa komora budje wobstacj z 10, kiž budja wot téch 50, kotžiž najwósche dawki pwacja, wuzwoleni, potém z 9 pjez wólbne wokrasé wuzwoleném sobustawow wobstacj. Dale zmèje tam tež mèsto kathólski biskop, lutherscé Prálataře ha nèkotsi wot wercha samoho powowani zastojniczé.

Druha komora budje z 50 wuzwoleněch wobstacz. Wuzwolecz móje kóždé, kiž jo 25 lět staré ha wot zpotjatka lěta Personalsteuer pwaczi. Wuzwolené do 2. Komoré móje bócz kóždé 30 lět staré krajownik.

Z Wina. Franczoski wotpósłwané na naschim dwoře, kń. de la Cour jo so z Tyrolskeje ha Italskeje zas wróciw. Pisma, kotrej su z Pariza na ńoho pjischwo, kaž tez te, kotrej jo nascha wóschnoscz runé pucz wot kń. ze Hübnara dóstawa, su wo tém pjezjene, zo chcze so franczoske ministerstwo wo němskich naležnostjach z rakuskim zjenoscjicz. Pola nas jo tak wele wěste: Franczoska budje tu wo Frankjurtje zjenoscjenu zromadźiznu, tak khěczé hatj so tez Jandjelska podwolna wopokaje, za dobru spóznacz, ha potém na wsche mójne waschńo podepěracz.

Kassel. Zkoro wschiczé wóschkowe chczejdja ze swużbu wustupicz, dokelž ztém ztoj wóschnoscz tjini, ńejsu zpokojom! Wschitke cjižjcerne su z wojakami wobsadjene, tak zo so žane nowiné ńehodja cjižjcecz.

Ze Serbow.

Z Protzcza. Zandjenu ńedjelu tédjeń noczé dwanaczich bóchmó pjez wohenwowańo ze spańa wubudjeni. Khejja H. Borchi so palesche. Wohoń tak rutje woko so pjimasche, zo dérbesche Borchowa mandjelska, kiž ruńe w ńedjelach bésche, deleka z woknom wustotjicz, zo bó tak pwómjam wuczekwa. — K.

Z Klóztera. Wo Tz. 40. Jutnitjki w nastawku: Z Klóztera namakataj so dwaj zmólkaj. Menuscé wone jo tam najpředé prajene, zo jo littm. kń. biskop tédem wilku bozu mschu dzerjaw. Tu to ńej czéle po wěrnoscji, hale wón jo jenoj schulsku bozu mschu, kaž jo hewak kójždé djeń sédémich, dzerjaw. Dale jo tam prajene, zo, hako kń. biskop precz jédjesche, zo wschitkimi zwonami swońesche. To io tez zmolena wěcz. Menujczé: wěrno dře jo, zo jo so zwoniwo, hako wón precz jédjesche, hale to bésche druhe róntjko kemschi, kaž so to kóždu ńedjelu ha św. djeń tém tjasu zwoni, ha nicz, kaž so z toho nastawka bócz zda, kń. biskopej tjescji. Kr. †l.

Z Kulowa. Tak ranu serbsku kermuschu zcje pola nas jeni swecjili ńejsmó kaž lětsa. Wone béchu menujczé wele serskich hólczow z pola k nam na kermusch pjischli. Ha dokelž su pólitjeńo horliwi Serbja, tak woni pola nas tez ńechachu serski rad na bok stajicz dacz. K tutomu pjiswuscha tez, zo so pji piwnéch weselach tez serbski rejwe. Hale naschi zasukwi Němczé, kotrémž wschitko smerdži, ztoj za serbstwom wohńa, to na jane waschńo pjidacz ńechachu ha hako herczé, kiž béchu wot Serbow zapwaczene, serski piskacz zpotjnachu, woni jim to bórzé z tém swowom zakazachu: Nedjelu tudé Serbja jeni rejwali ńejsu, ha tu tez tohodla lětsa nitjo pótacz nimaja. Na to bó hoscjinczar, kń. Rudolf wopraschané; ha lejcje, ton wotmowi: Mi su Serbja runiž tak lubi, kaž Němczé, ha woni maja tudé tak dete te prawo, rejwacz, kaž wó. Nechacje wó, bez tém hatj woni serski rejwedja, pròzni pjiladuwacz, wukcje tez serski rejwacz. — Radoscz tez naschu wutrobu napełni, hako do zadnej jstwitjki pjindjechmó, djez béchu so nékotsi Serbja romadu zesédali, ha wesele serske spěwé spěwachu. Bez wschelakimi druhimi znatémi spěwami, zańesechu woni tez tajke, kiž hijcje tudé jeni swóscheli ńebechmó. Najbóle so nam spodobasche: z horczej sélzu rana Hanka ꝛc. ha serbska meja, kiž M. K. z W. ha M. H. z K. ha jedén druhi czusé pjeczel zrańém wosom romadje wuspěwachu. Zkóntjne hijcje prosemó, wopotajcje nas bórzé zas, zo bóchcje nas ze serbskim spěwańom zawěselili. —

Jara ćené bó zawěsrji bowo, dé bó serbski spě-

wanski swedjeń, kaj bě to Jutnitjczé wóndańo pjispomńene, pola nas wotdjerjecj hodjaw.

Někotsi Kulowcjeńo.

---

§. Ze sakskich delan, 17. oktobra. Wazowtjeńo su sebi nowo běwo taleře ha schalki ze serbskimi wobrazami ha napismami (w městje Hali) zamojili! Tak khětsé hatj budjeja tesamo dóstacj, chczu sebi tam tej po někotre dóńdj dokelj mam wesowoscj na wschim, jtoj Serba k wubudjeńu ha k zahořeńu za swoju narodnoscj kedjbliwoho tjini. Déj budu je dostacj, chczu hijcje tu dale swowtjko wot toho prajicj.

Wóndańo jo sebi tej kń. Hust z Waza w Nedjichowe na wschelake jklenczé serbske napisma ha róntjka totjicj daw. Telej jklenczé su tjora (16. t. m.) w Wazu wukuleli. Nó, ja jenoj chcjéw tam tej pji tém pódla bócj; to jo wéstji prawo weselo bówo! Tola, ńemów dha nam někotréjkuli kortjmar habé klamar wo naschej wokomnoscji tej tajkehlej krasne wéselo pjihotowacj? Nedjichow tola tak daloko wot nas ńelejji, zo so tam ńedérbjawo z lóchkej prócju hodjecj po tajkehlej jklenczé dóńcz habé dojécj. Ha jtoj serbske róntjka za tesame nastupa, téch dře bóchu nam naschi kń. duchowni ha wutjeřo tej doscj napraskali, déj bóchmó so na nich wobrotjili ha jich wot toh' proséli! Tohodla „Swawa" tomu, kotréj budje tuhdé z tajkim swawném stutkom zapotjatk jtjinicj! Michale H— ha Mikwawscho K— djerjtaj so k tomu!

§. Z Nowoslicz, 18. oktobra. Tak zawéseleném ludji někhlej dowho widjeli ńejsmó, kaj zańdjenu sředu někotréch Ralbitjanow, kotsij so pjez naschu wes domoj wescj dachu! Woni wesele spěwachu ha juskachu ha dawachu pódla doscj — picj, kaj bóchu wot wěrwańa jěli habé ńewescjine póswańo wezli. Kaj nětk ludjo pó wědaju, dha su woni tedom w Klójtře bóli. Jo dha jim tam traj hijo „Boje djécjo" nějto ćane wobradjiwo? —

§. Z Wudworja, 10. oktobra. Kaj hijo w 36 tj. Jutnitjki pjipowedjech, tak sém tej na Michawa nimo wascheje wsé putjowaw, ha sebi pschi tém dwaj waschej putjnikaj trochu wobhladaw. Hijo nazdala so doladach, zo su na starej dřewanej putjnikaj zasé nowo habé traj jeno ponowéme rucjé pjitjiňene. Déj pak blije k nimaj pjindjech, tak ze zrudobu widjach, kak su na nimaj jenoj němske, ha bohujel jane serbske napisma. O, to jo tola jawosńe zrudńe, déj Serbja tu ha tam lěpe ha bóle swoju narodnoscj w tjescji nimaju! Dha khwalu sebi tola hijcje Raketjanow; cji maju k najmeńschom na wele swojich nowéch putjnikach pódla němstich tej někotre serbske napisma!

Puczowańo po zapadnéch hornich Wužiczach.

W Lejńe schwignéchmoj so z drohi na liwó, dokelj tam bě droha zaschlahana, ha mój ńemějachmoj mósle, za naj drewane koře czwo dawacj. Postupichmoj te wot kńeza §fa wuzběhowane kopjiňan hrodjischczo, zo bóchmoj tu dobru wodu woptawoj, kotrejej kujowó jo pecja ńehdé wodné muj, kij tu swoie bódwo mějesche, ha so tjasto na wulkim kpowdńu leżaczém kameńu wohrewasche, wurém. Na hrodjiżczu jo daloko k wetjoru widjecj. Pji pohladu na rjanu krajinu zapomnich so do starodawnéch tjasow, hdjej su ńehdé naschi wótczojo tude so z khadjwali, pjed ńepjeczelemi zakit ha pola swojich Bohow pomocz pótali, hdjej jo pop wo dowhej běwoj drascje za polne pwodé djakné wopor k tjescji Swantowita ha Żiwoje końaw: ha tej do pjichoda sweczesche so mi hwězda serbskoho naroda nad ćanej krajinu, kotruj jako slěborné pas,

rěka wobwija, ha napełni ńe z nowoj nadźiju, zo so wrócza zwote tźasé! Mój towarsch pak stejesche bez tém w hwubokich móslach, ha wotźi joho, kiž běschtej runém měře na klóztér zepřenej, pwońeńeschtej jschkrě ha hněw. Kóntźńe pak so dopomni ha wo hwubokosczi swojeje wutrobó hnuté, prajesche, powné swatéch potźuczow ha bez tém hatź z podźiwńe swecźaczoho woka sélza so wuroni ha po zahořeném liczu so kulesche: „O krasna Wużicza! mojich wótczow drohi namerk!

Mi drójscha wo sélzach, wichorach ha noczé,
Hatź wschě druhe zemje wot swóntźka posńate!
O Wużicza, Serbow rajo! twoja zéma jo zajschwa,
Ha sémeschko nadźije ńech kczeńe wo zemi."

Pźi rětźczé po wukach pźindźechmoj do Krósczicz, kotraj ńes wo řaném dole leźi; czerkej z wósokim tórmom jo na kujk powóscheném měscze. Hižom zwonka moje jedén na řanéch wutwařenéch dworach zamożitosczi jich wobsedźeřow zpoznacz, ha samóm w bohim khežkařam ze swojej schibeńczu ńejo najhóře. Naju přeńa źczeźka bě k morwóm, dokelž morwi móża też napźeczo źiwóm swédczicz. — Hale běda!

„Kajkoż rowow kźiźikow,
Tejkoż ńémskich napismow!"

Z czmowóch wuskich rowow pźińesechu namaj pźeczźiwo swojim narodej wotrodźeném potomnikam czejke zkórźbó. Tu wobczejźwasche so nan na ńeporadźene ńeposwuschne dźéczi, kiž joho wutźbó ha waschńa zadźpiwschi, joho samoho zastortja ha jako czuznika tam swětej wozjeńa Tam wobźkorźwasche ńewesta swojoho nawożeńu, zo jo mawo swěré pźi swojich slubach měw, ha zo bó sfěře lěpe na ńu zabów, jo ji ńémski wopomnik stajicz daw. — Ha woprawdźe! Nejsu czi waschi na pořebnischczu jako czuzomniczé bez wami, jako tajczé, kiž źeńi nejsu pźez zwązk pźeczelstwa ha luboscze z wami źiednoczeni bóli? Newotrěkńecze so wó tźiscze waschich předomnéch, ha ńewupokazacze jich jako běbnéch czuznikow z waschejе sredźiźné tu na telej město, hdźež, Serb habó Němcz, kóźdé swój pokoj namka? Hale móslicze traź wó, zo budźa Němczé ńéhdé pźindź, waschich pźeczelow, starschich ha dźéczi rowó wopótwacz ha za nich so modlicz? — Ně, wó sami khodźicze na rowó waschich wotemřetéch bratrow ha sotrow klakacz, ha pźi wobkhodźe po kěrchowe spěwacze serbśke kěrlusche ha k pohórschkej ha k wusmeschenu maja na waschim kěrchowe rowó ńemśke napisma. Habó tźinicze traź to k woli czuźéch Němczow, kiž lěděm hdé na wasch kěrchow pźindu, ha tehděm też wěsczi nicz w tém zamósu, so za waschich wotemřetéch modlicz, ha ani nicz, wasche rowó hakle sebi wobhladacz. Wěsczi jo to dźiwńe doscz, hdéž wó tém swojim, z kotrémiž scze so tola wo waschej maczernej rětźi na smertném wozu rozźohnowali, kotréch wo źiweńu lubo méjeschcze, kotréchž ńeradé wumřecz daschcze, ha ze stěsknej wutrobó ha zawoscźiczé k rowu pźewodźeschcze, nětko hako z waschoh towarstwa ha pźeczelstwa wupokazaném, na wopomniki ha kźiźe němski napisacze, komu wo źiweńu pźiswuschachu, kak ńeradé scze je zhubili. Nedérbi sebi jedén móslicz, zo wam wascha źawoscz, wascha zkórźba, kotruž tam na wopomnik napisaschcze, nejo wot wutrobó schwa, zo wó luboscz knim lischczicze, hale radé widźicze, zo su morwi; dokelž wo źiweńu wuznaschcze so wó serbśki: Tolej jo mój nan, moja macz, tolej moji bratśia, moje sotré, serbśki wó jich wobźelnoscczeschcze ha tróschtwaschcze jich z nadźiju na lěpsche tźasé. Też na rowe wuprajicze wó waschu zrudobu ha trójtwecze jich z ńebeśkimi radoscczemi ha ze zaśéwidźeńom wo lěpschim źiweńu, hale tudé tźinicze to němski, jakobó trebaź wo bożim raju też jenoj ńemśke pismo ha ńemśka rětź pwacźiznu měwa, kaź wo klóztérśkej kenczli. — Ha ruńe tak jo na wschěch pucźnikach ha swecźatkach, kiž na pucźach steja, ha tola budźecze wó źczeźka hdé Němcza widźecz, so pźi nich modlicz, haj za dźiw jednoh mětzu z czjahnécz. — Tola chczemó so k źiwóm wobroczicz, wo kotréchž moczé steji, za nékotre léta swojom kěrchowej hinajschi napohlad dacz. —

Wulku ważnoscz maja Króscziczé swojich herczow dla, kotsiž hnédom wsché nowo serbske pésňe ha spéwó nawuknu, ha potom po czéwoj krajiňe hatž k Kulowej dele rozschéreja. Tez tžitaja tam radé serbske nowiné ha knihe; na pisaňu habó dopisowaňu do Jutnitžki pak so ňewobdželeja tak, kaž bó so to stacž mohwo!!! — Dokelž bé ruňe ňedžela, méjach tež skwadnoscz, z hórnichecz kheže, hdžež so nimo do czérkwe khodži, tej dwé króscžanskej kňežňe wohladacž, kiž béschtej so pži kralowóm wopotaňu Króscziczow wosobňe wuznaměniwoj. —

Ňeňe do kérkow zkhowane su Kozarczé, kiž na rětzé wosredža zeleněch wukow leža ha hewak tež wilke wono wo so ňetžiňa. Radé béch tež ňebeltžansku wosadu wopótaw, hale bé mi trójku wotležana, mój tžas krótki ha pucž žcže daloki; duž chczu tam druhi raz na dlesche pžinecž. — Wo Workleczé pženoczowach ha méjach nasléduwaczé zpodžiwné són: Widžach smětzketžansku horu ha pod ňej kupel. Z horé, hdžež dowha khoroj tšioch barbow zmahowasché, rozlehasche so spéw: „Hižcze Serbstwo ňezhubene," daloko k powdňu hoře ha dele do Delan. Ha mwodžencžé z wokrasňenémi woblitžemi wobstupachu ju, zawdawachu sebi ruczé k wulkom slubej ha k dobrom skutkej. Z lěsa hale butžesche ha howřesche, jakobó so czéwó lěs k zemi zhibowaw, ha wsché khójné ha schmroki w dźiwéch skokach rejwali ha zakhadželi: „Was ist des Deutschen Vaterland?" Ha po kóždej žtuczczé bé tajki howk ha praskot, kaž bó so sudné dźeň pžiblížowaw, ha ňebé hinak, jako bó so Lützowowa dźiwa hóňtwa z lěsa won walawa. Z Wuha pak wupinasche so pžes horu hatž ke kupeli tutžel, kotraž wschelakich w kupeli zhromadženěch ludži wobswěczesche, tak zo so cžisami wowschéch barbach pžeměňachu ha miwolachu; krucze pak so žana z wokom pžiječž ňedasche, dokelž pžedczo jena do druheje pžebežwasche, kaž wo tutželi, ha tohodla bwóschczachu so czi ludžo druhdé w serbskich, druhdé němskich ha Bóh wé w kajkich wschélakich barbach, tžiscze pak žaneje widžecž ňebe."

Towsta kurjawa ležesche kaž pwachta na czéwoj krajiňe, hdéž rano z Worklecz dele do Delan pucžowachmoj. Hakle hdéž k Nowosliczam pžindžechmoj, potža zpadwacž, swóntžko so pžedobó ha krasné boži dźeň nasta k radoscži czéwoho swéta. Ja tež toho dla dale ňecham tu powodženu krajinu wam wotkréwacž, tež wot Rójanta, na kotrohož tórňe so pruhi božoh' swóntžka z bwóscžeňom wotražwachu, chczu meltžecž, dokelž ňejsém žadén krawcz ha ňepucžuju, zo bóch nowo médé znacž wuknéw. Pucžniki z dwojimi napismami nadeňdžechmoj wot Rańczé hatž do Końecz. Hewak jo tudé tež serbska zmósl ha serbske žiweňo wschudžom wo doňe k nadeňdžeňu. Newém pak, hatž su te Nowowstžanki habó nowescžan hólczé bóle k wobžarwaňu, dokelž wschitczé so ňedawno wo Jutnitžczé hórczé wobczežwachu, jeni, zo su husto reje, tamni zo skoro ženi ňejsu. Tohodla so holtžata tež jara na kermusche weselachu, bez tém hatž hólczé bojažňe za zaki pžimachu, kaž bóchu so bojeli, nuts pomasnéczž. Wosobňe wele tžita so w Ralbiczé, nicz jenoj Jutnitžki ha Tédženskich, hale tež knihe z matžiczé, kotraž tudé wele sobustawow ma. Jenoj bó k pžeňu bowo, zo jim tesamo ženi brachowali ňebóchu ha so tžascžisch nowo wudawali. Wot nowoh' prawopisa pak hižcze stari wele wedžecž ňechadža, mwodžl pak pži tém praschénu wele ňepwacža. Wo schuli, kotruž kňez, wutžer H. z wulkej proczu wobhlada, tžitaja dźéczi nowó prawopis runiž tak deře, jako staré, haj hižcze lójo pžiwutža so mawo dźeczi k nowomu. Na kérchowe su zwetscha wschitke nowo kžije ha wopomniki ze serbskimi napismami.

Do Waska ňepžindžechmoj, dokelž so do dobroh' piwa ňewustojimoj, witanej hoscžaj béchmoj tak wschudžom, ha mwón klepotacž budžemoj w Końeczé swóschecz, hdžež chzemoj so pékňe po wsé rozhladwacž ha hižcze sebi bréle na nós stajicž, zo namaj ňebóchu wutékwali, zo smoj so mawo rozhladwawoj ha wele sudžiwoj, kaž nehdé ňeboczitžkemu Ňebojso. Hdéž końetžan ňezé dosahnéchmoj, bé hnédom widžecž zo so k Kulo-

wej pžiblížujemoj: Serbske putžniki žandžechu ha tž Jutnižka bě žadna ha poředko hdže wo dome. Přede hatž pak k mwónej pžindžechmoj, dźěchmoj, hižcze z tamoh' boka mosta, ńimě kheže, hdžež hižom wot nazdalala howk ha sněchi wesowu besadu pžeradžichu. (Tam pecza Koňetženo wschědne hromadweja ha gmejné lěpsche wuradžeja.) — Přede hatž běchmoj naju podrohu nastupiwoj, z tžinichu maju kedžbliwóch, zo bóchmoj tola w Koňeczé tež trochu za holtžatow wotži měwoj, tam dérbja pecza jara ćane bócz, dokelž su husto jich dla bez hólczami puki ha rozkora. Hale nawsé ńewohladasch jich wele, ha po palach tež ńemóžesch za nimi khodžicz; žto potajkim tžinicz? —

K wuwedžeńu tuteje wěczé wumóslichmoj wosebité srědk. Mój wědžachmoj, zo dře w Koňeczé žczežka žtó kozu ma, ha wele meńe žcze, zo něchtó hroch séje. Jedén wudawasche so tohodla za porchowskoh tkalcza, kiž chcze kozu kupicz, ha druhi za schosara něhdže ze zadé Dreždžan sem, kiž k sémeńu hroch póta. W preńich dworach tžiňachmoj khěćre bojazne, ha czi ludžo khěćre ńewerive na naj hladachu, někotsi so posměwachu, ha jena holcza, na kotruž ruńe prawe kedžbliwe hladachmoj, ha kotraj wschak tež wopravdže tak ńelepa ńebě, praji k starschej žoře: „To stej mi tež prawoj herczaj, do wschěch kutow nós tékatej, kaž bóschtej z K. bowoj." Mój rétžachmoj měnujcze němski, zo bóchmoj tžim czuzischej wostawoj. Hdéž běchmoj wojstwe so dopowedawoj ha zhoniwoj, zo nitžo nimaja, za tžimž jo praschachmoj, dźěchmoj na dwor, ha tžiňachmoj kaž bóchmoj howbaczej pžeczelaj bowoj; hladachmoj na tsěchu, ńezabudžechmoj pak pži tém tež naju wotpohladaňo wuwescz. — Ha zo jo so naju prócza zapwaczíwa, móže so kóždé pžeswědtžicz, kiž sebi mojoho towarscha register pokazacz da, kotréž wo dwě stroňe pžiberasche. W Koňeczé maja tež plestér, kotréž pak bohužel! žtwórczinu (betélk) wochcza spodé bwota leži, ńewěm hatž wulkeje zlutniwoscze ha hospodarstwa dla, zo ńebó tak žkodu czerpew.

To chczěli patres conscripti (zhromadženi wótczojo) z tamoje stroné réki pži pžichodném hromadwaňu wuradžicz. Duczé do Khoczíne měješche moj towarsch sćwadnoscz, swoju poetisku horliwoscz wuprajicz ha swoju wutrobu wolozicz wo zczehowaczéch hróntžkach: po hwosu: „Ženi ja ńejsém tak wesowó bow."

Ńenschoh' sém holetza ńewohladaw,
Hatž hdéž sém ja w Koňeczé kozu kupwaw,
Ta wutrobu mi, ha rozomtžk pretž wza,
Zo k pésnitžczé dale mi ńedosaha.

Ja prajach, želnoscziwe žcze pa toh' nowoh' swěczatka za wsu so wohladwajo:

Posleńe czi bozíne praju
Luba moja najlubscha!
Rózno dźeja pucze naju,
Ńech cze zbozo pžewodza;
Krasne róže kczeja czi,
Mi su hižom wukczeli.

H. Zerdzan.

Zběrki.

x. Pži wětžorněch brohach Jendželskeje su ńedawno strašchne mórske zwěro widželi, kaž nam wěstě ha hewak jara sprawné muž wobkrutžaw jo. Kaž so prawi jo tamo zwěro ruńa zawosńe wilkom ha tžiscze hwadkom hadej. Tam měnujcze pži jendželskich brohach, jo wo moru na skale twařeno twařene nakotrémž so zwětžora swětzé zapala, zo bóchu tak czi, kiž na moru su, swedželi hdže kbrohu pžijecz móža. Pži tamném twařenu běsche zakrasne wilke mórske zwěro nimale 30 krotželi dowhi dźel swojo czěwa zwodé pozběhnéwo, ha so kmuri pžihlenéwo. Ludžo kiž pžez schklencé hładachu, widžachu, zo staj wotži zwěrecza wokow 9 czólow schěrokej, ha zo zwěrschné dźel joho khribeta, zmorschczenej kozu, schkorpiznam ruńa pžikrété jo.

Hatž zwulkej tsélbu do ńoh tsélichu, pozběhné so tamné dźěl czěwa na 90 wochczi zwodé ha padné nato zawosńe khěćse dele, pžetžoz woda tak zmahowacz potza, zo pžihladwařam děch zahłené. Po khwilczé bó wscho zmérom. Najskěře bě

zadwawo zwěro swój pucz dale nastupiwo. Hatz nasch dopisowar ze swojimi towarschemi so pzibliži k pomenwanom twařeňu, namka tam wón wele wilkich schkorpiznow, kotrez tam lochczé wisajo wostawo su, hatz ňekrasne zwěro so tam pzihlěwasche. Tehlej schorpizné so khowaja ha zjawňe pokazuja.

x. Wo Wuherskej namaka so wulka hola, kiž bakoniski lěs rěka (z neje pzindu swinu kiž pola nas pod menom pakonaře znate su). Wo tutém lěsu zakhadza nětkoj wulki rubeznik, kiž wokow dwanacze stow muži zhromadzjiwo jo, kotréž muž daloko ha schěroko kraj pzeczahuje ha kaz rěka, ma wón hizno wele rakuskich wojakow wo swojej moczé, kotréchž pschi wschelakich pzileznoscjach jatěch wzaw jo. Joho meno jo Roßa Santor. Do wuherskej wójné běsche wón hizno hako rubeznik znaté. Wot wójné sém pak wuherski lud jara wele do ňoh dzerži ha wschudzom hdzez nuzne jo jom khówanki pzihotuje, tak zo hatz dotal mózno ňeběsche, joho popadnécz! —

Nawěžki.

Rozmwowa dweju pzeczelow.

Jak. Bódz powitané Pětře, dze pak sé té pucjowaw?

Pětr. Ja běch na wotrowskim hrodzischczu dzez sém czěwo rano pzetzinim.

J. Zo bó tola radscho do Wotrowa ke mschi schow; dzencz k. farar tak řeňe prědowasche; je swóschecz tebi nitzo zkodzawo ňebó, té tez radé kusk sakerwesch.

P. Ja so ňemóžu na nitzim bóle zweselicz, hatz děz ja wo natuře wokow khodzu, to jo tez jeden tempěl bozi.

J. Sé dha té tez tajki swobodné móslěr.

P. To dře ja Bohu dzakwano ňejsém, hale pzeczel starozitnoscjow (Alterthümer).

J. Hale sé té to, dha pomosli sebi tola, zo su wsché horé ha hórki wele starsche hatz zane hrodzischczo; tzohodla sé té te ruňewon wuzwoliw?

P. Hrodzischczo su naschi wótczojo z karami z wulkej próczu nawozéli; horé su bez próczé samo nastali.

J. Móslich sebi té, so spěwaňo, kotrez jo wo Wotrowskej czérkwi najřensche, k. wutzerej ha wosadném ludzom zanu próczu tzinimo ňejo. Ha kajka jo to prócza bowa, předé hatz su naschi stari kneza tajke spěwarske ha modlerske knihe zdzěwali, kaz k. pz. wot kň. Wawdé mamó? Ha nasch lud tak daloko pziwedli, je z wuzitkom třebacz?

P. Wscha jich prócza bó podarmo bowa, hdé bóchu ludzo hewak tón dar k tomu wot Boha ňeměli.

J. Kójdé tzwojek ma wěste daré wot Boha, hale kójdé je pzeczé deře ňenawozuje. — Hale bratsko, chczemoj pzichodnu ňedzelu romadze do Wotrowa kemschi hicz, tam budze kermuscha, ha potém pondzemoj k Wornaczeczom na tékanczé.

P. Haj! ja du z tobu.

Smětzketzanske ratarske towarstwo zméje jutse za tédzeň, hako 27. oktobra popowdňu ztěroch zromadzjznu wo Smětzkeczé.

Pzedséda Wiezand.

Pzichodné pzatk, 25. dzeň oktobra budza w Budéschiňe koňe za wojsko kupwane.

Zandzenu Sobotu Zita w Budéschiňe pwaczachu:

Körcz	Woscha		Nischa		Średzna		Körcz	Wóscha		Nischa		Średzna	
	Pwaczizna.							Pwaczizna.					
	tl.	nsl.	tl.	nsl.	tl.	nsl.		tl.	nsl.	tl.	nsl.	tl.	nsl.
Rózka	2	25	2	$17\frac{1}{2}$	2	20	Woka	3	5	2	$27\frac{1}{2}$	3	—
Pzeňcza	4	10	3	$27\frac{1}{2}$	4	$2\frac{1}{2}$	Jahwé	5	10	5	—	5	5
Jeczmeň	2	$2\frac{1}{2}$	1	$27\frac{1}{2}$	2	—	Heduschka	2	25	2	15	2	20
Wówo	1	$12\frac{1}{2}$	1	$7\frac{1}{2}$	1	10	Běrné	1	—	—	20	—	25
Róch	3	10	3	—	3	5	K. butré	—	$10\frac{6}{10}$	—	$9\frac{4}{10}$	—	10

Czischczane pola K. B. Hiki.

Tžiſwo 43. 26. dżeń oktobra. Lětnik 3.

Jutnitzka.

Wudawaćej
Jakub Kućank ha Michał Cyž.

Swětne podawki.

Z Lipſka. Naſch michawſki wulki hermank jo jara deře wupanéw; to ſo tžim ſkeře hodżeſche, tžim měne ſo kóżdé lětſa nadżeſche. — Jena deputaczija lipſtżanſkich cżiſchcżeřow, kiž z nowém cżiſchcżerſkim zakońom ńezpokojni, kralej ſwoje żadoſcze prédkńeſcż chczéchu, ńejſu anicz pżiſtup kralej dóſtali. Wina toho jo, zo ſu lipſtżanſczé cżiſchcżeřo pżi ſwojej zromadżiżné, na kotrejż bó tež deputaczju wotpóſwacż wobżankńene, wot nětuſchoho ſejma ha joho ſkutkwańa jara rozńe rětżeli. — Tež dwaj wutżeraj na univerſitecze ſtaj lonſchoho mejſkoho zběżka dla jedén na léto, jedén na tſi bětle léta do jaſtwa pżiſchwoj, měnujcżé Hawpt ha Momſen.

Z Dreżdżan. Naſche poſlene ſerbſke boże ſwużbó ńebechu tak mnohe wopotane każ hewak. To pak tež żadén dżiw ńebe, dokelż ſobotu ha ńedżelu ſo deſchcżik z ńebes woprawdże lijeſche. Mó ſmó ſo dżiwali, zo bě hižczen tejko ludżi hromadu pżiſchwo. Tež tſiczéczi zpójednéch ludżi bě. —

Wo Chemniczu jo na 17. ſeptb. policzija zromadżiżnu demokratiſkich żonſkich wużbenéwa.

Z Barlina 15. oktb. dżencż bó narodné dżeń naſchoho krala ze zawoſnej tżeſczu wobondżené. Nicz jenoj z kraja, tež z wukraja dóſta wón zbożo-pżeczja ha daré. Na kralowſkim hrodże běchu kraſne wobradżeńa, z kotrémiž bó kral wobdařené, wuſtajene.

Wo Kaſélſkej jo hižczen wſcho pſchi ſtarém. Wele wóſchkow wotpowoża ſwoje wojerſke zaſtojnſtwa. Wěrch jo, każ réka zwolené, jene nowo miniſterſtwo poſtajicż, hale jara cżężko jomu pańe, to jo widżecż.

Badénſke wójſko budże każ réka z Bramborſkeje zkoro zaſé dom pżicżahnécż; ha tež Bramborſczé budża Bandénſku wopuſchcżicż.

Z Wina. Khejżor jo ſo zaſé wróczíw; woſtańe pak jenoj krótke dné pżi nami ha pojédże do Warſchawa, zo bó ſo tam z ruſowſkim khejżorom Mikwawſchom třechiw. Tež bramborſki kral budże tam pżincż ha nékotre druhe měńſche němſke kńezerſke ſwójbó budża tam zaſtupene. Bóſnadno budża tam němſke należnoſcze do czéwa zařadwane. Mikwawſch dérbi Němczam na nohi pomhacż. Kak pżeczelnaj bramborſki kral ha rak. khejżor ſtaj, jo z toho widżecż, zo jo bramborſki kral wójſka wědżeczeřa wotpóſwaw, khejżora, kiž na puczu do Warſchawa tež bramb. zemu naſtupi poſtrowicż ha potżeſczicż.

Z Roma. Bamż jo ſtarożitné předawſchi řad czérkwinſkich katholſkich wěrchow w Jandżelſkej z nowa zaſé poſtajiw. Po témſamém ſu jedén arczebiſkop ha dwanacże biſkopow wo wětſchich

jandzelskich městach zapokazani. Swawné londonski biskop Wiezemann, nětk k kardinalej wuzwolené, ňewostaňe w Roňe hale wróczi so zasé na swoje město. Bez tém hatz so to w Jandzelskim staňe, swóschimó

Ze Zardinskeje, zo tam biskopow ha duchownéch, kiž so na zane waschňo ministerstwej napjeczíwni pokazaja, do jastwa tzěsnu. Tez jo na tém, někotre biskopske města ha duchowne zromadzizné wuzbenécz.

Z Roma: tsjo němsczé czérkwinsczé wěrchojo su do towarstwa kardinalow hořewzaczi: arczebiskopaj w Kölne ha Holomuczu, ha wěrch-biskop w Wraczlawe.

Chinesiska. Tez jow so hara ha ňeměr pjeczíwo kňezerstwu zběha. Jedén, kiž chcze předawschu swójbu, wot nětuscheje z thróna storczenu, zasé wuzbénécz, jo czéwo krajiné zmuczíw, khejžorske, jomu napjeczo póswane wójsko pobiw ha czehňe nětkoj z moczu na wowne krajne město.—

Z Warschawa dóstaňemó póweszcz swedzena, kajkiž hijczen wěszczi nidze ňebow. Znaté Paskiewicz dzerzesche powstalétné jubileum hako wojerski wóschk. Zahe rano wuczahné joho regiment wo paradze. Wo joho khejzi bó wulke zbozo-pjeczo wschéch mózněch zastojnstwow; tez prénczaj Mikwawsch ha Michaw ha na posledku khejžor sam pzindzechu, kotréj so jomu wo měňe czéweje Rusénskeje ha jeje wójska dzakuwasche za 50 létne swuzbó k lépschomu wótcznoho kraja ha throna ha za 24 létne swawne wósche wedzeňo rus. wójska. Nětk wopuschczichu wschiczé pzitomni khejzu, wo kotrejž běchu wo wschéch jstwach tzesczowne stróje wustajene. Paskiewicz dzěsche na stroňe khejžora, zadé ňej rus. prénczaj, dale wěrtenberski, hesénski, schleswigski ha niederlandski prénczz — khejžorski ztab, bramb zapóswané, wele druhich czuzéch. Pzed swojim regimentom dósta wón nět wot khejžora swój feldmarschalski kij, z napismom wot lutéch pzedrohich kamenow wudebené; joho sén ňesesche tutón kij. Pzi pzepodaczu poklakné Paskiewicz na koleno, khejžor joho wuzbéné ha wokoschwasche joho; pzi wschém tém zřesche zeňa wot zpuschczenéch salwow. — Nětk stupi khejžor sam pzed joho regiment, ha wedzesche tónsamón dwaj krótz nimo Paskiewicza ha postrowesche joho po pzisiwuschnoszczi. Po tém bó wón wot khejžora ha wschéch pzitomnéch dom dowedzené, ha dósta zasé wot druhich zbozo-pjecza. Paskiewicz wozjewi swojim pzeczelam khejžorski list na ňoho. Napismo bé: Na wóschoho wójska wedzicżeřa, generalfeldmarschala wěrcha z Warschawa, hrabju Paskiwicza-Erywanskoho, khejžorsko zastupnika wo polskim kralestwe. Wo liscze bé wo krótkim na joho czéwo skutkwacze swawne zíweňo zpomňene; kiž jo wón 24 lét rus. wójska wo kraju pzeczíwo zběžkarskim podanam, wo wukraju pscheczíwo ewropskim ha asiskim Turkam ha na posledku pzeczíwo Wuheřam zbozomňe wodziw; wo tzasu měra swoje zastojnstwo hako khejž. zastupnik w Polskej zpokojnoszczi khejžora k pzezczéwnomu zboju zaraduwaw. Wasche měno, praji khejžor dale, so ňehodzi dzělicz wot swawé Rusénskeje. Wó scze sebi moju wutrobňe zatzutu dzakownoszcz ha dzakownoszcz wótczíné ha naschich potomnikow zaswuzili.

Z Wina. Schészcz Brigadow jo porutznoszcz dóstawo: so kwatajczé wo Voralberg stejaczomu wójskej pzizanknécz. Wschitke 6 Brigadé wobsteja z 22,000 muzi pěschkow, z 3500 koni z 48 kanonami. Wschitke telej pzihotuwaňa dospowňe dopokazaja, kajku wažnoszcz němske należnoszcze maja. Hatz jedén dzěl toholej wójska zdobom do Bajernskeje habó Würtenbergskeje poczehňe, jo newéste; jenoj tak wele jo wutzíňene, dérbjawo knětzom pzincz, budze zapotzatk wot tejeleje stroně tzíňené.

Z Lyona. Arczebiskop Franzoni, kiž jo z Turina wuhnaté, ma mósle, dléschi tzas pola nas pzebówacz. Czéwo duchomstwo jo pola ňoho bowo ha joho postrowiwo. Tez francz. biskopojo pzikhadzaja, joho potzescżuwacz. Tez swétni zastojniczé ha ministerstwo samo pzez wotpóswanoho su joho powitali. —

☞ Z Drezdzan. Dokelž so pola nas wot wójska nězto nowéch koni pžikupuje, jo so tam ha sem pówescz roschériwa, zo chcze ministerstwo litžbu jězníkow powetžicz. Hale tomu nejo tak; nowo koňe so kupuju, dokelž wěle wot staréch koni k swužbi wacz kmane nejo.

Ze Serbow.

Z Budéschina. Na wowaczej khoroscži su tón tédžeň zasé nékotši, hižon wo předawschich tžasach zkhořeni, wumřeli; — hale tež z nowa zasé nékotši na něj zkhořeli. Te rozne, husto so nahiwe pžemenacze wědro dře jo tež nězto na tém wina.

§. Z Króńczé, 12. oktbr. Žtóž jo dhé nimo króńtžanskoho móna (wot Wuha sem) schow, jo so wěscži tež na tžwójecze wobletžo doladaw, kotrež jo tam pži móńczé do muře zamurwane. Wone so wschelako bledži, kajkeje winé dla tam wone jo ha žto ma znamenuwacz; nězto wěste pak mó tola wot toho ńewemó. Toho dla so kóždé, kotréž nězto wobschérne wot toholej znamena wě, tu z tém lubozne prosé, zo chczéw nam bórzé wo Jutnitžczé (habé w Tydž. Now.) wopisacz, tžohodla ha dhé jo tam tesama pžischwo!

§. Z Broňa, 23. oktbra. Wěle wsow jo hižo wo Jutn. wopisanéch, bez nimi tež nasch susodné Radwor. Wo poslenim tžasu bó tam wosebe tež na nékotre wsé zpominane, pži kotréchž so tak ńenuwane rodžizcja namakaju. Mó po prawém wot nascheje cžicheje wěsli žanu haru tžinicz ńechachmó; dokelž pak so wěle druhich wsow z tém ha z druhim hordžachu, tak tež chczemó mó wot nas kusk wowaňa zžinicz. Haj, poskajcze jenož wó ludžo, tež wo blisskoscži nascheje wěsli jo wěle blakow, kotrež su wopomńecza hódne. Tón krótž chczemó jenož na nasche swawne rodžižko zpomnicz. Tesame czéle tak wulke ha wósoke ńejo, kaj joho susodja wokoho Klóztéra; wot tamnéch so wone hewak tež hižcze wo tém rozdžéla, zo so pódla ńoho žana rětžka ńenamaka. Wone swužj nam pak hižcze dženja na wschelaka waschňo k wužitku ha k wěselu. Tak tam k pž. nětklej nazému kruwařo na nim kruwó pasu, ha sebi tam drudé pódla woheň zadžéwaju. Dokelž so tam tež radé rotžki hoředžerža, tak tam spěschňe prudwa letžemé; ha kajke jo to wěselo bez naschimi hóltžatami, déž pak jo so jedén tajki cžinkotak zhebacz daw! Wětžor pžed Wawporu nascha mwodoscz na nim — khodojtu pali — ha to wěscži nitžo snadne ńejo! Nimo rodžižka wědže žcžezka do Wupeja ha Psowow; tohodla swužj wone tež wosobňe w zémé, déž jo wulki sněh, Psowanam k putžnikej, déž woni zahe rano do Budéschina hable, wutžwo, khožcza, pěsk h. t. d. na kaře wězu, habó wětžor pó tžmé zasé domoj jědu! Na naschim rodžižku stejo jedén tež widži, wot kotreje stroné wětsik duje! — Ńedaloko nascheje wsé leži radworski wulki hat, do kotrohož so kumpacz khodžimó, ha duž ńetřebamó žane kupele, kaj ludžo wokoho Smětžkecz.

Ńech khwali kóždé swoje piwo sej,
Pžez radworske pak tola žane ńej'!

Déž pžed tédžeňom nechté koňetžanske hólczé tak jara wuzběhowasche, tak dowolimé sebi tu hižcze naposledku pžizpomnicz, zo nasche ha radworske hólczé tež nékajke ńejsu, hale zo móža dře so zdóbňe z tamnémi wo ranoscži měricz! Žtóž to ńecha wěricz, ńech tu bórzé na wohladaňo pžindže, wosobňe tamné dobré pžeczel z P—!

Zběrki.

Wo Parizu jo, kaj husto wo wulkich městach, wěle wósokich khejžow; tam po wěle skodach hořewazécz, z wětscha wěle krótž za džeň, jo jara wobczejna wěcz, — hižcjen wobczejnischo pak, wěczé ha dřeńa hořenoséczé. Nětk jo nechtón maschinu wunamkaw, na kotrejž móža z pomoczu para ludžo ha wěczé wo wokomikńeňu do wósokoscze so wuzběhuwacz.

* Wo tutéch dňach wumře wo měscze Liverpool Sarah Biffin, 66 lět stara. Wona ńemějesche ruczé wot naroda sem, ha tola bě

wuwowana wo dźěwańu wobrazow (molerka) wona dźěwasche z porstami na nozé.

Ptaczěř.

Jedén wutźer pźekhodźuwasche so junu ze swojimi dźěczimi. Wo luboscźi so ta mwodoscź wokow wutźeřa cźischcźesche, kedźbńe na ńoho pźiposkuwajo, dokelź z joho horta řane, hnucźiwo, powutźacze ha wobwěselacze rětźe wuńdźechu. Wo léśku nadeńdźechu ptacźeřa; jomu pźiladuwajo zawostachu, kak wón wo saku popańene ptatźki do klětkow rozdźělesche. Ptatźki běchu lute mwode; ztéśkńe pótachu swoju swobodu wo wschěch kucźikach dobócź, — ale podarmo.

„Ja widźu, zo su popańene ptatźki lute mwodušchke, řekné wutźer ptacźerej, dźe su stare zwostali?"

„Stare? wotmoji tamón, te su pźemudre ha tez bojazne! te so popanécź ńedadźa, źanomu sakej, źanej klěbczé so ńepźibliźa; — dźesacź krótź so woladuweja ha so dopomńa, ha déź sé dowho doscź tźakaw, cźekotajo hněwne wotlecźa. Jenoj mwode, wupo, cźipne, kiź so wot staréch dźěliźa, ha někotre stare traź, kiź za mwodémi zlecźa, su mój dobótk."

Wutźer so na swoje dźěcźi wohlada, prajiczé: „scźe swóscheli, źtoź tónlej muź prajesche? — Kaź pola ptatźkow, tak pola tźwojekow. Pźewaźna khrobwoscź, pźeměrna dowěrnoscź do so, hordoscź na swoju wědomnoscź, mudroscź ha na traź kusk zaswuźbó, cźěri mwodoscź do ńezboźa. Wona chcze wscho rozemicź, so pźe wscho wuźběhuwacź. Pola starschich ludźi radu pótacź bó hańba bowa; mwodźi su mudrischi hatź stari. Mwodoscź lecźi swoje pucźje, do přeńoh lěpschoh saka so popańe." — „Někotśi stari dře tez ze zpodźiwańom ladaja na pwońa sapaczoho ducha mwodoscźe, dowěřa jomu ha zcźěhuwa joho, rětźa ha skutkuja kaź tami hale popanu so tez husto z nimi wo jeném saku. — Lej, ńemudra staroba pódla bohej mwodoscźe! Ńezapońcźe, mwodźencźé, źtoź ptacźer prajesche." —

Nawěźki.

☞ Pźed dwěmaj tédźeńomai jo mi recźazné pśék ze swojimi mwodémi wotběźaw. Wón jo schěré bruné ha sreńeje wulkoscźe; tón mwodé pak jo měńschi ha tźorné bruné. Źtóź mi pońenuwanej psow (habó traź jenoho wot ńeju) zaśé pźiwedźe, dóstańe k tomu pźiměřene móto.

Ralbiczé, 22. oktobra, 1850. J. Lubk. bur.

Podpisanom su hiźo pźed dowhim tźasom „němśke pacźeřacze knihe" přetź pźischli — (najźkeře jo sebi je něchtón poschcźiw, ha nětk zabów, wok koho). Woni maju zwoté rězk (Schrift) ha wo nich steji přédku měno: „Sebastian Weźlich aus Säuritź" napisane. Źtóź tesame nětklej ma ńech jo tak dobré, ha mi je bórźé zaśé pźińese.

Ralbiczé, 21. oktobra. 1850. M. Weczlich, klamar.

Hiźon dléschi tźas su pola ńe lejźo wostajene: pźedeschcźnik (Regenschirm), jene dobre źońacze tźrije, jene módre smuhate rubischko ha jene staczionśke knižki. Komuź ;ena habé druha pońenowanéch wěczow pschiswuscha, móźe ju zaśé dóstacź pola M. Weczlicha, pźekupcźa.

Ralbiczé, 21. okt., 1850.

W Budéschini bźe zańdźenu sobotu tuta źitna pwacźizna:

	Wyscha.		Nižscha.		Sředźna.	
	tl.	nśl.	tl.	nśl.	tl.	nśl.
Rożka	2	25	2	17½	2	20
Pźeńcźa . . .	4	10	3	27½	4	2½
Jeczmeń . . .	2	2½	1	27½	2	—
Wows	1	12½	1	7½	1	10
Róch	3	12½	3	5	3	7½
Woka	3	2½	2	20	3	—
Jahwé	5	5	4	20	5	—
Hejbuschka . .	2	20	2	7½	2	15
Běrné	1	—	—	20	—	25
K. butré . . .	—	10 6/10	—	9 4/10	—	10

Cźischcźane pola K. B. Hiki.

Tžiswo 44. 2. dżeń novembra. Lětnik 3.

Jutnitżka.

Wudawaŕej
Jakub Kućank ha Michał Cyž.

Swětne podawki.

Z Lubija. Pži lubiśkim sudnistwe jo tžróda hóltžatow wo pžepotańu, kotsiž su nękotre lět sem wo Wužicźé wele ńezboża natžinili. Na 61 méstach menujcźé su tucži ńeduschnicźé 89 krócž woheńe zawožili, kotrež su wschě hatž do 7 tež wudéřeli. Těch hóltžatow jo dżesacž, wot kotréchž najstarschi 18, najmwódsi 11½ lět staré. Wosém těchsaméch su nětk popanéli. — Cži ńezbóžni su lute proscherske dżěcži. — Kajka pžichodnoscž na nas tžaka, déž tajkelej wot mwodoscże zhonimó.

Lommacž, wes zezadé Mischńa, jo znata žitna komora Sachsénskeje. Pówescże, kiž z tam pžindu, pwacża wo ratarskich należnoscżach. Žto wot tam swóschimó? Tež tam su z czéwa powojczu mńe nepli dom zdżéwali hatž loni; tež wele khoréch bě pódla, žtož wosobńe wot lěpschich pwacži. Winu lětuscheje ńepwódnoscże pžipisaja tém wele deschcżam wo meji, kiž zemu pžiplaczachu — ha pomecži, kiž zahe paże ha zelo mori. Woni radża, so zahe wo dobre sémo rozladuwacž, kiž budże pozdże jara drohe. Tež pwacžiznu žita, méńa, budże neplacza ńeporadnoscž powetžicž ha wo mérczu rożku nije powztwórta toleřa ńezmějemó.

Z Dreždżan. Minister Rabenhorst jo pžikazaw, zo so pžichodńe pži wojerskej pžisahi na krajnu wustawu wacz zpomnicž nima.

Sejmske pówescże. Wo nastupańu wotwazuwańa wicżeżnéch pěnes jo so přeńa komora, kiž chczésche po schěscž padach na sto lět licžicž, z druhej komoru zjenoscżiwa, kiž jenoj pecž padow postaji. — Hewak su tam wele wot wojerskich należnoscżow ha wot kupeńa risazkeje zeleżnicźé rétželi. Přeńa komora praji sachsénskomu wójskej zjawné dżak za tu kaž wo Schleswig-Holsteinskej, tak wo wótzném kraju pžecżiwo zbéžkařam wopokazanu krutoscž ha swěru. — Cžischczerski zakoń budże po wschém zdaczu jara kruté; tak zméja k pžikwadej wudawařo nowinow nanajmeńe 500 tlr. zastajicž, za kotrež dře so 4 tlr. wot sta dańe pwacži, kotréchž pěnes pak so kńeżerstwo dżerži, joli k janej zkórżbi pžindże.

Z Reichenawa zhonimó, zo jo so kolera nimale cżéle zhubiwa.

Z Rakuskeje. Nasch khejżor chcze zasé, déž budże so z Warschawa wróczicž, do Dreždżan pucżowacž. No daj Bóh zbożo!

Nasche porowodże na donawe su porutżnoscž dóstali, pžihotowani bócž, kroatiske serbske regimente do pownócznéch krajinow pžewescž. Tež tžěske wójsko so k fichtélskim horam czehńe. Wina toho jo, dokelž jo Bramborska na bajernskej mezé wójsko postajiwa ha žtó wě žto traž wotpolada. Nasch rétžerski khejżor chcze sam wósche wedżerstwo wójska na so wzacž, joli k tžomu pžindże. —

Na 23. okt. jo khejżor holomuczkomu wěrchej arczebiskopej w czérkwi po wotdżerżanéch božich

swužbach kardinalski khwobuk swatocžńe sam pžepodaw. —

Tež francz. pžedséda jo tém francz. kardinalam wuzwoleném biskopam kardinalski khwobuk zjawńe sam pžepodaw.

Rakuski khejžor jo wozjeweńa wschěch wojerskich pówesczow pžez czjischcz krucze zakazaw, dokelž so tak lute vžě czjischcza.

Z Barlina. Zrudne pówesczе za nas z Warschawa pžindu. Wuj Mikwawsch jo bramb. ministera z Brandenburka ze swojej bramb. politiku czéle wotpokazaw ha joho tež nicz swóschaw. — Rakuskomu khejžorej pak jo wón hatž na mezé napžeczo jew ha joho jara tžesczjw. Potajkim dře budže Bramborska nochowacz dérbecz.

Z Wraczlawa. Nasch biskop, kiž bě so do Wina podaw, zo bó tam wot japožtowskoho zapóswancza do řada kardinalow hořewzaté bow, jo so strowé zasé wróczjw, ha bó ze zawosnej wesowosczu ha potžesczjuwańom wot deputaczjow na 12 wosach pola mésta Lamsfeld powitané ha dom pžewodžené.

Rimale czéwo bramb. wójsko bě zandžené tédžeń wo wulkim pohibuwańu. To bě lute pžeczjahuwańo wot jenoho mésta do druhoho.

Nasche ministerstwo dře nětk tež dowho wacze wobstacz mócz nebudže.

Z Badénskeje. Nasch za bramb. unionu zahořené minister jo wotstupiw ha zmolom tež Badénska z unioné wustupiwa.

Z Kasélskeje: Bajernske wójsko bě so na naschich mezach postajiwo. Na jene dobo rékasche, zo ma bramb. generol porutžnosczj, tak khěczé hatž Bajernsczé pžez mezé su, jich z moczu pžimacz; to bě wina, zo so zandžené tédžen wschudžom wscho k wójni pžihotuwasche.

Ze Serbow.

Z Czjisowoje. Pžeczé sem swoschaw, zo w Serńanach ze starodawnéch tžasow jow róbla kermuschi rězaja. Nedawno pak wo Jutnitžczé tžitach, zo chczedja tam lětsa ganzora rězacz. Tohodla podachmó so ztéto modži hólczé na pucz, ha djěchmó do Serńan na kermuschu. Déž tam pžindjechmó, bóchmó dere hořewzaczj; kortžmar tež nas jara na tékanczé réchtwasche. Mó pak tžiňachmó so z wopréda khětro drozé, dokelž so dale na ganzořaczu pětžeń zpujczjachmó. Pozdžischo zpotžachmó tuni bócz, tola potom so nitžo wacz ńepžiňesche, nicz wo kortžńe ha tež nidže drudže. Ja pak tola hakoj pžeczjel kermuschwańa pžeproschu ruńe tak dere Serńanskich, kaž wschěch druhich, na naschu kermuschu. Sto budžemó rězacz, to so žasa khwalicz ńechamó; robla pak ženi rězali ńejsmó, ha ganzor tež žanej wosobnej pětžeńe nima, kaž smó w Serńanach měrkwali. Pžindžcže jenož wschitczé k nam na kermuschu, kotraž na ńedželu pžed św. Měrczjinom pańe, kaž wo wschěch protékach namakacže, khiba zo w hajžtrowskej ha Raketžanskej nicz. Rasmus.

Z Budéschina. Zandženu sobotu tsjoch bó předawschi czérkwinski radžicžer, D. Petri řebané. Wón wumře wo měsčе Stettiňe pola swojej bžowki, kotraž jo tam žeńena, jo pak postajiw, zo bó po smercži do Budéschina pžewezené bow.

Zandženu ńedželu wumře kń. D. Weis, pžedséda appelaczjonskoho sudnistwa wo Budéschiňe. Wón jo so do Drezdžan řebacz daw.

§. Z Ralbicz. Na św. Sémana ha Judé dzerjesche w naschej czérkwi dopowdňa wulku bozu mschu kń. Mikwawsch Czéž z Budéschina, ha wudžélesche po wotdžerjanéch bozich swužbach boze pozonuwańo, kaž so tež hižo po rańschich ke mschach stawo bě. Hako horliwé Serb ha spěschné serbski zpisawar běsche wón nam hižo dawno znaté. Z wulkej wesowosczu mózemo k tomu nětk tež hižcze pžistajicz, zo jo kń. Czéž tež jara dobré serbski prědar. Toho smó so pžepokazali, hako wón na św. Mathija pola nas swoje přeńe prěduwańo w Serbach dzerjesche. Tesamo běsche krasne, hnucza powne, tak zo kóždomu poswucharej wěsczi k wutrobe dzěsche. Pódla so nam wosebe tež to zpodobasche, zo je wón wo

lesnej, tžistej serbskej rétži dzerjesche, dzež anicz swowtžko na nèmsku rétž zapodomne ňebèsche!

§. Z Wóslinka. Zandzenu ňedzelu bó nasch farar Handrij Nowak řebané. Wón bèsche 1796 na Sokolczé pola Budéschina rodzené ha potajkim nètk 54 lèt staré.

Z Króstžicz. Pod tém motto:

„Kejkoj rowow kžižikow
Tejkoj nèmskich napismow!"

dóstanu Króstzeňo prèduwaňo, kajkež hižcje pži žanej Vizitacziji swóscheli ňejju. Tej deře zmóslenej pzeczelaj pak czéle ňewèrnoscz rétžitaj, dèž prajitaj, zo žane serbske napisma na khèrchowe namakawoj ňejstaj; dokelž wot lèta 1848 maja wschitke kžižiki, kiž Króscziczé dzèwane bóchu, serbske napisma, ha téch jo wèle. Wulku tzescz sebi tohodla pucžowařej Króscziczé zaswužiwoj ňejstaj, ha kaž sém sebi wot starèch žonow wotposkaw, tak ňeňa tesamo: zo staj najskeře trochu zawerczanej z codžischcza pžischwoj, habó třebaj wèle wodé z wódnoho muža studňe piwoj, habó žtož najbóle wschiczé praja — zo staj najskeře tajkej prawoj h.....i Janaj.

Z Róžanta. Témaj pucžwařomaj po zapadnéch hornich Wužiczach bódž k wèdzeňu, zo jo nam Róžetzenam jara lubo, zo do naschej wsé pžischwoj ňejstaj; dokelž dře bóschtaj tež wot naschej wsé vzè do Jutnitžki stajicz dawoj, kaž wot kžižow na khróstž. pořebnischczu. Ňech hižczen tam junkrótž dóndžetaj, ha sebi lèpe sw. kžiže wobladuwetaj, potém budžetaj widžecz, zo su tam ze serbskimi napismami. —

Podeňdzeňo rokotowoho kerka.

Kerk rokotowó roscczesche
Pži pucžu po doli
Jom žiweňo mèd swódki je
Pži žiwej zróstnoscži;
Wón schèresche so schèroko
Hatž do pucza tam blizkoho.

Kaž ňej pak nitžo pod swónczom
Tu stajňe bez hoňa,
Tak tež z tém róstném rokotom
So bórzé pzeméňa,
Tam nimo pžindze kozétžka
Ha wèle hawžkow pžikusa.

Dzeň druhi swóntžko postawa
Kerk trójtňe wita je
Wón lèdém pak so dohlada,
Da wowcza pžibèhňe
Ha žtož jo mohwa dosahnécž,
To dérbesche tež jejne bócž.

Ha jako wowcza woteňdze,
Da kerkej lóžo bè
Ha bez tém zo so dzakuje,
Zo strach jo pzètraté,
Da kruwa pži nim pozasta,
Ha zwerschne hawžki pžižnéwa.

Powmorwó kerk pzed zrudobu
Nètk na swèt swařesche
Duž swóschi nohu koňaczu,
Tup, tup, zo kňomu dze,
Haj kóň tam pži nim pozasta,
Ha powostanki dobera.

O rokotowé kertžitžko,
Kak ja cze žaruju
O žel, czi jo so hóře schwo,
Hatž trukam pži pucžu
Ja na tebe chczu zladowacž,
Twój doňt mi dérbi wutžbu dacž.

* * *

„O tžwójetže so doladaj,
Tak swóschu kertžik řecz
Mój smoj sej wèle podobnej
Tež té so dérbisch slecz
Po tžasu mwodoscz, řanoscz, mócz,
Hatž wobdawa cze smertna nócz.

Tež tě kaž ja tam pžj pucžu,
Tam cžerpjsch rubeňa.
Ta zachodnoscž wo žiwěňu
Ha spžahw ha staroscže
To su te wódne zwěřata,
Pžez kotrež twój kcžěw pžestawa!"

H. S.

Netřebawscha staroscž.

Hawoza listžitžko zelene
Podaj mi jabwutžko tžerwene
Jabwutžko žowte ha tžerwene!

Hawoza listžitžko hnuwa so
Dele so kuli tam jabwutžko
Jabwutžko řane kaž holitžo.

Holtžo tam jabwutžko spopadže
Pěknom jo hóltžikej dawasche
Wobémaj litžko so barbesche.

Na hawzé ptatžik tam spěwasche,
Schelma tón mawó so smèwasche
Schelma tón mawó tak zéntžesche:

„Najlěpe sama pžecz namkawa
Pucžik ha žcžejku jo wodžitžka,
Ha holtžo k jabwutžkej pachowa.

Sejler.

H. S.

Zběrki.

* Cžuzé podrožné pžijedže na swojim pucžu tež na jenu horu, pžj kotrejež podnozé so jomu tonidwo bócž zdasche. „Jo tola delekach krute?" woprascha so wón Žcžipalczecz Jana, kotréž tam ruňe waltžki rubasche. „Tžiscže krute!" wotmoji Jan. Lědom pak pžijedže tón czuznik do dowa, da so jomu kóň hatž do brucha zapané. „Té schelma, swařesche wón nětk na Jana, ňejsém so cže praschaw, hatž jo delekach krute?" Haj wschak haj, wotmoji Jan, deleka tež jo krute, hale nadné kňez hižczen na dno dele dojěw ňejo.

* Žcžipalczecz Jan jědžesche nědé do holé po dřewo. Na pucžu zetěka so z jeném wozom, kotréž jomu z pucža jěcž ňechasche. Woboj pozaschtaj, ha tamón zařeska: „Ja žanomu bwaznej z pucža ňejedu!" Ja pak radělube kójdomu, wotmowi Jan, ha schwikné so na bok.

* Jedén žid pokaza swojomu sénej bohatu ňewěstu, kotruž dérbesche sebi wzacž. — „Ale, nano, wona džeň žawosňe klacza!" — „Nó, žto to žkodži, wschako ju za poselnitžu ňebeřesch hale za žonu." — „Ale nano, wona džeň nima wacz hatž jene wótžko." — „Cžim lěpe, mój séno, da twoje brachi jenoj z powoscžu widži." — „Ale, lubó nano, wona džeň na tajki žawosné horb." — Nó, mój Bozo, jo da žadeň tžwójek bez bracha? Wona tola žadén jandžel bócž ňemože."

Nawěžki.

Jena schěscž lět stara khejža, z $1\frac{1}{2}$ kórczomaj pola — kaž tež jedén czéle dobré krupné móntžk jo na pžedan pžez Jakuba Schěna Worklecžé.

Blak, pžez kórcz wusécža wulki, na kotréž so hodža wobodleňa twaricž, jo napžedan; kaňeňe kaž tež kužow za studňu tam su. Wscho dalsche k zhoňeňu pola piwarcza Schowté Worklecžé.

Jedén bruné mwodé jegerski psěk jo so zhubiw. Žtóž joho pola Mulerka w Khróstžicžé woteda, dostaňe dobre móto.

Zamwoweňo runkliczowoho sěmeňa ma so wot sobustawow lejňanskoho ha smecžkeczanskoho ratarskoho towarstwa hatž do 6. novembra t. l. pola podpisanoho stacž.

W Jasoňzé 30. okt. 1850. Wiezand.

— Na bohatej hasé cž. $\frac{84}{22}$ pola J. E. Smoleňa móže so za 6 nsl. dostacž:

Kurze wendische Sprachlehre
von J. E. Schmaler.

Tute knižki su za Němezow, kiž chcezdža serbski wuknécž, kaž tež za wschitkich Serbow, kiž chcezdža so w swojej rěcži ha jeje pisaňu wudokoňecž, jara wužitne Duž móžemé je kójdomu poruczicž.

Cžischcžane pola K. B. Hiki.

Tźiſwo 45. 9. dźeń novembra. Lětnik 3.

Jutnitźka.

Wudawaćej
; Jakub Kućank ha Michał Cyž.

Swětne podawki.

Sachſénſka. To bě ſtrach ha ńezbožo rožaczé tědźeń! Nětkotra ſwójba jo to zhoniwa, hatź kralowſki wukas, luboho ſéna k wójſkej powowaczé, do doma pźindźe; kak ńwele jo to potřechiwo, mójeſche kóždé z téch tźródow wojakow zpóznacź, kiź póndźele ha wutoru ze wſchěch ſtronow k méſtej kwatachu. Naſche kńezerſtwo wſchak dérbeſche na wſcho pźihotuwane bóczź, zo bó winwatoſczź naſchoho kraja hako ſtawa němſkoho źwazka dopełnicź, ha ńepźeczela z druhimi źjenoſczenej moczu wotpokazacź mowo. Tutón ńepźeczel pak bě Bramborſka. Jeje ſtroniſku politiku, jeje ſamopaſchne wotpoladańa wó nadoſczź znajecźe. Bramborſka bě czéle pźihotuwana, z pomoczu ſwojoho pźez pow ſta tawźent muźi ſélnoho wojſka teſamo z moczu wuwéſczź. Na bramb. dwoře běſche woſobńe miniſter z Radowicz za to dźéwaw. K wobzankneńu wójné bě hižon ſejm powowané. Nahźwe, ńenadźiczé pak rimot wotczeźe ha jaſne ńebjo ſtéſkněch źwéſeli. Miniſter z Radowicz z témi jomu ruńa zmóſlenémi wot kńezerſtwa wotſtupi, ha Bramborſka polubi nětkoj, zo chcze ſo podacź, ha ſwoje czéwo dotalne źwěchuwańo źpuſchczicź. Wina na tutém nahwém pźeměńeńu bě ruſ. khejźor, kiź jo ſo wo Warſchawe jara pźeczźiwo Bramborſkej wuprajiw. — Wokow Lipſka dérbeſche czéwo ſachſénſke wójſko źjenoſczene ha na wobkedźbuwańo poſtajene bóczź. Nětk pak wot toho nitźo ńebudźe. Reſerviſtojo ſu zaſé dom póſwani, wupiſane końacze hermanki wotprajene a t. d. ha wſcho lubi zaſé mérne tźaſé.

Wo 1. komoře wozjewi wóndańo miniſter „wulke ńezbožo"; zo jo ſo menujczé z jenej pokwadniczé 90,000 tlr. peńes zhubiwo. Nichtón ńewe kak; ta wěcz ſo nětk pźepótuwe. —

Z Barlina. Wóndańo pźindźe deputaczija k kralej, kotraź ſo hórſcheſche, zo jo Bramborſka k ſwojej wulkej ńetźeſczi ha hańbi ſo podczźiſnéwa. Kral wotmoji, zo dźe jo źtoź joho ſamoho naſtupa wón tež czéle za to bow, zo bó ſo z ńeczom zejrawajo ta wěcz wuczźiniwa, kaź bě miniſter Radowicz nańet ſtajiw; — hale hako konſtituczionalſki kral dérbi ſo wón wětźini wo miniſterſtwe podacź.

Miniſter Brandenburg, kiź běſche po ſwojim wróczeńu z Warſchawa zkhořew, jo nahźwe wumřew. Tež dwaj druhej miniſtraj ſtaj wotſtupne liſté kralej pźepodawoj.

Kaſélſka. Méſto Hanaw jo wot bajernſkoho ha rakuſkoho wójſka wobſadźene. Méſto Kaſél wot bramborſkoho. Woboj nětkoj pźemo druhoho kwatatej, tak ńwele hatź mójno heſénſkeje krajiné wobſadźicź. Ha jara lochczé ſo hodźi zo pźi tém nětkak romadu ſtorcza, ſo zwadźa, ha wěſczi wot přenej wotſelenej tſélbu czéwa Evropiſka zaźře.

Tež tute wobsadženo Kaselskeje ze stroné Bramborskeje so ńeda zamojicz. Wschak jo heseński wěrch pžeczjwo tomu protest zapowožiw ha so czéle wo Frankfurcze zastupeném němskim krajam do rukow daw.

Tež wo Schleswik-Holstejnskej móže lochczé ewropiska wójna nastacz. Rakuska jo ńenujczé na so wzawa, tam pořad zawožicz. Budže sebi Bramborska to lubicz dacz? Tež jow pak Mikwasch zezadé tši. Rusénski jo ńenujczé rakuskomu slubiw, zo chcze wón jene sélne wójsko na ńezach pžihotuwane dzerjecz, zo bó kóždé ńeměrné zběžk zmolom podrazéw, kiž třeba po wotczehńeńu rak. wójska do pównócznej Ewropiskej nastacz mow.

Würtenberski kral, staré znaté wojak, chcze joli wójna wudéri, swoje wójsko (20,000 muži) sam wescz; k nomu dérbja 40,000 Rakužanow storczicz.

Rakusczé su tež hižon Badénsku postupili. Bramborsczé na druhim kónczu z kraja czahnu.

Rakuska. Khejžor jo proklamaczju na swoje južno-swowanske wójska wupósław, zo bóchu so ńekomdžili, druhi krótž za wótczinu ze swojej sélnej brónu wustupicz. Ban Jelatžicz, kiž so wo Wiňe zadžerži, jo k tomu tež ńekotre zahořacze swowa pžistajiw. Déž jo nuza, potém Swoweńow pótacz wědja. — Wschiczé swawni wójska-wědžeło so w Wiňe zradžuja, žto ma so stacz. Tež staré Radeczki jo k tomu powowané ha pžindže. — Khejžor jo Paskiewiczej tež rakuski marschalski kiž sam pžepodaw.

Najnowsche: Z Drezdžan. Nascha wo prědku tutoho tžiswa wuprajena bojoscz: zo dře móže nahiwe lédém podušchené wójnski woheń zasé wudéricz, jo so zdobom dopelniwa. Nasche sachsénske ministerstwo wozjewa pod 7. nov.: zo ma pžeměněnéch politiskich wobstejenstwow dla wsché wotpuschczeni wojaczé stejaczoho wójska zdobom na swojich městach so zasé namkacz. Po zeleznicznach móža so darmo pžewescz. Wina toho jo, dokelž Bramborska dře wscho lubi haie nitjo ńedjerži; weleńwaczé poslene srědki nawožaje ńekak z tjesczu ze swojoho zaschmataňa wuncz.

Ze Zerbow.

Z Budéschina. Wowacza khoroscz jo dře nas ńetkoj Bohu dzak, czéle wopuschczjwa. Wot nowéch zkhořenéch nitjo wačzé swóschecz ńejo. Zczéwa jo jich na tutej (wowaczej) khoroscji powschésta sta zkhořewo, jenoj ńežto pžez pow sta pak wumřewo.

Wtjora wopuschczjichu naschi wojaczé město Mó budžemó druhich dóstacz. Cžisami cžahnu do Drezdžan, dzejž budža na 8000 muži pžez ńekotré tžas stacz; pozdžjscho jenoj na 2000 muži —

Z Budéschna. Sředu wětjor jo k. Konstantin Schenk, druhi zastójnik na wužiskim sejme po dowhotrajaczej wowaczej khoroscji na swaboscz wumřew. Wón bě swérné pžeczel nascheje serbskeje rétže ha narodnoscze. Wón so jara na zawožeńu nascheje serbskeje maczjczé zwéseli, dokelž widžische so budže ha móže tuto khwalobne towarstwo Serbam dobre ha wužitne pisma podawacz. Toho dla wón sebi tež kóždu matžitžnu knihu w ńekotréch eksemplarach kupi ha ju bez mwodém ludom w Žornozekach, hdžež ma wón rétierkubiwo, darmo rozdawasche; w poslenim léczje stupi wón sam do maczjczé. Ha kotromu Serbej bó ńeznate bowo, schto jo k. Schenk na sejmach, wosebńe na poslenim skutkowaw, hdžež wón po Pětra Czéžowém namecze prawa serbskoho luda horliwe zastupowasche. Tak jo sebi wón wo wutrobach wschitkich swérnéch Serbow wopomnik stajiw, kotréž chczemó z dzakomnosczu w tžesczje dzerjecz.

Ze Schprejicz. Pžez k. Pilczowu smercz bó nasche farske zastónstwo wupróznene. Wulka jo nascha zadoscz dobroho Serba dostacz. Kollaturu ma kral pola nas. Schtož swóschimé, jo k. Merwa, dotal duchomné w Hóznizé, za nas wuzwolené. Z tém bóchmó dře zpokojom běli, dokelž je wón na wschelake waschńw swoju do-

bru Serbſkoſcz wozjewiw; wón ſo ſo bez drubim z próſtwu na krala wobroczjiw, w kotrejž jo bez bojoſcze wſchitke nedoſtatki ha brachi rozeňajiw, z kotrémiž ſo Serba pjed němſkimi ſudami bědzjicz maja. Po joho naměcze doſtanu pruiczé Serbo po móznoſcze ſerbſkich zaſtojnikow w ſwojich ſudniſtwach.

Dwéj nowej ſerbſkej pěſnitzczé.

I.

(Wós: Khatrzinka ſwérna moja.)

Najlubſchiſcha Khatérzinka
Wěſch té, zto cji prajicz mam?
„Bozeme" najreńſche!
Déj naj' pucjik, déj naj' zcjezka
Na tu khwilu rózno dze.

Widzjiſch tamlej kertzk ſo hnuwacz,
Neſwóſchiſch tu woſéczu?
„Bozeme" ſchwórkacze,
Déj naj' pucjik ꝛc.

Poſkaj, zto tón ptaczjk ſpéwa
Pod liſczom na hawozé?
„Bozeme" ſczahuje,
Déj naj' pucjik ꝛc.

Kuk, kuk, kak tón méſatzk ſwéczi
Ha zto na naj zkaduje?
„Bozeme" pokiwne
Déj naj' pucjik ꝛc.

Pjez polo tón wětſik lecjk
Ha zto tón naj wobduwa?
„Bozeme" zaduwe,
Déj naj pucjik ꝛc.

Doli bězi kziwa rétzka
Ha zto ſchwórtzi, klukota?
„Bozeme" pluſkocze,
Déj naj' pucjik ꝛc.

Zpominacz wſchak chczemoj na ſo,
Daj mi na to rucjiczku. —
Bozeme najreńſche!
Déj naj' pucjik, déj naj zczezka
Na tu khwilu rózno dze.

II.

Chczeli bur na zentwu
Ha póta holtzku wubernu,
Dha chczu wam ſchepnécz
Kak druhdé nechtó pobudze
Ha zawoſne ſo pjemaſne.

Spěw.

Mi wukazachu ńewéſtu
Najrenſchu, bohatu.
Ja puzczich ſo na nohi
Tón kamen pótacz drohi,
Ha zto tam namakach?
Ta putka zidzjana
So za mne zhańbowa.
O jerom, kak ja czérach!

Mi wukazachu ńewéſtu
Najrenſchu, dzéwawu.
Ja ſahach z brazku k méſtu
Ha méňach: tu maſch wéſtu
Ha kak to wotběza?
Ta ptzówka ńezpróczna
Ta jenoz wuſchiwa.
O jerom, kak ja czérjach!

Mi wukazachu ńewéſtu
Najrenſchu, rozomnu.
Ja zczezech z hródze koňa
Ha czérach nimo Broňa
Ha kajku najédzech?
Ta bě tak wuſtojna,
Zo mi ſo zaſtéſka;
O jerom, kak ja czérjach!

Mi wukazachu ńewéſtu
Najrenſchu, wutzenu.

Do woza dwej sém pjahnéw,
Ha póschné k ňej sém cjahnéw,
Ha žto ta prajesche?
Franczowski zwawa je,
„Ami!“ mi rékasche.
O jerom, kak ja cjéřach **H. S.**

Sejter.

Krepka wodé.

(Wopisaño z natursfich stawiznow.)

Moji lubi tjitařo, nèchtón zkulij wot Was ňejo w swécje tak wèle nazhoniw, kaj ta mawa krepka wodé, wòt kotrejej chczu Wam nètko nèjto powèdacj. Poswuchajcje tohodla zkedžbňe ha zcjérpne!

Wo wulkim schérokim moru zébolachu so tawzénté ha zasé tawzénté mawóch drobnéch krepkow, kaj lubozne djécji wo kliňe swojeje macjeře, ha dachu so wot lochkoho wètsika tam ha sém kolebacj. Jena djowtjitjka z tuteje wulkeje swójbó bèsche wosebe jara wesowa, kolebasche so, ha skakasche wósoko do powetra, padje pjeczo zasé do klina swojeje macjeře dele. Drudé pójsné so na rèbitjku, dasche so z nej daloko zaňescj, wercjesche so z nej ha zlètowasche wósoko. Pjeczo pak bó zasé dele ztorhňena. Ha déj tak ze swojimaj drobnémaj wòtjkomaj k řaném módrém ňebesam zladowasche, djej boje swóntjkó tak lubozňe swécjesche, da zdéchné wona: „ Ow, jtó bó so tola tam k mrótjelam hoře pozbéhnécj, z nimi cjahnécj, ha na zeňu dele zladowacj mohw! Lubo swóntjko zmi ňe tola k sebi hoře, ja chczu z tobu pucjowacj ha cjahnécj, wokowo schérokeje zeňe!“ „„Té mawó ňeřadko pomóśli sebi swóntjko, to dře chczu tebi k woli ztjinicj,““ pòswa nèkotre proňena dele do moła, te wzachu naschu krepku, ha z ňej wele druhich sobu do powètra (lofta) hoře.

Macjerka Moło pak nitjo wo tém ňepotné, dokelj swóntjko bé jeje djowtjitjki wschitke do ňewidomneje paré pjewobrocjiwa. Tak lecjesche nètk ta mama tjródka hoře, pjecjé wósche ha wósche, tak zo so nèkotrejjkulij wowa wercjesche. Ha hořeka, tam dujesche wètsik; tón wza je wschitke sobu, ha ňesesche je daloko, daloko pjez moło préki. Ow, kak to spéschňe djésche, wèle spéschnischo hatj rébitjki wodje plowaja, habó ptatjatko w powètse létaja. W jenej jtundjitjcjé bèchu zto mili pucja pjelecjawo. — Kak so wschitke spodjiwachu, hako na jene dobo k zemi dele poladachu. Zelene wuki, ze jitom zmahowacze pola, ćane jtomiki ha kertjki, wulke tjerwene mèsta ha lubozne wèski — wschitko to bèsche jim nèjto nowe ha hijcjen ňewidjane. Tu worasche bur z wowomaj na roli, tam lecjesche jèzné na zpéschném koniku nimo, tu pozbéhowasche so hodleć (wołew) z mocznémaj kjidwemaj k swónczu hoře, ha tseli zasé k zemi dele kaj spéschné kwok, tam zasé w hustéch lèsach poskakowachu lubozne ptatjatka spéwajo wot jeneje hawjki na druhu. To bèsche nèjto k ladaňu, za te mawo cjipne krepki. Tajkich krasnoscjow so nadjawo nebéchu, hako hijcjen w kliňe swojeje macjeře so kolebachu ha wo swécje nitjo ňewedjachu. Mèsta — wsé — pola wuki — koňe — to djésche jim pje wschu mèru.

(Pjichodňe dale)

W Budéschini bje zaňdjenu sobotu tuta žitna pwacjizna:

	Wyscha.		Nijscha.		Sredjna	
	tl.	nil.	tl.	nil.	tl.	nil.
Rožka	3	5	2	25	3	—
Pjeńcza . . .	4	12½	3	27½	4	5
Jecjmeň . . .	2	5	1	27½	2	—
Wows	1	15	1	10	1	12½
Róch	3	20	3	12½	3	15
Woka	3	15	3	7½	3	20
Jahwé	5	5	4	20	5	—
Hejduschka . .	2	20	2	7½	2	15
Bèrné	1	—	—	20	—	25
K. butré . . .	—	11 6/10	—	11 4/10	—	10

Cjischcjane pola K. B. Hiki.

Tžiswo 46. 16. dżen novembra. Lětnik 3.

Jutnitžka.

Wudawařej
Jakub Kućank ha Michał Cyž.

Swětne podawki.

To bě zawośne žiwé tědžeń! tajke hotwańo ha běhańo, tajke ludźi hońeńo ha wobróńeńo, zo wěsczi wo tžasach Napoleona hóře bócz ńemójesche! Wo czéwéch němskich krajach bě wscho na nohach, wot Rusow haklej rětžecz ńechamó. Ha to wschitko němskeje wuwowaneje jednoté dla. Czéwo Němczowstwo nimale stejesche napjeczo Bramborskej, kotraž bě swoje czéwo wójsko, kaž tež krajnu wobaru přeńoho ha druhoho dźěla do broňow powowawa. Wo Heśénskej sebi woboj stroňe czéle blisko napjeczo stejeschtaj. Ha woprawdźe na 5. nov. bó tu tež někotre ras na Rakuskich tělczow tselana, kotsiž hatžruńe na tajki napad ńepžihotuwani, (dokelž hižczen wójna wot žanej stroné pžipojedžena ńebe) zmolom wotmojachu ha Bramborskich wuhnachu. Ze stroné Rakuskich běchu pěczo rańeni, jedén czeczcé; z tameje dźesaczo. Bramborsczé jene město po druhim z dobrém runwachu — ha nětkoj jo hižon czéwa wójna tak wěle kaž zkóntžena, dokelž Bramborska chcze zaśé wschitkoreńe tžinicz, žtož Rakuska jenoj žada; (zo jenoj so zaśé hinak ńedopomni) Tež unionu, pži kotrejž hižon tak zkoro nichtón wacźé ńejo hatž Bramborska sama, chcze zpadnécz dacz ha pžez zromadne konferencźé, k kotrémž budźa so wo Drezdźanach zkhadźuwacz, dérbi němska wustawa dale wudospownosczena bócz. Anicz wo Heśénskej, anicz wo Schleswichu chcze Bramborska rak. zaradwańu zadźěwacz. — Tak te wěczé nětk steja. Wschiczé rozladani, ha bórne nascha Jutnitžka bowa, su předéprajili, žtož jo so stawo. Zkoda jenoj těch milionow peńes, kotrež su so tajkich wuposczow dla wudawacz dérbeli. Naschi ludźo dře budźa so zkoro zaśé wrórzicz. —

Sachsénska. Žara rozne su so někotre sachs. nowiné wo témlej tžasu zadźerželi, kiž ńejsu pžestawali, krajnu wóschnosczj wohanbicz, jeje wobzankńeńa za pžerad wěré ha wótczine wuwowacz ha dhé bó mózno bowo, lud pžeczíwo kralej najtžuwacz. —

Z Kölna. Z wulkej tžesczu bóchu tu zapóswanczé Bamuża powitani, kiž naschomu arczebiskopej kardinalske insignije pžiňesu.

Z Hamburka. Tež nasche město budźe za žtěri ńedźele wot Bramborskich czéle rumwane. To žada Rakuska.

Badénska. Bramborska chcze wot nas za swoju pomocz powtsejcza mil. měcz; dokelž pak so nam to kusk wěle zda, dha jo nětk nězto pžez powdra tež zpokojom. Bez rak. žadańami, do kotréchž jo Bramb. zwoliwa, tež jo, so dérbi za schěsczj ńedźeli Badénsku czéle wopuschczicz.

Zardinska. Na namet francz. zapóswanczа jo Bamj hižczen junkrótž zpótaw, zardinsku wóschnosczj pžez napominańa na zakonski pucz

zwesć, přede hatz czérkw. ztrafé wobzankňe. To jo so stawo. Zardinski sejm jo tež romadu stupiw, ha změje nétk tež swowo do toho rétzecz.

Pinelli jo za pzedsédu wuzwolené. —

Ze Serbow.

Z Budéschina. Tute dné bé nasche dwórnischczo, kaž tež czahi na zeleznicze sélňe wobsadzene. Luczi wojaczé, sachsénsczé (rezervistojo) kaž bramborsczé (za krainu wobaru z delneje Wužiczé); czi jeni czehňechu k Zolerczam, naschi k Drezdzanam. Deře doscz, zo tu ňebe kaž tesamo dné Majnczu; tam pak su so rak. ha bramb. wojaczé khětře praskali. — Zandzenu ňedzelu bó wo tak ňenuwanej klóžterskej khejži pódla tachanstwa wutzerňa k pzichodném seminaristam so pschihotuwaczéch kath. mwodzenczow wotewřena. Kňez vik. Buk jo jich wutzer. Jomu k pomoczé steja schescjo druzé. —

Z Nukniczé. Wóndaňo sém so prawe swéseliw, hatz Grósecz nowé sw. kziž widzach. Wón jo jara řeňe zdzěwané ha ma tež serbske napismo. Tři lipki jón lesňe wobdawaja. —

Dzěd ha wnuk

(po ilirisktim).

Tzasňe rano junu z naléczja
Přede hatz dzeň jasné rozswita
Slepoh dzěda hóltzik mawó
K pzekhodzeňu pěkňe wědzesche
Na wěrschk wósokeje skawó
Kiž so w raňschich zeřach bwóschtzesche.
„Dowho smoj so dzědo komdziwoj
Jara pozdze smoj sej stanéwoj.“ —
„„Pomawu noj! sénko drohi!
Dzens sém swabó z domu wustupiw.
Staroba mi weje nohi
Ruňe kaž bóch dwójczé zestariw!
Stésknosci jo, ha dziwna zrudoba
Wutrobu mi nahwe pzewzawa.
Slepej wotzi wo czěmnosczi
Wetschej zcze hatz dotal bwudzitaj
Ruczé czezkej, wo swabosczi
Tzepotaczej k boku zpadwetaj! —
Maczer zeňa zasé powowa
Dzěczo swoje k sebi do rowa!““
Wósche swóntzko wustupwasche
Stwořeňam wschém swětwo podzeli,
Lubozňe so wusměwasche
Pohladawschi dele na zemi,
Hdzez dzěd staré z wnukom khodzesche,
Kaž joh mwoda ruka wodzesche.
Z liwoj wón so sénka pzima
Z prawoj ňese pésni pzeczela,
Pzeczela tu lubschoh nima
Nežli husle z twerdoh jaworcza.
Na hórczé dzěd staré pozasta
Takhlej k mwodom sénej porétza:
„„Wedz ňe sénko k starej skale
Na kotrez smoj heňak sédawoj.
Mój pucz ňeňedze ňe dale
Bozeňe sej prawicz dérbimoj.
Blizko kemni té so pzikhilej
Moje swowa swérňe kedzbu měj!
Horliwoscz chczu dusche swojej
Přede hatz b'dze smercz ju potwótzicz
Hizczen do wutrobó twojej
Sénko ze wschej moczu saschczépicz.
Nowó dzeň jo swónczo pzizwedwo
Nowó tzas tez Serbam nastaw jo,
Roscz dře budza, kaž bé něhdé
Liscza w lěsach, róze po wukach,
Pwodzicz zeňa, kaž hdé přede
Na doscz zitta zwotoh po polach.
Hale z druhej moczu pziroda
Krej ha mozé sélni tzweňeka!
Pod krew twój so budza khowacz
Jako dzensa tzródé wastowtzkow
Swóschecz ňebudza pak wowacz
Traschne wosé tzorněch rapakow!
Ztoz tu dobre, to nam zwostaňe
Hale nowo zbozo pzirosczje!
Tohodla wzmi husle nowo
Moje stare ňejsu za tebe,
Husle nowo jaworczowo

Woz je ha khodž z nimi po swécze.
Kotréž pucz tež wotsal woteńdžesch
K ńezam swojej zeńe ńedóńdžesch.
Dowha wot wetjora k rańu
Wot pownoczé k powdńu schéroka!
Spéwasch twoje péśńe za ńu
Ńech so kóžda truna napina!
Powstań z hwowu wotkrétej
Husle k ńebu pozbéhń sej!
Ńech zénk wótré z moczu hnuje
Kójdu serbsku wutrobu
Kotraž hižezen luboscz tjuje
Za swój narod, swawu, swobodu!
Ńech, kaž hrimot wothwós po holi —
Twoja péśen dusche wubudži! —
Pjeczela so zrudnoh jimaj
Zaspéwaj mu péśeń weselschu
Zjednej ruku husle pžimaj
Z druhej sélzé z wótžkow wótrej mu.
Pokaž tak zo jedna móslitžka
W wutrobe ho péśni zehrawa.
Žadali cze swowo móczne
Sélnoh hordoh zwósnika
Zo bó khwaliw skutki nóczne,
Hrozé joho zwóscz ha pžikaza
„Žadam zo mi k tjeśczi zaspéwesch!
Hewak w cžemném jastwe zahińesch!"
Potom předé hatž cze weze
Husle z moczu rozdér na zemi
Wotmow jomu: „Sélné kńeze!
„„Na huslach mócz twoja zeswabi
Ńerozemi péśeń kazańa
Swuži jenož duchej, swobodna!""
Takhlej swérńe husle moje
Po mojej nosch sénko pžikaznu
Pžewodž z nimi péśńe swoje
Powne wzńeseneje móslitžki
Wo nich wupraw tjucza horliwo
Kiž su ducha twojoh pohnuwo.
Skóntjisch swoje powowańo
Na zemi tu néhdé po tjasu:
Pžińes, moje wotkazańo,
Husle zasé k rowu mojomu!
Zo mi prawa kak sé dokońaw
Žtož sém tudé tebi pžikazaw!""
Hdéj bé rétjaw tehlej swowa,
Hwuboko džéd staré pozdéchné,
K wutrobe so skwoni hwowa
Ducha horliwoho wudéchné.
Wnuk wza husle z twerdoh jaworcza,
Ma nétk péśni swojich pžeczela!
Wschudžom hdžej joh žadoscz wodži
Péśńe swoje nowo spéwasche.
Po swowańskej zemi khodži
K jeje ńezam ženi ńepžindže:
Wot wetjora k rańu dosaha,
Wot pownoczé k powdńu schéroka!

Frid. Tyž.

Zbérki.

§. Wésté Dr. Kaschpor jo wulitžiw ha pische je wo nowińe za pžesczéwnu nawedžitoscz lékarstwa, kak wele wot kójdoho sta ludži z téch wschelakich řadow ha žtantow zczéwa néthlej tu starobu wot 70 lét' dotjaka. To zhonicz dře nitjo ńezkodži, ha duž chczu je tu tžitařam Jutnitžki tež sobu dželicz: bez kójdémi 100 duchownémi 42, burami ha hajnkami 40, wóschimi zastojnikami 35, pžekupczami ha řemeznikami 35, wojakami 32, prawiznikami (Advokaten) 29, kekleřemi (khumjtařemi) 28, wutjeřemi 27, lékařemi (wazenkami) 24. Z toho widžimó, zo su wosobńe duchowni cži zbozomni, wot kotréchž jich z kójdoho sta najwaczé tu řanu starobu wot 70 lét dotjaka. Wot lékařow ha wutjeřow pak jich najńeńe tajkelej zbožo wužiwe! —

Weselo mwodéch.

W jenej ruczé Hanku
Druhej ruczé khanku
Ha cži herczé pódla
To jo žiweńo.
Hanka zejrawa
Rana kaž ta rójitžka

Bórtjate jidjane
Banté zlétuja.

Piwko winko powna khanka
Ha ta reja wesowa
Trubka, lubka, řana Hanka
To jo radoscj hólcjika
Z trubtjitjku, z lubtjitjku
Hóltjik mwodé rejuje
Holitjku najreńschu
Swoju scheńkuje.

Tajke řane Hanki
Ha te powne khanki,
Slébora doscj móschni
To su krasnoscje
Piskajcje, djéwajcje
Herczé za tu naschu zdu
Rejku mi, ztutjku ji
Rajcje najreńschu.

Z mwodoscju bónj litjko kcjeje
Lecji nójka na rejku
Ziweńo so na nas smeje
Zajuskajmó z radoscju
Z trubtjitjku, z lubtjitjku
Hóltjik rejku poskotji
Rozbróji peńezki
Wschitko po tjescji.

Poselstwo na luboho w czuzbe.

Swécji jasne swécji
Swóntjko w zéme lecji,
Mésatjk boji khodji
Z vézdami so wodji
Po pucjikach módrójtéch.

Wedjawa bóch rada
Dje tej na ne lada
Jenitjki mój řané
Swérné lubowané
Na te swétwa bwójczjate

Boje swóntjko krasne
Po wschém swécje jasne,
Praj zo téschna ladam
Joho domoj jadam
Djej khód joho wobswécjisch.

Mésatjko, nespróczné
Miwe wótjko nóczne,
Praj zo nespi boha
Luba jomu droha,
Djej so nad nim slébornisch.

Vézdé wó bez spaňa
Do swétwoho raňa
Prajcje zo ja pwakam
Pjeczé joho tjakam
Wrótjcje radoscj moju dom. Seyler.

Nawéjki.

Na prascheńo w tj. 40. Jutnitjki t. léta, móju ja hako teje wéczé najlépe wédomné, wotmowicj: zo te tam zpomnene, pjed wele létami wot jenoho tiesczownoho klójtérskoho duchownoho zromadjwane peńezé wot 70 toler, 6 dsl. 6 n. za jene pischczele k serbskomu spéwańu w naschej czérkwi, w mésaczu mej. 1836, do budéschinskej lutwarnskej pokwadniczé zapowozene ha znaschim czérkwinskim zamozeńom zařadwane bóchu, ha so nétk z pjilitjeńom dotalneje dańe na 107 toler, 26 nsl., 6 n., powoschili su. — Dokelj pak stajeńo pomenuwanéch pischczeli czérkwinskom řadej naschich kńezńow pjetjiwo jo, tak tolej wuwedjene bócz nemóje ha bo najhódnischo bowo, dé bóchu so, po wupraweńu téch pódla wobdjeleném, te peńezé k jenom druhom dobrom wotpoladańu, traj, pjk. za pokwadniczu wesnéch khudéch, bórzé pjipokazacj móli.

Klójtér, Marineje vézdé na 30. okt. 1850.

M. Besser. pokwadnik.

Cjischcjane pola K. B. Hiki.

Tžiſwo 47. 23. dżen novembra. Lětnik 3.

Jutnitzka.

Wudawařej
Jakub Kućank ha Michał Cyž.

Swětne podawki.

Sachsénska. Nasche czéwo wójſko zpotżina ſo nětk wo Drežďżanach ha wokownoſczi zromadżecz. Wſchě druhe kraja měſta ſu wot wójſka wopuſchczene, ſamo w Lipſku żadén wojak ẃacz k widżeńu ńejo. Wóſchnoſcz jo pżeſwědſena, zo krajna mócz rozdżělena nitżo ńezamóżi, zromadżena pak tola khětroho ńepżeczeła, kiž chczěw ſo zważicz, nas nahẃe pżimacz, wotdżerżuẃe. Wo Drežďżanach budża wulke hrodżiſchcża twařene, jene k zakitańu moſtow, druhe k wobkńežeńu lipstżanſkeje żelezniczé. Żtož naſche wójſko ſamo naſtupa, dha ſu ludżo ſtrowi, hatżruńe ſu wot roznoho ẃedra ẃele wutracz měli; też żiẃé duch bez nimi kńeżi ha nichtón ſo nejo zpěďżiw, po pżikazni wóſchnoſcje wſcho wopuſchczicz ha wójnſke khoroje zczěhuwacz. Kóżdé widżi, naſcha krajna wóſchnoſci nejo wina na tém. Też kupowańo końow jo jara deře wotbejżawo; też jow pokaza ſo wulka zwólniwoſcz ze ſtroné luda, wóſchnoſcz na wſchě móżne waſchńo podpěracz. Wo Drežďżanach jo ſo też jene towarſtwo zawożiwo bez naſchimi krajnémi zaſtupěrami, kiž pěnezé romadżi za doma zawoſtajenéch těch k wójſkej powowanéch rezerviſtow. Wo Sachſénſkej jo ẃele ludżi, kiž pżizankńeńo Sachſénſkeje k Rakuſkej hańa ha chczejdża Bramborſkich z ẃeſowoſczu powitacz — hale tajkim ńejo k pomhańu; czi ńebudża předé mudri, dóiż jim kozakojo ńebudża z knutu naměricz. Też na ſejmě ſo wo 1. kom. ſup. Groſmann zwaži, kńežerſtwej ńepóczczíwoſcz wo politiſkich wobzankńeńach wuměrwacz, dokelž ſo wot Bramborſkeje dżěli; wón pak bó jednowoſńe, twerdże podrazńené. Dokelž bě Groſmann też prajiw: „ja dře żadén politikus ńejſém," dha jedén na te ſwowa ſo powowajo, měńeſche: to jo wěrńo, hewak ńebó taklej rětżaw. Hewak jo ſo tam wot krajnéch wudawkow rětżawo, kotrej mawo ńejſu, ha też nětk měnſche ńebudża. — Přěncz Albert ma hižon zaſé jara nuzne, wſchědńe jo pżi ſwojich wojakach, (wón na 4000 muži porutża); na końu ſo wón deře namaka, pěſchi hižczen trochu kromi.

Z Radéberka. Wo naſchim měſcze jo też wowacza khoroſcz wuděriwa ha to khětře ſélńe. Woko Żitawó ha Oſtricza jo ſo zwa kholera nimale czéle zhubiwa; jenoj tam ha ſem hižczen jedén habó druhi na ńej zkhoře. —

Bramborſka jo nětkoj czéle wobrońena — přeni ha nětk też druhi dżěl krajneje wobaré ſtaj powowanej, ha to czi pěſchki kaž też jězni. Bramborſka ma tſi wulke wójſka: jene w Schleſinſkej, jene wo Weſtphalénſkej, jene wo ſwojej Sachſénſkej. Lute řane měrne ſwowa ſo rětża, hale — nichtón prawu wěru nima, ha kaž nětk zaſé ſteji, jara za wójnu woňa.

Bajernska so tež jara hotuwe ha wot Rakuskeje haklen rétjecz ńechamó. Winska zeleznicza hijen pjez tédjen jane kubwa ńepjewese, dokelj móje lédém wojakow dowozécz, kij do Tjech ha Bajernskeje cjahnu. Kij su jich widjeli, ńeméja doscj wukhwalicj mužnéch ludji kaj krasné grat. Wo Tjechach tež kroatisse regimenté sticja; wot nich réka, zo su bóle na asiatski hatž ewropejski lud podobné. Radeczki jo generalisimus rak. wójska. Wón pak to jenoj na so wozme, déj jadén pucj k wobkhowanu méra wacz k wuslédjeńu ńebudje. Taklej jo Rakuska zmóslena. —

Schlejwigskim jo pjipójedjene, zo dérbja mér jtjinicj, hewak budja zjenoscjeni Němcze na nich pjicjahnécz. Cji su wotmojili, zo ńebudja pjestacj swoje raňene prawa zkitacj, ńech z toho nastaňe, jtož chcze.

Franczowsska tež swoje wójsko na ranschich mezach postaja; kaj zjawne praji, chcze jenoj swoje mezé wobaracj, nikomu pak pomhacj.

Krepka wodé.

(Dalewedjeńo.)

Ha déj nétk te mawe krepki tak cjipne na zemu dele ladachu ha so dziwachu, da ńepótnéchu, zo bé boje swóntjko pjeczé nije ha nije na ńebesach so pokhiliwo. Napoſledku podmuri so wone na témsamém méscje do moła, djej bé-chu woni swój pucz zapotjeli. Nétk so naschej krepczé, kotraj bé předé najweselscha bówa, w powétse horkach tak prawe waczé ńespodobasche, ha bó tež pjeczé zémnischo ha cjémnischo. Krepka so potja za hospodu wohladuwacj, hale tam hořeka ńebésche nidje jana khejtjitjka, djej bó pjenoczowacj mohwa. Kak tež bó bowo, pomosli sebi wona, dé bóch so na zemu dele podawa, na zemu dele podawa, na zemu dele podawa, na zemu kotraj so ze swojimi wukami ha jtomami ha kwétkami tak lubozne na mne smewasche? Hak, tam polecju!" ha pji tutéch swowach potja so hijom dele pujcjecz. Tjim nije pjindje, cjim cjejscha bó; wona pótné, kak so z teje ńewidomneje paré zasé k widomnej krepczé pjemeni, ha lecjesche pjeczé spéschnischo ha spéschnischo dele, hatj na posledku rójowé kerk dopadje. Rójowé pupk, na pow rozwité, wotjini jej pjeczelne duře, ha khétsé sune so krepka nuts dokelj w tej zelenej khéjczé bésche jej k nócznom wotpotjinkej ńechke wójko póswane.

Déj ranko switasche, ha ńebesa so tjerwenicz potjachu, bé krepka hijom wuspana, zaleze ze swojoho wójka ha séné so na khromku jenoho wopejka. Tu tjakasche na swóntjko, ha hako tesamo krasne ha hordozne, kaj kralowna na ńebesach sthadjesche, prajesche jomu smejkotajo „dobre rano!" Boje swóntjko méjesche swoje weselo na tej mawej krepczé, zaswéczi do neje, tak zo so wona řeńscho zébolesche, hatj jadén demant.

„O lube swóntjko, zmi me zasé k sebi hore ha daj mi z tobu cjahnécj daloko pje wsché kraje!" — tak proschesche krepka, ha lej, swóntjko jeje próstwu znowa wuswóscha. Joho sapate pruhiscjahnéchu krepku spéschne k ńebesam hore, ha wesele djésche nétk dale pjez mésta ha kraje, pjez horé ha dowé. Hale — djeń potja pjeczé horczéschi ha horczéschi bócj ha mawa krepka potja wustawacj, skorjesche zo jo jara mucjna, ha czésche zastacj ha khwilku wotpotjnécz. Hale — tu ńebé jane stweltjko, jana kwétka, jadén khwódkojté jtomik za mucjnoho podrožnika k namakanu. Wona czésche pwakacj, tak bé wustawa, ha wowasche wo swojej nuzé k swóntjku: „O pujcj me zasé k zemi dele, habó k moru, mojej macjercze!" Hako bé to wuprajiwa, zaswóscha tawzént tajkich mawóch wowakow, kotsiž wschitczé wo to samo proschachu.

To béchu jeje sotsitjki, kotrej béchu ńewidomne pji ńej lecjawo, ha ju swérne scjéhowawo.

Swóntjko smeli so nad nimi, póswa khwódné wétsik. Tón wschitke te mawo ludjitjka romadu zehna do mrótjele, kotraj bó pjeczé wetscha ha

wetscha, tjim wacze krepkow romadu pjindje. W tej hustej kuřawe mójachu so te sotsitzki lédém spóznacz, twótjachu ha storkachu so bez sobu, ha ňewédjachu, kak so jim stawo bé, hako so na jene dobo do mawóch kulwatéch krepkow pjewobrocjenéch widjachu. Wschitke zpjimachu so za rutjki, ha nétk lecjachu ztoj jenoj mójachu k zemi dele. Ha to schumesche ha pluskotasche, hako te czéwo wójsko k zemi dopadje. Ludjo pak prajachu: „dejczjik djo.“

Swéta stawizné su swéta sud!

Tehlej swowa wuprají néhdé swawné němski basneř. Ha woprawdje tak tej jo, to wobswédsja nam nettjische podawki swéta. Néschto pjez djesacz létstotétkow jo so minéwo, hatj Němczé swojich swowanskich sufodow nadpadwacz potjachu. Wot baltiskoh hatj k adrijatiskom morju czérpesche swowanski narod ha zdéchwasche pod němskej surowosczu. Zahubjacze wójné bóchu tehdom bite. Zewschej moczu, kotruj horliwa lubosczj k swobudje hižczen powóschesche, zpedjowachu so naschi předomni pjeczjiwo němskej pjemoczé — hale podarmo! Němiwe Bóh na nasch lud tamnéch cjezkich tjasach zhladwasche! Nepjezjenosczj wo dome zkodjesche wacz hatj czuza brúň. Woni podlezachu.

Jo bóchu Němczé swoju surowosczj ha ňeprawdu pjed swétom nékak zamowili, zapiswachu jich zpisowaro wot swowanskoh luda wscho, ztoj so wohidne ha zadwawa jenoj wumóslicz hodji; zawéscji jara pjihódné srédk k potajeňu zadwawej ňesprawnosczje! — Dowhe léta su so bez tém minéwo, ha hlej kak jara jo so swét pjeměniw! Nepjezjenosczj jo němski lud rostorhwa, z wótrém ňetjom czi sebi napjeczjiwo stoja, kiž pjed nékotrém tjasom wot němskej jednoté wot wulkoh móczjnoh zjenoczenoh Němczowstwa spéwachu. Zda so kaj bó hořo ha *hubenstwo kiž woni néhdé na Swowanow zwalachu, nétkoj na nich samóch so wróczjicz chczéwo. Ha zto pji tém Swowéno tjiňa? Hlej woni je su, kiž nétkoj Němczam kazňe dawaja. Ruski khejjor jara sélňe k mérej napomina, ha hrozé ze swojim wójskom kóždom, kiž bó so wo němskim kraju zwažicz chczéw z wójnskej moczu nowó pořad zawozicz. Ha Rakuska kotrejej wójskoh k wetjom djélej ze swowanskich sénow wobstejí žada krucje, zo bó wschitke stronske rozdjeleno habó pobotjne zjenotjeno zdalene bówo. Němér rokocjeňa ha wójnski strach, su pjeczé wulke ňezboja, kiž kraja mócz ha luda zbožo podréja. Mó pak nikomu zwo pjeczj nochczemó, hale posledních tjasow podawki wo němskim kraju wobkedjbwajo, ňemójemó prečj, zo so nam husto zdawo jo, zo tola sprawnosczj wétjnoh sudnika so tej wo stawiznach swéta wozjeňa, ha kóždom, kiž zwo tjiniw ha ňeprawdu zawinéw jo, z wéstém pokhostaňom wsché ňeskutki zaruna, ha bórňej tej wele stow lét so bez tém minéwo! Swéta stawizné su swéta sud! —*—

Nawéžki.

Wo poslednim tjisiwe Jutnitzki namkamó wotmoweňo z Klóschtra wot kń. Bessera podpisane, wo kotrémj jo wuprawene, zo k pischczelam do klóschterskej czérkwe wotkazane peňezé so ňehodja po wotpohladaňu wotkazaňow nawozicz, dokelj stawéňo pischczeli wo pomenowanej czérkwi bó czérkwinskom pořadej napjeczjiwo bówo. Na tajkim wotmoweňu smó so jara zpodjiwali, ha ňewemó kak jo tola kń. B. z dobrém swédomom je podpisacz móhw. Dokelj:

1) Němójemó zpóznacz, kak bó to czérkwinskomu pořadej zadjéwacz móhwo, hdé bóchu so kpj. popowdňu pji serbskim néschpoře pischczele hrali, hdjej tam tola žadne kňežné pjitomne ňejsu?

2) Nebo kń. probst Salesius znajesche tola wéscji tej czérkwinski pořad, kak dha mójesche wón za pischczele wotkazane peňezé pjijecz, joli zo tesamo czérkwinskom pořadej zadjéwaja ha pjeczjiwne su!

3) Tak wele hatj mó rozemimó, czérkwinski pořad tola žadne druhe wotpohladaňo mécz ňemóje, hatj tjescjeňo Boha toho Kňeza ha powóscheňo ludowoj pobožnosczje! wscho ztoj tomuhlej wotpohladaňu swuzi, ňemóje po naschim zezdaczu czér-

kwinskom poradej napjeczjiwo bócz. Zo pak ťané kherlusch z pischczelemi pjewodjané bóle wutrobu hnuje ha pjez to pobožnoscz powóschi jo znata wěcz!

Mó bóchmó tohodla wutrobňe wschitkich proséli, kiž do tej wěczé rětjecz maja, woni chczéli po móžnoscji wuwescz, ztož wo wotpohladaňu wotkazaňow peňez, ha wo pojadaňu ňeboh ku. Salesiusa bésche, ztož k bojej tjescji ha Serbam pobožnoscji técz móhwo!

Dobre ha wužitne bó wéscji tez bówo, hdé bó so serbskim dzěczom klóschtérskeje wutjerňe dowoliwo: zo bóchu tez druhdé wo czérkwi serbske khérlusche spéwacz smili, wschak tola Serbja su! ňebó so to k najmeňschom ňékotré krótz za tédjeň hodjewo, snadz dwójczé. To tola wéscji wele zadane ňejo!

Redakcziji bó sczěhowaczé list z mésta Rosswein pjipósjwané.

Ruňe smó pjikazňu dóstali, zo mamó mésto Rosswein wopuschczicz ha do drazdjanskej wokownoscze so podacz. Nettzische wobstejnoscze su wam deře znate, wó mójecze sebi toho dla tez deře mósliczkak wojakej nětkoj wokow wutrobé jo! Ňékotrézkuliž nan ha macz bratsja ha sotré sélzé roňa dokelz ňewedza hatz séna habó bratra zasé wohladacz budza. Mó Serbja préňej schwadroné postrowamó wutrobňe wschitkich znatéch ha pjeczeli.

Korporal Mańok ha korporal Buk, Jurij Hajdan, Jurij Sénda, Jakub Tejko, Jan Kruhl, Péter Sikert, Michaw Schowta, Jan Köller, Péter Wojnar, Franz Awgust Kokel!

☞ Na swiňacze nójki pjeprosch k pjichodnej póndzeli hako 25 Nowembra, wschitkich Serbow najwutrobnischo

J. Kopri
pod hrodom.

Wschitkim, kotsiž mi po mojim straschném domapótaňu bozoh wóhňa z luboscziwémi darami k pomoczé běchu, kaj tez wschitkim, kotsiž k mojom zasé natwaréňu zpomozni běchu, prawu ja wutrobňe swój winojté djak, z tém hnutném pjeczom: Bóh czéw kójdoh pjed tajkim ňezbozom zakitacz.

W Worklecze Jakub Sémank.
1850.

„Kermuschu! smějemo,
„Czuzéch hólczow sej pjeprosémo —
„Rejwacz tola zeczémo,
„Tradacz dowho derbjachmo,
„Tamoj dobrej pjéczelaj,
„Kiž pjes Nowosliczé puczwaschtaj
„Ňech tola tej pjindjetaj,
„Stuptej trochu do prédka!
„Ha so nam praje widjecz dawoj,
„Ha so trochu pokazawoj,
„Zo bochmó so na waj doladali,
„Ha waj sobu k wétzéri zali.“

Nowoscjanki.

W Budéschini bje zaňdjenu sobotu tuta žitna pwaczizna:

	Wóscha.		Nizscha.		Średzna	
	tl.	nsl.	tl.	nsl.	tl.	nsl.
Rožka	3	$2\frac{1}{2}$	2	20	2	$27\frac{1}{2}$
Pzeňcza . . .	4	10	3	25	4	—
Jeczmeň . . .	2	$2\frac{1}{2}$	1	$27\frac{1}{2}$	2	—
Wows	1	$12\frac{1}{2}$	1	$7\frac{1}{2}$	1	10
Róch	3	15	3	10	3	$12\frac{1}{2}$
Woka	3	10	3	5	3	$7\frac{1}{2}$
Jahwé	5	15	5	5	5	10
Hejduschka . .	2	20	2	15	2	$17\frac{1}{2}$
Bérné . . .	1	—	—	20	—	25
K. butré . . .	—	$11\frac{6}{10}$	—	10	—	10

Tjischczane pola K. B. Hiki.

Tžiswo 48. 30. dżen novembra. Lětnik 3.

Jutnitzka.

Wudawařej
Jakub Kućank ha Michał Cyž.

Serbske wěrchowstwo (Fürstenthum Serbien).

Žtó ńechaw radé nězto wot swojich serbskich bratrow swóschecz, wot swawnoho swowanskoho luda jużnéch Serbow, wot kotréchž smó wo poslenich lětach tak wele zhonili. Najpředé zpomnimó na nězto wo politiskim, pozdżischo na nězto wo narodném nastupańu wopomńecza hódne: Serbiska lejži pži jużném Dunaju ha ma wokow 600 □ mil. Hatž do 14. lětstotétka wopżijesche tasama wósche toho hižczen Bulgarsku, Maczedonsku, Thesalisku, Epirus ha staru Ilyrisku. Wot předawscheje wulkoscze zawosta po pżeratej wulkej bitwi na kosowom polu wo lěu 1389 jenoj nětusche wěrchowstwo ha to hižczen wo wotwiswańu wot Turkow, tola pak pod narodnémi wěrchami; — dóiž wo 16. lětstotétku tež tute poslene prawo swobodnoscze zhubi. Wo tutém zrudném tżasu zapotżuwachu so te wuczahuwańa potwótżenéch Serbow do Wuherskeje ha jeje pódlanske kraje, dżeiž so hižczen Serbja dżenczischi dżeń namakaja. (To běchu cżi wótczojo nětuschich Serbow pod rakuskim khejżorstwom.) Tak wosta Serbiska hatž do léta 1718, dżeiž bó k Rakuskej pżižankńena. Potwótżuwańa khejż. zastojnikow dla wróczichu so Serbja sami wot so zasé pod turk. zczeptar; pod kotrémž so serbski lud tež zasé tak ńezpokomné tżujesche, zo so pod Josefom II. zasé wot Turkowskej dżělesche ha k Rakuskej pżižankné. — Tżorné Jurij, wot Turkow Kara Georg ńenuwané, wustupi tedém hako wědżicżer serbskoho luda pżeczżiwo turk. potwotżeřam. Janitżarojo bóchu z kraja wuhnaczi, wulke turk. wójsko pobite ha 12. deczembra 1806 twerdżizna Belgrad wot Serbow z moczu pżedobóta. Mócz turk. khejżorstwa ńezamóżesche za swoju swobodnoscż ha narodnoscż zahořené lud pżedobócż. — Żkoda jenoj, zo staré brach Swowěňow; ńepżezjednoscż bez sobu tež Serbam drohe doboté kubwa zasé wuwiné. Serbski lud, do dwej stronow dżělené, podlejża czuzém, řane jim kcżějacze zbożo zawidżaczém ztżuwańam ha turk. tajeňu. Tżorné Jurij dérbesche cżeknécż. Milosch, kiž joho zastupi, ńedosta pżipada doscż ze stroné luda. Rozdżěl kaž mócz tak ducha woswabi. Milosch wotpowożi bróń, bó na turk. dwoře deře hořewzaté ha ńehodné doscż, sam na potwotżwańo pżedobótéch Serbow dżewasche. Stawizné pówedaja, zo Serbam ńebe třeba mawomósni bócż, dokelž mějachu 7 twerdżiznow, 40 hrodżischcżow, 150 cżeżkich tsélbow, 20,000 muži wójska bez rezervé, dhé bóchu zjenoscżeni bóli, ha czuzém nuczdawańam ńepofuchali. (Tżorné Jurij cżekné jenoj, dokelž běchu joho narétżeli, zo Turkow zwobó jenoj na ńoho du, ha budże wscho deře, déž budże wón wotstrońené.) Te paloňo, zapuscżeňo wótcznoho kraja, te mořeňo swojich bratrow

ńezamójesche Miloschowu wóteczinsku mójl wubudzicz, joli hdé zanu méiesche.

(Pźichodńe dale.)

Swétne podawki.

Sachsénska: Kaz pola nas, tak tez wo druhich krajach wétschina luda za to dzerzi, zo ma so wot Pruskeje wacz swobodé ha wétzeje kedźbliwoscze za ludowo zbozo wottzakuwacz, hatz wot Rakuskeje. Kaz pak so nétk dopokaze, ma so ta wécz czéle hinak. Wo wuradzuwańu wérchow wo Warschawe, kotrez jo nétk na swétwo pźischwo, bésche je ruńe Rakuska, kiz swobodnische napoladé zastupwasche, kaz k pź. wobdźéleno luda pźi załadwańu némskich krajow; — ha wosebńe Pruska pak tomu so zpédźuwasche, prajiczé: zo tajke néźto wo nétuschich tźasach k radźeńu ńejo.

Hanoverska jo so tez dopomniwa, źto ma tźinicz. Hatz dotal tźiňachu sebi Prusaki nadźiju, zo budze z nimi dzerzecz, ha dokelz jo wérch krejné pźeczel jandźelskeje kralowné, tez Jandźelsku za so dobócz. Nétk pak jo Hannoverska wobzanknéwa, Rakuske wójsko pźez swój kraj do Schleswiga czahnécz ha dźél swojoho wójska k Rakuschańam storczicz dacz. —

Wo Hesénskej widźimó hiźon zczéwki stejaczoho wulkoho wójska. Czéntnar séna pwaczi powztwórta toleła ha za to hiźczen nejo krédńeńu. Na khlébe tez jara pobrachuwe ha pwaczizna wschédńe roscze. Tak budze drudze tez, joli zkoro wójska ńerozpuschcza.

Rakuska. Stajńe czahnu khejźorske wójska k wétzoru; dźejź jene woteńdze, tam druhe zastupi. — Na tźesko sakiénskich mesach, wo Grotawe ha Friedlandze steja Krowatojo. Ludźo so ńemóza dodźiwacz, zo tak rubi ludźo ńejsu kaz so póweda; wélewaczé jara dobri, pźeczelni ha mérni. — Pźepótuwacza komisija w Prazé zasé ztudentow wóji, kiz su do lońschoho mejskoho zbéźka zapleczeni. — Ministerstwo jo pismo na Bramborsku póswawo, kotrez jo tak stajene, zo dérbi zo wuprajicz hatz chcze habó ńecha. —

Z Turkowskej jara zrudne powescze za kjesczijanski lud knam dokhadźeja. Wo méscze Aleppo mennicze jo so turkowske wobodlerstwo pźeczíwo kjeszijanam pozbéhnéwo ha wéle stow téchsaméch zabiwo ha zatsélawo. Turkowski porutźnik mésta Aleppo, hatźrumiz wulke wojsko podsobu stejo ma, ńetźiňesche ani tenajmeńsche, zo bó tajku rubu surowoscz swojich poddanow zastawiw ha kjeszijanow zakitaw. Czéwó ńemér bésche so tohola zbéhnéw, dokelz dźowka wéstoh kschesczijanskoh pźekupcza, k turkowskej wéře pźestupiwa bé, kotruz jeje starschej zasé ksebi zadaschtaj. To pak so turkam ńespodobasche ha tohodla woni z rubóm nadpadom nawalńe wschéch kjesczijanow swojej blizkoscźi napadnéchu. Tak hwuboko hiźczeń turkowski wo duchownej czémnoscźi ha rubescźi tśi! —

Ze Serbow.

α. Z Budéschina. Zandźenu wutoru, 26. novembr. méjesche tudé Besada wulku zhromadźiznu we hoscźinczu źwoteje kroné. Wokow wosmich wétźor zapotźa so tasama ze spéwańom. Jara smó so źwéselili hatz tu serbskoh hudźbnoh mischtera zeznachmó, wo kotrémź hatz dotal ani wédźeli ńebéchmó. Kńez kantor Wolf, pźi tachanskej wutźerni, źwéseli besadne towarstwo z ńekotrémi ranémi spéwami, kotrez wot ńoho do hwosow zestajene béchu, ha wot serbskich seminaristow so spéwachu. Hwosé béchu rane ha duch serbskeje narodnoscze wo nich wéjesche. Mó pźejemó Serbowstwu zbozo, zo tez tuhle nowó dźéwacjer jomu nastaw jo, na stroňe, kotruz hatz dotal nasch swawné kn. Koczor sam zastupwasche. Tez knezna Emilija Pfulowna ha Liduschka Jakubowna ze swojimaj hwosomaj ranoscz wésowoho dńa powétźischtej. Wulku khwalbu ha wutrobne Swawa wudobó sebi tez kn. Michaw Czéz pźez to, zo dwé ranej péśni spéwasche, jednu ilirsku druhu pólsku, kotrez so

czéwom towarstwu jara polubischtaj. Zkóntjňe pjistajimó tuhlej bijczen wutrobnu próstwu, zo bó tola tajkehlej zwéseleňo Serbam huscjischo posliczene bówo, wosobňe lětsa, hdžej wscha nadžija, zo budže snadž spěwanski swědžeň so wotdžeržecj, dawno so nam zhubiwa jo. —

α. Z Budéschina. Sředu wětžor po wosmich nastróži nas straschna tžerwenoscz na ňebu k dowhom raňu won. Boži woheň bě w Delnej Hórczé wujschow. Jedén bur jo so wotpaliw ruňe kowarni napjeczo, kaž so powěda staj so tež dwě swiňeczi sobu spaliwoj. —

Krepka wodé.

(Daleweďjeňo.)

Jedén dźěl těch krepkow pané na horu, ha ta nascha mawa bě tež pódla. Wona pak so pji tém na žane waschňo ňewobžkodži, hale skakasche wěsowa ha powna radoscže po nahwej hoře dele, ha te druhe wschitke za ňej, kaž wojaczé za swojim generalom. Bórzé bě zasé czéwo wójsko romadu, ha wschitke so tak krucze jena druheje zepžimachu, zo bó z nich schuňacza rětžka, kotraž prawe spěschňe dale krotjesche. Pžindžechu dje na žadén kaňeň, kiž so jim hordže do pucza stupi, da spótachu, žtó bó jón najpředé pžeskotžicj mohw, ha tón mawó general mójesche pžeczé najlěpe. Drudé skotži na zelené kěrk truskalczow, kiž pji kroňe stejesche, kukné cjipňe do těch běwóch kwětkow, habó séné so na te tžerwene jahodki, kaž bó je woptacž chczéw; habó wón tžompasche tež na wopejka dele wisatěch wólschow hoře, ha kolebasche so tam tak dowho, dojž na jene dobo zasé k swojim towarschkam dele ňepané, ha z nimi wesele dale czehňesche. Hako běchu khětré kruch tak romadže běželi, zaswóschachu na jene dobo, zo tam w dole deleka nějto tak klepocze ha děž blije pžindžechu, widžachu raňu khěžu, pžed nej ňěkotre wulke kulwate kaňeňe, ha wěle ludži stejesche tam z karami ha z wozami ha wschitczé mějachu napelňene měchi na nich. Zadé pak wěrczesche so zawosňe wilke kowo, pžez kotrej rětžka schuňesche, To běsche mwón.

Nutska bóchu pžez te wěrczate kowo tajke wilke kaňeňe, kaž tam pžed khěžu wonkach lezachu, jedén na druhim wěrczane ha na tajke waschňo wschitke zorňatka kiž bez ňe pžindžechu k ranej běwej mutžczé rozmlěte. Žtó pak běsche tón sélné muž, kiž tamne wulke kowo ha z nim tón czežki kaňeň tak spěschňe wěrczesche. Nichtón druhi hatž nasche mawo krepki, kotrež po tawžéntach na kowo dele skakachu, ha tak móczňe na nim teptachu, zo dérbesche so te wilke kowo jenož tak wěrczecj. Z toho widžisch mój poswuchařo zo móža tež mawi ha swabi, děž so zienocza ha krucze romadu dźerža jara wěle dokońecz. Nascha mawa krepka skotži tež khroble na te wěrczate kowo, ha děž bó nětk z nim sobu dele potorhňena, da zdasche so, zo budža ju tam delekach wo wubokoscži zateptacž, ha ta wboha tak na zrudne waschňo kóncz wzacž. Hale, tomu ňebě tak. Bórzé wudrapa so krepka zasé won, ha wězesche so tak zpokojna ha wěsowa dale, kaž bó so jenož trochu wukupawa. Jeje pucz wědžesche ju do hata, do kotrohož so rětžka wuliwasche. Tam běsche wěle katžkow ha husé-czow, kotrež so tam kaž wosobne kněžné wokowo wožachu, ha žabki skakachu tam po kroňe, ha pak zasé do wodé nutk; bě tam tež wěle karpow, perskow ha linow, kiž tam wěsele wokowo pwowachu. To wschitko so naschej krepczé žawosňe lubesche, ha wona chczésche tam wostacž. Po ňěkotrém tžasu pak potža so jej wo Mwónkecz hacže tola stěskacž, ha wona bó radé zaso k swóntžkej hoře so pozběhnéwa, ha z nim pžez schěroki swět cjahnéwa. Hijom chczésche tuhlej swoju próstwu wuprajicj da pžindže mónkecz Marka z krepaczej khanu, natžeri do neje wodé ha popadže naschu mawu krepku sobu, dźěsche nětk do zarodé, ha krepesche pwat, kiž běsche tam k běleňu wupžestrené. Mawa krepka ňewědžesche kak so jej sta, hako na jene dobo na suchim sedžesche. To so jej ňelubesche ha wona bó ze zrudobé czéwa wutwa. Swóntžko pak jeje nuzu tžasa doscž pótné, ha sczahné ju k sebi hoře ze wschitkimi druhimi so-

tſitžkami, tak zo na pwacje bórzé nitzo wačzé wot nich pótnécz ńebé. Mwónkowa pak dzesche: „Maŕa, dzi wschak zaſé pwat wokrepicz, swóntzko tola dzensa zawoſńe hori.“

(Pzichodńe dale)

Najnowsche Nowinki!

Kaz so powedа, dha jo tez swawné ban Jelatzicz pzi wójſku, kotrez so wo Tzechach na ſakſénſkich pomezach zhromadzuje, wón porutza ha wodzi tam swojtch zmužitéch Krowatow, tola ńemójemó tuhlej powesczj z ńekhabwaczej wéſtoſczu hizczen wobkrutzicz, dokelz ju hatz dotal jenoj z jenej ſtrone zhonichmó.

Pruſki miniſter Manteufel jo ſo tehlej dné po zeleznicze do Morawo wotwez, zo bó ſo tam wo Holomuczu z rakuſkim miniſtrom Schwarzenberkom wo nétuſchich politiſkich wobſtejenſtwach poradziw. Nadzija zo mér zdzerzané budze jo tohodla zaſé néſchto jaſniſcha.

Ztwórta pzezczéwna zhromadzizna czérkw. towarſtwow w méſcze Lincz.

Znate jo, zo maja kath. czérkw. towarſtwa kózde léto jenu wulku zhromadziznu. Kózde tow. wuzwola k tomu ha wotpóſczele jenoho habó druhoho, kotréz potém czéwo towarſtwo zaſtupuwe. Pzi létuſchej zhromedzizńe w Lincz (wo Rakuſkej) béchu pzez 400 taſkich muzi ſo zkhadzuwali. Woſobńe béchu rakuſke kraje mnohe zaſtupene pzez wažnéch, doſtojnéch ha pódla widzenéch muzi swétnéch ha duchownéch. Z Mahrénſkej bé hrabja Sylva Taruka wot 55 towarſtwow ſwowanſkoho jazéka wotpóſwané. Z Tzech béchu ſwowanſke tow. hrabju Czernina póſwali. Tez Stajermark, Kärnthen, Krajn ha Tyrol kaz tez Wuherſka béchu ſo pzi tém wobdzélili. Wot drubich krajow béchu pzíſchli: z Bajernſkeje, (tez biſkow z Regensbuka bé wotpóſwané); z Bramborſkeje, woſobńe ze Schleſénſkeje ha z Weſtphalen; Naſaw, woboj Heſénſkej, Badénſka, Wértembergſka béchu ſwawnéch muzi póſwali. Jedén badénſkich ńenujczé ſwobodné knez z Andlau bó za pzedſédu wuzwolené; ze Schwiczé; ha tez z Ameriki bé tu k. Schonat farar w Czincziznati. — Dopiſaro ńemóza doſcz wopiſacz te pozbéhuwacze zatzutza pzi wohladańu ha ſwóſcheńu téchlej duchow. Zawoſné lud bé pzi zjawnéch zhromadziznach pzitomnéch; kozdé dzeń bó 5 — 6000 pziſtupnéch liſtkow wudzélene, ha jara wele ludzi dérbjachu hizczen wotpokazani bócz, dokelz rum ńedoſahaſche. To bé ſwawna ztwórta pzezczéwna zromadzizna katholſkich czérkwinſkich towarſtwow. —

Nawéžki.

Knjezej M. J.....kjej wo P.,

Jara lubo by mi było, hdy by Ty tola bórzy z jenym listom zwjeselić chcył swojeho přećela. M....ša C...

W Budéſchini bje zańdzenu ſobotu tuta zitna pwaczizna:

	Wóſcha.		Nizſcha.		Sredzna	
	tl.	nſl.	tl.	nſl.	tl.	nſl.
Rozka	3	—	2	20	2	25
Pzeńcza . . .	4	7½	3	20	4	2½
Jeczmeń . . .	2	2½	1	27½	2	—
Wows	1	15	1	10	1	12½
Róch	3	15	3	10	3	12½
Woka	3	10	3	5	3	7½
Jahwé	5	15	5	5	5	10
Hejduſchka . .	2	20	2	15	2	17½
Bérné	1	—	—	20	—	25
K. butré . . .	—	11 6/10	—	10	—	10

Czischczane pola K. B. Hiki.

Tžiswo 49. 7. dżen deczembra. Lětnik 3.

Jutnitzka.

Wudawařej
Jakub Kućank ha Michał Cyž.

Serbſke wěrchowſtwo (Fürſtenthum Serbien).

(Da'eźwedżeńo)

Hatž junu turk. wojaczé pžez měſto czehňechu, wo kotrémž Miloſch pžebówaſche, na lebijach wowé mořenéch Serbow, Miloſchowéch předawſchich wójnſkich towarſchow, zawowa jedén z tžródé: „ſé te wowé widjaw, kňeže? — nětk pžindže řad na tebe!" Miloſch zpózna z toho ſebi rožacze ňezbožo, wotutžj z duchownoho zpaňa ha czekné z turk. dwóra. Bowontžkowu ňedżelu 1815 ſtupi wón ze ſerbſkej wójnſkej khoroju ruczé wo ſerbſ. měſcze Takowe ſreidž téch tudé w czérkwi mnohe zromadżenéch Serbow, prajiczé: „tudé ſém, ha wójnu mamó!" Surowé wójnſki rimot zažra po czéwém ſerbſ. kraju. Turkojo ňedachu dowho na ſo tžakacž; z wulkej moczu pžiczežechu. Dwé krawnej horczej bitwe (jena pola Ertari, dżejž bóchu Turkojo hatž k zahubeňu pobiczi, druha na ruňiňe Matžwa, dżejž ſwawnoho Ali Paſcha zbožo wopuſchczi,) wudobóſchtaj Serbam ſtaru ſwobodnoſczž. Na krawnéch bitwiſchczach, pžj hrowach ſwojich mořenéch wótczinczow, na zawoſtatéch zbótkach wot ňepžeczelow zapuſchczenéch měſtow zaklinczachu wěſowo ſpěwé z wotroczſtwa wumoženoho luda. — Wele z kraja czekňenéch Serbow wróczja ſo zaſé dom; bez nimi tež naſch znaté horliwé tžorné Jurij. Wſché wutrobó jomu napžeczo czepu; jenoj jedén jentžki ſo pžed nim ſtrachiwe, ha to jo — — Miloſch; dokelž traž mohw jomu wóſche knejſtwo Serbiſkeje, kotrež Miloſch žadaſche, zadźewacž. Na mezach Serbiſkeje bó wón wot Miloſchowóch wupóſwanéch ňeduſchnikow mořené. Joho wowa pžindže, kaž ſerbſke baſňe powedaja, do Konſtantinopel, dżejž Turkojo hižczen na ňej ſwoje djabowſke zwobé naſétžeja. Miloſch dóſczeje, žtož wotpoladaſche: wón bó 6. nov. 1817 wo Belgrad wo wulkej zhromadžižňe ſerbſkich kňezow za wěrcha Serbiſkeje wuwowané, kotrež wěrchowſtwo dérbeſche pžj joho ſwójbe zawoſtacž. Sultan joho pžižpózna. Tež turko-ruſénſki mér wot Akjerman zawěſczi Serbam ze ſtroné ruſ. khejžorſtwa drohe wukupene kubwa; hako: ſwobodne wuzwoleňo zaſtojnikow, ſwobodne ſudniſke prawa, — czéle ſwobodne zaradwaňo wſchéch nuczkownéch nalež-noſczow — wuzbéhuwaňo dawkow po ſwojej potřebnoſczi; jenoj wěſte lětne pěnezé (Tribut) dóſta Sultan.

Po krótkim wudéri wójna bez Ruſénſkej ha Turkowſkej. Serbja ſo wulczé na tém zwěſelichu, dokelž mějachu nadžiju zo budže ſtaroſwawné kcjěw ſerbſkoho wobſchérnoho kraleſtwa ſo wróczicž, — Bosniſku ha Wójwodžinu ſerbſ. krajej pžizankněcž ſo hodżecž. Ruſénſka pak ňerodži tajkoho ſuſoda, ha zadźěwe zawožeňo wot Dunaja hatž k adriatſkomu morju dojahaczeho ſerbſkoho

kraja. Milosch dóstańe krutu pjikazńu, nitjoho so moczwacj, haj nitjo tjinicj, hatj pjeczehńeń Turkow z Bosnifkeje pjez serbſki kraj zadjewacj ha tak prawiczu ruſk. wójſka kitacj.

Po zkónczenej wójńe zapotja Milosch na wobkruczeńo swojoho kńezerſtwa wo serbſ. kraju djewacj, ha to po prawe turkowſkim waschńu. Wo wuwedjeńu swojeje wole wón jadén zadjewk ńeczerpesche; kójda zkórjba na tém bó za pjerad ha zbéjk djerjana ha ſtraſchniſchi mujojo z pucja wurumwani, t. r. moreni. Junu bó 200 wobódleni khudéch ludji wo Belgrad zpalene, dokelj Milosch blak třebasche, czwónſku khejju natwaricj. Wón ſo pji tém na swojich Momakow (Burſchen) zpuſchczesche, kij deře wobroněni jomu swujachu. Tajke téranſtwo serbſki swobodné lud dowho ńewutra. Wo létu 1835 wudéri horczé zbéjk joho ńezprawnoſczjow dla; Milosch jón ńezamójesche zmericj, dokelj tej najwoſobniſchaj Serbaj, Abram Petronjewicj, ha Thomaſch Wutjicj pódla béſchtaj. Tejſamoj wudjewaſchtaj wuſtawu za serbſki kraj, kotraj bó na ludowej zhromadjizńe z wesowoſczu pjijata. Tej Miloſch dérbesche ſo ji podczjiſnécj. Wuberk krajowniſkow, tak ńemuwané Senat, bó jomu k ſtroni daté, ha mějesche dawki poſtajecj, dokhodé (zdé) krajnéch zaſtojnikow dowolicj, wukazńe wóſchnoſczje pjeladacj, wot miniſtrow zamojeńo ſkutkwańa jadacj. To wſchak bé pěkna wécz, hale jtój ſo wo to ńeſtaraſche, bé Milosch, hatjrune bé na to pjiſahaw. Kaj předé chczésche Milosch tej nétk ze wſchémi tjinicj, kij jomu ſo zpedjachu ha ludowo prawo zaſtupwachu. Najſtraſchniſchi za ńoho bé Thomaſch Wutjicj, hoberſki, dowhi ramenaté Serb. Momakojo mějachu pjikazńu pji přenej lěpſchej pjilejnoſczji joho zémnoho ztjinicj. Hale pji tém wopaki třechichu. Nicz hinak hatj ſélńe wobroněné ſo Wutjicj zjawńe pokazuwaſche, pji joho hoberſkej jtawtnoſczji ſtraſchné napohlad. Wſchitko pjed nim cjékaſche, jtoj dobre swédomo ńeměsche. — „Jto khodjiſch pjecz kaj hajduka po dwoře?“ poſtrowi joho junu Milosch. „„Ach, tńeje, ja ſém jara bojazné““ wotmoji Wutjicj, ha djéſche dale. Néw ha zwobó ſo w Miloſchowoj wutrobe hořachu.

Wutjicj pak Miloſcha tej na krej pjezcjéhaſche. Tak jadaſche Senat na joho namet wot Miloſcha: zo bó rozprawu ha zamojeńo wotpowojiw wot nawozuwańa krajnéch peńes. Milosch ſebi radje ńebe wo swojej huſkoſczji, dokelj bé ludowo peńezé pjetjiniw. Wo ſmertném ſtraſche wobzankné wón: wuſtawu powalicj ha Senat rozehnacj. 400 pějkow ha 200 jéznéch z pjiſwuſchaczémi tělbami zdaſche ſo jomu doſcj, tuto wuwéſcj. Wutjicj pak powowa lud do bróńe k zakitańu ſwobodé; krajna wobora mnoha pjikhadja; pji klóztře Rakowicj třechi wón z Miloſchowém wójſkom hromadu; wón rétji k nim, ha pjepokaza jich wot joho zprawneje wéczé; wſchiczé na joho ſtronu ſtupja. Miloſch jo czéle wopuſchczené. Wón dérbi wot kńezerſtwa z hańbu wotſtupicj (13. juni 1839) ha kraj ze swojim ſénom Michawom wopuſchczicj; ſtarſchi ſén Milan dérbi pjichodńe Serbow wérch bócj; wón zemré pak hižon za nékotre ńedjele.

(Pjichodńe dale.)

Swétne podawki.

Rémczowſtwo. Wo politiſkim naſtupańu pak jo ſo tón tédjeń jara mawo ſtawo, ha to jo deře; tajke wajne wéczé, kaj te ſu, kij ſo nétk w Rémczach ſtanu pjekwatacj, ńejo k radjeńu. Te wuradjuwańa bez bramb. miniſtrom z Manteufel ha z rakuſkim ze Schwarczenberg wo Holomuczu přeni djeń deře ńewupanéchu. Hižon béchu wozé pjihotuwane, dokelj chczésche bramborſki wotjécj. Nowó zapóſwancz wot bramb. krala pówéſcje pjiñeſe, kij na druhi djeń wobnowéńe wuradjeńa k lěpſchomu kónczej wedjechu. Wſchiczé pjitomni pěkńe romadje wobedwachu, ſebi pjipijachu ha pjeczelńe ſo djélichu. Wéſte jo, zo mér wobkhowémó, dokelj ſtaj khejjor ha bramb. kral Holomuczke wobzankńeńa pjipóznawoj. Dalſche jednańa budja ſo nétk w blíſchim tjaſu w Drezdjanach ſtacj.

Wot téch wo Holomuczu wobzankńenéch postajeńow su wschelake powescze bez ludom, hale nitzo wéste. Mó tez tohodla wo tém mełczimó; zpominamó jenoj na to, ztoz jo minister z Manteufel po swojim wróczeńu w druhej komoře na bramb. sejńe wuprajiw, menujczé: „Kurhesénska ha holsteinska należnoscz budze wot wschéch němskich wérchow zromadńe zaradwana. Do nuczkownéch należnoscżow Hesénskeje so Bramborska do czéwa méschecz nima, dokelz ju nichtón powowaw ńejo. Wójna zana ńebudze, tak dowho hatz wón zto prajicz zméje." — Wazńej ha wobkhowańo méra wobswétsjaczej podawkaj tez staj, zo jo bramb. minister Ladénberg wotpuschczené, ha bramb. sejm, kiz jo, wosobńe ztoz druhu komoru nastupa, jara za wójnu zahořené, hatz do 3. jan. 1851 wuzbéńené. —

Z wesowoscżu swóschimó tez ruńe, zo Bramborska tónkrótz tez wnwedze, ztoz slubi. Mnohe tzródé bramb. wojakow su so tute dné z Hesénskeje wróczili, ha wo blischich dńach budza tez czi druzé pzincz. —

Kelńanski arczebiskop, kaz jo znate, kardinalej wuzbeńené, jo hako tajki wo swojej nowej dóstojnoscżi tez bramb. krala, swojoho swétnoho wércha wo Potsdaźe postrowiw ha potzescziw. Jedén kral. komornik bó z kralowskim wozom jomu napzeczo póswané ha na dwoře bó wón wot kral. dwórskoho marschala witané ha kralej wedzené, kotréj jomu swoju wesowoscz pzi nastupeńu tajkeje dostojnoscze, kaz welekrótz swoju luboscz ha kral. miwoscz zjawńe wuprajesche. Po tajkim jara tzestzowném ha pzeczelném powitańu bó hizczen wón tez ze swojim kapwanom wot krala k wobedu pzeproschené.

Hesénska. Kurférzta bó so radé zasé do wownoho mésta Kasél podaw, zada tez, zo bó hara ha ńepzezjednoscz pzestawa. Méstzanskej radze jo to znate, kaz tez, zo bó so tola pzischwuschawo, krajnoho wércha wo to prosécz. Rada pak hatz dotal so wobara. — Jara wele haré jo wo kraju powescz natziniwa, zo chczejdza so wotstupeni wojerszé wóschi zasé do wójska zapisacz dacz. — To pak su tez wertawki: dzencza tajczé jutze hinajschi! ha to nicz po pzeswétseńu, hale: za tém hatz wétsik duje.

Krepka wodé.

(Daleńwedzeńo.)

Swóntzko pak ńechasche so wétzńe wot teje maweje krepki pzeszczéhacz dacz, duz póswa ji ze swojimi towarzkami k pownoczé pzez daloko kraje do Rusowskeje. Pucz trajesche dowho, ha déz nétk krepka czéwa muczna do Rusowskeje dolecza, ńebésche ji wacżé czopwo. Wótré wétr dujesche wot pownóczznoho nakónczа zeńe ha pzez to bó powétr jara zémné. Tawzénté krepkow pzindzechu zasé romadu, kaz bóchu so bez sobu wořewacz chczéli. Hale to bésche zpatne wořewańo, dokelz boze swóntzko stejesche nizko na ńebesach, joho pruhi padachu napokosé na zeńu, ha mózachu so lédém pzez towstu mhu pzewamacz. Krepki chczéchu swoju nuzu sforzicz, ha radu skwadowacz, zto maja nétk tzinicz, hako so na jene dobo dziwne pzeméńeńo z nimi sta. Kózdzitzka krepka so do béweje jasneje wézki pzewobrocżi, kotraz bésche z jara czeńkimi johlitzkami ha wóskami wudébena. Kaz metale létachu nétk te lodowe wézki k zemi dele, ludzo pak prajachu: Sné so dzo.

Nasch mawó, do sńéha pzewobroczené hordzina, bésche na rolu panéw, ha tawzénté druhich z nim. Kaz poslezko, z mechkim peřom wutékane, pzéstrechu so pzez polo, ha wořewachu zorńezka ha koruzki, kiz w zemi tsjachu, tak zo zane ńezmerznéchu. Wone same pak zanu zému ńezatzuchu, dokelz wschitkereńe dowhe zémske spańo spachu. Swóntzko bésche daloko wot nich precz czahnéwo, tam ha sém pak tola zasé z miwém wótzkom na ńe polada. Potom so te zmerzńene krepki zébolachu kaz demanté. Nimale pow léta béchu tak w spańu lezawo, da potza swóntzko zasé pzeczé wósche ha wósche na ńebesach hoře stupacz

pźindźe pźecze blíže, ha da mawém krepkam pźez czune wětſiki ſwój pźikhad pźipowědźecz. „Stawajcze! ſtawajcze! ha hotujcze ſo na pucz!" tak ſo wſchudźom wokowo wowaſche, ha mawe krepki wotucźichu wſchitke ze ſwojoho ſpaňa, cźiſnéchu ſwoju ſněhowu draſtu přetz, ha podachu ſo na pucz. Jena dźělba wot nich zhubi ſo w zemi, zo bó tém latźném zorňatkam napoj pźiňeſwa. Te pak, kaž běchu ſo napili, potźachu roſcz, ha ſwoje zelene wójtźki bórźe ze zeme won tékacz. Druhe wotdźěleňo zběhné ſo ruňe k ňebeſam hoře, ſéné ſo do mrótźelow ha daſche ſo k powňu wěſcz, do téch cźopwéch krajow, kotrez źadoſcźiwe po dezcźiku ladachu. Naſcha mawa krepka ňebéſche pak tu nidźe pódla, hale ſtupi ſo na tźowo tſecźoho wotdźěleňa, kotrez z polow dele w dowhich rénkach do dowa ſo cźehňeſche. Hako nětk tute wójſko z wulkim howkom ha ſchuměňom dale khwataſche, nadeńdźechu na jene dobo druhi retomas ſwojich towařźkow, kotrez hižcźen wěle wětſchu haru tźiňachu. To běſche mawa rětźka. „Daj Bóh zbożo" pźiwowachu ſebi jena tźróda tej druhej, źienocźichu ſo, ha cźehňechu nětk romadźe dale. To běſche napraſchwaňo, powědaňo, hawtowaňo ha wěſelo, hako pźecźé wacz ha wacz krepkow ſo k nim pźiwda. Wójſko roſcźeſche kóždu minutu. Kak pak ſo wſchitke ſpodźiwachu, hako wulku ſchěroku réku předé ſebe woladachu. Naſcha mawa ſamopaſchnicza ſkotźi z wěſelom jenej druhej na raňo, ha khwataſche pźe wſcho přěki tu naladnu réku powitacz.

(Kéncz pźichodňe.)

Cuzolubowacemu.

(Z čěskjeho wot Winařickjeho.)

Cuzba 'noż jenyčcy
Tebi so lubi? —
Takhlej syn njedźakny
Wótčinu hubi!

Komuž njej po zmysłu
Wótčina — maći,
Z cuzej wšak macochu
Budźe so kaći.

Duša ta lichomna
Što sej ta waži
Naroda, jazyka!
Narod přeradźi!

Daj lichi cuzniko
Wótčinje vale
Za hory, za morjo
Pućowaj dalje.

Wopušć dom wótcowski
Pola a haje
Za morjom, horami
Pytaj sej raje!

Njeda ći wjesela
Zemja, nic morjo;
Dóńdźeš też do raja
Čaka će horjo.

M. Delanski.

W Budéſchini bje zańdźenu ſobotu tuta žitna pwacźizna:

	Wóſoka.		Nižſoka.		Srědźna	
	tl.	nil.	tl.	nil.	tl.	nil.
Rožk	3	$2\frac{1}{2}$	2	$22\frac{1}{2}$	3	—
Pźenica . . .	4	$7\frac{1}{2}$	3	$22\frac{1}{2}$	4	—
Jecźmń . .	2	$2\frac{1}{2}$	1	$27\frac{1}{2}$	2	—
Wows	1	$12\frac{1}{2}$	1	$7\frac{1}{2}$	1	10
Róch	3	15	3	10	3	$12\frac{1}{2}$
Woka	3	10	3	5	3	$7\frac{1}{2}$
Jahwe	5	15	5	$7\frac{1}{2}$	5	10
Hejduſchka .	2	25	2	10	2	15
Běłé	1	—	—	20	—	25
K. buitré . . .	—	$11\frac{6}{10}$	—	10	—	10

Cźiſchcźane pola K. B. Hiki

Tžiswo 50. 14. dżeń deczembra. Lětnik 3.

Jutnitžka.

Wudawařej
Jakub Kućank ha Michał Cyž.

Serbſke wěrchowſtwo (Fürſtenthum Serbien).

(Daleweđjeňo.)

Žkoda, zo ſo Serbja po ſmerczi Milana, Miloſchowo ſtarſchoho ſéna, wo nowém wěrchu zjednacj ňemóžachu. Žtěri ſtroné naſtachu; jeni chczéchu Michawa, Miloſchowoh druhoho ſéna, druzé zaſé Miloſcha, h. t. d. Wutžicj ha Petroniewitž běſchtaj za Kara Georgewitža, ſéna znatoho tžornoho Jurja. Hatžruňe mějeſchtaj wele cjerpecj, dźěwaſchtaj tola za ňoho, dokelž wedjeſchtaj, zo žadén hódniſchi ha Serbam zpomoznjiſchi ňejo. Wonej ſo pži tém tež na ſwoju ſwawnojcj bez ſerbſ. ludom zpuſchcjeſchtaj, kaž tež na ſtare pjeſwětſeňo: zo ſo Serbja rozomném rětžam ňebudža na tžas zpěđjicj. Wonej ſo ňemoleſchtaj. Czéwé ſerbſki kraj ſo wobroni ha pžizankné ſo tej ſtroni, kiž po joho móſlach běſche. Michaw cjehňeſche z wójſkow pjecjiwném; hale tak khěczé hatž ſo Wutžicj pokaza, wopuſchcjichu wſchiczé joho ha ſtupichu na ſtronu Wutžicja. Michaw nadobó hižcjen dwójczé nowo wójſko, tež z témi pak ſo jomu lěpe ňeńdjeſche. Na 7. ſept. 1842 cjekné wón z kraja. Těđjen pozđjiſcho bó Aleksander Kara Georgewitž, druhi ſén tžornoho Jurja wo ludowoj zromadžizni wo Belgradže za ſerbſkoho wěrcha wuwowané. Rakuſka ha Ruſénſka, kaž tež Jandjelſka ha Franczowſka ſo pjecjiwo tomu wuprajichu; woſobňe pak Ruſénſka, kotraž te wuzwoleňo Georgewitža za zakonſke ňezpózna ha žadaſche nowo wuzwoleňo kaž tež wuhnacjo Wutžicja ha Petroniewitža z kraja. — Ludowa zromadžizna wo Toptžidere na 16. jun. 1843 bó tajkomu zadaňu ruſ. pjecjiwnoſcje z moczu ſo wobaracj ha ňezbóžnu wójnu zapotjecj wobzankněwa, dhé bó Wutžicj ňebow. Wón takłej k ludej rětjeſche: „tžohodlań echacje, bratſja, tžinicj, žtož Ruſénſka žada, kiž je tola deře z wami měni? tžohodla ňechali hižcjen junu wuzwolecj? — wó tola woſtańecje ſwobodné ſerbſki lud, kiž jo ſebi ſwoju ſwobodu drohe wukupiw. Wó wuzwolicje z kedžbliwoſcju na ſtare pjecjelſtwo naſchoho wóſchoho žakitařa ha z luboſcju k ňomu — ha koho budjecje druhoho wuzwolicj, hatž zaſé Kara Georgewitža? Mój dwaj chczemoj radé kraj wopuſchcjicj, žtož budje tak jenoj na krótki tžas. Žto žkodji mwódňe ſo zeleňaczomu lěſej, bórňe dwaj žtomaj z ňoho wurubanej bowoj?" — Tón ſwawné muž, kiž takłej rětjeſche, dérbeſche ſwój lud znacj. Zromadjeni Serbja pak zrozemichu tež mudru politiku, kotruž Wutžicj jim tak zjawňe pozkicji ha tžiňachu za tém. Hatžruňe Ruſénſka wſchu mójnu prócju

nawoji, zo bó Michaw wuzwolené bow; hatjruňe Milosch wetschinu swojich rédé pji swojim knějstwe z kraja wuňesenéch pěnes zasé do serbskich móschéntjkow bejjecj dasche, zo bó sebi pjipad nadobów, bó tola na 27. jun. Aleksander Kara Georgiewitj jednowosňe za serbs. wércha wuzwolené. Tej Rusénska pjipózna wuzwoleňo za zakońske ha pwacjacje, jadasche pak wupokazaňo zpomňenej. 13. awg. wopuschcjischtaj Wutjicj ha Petroniewitj serbski kraj ha djéschtaj do Widdin. Nowé serbski wérch bé djakowné doscj, zo jej wo krótkim zasé dom powowa. Wulka bé na tém wesowoscj luda. To bé swatotjné djeň za czéwu Serbinsku. Zweňeňo wschéch zwonow, wotseleňo kanoňow, zapaleňo wojeňow po horach, kotrémj béchu Serbja wele mil daloko sem sebi dřewo nanoséli, swawnej Serbaj, pjeczelaj czéwoho luda powitachu. Nétk staj woboj ministeraj na stroňe krajnoho wércha. Serbiska weseli so po dowhej hari ha bédjeňu nétk mérnéch tjasow ha póta dóstate rané wubojicj ha zcjéwki jadwawo potwocjeňa polépschicj. Wo krótkich poslenich mérnéch létach jo so wo Serbowskej wscho tak pschemeniwo, zo předawsche wopisma serbs. kraja k nitjomu waczé ňejsu. Wo poslenej wójni swojich serbskich bratrow pod rak. knějstwom pjeczjiwo wuherskim potwótjeřam su tej tamni Serbja jim na wsché waschňo k pomoczé stali, ha pod wedjeňom Knitjanina Madjaram serbske wótre metje husto doscj sélne tjucj dawali; kaj wam to Jutnitjka swojim tjasu tej pówedawa. (Pjichodňe dale.)

Swétne podawki.

Z Drejdjan. Tón tédjeň djerjesche nasch kral wulku reviju na te wo Drejdjanach ha wokowňosćji zromadjene wójsko. Na nowém torhoschcju so pjez 17,000 muji kralej pokazachu. Kaj so pówedá, budja nétk zkoro rozpuschcjeni.

25. tutoho mésacza zapotjinaja so tudé te konferencé zastupeřow němskich wérchow, kaj jo w Holomuczu postajene. Schwarczenberg ha Manteufel chcetaj tu tej na tjas pjincj, zo bó zjednaňo wéscjische bowo, pji konferenczach saméch pak so wobdjélicj ňebudjetaj.

Z Mischňa. Wutjer Thürmar, do lonschoho zbéjka tak zapletjené, zo bó na tjas jiweňa k jastwej wotsudjené, jo pjilejnoscj namkaw, cjekněcj. Kwódnik jo pjané bow. Na ministerstwo bó wo 1. kom. interpeczija stajena: kak so to ma, zo tejko popaňenéch cjé'acj dawe. — Wo politiskim so hewak do czéwa nitjo wajne podawo ňejo. Mó naschim tjitaram tohodla jenu wajnu czérkwinsku należnoscj wozjewimó.

Kathólska czérkej wo Jandjelskei.

Pjeczé jo Jandjelska wuwowana bowa hako kraj swétneje ha czérkwinskeje swobodnoscje, wo kotrémj budje kójdoho podana prawo tjescjene ha zakitane. — Hale kak jo so wschitko tolei zkrótka tak khétsé pjewobrocjiwo! Hijczen po stoétkach budje so djiwno zdacj ha lédém kwéřeňu, déj budja stawiné powedacj: „Kathólscé, kij béchu w Janojelskei wo lécje 1829 swému ha czérkwinsku swobodu dóstali, stejachu hatj nimale k konczej léta 1850 pod japojtowskimi Vikarami. W témlei lécje dóstachu cjilei meno „Biskopowe": jedén wot nich bó k Arczbiskopei postaweňe ha z dostoinoscju Kardinala wudébené. Tolei pjeň ňeňo menow, móslachu Jandjelscé, budje naschei czérwi ha naschomu krajei zkodjecj; lud, anglikanscé Biskopowe, rétjnikowe, wóschnoscje, hai sámo minister, kij béche pola sto pjilejnoscjow słubiw, zo budje politisku ha czérkwinsku swobodnoscj podepěracj ha spěchuwacj, zbéjachu so, kójdé po swojim waschňu, napjecjo taikemu pjeňeňeňu mena, zo bóchu anglikansku czérkei ha brittiski kraj zdjerjeli." — To budje so pjichodném zplahwam djiwno zdacj, ha tola jo tjista wérnoscj. Nédé djerjesche je jedén wtémlei kraju za wulku swobodu, déj mójesche jedén kronuwanéch wérchow hidjicj ha mric. Nét so sforo zas zda tak bócj, w Londoňe ha w druhéch méstach ma lud wulku nakhilnoscj k tomu. Tola tomu ludei jedén to ňebó hijczen tak za wo méw. Hale déj jandjelske nowiné powedaja: zo anglikanscé duchowni tón lud kromu wabja, wschitko k smécham wustawicj, ztej jo kathólskim kjescjianam lubo ha swate, déj jón woni scjuhaja, so zmoczu

zbéhacj: potém jo jedén nuzuwańe wuznacj ha prawicj: wascha wéra jo pohanstwo, wascha nawedjitoscj wotrotjstwo.

Czérkei, kotraj tajkich swužownikow wotcjehńe, ńejo wot toho Zbóžnika zawojena. Ha déj jedén swóschi, zo anglikanscjé Biskopojo ńestjuhaja samotńe swojich duchownéch ha podatéch, hale tej swětnu wóschnoscj na pomocz wowaja, zo bó kath. prédkstojiczeram zakazane bowo so biskopowo menuwacj, zo bó zjeném tón staré czérkwinski řad, pod kotrémj jo Jandjelska tawzénť lět stawa, wo jeném kraju, djej budje wele tawzénť sektow cjerpene, zbéhńené bow: potém so jedén ńemóje téch mósli wobrucj, zo jandjelska czérkei wěscj jara krucje ńesteji déj sebi ńemóje hinak pomhacj hatj pjez potwótjeńo katholskich. Ha jto ma so prawicj, hdéj tam czémo zhromadjenstwo prawiznikow wustupi ha řekńe: prawa jandjelskej kroné su rańene, dokelj katholscjé předkstejeřo wot bamuža nětk tej meno Biskopojo dóstali su, — hdéj tam jedén znajwóschich kralowskich sudnikow pola jednej hoscjiné zjawńe swoju wesowoscj wuprawi, zo wutjené, tjescjené ha wot wschitkich lubwané kardinal ha arcjebiskop wo Londońe kn. Wiseman tohodla, do joho rukow daté ha wot ńoho wotsudjené budje, tohodla, zo so město japoschtowskoh vikara nětkoj biskop menwacj da. Ńejo to hańba jandjelskich prawiznikow ha sudnikow! Ha hlejcje Lord John Russel sam, minister kroné, tónhlej wutjené ha swobodnomósné kńez! kij haklej pjed schtéwomi lětami wuprawi zo postaweńo biskopow wot bamuža wobaracj, ńemoj, kij hijcjen loni iriskoh arcjé-biskopa hako radjiczela tamneje wósokeje schule wuzwoliw jo: tón newobara hańeńu ha rokocjeńu luda pjecjiwo katholskim, hale wele wacz ze swojim pismom hako wedjeř ha khwaleř tajkoho nekjescjijanskich zakhadjeńa wustupi. Tuhlej jo zjawńe k zwóznacju, jtoj bijno stawiné tjastokrótj wobswecjili su, zo pjecjiwo katholskim wo Jandjelskej prawo ńepwacji hale jenoj hruba pjemocz ha jadwawo potwótjeńo, ha zo pod wschitkim khwaleńu jich swobodé ha nawedjitoscje, tola jenoj wacz hatj pohanska surowoscj ha potwótjeńo zakréte jo. —

Ze Serbow.

Z Czuzbé. Dowho hijom jo, zo z mojim lubém pjecjelom po drohich hanach serbskich Wužiczow khodjach ha z nim te města wopótowach, hdjež so za Serbowstwo ha za serbsku rétj pilńe, djéwa. Nětko sém zasé djélené wot mojoho pjecjela daloko wot wótcznoho kraja z mojej zkórzbu sam ha jenoj déz ha déz pjez tjasopisé zhońu, jto so wo Serbach podawa. Wóndańo Jutnitjku dóstach ha wo ńej tjitach, kajku khwalbu sém sebi wo Króstjiczé pola staréch žonow z mojim pjecjelom zaswužiw, zo sém jim porukowaw, zo maja tejto němskich napismow na kerchowe. Ja czéwu nócz ńejsém wótjło zandjelicj móhw, tak jo ńe to hřebawo, zo su so tute parschoné takhlej na naj rozńemdriwo. To jim ńedérbi ńezapwacjene wostacj; tak rutjje, hatj zaso do Khróstjicz pjindu, dczu sebi moje ńepjecjelniczé napisacj ha potom wot kéždeje do Jutniczki napisacj hdje jo hdé wo swojim žiwenju so moliwa.

Duž wó žonki stare kleskate
Djeržcje hubó wasche kschcjipate
Zmólki wasche hewak wotkrjwam,
Tórnoscj waschu swětej pjepojam.

Ha tola so mój tak jara moliwéj ńejsmój, hdéž prajachmój: „kejkoj rowow kjijikow, tajkoj němskich napismow.“ Wschak dopisowar tamnoho nastawka z Khróstjicz sam praji, zo maja jenoj kjischiki, to réka, móltjke kjijje, ha bischcje nicj wsché, hale jenoj te wot léta 1848 sem serbske napisma. Tjohodla nicz tez wilke kjijje ha tjohodla nicz wschitke kjijiki we tajkej serbskej wosadje? Poswuchajcje, kak swěrni Serbjo swojich wotemrětech tjescja kij ńejsu na serbskich kerchowach hřebami. Lipsk tola wěscji jadén serbski kerchow nima. Ale pjed ńekotrémi lětami stejescho tu hischcje wilki železné kjij, na kotrémj te serbske swowa „Jězus moja nadjija h. t. d.“ stojachu. Tón kjij bechu serbscjé starschi swojomu w lěcji 1833 w Lipsku semrětomu sénej, studenczi Kanigei z Bukecj stajicj dali. Zto dha k tomu stare joné w Khróstjiczé praja?

Jenć. z D, jedén teju pucjowarjow.

Krepka wodé.

(Zkontjeńo.)

Ta wilka réka ńeweselesche so mawo, hako pjeczo jena rétjka po druhej so do ńeje wuliwasche, ha tak jeje mócz powetschi. Tém krepkam pak sd jawóśńe wele zdasche, maja tu tjescj k tajkej wilkej récjé swuschecj, pjez kotruž bóchu tak sélńe, zo mójachu wulke wobcjezene wódje ńescj. Pak wezesche so tjowm, z cjezkimi kamenemi napełńené,

po jich khribecze ha wone ńesechu jón tak zlochka, kaž bó wot paperé; pak praskachu kowa parowodje (Dampfschiff) z ludźimi ha tworami wobcźeźeneje do wodé, ha krepki zlétowachu schuńo zmahujo kaž rozńemdrene; pak staji so jim zaśé dowhi móst ze swojimi schérokimi podmostami napźeczźiwo ha wone storkachu do nich, kaž bóchu je spowalecź chczévo. Kójde wokomikńeno bésche nézto nowo midźecź, mawo ha wilke mésta, mwóné, kotrež na wodźe plowachu, ha wéle druhich spodźiwnéch wéczow. Najbóle pak so mascha mawa krepka dźiwasche, hako nimo wilkoho pźekupneho mésta so wezesche ha do pźistawa (Hafen) pźindźe. Tam mérwesche so wschitko z wodźimi; źeni hiźczen ńebésche wona tak wéle plowaczéch khźiźw romadźe woladawa. To bésche, kaž źiwó lés, kiž jo z móra won wurost, tak wéle źczeźeńow (Mastbäume) bésche tam widźecź. Ha khoroje, tźerwene, béwe, módre, rajachu praskotajo, wo powétru. Ludźo wschelakich narodow dźéwachu ha spéwachu tam hawtujo. Ha kowo wokowo stejachu rane wulke khéźe, kaž rodé. Do téch bóchu te wschelake tworé pźeńesene habó zmolom na horńe hube hoře wite. Wschitko to widźesche nascha mawa krepka na prawidwe (Steuerruder) pźekupneje wódźe sedźo. To so jej tak lubesche, zo bó tam najradśjo nékotre ńedźele sedźo wostawa.

Jene rano pak wuswóscha mawa krepka wilke juskańo ha spéwańo. To béchu czi ludźo na wódźi, kotśiž so jara na to wéselachu zo nétk do móra póńdźe. Hako krepka to zaswóscha, potźa so jej po swojej maczeri stéskacź ha duž wobźaliwe, zo chcze tež sobu jécź. Wona skakasche powna radoscze hako nétko pwachté napinacź ha kowé (Anker) hořewicź widźesche; wona zaleze na horńu kromu prawidwa, ha pwowasche tak z wódźu wésele k móru. Dowho ńetrajesche, da zubi so na wobémaj bokomaj kraj, wilke mócźne zmahi, pźed kotrémiž te mawe krepki skoro czéle zmizné-chu, kolebachu so jim napźeczźo, kaž bóchu je powitacź ha k swojej lubej maczeri dowescź chczéwo, kotraž dowho na jich pschikhad tźakasche. Nascha mawa krepka skotźi nétk ze swojoho sédwa dele do teje wésoweje mérwencźé, zo bó swojim sotśitźkam kiž béchu domach wostawo, wschitko řeńe wupowedawa, źtož bé na swojich dalokich pucźach nowoho zhoniwa. Moro pak wo czémnozelenej drascze wéselesche so na pźikhadźe swojich dźécźi, wupźéstře swojej ruczé ha wokoschesche je z radosczu.

Déź na czichim létnim wétźoru pźi brozé mora so wukhadźujesch, ha źadén wétśik so ńehiba da swóschisch cziche schukotańo ha spodźiwne schuńeńo, ha ńewésch zwotkel to pźindźe. Lej, to su te krepki, kotrež sebi romadźe spodźiwne powescze wot swojich dalokich podrozow (puczowańow) powédaja. Potom dopomń so też, zo Bóh tón Kńez wo ńebesach, kiž jo wschitke krepki litźiw, ha źanej so zubicź ńeda, też twoje krotźele wodźi, ha tebe zbożomńe pźewodźa pźez ńeznate pucze tuteje zeńe do móra wétźnoscze. **M. C.**

Nawéźki.

Tźitaram Jumitźki budźe tu z tém wozjewene, zo z wotbéźeńom toholej mésacza zapwatzeno Jutnitźki wottedate bócź dérbi. Czisamśni kiž za czéwo léto pwacźa, maja 26 nśl. ha 2 nowaj, czisami pak kiž za dźewecź mésaczow hobó tśi bételléta pwacźiźnu wotwozicź maja, maja 18 nśl. ha 8 now. pźińescź, za tźoź wutrobńe prosé:

W Wotrowe 6. decz. 1850.

M. H. Piwarcz.
Wutźer.

Na réczerkuble Jasenczé pola Řeswatźidwa budźe létusche khójnowo ha brésowo spuźczane drewo, kotrež so k twařeńu ha k wojnarskomu dźéwu hodźi, 30. ha 31. decz. po losach na pźesadźowańo pźedawane.

Czischczane pola K. B. Hiki.

Tžiswo 51. 21. dżeń deczembra. Lětnik 3.

Jutnitzka.

Wudawařej
Jakub Kućank ha Michał Cyž.

Jakub Narcž,
abó
nóczné wajchtař, kajkohož bóchu na wele městach třebacz móhli.

Na Měrczina Próznitžanska gmejna hromadowasche, dokelž na tutém dńu bóschtaj nowé pastér ha waichtař pžistajenaj. Staré wajchtař bésche pšched nékotrém tžasom wumřew ha dwaj nowoj k tutej swužbi so zamowiwoj: jedén žadasche sebi 20 druhi pak jenož 16 toleř zdé. Duž postané Jakub Narcž, mwodé schewcz, kiž bésche so hakhlej pžed nékotrémi lětami do wsé woženiw, ha prajesche: „Moji susodža, ja chczu tu swužbó darmo tžinicz, hejžo wó te peňezé k wupoředžeňu naschich pucžow nawožicje.

„To jo swowo, kaž wořech, wotmowi Schowta. Narczecz Jakub tón z nami wschitkimi deře méni. Hdéž scže wó zmósleni kaž ja, dha ňech pži tém wostaňe." Wschitczé běchu wo tém pžeziene ha mižter Narcz dósta trubu. Wschitko so smějesche ha ňemóžesche so dodžiwacz, kak móže tak zamožité muž kaž mwodé Narcz tak hubenu swužbu na so wzacz. Ale ta wěcz bésche do gmejskich knihi zapisana, ha duž dérbesche tež pži tém wostacz. Jako Narcz nětk z trubu domoj pžindže, dha pójschesche joho Marja wowu, ha ňerétžesche žane swowo z nim.

To jo žónske waschňo! dżesche Jakub, ha tžiňesche, kaž bó nitžo nepótnéw. Dżesacžich wza trubu ha dżésche smejo won. „Kedžbuj wschak na moje róntžka" řekné wón swojej žoni, ta pak bésche wobožna ha ňeprajesche nitžo. Wo wsé nuczka ležesche kortžma. Tam bésche dżentsa jara powne ha wulka hara. Naiwacze jich hrajachu. Jakub zwoji trubu kwoknej ha storczi do ňeje tak móczňe, zo so czi nutska postrožichu ha na tajke schibawstwo swarjachu. Wajchtar pak wonkach zaspěwa:

Korczma powna, czérkej prózna jo!
Bez dżiwa zo wschitko přěki dżo.
W korczmi sedžo z khartami muž placza,
Ňech tež hospodarstwo zrudňe klacza.
Bez tém, zo wón tudé palencz sřěba,
Wona domach nima božoh' khlěba.
Duž jo wschudžom lute proscherstwo!
Spicže derje — dżesacž jo wotbiwo!

Tuhlej žtutžku spěwasche wón pžez czéwu wes ha dżež hischczen ludžo swěczachu, tam pschindżechu tež k woknej, ha pžiposwuchachu. Žoné sebi móslachu: „dżakowano Bohu! tón tém hraczkam prawe zaspěwa! ha sama Marja so posměhowasche, jako to swóschesche, ha hdéž muž domoj pschindže, pohlada wona mudře na ňoho ha witasche joho tak pžeczelňe kaž hdé předé. W korczmi pak swařachu ha hawtowachu czi mokri bratsja: „Hdéž chcze tón tak tžinicz, dha chczemó jomu to zahnacz. Pak dérbi trubu wotedacz, pak joho tak prawe pžebijemó!" To

bèsche tón přeni woheň. Ale pola Próznitžanow tež pwaczesche: Wele rétžow, mawo skutka! Ha duž ani z jenoho, ani z druhoho niczo ňebó.

Najwetschi wowařo wotžichnéchu ha sunéchu so ňelczo domoj. Tžródka hratžkow pak hižczen kaž pžilěpena sedžo wosta. Jèdnaczich pžindže wajchtař zasé ha widžesche, kak tam hižczen tsjo z kortžmařom hrajachu. Wón zwoji trubu k woknej kaž předé, stórczi móczňe do ňeje ha spěwasche:

Tu hižczen sedžo raja tsjo!
Žtó su czi tžesni mužojo?
Hdéž na měsczi so domoj nimaju,
Da wschitkich ňena zjawňe wutrubju.

Tón khadla móže nam to woprawdže klubu ztžinicz, swařachu korczmař ha czi hratžczé, ha mějachu so borzé z procha. Wajchtar pak te róntžko po czéwoj wsé wokowo spěwasche. Na druhi dżeň bèchu žawosne rétže bez ludžimi. Kóždé chczésche radé wědżecz, žtó su czi tsjo bóli, ha na posledku jich tež zwudachu. Czi so ňezměrňe hańbowachu. Narcz pak prajesche wschudżom, hdżežkuliž pžindže: „Hdéž zasé hratžkow ha pitžkow w kortžmi namakam, téch wschitkich z ňenom ňenuju.“ „Ach, dżesche Marja, té žno budżesch widžicz, mój Jakube, nichtón ňebudže waczé pola nas dżěwacz dacz, hdéž té tak tžinisch.“ „Nitžo wo to, měňesche Jakub, to budže so wschitko dacz. Ha ňepschindżeja-li waczé ke mni, dha pójsnu czéwo schewczowstwo na hozdžik, sém jenoz bur, ha pži tém nitžo ňezhubju. Tém ňeduschnikam pak chczu hižczen zaspěwacz, zo budže jim wuschomaj klinczecz, dójž so ňepolěpscha. Czi hratžczé ha pitžczé pak skwadowachu radu, kak bóchu joho zjebacz móhli. Jedén chczésche, zo dérbja swětžki wuhasnécz, hdéž wajchtař wokowo dže, ha potom móhli zasé wo měre dalje hracz. To so wschitkim spodobasche, ha tak mějesche so stacz. Ale kaž bóchu zcjéné wuschi měwo ha rétžecz móhwo — wajchtař wschitko zhoni. Žoné bèchu sebi wscho wotposkali, ha wajchtarej, kotrohož mějachu jara radé, wschitko zasé wupowedali. „Wscho dere“ dżesche Jakub. Jako dżesaczich po wsé khodżesche, bèsche w korczmi wschitko czicho ha czma. Wón pak zaspěwa:

Wó hraczczé swèczé haschecze
Zo was tu nichtón ňepótňe.
Ja pak was strowéch wujow znaju,
Ha wasche ňena wótse praju!
Duž zatžinejcze tžerta knihe —
Tuht — tuht — tuht — dżesacz bije!

Ha zasé czehňesche wón tak zpěwajo pžez czéwu wes. Wschitko so smějesche, jenoz czi hraczczé z kortžmařom swařachu ha hawtowachu, tola pak podachu so ňelczo domoj ha jèdnaczich ňebèsche žadén tžwowek wacz w kortžmi.

Tam ha sem dře na Jakuba swařachu, wón pak ňedasche so pžez to wo swojim prědkwaczu molicz, ha tžiňesche kaž předé, dójž wětžor kortžma prózna ňebu. Wón spuschczesche so na to, zo smèch téch dobréch, próstwé žonow, ha lěpsche póznacze joho pomocznicze budža, ha ňemolesche so wo tém.

Na jeném druhim wětžoru wohlada wón por w kucziku stejo. Duž zaspěwa pžez czéwu wes:

Žtóž nèžto zwo wo móslach ma,
Tón khodži radé dżež jo czma.
Déž zasé waj dże namakam
Da zjawňe waj pžipowedam.

To bèchu rétže na druhi dżeň. „Žtó jo bow, žtó jo bow?“ praschachu so wschitczé. Wón pak wotmowi: Joli zo jeju hižczen junu třechju, da jej ňenuju. Tež to pomhasche. Namaka hóltžata pozdže na wsé, da wza je za khornar ha dowedže je k Schowcze. Tón bèsche zprawné muž, ha mějesche, kaž wschitczé dobri swoje wěselo na tém nowém wajchtařu, ha podperasche joho hdżež jenoz móżesche. Naléto bóchu te wuzbotkowane pěňezé k wupoředżeňu puczow nawożene, ha wschitczé wěselachu so na tém, kajki řad nètk wo wsé kňezesche. Hospodarjo wostawachu doma, lutowachu pěňezé, kedżbowachu na swoje dżèczi, ha dżěwachu nèžto za dom, zo bó so jim khwila minéwa.

Nichtón ňebe wěselschi hatž te lubo žoné.

Pola Narczecz pžiberasche dżěwo dżeň

wote dňa, ha Maŕa ňesmědźiſche wacźé ſwaŕecź. „Cźakaj jenoź, hdéź naléto pźindźe, dźeſche Jakub, potom chczu ſwojich Próznicźanow tez zahźe ſtawacź nawucźicź.“ Tak tez ſo ſta. Rano źtéŕoch zwoźi wón ſwoju trubu k woknam ha ſtorczi tak mócźne do ňeje, zo wſchitczé naſtróźeni z woźa wulecźachu, potom wowaſche wón: Nětk bó kóncz ze ſpańom! Z wopréďka mórczachu dźe nékotſi léniczé, ale to wſcho nitźo ňepomhaſche. Hdźeź ňeſtawachu, tam dujeſche Jakub tak dowho, dóźź ſo hibacź ňepotźachu. Za krótki tźas běchu to tak pźiwukli, zo hiźom předé wo woknach ſtojachu hatź Jakub zatrubi, ha jemu napźeczo wowachu: „Jakube trubeńo móźeſch ſebi dźentſa zalutowacź.“ „Tak jo prawe!“ wotmolwi wón, dale krotźo.

Próznitźeńo ſu dobri ludźo. Běchu tez z wopréďka trochu něwńi na te nowo waſchńa, dha tola bórzé zpóſnachu, zo jich wajchtaŕ deŕe z nimi mini, ha méjachu joho potom jara radé. Jako běſche ſo léto minéwo, wumŕe ſtaré Schowta. Na Měrczina zaſé hromadźowachu. Tu wowachu wſchitczé: „Jakube, té dérbiſch nětk wo dńo za nas wachuwacź, té dérbiſch naſch Schowta bócź.“ Jakub dźe ſo zaperaſche, hale źto pomhaſche: za nékotré tźas wowachu wſchitczé Próznětźanſczé buŕa: „ſwawa naſchomu nowomu ſchowczi!“ M. C.

Swětne podawki.

Z Drezdźan. Tez tu pola Pirna ſtejaczu artileriju ha na twerdźizńe ſtejacze wójſko rezerviſtow jo naſch kral na 13. decz. wabladuwaw. Jedén rezerviſta, kiź ma tez w Bramborſkej wobſédźenſtwo, jo pźi tém horliwu ſwawu na krala wuńes.

Naſcha katholſka dwórſka czérkej bó tute léto z nuczka czéle wobnowena ha jo nětk hotowa. Wſchitko jo ſo jara deŕe radźiwo; ha wéſelimó ſo hiźon na tón tźas, déź změjemó wo ňej zaſé ſerbſke boje ſwuźbó.

Z Drezdźan. Kral jo porutźiw, zo ma ſo naſch ſejm 31. januara zkontźicź. Bohu dźak!

Z Tźech. Wulka wobcźeźnoſcź ſtejaczoho wójſka zpotźina mócźne wotteberacź; pźez 30 batalionow ſu hiźon zaſé tźéſki kraj wopuſchczili.— Khejźor jo ŕané liſt na Rodeczkoho piſaw, wo kotrémź ſo jomu dźakuje, zo jo wo ſtraſchném tźaſu kwatajczé pźiſchow, z dobrej radu ha z wótrém ňecźom khejźorſtwej k pomocźé ſtacź. Dźakuwe ſo tez Bohu, zo jenoj jo joho radu, nicz ňecźa třebaw. Wéſte jo, zo běchu wo Wiňe jara za wójnu; jenoj Radeczki jo z moczu za měr rétźaw.

Z Bramborſkej. Nowiné pówedaja, zo jo krajna wobora z dźéla dom póſwana. Hale nitźo ňeſwóſchimó, zo bó ſo to dźe wuwedwo; wélewacźé ſo zda zo chcze Bramborſka wo bróňe zwoſtacź; ruňe napźeczo tomu, źtoź jo ſlubiwa.— Bramborſke wójſko jo heſénſku wopuſchczíwo, hatź do toho dźéla, kiź budźe zjenoſcźenc z Rakuſkimi Kaſél wobſadźicź ha krajnoho wěrcha zaſé nucźwéſcź.

Wracźlawſki kardinal dóſta bez wéle druhimi tez wot tamneje źidowſkeje woſadé deputacźiju, kiź jomu wutrobne zbożo pźejeſche.

Ze Serbow.

Z e Zejicź. 12. hodownk. Tźora wětźor bóchmó jara naſtróźeni. Menujczé jedén poſow pźiňeſe nam tu powéſcź, zo na drozé jedén muź lejźi, kotrohoź jo wóz pźejéw. Bórzé bejachu někotſi z naſcheje wſé wón, powoźichu toho raňenoho na neſédwa, ha doňeſechu joho do Lejna. Tudé bě ruňe króſcźanſki lékar, ha tak dóſta wón borzé nuznu pómocz. Wone ſo pokaza, zo běſche jomu kowo ruňe pźez ruku ſchwo, ha tuſamu jomu zwamawo. Tón raňené jo z tźéſkeje Lipó ha bě najſkeŕe přédku ſedźo wuſnéw, ha potom dele paněw. K—l.

Z Kukowa. Zandźené tédźeń źtwórtk jo ſmercź jenoho ſwérnoho ha lubuwanoho ſchuleŕa z naſchej ſrédźiné wzawa, Michawa Herbricha z Miwotźicź. Tu to jo ňe jara zrudźiwo

ha budu joho w schuli ňeradé paruwacj, dokelj wón bésche jedén téch najpilnischich schuleřow ha ňe jeni zrudjiw ňejo. Tola dérbu so z témaj zrudjenémaj starschimaj z tém trójtuwacj, zo jo wón hijon swoje móta za to dóstaw, ha so nětk z bojjimi jandjelemi w ňebesach zraduwe.

T. Kral, wutjer.

Z Worklecz. Mó zawérno wopjecj ňemójemó, kak mójachu so nékotre wsé, kaj Wask, Khróscjiczé, Broň ꝛc tak jara kwalicj; dokelj wéste jo zo mó téch daloko pjetřechimó, wosobňe tu tak wukwalenu wesku Wask. Pjetjiwo tej wozňemó jenu téch najmeňschich wéskow wot naschoho podanstwa. Wona so Nowawéska ňenuje. — Lejcje! reňscho hatj wó Waskú ptatjki, spéwaja nasche nowowescj. hólcjki na bortjate zelezwo ha zwéselja naschu wes. Ha to nicz jenoj w lécje kaj tam, hale tej w zéňe mója jonam ha holczam pji pjazé spar zahnacj.

Twaroschki, wot kotréchj Waschkowtzeňo tajke pójedaňo tjina so jow kójdé pátk ha pjikazane posne dné jédza, déj pleczé ha druhe ňasne jpizé dowolene ňejsu. Tej maja woni tajke dné wósche toho wschelake rébu, kij nasch serbski hercz T. Wawrik bórzé nawóji ha czéwu wesku z nimi wobdjéli. — Dale widjimó tudé řane móst z dwémaj woknomaj, z kotrémij husto widjimo so mawo tjowmiki suwacj. Twarski wobkedjbuwar pódla bésche nasch deře rozladoné mijter M. J. — Wósche tohohlej mosta namkasch tudé řeňe wutwařené klepotatjk, kotréj waskowski món wéle krótj pjetřechi; dokelj pjindje jedén do móňcjé, tam wscho klepocze ha řeskocze, pjindjesch do jstwu tam cji pecj mawó djétjatka rutjki skitja, pjindjesch do zahrodé, tam haklej swoschisch zénk, kotréj wilka swétwa piwa wot so dawa, ha kaj ňetopor wot jeno koncza jtoma k druhom jézdji, ha wokownosci z deskami wobkrita. — Poladamó na reňezníkow, (w czéwom Waskú jo jenoj jedén tjésla) da su tudé: kaňeňewamaro, schewscjé, lépeřo, muleřo, méczé (tjapki) djéwaro, krawczé, téscheřo, tjéslo, hercjé, skotupjekupczé, móniskich kowow djéwaro ha naposlednk nasch wulczé wuwowané wétnikar, kij czéwu wes z krupami wobstara.

Nó, jto prajicje nétk Woskowtjeňo, tolej jo ta najmeňscha wéska pod naschim podanstwom.

Tak wéle djencza; pjichodné krotj chczemó Khróscjanam hubu zatékacj.

J. S. — M. Cz. — J. W.

Wós z Wotrowcza do Serbow. Wéscji budje tej Serbam lubo, zhonicj, kak kathol. němczé w Wujicé swaté jubilejski tjas wot 1. hatj 15. deczb. sebi k wujitkej wzali. Wo Wostrowczu, so bojachmó, budje kń. biskopa k tomu pohnuwacjé wós wéle wuchich třechicj, dokelj zandjene léta bébu tej pola nas wéle wójtjkow kaj wutrobow zkazéli. Móczna pak wopokaza so boja nada. Hijon přeni tédjeň bóle hijcjen druhi ha tsejcji béchu zpojedne stowó ha beje blido wopotane; ha to kójdé djeň. Krasné bé djeň posleneje ňedjele, na kotrejj 279 tu czérobu wétjnoho jiwcňa dóstachu wot kotréchj bé so tsejcjina hijon djen řřede wuspojedawa. Czéwa wosada bé wutrobňe hnuta z wuwzacjom téch, kotrémj sw. tjij pohorjk jo. Z czéwa méjachmó mó na pewoséma sta zpójednéch ludji. Tón kňez bódj khwalené za to! —

Nawéjki.

Na druhi swaté djeň hako 26. decz. su wschicjé gmejscjé prédstojecjeřo klójterſ'oho wokresa k rozretjuwaňu do Kupele pjeproscheni.

Ta Deputacjija.

Wot schulerskich djéczi bóchu pacjerácze knihe: „mittl. Himmelsschlüssel" namkane ha mi pjepodate. Ztój jo tesame zhubiw, móje je zaso dóstacj pola J Krala, wutjeřa w Kukowe.

Napjedan jo: 1) Jena jiwnoscj, kij janoho wuňenka dawacj nima ha k kotrejj 5 kórczow pola; dale 2) jena khejja z dwémaj jstwomaj, kotrejj 5 bértejow pola pjiswuscha, 3) Jena pjed pecjimi létami twařena khéjka, kotrejj budje, za tém hatj pjezjene pjindu, 1, 2 habó 3 kórczé pola pjiwdate pjez J. Schönu wo Worklecz.

Cjischcjane pola K. B. Hiki.

Tžiswo 52. 28. dżeń decembra. Lětnik 3.

Jutnitzka.

Wudawaćej
Jakub Kućank ha Michał Cyž.

Radeczki,

wójwóda z Kustoczcza, generalisimus rak. wójska.

Radeczki, tón swawne rétžerski wótcz rakuskoho wójska jo hižon wopisaća swojoho žiweńa namkaw. Mó damó krótki wuczaw: Wo lětu 1783 hižon stupi Radeczki, 18 lět staré do khejž. kürasirow, ha bě hako Kadeta sobu wo turk. wójni pod Lawdonom. Wot léta 1793 hatž 1795 swužesche wón hako rétmejster wo němskich; wot 1796 hatž 1797 hake adjutanta wo italskich wójnach ha bó pži zkóntžeńu hižom Major pži Pionierow, tedém z nowa zawoženéch. Pži nowoj wójni wo Italskej (1799—1800) wupokazwa so Radeczki swawńe hako generol-adjutanta rak. wójska bó oberstej wuzbeńené ha dósta jedén regiment kürasirow, kotréž wón 1801 wo němskich krajach wodžesche, ha zaswužj sebi tedém rétžerski řad Marje-Theresije (naiwóschi wo Rakuskej). Wot sém wužiwasche wón wo měrnéch tžasach řane, wesowo dné pži swojej swójbi wo Oedenburg w Wuherskej. Dokelž wot léta 1794 sem bě wón hižon žeńené ha Bóh žonwasche joho z wosém dźěćźimi; wot kotréchž pak staj jenoj sén ha dźowka žiwoj. Sén jo tež wóschi pži rak. wójsku. Wo lětu 1805 bó Radeczki Generol-major pži italskim wójsku; zmolom pak wot jow pžez Gracz ha Lajbach z regimentom hulanow wupóswané, wětžorne wójsko, kotromž Marmon rožesche, kitacž. 1806 widžimó joho za Brigadieja. — Wo tžasach měra pžebowasche wón wo Wiňe. Wo lětu 1809, wo kotrémž so wójna z nowa zapotja bó wón feldmarschalllieutenant; ha wo wójňe 1813—14 wóschi pži generalskim stabe wo Tžechach — ha 1815 hako tajki pži wulkim wójsku zjenoscženéch wěrchow pod Schwarczenberkom. Jow dérbimó zpomnicz zo jo Radeczki wo tutej wažnej dostojnoscži wosobňe te zbožomne postajena wulkoho zjenoscženoho wojska pži ludowoj bitwe pola Lipska załadwaw ha wodžiw ha tak wele sobu skutkwaw pžedobóczu Napoleona. Wo lětu 1836 bó wón feldmarschall. Žto jo wón wo nowschim tžasu wo Italskej wuwed, na to ze zpodžiwańom lada czéwa Ewropska ha jo znate doscz, hatž zo bó tudé z nowa zpomńene bócz dérbjawo. Pod nim jo sebi rak. wójsko ńezahinite wěnczé pletwo. Djakowné khejžor wuzbené joho k wojwodže z Kustoczcza ha wo rozaczej lětuschej wójni bez Němczami bó wón za generalisima (wóschoho wedžiczeła) czéwoho khejž. wójska postajené; to pak jo joho horda khwalba, zo jomu wosobňe wobkhowańo měra djakuwemó. Swawa tomu rétžeri, kiž so zaslepicz ńeda wot tžescze-lakomnoscze ha nicz narétžecz wot zahoreńa wójska, hale jenoj hatž běchu wschě mózne srédki k wobkhowanu měra podarmo zpótane, za wójnu rétži; Swawa Radeczczé! —

Jandźelska ha Rom.

Wó ſcźe ſwóſcheli, kak ſo Jandźelſka pźeczźiwo Bamużej zadźerźi. Hale ſcźe hižon wó tej ſwóſcheli, źto jo Bamź Pius VII. wo lětu 1808 za Jandźelſku czerpew? Swóſchcźe: Napoleon bě Jandźelſkej wójnu pźipojew; ha nicz jenoj wſchě ewropiſke pźiſtawé (Hafen) Jandźelſkim zankněw hale też wſchěch ewropiſkich wěrchow k wójni pźeczźiwo Jandźelſkej wabiw. Wſchicźé jomu pźiſtupichu, jenoj Bamź nicz. Napoleon lubeſche, wón rożeſche; wſchitko podarmo. — „Moje ſwate zaſtojnſtwa hako ſwużomnik pokoja — hako wěrch wěré — paſter ha wótcz wſchěch weriwéch, kaź też zakońe teje zprawnoſcze, kotréchź zakitať ja bócz dérbu, mi ńedowola, jandźelſkomu kńejſtwej, kiź mi nitźo tźiniwo, z wójnu wobcźahnécz, habó tajkomu wotpoladańu ſo pźizankněcz" — to ſu ſwowa, kiź tedém Bamź prajeſche (19. meje 1808). — Hatź chczéchu joho pźez te prédkſtajeńo wabicz, zo wón tola Jandźelſkej, kotraź jo wot wěré ha czérkwe ńeſwerńe wotpanéwa, ha lětſtotétki pźeczźiwo katholſkim ſurowe zakhadźawa, wotmoji Bamź: „Hako wótcz wěriwéch ſwaté wótcz źeni ńebudźe za dowolene dźerźecz, dźěl ſwojich dźěczi z wójnu wobcźahnécz, bórńe teſamo też ſwoju wutrobo rozkoli." Tajka wobſtajnoſcz na pucźu prawdé rańeſche hordoho Napoleona. Wón wotorné źtěri krajiné wot Bamużowo kraleſtwa. Hatź też to Bamuża ńeſtroźi, rozněwa ha zazwobi ſo Napoleon tak, zo pźez ſwojich wojakow Piusa wo joho hrodźe popanécz da. Wot ſwojich Kardinalow dźělené bó bohi, pźez 70 lět ſtaré wótcz, wot jaſtwa k jaſtwej wodźené, hidźené ha hańené, pźez dowhe pucźwańa hatź do Franczowſkej na ſmercź pźezczźiſané. Ha to wſchitko za to, dokelź ſo pźeczźiwo Jandźelſkej wuprajicz ńechaſche. — Dźenczźiſchi dźeń nima Jandźelſka źadén druhi dźak za tajkilej dow, hatź źtoź jo ſo wo měſaczu novembru 1850 ſtawo. Stawizné budźa ſudźicz tajke zadźerźeńo. Mawé ha ſwabé zdaſche ſo Bamź wo jaſtwe toho khejźorſkoho hrodu wo Fonteneblo, dźeź wón zdéchwaſche, bez tém hatź Napoleon wóſche ńoho wo ſomocźe ha purpuru ſejdźeſche, ha krale teje źeme ſo pźed nim kwońachu. Ha tola, kajke pźeměńeńo wo krótkim: Pius VII. ſo wróczi do **Roma**, Napoleon wumře na zkawowoj kupe **Helena**. Tźitajcźe wěrńe zpiſane ſtawizné, ha wó budźecźe tajkich podendźeńow doſcz natřechicz. Bóh ſudźi ńedźak ha zwóſcźe nicz jenoj jednotliwéch tźwojekow hale też ha to ſurowe na zplahach ha ludach! —

Źtoź haru Jandźelſkich na poſtajeńo kathol. Biſkopow po czéwém jandźelſkim kraju naſtupa, zpotźina ſo taſama zlenécz. Kardinal Wieſemann jo ſo hako ńebojazné muż wopokazaw, ha wo Londońe źiawńe z wilkej źiatocźnoſczu (pźez 100 duchownéch bě pódla) ſwoju inthronizaczźiju dźerźaw. Wón jo też jene piſmo wudaw, wo kotrémź wón poſtajeńo biſkopow wo Jandźelſkej zamoja. Miniſter Lord Ruſel wo tutém piſńe zawoſne priſle dóſtawa, ha budźe na wſche waſchńo wot knejerſtwa wotſtupicz dérbecz. Wo najnowſchim tźaſu jo kardinal Wieſemann źiawne konferencźé wozjewiw. Wón ńenujicźé jenu katholſku wěrnoſcz wo dowhej rétźi pźed mnohe romadźeném ludom wſchěch wěréwuznaczow dźerźi, ha po nim wuſtupja wutźeni mużojo druheje wěré ha jomu napźeczo rétźa, pźeczźiwo kotrémź ſo Wieſemann zaſé zamoja ha tak traja rozrétźuwańa wot jenej wěrnoſcze drudé wele dńow, dójź ſo jena ſtrona za pźewińena ńewuznaje. Wele tawſent ludźi jo pźi tajkich bědźeńach pźitomnéch ha mójemó jebi móſlicz, kajke zczéwki budźa tajke duchowne wójné wědźiczeřow jandźelſkeje ha romſkeje czérkwe za tu jenu habó druhu ſtronu měcz, za tém hatź dobódźe habó podlejźi. — Z Roma piſaja: pola nas maja jandźelſke czérkwinſke rokotźeńo za kuſk hórſche ńewedro hatź wſchědne ſu, po kotrémź pak boźe ſwóntźko jenoj tźim jaſnischo ſwěczi, ha wſcho, źtoź źiwéńo ma, zweſeli.

Ze Serbow.

Z Worklecz. Ztoj smó pžed tédžeňom slubiłi, to nètk dopełnimó. Mó smó jeném tžisíwe Jutnitžki tžitali, kak Króstžeňo swojich remeznikow, pžekupczow, ha piwne khejže khwala, hale mó smó pžepokazani zo jich mó wèle krótž pžetřechimó. Worklecze jo jena řana žtěrirójkata wěska, wobdata z řanémi poplemi. Te najřensche jo, zo mamó řeňe wutwařenu wutjerňu, wósche kotrejž khejžinéch duri so znaňo naschoho zbóžnika, kaž wón za nas na kjižu jo cjerpew ha wumřew, namaka. To dře wó Khróstjeňo tež macje, ha hižcjen wósche toho řané bożi dom ze zeleném kěrchowom wobdaté, hale wet toho wó nitjo ňespomnicje. To so Wam wěscji žpatne zdasche, ha wone so zda, zo Wam piwne ha winowo khejže wèle wósche steja. — Pódla naschej wutjerňe widjisch welb pžekupcza J. H. — Tón wobstara czéwu wes z pžekupskimi wèczami, tež z kożu ha z wobutjom. Déž sé latjné, dóstańesch tež žkleńczu wina. Dale dele namakasch piwarcza, pola kotrohož piwo, palencz, drožbje ha kisawo dóstańesch. Wot piwarcza pžindjesch do řanoho knějskoho dwora, kotréž nasch wulczé tjescjené hrabja z Stollberk wobodli. Pódla widjisch wulku zahrodu, kajkuž czéwóch Króstjiczach janu ňenamakasch, kotraž czéwu wokownosc z pwodami wobstara. Tam namakasch tež žadne pwodé, kaž cjitroné, figi h. t. d. kotrej Króstjeňo jenož po mènu znaja. — Tež mamó dwej twerdjižne, kow wokowo z wodu wobdatej, pžez kotruž móstjik wedje, kiž so, dérbjaw ňepjeczel pžincž, přecž wzacž hodji. Ha pódla na wodje widjisch wulki tjowm, z mènom turkowska wowa, na kotrémž ňedjelsse ha św. dné so nascha mwodosc zawěseli. Na kupe jo řane twařentjko wo kokrémž jo kóždomu czuzomnikej dowolene wotpocjink wzacž. Hejžo so nasch hrabja z nami zienosczi ha so mó romadje na tute twerdjižné-podamó, tak mója czéwi Khróstjeňo, Kobschiňeňo, Broňeňo, Wotrowtjeňo h. t. d. na nas pžincž, ha mó so jich bojecž ňebudjemó. — Dale mamó wo wsé dwaj wilkej hataj, kiž nasche kcjižna ha kolańczije z karpami wobstaratej. Pži freidjném jo studjeň, kotrejesch woda hatž do czuzéch krajow djo. Pži tej stejitaj dwaj św. kjižaj, ha nicz, zo bóchmó žadén přecž wzacž chczéli, kaž — —! hale hižcjen so pžeczé nowo stajeja. — Wot řeměznikow pak wèle prawicz ňechamó, dokelž z tém mó jich tež zawescji pžetřechimó. Wot herczow řenož žpomnimó, zo ma nasch J. M. dwej wotrotjkow, ha woboj stej kwasnej herczaj. Dje macje wó žanoho moleřa, piwareza, kožtjedjěwařa, knotowwójeřa. Dale mójesch pola nas pžez czéwo lèto lód dóstacž. P. K. — M. Cz. — T. L.

J. W.

Wós do Serbow. Z Rajchenawa pola Žitawó. 17. djeň decjembra tutoho lèta bè wesowó radostné djeň za wèle stawow katholskeje czérkwe z nascheje wulkeje wsé ha wokownosczje; dokelž nascha nowa katholska wutjerňa bè swecjena ha wotewřena. Djak tej ňewustawaczej proczé ha starosczjiwosczi naschoho kň. bijkopa, kiž tej te rozperschene wowczé ha jeňatka swojoho stadwa swèrňe kedjbu ma, zo so czéle ňezabudja. Djak tej za tu krutosczj ha wobstajnosczj, z kotrejž jo wón tón dosczj zadjěwané dobré skutk z bożej pomoczu wuwed. Dokelž wó dérbicje wedjecž, zo jo so 11 měsaczow ze zkorjbami, z protestami ha z appelaczionami pžetžiniwo; — wot jutrow sem hižon mějachmó tu naschoho wutjeřa, hale wón ňesměděsche nitjo tžinicž. Nètk pak smó tola nasche prawo dóstali. — Djak tej naschej nadnej kněni wo Klóžteře Marinem-dole, kotraž jo kň. biskopowo prědkwjaczjo darniwe podperawa, pžez to, zo jo twařeňo k schuli pozkicjiwa. Kněz kaplan ha schulski direktar Kokula ze Seitendorfa jo tej naschej nowoj schuli prědkstajené ha wutjer Posélt tón mwódsi jo tam za wutjeřa. Na dňu swecjeňa ha wotewřeňa schule bóchu 16 djecji do tejsamoj hořewzacji. To jo pžecj dobré zapotjatk. —

Zběrki.

Wo Schwicźé dobre řane twarožki dźěwaja. Dóźj chcźěchu so tež z nimi swětej pokazacź. Jedén hoberski wulki twarožk bó wudźěwané. Cźěwa krajina Emmenthal wot 36,000 wobodleri so pźi tém wobdźěli. Twarožk bó hotowé; oh — krasna ztuka! ha nětk do Londona póswané, zo bo tam pźi lětuschim wulkim pźeměsném wustajeňu (Kunstausstellung) sobu pokazwané bow. Ale, ale! postajena komisija po wobladuwańu twarožka wobzankné, zo ňemóže k wustajeňu hořewzaté bócź, dokelź do těch wěczow swuscha, kiž so lochcźé rozwamaja. Dóźj sebi radu pótaja, zto ma so z tutém twarožkom stacź.

* Pola Mnichowa jo předawschi bajernski kral tak ňenuwanu Walhallu natwariw, wo kotrejž zelezne statue swawnéch muźi steja. Na dwoře tutoho twařeňa steźi hoberska statua Bavaria (dérbi znańo Baiernskeje bócź.) Kak wulka tasama jo widźisch trochu z toho, zo pźez cźěwo jedén skót do wowu hořewedźe; wo wowe jo rum za 30 muźi, tež wawki ha ztóltźki tam su, zo móza so sénécź ha pźez jeje wótźka widźi jedén řanu krajinu ha nazdala město Mnichow. Jeje nochcź na palczu z wobémaj rukomaj ňemóžesch pźikrécź, tak wulki wón jo.

Nawěźki.

K nawedźeňu.

Tež w lěcźe 1851 budźa

Tydźeńske Nowiny

kóźdé tédźeň sobotu w Budéjchiňe dale wukhadźecź. W kóźdém tźisle téch samých budźa so namakacź: powedańa swětnéch podawkow; powescźe ze wschéch stronow Serbowstwa a to sakskoho ha pruskoho, tak katholskoho kaź evangelskoho; wukazé a wozjewéňa wóschnoscźe; powutźeňa z ratařstwa; wschelake nawěźki; źitna pwacźizna a hewak tež pźihódne wobrazé habó swětźatka. — Kóźde tźiswo samo za so pwacźi ½ nsl.. schtóź pak bórzé cźěwo źtwórtlěto do předka zapwacźi, třeba jeno 6 nsl dacź. Na kralowskim póscźi pwacźi so na 3 měsacźé 7½ nsl. — Wudawarňa jo na bohatej hasé ňedaloko plumpé.

Lubó bratsko W. w Drezdźanach! hdé jenoj bóch ja twój řané list nékotre hodźinki předé bóstaw, dha bóch jón w Jutnitźcźé wozjewiw; nětk so wacźé ňehodźi! Redakcźija.

Rozrétźwańo bez krawoncźom ha rapakom.

Zkrawoncz. Dźe té dźencza wot toholej boka jow pźindźej, wschak hewak jenoź k Halźtrowe won lětasch?

Rapak. Ja ruňe pucź wot W.....a pźindu.

Zkrahoncz. Nó, jo da so tam dracź etablirwaw, zo masch nězto pótacź?

Rapak. Nohaj, tajke nězto jo. Menujcźé, jedén jo so tam na to powoźiw, wesne psé romadu wójicź, je zawrecź ha potom jenoho habó druhoho zabicź habó pźebicź. Ha na te waschňo nam drudé hoscźinu pźihotuwe.

Zkr. Ňehórscha da so to cźi druzé wo wsé?

Rapak. Hórscha dźe so hale wón jo móczné muź wo wsé, ha tak sej ňewéřa nězto jom prajicź.

Ważne winé zadźewaja dalsche wudawańo Jutnitźki.

Déź Redakcźija z tutém swojim tźitařam „Bożeňe" prawi, dźakuje so tasama wschém swórném woteberařam tuteje nowiné, — kaź tež wschém tém wutrobňe, kiž su pźez pźipóswane spěwé ha nastawki, pźez dobrowolne wobstarańo ha rozdawańo k jeje dotalném wobstacźu zpomożni bóli. „Bożeňe!"

Redakcźija Jutnitźki.

Cźiscźjane pola K. B. Hiki.